

ACADEMIA ROMÂNĂ

FUNDAȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ

Colecția „OPERE FUNDAMENTALE”

Coordonatorul colecției: acad. EUGEN SIMION

MARIN SORESCU

OPERE

II. Poezii

Ediție îngrijită de
MIHAELA CONSTANTINESCU PODOCEA
Prefată de
EUGEN SIMION

58644

58650

univers enciclopedic
București, 2002

1751046

2.

812080
Redactor: Elisabeta Simion

Coperta: PODAI.V

Tehnoredactori: Ofelia Coșman, Diana Tatu

LA LILIECI (I-VI)

Cartea a apărut cu sprijinul
Ministerului Culturii și Cultelor

Multumim Regiei Autonome „Monitorul Oficial”,
îndeosebi Doamnei Director General,
ing. Eugenia Ciubâncan, pentru sprijinul
acordat tipăririi acestei lucrări

© Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin
Editurii Univers Enciclopedic și
Fundației Naționale pentru Știință și Artă

ISBN: 973-8240-79-4
973-8240-78-6

CARTEA ÎNTÂI
(1973)

NEA FLOREA

*Memoriei
părinților mei
Nicolita și Stefan Sorescu*

Îmi arăta încă de cu toamnă opincile viitoare, pe spinarea
porcului gras,
Venit blând la șant, la politica oamenilor, și întinzându-se
să-l scărpinăm pe burtă,
Cu degetele mari, noduroase, de la picioare.

Zicea: Uite, de aici până aici, ia pune laba, să luăm măsură.
N-am potricala la mine, că le-aș da și gaură.
Nici n-ai să simți cum trece vîforul, o să domnești, la iarnă.

la vezi, tîn de cald?

– Nea Florea, de ce vorbești așa, de fată cu Gutu-Gutu?
il doare,
Mă prefăceam cu că mă supăr, și puneam încet și cu sfială
talpa, se cam gâdila porcul,
Îmi era milă de el, că mă lăsa să-l încălec prin curte, și să
sperii găinile.

Lui Nea Florea îi plăceau copiii, lui nu-i dăduse Dumnezeu
și-n ajun de Paști și de Crăciun
Ne chema, pe mine și pe Ionică, să ne tundă,
Ne făcea capul lună, cu o foarfecă, adusă de el din armată,
care tăia foarte bine.

LUPTA CU GĂRGĂUNII

Cei mai viteji dintre noi merg la gărgăunarita
 Descoperită într-o scorbură de salcie, o adevărată comoară,
 Și dau cu bulgări în gărgăunii
 Care sunt la fel de veninoși ca șerpii.
 Dacă te-nțeapă nouă dintr-o dată, mori umflat.
 Toată vitejia e să-i întărați și la urmă să știți
 Cum să te aperi, fugind în zig-zag și acoperindu-ți mai ales
 fața.

Gărgăunii zădărați, plini de otravă, vin spre noi val-vârtej
 Cu acele de cumpănă, văjâind ca săgețile,
 Se reped ca niște fiare, ca niște zimbri,
 Fiecare dintre noi se consideră Dragoș mândru ca un soare
 Și cu un roi întreg după el, chiuind, fuge în zig-zag.
 Eu m-am împiedicat dar am avut noroc, nu m-a-nțepat decât
 unul,

Dar tocmai de ochi!
 Și era și ochiul care abia-mi trecuse după albeață,
 Când mă zgăriase drept în pupilă o foaie de porumb, la răritat.
 Se umflase ochiul cât pumnul, pesemne că își frânsese acul
 în ploapă,
 Mă ustura groaznic și în secret mă interesam dacă și un
 singur

Gărgăune e de ajuns ca să te dea gata.
 Mama zicea: bine ți-a făcut, n-am umblat cu cu tine
 Toată luna trecută să te vindec de albeață,
 De ce nu te-astâmperi? Uite o să rămâi chior – și începea
 să plângă.
 Albeața fusese și mai dureroasă, îmi lăcrima ochiul încontinuu
 Și mă pregăteam să fiu chior pe lumea asta, cu mare jale,
 ca unul Surdu, care nici n-auzea.
 În privința leacului, sfaturile femeilor pricepute erau
 împărțite.

Uncle au încercat cu zahăr, punându-mi sub pleoapă,
 Ca să roadă albeața și să-ndulcească
 Durerea și lacrimile,
 Dar era greu de găsit zahăr în tot satul, care nu se da în vânt
 după dulciuri.
 Până la urmă cineva a spus că numai laptele de femeie te face
 bine

În cazuri de-astea pe viață și pe moarte,
 Și știu că vreo trei săptămâni m-a dus mama de mână pe la
 toate muierile care alăptau
 Și erau bucuroase să-mi picure și mie câte-o picătură-două
 în ochiul

Care atunci simțeam că nu mă mai doare.
 Glumea câte una cu mama, de mă roșeam tot:
 Nicolită, de ce nu-l înțarci, cumnato, c-a început să muște.
 Am văzut atunci cu ochiul celălalt, rușinat, ce țate frumoase
 și bune
 Au femeile de la noi și cred că mai mult asta m-a făcut bine
 și mi-a ținut vederea.

MOMĂILE

Asta e arătura, uite, zice mama, când o-ncepe
Să-nverzească, gata, puteți sări și într-un picior, dar până
Atunci, aveți o treabă, fiți cu ochii în patru.
Ne-a arătat ce-aveam de făcut.

Erau acolo și două sperietori adevărate, din zdrente,
Cu câte-o bejarcă de pălărie spartă-n cap,
Foarte urâte, aduceau a oameni mari,
Dar vrăbiile, ale naibii, se-mprieteneau repede cu ele,
Parcă ar fi fost puse acolo de *frumușăță*,
Cum zicea Marioara.
Le mișunau prin buzunare, după seminte de floarea-soarelui,
În jurul lor, în anii aîlaltți, răsărea cânepa rară ca
Dinții babei.

N-o să vă fie urât, ce vorbă e asta, sunteți copii mari,
Și la urmă, uite, cimitirul e-aici în vâlcea, vin muierile
La tămâiat,
Dacă vi se pare cumva, strigați – e-aveți o gură cât o șură.

Ionică își adusese de joacă de-acasă în poală un cui
Ruginit și-o potcoavă,
De vreo două zile se căznea să îndrepte cuiul ăla cu potcoava,

Eu l-aș fi îndreptat cât ai zice pește, dar nu mă lăsa inima
Să-i stric jucăria.
Pe locul cănepei fusese, ehe, demult casa lui
Stanciu Drăghicioiu, unde se născuse baba.
Bunica mea dinspre tata, cea mai frunosoasă femeie din sat,
De-i făcuseră și cântec.

Peste tot erau cioburi, cărămizi, câte-un ban găurit
Și povești, parcă aș fi călcat pe ele.
Răscoleam e-un surcel
Pe mejdină, poate descopăr comoara haiducului Trancă, ă!
De-a venit într-o noapte de i-a băgat teava puștii pe gât
Lui Matei Popescu, cărciumarul, parcă ar fi vrut să-i dea o
Doctorie, un praf.
Din greșală, și-a cerut iertare, dar ăla horcăia...
– Mă, unde vă uitați voi, zice mama râzând, înainte
De-a pleca,
Că vrăbiile și veniră!
Uite, așa să faceți: s-a aplecat, a luat un bulgăre și l-a
Aruncat peste loc.
Tot stolul: fâl! a zburat spre Săliște.

După aceea mama ne dădea numai direcția, dimineata,
Arătându-ne cu mâna,
Pe la Ungureanca la vale.
Luăți-o pe vale, să nu vă muște câinii lui Nină.
Vedeți să nu păziți cânepa altuia, c-ați fi în stare!
Ioane, îți luași, mă, jucăriile? întrebam eu,
Grăbit să scap de-acasă, unde erau mai multe treburi,
Și eram în centrul atenției, hai că răsări
Soarele, uite câtă flească,
Ne prinse acasă, eu ziceam să ne prindă pe loc.
– Să nu vă puneți țărână-n cap, că faceți bube,

Și ascultați încoace: nu vă culcați în iarbă, să vă între
 Vreun sarpe-n gură.
 Nu vă uitați în Eleșteu, să cădeți cu capu-n jos,
 Nu vă mai trage nimeni de-acolo, nici cu boii.

Aruncam cu bulgări spre cimitir, studiam câte-o gărgărită,
 Punând-o în palmă și-ndemnând-o să zboare spre casa ei,
 Câte-un gustere, măcar că-i pusesem piciorul pe coadă, ca
 Sfântul Gheorghe,
 Făcea pe balaurul cu șapte capete cu noi.
 Multă verdeată în jur,
 Numai arătura noastră neagră, neagră.
 Unul se ținea la brabeți, sticleți, păsări necunoscute, altul
 măsura umbra

Soarelui cu ciomagul,
 Și din când în când se apleca să vadă ce Dumnezeu se-ntâmplă
 Acolo jos,
 De nu mai răsare odată cânepa, sub brazdă?

Oricum, se chema că facem o treabă, aveam o funcție, eram
 chiar mândri

Și, țin minte, seara, la masă, când ne strângeam toți
 Frații și zbârnâiau lingurile,
 Noi mâncam cu multă demnitate.
 Numai Lisandria ne dădea, pe furiș, cu cotul, se strâmba
 La noi
 Și zicea, ca-ntr-o doară: – Mă, momâilor!

BÂR, BÂR!

Descoperirea mieilor abia fătați
 Era primul semn de primăvară.
 Chiar înainte de ieșirea ghiocilor apăreau mieii,
 Cine-i găsea dimineța primul, avea dreptul să spună că sunt
 ai lui,

Și nu te lăsa să te uiți la ei, ca să nu-i deochi.
 Îi aduceam în brațe în casă la căldurică,
 Unde rămâneau până se dezmeticeau bine și, cu rugăminți,
 chiar mai târziu

Când începeau, îmblânziți, să se joace, sărind după noi în pat.
 Eu saream primul, ca mai mare și mai deștept,
 Al doilea – Ionică,
 Ultimul, zdup, mielul.
 Fiecare rămânea pe locul lui, fix, să se poată constata care-a
 sărit

Mai departe.
 Mielul dădea să pască florile din căpătaie și perini.
 Săriturile erau reluate, făceam progrese în pat
 Sărind tot mai aproape de perete.

Se umplea odaia de praf, ca pe linie, când trece o sarabalie
 întregă.

Apărea mama îmbujorată de ger, de la tocat lemne,
 Ce e aici, mă, măgarilor, vă puneți mintea cu dobitoacul?

Și jap! câte una, două, câte apuca
 Până reușeam să ne băgăm repede sub pat.
 Mielul era scutit de bătaie, ba chiar mângâiat, dar ne
 pomeneam cu el după noi,
 Găsindu-ne foarte jigniți, printre opinci vechi.

Hai cu oile-napoi la munte, spunea Ion,
 Nu e bine la șes; ia, mă, și cojoacele... Bâr-Bâr!
 Pe sub pat ni se părea că înaintăm, mândri,
 În negura munților.

DE-A-N BOUL

Virele nu știu să se joace de-a-n boul,
 Ce păcat, ele n-au atins nivelul nostru,
 Al celor care avem oi în păzeală.
 Ne strângem pe matca Delnitei sau pe Stava, băieți și fete,
 Toată ceata, fiecare cu ciomagul în mână.
 Cine nu știe să joace de-a-n boul, să stea deoparte
 Și să facă zâmbri.
 Dar nimeni nu se lasă, toți dau de-a azvârlitelea cu bâzdoaca
 ageră
 Care sare până departe, făcând tumbe.

Numai vreo doi-trei, prea mici și fără mușchi la
 Mână, dacă-i ciupești dai de osul subțire, ca la miei,
 Caută ciuciuliți prin pădure, pe sub frunze uscate:
 Cică peste tot pe unde-a fost demult potopul ar fi rămas ouă
 de rață!

Nimeni nu mai e atent să nu intre boii în turme
 Și să ia berbecul în coarne,
 Dinspre partea lupului suntem liniștiți, abia săptămâna
 trecută
 A luat o oaie de grumaz și a mânat-o cu coada în codru: n-are
 obraz să mai vină așa repede!
 Și la urmă, toți câinii care au fost bătuți atunci pentru
 neatentie

CENUȘĂ

Punea cenușă în pod să nu plouă.
Toată iarna tot urdina în pod cu cărpătorul cu cenușă,
Era stratul așa.

Era mai lesne de suit prin acoperiș,
Că doar puneă un picior pe ulucă, după aia alălalt
Pe un căprior și se pomenea în pod.
Acoperișul era spart rău, puteai să intri pe unde pofteai.
– Ia dumneata nu plouă-n casă?
– Nu plouă, cumnată, c-am pus cenușă.

Din zestrea ei mai avea șase bani de aur,
Galbeni, cum se puneau atunci la ureche, trei la una,
Trei la ailaltă, ca să nu-ți atârne capul mai greu
într-o parte.

Și-i păstra, îi pusese bine, îi cususe în brâu.
Mai târziu când i s-au mărit copiii, ai trei băieți,
În loc să dreagă casa s-au luat de tabac.
Ilie a pândit-o într-o seară până s-a descins
I-a luat galbenii și i-a schimbat pe tutun.
Stăteau toți trei și fumau,
Se umpluse casa de fum, și femeia plângea, îi blestema
să-nceapă o ploaie

Să treacă prin cenușă
Și să-i înce-n casă.
Ei râdeau și se-necau de fum.

MINUNEA

Lui Lungu i s-a arătat Dumnezeu azi-noapte,
A avut el o vedenie de-asta, nemaipomenită,
ieșită din comună,

Care-a-ntors tot satul cu curu-n sus,
Că din Prejoi de la deal de la Pazu și până la Nătărău
la vale

Toți se-nchină, nu mai prididesc cu-nchinatul,
Au făcut scurtă la mână.

Ieșise pe-afară, că-i pierise somnul,
Era așa cum încercase să doarmă,
În izmene, desculț. Își zice: „Ia, să mă uit pe la vitele
Alea!
Dacă le-aud cum rumegă, asta mă face-ntotdeauna
să picotesc”,

Și-odată, fâș! foșnea ceva în pătuiaș.
Când se uită în sus – Dumnezeu!
Sta așa în capul oaselor.

I-a întrebat: „Ce mai faci?”
Și asta fusese totul.
Lumea voia lămuriri.
Bunăoară: – Și zi, așa îl văzuși?
– Îl văzui. – Păi, cum? – Păi, așa.

Fiecare, îl punea să povestească de la-nceput, cum
a devenit

Minunea,
Să priceapă tâlcul. Era și prima minune pe comuna Bulzești,
„Acum s-or ține lanț“, zicea Sandu lui Chioveanu,
Că noi de când ne știm, n-am văzut decât pe dracul.
– Scuipă, mă, în sân, nu pomeni numele necuratului,
dați-vă la

O parte, ho,
Lăsați omul să răsuflă.
– Și cum fu, mă, cum fu îmbrăcat?
„Hă, ce-l doare pe ăsta, ce țoale are!“
„Era în razele ale bune ori alea de purtare?“
Și, către ceilalți: – Stați așa, să-l prindem cu fofârlică.
„Pe mine m-o fi vorbit Dumnezeu de bine,
Că toată noaptea sughițai“, adăuga sceptic Spănu.
Nea Lungu relata cazul cu rumegatul vitelor – spunea
C-a auzit foșnind în pătuiag,
„Mă, ce să fie?“
Și când s-a uitat el în sus, minune mare: Dumnezeu.
L-a întrebat : „Ce mai faci?“
– Tu l-ai întrebat – ori el pe tine, ai?
Aici ceva nu era limpede în minune.
Vă-nchipuiți că n-ar fi fost tot aia.

Săteanul, buimăcit, spunea că el, bineînțeles, se pomenise
îngânând,

Pentru că nu se aștepta la una ca asta,
L-a luat arătarea prea repede, atât l-a tăiat capul să-ntrebe
La momentul *oportunist* (prindea și el câte un cuvânt
din zbor și se căznea să-l brodească),
Dar tot Lungu, susținea și altminterea, adică Dumnezeu
Îl întrebuse,
Blând și așezat de-acolo din pătuiag, parcă-ar fi fost pe tronul
Lui de aur,

Că sclipea totul în jur. Îi era chiar teamă să nu dea foc
La ceva, cu strălucirea-i,
Se mai alege și cu casa arsă.
Zice: „Ce mai faci?“
– Și tu ce-ai răspuns, mormolocule, tipa una, care
nu reușea
Să se-apropie mai în față, poate Veta lui Iedu.
Trebuia să-i spui că n-avem de niciunele.
Uu-u! că n-am fost eu.
Știam ce să zic!

Ieri mi s-a umflat boul – așa degeaba – și-a pleznit.
Bărbatul

Mi-a pleznit pe front – copiii o să-i fac slugi.
Ăla din pătuiag știe toate astea?
Tu, dacă ți s-a arătat, de ce-ai stat ca Mutu Ioncicăi?
O fi venit să aște, să-i fi spus tot, dar auzi tu: tot.
– Păi, eu l-am întrebat... adică... m-a întrebat...

Lăsați-l, oameni buni, în pace, nu vedeți că s-a prostit, e
Zăltat,
L-a pocit azi-noapte, o fi rămas și cu gura moale.
– Ia fă, mă, gura așa.
– Semăna c-un sfânt, spune omul pe gânduri.
Plutea pe un tron de foc... și zbârn peste case... dând din
Bărbie... Eu nu știu acum... ce-o să se întâmple cu mine?
Dar simt o-mpăcare mare.

Lungu era un om la locul lui,
Nu-i plăcea să se amestece în nimic, un timid, și deodată se
Pomenise luat pe sus, înconjurat de toți, toți se uitau în gura
Lui, ce să le spuie?
Măria Bălii se apropie, c-un scăunel: „Na sfinția ta,
predică-te!“

– Ce face?
 – Sui-te aici, să te vadă tot satul și predică! Spune-le
 Hoților ăstora să se lase de rele.
 – Care hoți?
 – Nouă, la toți, nu vezi că nu se mai poate trăi, suntem niște
 Păcătoși!
 A venit vremea de-apoi, măă, ori ne pocăim, ori... Hai, ce mă
 Lași colca pe mine?
 Dumneata se cheamă de-acum că ești sfânt, te-a ales
 pe dumneata

Hai, pune-te aici,
 Închinăți-vă oameni buni!

Măria Bălii cădea-n genunchi, făcea mătâni, dar sfântul
 Sta-ncurcat rău...
 S-a suit pe scaunelul care se hâțana, s-a dat jos, s-a mai
 Suiț o dată, îl trecuse nădușeala,
 S-a proptit bine pe picioarele rășchirate și-a zis:

E-ci!,

Azvărlind mâinile-n lături.
 După aia s-a dat jos.

Lumea s-a-mprăștiat. Țața Măria și-a luat scaunul și
 Lungu, rămas singur, a mai spus o dată: E-ci!
 După aia – ce l-o fi apucat? – că odată s-a schimbat

la față,

A prins un fel de transparentă,
 Dar rău de tot,
 Că a intrat într-un sac rupt,
 Și-a pus o coroană de mărăcini de roșcov în jurul gâtului
 Și-a plecat să propovăduiască în pustiu.

A ajuns așa, înotând prin pustiu, și certând omenirea
 Până aproape de Caracal.

PISCUL CU BOJII

Fugind după curci, mi-am dat seama
 Cât de hurducat e globul pământesc,
 Măcar că umblă zvonul c-ar fi rotund, așa, luat la grămadă.

Treceam Mătăsoaia, dam în Vâlceaua lui Niță,
 Răzbeam în Poiana Popii,
 Coboram coasta în Vâlceaua cu Izvorul,
 Suiam iar printre stejari bătrâni, dând cu piciorul
 În ciuperci,
 Mănărtarci otrăvite
 Și pălăria șarpelui. Răscoleam frunzele,
 Intram prin tufișuri,
 Scuturam tufele și mărăcinii, poate nimerim peste vreun
 Cuib de turturică.
 Când ieșeam în Piscul cu Bojii,
 Ni se lumina de-atâta lărgime.

Numele vine ori de la boji, ori de la Dumnezeu
 Dracu știe, cum ne-a
 Lămurit Moșu Pătru.

Boji, în orice caz, pe vremea aia mai erau,
 Dumnezeu – nu se vedea dar îl simțeau puii –
 Aici ar fi fost o mănăstire ținută de călugări greci de la
 Pera și locul

Se numea pe-atunci Pera Boji, și-ntr-o seară când erau
 Călugării
 Ia rugăciune, vin ai noștri, îi închid pe dinafară,
 Le dau foc, de ardeau așa ca
 Dracii-n cazane, fiindcă le luaseră pământul la oameni,
 Îl trecuseră pe-a mănăstirii și oamenii au tot întrebat:
 „Cu ce drept, cu ce drept ne luați voi pământul?”
 Până odată li s-a pus un năduf la inimă,
 Și-au venit cu jeregai și cu șomoiagul aprins.
 În câteva ceasuri a rămas cenușa,
 Cum s-ar zice, s-a ales praful. Cică ardeau înăuntru,
 Se-nchinau și blestemau.
 Sătenii blestemau și ei pe dinafară, să se mai răcorească.

Nu puteam să discut cu curcile cheștiile astea
 Și nici cu Ilie, care nu credea pe ce nu putea
 Să pună el mâna, să pipăie și să strice.
 Puii de curcă, dădeau iama în greieri,
 Călugărițe, păianjeni, fluturi, tot felul de gogoși,
 Le luau în cioc, le studiau
 Ori le-nghiteau dintr-o dată.
 După piuit știam că se bucură de viață.
 Cei de găină, mai tăfalogi, cam rămăneau în urmă,
 Curcile ale bătrâne întorceau capul după ei: „Mă, mă, mă!”

Ferească Dumnezeu să fi apărut vulpea,
 Erau în stare
 Să sară pe ea s-o sfășie, s-o facă bucățele.
 Acum, ca să vorbim drept, nu știu cât ar fi sfășiat-o ele,
 Dar ne plăcea să le credem foarte viteze, ca pajurile din
 Poveste.
 – Mă Ilie, îl întrebam pe Ilie al Vetii, primul prieten la
 Cataramă.

Coleg de găște și-așa mai departe,
 Până la vaci,
 Tu ai văzut vreo vulpe omorâtă de curcă?
 Ca tu ești mai mare c-un an, știi mai multe.
 Începea ploaia. Trăznetele trânteau ușile
 Încă nefăcute din copacii seculari.
 Puii cu sclipiri de spaimă în ochii mici
 Alergau spre mamă, bombardati de măgele.
 Curcile încremeneau deodată ca Maica Domnului pe icoană
 Și-i primeau sub pene, ca-ntr-o scorbura caldă,
 Sub coverca de frunze o aripă mare și bună simțeam deasupra
 noastră.

LUMEA ALBĂ

Ieșirea în lume este la poartă, duminică,
 Aici curg veștile ca pe câmpul de luptă,
 Află ce-a mai făcut lupul și ce-a visat
 Tața Anica.
 – Uliului, străfigai! zice Gaga Rița,
 Care strănută tare.
 – Noroc, cumnată!
 Muierile își aduc scăunelul, ori ne trimit
 Pe noi după el,
 Unele și-au pus oamenii de le-au făcut *pat* la poartă,
 E un fel de bancă, dar nu știu de ce i se spune pat,
 Cele mai în vârstă stau chiar jos – se așază: hopa!
 Dă-te, fa, mai încolo, că bine mai e și pe pământ,
 Că parcă în groapă nu stai tot pe jos?
 Și împopotonată cu țoalele ale mai bune!

Bărbații șed pe lângă uluci, fumează, dau să se
 Cațäre pe pod
 Dar e văruiț, ochii tuturor sunt pe drum:
 Cine mai trece la deal, la vale? Te pomenesti
 Că apare și vreo nuntă, de vin ăia-ntâi cu
 Plosca și dau și la copii.
 Cei de pe linie sunt primeniți cu cămăși cu ciucuri,

Chiar dacă merg cu boii la potcovit, și au
 Buzunarele pline de caiele,
 Nu le mai atârână brâul,
 Dau bună ziua de departe și au timp să schimbe
 Și două, trei vorbe.
 Li se descoperă numai părțile bune
 Și îmi apar într-o lumină nemaipomenită, lăptoasă,
 Parcă toți ar fi cititori de fântâni cu cumpănă.

Mă, ăia de vă suirăți pe pod, se aude o voce slabă
 Din casă,
 Dați-vă, gagă, mai la o parte, nu-mi stați în zare,
 Să mai vad și eu lumea albă.

E vreo babă căzută rău, care măcar că nu se mai poate
 Urni din pat
 Dar pe geam s-ar uita, printre dreve, cu ochi aproape
 Srinși.
 – Asta ce-o mai fi vrând să vadă, săraca?
 I-o fi moartea sub pat, odată îi face „bau“...
 – Ei, mă, vrea să se mai uite și ea la lume, că e
 Duminică
 Și să mai vadă și ea lumea.

CASA LELIȚEI

Casa Lelitei era o bujdulă veche, de pe vremuri,
De bârne, cu o ușă grea dintr-un singur lemn
Cioplit, abia se deschidea,
Te aplecai când intrai în casa cu focul,
Că pragul de sus era cam jos.

Era parcă mai simplu de intrat
Direct din pod.
Noi, copiii, ne urcam pe ulucă
Și de-acolo ne strecuram pe sub strașină.
Podul era plin de străchini puse
Pe unde ploua prin acoperiș,
Întorceam străchinile cu fundu-n sus.
După aia înfundam cu cârpe și urloiul sobei
Și când făcea focul, ieșea fumul bușneag din ogeac,
Nu te vedeai, te loveai cu capul de corlată.
– Oho, se văita Lelița, plecând prin odăi,
Mai stau și eu o târă pe la voi,
Că nu se mai poate trăi, fato, în cojmelia aia,
Ori plouă peste mine în cergă,
Parcă vine ududoiiul,
Ori iese fumul bușneag.

TATA

Aveam vreo trei ani,
Stăteam în curte și mă jucam cu niște surcele
Și Rujan, care se învățase să-mpungă,
Nu știu cum scapă de unde era legat
Și vine la mine, mă ia în sus și mă pomencesc zburând
Noroc că m-a luat între coarne, nu m-a înțepat, nu nimic,
Eu căzusem în picioare și râdeam, că-mi plăcuse
Cum mă lansase în aer.
Boul venea iar spre mine și-atunci a apărut tata,
S-a răstit la el și-a-nceput să-l bată cu un resteu.

Așa mi-a rămas în minte tata, mânios,
Bătând o vită care era să-i omoare copilul.
Eu stăteam și mă uitam la omul acela înalt, cu mustață,
Care sărise să mă apere. Încă mai râdeam,
Dar tata era supărat tare, și pedepsea ștrașnic vita nărăvașă.
De felul lui se zice că era foarte blând, visător,
Seara se suia pe o plastă de fân și se uita la stele.
Scria și poezii.

Pe una a publicat-o, încrustând-o cu briceagul
Pe o plută tânără pe Dobret,
Singura lui tipăritură în timpul vieții,

Care a tot crescut cu copacul
 Și a avut mare influență asupra mea.

Asta este însă imaginea care mi-a rămas,
 La scurt timp a-nceput să-l doară un picior
 Și-n trei zile a și murit,
 De-a rămas toată lumea trăznită, jumătate din sat a mers
 în urma lui .

Ia-nmormântare...
 Parcă-mi mai amintesc cum aruncau niște bani pe la poduri,
 Când trecea carul, mergând încet și lumea jelindu-se în urmă.

BABA

Spăla clanța ușii după fiecare musafir,
 La urmă dădea și peșchirul printr-o apă, două,
 Și-l zvânta în mână, la soare, în fundul curții,
 Să nu-l spurce microbii de pe gard,
 Unde avea numai oale puse în pari, cu gura-n jos.

Strătea dreaptă, înaltă și serioasă,
 Cu mâinile-ntinse cât era peșchirul de lung,
 Care, uscându-se, începea să se umfle de vânt.
 Asta iar se pregătește să zboare,
 Acuși o s-o vedem peste case.
 Se duce să măture raiul.

Era mare ceartă în casă dacă noi copiii
 Ne apropiam prea mult de patul ei, după sobă,
 Că zicea că-l pângărim,
 Noi ne feream cât puteam, dar din șase câți eram
 Unul tot mai scăpa mâna pe piciorul patului,
 Baba da fuga cu apă clocotită, și spăla bine locul,
 „Tu îi înveți“, bombănea către mama.

Numai de tata îi părea rău
 Și de când a murit, se ducea în fundul grădinii,

Sta așa tristă ori se jelea:

„Fânică, Fânică, muriși nevecuit“.

Dacă ne apropiam vreunul, odată tăcea.

Dormea cu picioarele scoase din pat încolo,
Așa drepte, afară din cergă, ca dintr-un tron prea scurt.

Când pleca pe la fie-sa Rița,

Desfăcea patul și chitea blanele.

Le lua câte una și le făcea grămadă.

Că ea pe scânduri dormea, nu voia să pună saltea,

Zicea că salteaua n-o odihnește.

Cerga, velința, tot așa le chitea pe lacră.

Când venea, le lua la spălat.

Blanele patului le usca rezemate de gard.

Apa n-o aducea de la prima fântână, ci ehe,

Se ducea peste șapte, opt fântâni încolo, care aveau cumpănă,

Până ajungea la cișmele.

Nu suferea fântânile strătătoare, de teama să nu fi luat

Apă înaintea ei de-acolo de-i necununăți, niște pângânii,
cum le zicea.

Ia cișmele apa se primenea încontinuu...

Venea de la o poștă cu oala mare de apă,

Așa pe podul palmei, parcă era o sfântă.

Dacă se-ntâlnea cu popa, cu vreun om necununat, ori vedea

Vreun os, vărsa apa-n curte să n-o vadă lumea

Și se-ntorcea să ia alta. Așa o ținea toată ziua.

Când spăla cămășile, începea de luna și până vineri le tot

Linciurea.

Le pune seara iar în albie, dimineța

Iar le pune la spălat. Și era cu gândul numai acolo.

Când să ia varză din beci,

Întâi se spăla bine cu apă caldă, în casă,

Ia urmă mai lua și-ntr-o cană să se spele acolo

Înainte de-a umbla-n puțină, fiindcă pusese mâna pe clanță.

Toate certurile în casă începeau de-aici, că le cerea la toți

Să facă la fel.

În tinerețe fusese o frumusețe de femeie,

Cu pielea albă, roză, înaltă și subțire,

Cu ochii mici, negri.

Se-mbolnăvisese când au făcut casa, că gătea singură pentru

Oameni, în curte în soarele ăla, pe lângă foc,

Și-ncepuse s-o doară capul rău de tot,

Ia urmă odată i s-a zbârcit fruntea,

Și cam surzise

Și din asta rămăsese ea cu durerea spălatului.

O durea dacă ceva nu era spălat din șapte ape, de la șapte
fântâni

Iar nora în loc s-o înțeleagă, i-a umplut casa de copii,

Șăreau toți în toate părțile,

Acum nici un lucru nu mai stătea la locul lui.

Când făcea noru-sa colivă, zicea că să i-o spele din

Patruzeci și patru de ape și îi comanda: apă de la cișmea.

PĂLĂRIE

Pălăria mea a ajuns în casă,
 Niodată nu credeam
 C-o să fiu așa de important
 Să am pălărie în cap.

Când eram mic, fratele mai mare
 Ne cam bătea – și avea pălărie
 Care îl dezvinovătea
 Și umplea casa.

SPÂNZURATUL

Mitrele, de câte ori se certa cu mureea,
 Își lua berele să se spânzure la sălcii, în vale;
 Să vadă și ea, fir-ar a telilor,
 Ce-nsemna el în casa asta, nai!

Săriti lume, țipa Leana. Nea Dumitre, Nea Ioane,
 Duceti-vă, dați fuga-n vale după al nebun.
 Ticu, Bag' Samă, Cazaca, Mitrnoaia, tot cătunul
 Se strângea la panoramă.

Mitrele mergea înainte, considerându-se de pe
 Acum mort,
 Vedeă negru-naintea ochilor și-astrepta să sune
 Goarna de apoi
 Pe podul lui Giurcă.

Spânzurătorile lui fiind mai dese în anii de secetă
 Și sarăcie,
 Indulceau întrucâtva atmosfera,
 Adică n-o fi nici dracul chiar așa de negru,
 Nu moare omul cu una cu două nici de foame, nici de
 Nimic,
 Nu vă uitati la Mitrelezi!
 Ajunsesse să fie dar exemplu de longevitate.

PĂLĂRIE

Pălăria mea a ajuns în casă,
 Niciodată nu credeam
 C-o să fiu așa de important
 Să am pălărie în cap.

Când eram mic, fratele mai mare
 Ne cam bătea – și avea pălărie
 Care îl dezvinovăța
 Și umplea casa.

SPÂNZURATUL

Mitrele, de câte ori se certa cu muierea,
 Își lua betele să se spânzure la sălcii, în vale;
 Să vadă și ea, fir-ar a relelor,
 Ce-nsemna el în casa asta, na!

Săriți lume, țipa Leana. Nea Dumitre, Nea Ioane,
 Duceți-vă, dați fuga-n vale după al nebun.
 Ticu, Bag' Samă, Cazaca, Mitârnoaia, tot cătunul
 Se strângea la panoramă.

Mitrele mergea înainte, considerându-se de pe
 Acum mort,
 Vedea negru-naintea ochilor și-aștepta să sune
 Goarna de apoi
 Pe podul lui Giurcă.

Spânzurătorile lui fiind mai dese în anii de secetă
 Și sărăcie,
 Îndulceau întrucâtva atmosfera,
 Adică n-o fi nici dracul chiar așa de negru,
 Nu moare omul cu una cu două nici de foame, nici de
 Nimic,
 Nu vă uitați la Mitrele?!
 Ajunsesse să fie dat exemplu de longevitate.

Lega betele înflorate, țesute cu drag de muiere, asta
 E! o uita întotdeauna,
 Trebuia să-i aducă ea aminte, cu târnul,
 Le înnoda de-o creangă, scuipa spre Leana și-și
 Băga capu-n ștreang.
 Când își da drumul, altul, suit din timp în salcie,
 Jap! cu securca, tăia ori creanga ori betele,
 Spânzuratul buf, jos,
 Leana venea repede cu găleata cu apă rece de la
 Fântână și turna pe el, să-nvie.
 Conta cât era de mort: alteori numai îi dădea de băut din cauc.

Să-l mai fi lăsat o târă s-atârne, se văita vreuna,
 Să fi apucat măcar să scoată limba, venirăm degeaba,
 Mi-o fi dat
 Și laptele-n foc.

Omul lui Dumnezeu, îl încuraja Țicu pe Mitrele, care
 Se arăta mahmur ca Lazăr după înviere, nu știa ce
 Atitudine să ia,
 Îi era rușine și necaz, toți ne mai certăm cu muierile,
 Alaltăieri eu nu i-am aruncat alei mele masa-n bătătură?
 Nu mi-a făcut mâncare bună; am luat masa de margini,
 Cu tot de pe ea
 Și-am dat-o zdup! peste prispă.
 Dar de ce să mă omor? Mai bine o fac vânăță, cu mine
 Să nu se pună!
 Femeii nu trebuie să-i verși laptele-n păsat.

– Țasta cu spânzuratul lui a ciuntit toate salciile –
 Râdea cineva
 Hă, hă!
 – Oricum, de murit în pat n-o să moară.

Lumea vorbea tare, unii îl căinau pe bietul creștin;
 „Cine știe ce-o fi în casa lui, de-ajunge el până-acolo.“
 „Da din ce vă luarăți, fî?“ – întreba Veta.
 „Lasă, ce să mai... hai acasă, omule!“

Mitrele se ștergea de paie și pleca bombănind pe
 Coastă-n deal,
 Leana venea în urmă cu vadra-n cap.
 Noi copiii rămâneam ultimii la sălcii.
 Ne-ar fi plăcut să vedem un om spânzurat și să ne speriem.
 Unii abia așteptau să se facă mari și să-și pună ștreangul
 De gât,
 Ca să se strângă lumea, să-i vadă și ei să facă pe grozavii,
 Morți, cu ochii beliți.

Cine spunea asta acasă, se pomenea cu palma peste gură:
 – Mă zăltatule, tu știi ce lozăști?
 I-auzi, ăștia altceva mai bun n-au învățat de la ai
 Mari.

FUSUL

Moara noastră din sat era renumită,
 Pacănea tare, de ziceai: Doamne, ce e asta?
 Vereau la ea care din multe sate vecine – unde mi se pare că
 Nici nu erau mori – și așteptau la rând.
 Oamenii plini de făină urdinau de colo-colo, cu saci în spinare,
 Le pâraiau betele,
 Îi urcau pe scară sus, la coș,
 Femeile cu basmalele albe, cu părul văruiț, ieșit de sub batice,
 Tot dădeau cu lopata în lada unde curgea, cald, mălaiul.
 Toți vorbeau tare, se spuneau glume al căror sfârșit nu se auzea
 Din cauza zurutului pietrelor ori al motorului, dar lumea
 râdea

Ca și când ar fi auzit totul.

– De ce râd ăștia? întrebam enervat, ce-au găsit de rânjesc?

– Taci, mă, că așa e la moară.

Mă țineam de fusta mamei, înspăimântat să nu mă pierd în
 Furnicarul acela industrial,

Și când mama trebuia să umble mai repede, după saci

Îmi lua frumușel mâna și mi-o puneă pe altă fustă și-i făcea
 Semn femeii să aibă ca grijă,

Iar eu, căscat, cu ochii la roți, la mălaiul care susura ca
 Izvorul, la

Cântarul gemând când se aruncau pe el sacii,

Nu observam schimbarea, stăteam cuminte și fără grijă.

Odată însă, nu știu ce impresie voiam să-i comunic, și
 Când mă uit în sus, văd altă bluză,

Altă basma,

Alt chip, o urâtă, o magaoaie – parc-aș fi văzut moartea, așa
 M-am speriat.

– Mamă! am tipat.

– Vine acușica, mi-a zis femeia cea urâtă, avea și-un neg
 Pe nas, stai binișor.

– Mamă, mamă!

Tipam ca din gură de șarpe, până când m-a dus la
 Ea, sus pe scări. Se pregătea să toarne în coș.

„Ce-o să se facă el când o fi mare?”

– Mă pierduși, ai? a râs;

Stai pe săcoteiul ăla, că eu am

Nițică treabă.

Atunci s-a auzit tipătul. Și la urmă învâlmășeală
 Mare jos,

Morâreasa, care era o femeie tânără și frumoasă

Fusese trasă pe roată,

Baticul i s-a înfășurat pe fusul motorului și-a tras-o și pe

Ea de păr,

Și toată s-a înfășurat ca o jurebie pe fus, și-a fost

Făcută zob.

Până să oprească morarul motorul, ea era împrăștiată în toată
 Moara; alunecai pe creieri.

Lumea a aruncat mălaiul și făina aia.

Moara a rămas aproape goală o vreme și noaptea se zicea că
 vine

Stafia muierei,

Care luată prea repede, nu și-a dat seama cum s-a-ntâmplat
 Și vine să cerceteze cazul.

Ce să mai cercetezi, omul trebuie să moară de ceva când moare,
 Că așa degeaba...

După aia iar au început să scârtâie carele
 La deal, mama a luat curătoarea să pregătească și ea o banită
 De boabe
 Dar cine mai îndrăzne să-i zică să mă ia cu ea?
 Păcănitul morii pe care-l auzeam de pe Seci
 Mă făcea să rămân gânditor printre oi.

COPĂCEANCA

O dată am văzut-o pe Copăceanca, ruda noastră de la Boghea –
 Satul vecin,
 Ne era rudă, după tata cred,
 Și-ntr-o duminică, spre prânz, se uită mama pe vale și zice:
 Aoleu, aia n-o fi Copăceanca? Ba că ea e! Uitați-vă că e
 Cât o prăjină.
 Sări, Lisandrie, de mătură prispa, ne vin rudele.
 Tu, Marine, ia târnul ăla și dă prin curte,
 Dar cu grijă, nu-mi ridică tot praful în slăvi,
 Ionică, tocași la rațe? – c-or să vină peste noi ca tătarii,
 N-auzim ce e pe la Boghea.

Pe la ulmii nostri, înota în fân o femeie înaltă,
 Pe cap avea o văscălie de floarea-soarelui, mare, o ducea ca
 Pe-o banită.
 Și-n mână ținea de coadă un dovleac alb.
 – Mai veniși pe la rude? – a întâmpinat-o mama veselă.
 – Da' câinele e legat?
 – Mergi fără grijă, nu mai avem, că i-a dat o cheftea un
 Vrajmătos, de l-a otrăvit, cât s-a mai chinuit...
 („Mânca-l-ar fript pe lumea ailaltă“ – sare Ionică,
 „Taci, mă, din gură!“) ...Și-am rămas cu curtea pustie, o să
 Vină hotii să ne ridice totul.

– Copiii dumitale se deoache? Ptiu, ptiu! Că mari s-au făcut.

– Nu se deoache, gagă, că trebuie să ai timp și pentru Deocheat și noi o ținem într-un iureș.

Copăceanca a zâmbit. Fusese femeie frumoasă la vremea ei, Se purta curat, îmbrăcată ca de demult, cu peșchir de borangic Pe tâmple, purta fustă lungă, semăna puțin cu sora tatei, Rița. Acum e gata și masa, zice mama de la vatră, na! că mă lovii cu Capul de corlată, dar stai cumnată!

Mă, îi dederăți și voi cumnatei un scaun? Pe-l bun, că degeaba Avem maistor în casă, toate scaunele se zgâcină.

Uite, pune-te colea.

Ți-or fi oasele frânte de drum. E departe rău.

Eu până

La Dobreț și nu mai pot de tâlpi.

– Nu, că venii de drag, spune Copăceanca, porumbu-i mare peste

Tot.

Mergi, mergi și tot pădure de coceni.

– Da' de lup nu-ți fu urât?

– Nu se dă el la om.

– Ei, da' pe-al lui Graure nu era să-l mănânce anul trecut?

Străteam toți în prispă și nu prea aveam ce să vorbim cu ruda Asta străină.

Copăceanca pusese vascălia de floarea-soarelui la mijloc și Ciuguleam toți, strângând cojile în mână, că prispa fusese Măturată și era măturat și în curte.

Ionică dăduse să scuipe peste pridvor, se suise pe-un scaun că Nu ajungea și-l trăsesem de mână, nu se cădea

De față cu musafirii.

– Dovleacul o să fie bun la iarnă. După ce tragi turta din foc Bagi dovlețele,

Se coace până dimineața și când vă sculați, îl aveți cald.

„Asta o fi crezând că murim de foame“, a înghiontit-o

Lisandria

Pe mama, la vatră.

„N-a avut și ea ce să vă aducă, e săracă, fă, a zis să nu vină Cu mâna goală.“

Și râzând: „Când a mai venit o dată a adus un tâlv și Două drugi de sământă, de râdea și Fănică, taică-tu, uite cu ce Plocon vine asta!“

Dovleacul îl pusese Copăceanca pe pridvor, să-l vedem mai bine.

Era mare, fâlnic, destul de copt, coaja subțire, parcă ar fi Fost crescut la oraș.

Lisandria s-a dat pe lângă el și i-a făcut vânt cu cotul peste Prispă.

– Aoleu, căzu?

Se spărsese, că era pridvorul înalt. Porcul și tăbărâse pe el Ca Napoleon.

– Avea zale bune, de sământă... acum, ei! a oftat Femeia amărâtă.

– Și ce mai e pe la Boghea, a plouat? zice mama ca să schimbe

Vorba.

Lisandrie, du-te tu-n beci de ia niște țuică, hai că e gata Masa.

Adu și murături. Da' ardeii să nu-i iei, că nu s-au făcut.

Ce-o fi adus-o pe femeia asta peste dealuri, cu floarea-soarelui

În cap, și cu dovleacul în mână?

Parcă-mi era și milă.

Când treceai dintr-un sat într-altul era ca și când te duceai În străinătate.

Puțini rămâneau să se căpătuiască prin alte sate, că nu le
 Pria clima.
 Mă uitam la musafirul nostru ca la cineva dintr-o altă lume.

DEZMOȘTENIT

Țața Manda nu râdea, nu glumea. Mereu îngrijorată și
 prăpăstioasă.

Zicea: „Fusei pe la amărătele alea de locuri, la Bocșă.
 Fată, nu e nimic, pământul – negru! O să murim de
 foame“.

– Fugi de-acolo, Țața Mandă, sărea Marioara, nu fusei și eu
 alaltăieri?

Nu te vezi din porumbi, niciodată n-au crescut așa de mari, te
 Mânâncă și lupii în ei.

– O să murim de foame, repeta jalnic mătușa noastră.

Învătasem și eu să-njug boii, care erau blânzi. Dacă aveai
 Forta să ții jugul, veneau și băgau singuri grumazul.

Umblam cu carul, fudul, în față, cu picioarele atârinate în
 jos

Și cu nuiaua în mână.

Ba chiar fusesem cu Ionică, de-am întors o miriște în Piscul cu
 Bojii.

Țața Manda a mirosit avansarea mea la coarnele plugului.

A dat târcoale vreo trei zile pe la noi,

După aia, nu știu ce-a vorbit cu mama, că vin amândouă la
 mine.

– Marine, i-auzi ce zice Țața Manda, spune mama dulce,

Nu te duci tu mâine

Să-i întorci și locul ăla al ei pe Poiana Popii?

– Nu, am răspuns eu sec, ca un om mare.

– Îl umplu buruienile, măi băiete, s-a văietat femeia.

La primăvară, dacă pun porumbi cu parul, n-o să se facă
nimic,

O să murim de foamă.

– E pământul gras, merge plugul singur, tu doar te faci că ții

De coarne, adăugă mama,

Te mai și înveri să ari cu prilejul ăsta.

Ei, dac-ar fi greu, întelenit, nu te-aș trimite eu.

– Când?

– Măine, a răspuns Tata Manda, măine până nu-l năpădesc
buruienile,

Că e-ntors și la deal și la vale și numai al meu a rămas așa.

– Bine, m-oi duce.

Mama era bucuroasă. Seara mi-a spus că-i pare rău și de

„Amărâta“ aia de la vale.

E și ea singură, și pământul ăla, cui o să rămână? Nouă.

S-o ajutăm și pe ea, „...c-a fost cu minte, mă, putea să-l vândă

Pe tot și nu vă lăsa o palmă. Își lua bulendre“.

Apoi către mine: Hai culcă-te! Că mâine

Te scoli devreme.

A doua zi eram pe cobile, coboram pe la fântână la vale.

Am avut ghinion de dimineață.

Dând boii la apă, când să-i înjug, pe cel de hăis l-am pus
de cea.

Stăteau amândoi protăpiți și nu vroiau să se urnească.

A sărit

Un om

Nimerit pe-acolo,

I-am schimbat și le-am dat direcția.

Răsărise soarele și sclipea pe fierul plugului

Și pe potcoave – eu mă trăgeam pe cobile.

Tata Manda era pe loc, să-mi arate mejdina.

Numai la brăzdat mi-a ajutat, după aia s-a dus,

Că are o ulciică pe foc.

Pe la prânz m-a apucat un soi de lehamite,

„Dacă rămân și termin locul ăsta – mi-a trecut prin minte,
gata,

Aici îmi cântă mierla, toată viata o să mă târască plugul de
Colo, colo...“

Am lăsat boii înjugati pe brazdă.

De ei îmi părea rău, dar n-aveam ce le face.

Să le schimb și conditia lor?

Am mai întors capul pe la părul lui Spănu. Boii stăteau,

Prian rumega,

Murgilă arăta cam neliniștit. Săraccii, nu știau nici ei ce

Aritudine să ia:

Să mai aștepte? să are singuri? ori să se ducă să pască așa cu

Plugul târâș?

Tata Manda parcă a avut o presimțire, am întâlnit-o venind

Pe Poiana Popii.

– Se-ntâmplă ceva?

– Nu.

– Păi, unde te duci?

– Acasă.

– Să iei apă? Adusei eu...

– Mă duc... de tot. M-am săturat...

– Păi, terminași?...

– Niciodată n-or să se termine... astea!

– Mă, băiatule... Mă, ninăle... Mă, gaică... Râde lumea...

Întâi m-a luat cu frumosul... la urmă a întors foaia și-a

Început să blesteme și să mă amenințe.

– Dacă nu te întorci, te dezmoștenesc! Mă faci tu să ajung
Până aici! Mă duc la primărie și fac act.

– Ce dacă!

Și desculț prin măracini, călcând apăsător, înjurând

Ca un om mare, plângând ca un copil,

M-am dus hotărât acasă și... m-am ascuns în pățul.

A venit ea cu boii și cu plugul, povestind la tot satul

Cum are să mă dezmoștenească.

O să ne dezmoștenească pe toți și-o să

Lase pământul alor lui Ioane, că tot are el vreo treispe-paispe

Copii.

DUMINICA OAMENII N-AU PORECLE

Duminica oamenii n-au porecle,

Ii se spune curat pe numele cele bune.

Care nu li se potrivesc deloc, ca hainele de moarte,

Păstrate cu mare grijă în lacră.

Poate că lumea simte nevoia de primeneală după o

Săptămână pe câmp,

Ori în pleavă și praf la spatele mașinii de treierat,

Când strâng paiele cu furca și cară plastele, legate cu

Lanțul.

Se stă la poartă sau la fereastră, dar ochiul e pe drum:

Cine mai trece la deal sau la vale?

– Uite-l și pe Nea Dumitru Seder, zice Nea Florea, plecă de

Dimineată. Țsta iar tocmește niscai boi. Bun giambaș.

„Așa devreme, Nea Dumitre? Te duci parcă vîi.“

– Bag' samă, vinde al lui Păsărică boii și mă reped să-l

Ajut să-i tocmească.

– De ce-i zici Nea Dumitre? Țsta nu e Bag-Seamă?

Întreb eu, nedumerit.

– Ei, râde Nea Florea, asta e porecla, dar pe el îl cheamă

Dumitru Seder, de ispravă om!

Știi unde stă? Aci de la vale de fântână, în hardughia aia;
 Are sania în casa cu focul, și doarme pe-o ușă dărâmată,
 Anica i-a umplut casa cu cloțe,
 Când am intrat odată nu știu cum s-au speriat, uite așa
 Săreau de pe cuibare, toate în toate părțile, ca liliecii –
 „Fir-ați ale naibii!“ zicea Anica.

„Hopa, că vine și
 Primăvara“ – se mira cineva.
 De la cotitură apărea Cucu, înalt, cam dejghinat,
 Dar bănuțul tot strălucitor la ureche.
 – I-a murit un frate și ca să nu ajungă moartea
 Și la el, că e singurul moștenitor, i s-ar stinge neamul,
 Și-a pus banul ala gălbui la urechea stângă. Vezi
 Că i-a purtat noroc, n-a căzut de pe căpriori.
 Mă, uite, cât e el de jigărit, a scobit toate lemnele
 Și-a făcut satul din nou.
 Bun maistor.
 – Bună ziua, Nea Ioniță, te dedeși jos de pe coșmelie,
 Nu vrei să sai ca Manole deloc, ai?
 – Păi, fir-ar să fie, mă țin bine, eu merg pe case ca
 Pe șusea,
 Nici nu mai bag de samă, dacă de mic tot pe la cucumele...
 – Da' i-auzi ce-ntreabă copilul ăsta,
 Banul ala al dumitale mai merge?
 – Merge, merge, că doar nu merge de-a tuturiga,
 Zice, și se duse vesel la vale.

Aflu o mulțime de nume noi, șterse, care nu spun nimic,
 Nume de pomelnic, n-au nici o legătură cu frumusetea
 Poreclelor.

Pe Șoalda lui Cazacu o cheamă Țata Floarea,
 Pe Spânzu – Ion
 Pe Focu – tot Ion

Pe Dârmon – Fane Dragu
 Pe Boc – Titu Seder
 Pe Ciuse, al cu căciula mare tuguiață care trece
 Fudul în picioare în căruța
 Prin sat, de i se pare nevستی-si de stă
 Împotoțonată alături că toate muierile se
 Uită la el
 Și când ajunge acasă se pune de le face farmece, îl
 Cheamă Nete,
 Adică nu, asta e tot poreclă – îl cheamă Popescu
 (Unii au câte două, trei),
 Pe Civică – Amărăzeanu
 Pe Guit, Gogu,
 Tot felul de nume pocire. Astea sunt ca apa sălcie,
 Zicea Nea Florea,
 Apa aia de nu spală și nu fierbe fasolea.
 Dar duminică e păcat să poreclești lumea.
 Să se bucure toți, e zi de odihnă.

De pe linie de la deal apare Ioncica lui Mutu,
 Cu furca-n brâu, torcând,
 „Asta de unde o fi având atâta lână? O să toarcă și-n
 Mormânt.“

– Gagă Ionică, nu te mai hodinești?

– Și pe Mutu ei, cum îl mai cheamă? întrebam eu,
 Să aflu totul până la capăt.
 – Păi,... tot Mutu. Ăstuia n-ai ce-i mai face,
 Așa l-a lăsat Dumnezeu.
 E mut și-n ziua de Paști, săracul!

A BĂTUT CLOPOTUL

Cel mai rău ne-a părut când a murit Gogu lui Duluman,
Prietenul lui Nicolae,

Când s-au dus amândoi pe linia-ntâia, în Tatra,
Dar înainte de asta, au venit pentru două zile

Acasă, în permisie,

Să-și ia rămas bun și să pună ochii pe câte-o fată,

Ca să-i spună să-i aștepte la poartă.

Dacă se știau așteptați de cineva, ori logodiți,

Era ca și când nu i-ar mai fi putut nimeri glonțul,

Ori chiar dacă mureau, mureau de drag pentru patrie.

Seara, înainte de plecare, ne pomenim cu Gogu pe la noi,

Trop, trop, cu niște bocanci grei pe la ușă.

Zice: am venit să-i spun lui Nicu să se scoale devreme.

Era-mbrăcat de luptă, ca să-l vadă satul, avea manta lungă,

Raniță, bidon, gamelă, nici un câine nu-ndrăznise

Să-l latre.

Mama le-a pus masa, cu fața ca pământul,

Plânse, toată ziua i se bătuse un ochi și-avusese și-un

Vis rău

Dar acum încerca să zâmbească.

– Și pe cine vrei să iei tu, mă Gogule, când te-ai întoarce?

Cine ți-e dragă?

Gogu întingea într-o tigaie cu niște carne de porc,
Pecie bună,

Erau și murături într-o strachină, mânca cu poftă.

A răs:

– Toate-mi sunt dragi, uite până și tigaia asta,
Parcă-aș lua-o,

Ce zici, Nicolae? Asta ne-ar ține de foame?

– Mă, ca tigaia nu mai găsim noi, asta e știut,

Ce e acasă, e sfânt, dar nu-ntoarce tu vorba,

Te logodiși?

– Ce să mai încurc o fată?... Că știu eu, dacă-oi

Mai veni?

Eu și cu Ionică eram în vârful patului,

Ne părea rău că nu suntem și noi așa de mari,

Să plecăm să ne batem cu turcii, cu tătarii, avarii,

Oricine, indiferent, numai să ne apărăm patria de lifte.

Gogu a căzut după un an.

Era pe aceeași linie cu Nicolae, se-ncurajau unul pe altul,

Și scriau amândoi o singură scrisoare acasă, că nu prea

Aveau litere, ori nu știu ce le lipsea acolo pe front.

Într-o zi primim doar o jumătate de scrisoare.

La Sandu lui Duluman

Au început să țipe toți ca la cutremur,

Când se mișcaseră casele și căzuseră cloțele de pe ouă, de-au
răcit puii.

Și nimănui din sat nu-i venea să creadă, cum se-ntâmpla

De fiecare dată când murea cineva, că era foarte greu să

Crezi că ăla n-o să mai fie deloc, gata.

– Poate n-o fi adevărat, își dădea mama cu părerea,

Deși după semnele pe care le avusese ea...

„Știu eu pe cine-or fi îngropat ei?

Că-i adună bucăți, nu se mai cunoaste; el o fi numai

Dispărut,

Ori rănit pe undeva, cine știe! Pe front se mai
 Întâmplă și minuni“...
 Da' de unde minune,
 Mumă-sa a început să-i facă rostul, ca la morți,
 Că și morții au rostul lor, trebuie să ții pasul.
 I-a pus în pomelnic, i-a dat o oaie peste groapă,
 Au făcut ai lui și pomână cu oale și toiege,
 Nu mi-a fost foame deloc,
 Mi-am adus aminte de tigaia pe care voia el s-o ia
 Pe front,
 I-am dat bucatele lui Zarbă.

O fată mare a scos de la fântână timp de treizeci
 De zile
 Dimineața de tot, înainte de-a răsări soarele,
 Câte o vadră de apă ne-ncepută, asta în caz de sete
 Pe lumea ailaltă.

PE SPIȚE

Pe spițele cartului e foarte frumos să mergi,
 Asta înseamnă că te-ai făcut mare
 Și știi cum se-nvârte roata,
 Mai ales la deal, când urcă încet carul, scârtâind,
 Poți să muți piciorul în voie de pe o spiță pe alta.

Am mers pe spițe pe Ungureanca,
 Țsta era drumul ciobanilor,
 Pe aici veneau ei din munți când mergeau spre Dunăre
 Să spele oile,
 Aveau pesemne atâtea că numai în Dunăre le
 Puteau spăla de usuc.
 Soreștii tot pe aici or fi coborât, alunecând pe cojoace.
 Zicea Moșu Pătru că Radu de la Alun, unul din moși
 Noștri, mai avea patru plăfuri în munți și-i tot chema.
 Dar cine s-a dus să verifice? Poate nici n-or mai
 Fi acolo.
 Când mergeam pe spițe nu mă gândeam la asta,
 Cred că nu mă gândeam la nimic,
 Puneam repede piciorul de pe o spiță pe alta
 Parcă-aș fi probat orizonturi,
 Având impresia că eu învărt roata și odată cu ea globul.
 De multe ori am urcat așa pe la Coza în deal.

Mă duceam cu Nicolae în pădure să alegă tălpi de casă,
El tăia cu securea, eu mă țineam la vite.

O ciocănitore s-apropia de noi, cu toaca ei.

Odată numai ce apare acolo Moșu, măsura cu spinarea
Copacii, îi cerceta cu bățul și-i asculta.

Îi părea rău pentru fiecare lemn însemnat de Nicolae,
Dacă sunt pentru casă – ce să faci!

În ziua aia, după ce a ciocănit cu bățul mulți stejari
S-a oprit lângă unul mai falnic, l-a privit lung,
La luat în brațe, a bătut cu pumnul noduros în scoartă.

– Dumneata erai ciocănitorea aia? a râs Nicolae.

– Păi dar! Caut și eu ce roade sub coajă.

Mă, Nicolae, zice, uite din ăsta să-mi cioplești tu mie
Iada de zestre... când o fi.

Copacul foșnea răcoros. Îi răspunsese? Nu-i răspunsese?

– Iasă, Moșule, c-o mai fi până atunci.

– Dacă! Hai fă-i semn, să nu rămân pe dinafară,

Că se pune vremea rea.

Acolo pe Bisa se discuta despre moarte simplu,
Ca despre croială și m-am mirat.

Moșu avea aproape optzeci de ani dar se ținea bine.

Acum era foarte bucuros că stejarul acela îi venea

De minune.

LELIȚA

– O-ho! Uite-o pe Lelița Floarea!

Merge parcă-ar juca în

Țeste, parcă e samodiva.

Lumea adunată în poiană, la taină, începea să-și dea coate
Când apărea Lelița

După ulița lui Nea Miai, mergând legănat ca rața, cu fusta
Cu coadă ca de aeroplan în urmă.

– Asta n-a mai învățat să se-nceingă,

Zicea Nea Florea, uite, într-o zi o să pun mâna s-o

Încing cu.

– Măă, că ți-e rudă!

Era văduvă din războiul alălalt, și amândoi feciorii luptau
Acum pe front – și Gheorghe și Ilie.

Așa am apucat-o, cu părul ca de cânepă, îi tot cădea-n ochi
Câte-o viță sură, ieșită de sub basma,

Că ea nu purta peșchir.

Pielea i se zbârcise de mult pe față,

Măinile și picioarele – numai crăpături, ca pământul când e
Secetă.

– Cumnatul Miai mă dete pe ușă-afară, se văieta ea,

De câte ori venea să ceară câte ceva împrumut.

Acum, în ultima vreme, ne pune să-i citim și scrisorile de pe Front,
 Primea când de la unul când de la altul câte-o carte poștală
 Dictată de ei cuiva, că nu știau carte.
 Toate erau scrise cu creion chimic, înmuiat în gură,
 Ori în ploaie.
 George, dacă se nimerea în vacanță, i le citea cu mare
 Seriozitate
 Și făcea considerații de ordin filozofic asupra evenimentelor
 Și conflagrației.
 Lelița asculta trăznită...
 Când n-a mai primit
 Nimic multă vreme a venit speriată la noi:
 – Ce-o fi pe-acolo, Nicolită?
 Mama a dat din mâini, luată de gânduri:
 – Văd că și Nicolae-al meu tace.
 A doua zi am găsit într-o ladă în pod o carte poștală veche,
 Trimisă de bunicul Ion Bălan lui Tata, în războiul alălat,
 Am strigat-o pe Lelița la gard: „Ai o epistolă”.
 Și i-am citit cartea poștală care zicea așa:
 „Fănică, află de la noi că suntem sănătoși cu toții,
 Cu toți ai noștri.
 Dar trimite-ne și nouă scrisori cum o duci pe acolo
 cu serviciul,
 Și scrie-ne și nouă dacă te-ai întâlnit cu Costică, este
 Și el tot acia”.

Lisandria și Marioara puffeau în răs.
 – E din războiul alălat, spunea Marioara.

Lelița rămăsese tristă.
 Vedeam c-ar fi vrut chiar și vesti
 Scornite.
 O dată i-am citit de pe o foaie de porumb uscată.

Pleca bombănind, abătută.
 Nu prea avea răbdare
 Să facă mămăligă, nici cu ce s-o-nchelmize,
 Ori dacă-o isprăvea, nu-i venea s-o mănânce singură.
 Nora, zicea, se uită ponciș la ea,
 Iesea cu cocoloșu-n mână la poartă.
 – Aici te-apucă prânzul! Nu mai pui jos, nici la masă?
 Glumea Dumitru lui Chirimențu.
 – D'apoi oi tot sta moartă-n tron!

Mălaiul era stricat,
 Ne-am pomenit cu ea bolnavă.
 Avea o boală că se-nvârtea-n cerc.
 Lumea se-nchina.
 O oaie de-a noastră care căpiase, tot așa:
 Păștea ce păștea și-ncepea să se-nvârtească pe loc
 Câte-o jumătate de ceas,
 Până mă duceam și-o opream.
 Când plecam de lângă ea, se-nvârtea-n partea aialaltă.
 Tot de atâtea ori, că număram să nu sară.
 Lelița Floarea avea pelagră, așa a declarat sanitarul Gorici,
 Asta întunecă mîntea din cauza vremurilor tulburi.
 Războiul măcar să fi fost c-o idee mai scurt.
 Zicea că așteaptă niste doctorii, când s-o termina.
 „Stai să se sfârșească, stai bineșor, altfel se pune atunci
 problema.”

Lelii însă nu-i venea să stea nici un ceas.

După aia a-nceput să i se
 Cojească pielea de pe ea.
 Lua câte-o pojghită și-o băga-n gură.
 – Lelițo! Ce faci, Lelițo?
 Fugea de-acasă, mergea la capătul celălalt al satului;
 O aducea nora îmbufnată, în car.

Mă speriam tare când vedeam că-și duce mâna la gură și-ncepe
Să muște din ea.

– Ti-o fi foame, sărea vreo femeie, vină-ncoa, na aici
Bucate, na legume.

– O-ho! că nu mi-e foame deloc.

– Atunci de ce-ți jupoi pielea cu dinții?

– Nu știu... nu cred... Dar ce vorbă e aia?

Își ascundea rușinata mâna la spate.

LA STRIGAT

Satul are cel mai mare ecou în noaptea de lăsatul postului,
Când începe o nouă perioadă, atunci se pun în valoare
Dealurile ca niște spinări de lup, zburlite,

Văile ca niște pâlpii de turnat gaz, ies în relief acoperișurile
Tuguiate de șindrila. E ger, noaptea e sticloasă
Și salcâmi de pe coastă, clăile de fân, toate pătelele și
Magaziile vergeluite, sunt ca limba de clopot, gata

gata să facă

Bang.

Se strigă în pumni, în tinichele ori în niște mosoare lungi
De pe dealul Ticolului. Sunt câteva cete de oameni,
Mai mult tineret, boraci, brocațiș,

Ăștia care au chef de bazaconii și le convine să degere
Pe lângă focurile de boji.

Răspund alte cete, peste valea de un kilometru, din
Dealul Ungurencii.

Se văd focurile pâlپând, niște umbre încotoșmănate
Și se aude strigătura ieșind prin mosor, ca pe un tulnic,
Cum era în vechime.

„Aolco-leo-leo-leooo...” „Ce ți-e, măă?”

„Mă trimiseee...” „Cine, măăă?” „Lache al lui Pătru...”

În petiț...” (Lache se apropia și el de cincizeci de ani
Și nu voia să se-nsoare, ca și frate-său, Târziu.)

„La cine, măăă?” „La Frusina lui Coadă” (Asta murise
de vreo

Doi ani, de bătrânețe.)

Lumea râdea pe prispă, cu coatele pe pridvor, parcă-ar fi,
Stat în balcon la un teatru mare, cât satul.

Babele știrbe își arătau câte un dinte gălbior: „Hi-hi-hi”.

„Dacă nici ăștia nu l-or urni...”

„Taci, să vedem ce mai boscorodesc.”

„Aoleo-leo-leoooo!” „Ce ți-e, măăă?” „Au năvălit tătarii
La al lui Cină...” „Ce vorbești, măă? Și ce i-au făcut, măă?”

„I-au luat țapul în robie”...

(Cină avea un țap care, toamna, mirosea de nu puteai
să treci prin

Dreptul casei, iar iarna își adăpostea cele douăzeci de capre

În casa cu focul, că nu avea leau pentru ele.)

„Și ce-au mai făcut, măă, turcii...?”

„Nu turcii, tătarii”... „Totuna, măă.”

„Au spart și la Leana lui Tufăriș și i-au luat cămășile să le
Trecă prin apă.”

Toate secretele ies acum la iveală, ca untdelemnul,
Cine cu cine mai trăiește, povești cu ibovnici, certuri
pe mejdine,

Tot ce-a fost mai colorat în comună, de un an încoace.

S-a mâncat bine, de dulce, acum până spre Paști tot cu legume

Ca indienii, care nu bagă carne-n gură neam,

Cu cartofi, fasole, urzici, dragavei, știr, lobodă,

Lucruri de-astea ușoare, că-ți vine să dai cu masa-n băătură.

Verdeța schimbă sângele – așa se zice,

Dar nici așa să-l faci apă, să-l subții de tot nu e bine,

Și mulți nu vor să mai ție posturile cum trebuie,

Se spurcă după două, trei zile, că s-a înrăit lumea,

Nu știe să se mai stăpânească.

Dar lăsatul secului se lasă cu sfîntenie, cu masă mare,
Ca și când toți ar avea de gând de-a doua zi s-o țină numai
În rădăcini și-n rugăciuni, ori să ajuneze de tot.

Când o-ncepe să se crape de ziuă, merg femeile la jgheabul
Fântânii și aruncă firimiturile, strânse cu grijă în șervet
Iar cojile de ouă le dau pe gărlă la vale.

Așa s-a pomenit din bătrâni, așa o fi bine.

Acum lumea se relaxează cu ce spun aia, pe coastă,

Măine cei de-au fost luați la scărmanat, ori s-a spus ceva

În uibul lor, or să umble c-o falcă-n cer și cu una-n pământ,

Cu parul la subțioară, arțăgoși,

Să afle numele celor care i-au făcut de batjocoră,

De și-au dat drumul la gură, să-i dea în judecată,

Că au martori, a auzit tot satul.

Dar când e să-i pună de față, fiecare spune că n-a auzit

nimic,

Fîindcă a lătrat o jigodie de câine tot timpul, ori

A plâns copilul.

„Lasă, mă, nene, nu e nimic, nu-ți cade nasul,

Eu n-am auzit nimic, ce ziceau?”

Dacă ar învia strămoșii ar crede că n-au murit demult,

Luna e tot aia deasupra,

Cei înfofoliți în mintene și cojoace pe dealuri

Care toarnă vorbele prin pâlnie de gălgăie tot satul de răs

Spun de sute de ani cam aceleași glume, numai că le pun pe

Socoteala altora.

Focurile se mută în pisc tot mai spre nord,

Se merge cu strigatul de la vale la deal, spre

Capul celălalt al satului,

Și când răgușesc aia, după miezul nopții,

Dau drumul unor roți de car, cu spițele împănate cu fân.

Aprind fânul cu șomoiașul și-odată te pomenesci

Cu roți de foc rostogolindu-se din cer, dintre stele.

Iar tu, Ilie, ia vezi tu pe corlata aia, ața mai e la locul ei?
 Ața te faci. În casa asta nici un lucru nu se mai găsește
 unde-l pun,

Trage un fir dintr-un căpătâi, vezi să nu-l deșiri tot.
 Dorele, îți dete, mă, babă-ta, Frusina, laptele ala?
 Vîno-ncoa cu oala...

Încet, încet, mămăliga prindea forma rotundă a tuciului.
 Muierea își aducea aminte ceva și lua pe dești un
 Cocoloș, îl băga iute-n gură, să nu se ardă.
 – Ptiu, că uitai să pun sare. Dă sarea, Marioară.
 Nu e pisată?

Păi,

voi ce păzirăți până acuma?

Mai e grunjul ala la oi în bătătură.

O lua iar la mestecat, apoi apuca ceaunul de fund cu o cărpă
 Și dădea s-o răstoarne.

– Nu mai puseși, fa, masa aia, că acum ți-o torn în cap,
 Tot n-ai apucat tu să te lai cu iarbă mare de Sân-Toader.
 Aoleu, știrul ăsta rămase neprăjit.

Care dai fuga la Chirimeanța după o cană de ulei?
 Ilie, nu miști?

– La care, la a din deal, ori la a din vale?

– A din deal.

Se mai uita puțin în jur, apoi către Trică:

– Și... la a din vale, du-te tu, Trică, să-ți dea niște gaz,
 C-am rămas și fără gaz, deseară iar ne dăm cu deștele în ochi.
 Cere-i și puțină păcură, să ungem carul.

Către Ilie, care o zbughise, ieșea pe poartă: „Vîno-napoi
 Să-ți spui ceva, când te-ntorci cu uleiul, dă o raită pe
 La răzoarele lui Lache, smulge vreo trei, patru cepe”.

Mai rămăsesem eu, Dorel care se-nvârtea pe lângă lapte,
 Așteptând să-l pună la fiert

Și câinele.

– Dorele, pune-i un scaun sub fund câinelui ăstuia
 Că l-or fi durând picioarele de când stă pe-aici

și ne suflă-n gură.

Mars, nil în curte, că îți frâng mestecăul ăsta pe
 Spinare.

Răsturna în sfârșit mămăliga pe măsuta joasă, rotundă,
 Că puteai să stai chiar pe dușumea și să întingi...
 Dar în ce să întingi? Așteptând să-i vină trupa din

recunoaștere

O tăia felii mari, cu ața, potrivea lingurile de lemn,
 Da să-și facă rugăciunea, ofta și

Odată ieșea în prispă și striga la mama, tare,
 C-avea o voce sonoră, scula și morții.

– Tată Nicolită, Marioara mea nu e pe-acolo?

– Ba e.

– Îi dedesi varza?

– Îi dedei...

– Auzi, ia vîno până la gard să-ți spui o vorbă.

Ziceai că-mi împrumuți și-o găină. ...Hai s-o prindem

Amândouă, că făcui mămăliga și mă uit la ea,

Îl dau dracului de post, nu-l mai țin, că tot rău îmi merge.

Și-aș mânca, fa, rămnii la ciorbă de găină cu zeamă de varză...

PETRECEREA

Zice că l-ar fi văzut unul
 Înjugat cu un bou, trăgând la o cotigă: „Da ce faci, nene?”
 „Păi, uite, puțică, mi se păru cam abătut boul ăsta de hăis
 Și zisei să mai trag și eu o țără, să se mai odihnească.”
 „Măcar nu te puseși de cea, ți-era mai ușor.”

Nici funie de vite nu și-a luat
 Leagă plăvanii de coarne c-o sârmă,
 Pe care nu știu unde-a găsit-o
 Și când întoarce la capul locului ori trebuie să meargă
 Cu ei de funie, sârma nu se prea vede
 Și lumea se miră: „Ce tot stă ăsta cu mâna-ntinsă degeaba?
 Ce s-o fi rugând de ai boi?”

Strânge tot ce găsește, toate bulendrele, potcoavele,
 le duce acasă,

Zice că or fi bune și ele la ceva.
 Dar el nu e zgârcit: are copiii, pentru ei strânge și
 Zice să le lase și lor avere
 Că i-a dat și la școală.
 A murit într-un ududoi,
 Că văzuse ceva sclipind, un ciob nu știu ce era,
 Ududoiu adânc rău, n-a mai putut ieși de-acolo, că de
 Coborât

Coborâse de-a berbeleacul.
 La înmormântare nu i-a venit nici un copil și biata muiere
 a lui

Așa îl jelea:
 „Ligore, Ligore,
 Fierbeam apa în ulcior că n-aveam oală
 Și făceam turta nesărată
 Și spuneam să cumperi sare
 Să fac turta sărată
 Și tu spuneai nu
 Că ne trebuie bani
 Să țanem copiii la școală
 Să-i facem oameni mari
 Și ete acum nici nu veniră să te petreacă”.

CIUDIN

Când se-ntâlneau cu el, femeile îl ocoleau prin șant
 Cu garnita cu apă în cap,
 Ca să nu dea bună ziua.
 Se aciuiase în satul nostru, venind Dumnezeu știe de unde,
 Cu Ciudinca lui, mereu cu burta la gură,
 Și pe care o bătea să nu spuie.
 Nu știi ce nu trebuia să spuie, că ea nu spunea.

Dispăreau niscai găini, bunăoară, păgubașul se ducea-ntâi
 Și-ntâi la Ciudin, bătea cu pumnul în poartă:

– Mă, nene, uite-asa, așa, îmi lipsesc vreo zece perechi
 De puicute,
 Zisei că poate se luară cumva într-ale dumitale.
 – Sigur că da! răspundea el vesel, ca de-o glumă bună,
 Prin curte se vedeau fulgi și pene împrăstiate,
 Femeie! Sări de sloboade ale *ciui*, că veni omul după ele!
 Repede să nu le-mbolnăvească și pe-ale noastre.
 Și înapoia ce nu apucase să vândă, ori să taie.
 Altă dată însă ieșea c-o falcă-n cer și cu una-n pământ,
 Amenințând cu parul:
 – Bă! M-ați tocmnit voi să vă păzesc cotetele? Ai?

Jandarmul se purta galanton cu Ciudin, îl mai
 Lua pe la post,

Îi mai muta fălcile (care cui – cine știe!).

După două, trei zile de cercetare îi dădea drumul: „N-avem
 probe“.

– Păi, de ce mai purtați prăjina aia strâmbă-n spinare,
 Domnule *jandari*,

Dați-o de-a-n boul pe linie la vale, dacă nu vă servește,
 Sărea Veta lui Iedu, rea de clanță. Îl lăsați pe-asta

Să ne ia cu strat și să ne azvârle-n baltă?

Ce? Oricce golan care vine-n comuna Bulzești bagă cu
 Noi în plug? Are dreptul să ne vândă

Ca pe vite-n târg la Picături?

Nu vedeți c-a-nceput să ne belească de la o margine?
 (Acî lumea-ncepea să rădă, că

Ciudin stătea într-adevăr în marginea satului.)

Ei comedie! – adăuga Veta izbind cu mâinile-n lături.

Să se ducă dracului cu Dumnezeu, să ne tihnească și nouă,

Duce-s-ar învârtindu-se nouă cu a brânzii

Că odată-mi iau lumea-n cap

Și vă las să-mi creșteți voi boracii.

– Femeie creștină, n-avem probe precum c-ar fi el.

– Păi, să mă pui eu să-i fac probele,

Că tot n-aveam nici o treabă.

În noaptea următoare Vetei i s-au furat toate curcile

De pe culme,

De-a rămas săracă, n-avea nici porc de

Crăciun

Și de-aia le legumise,

Dar furtul a fost tot așa – fără probe.

Dimineata numai ce vine Ciudin zburlit la ea s-o

Dea în judecată

Că l-a făcut golan, de față cu martori.

Într-o dimineată au dat copiii cu vitele peste el
 Mort în Vâlceaua Bonii

I lângă potecă, alături de-o damigeană de țuică, spartă.
 Avea teasta crăpată c-un par, cu ceva, și beregata tăiată
 Cu cuțitul,
 Ca la porci.
 Cum se zbătuse, sângele i se amestecase cu țuica.
 Era și-nceput de gadini, că l-au găsit după vreo două zile,
 Făcuse mușită.
 Făptașul a fost prins imediat, de data asta: Costică al
 De pe drum,
 Adică cel nebun, un flăcău, venit tot așa,
 Din lume,
 Era zăltat la minte, un nepricopsit, vai de capul lui.
 Până atunci nu omorâse un pui, lumea nu se ferea de el,
 Părea un nebun bun.

Lui Ciudin i-au pus o cruce de lemn acolo-n pădure,
 Se scarpină lupii de ea.

NEBUNUL

Când s-a întors Costică tuns și gras, ieșea lumea să-l vadă,
 Ca la panoramă.
 Unora le părea bine, că „sărăcul dacă era bolnav vezi
 dumneata!”

De-aia-i și dăduseră drumul așa de repede de la pușcărie,
 Pe bază că e nebun,
 Iar la balamuc „nu mai era loc s-arunci un ac”.
 Se punea problema să-l vindece comuna, cum o ști.

Costică râdea, tot așa de nevinovat, ca-nainte.
 L-a luat unul slugă la vite, s-a uitat că nu pretindea simbricie
 Doar pe mâncare și pe-mbrăcăminte
 Și vorba unuia: să-l lase, la urmă, să-i dea numai o dată cu
 Măciuca în moalele capului.
 Că asta, zice, cam așa s-a-nvățat să-și ia plata,
 La soroc, dă cu parul, pleose, pleosc! zdrang, zdrang!
 Dar omului acela, care-l luase, se vede că nu-i era frică
 Să-l știe dormind noaptea în pătulul lui.
 Unii mai încercau să-l descoase: adică l-a omorât pe Ciudin
 De plăcere? Cum îți vine atunci? Ți se-nfierbântă creierii, ai?
 Nu ți-e frică?
 Costică nu-și mai aducea aminte,
 Zicea c-are-n sân un pui de păsărică
 Și-ncepea să sară. Că-l gădila.

Nu mai făcuse nici o năsărâmbă,
 Acasă ni se spunea mereu că, oricât, să ne ferim de el,
 Să nu-i stăm în cale. Că dacă-l apucă?
 Unii credeau că n-o să-l mai apuce neam, adică i-a trecut,
 I-ar fi dat la pușcărie vreo alifie, ceva.
 Dacă erai atent la ce spune el,
 Vedeai că nu prea vorbește drept,
 Sărea repede de la una la alta
 Și sărea și-n sus.
 – Ei, acum întreg n-o fi el, dar nu mai e așa rău.
 Femeile mai bătrâne își puneau problema: unde-o să ajungă,
 În rai ori în iad?
 Vîtilina lui Petrică susținea că acum o să tragă
 Și păcatele hoțului
 Că ăla dinadins s-a lăsat să-l omoare, ca să-i ia asta păcatele.
 Hoțul, hoț și pe lumea ailaltă!
 Budeanca, evanghelistă, îi ținea câte-o predică-n potecă,
 Îl lua ca pe copii:
 Costică, gaică, tu să nu mai sari la om, fatălică,
 Fiindcă nu e frumos.
 Căci când la judecata de apoi, cum te înfățișezi tu acolo?
 Cu mâinile pline de sânge, ia spune?
 C-or să-ți pună ăia păcatele pe terezic,
 Și, văzând cât sunt de grele, or să le treacă pe cântarul de vite,
 Și când le-or trânti, o să facă și cântarul ăsta tac! și-o să
 se rupă,

De grele ce sunt.

Și-or să te mai încarce și cu cântarul,
 Că le-ai stricat daraua!

Asta o spunea Budeanca rîzînd, ca să-l familiarizeze pe nebun
 Cu spiritele de pe lumea ailaltă, ozăcă,
 Dar Costică o rupsesse la fugă, când auzise cuvîntul „tac“.

Și acum se întorcea curios, să vadă de ce râde femeia?

„De ce râzi, gagă?“

Îi era teamă să nu rîdă de el, să nu fi ajuns cumva de rîsul
 lumii.

Zicea că nu mai are fierbinteli în cap, da-l doare
 Impresia satului aci-n ceafă.

Impresia era acum mai bună.

– I-auziți de ce-i arde lui Costică, de viața de apoi!

– De, că pe-asta a mîntuit-o.

Erau semne c-o s-ajungă direct în rai („Mi-e că ajunge și
 trece“),

Fiindcă multe udubenci îl pusese în pomelnic.

– Fă, spunea Măria Bălii, pe drum, venind de la cimitir,
 Văietându-se de șale, că iar i se pusese junghiul ăla sub o
 Coastă.

I-am trecut și pe el în pomelnic, i-o ierta Dumnezeu ăle
 Păcate.

Adăoga apoi cu mare năduf de la inimă:

– Dar nu știu ce are popa cu el că mi-l taie, auzi dumneata?

Io-te și azi sări peste numele lui, că mă dusei espre să fiu
 Atentă,

Auzi dumneata,

Sări peste numele lui, tuști! îl sări!

CIOBANUL CARE ȘI-A PIERDUT OILE

Când ni s-au furat oile,
De s-a dus mama dimineată să le dea drumul din obor
Și ia-le de unde nu-s, și-odată a trecut-o un fior: „Ii“,
Am fost singurul care m-am bucurat sincer, în sinea mea,
Fără să fac tãmbãlau,
Pentru cã era jale mare în casã
Și s-ar fi crezut cã sunt înțeles cu hoții.
Încã mai erau speranțe, în primele ceasuri.
– Ați lãsat vreunul portița deschisã, de-au scãpat din curte,
Zicea Nicolae, sã ne uitãm pe la fundul grãdinilor.
– Vedeți și pe coastã, or fi luat-o-n deal,
Își dãdea cu pãrerea Marioara. Uitați-vã bine prin ududoii
Ei, nu se poate, mã amestecam și eu,
Se întorc ele singure. (În gãndul meu: de nu s-ar întoarce!)

Simțisem de dimineată cã s-a-ntãmplat ceva,
Mama blestema prin curte,
Sãriserã și Nicolae și George, cãutau peste tot,
Ei dormiserã afarã în prispã, au gãsit un resteu de fier la cap,
„Vezi, mã, dacã mișcam cumva din greșealã, ne croia și
capul“.
Nicolae se apucase sã batã cãinele,
Cã n-a deschis gura toatã noaptea, sã fi zis și el „ham“,

A dormit pe paie, frãnt de somn, parc-ar fi fost la scos
Buturugi.

– Mã, or fi fost de-ai cunoscuți.
Cum sã latre cãinele dacã-i știa de prieteni?
– Pãi, cine sã fi avut inima aia?
– D'apoi eu știu, lovi-l-ar moartea!

Ca de obicei, așteptasem cu inima cât un purice
Sã mã scoale sã dau drumul la ale oi,
„Cã zbiarã-n curte de-o ridicã-n sus,
Toți copiii ãilalți plecarã“ –
Stãteam sub scoartã, cu genunchii la gurã.
Auzeam discuția și nu-mi venea a crede cã se mai fac
mînuni.
Am sãrit drept în picioare, când concluzia era de-acum
definitivã:
Rãmãscerãm și fãrã oițe!

„O sã mã duc sã dau acatiste“, se vãieta mama,
Aproape sã plãngã.
Suferea de-a adevãratelea, îmi pãrea acum rãu,
Dacã-aș fi știut cine sunt hoții, m-aș fi rugat sã mi le dea
Înapoi, momentan, și sã le fure altã datã, mai târziu.
„Cine-o fi lãcomit la averea mea?
Mi-ajungeau de ciorapi și flanele – și sã mi le ia ei și pe
astea!“

Nu i-ar mai rãbda pãmãntul, usca-li-s-ar carnea pe oase“,
Mã bãgasem iar sub scoartã, și-ncercam ori sã dorm și eu
Mai mult, în sfãrșit, ori sã plãng.

Peste vreo trei zile, mama a luat-o pe vale,
C-o ulcicã de tãmãie-n mãnã,
S-a dus la Cãlui, sã dea acatiste.

A venit tulburată și mândră c-a văzut mormintele fraților
Buzesti.

„Le-am spus și lor.“

După aia, tot luând sama prin mănăstire,
Parcă și uitase de ce s-a dus, mândră de trecutul istoric.

Oile de-ntors nu s-au mai întors
Și nici n-ar mai fi avut nici un rost,
Tot ne învățasem cu ideea.

Rămăsesem teleleu, prea mare pentru curci,
Prea mic pentru boi – c-așa mergea: crescând,
De-ar mai fi existat mamuții, de le vedeam oasele pe coastă,
Ar fi trebuit, spre bătrânețe, să mă duc să-i pasc.

Te măsurai după animale.
Îmi aduceam aminte, oricum, cu mare duiosie de blânda mea
Sarabalie,
Cel mai rău îmi părea de berbec, mârlea bine, era o mândrie,
Toamna trecea glont din turmă-n turmă și-l aduceam

înapoi de coarne:

„Bece“.

Începusem să-l învăț să-mpungă.
Să și-l dea peste groapă al de l-o fi luat!

CRAIOVA VĂZUTĂ DIN CAR

Craiova văzută din car e cel mai frumos oraș din lume,
Rămân și acum încremenit când mă gândesc, îmi lasă gura
apă.

Era și primul oraș care-mi ieșea în cale,
Poate și asta contează, aveam retina proaspătă, fără gunoaie
Și i-am descoperit dintr-o dată întreaga strălucire,
De acolo din pisc, de la ulm, deasupra Șimnicului.

Mersesem noaptea întreagă cu carul, hai-hai, sus stelele,
Pe drum pietrele scoteau scânteii sub potcoave,
Poate că șleaul nostru se vedea de pe alte lumi
Tot frumos ca al robilor.
Boii cunoșteau calea, fuseseră de multe ori
Cu lemne, cu treburi,
Erau umblați, văzuseră multe și chiar înțeleseseră câte ceva
Nu ca alte dobitoace. Se orășenizaseră întrucâtva.
Mi se părea chiar că mă privesc de sus, de câte ori se-ntorceau
De la târg.
Când îi țesalam ori le dădeam uroaie mugeau
la mine superior:

„Mu-uu! Ce știi tu“.

Mă luase mama într-un fel de recunoaștere
Că se hotărâse să mă dea la școală, să merg mai departe

Fiindcă ziceau toți din sat,
 Care mă ascultau pe drum îngânând poezii,
 Chiar și câte un străin întâmplat să treacă:
 „Asta dacă are noroc și merge
 Mai departe...” nu știu ce spuneau că se va întâmpla
 cu mine.

Până la urmă, mama, după un consiliu cu Moșu și frații mai
 Mari, s-a decis să-ncerce cu mine la Craiova.
 Îmi trebuiau acum două poze trei pe cinci pentru înscriere,
 Se punca mare bază pe aceste fotografii, nu știu din ce
 Cauză, ce-or fi vrut să vadă la mine?
 Și zice mama: Sui în car, mă, și dă-ți cu deștele prin păr,
 Ai paie, mergem la fotograf.
 – Nu, că merg și eu, sare Ionică. – Păi dar! Te gășiși.
 – Ba merg.
 – Taci, mă, din gură, stai mereu,
 Că n-o să ne fotografiem toți, Doamne iartă-ne!

Plecasem de cu seară, să fim dis-de-dimineată, când intră
 Zorii
 În aparat, să mă pozeze bine.
 Trecusem amândouă pădurile, se auzea doar scârțâitul
 roților
 Ca un scâncet de greieri,
 Că și ei cică tot așa cântă când merg și le scârție oasele.
 Eram atent, poate văd și lupul cu ocazia asta, și trenul.
 Mă luau grijile, parcă visam, ascultam cucuvelele și făceam
 Planuri mărețe.
 Am atipit de vreo trei, patru ori, tresăream
 la hurducături,
 „Ajunserăm?”
 – E-he! râdea mama, îndemnând boii cu biciușca,
 Ouă rața-n traistă pân-acolo și scoate și pui.

Iarăși am adormit și deodată carul, simt prin vis, se
 Oprește.

– Gata? zic, pregătit să sar la fotograf. Unde e?
 – Suntem abia la Motoci, jumătatea drumului, Galben

trage la

Fântână.

Ajută-mă să dejug ale vite, vezi să nu te calce.

Mi se speriasc somnul,

Ascultam bufnițele pe marginea drumului, ori cucuvelele,
 Uși! încerca mama să le sperie, că numai voi m-ați cântat
 Toată viața,

Parcă s-ar fi isprăvit privighetorile, acum vă găsirăți să
 Cobîți?

Veni-v-ar numele!

– Lasă-le, mamă, ce-ai cu ele, dacă așa le e cântecul!

Mie-mi place și asta!

– Ce știi tu, mă? Tu ești învățat cu puțin.

Boii s-au oprit dintr-o dată singuri: jos în vale:

O mare de lumini aprinse, o pălpăială ca de idei în cap;
 Că și vitelor de la jug

Le mergea parcă la inimă priveliștea.

Făcea să tragi carul

O noapte întregă să vezi panorama civilizației.

Și un șuierat: trenul.

Mi s-a pus un nod în gât de emoție.

– Va să zică asta e Craiova, cetatea banilor... am gândit
 Cu glas tare.

– A banilor... dacă i-ai face! a oftat mama. Altfel...

Hăis Galben,

Lovi-te-ar boala, că ne-apucă prânzul.

Și dintr-o dată mama s-a îngândurat: „Dacă-orm avea noroc să-
 Găsim pe omul ăla...”

- Care om?
- Fotograful...
- Păi, numai unul singur e-n toată Craiova?
- Sunt mai mulți, dar unul singur pozează pe mâlai,
Îl cunoaște Floarea lui Ghiță, e un fel de prieten cu el,
Mi-a dat adresa.
- Că toți ceilalți iau bani, și de unde să am? Că dacă trăia
Tac'tu...
- Dacă n-o vrea mâlai, întorcem diligentă – și-acasă.
- Și cu mine cum rămâne?
- Așa bine, la curci – văzuși că le lăsași în salcâm,
Abia te-așteaptă.
- Mai stai un an, poate se mai întâmplă ceva.
- A, nu. Ce să se mai întâmple?!

Am avut noroc, fotograful a luat sacul cu mâlai,
După aia a băgat capul în fusta aparatului,
Eu stăteam teapăn, parcă așteptam să mă trăznească, eram
Dispus la orice,
Numai să mă văd la școală.
Și spre seară, după ce mai dădusem cu carul o raită
Prin târg, opream boii și ne uitam la vitrine,
Fotografiile la minut erau aproape gata.
Din ele mă privea un copil speriat,
Gata să ia în piept drumul științei.
M-am uitat la Galben și la Vână: M-a luat un fel de milă
de ei,

- Eu o să-ncep o altă viață, alte orizonturi, ehe!
- Ori, cine știe dacă n-a stricat mama mâlaiul degeaba!
- Ce ziseși, mă? întrebă ea, înjugând.
- Mă gândesc... dacă n-or fi trei pe cinci? ne-o fi păcălit,
Nu le măsurarăm...
- Ei, lasă nu ne înșală el...

I lasam în urmă orașul cu splendorile lui,
Vitele se îndemneau la drum pe câmpul Vulpenilor
Știind că merg acasă, la uroaie.
Mama multumită oarecum de rezultatul expediției,
Ca și când totul atârna de cele două poze
Care după părerea ei erau nimerite,
Mi-a spus mângâindu-mă pe creșter:
- Măi, băiete, eu mi-am făcut datoria,
Acum să te văd cum mănânci cartea.

CÂND SE VĂD MUNȚII

Munții la noi se văd rar. Cam o dată pe lună,
 Ori și mai rar, din cauza copacilor,
 Că sunt păduri mari, seculare, ori mai știu eu de ce,
 Poate și fiindcă stelele sunt jos, pâlpaie de-ți iau ochii,
 Ca lumânările pe colaci.
 Când aerul se ridică în sus, ei odată tâsnesc pe-acolo
 Pe la geana orizontului, se văd foarte aproape,
 Ți se pare că te poți sui pe ei cu carul.
 Și sticloși – ți-e teamă să nu aluneci să-i spargi.
 – Uite munții, spune cineva, speriat,
 Cum ai spune „sări, iepurele!“ și scârț! – toate gâtlejurile
 Se răsucesc la deal, ca vrejul de dovleac spre soare.
 Cei mai bătrâni scot pipa, amnarul și iasca,
 Priveliștea trebuie trasă în piept, cu oftat, până în rărunchi
 Și slobozită pe nas.
 „Ia nu mai duhăniți atâta, că-mi acoperiți pietroaietele
 de-mi ascut costura pe ele.“
 Boii se opresc și ei pe brazdă, rumegă tihnit.
 Prima dată mi i-a arătat Moșu Pătru, cu ciomagul,
 Pe Seci. „Iar ieșiră“, zice. Mai ieșiseră și c-o zi înainte
 Tot cam pe la ora aia, dar îi scăpasem.
 I.e-am luat seama, și ei mie – așa mi se părea că erau

ca niște ochi

Deschiși în piatră, să se uite peste țară, la deal și la vale.

– Și ăștia, întreb eu cu frică... sunt tot ai noștri?

– Păi dar! De-acolo curg oile alea însemnate, care

vin pe Ungureanca,

Oi curate ca lacrima, fie albe, fie negre.

Din ziua aia parcă mă făcusem mai mare,

Mai important, însemnasem în gând locul pe unde sunt,

Și tot studiam zarea. Chiar dacă nu se vedeau, știam

că sunt acolo,

La locul lor.

„Acum îmi mai rămâne marea – și cam isprăvesc cu văzutul,

Ce se poate vedea într-o viață de om.“

– Numai că aia nu s-arată singură, trebuie să te duci

s-o cauți...

Te ici și tu după firul Frățilei și dai de mare,

A mai adăugat Moșu Pătru, râzând,

Fiindcă el era bătrân și nu apucase s-o vadă,

I-ar mai fi trebuit vreo două, trei sute de ani

Și niște perechi de tâlpi.

I-o tot îngrădiseră apele mici.

FANFARA

Ce n-aveam noi în comună, n-aveam fanfară,
Ne-am dat seama de asta, când s-au rătăcit unii pe-acolo,
De la nu știu ce orchestră.

Marin Clanaristul se-ntorsese din armată c-o goarnă,
Era acum chemat pe la toate înmormântările,
Cânta foarte bine „deșteptarea”,
Când mai iute, când mai domol, după cum și mortul,
Mai tânăr ori mai bătrân.

„Tu-tu,
Ia-l și-l du,
Tu-tu-tu,
Ia și du-l,

C-a mâncat mălai destul”,
Făceam noi pe lângă ai de plângeau.

Pe toți îi înnebunise așa cu cântecul.
„Când oi muri, zicea tața Măria Bălii,
Nu vreau decât tron de stejar, nu de fag,
Și să-mi cânte clanaristul la cap,
Să stau așa cu mâinile pe piept, frumoasă, și el să-mi cânte.”
Și-ntr-o zi, vara, pe un zăpuc, că nu puteai să dezbulugești
oile,

Apar unii gătiți, înjuțați la niște țevi cât roata carului,
Și-ncep să cânte pe la porți, arii din opere, canzonete,

După cum le făcea unul semn din sprâncene –
Unii ieseau cu câte un ciur de mălai, de făină, cu drugii,
Le dădeau acolo,
Alții ascultau degeaba, când se termina, dădeau din mâini.
„Nu mai avem nimic, ziceau, adineauri procopsirăm
niște paparude”.
– Acum, dacă-o fi să plouă, plouă și necântat, adăuga
vreo femeie.

Alămurile erau lustruite, aia suflau de zor, parcă suflau
În clopote; se clătina pământul.
– Ce fu asta, gaică?
Uliului! Păi să-i mai aduc un ciur, că-mi plăcu.
Depindea acum și ce fel de ureche muzicală avea ficcare.
Uncle veneau cu câte-o foaie de pestelcă, un vâlnic,
Ori zăvelcă, aduceau cămașa cu râuri și șabace, cam
rușinate că nu le-o plăcea alora.
– Uf, că nu mă lovește pe mine moartea acum,
se văieta tața Maria,
Că ce-aș mai fi mers eu la groapă cu aștia, de-a mai
mare dragul.

Dar, Floreo, să nu mă bagi în pământ noaptea, că mi-e urât,
Vin moroi, stafii, strigoi să mă sparie.
Și-n primele zile, auzi, mă, mai stai și tu pe lângă groapă,
Te mai învârtești pe-acolo.

După ce-au plecat a fost o liniște vreo trei zile,
Nu mai aveau nici un chichirez, nici cuc, nici pupăză,
Marin Clanaristul și-a dat cu goarna de-un copac.

Mare secetă trebuie să mai fie și pe-acolo, pe la ei,
A talmăcit Nea Florea evenimentul,
De s-au îmbrăcat toți în *franc* nemțesc
Și-au inventat ei ditamai fluiere,
Ca să ne-n cânte, să ne ia mălaiul.

RÂNDUIELI

La noi muicrea pupa mâna bărbatului
 Până mai adineaori – zicea Marin al lui Pătru,
 Și din dumneata nu-l scotea niciodată,
 Îi făcea trei, patru copii, dar nu-ndrăznea să-i zică tu.
 Cele mai mândre, care se ambiționau, nu-i ziceau nicicum.
 Femeia are socotelile ei, ea să țină de coada cârpătorului,
 Să țină oala de mână, la foc, să stea ciucită la vatră
 Și să lase politica – de-asta ne ocupăm noi, asta
 e pentru oameni –

Femeia, ce știe femeia?
 Ea să steargă sticla lămpii, să alinieze clondirile pe corlată,
 Să fie toate drepte, așa să tragă cu ața,
 Să te tragă, să-ți pună ventuzele și să nu-ți iese din vorbă,
 Că ce știe ea?

Înainte n-o prea vedeai la față, că purta maramă,
 Zăvelca lungă, colo, abia-i sclipeau gleznele,
 Dar o ghiceai pe-a frumoasă – și-o furai, domnule,
 O luai pe cal, și-o făceai muicrea ta, era o dulceată,
 Dar acum pe cine să furi? Uitați-vă-n jur, pe cine să furi?
 Altfel era viața, mai tacticosă, umblai în cămașă lungă până
 Spre douăzeci de ani, că ziceau că ești copil, la douăzeci de ani
 Îmbrăcai izmenele, te-ncingeai cu brâul și plecai după fete,
 Le încântai din fluier.

Nu mai sunt rânduielele alea, treierai cu caii,
 Vedeai cum se suceste lanțul pe steajăr, la urmă-ntorceai
 caii,
 Rămânea jos grâul ca aurul. Aveai stupi, oi,
 Beai câte-un putinei de lapte bătut și te ștergeai la gură
 cu mâta,

Mâncai un geac de brânză, coceai floricele,
 Nici mălaiul nu mai e
 Așa de dulce, când îl spoia mama cu cocă
 Și făcea pe deasupra flori cu lingura,
 După aia-l băga-n țest.
 Zăbicul are alt gust.
 Și vitele parcă sunt mai proaste, că țin minte
 Când se ducea mama să mulgă vacile în obor,
 Viteii, care stăteau aleși în curte, cum o vedeau cu oala
 în mână
 Săreau, se gudurau pe lângă ea.
 Știți că și anul ăsta Prica iar mi-a rămas stearpă?
 Și vitele sunt mai proaste, ascultați-mă pe mine.

Poți să discuți cu femeia lucrurile astea, că nu poți.
 Nici copii nu mai face ca lumea,
 Să-ți umple casa, să te simți om,
 Una-două îi leapădă, zice c-a râvnit la varză acră și n-a
 Găsit la repezală și i-a lepădat,
 Ori c-a râvnit la cireșe iarna, și de unde să ia, și s-a stârpit,
 Bazaconii – nu vor să dea-n greu,
 De-aia s-a-mputinat lumea.
 Înainte, când veneau turcii pe-aici, cine-i lua la
 palme? – câte zece-doisprezece
 Săreau din câte-un copac pe turc, lui Baba Novac
 pe-aici îi plăcea
 Să se bată cu ei, de ne lăuda și Mihai Viteazul:

„Dați, mă, băga-i-aș la ududoi, să mai stea și pe-acasă”.

Dar discută astea cu Măria Bălii – uite-o că vine –

toată ziua prin odăi – să vezi ce zice,

Că ea a stat toată viața cu fundu' pe cămașă

degeaba și nici tabla

Înmulțirii n-o știe.

– Marie, cât fac, fă, nouă ori opt? Care e, fă,

capitala Portugaliei?

– Însoară-te, mă, Târziule, și nu mai lozi aci, cu copiii,

Că ai și-nceput să iei culoarea cerii.

– Păi, găsește-mi tu una, care să-mi placă și să-mi

pupe mâna la comandă,

Că acum o iau.

– În nădejdea aia, vezi să nu te pupe moartea rece.

Nea Marin al lui Moșu Pătru se apropia bine de

cincizeci de ani,

Dar nu se hotăra să se-nsoare, toate aveau câte-un cusur,

Era poreclit Târziu, dar numai Măria Bălii îndrăznea

să-i spună în față.

Deștept, iscoditor, cunoștea bine ce-a fost înainte pe la noi,

Avea parcă un alt puls, dar cu o sută de ani în urmă,

Lăcrima sec pentru stricarea rânduielilor. Și după cum citise

el în

Norii de la cornul Caprii, nu era de-a bună.

Se întoarce lumea cu curu-n sus și se scufundă pământul.

Casa lor bătrână, de moșneni domoli și așezați,

Intra încet în pământ.

ZARBĂ ȘI RIBLA

Ribla era mai mare decât Zarbă,

Când îi dădea câte-un brânci, prindea Zarbă o viteză!

Căsnicia lor mergea bine, ca tusea și junghiul, avea

fiecare traista lui.

Și, când mergeau pe la pomeni,

Cerea fiecare în contul lui, că așa trăiau.

Zarbă rămăsese mai mic de stat de când iubise, din tinerețe,

Că zicea că toate fetele-l mai iubesc și-acum

Și-i spun: „Nea cutare, oile mele se mai văd?”

Noaptea nu le ajunge drugul de lemn,

Mai proptesc ușa și cu frigarea

Să nu-i calce hoții, să le ia... nu știu ce să le ia,

Poate trăiștile, că ei au conțenit să mai muncească,

De când s-au îndesit sărindarele, păresimile, pomenile

de nouă zile,

Lumea e darnică, zic ei, dacă nici doi milogi ca noi

N-o putea hrăni o comună,

Atunci înseamnă c-a venit sfârșitul lumii, punem totii

măinile-n șold

Și ne uităm în gura îngerului să vedem ce zice, ce ne e scris.

Zarbă îi tinea calea poștarului Ion Roncea, care are boala rea

Da'l apucă rar, altfel e om învățat, tacticos la vorbă,

Și-l întreabă primul cine-a mai murit.

– Auzi dumneata, ce se mai aude? îl iscodește pe factor.

Îi știe pe toți care sunt pe front – cu numele-ntreg și cu
Inițială,

Ca și când ar avea de gând să le mănânce și inițiala.

Teoria lui e că rezbetul se mai lungeste,

„Ne mai duce-așa zece, cinspe ani, că sunt țapeni și ăia și ăia.

Sunt ca boii ăia bici, care, când s-apucă-n coarne,

Se tot împing încolo și-ncoace,

Tot aștepți să se biruie și nu se mai biruie,

Stau așa și se morâncesc“.

NECAZUL

Oamenii se leagă de câte un lemn,
Care le e mai drag, un stejar, un frasin,
Îi tot dau târcoale, râd când înfrunzește,
Vara se tolănesc la umbră cu șalele pe pământ și cu fața
Spre cer.

Din Bulzești, din orice punct te-ai uita, vezi măcar un copac.
Codrii răzleți sunt mulți, pe dealuri,
Dar pădurea a mare e una, la marginea satului, spre Murgăș.
Iarna treci cam în fugă prin ea, că se văd urme de
Dihanii.
Nu se mai termină, e lată rău, și oamenii merg în grupuri
Și cu felinare.

Văjâie vântul prin scorburi, să scoată afară bufnițele
Care cobesc, că se schimbă vremea,
Se frâng crengi, se dejghină tufani, e un țipăt și-o lălăială de
Ciurezi
Că-ti îngheață sufletul de frică, faci țurturi la gânduri de
frig.
Vulpi, viezuri, stau cu coada-ntre picioare și-și suflă-n gură,
Să se-ncălzească.

Într-o noapte geroasă veneau unii în viteză, cu sania,
 Făceau plășii: vâj, vâj! prin zăpada care scărtăia
 Și odată văd o mogâldeată,
 Un om, cu o lumânare aprinsă, se tot apleca, iar se stingea
 Lumânarea, iar scăpăra s-o aprindă, tot dădea să ridice
 Ceva de jos.
 L-au cunoscut, era Dumitru, om avut, gospodar...
 – Ce faci Nea Dumitre, bun lucru, dar ce tot bodicăi pe-aici?
 Că până colo se țin u haită de lupi după noi...
 Dumitale nu ți-e urât?
 – Ei, măi oameni buni, mă-ntorceam de la Craiova
 Și dedei de-un necaz... Uite-mi pică un nasture de la manta
 Și-l tot caut de-aseară... Strălucește, dacă-l vezi, strălucește,
 Dar nu-l dibui neam, fir-ar al năi,
 Mă-ntorsei tocmai de la marginea ailaltă a pădurii...
 Apoi, suflând amar în pumni:
 Să fi călcat vreun lup pe el și să-l fi băgat în zăpadă?

LA GOVIE

Erau femeile îmbrăcate cu fuste frumoase de borangic,
 Ori cu fuste negre, cusute cu gogoși de fir,
 Aveau cămăși cu mărgele
 Și pe cap cărpe, marame, care se lăsau pe spate,
 Iar pe frunte se prindeau cu ace cu măciulie de argint,
 Asa ca aluna de mare măciulia.
 Și ele stăteau înfoiate și încălțate cu papuci, înalți, negri.

Se-ntindeau mesele.
 Niște blane puse pe jos, și pe de lături lemne mai înalte
 De stat. Și acolo fiecare își desfăcea șervetele
 Cu ce-avea de-acasă. Scoteau ouăle roșii, ciocneau
 Și mâncau cu mămăligă.
 Unele mai aveau și păsar, cum se făcea atunci, bun.
 Lăutarii se plimbau pe margine, cântând.
 Toți beau, petreceau, după aia se puneau pe joc.
 Govia se făcea în deal
 Și se anunța cu toba, să se ducă lumea.
 Și un câine pe care-l chema Gealap, se învățase,
 Unde auzea toba, acolo se ducea și el.
 Toba nu bătea numai pentru petrecere.
 Dar așa se-nvățase el,
 Îi era și lui drag la govie, că toată lumea era gătită și veselă.

ÎN CĂUTAREA JUNGHIULUI

E dandana mare cu copiii mici când se-mbolnăvesc,
Că nu știu să spună ce-i doare, unde-i doare,
Se sting ca lumânarea, te uiți să caște de trei ori să le iasă
sufletul,

Mamă-sa dă să-și smulgă părul din cap, cheamă lumea,
Dar cele mai bătrâne: „Stai, fa, că trebuie să-i găsim
Junghiul“.

Și după ce-l scaldă bine, îi sparg un ou proaspăt pe piept,
Aleg gălbenușul, și-l tot împing cu deștiul,
Pi colo', pi colo' pe piept.

Și unde se sparge gălbenușul, înseamnă că e junghiul
Și dă-i, trage copilul.

Se ia la urmă o foaie de tutun și una de muștar, ceapă și
ulei,

Se face un bleasc

Și se pune pe locul-ăla, să tragă durerea.

Copilul atunci începe să râdă, că simte cum îi trece.

Mulți au scăpat așa, și Trică și Dorel și Rine al Cazacăi,

Dar la unii nu vrea gălbenușul să se spargă deloc,

Te uiți la el că alunecă, alunecă pe piept, întorci copilul

Cu burta-n jos, îl plimbi pe șale – nimic,

Înseamnă că s-a-ncuibat moartea-n el, n-ai ce-i mai face!

Poate doar o minune, cum s-a-ntâmpat cu unul din Seculești

Că erau să-l îngroape, după ce-l plânseseră vreo trei zile
de mort,

Și la urmă el s-a sculat de viu.

Dar la urmă l-a uitat mumă-sa când s-a dus la scerarat,

L-a uitat în prispă și-au scăpat porcii, au dat peste el

Și l-au mâncat.

L-au mâncat pur și simplu – ptiu! fir-ați ai dracului,

Să mai mânânci carne de porc...

FRĂȚILA

„Ba, fa cumnată,
Nu știi ce visai azi-noapte?”

„Nu știu.”

„Să făcea că venea o apă mare, mare de la deal.”

„Păi, te uitași în vale, că veni.”

„Păi, nu mă uitai, că mă luai cu păsările.

Uliului, ce listeavă de apă,

Mamă, păi asta e Dunărea.”

Se vărsase valea. Frățila, care vara sta seacă,
Acum se lățise, venise până aproape de grădini,

Luase tot în cale, pluteau poduri, clăi de fân.

Și un om de la deal, în vârful plastei,

Cu furca de fier, zicea că tot o găsi un dâmb,

S-o oprească pe undeva, da-l trăgea mereu firul apei.

„Io-te, cum ni se devesește agoniseala,

Io-te, cum nu ne lasă Hoțul ăla (Hoțul ăla era Dumnezeu)

Să ne ticnească înibucătura.

De unde-o fi, fa, atâta apă, că parcă nu plouă așa de tare,

Ziceam că doar o să stropească...”

„Ba mie-mi era de secetă...”

Puhoiul rupsesse soseaua pe-o lățime de-o jumătate
de kilometru,

Și stătea șirul de care de-o parte și de alta.

Muntenii rebegiți pe lângă boi, tot intrau sub coviltir, tot
leseau,

Unul se-ncumetase să-nainteze, cu apa până la burta boilor
Care odată se opriseră,

Și omul, în față, îi tot trăgea de lant.

Se simtea cum gâlgâie apa printre spițe,

Dar nu se mai vedea nici roată, nici nimic.

Au sărit Dumitru lui Ghirimentu și alți oameni

Cu o bucată dintr-un gard, cu o poartă fărâmată,

Să calce pe ea, o țineau cu lanțuri, era bucluc mare.

Casa lui Giurcă abia se mai vedea și ea,

Ziceai că plutește, el o pusese în mijlocul văii, pe un

Dâmbuleț și fie toamna, fie primăvara se pomenea

Cu așternutul ud.

„Uitați-vă, parcă e corabia lui Tata Noe,

Iar o să-și caute străchinile pe sub pod,

Că dacă nu vrea să se tragă și el în rând cu lumea,

Acum să-i dăm cu sac.”

Giurcă fuma pe acoperiș și tot arunca boabe la găște,

Să le momescă, să stea pe lângă casă, să-noate pe-acolo.

Apele creșteau și Țața Măria se temea de sfârșitul lumii,

C-avusese ea un vis rău azi-noapte:

Se făcea că venea o apă mare de la deal.

„Eu ziceam că măcar anul ăsta or să se facă bucatele și-o

Să fie,

Bișag. Și, vezi dumneata, ne scufundăm, ne scufundăm.

Uite-asa o să ne-nece pe toți, n-o să se mai vadă petec negru.”

Îngenunchea deodată și pupa pământul, plângând,

Îl pupa înainte de a-l lua apa, înainte de-a ne acoperi pe toți.

PRICOPSEALA

Ielele nu le-am văzut jucând ca nebunele, ținându-se de mână,
De ce să zic,

Dar am văzut jucând banii, că sunt comori pe la noi
Îngropate de haiduci pe la rădăcina vreunui stejar, prin
Fântâni care s-au astupat, prin vâlcele. Unul ar fi găsit
Odată,

O găleată întreagă în Vâlceaua Bonii, dar goală, cine-o fi
Golit-o de galbeni?

Unde-or fi îngropați?

Comorile joacă noaptea pe dealuri,

E întuneric și-odată vezi lic, lic, o pâlâială, îți sar
Ochii,

Toți se sperie – țineti, mă, bine minte locul – cam
pe unde fu?

Se duc sapă, sapă, sapă – până ieșea apa – și din ei
Și din jos. Ai care rămân sus, tropăie nerăbdători:

– Dederăți, mă, de tare?

– Dederăm de moale.

Toamna când se cam isprăvesc trebile ai mai tineri se țin
De hore

De petreceri, dar cei copti la minte – Ciurează, Panduru,
Coza

Își iau târnăcopu-n spinare și desfundă izvoarele, dacă nu

Găsesc bani de aur, străchini de aur, belciuge de aur,
Măcar se laudă c-au băut apă neînceptută.

– Mă, vrei să te pricopsești, îl îndeamnă Panduru

pe Ciurează.

– Vreau.

– Atunci ia-ți lancea (avea o lance veche, găsită) și hai.

Ciurează, tot săpând fântâni degeaba, dăduse și-n darul beției,
Cu atât mai vărtos era musai să se pricopsească,
Să-și ia măcar cămașă-n spinare.

Trecea cu clondirul gol în buzunar la deal, spre cărciumă.

– Ciurează, mai ia-ți, mă, și tu cămașă, râdea maica.

– Lele Ioană, nu e vreme de căbașă, ce, acum e vreme
de căbașă?

Mai bine-mi iau o litră de țuică (lua el mai multă) că am
de lucru.

Ciurează era maistor tâmplar, foarte priceput, ce ieșea din
Mâna lui!

Numai mese, numai linguri cioplite, sărărițe frumoase
Parcă erau prințese, nici nu-ți venea să-ntingi în ele.

Își făcuse o statuie din lemn, de semăna cu el,

Se uita-n baltă să vadă cum arată și cioplea, cioplea că-i
Mergea mâna bine,

Ce mai, era leit, și când se-mbăta stătea-n fața statuii
Plângea și se-nchina la el, zicea că el e Dumnezeu! ei,

Dar tot el se-nchina la ea, fiindcă e el.

Nu s-a pricopsit neam, în nici un fel.

HAU – HAU!

I-auzi cum urlă lupii,
La noapte să fiți atenți,
Când or lătra câinii să dăm fuga,
Mă, pune furca de fier în prispă, s-o ai la-ndemână,
Că odată ne pomenim cu ei în coșare.

Ierni geroase, nămeții așa de mari
Și atunci din vâlcele ieșeau fiarele rebegite,
Așteptau să se stingă lămpile, că le dădea-n ochi lumina.

Ferească Dumnezeu de ai de pe drumuri.
Dar unora nu le era frică deloc,
Veneau pe poteci, călări ori pe jos, de unde avuseseră treabă.

Gheorghe Ionescu era logofăt la Velești, într-un sat vecin,
Învățase să scrie pe nisip, că așa era atunci,
Avea o literă frumoasă, parcă scria cu domnișoare,
Cum îi zisese unul,
Și-o memorie, că-i știa pe toți din sat, în ce zi și-n ce an
S-au născut,
De când le făcuse actele.
Nu văzuse lup de-aproape, îi venea să caște când
îi auzea urlând.

Și-odată dă peste patru în pârtie
Era să se lovească de ei – ce să se mai dea înapoi?
Abia a avut timp să-i numere, unu, doi, trei, patru,
Și-a mers înainte, cu același pas.

Mijlocul pădurii, puterea nopții, el cu mâna goală,
Cine știe la ce se gândise până atunci.
Lupii s-au urnit puțin, doi într-o parte, doi într-alta,
Dar numai oleacă, le era bine, bine, nu voiau să
intre-n zăpada a mare,

I-au făcut loc, a trecut printre ei.
Când a ajuns în sat, odată i s-a făcut părul măciucă,
I-a ajuns frica din urmă.

A fost așa, ca-n vis, ne spunea Moșul, târziu, după mulți ani,
Știi, când te pomenesti, în vis, între dihanii și dai să te trezești.
De ce nu m-or fi mâncat, Dumnezeu știe!...
– Poate miroseai tu a țuică, îl tachina maica,
Și i-a speriat damful. Ori erai cu cojocul?
– Cu cojocul.
– Aia e, aia sătui, își făcuseră mendrele pe undeva
Și-acum le era silă de seu, le venea ojic pe gât,
Că altfel, dacă te-ar fi luat la dărăcit!
Îți mai găseam și ție doar cizmele
Și-ale începute, cum i-au găsit unuia la deal,
Dumnezeu să-l ierte.

Lupii se auzeau acum mai aproape de sat,
Pesemne că se mai stinseseră din lumini...
Moșul s-a sculat, s-a îmbrăcat cu șuba și-a plecat.
S-a întors după vreun ceas. Se codea să vorbească.
– Unde fuseși, mă, nu te mai astâmperi?
– Fa, tot aveam noi destule oi...

- Ce vorbă e asta?
- De drag nu urlă nici ei...
- Cine?
- Lupii... Le dusei una, aia blândă, o lăsai la baltă, legată
De-o salcie.

Maica a-nceput să-se-nchine... Ți-a luat Dumnezeu mințile!
Așa, acum prismeste și dihăniile pe lângă casă...
Mă mir că nu stătuși să le-o și ții... să nu le scape...
Păi, când o auzi mâine lumea că dai oi la lupi,
Nu vine tot satul să te scuipe, om ești tu?
Să vezi cum or să-ntindă gâturile peste gard și-or
să-ți pângărească bătătura: Ptiu! ptiu!

- Păi dar...
- Iasă, că știu eu ce fac...

În vale nu se mai auzeau acum scâncetele de milogi libniti
Ale fiarcilor, doar crivățul care parcă sfășia plotoage din cer
Cu stele cu tot.
- Măcar nu-ți dete-n gând să le-o fi dus pe-aia, pe-a stearpă...
A mai zis maica, după vreo două ceasuri, neputând să doarmă.

MICUL LORD

Cu mălai la gât am stat și eu,
Când aveam gălci, mai mult de frică să nu-mi dea mama-n gât,
Cu degetul arătător înmuiaț în sare.
La sare gălcile dădeau înapoi, dar și la mălaiul înmuiaț
Câtcodată. Stăteam cu cărpa udă-n jurul gâtului,
Parcă eram lord, cum am văzut mai târziu că se purtau englezii
Țepeni și cu bărbia-n sus din cauza gulerului cu dantele.
„Te lăsară?” „Nu mă lăsară.” „Atunci cască gura mare,
Vezi să n-o-nchizi”. „I-o țin eu căscată cu lingura”
(Sărea Ionică, galanton).
„Nu, că parcă mă lăsară.”
„Hai, că n-am timp de tine.”
„Mai bine s-o chemăm pe tața Anica, să-mi descante.”
Femeia se prezenta imediat,
Era vrăjitoare, știa o mulțime de leacuri,
Odată i-a descântat unui pui de găină pe care-l învățasem
Să se țină de mine, de mic, și i-a trecut, că se-nțepase
Într-un mărăcine și-mi era teamă să nu se obrintească.
„Gălcile motofălcile,
Plecară cu curcile,
Curcile s-au întors
Gălcile nu s-au mai întors.

Și nici să nu mai vie”, zicea tața Anica, ametind un cărbune
Într-un pahar.

„Și dacă-or veni?“ întrebam eu, sceptic.

„Atunci să le mai zicem unul.“

Și-ncepea:

„Au plecat gălcile cu toporul în pădure.

Toporul a venit,

Și gălcile n-au venit.

Și nici să nu mai vie“:

„Și dacă-or veni?“ mă încăpățânam eu.

„Atunci mai dă-te diavolului, sărea mama, vino să-ți
dau în gât

Și terminăm povestea, că nu poate biata femeie să urdine

Toată ziua bună ziua, să-ți descante.“

„Nu, că parcă mă slăbiră, nu mă mai dor deloc,

Al doilea cred c-a avut efect, primul n-a prins,

Ori cum era descântecul ăsta al doilea?“

„Astea nu se spun, că sunt primejdiioase.

Când îți trec gălcile, îți facem de-nsurătoare.“

DUMNEATA

Într-o noapte, pe aici, pe la Cișmele,
Unde sunt casele mai rășoare, din cauza stafiiilor,
Care se zice că s-ar fi arătând pe-acolo,
Și oamenii s-au sfiit să pună case, ca să aibă stafiile loc,
Lărgime, să treacă-n deal în vale, libere,
Se întâlnește Grigore al lui Tăgărălă cu unul care
cam sclipea de departe,

Așa ca putregaiul.

„Bună seara.“ Țăla nu-i răspunde. „N-o fi auzit“, se gândeste
Grigore, „Bună seara“, zice iar.

„Bună seara“, îngână celălalt, parcă ar fi avut
țărână-n gură și-i stă drept în cale,

Nu-l mai lasă să treacă.

„Mă, tu știi cine sunt eu?“

Se uită Grigore... și odată simte cum i se scoală căciula

Singură din cap: hoop! și cade jos... pleoț! Țăla
semăna cu unul de

Murise... să tot fie luna...

„Păi, eu știu...“ încearcă el să-și facă... ce să-și facă?... curaj...

„Te cunosc, dar nu știu de unde să te iau...“

Păi, ia-mă și dumneata de guler... rânjește străinul.

Când să-l ia de guler... nimic... Țăla era moroi...

Dar mâna îi rămăsese țepână în aer...

După aia i s-a făcut moale și așa a rămas.
Bine că nu i-a zis moroiul să-l mai ia și de altceva
Că paraliza tot.

Așa a fost de părere și Coza, că s-a dus repede la el.
Zice: ai scăpat ieftin, neică, moroi din Bulzești sunt
Arțăgoși.
Când le strășunează din ceva pe câte unul... îl fac
Cârpă, treantă, poți să ștergi lampa cu el.

Așa e de

Moale și afânat.

– Dar mi-a zis „dumneata“ ... își aduce aminte Grigore
– Nu, că de purtat știu să se poarte... nu sunt
bădărani, țopârlani, modârlani, capsomani.

Nu că le iau partea, dar
Trebuie să te gândești și la ei; până mai ieri erau aci cu noi,
Într-o lume va să zică; odată mor și se pomenesc pe altă lume,
Bunăoară pe lumea ailaltă, care nu-i primește, nu știu
Din ce cauză, și-i trimite înapoi pe lumea cealaltă,
Bunăoară asta a noastră... care se sperie și-i alungă.

Uite-așa mi ți-i plimbă, cine mi ți i-o plimba,
De-aia sunt și moroiu ăștia artăgoși... și se mai iau de câte unul
Ca dumneata...

– Nu mai îmi zice dumneata... ca ăla... îl trecu un fior
pe Grigore.

Dar matale, Nea Cozo, cum,
De ce nu ți-e frică de ei? Mergi, îi dezgropi, îi înțepi, îi beleşti,
Faci atâta bine... comunei... nu ți-e frică singur în cimitir?...
Coza tace și-l privește cu niște ochi... cu niște ochi...
– Mie mi-au luat frica... de pe vremea când...

trăiam.

– Cum vine asta...? Și Grigore simte cum i se înmoale și
Mâna ailaltă. I s-a strâmbat și gura, în partea dreaptă,
Vorbea așa... strâmb, în dreapta, dar nu mai știa ce spunea...

Dar tot ceva pe ideea „Cum vine asta?“
– Am glumit, mă nene, spune Coza, când îl vede așa galben,
Glumii o țără și eu... ce ești așa de... și-ncepe să-i dea peste
fălcii, să-i îndrepte

Gura. „Glumesc, ține-mă de guler... să te-ndrept bine,
Acum cât e caldă poceala... la-mă de guler... mă!“

– Cu se? zice Grigore, pronunțând strâmb un *see?*
Că ioche minile...

Măinile îi fluturau fără viață, ca niște mâneci.

În locul lor, la numele Grigore s-a adăugat porecla

„al Moale“.

DE LA VALE LA DEAL

De la vale la deal, întâlneai numai lume de-a bună.
 S-o luăm deci de la Niță-al lui Gilă.
 Era Ion al Floarei,
 Era Ștefan al Floarei, frate-său.
 Era Toma Popescu, tatăl Linii lui Victor.
 Era Cină.
 Era Dumitru lui Nache, care s-a îmbufnat într-o
 zi și-a mers din
 Poartă-n poartă și-a ocărat tot satul: „din pod până-n pod”.
 Zicea că s-a supărat pe lume.
 Era Nete Popescu, tatăl lui Petrică.
 Era Ioniță Popescu, tatăl lui Iulian.
 Era Fânache al bătrân. Umbla desculț, zicea că decăt să
 Dea doi poli pe-o pereche de opinci, mai bine-și
 cumpără de-un
 Franc ace și scoate la mărăcini din picioare.
 Era Ion Bălan Sorescu, bunicu-tău, a murit tânăr de tot,
 săracul.
 Pe urmă, Ion Duluman, tatăl lui Sandu.
 Apoi Bujniță.
 Apoi Ștefan al lui Mandă.
 Ilie al lui Mandă.
 Marin Graure, bărbatul Grăuroaicăi.

Era Cârlea, pe unde e casa Gogosciăi,
 Era Constandin Chirimentu al bătrân.
 Era Niță al nebun.
 Era Savu Răducanu.
 Era Tiugă, adică mai trăiește și-acuma, l-am văzut alaltăieri.
 Erau Constandin Gorici, Ilie Gorici, Dinu lui Voicu,
 Vasile Mustătea,
 După aia era Dumitru Trășculescu.
 Să nu-l uităm pe Pipa, care trăiește dar nu mai vede.
 Se făcuse negustor și venea de la București în două trăsuri.
 În una era el, tanțos și-n ailaltă bastonul și pălăria.
 Era Marin al Anicăi.
 Era Gheorghe Roșca.
 Apoi bunicu-tău Gheorghe Ionescu, care era logofăt,
 adică notar.
 Lumea îi zicea și Prăzaru, fiindcă taică-său venise în
 Bulzești de la Amărădia, unde se pune mult praz.
 Pe taică-său
 Îl chema Țuruc. Adică poți să-l întrebi, că se ține bine și-
 acum,
 Cu el nu mă mai satur de vorbă.
 Apoi Matei Mugurel, apoi Gheorghe Banta, tatăl lui Nae,
 Apoi Ion Ștefănescu,
 Mai fusese Ion Mardale,
 Mai fusese Tudor Mardale,
 Apoi Meț, de i-a rămas o salcie scorburoasă pe la baltă
 Poți să intri-n ea, ca-ntr-o ladă, i se spune „Salcia lui Meț”.
 Apoi Constantin Deliu, Mitrică Deliu, pe-acolo mai la deal.
 Era Gheorghe Birou,
 Era Gheorghe Roncea al bătrân,
 Era Dumitru Ghirea,
 Mai erau Ion Ciugulea, Dincă Gâscă, Mitrică Mitrache.
 Aștia ar fi de-aci de la vale, până aci-n coastă la Luța.

Mai la deal nu prea-i mai știu. Și chiar dacă i-aș ști,
 Ostenii să mi-i aduc aminte.
 Țstia sunt ăia ăi mai bătrâni, pe care i-am mai apucat,
 Abia la urmă vine seria lui taică-tău, Fănică al lui Ion Bălan.
 Acum e bozul mare pe ei.

Câtă lume bună s-a prefirat. Să-i țineți minte să le
 faceți și voi colac!

La toți am fost în urma carului,
 Pe toți i-am jelit ca pe Dumnezeu.

CORLATA

Avea pensie după bărbatu-său, care murise-n război.
 Ea era tânără cu trei copii
 Și-i plăcea de unul Chimer. Țla se uita la ea, că avea banii.
 Și-odată îi spune: „Deseară să fii gata, și cu banii, că vin să
 te fur,

Să te duc la mine“.

De, năroada, cui credea ea că lasă copiii?!

Se gătește, își bagă toți banii în sân, vine ăla

Și-o iau binișor pe vale, să nu-i vadă lumca.

Și pe-aci cam pe la Eleșteu, Chimer zice: „Dă-mi salba și
 banii,

Că nu mă uit eu la tine degeaba“.

Și-au început să se bată. Era întuneric și tot îmbrâncindu-se

Au dat într-o fântână părăsită.

Niste chei putrede, cam astupată fântâna, dar ceva apă tot o

Mai fi fost, că s-au udat banii, erau de hârtie.

Chimer a ieșit mai repede și-a plecat să se culce,

Pe biata femeie au găsit-o dimineata,

Tot dădea să se bârâce, aluneca, ștobâlc, ștobâlc.

S-a dus acasă, a-ntins banii ăia pe căpătâie

Și-a făcut focu-n sobă să se zvinte.

Era așa spre toamnă, duduia focu-n sobă, și banii-ntinși pe

Căpătâie și Lelița numai cucuie, numai vânăta, pe lângă ei.

- Da ce-ai la cap, fa? o iscodea Băla, soacră-sa.
- Oho, că mă lovii cu el de corlată.
- Fi-ți-ar corlata afurisită!

LA CORNUL CAPRII

Aș, nu plouă curând, spune Moșu Pătru,
 Fiindcă n-a ieșit nicovală la munte,
 Uite, când s-or face norii așa nicovală
 Peste munte, atunci o să tragă un ropot.
 Să luați sama,
 Să fiți atenți primăvara, dacă bubuie-ntâi la Cornul Caprii,
 Aci spre sârb, o să fie bine.
 Dar dacă bubuie la neamț, în partea ailaltă,
 Nu e bine, că nu poți să știi ce bubuie, fiindcă nu e
 întotdeauna de
 Ploaie, mai au și alte socoteli de-ale lor.
 Acum, iarna cred c-o să vină repede, c-a început să-mi înghețe
 mie o
 Mână.
 Ninge, să știți, îmi e mie frig la buricele degetelor.

Moșu Pătru e un filozof.
 Umblă cu vitele pe câmp și le învață filozofie,
 Discută cu boii cum discutăm noi, bunăoară,
 Tot felul de chestiuni și mai așa și mai așa.
 Vitele pasc și bagă la glavă ce aud.
 Vin să-l asculte și oameni mai mari,
 Femei cu secera-n mână, să-l întrebe, ca acum, când plouă
 Ori cum trece viața.

– Ia spune, Nea Pătrule, cum trece ea, viața,
De nu te-alegi cu nimic, că, uite, secer de-azi-dimineată,
Nu mai poci de șale, și când mă gândesc să mă duc acasă,
Îmi vine să-mi iau lumea-n cap, și așa e de când mă știu.

– Vedeți voi căcăreaza asta de iepure?

Moșu Pătru se apleacă și ia în mână un gogoloi bine rotunjit.
Dacă-o pui pe gârlă... într-un ceas, a ieșit din
Bulzești, până la chindie e la Balș, în Oltet, de-aci în
Dunăre... și-i pierzi urma...

Bine că nu ne dăm noi seama, că ne luăm cu altele.

Când ești mic, joci pietricelele, de-a alimerele, de-a omul negru,
Dacă te mai mărești, tragi la horă, iei hora-nainte și topăi
Alunelul, Jianca, Sârba, brăul, hora-ncet, hora tare, hora de la

Plopi,

Creițele, Banu Mărăcine, Șuleandra, Rustenul, ori cum le mai
zice, câte și mai câte,

Așa ca să-ți ostenești picioarele, mușchii și să nu-ți faci

gânduri.

Ia urmă te pomenești năpădit de copii. Și-odată ți se zbărește
Fruntea, parcă-a tăiat cineva de nojițe din ea.

Dacă ești muiere, ții Filipii, Precupul, Cășlegii, te calcă toți pe
picioare la dragobete, faci zile pe ajutor,

Pui ceanul de mămăligă și mesteci... în soare, în lună,

Că nu-ți mai dai seama, ți-e mintea-n altă parte...

ȘUBA

Florea Ciugulea umbla-umbla de la o vreme c-o șubă mare.

Se vedea că nu fusese făcută pentru el.

Și-l întâlnește lelea Ioana.

Ia lelea Ioana seama șubei, și-ncepe să se crucească.

– Mă, nene, de unde-o ai dumneata, că e a lui tica,

De l-am îngropat cu ea astă-toamnă.

Cine a avut inima aia

Să-l lase gol în tron?

Începe să plângă, se gândea

Cum o fi tremurând mortul în groapă... că ei îi făcuseră

Tot rosul...

Ăla a spus drept că-l scosese pe Păun Murgășanu. El cu

muierea

Și-i luaseră șuba, dar începuse să cam prindă mucegai.

Au lăsat-o două, trei luni în pădure,

Atârnată, să se scuture de viermi, s-o plouă, s-o ningă,

Să se curețe și la urmă a îmbrăcat-o el, că-i venea bine.

A mărturisit și-a zis bodaproste.

Nevastă-sa, Predoana, dezgropa și ea singură, dar numai

femeile.

Ia două-trei săptămâni săpa ca după comori și le

Lua ce aveau mai frumos: vâlnicele de-alea frumoase,

Zăvelcile – că așa se-ngropau, scurteicile, de li se mai zicea
și cațaveici.

Apoi cămășile, cu boboci mari pe poale,
De veneau până la glezne...

Era modă frumoasă pe-atunci, și prin morminte la fel,
la-ntrecere cu ce era pe-afară,

Femeile moarte foarte gătite, împopoțonate, cu ce-aveau
mai scump.

Asta a lui Ciugulea era curioasă și-și băga nasul să vadă cum
se mai poartă,

Cam care e pulsul modei în adânc.

MASA

Casele sunt pline de copii, asta vine de sus
De la Dumnezeu și Maica Precesta și trebuie să te bucuri.
Când se fac mai mari, femeile stau tot pe la foc
Cu mâncarea, că parc-ar avea praznic la fiecare masă.
La Pătru erau tot așa mulți, toți mari și
Când puneau apă de mămăligă, ridicau două muieri tuciul
În fiare, așa era de greu.
Când să mestece, mestecau două inse.
Și tot două puneau mâna de răsturnau mămăliga pe masă.

După aia scoteau, că era post, o varză mare, acră,
Din puțină, într-un castron de pământ, cum se făcea pe
vremuri, bun,

O tăiau felii, felii.

Puneau ardei pisat deasupra și turnau zeamă de varză.
Mămăliga aburea colo, parcă te chema, o tăiau fierbinte cu ata.
Bea fiecare câte o cană de țuică – aveau butoiul mare
Îngă vatră, și la urmă se repezeau zece din zece părți,
Cu lingurele, cu mâna, care cu ce apuca, fiindcă le era foame,
Toți băieți mari și fete de măritat și cu ai bătrâni.
Mâncau toată mămăliga, apoi le venea chief de vorbă,
Tăinuiau, spuneau povești, se-nchinau și se sculau de la masă.
Își căuta fiecare loc prin pat, care pe unde să se culce.

Și al bătrân spunea: „Mă, Lache, e rândul tău,
 Du-te de dă la vaci, până odihnesc eu o țără,
 Și pe urmă mă duc eu între ele, să mănânce, să nu se-mpungă“.
 Anica, săraca, n-apuca să pună jos, că trebuia să
 Facă iar focul în sobă pentru turta de seară
 Și să bage fasole într-o oală până la genunchi.
 Și așa treceau, zi după zi, noapte după noapte, sărbătoare după
 Sărbătoare, până primăvara când începea să cânte cucul.
 Atunci la masă o dădeau pe urzici, că astea sunt foarte
 Sănătoase și schimbă sângele care s-a-ngrosat.

OAMENI LA PLUG

Lumea aproape să termine și ai lui Pătru nici nu se gândeau
 Să-nceapă și ei, să fie în rând cu oamenii.
 Dacă-i zicea vreunul : Nea Pătrule, dumneata nu ieși, bă,
 la arat,

Că lumea e gata să termine.

– Nu, nu ies, ăia sunt nebuni,

Vine o zăpadă și degeră boabele-n pământ.

Să vie mai al meu, atunci scot plugul,

În mai se ară de mălai.

Ete nici n-a-nflorit porumbarul, trebuie să-nflore,

Să se scuture, să se facă porumba mare și grea, să poci

Eu s-ajung cu ea peste trei părechi de boi, în fața plugului,

Atunci se ară.

Eh, să am bota cu vin lângă mine, pe câmp,

Nu se ară cu apă, se ară cu vin, ce știu ăștia?

Aveau niște boi grași, buni, ca tancurile de mari

Și nu-i învățaseră să meargă singuri pe brazdă,

Trebuia s-o ia Lache cu ei de lanț, înainte.

Pătru îi mâna pe de lături cu nuiaua,

Da nu-i atingea, că dacă zbiceau puțin, striga Marin care

Tinea de coarne: Mă, mergeți mai încet că-mi stricați brazda,

Ce fac eu aici?

Boii abia se mișcau, ca malurile, ei s-ar mai fi întins la mers
Că erau pașnici, aveau pasul mare, plugul era o jucărie

pentru ei,

Dar îi stricau brazda lui Marin, care se uita din când în când
Mândru în urmă.

Fulga și Manda, fetele lui Pătru, puneau porumb cu parul.
Liau patru-cinci boabe din traistă, cu mâna stângă puneau
boabele, cu dreapta dădeau cu parul.

O săptămână urdinau toți la locul ăla, pe care alții l-ar fi
Isprăvit într-o zi.

– Ușor, ușor, nu bate boii, mă! se auzea peste câmp.

Le aduceau mâncare acolo pe loc. La prânz, se repezea Fulga
S-o ia. Venea cu rata friptă, că Anica avusese grijă, cu
Băjba cu ciorbă, ouă fierte, oala cu lapte.

Ei se uitau în baniță și dacă nu vedeau sticla cu țuică întrebau:

– Ce ne aduseși tu aci de mâncare, fă? Țuică e?

– Păi, zisei să nu mai iau că beurăți azi-dimineață, să mai
beți deseară.

– Care? Fă-ndărăt! Acum să vii cu țuică.

Fugea Fulga pe Piscul cu Bojii-n vale valantoace, să ia țuică.
Anica o prijonea cu vorba din prispă:

– La ce mai veniși, fă?

– Mă goniră-napoi, să le iau țuică.

– Au, fir-le-ar burta a dracu!

Păi, nu beură azi-dimineață, fir-ar ai deavu de copii!

(Copiii trecuseră de treizeci de ani.) Îi dădea sticla și
fugea-napoi.

Când sfârșeau un loc de arat, dacă era pe la amiaz,
Dejugau boii, le dădeau să mănânce și ei stăteau jos,
Tăinuiau și fumau până seara.

Spuneau basme, nu plecau de-acolo, ca să lege pământul rod.
Câteodată terminau chiar înainte de prânz și acolo le aduceau

De mâncare, că acasă erau femeile cu grijă mare, că au
oameni la

Plug.

Când odorau ai lui Pătru și veneau cu ramuri verzi de jugastru
La jug și în coarnele boilor, începea petrecerea.

Două zile tăiau la rate, la găște, beau la vin de duduia,
Era bucurie mare, bucuria odorâtului.

Bucatele lor se făceau, că erau muncite încet și tacticos,
În porumbii lor te mânca lupul, așa erau de mari.

Erau șase inși de muncă la șapte, opt pogoane și munceau pe
chefuri.

LA LILIECI

Nicăieri nu mănânci o varză cu carne
 Mai gustoasă ca-n cimitir,
 De ziua mortilor, când se face pomana
 Și toate femeile vii se întrec în de-ale mâncării.

Masa e-ntinsă pe iarbă, la umbra bisericii
 Crăpate, de-a răzbit aproape de sfinți crăpătura
 Și când bate crivățul, iarna, cred că le degeră colacii de lumina
 care le strâng tâmplele.

Pe costree și troscot se-ntind ștergarele de cânepă,
 Ținute, să nu le ia vântul, de străchini și oale smălțuite,
 Unele se vor împărți la urmă, poate apucați și voi, mare e
 Dumnezeu,

Dar mai e până atunci, ne ghiortăie mațele, ni s-a lipit
 burta de șale. Ce face popa ala, de-ntârzie?

Toți s-au așezat jos, aproape turcește,
 Femeile dau peste mâna copiilor care n-au răbdare.
 Apare țârcovnicul, lumea se ridică-n picioare, cinstind
 intelectualul,

Se aude troznet de oase rupte de muncă.

Se-ncepe de la țuică, simți mirosul prunei,
 De asta nu te doare capul, chiar dacă n-ar fi binecuvântată
 de sfinția-sa, popa Niță,

Care a venit în sfârșit otărât, are necazuri c-o mejdină,
 A lăsat stânjenuț lăngă clopotniță și-a slobozit pomana.
 Stingeți lumânările că se consumă curentul! zicea al lui

Chirimentu,
 Care cum deschide gura începe lumea să râdă, are haz, dar
 acum
 Nimeni nu-l aude – se suflă în lumânări pe prescuri: pfu,
 pfu!

Vecinii te cinstesc cu țuică, peste aburul ciorbei,
 Aproape se-ncrucisează câmile cu toartă
 Bei și de la unii și de la alții, în cruce, și zici îmbujorat:
 „Dumnezeu să primească“, „Să le fie țărâna ușoară“ ori chiar
 „Ia mulți ani!“

Rudele se cinstesc din aceeași ulcică, pe rând, „tot microbii ăia!“
 Mănâncă mai mulți dintr-o strachină, cu linguri de lemn, arse,
 ciorba de pui cu fidea.

E de curcan! sau de găscă? ba e chiar de găscă,
 Ea înoată în grăsimi, am bănuț eu ceva. Ori e de rață?
 Fasolea sleită cu boia și cu ceapă prăjită pe deasupra – e o
 minune în zilele noastre.

Ca să nu mai vorbesc de varza cu carne, dar aici să suffi
 înaintea de-a băga-n gură,
 Pentru că cel mai rău te arzi cu varza, vorba asta o țin minte
 De la fratele meu mai mare.
 Zice: domnule, fii atent, mă, să nu te arzi cu varza,
 Că cel mai rău te arzi cu varza, asta o știu de pe front.

Văd că în capul celălalt se-mparte vinul,
 Adus în sticle cu gâtul lung, astupate cu coceni de porumb.
 Abia așa mâncarea are adevărul ei gust, viața merită s-o
 trăiești,
 Multe femei au murit pe aici, dar, uite, că n-au dus secretul
 cu ele.

Oalele sunt de Târgul Jiu, smălțuite, sau de Oboga, ca și
 strachinele și talerele.
 Se bucură morții că-și înnoiesc și ei pe lumea ailaltă o dată
 pe an tacâmul,
 Lingurile le-or fi păstrând în bocanci, ori după ureche, plaivaz?
 Bogdaproste, se aude în dreapta și-n stânga, când se împart
 oalele, ulcelele,
 Unii le încercă cu degetul, dacă sună frumos, ai mai proști
 râd la ele, fericiți.

După ce s-a luat masa și s-a pus ce-a mai rămas în baniță,
 Se cheamă câinii, din obișnuință, dar câinii n-au ce căuta
 în locuri sfinte, au fost lăsați la vatră.
 Femeile merg în cimitir și-ncep dintr-o dată să se jelească
 În gura mare, cu șiroaie de lacrimi, în mod barbar, ca pe
 vremuri,

Plivind câte-o buruiiană, încercând să îndrepte crucea de lemn
 Care-a putrezit, iaca, se hâțână când bate vântul – nu te mai
 prijoni, mă, de ea!

Copiii se joacă de-a ascunzișul printre morminte,
 Voi ai cui sunteți, împielitaților?
 Nu călcați pe busuioc și nu ciopliți crucile cu custura,
 Că vă taie popa limba.

Cele care au morți mai noi, au mai tras un ropot de plâns
 De cum au intrat pe poartă și-au pus banițele jos din cap,
 Celelalte au fost numai triste și căzute pe gânduri.

E răcoare la umbra bisericii bătrâne, care a rămas aici de când
 Era satul în pădure și veneau haiducii de mâncau pe furis.
 Pe Saliște cântă cucul, cimitirul are un aer important, împăcat
 cu sine.

E bine să fiți mort aici, între codri, locul e ferit, nici nu trage,
 Clopotul nu te deranjează, că nu sună decât de sărbători,
 Și duminica dimineață când cade în misticism, bang-bang –
 cine-o mai fi murit? –

De răsună morții și stafile.
 Cântă păsările și e un miros de lilieci înfloriți,
 Cum trebuie să fi mirosit raiul din dreapta, de la intrare,
 Pe vremea când era culoarea nouă și nu crăpase.

CARTEA A DOUA
(1977)

BLESTEMELE BĂLII

„Fir-ar al iacacui!
Alege-s-ar praful de el!
Praful și pulberea,
Din creștet până-n călcâie
Și din călcâie până-n creștet!
Dar-ar Dumnezeu, pupa-i-aș tălpile.
Să-l mânânce viermii,
Să cure veninul șir, baltă după el!
Că l-am crescut ca pe copilul meu
Și-acum se râde de mine.
Bătrână și io
Și el îmi ia vacile la obor!
Păscui și eu vitele prin mărăcini, pe-acolo pe Răculetu,
Și el veni, se-ncontră cu mine,
Și mi le luă la obor... Iote pe cine crești!“

Tatal lui Tropănel rămăsese văduv, cu trei copii.
Băla fusese și ea măritată. Era din altă comună.
Fusese măritată la Hoaba, lângă Severin și-avea o fată.
Ăștia văduvi își iau de prin alte comune.
Nu știu cine i-a găsit-o, cine i-a vorbit lui de ea,
Că e chipeșă, roșie așa la piele, cu ochi negri și
Sprâncenată, că era frumoasă și bătrână, d-apoi când o fi fost
În floare!

Și s-a dus Marin al Florii și-a luat-o din Bauru.
Era iarnă. Și când coborau pe Ungureanca-n vale,
Cu sania, ei chiuiau ca la nuntă.
Și toți se bucurau și erau veseli
Și numai ea sta tristă și n-avea chef...

Băla contenise o țără din blestem, luată de amintiri
Și să mai și răsufle.
Ea când începea să-ți strige, ieșea la poartă, sub salcâm,
Își sufla mânăcele și făcea un fel de spectacol,
Rostea un monolog. Era așa de meșteră la potrivit vorbele,
Că te făcea de nu mișcai. Încremeneai ascultând-o.

„Toți se bucurau și erau veseli,
Numai eu stam tristă, acolo pe plași,
Și cumnatul zice: «Toată lumea bea din ploscă, chiuie,
Cântă, numai mireasa nu zice bleau.
Ia, mireasă, fă și dumneata un cântec, să te-audă Bulzeștiul.»
Pe mine, m-a bătut Dumnezeu,
Când am auzit că să mai și cânt.
Că mă gândeam unde mă duc eu.
Ei, când am ajuns acasă, trei copii mi-au ieșit înainte,
Un băiat, Tropănel ăsta, și două fete.
Și-o mai aveam și pe-a mea.
Și nu eram și eu, fă, decât de optsprezece ani!...
Ce era să fac?
Dimineața m-am sculat de noapte,
Am sumes mânăcele, am băgat focul sub țest,
Am făcut mălaiul. Pune oale cu legume la foc,
Pune masa, pune mâna și spală,
Că erau toți murdari și izâniți.
Și-atunci am intrat eu în vrau,
Cu spalăt, cu gătit mult, cu vite, cu oameni de ajutor.
Și-așa l-am crescut pe Miai ăsta,

Care stă sub șopru acum ca popândăul și se face că nu m-aude.
Să-mi ia el mie vitele la obor?!

Că el, de! e acum în putere, iar eu bătrână, văduvă,
Că după aia a murit și tatăl lor și la urmă și Dandin
Și nu mai poci.

Fir-ar al dracului!
(Nu mai zicea acum: al iacacui, al deavului,
Fir-ar închinat, ori fir-ar mărturisit, ci-l drăcuia,
Apăsând pe prima silabă, că era mai sonoră,
dyrraaa... doar l-o face pe Miai să iasă din curte
La judecata ei de apoi, dar el tăcea chitic)
Din răsărit până-n apus
Și din apus până-n răsărit!

N-ar mai călca iarba verde!

Nu i-ar mai muri mulți înaintea!
Pulberea să s-aleagă de casa lui!
Să-i între viermii în așternut!

N-ar mai ajunge să-i cânte cucul!

Să cânte cucuvelele!
Să urle lupii în curtea ta, măă orbețule,
Dacă ai tu inima asta în tine...“

Și-i făcea așa vivartul câte-un prânz.
Scotea lumea capul pe fereastră,
Ba unii chiar se găteau și ieșeau la poartă,
Că era frumos, ca la bălci.
Stăteau și ascultau.
Și Miai nu s-arăta neam,
Sta pitulat sub șopru, sta la leau, și asculta
Ori bătea câinele să schelălăie.

Și-așa s-a-ntâmplat, cum a zis ea,
Și cu veninul și cu lupii în curte, și cu casa

Care-a rămas pustie.
 De, blestem de mumă, măcar că vitregă.
 S-a ales praful. Praful.
 Pe unde i-a fost casa, au tras cu plugul.

CINE MAI TRECE PE DRUM

Al lui Fletu,
 Ai lui Fleașcă,
 A lui Gârlă,
 A lui Tiugă,
 Al lui Bășină,
 Ionete-al lui Făsui,
 Al lui Deșca,
 Roncioaica,
 Coadă al lui Ceapă,
 Sandu lui Ciurel,
 Țăgărălă,
 Ai lui Mitrofan,
 Ai lui Modârlan,
 Al băiatului Măriei lui Didu,
 Trașcă,
 Ai lui Corniță,
 Brânzanii,
 Roască,
 Ai lui Ghirea,
 Ai lui Birău,
 Delieștii,
 Fata lui Dincă Gâscă,
 Ai lui Patentă,

Mițale,
 Petrică și Cătălina lui Cășenete,
 Ai lui Zgoidea,
 Nătarău al bătrân...
 Și ăștia sunt.
 – Ei, ...Dar Nătarău parcă murise.
 – Atunci nu fu el. Atunci mi se păru.
 – Atunci ți se păru.
 Ori pe-ai lui Zăbic îi ziseși?
 Rău e când te lasă vederea.
 Atunci cine-o fi fost?
 – Acum n-o să fug după el.
 – Și unde se duc toți?
 – Unde să se ducă? Trec pe drum...
 – Să știi tu că ăla o fi fost al lui Gâfotă.
 Ori de-ai lui Sfoiag.

CE NĂPLAI

Îu, ce năplai!
 Uite-așa da cu mâinile-n lături
 Și-și vâlvăia țealele de pe ea.
 Mă năplăii de căldură, zicea Măria lui Rinu.
 Mă luă cu năplai de la inimă.
 Ce să ne facem? luăm foc!
 Era cam în vremea când treceau boltele, să facă bălciul
 La Oteteliș, se punea zăpucul.
 Oile intrau una cu capul îl lâna celeilalte,
 Și fugeau așa nebune după umbră,
 Se-mbulugeau pe drum.

Bulzeștiul parcă se mai subția.
 Satul nostru e ca mănătărcile
 Înșirate pe ață,
 Și când se usucă, scad,
 Mai intră unele-n altele, pe alocuri
 Rămâne ața goală.

Atunci auzei că vreo femeie tânără
 I-a luat bărbatul alteia
 Și aia se ducea la Cismăroaia
 Să-i pună cuțitul
 și să-i facă de *fapt*.

O-nvăța baba în fiecare seară, timp de nouă zile,
 Să-nfigă câte-un cuțit în pământ –
 Timp de nouă zile,
 Până murea ibovnica – trebuia să moară,
 Dacă-i punea cuțitu, și-i arunca faptul în prag,
 Ori călca aia în urma rea.
 Dacă n-apuca să moară, trecea și căldura,
 Se spârgea bălciul la Oteteliș, se-ntorceau bolțile,
 Și-și venea omul acasă.

Și oile se desbulugeau.

JAF ÎN CIUPERCI

Lua ciurul de la unghete și juca-n el în curte,
 Până-l rupea. Lua pe urmă tuciul, lua postava
 Și le arunca pe toate-n curte.
 Le spârgea, le fărâma,
 Tigăia – tot.
 Pe urmă intra în casă.
 Se ducea la lada ei cu țoale.
 Lua câte-o cămașă, câte-o cămașă, cum erau așa chitite,
 Juca bine pe ea cu bocancii,
 O da la o parte,
 Lua alta.
 Și tot la fel, până isprăvea lada.

Și ele se uitau din pat, fricoase,
 Nu ziceau două.
 Până termina el lada, până la fund – zăvelci, tot.
 Atunci le aduna muierea, cu gura strânsă.
 Soacră-sii numai ce-i dădeau lacrimile la colțul
 Ochilor.

Le strângea muierea, le scutura și le puneă la loc.
 Adormea și el.
 Dimineața se scula, că-i e foame.

– N-am cu ce să-ți fac nimic, n-am ciur, n-am postavă, n-am Tuci.

El pleca prin odăi, să-mprumute.

Și dacă-l întrebai: „Păi, cum așa, c-aveai?”

(Lua ciure, des, des)

– Păi, știi ce? M-am cam chefit aseară,

M-am luat puțin cu soacră-mea,

Ele două, cu gură multă,

Și-am jucat în lucruri.

Dar la prânz mă duc să cumpăr altele, la Bălcești.

Și-așa făcea.

Încăleca pe cal, avea un cal alb, și pleca peste două dealuri

La târg, să cumpere lucruri.

Peste două săptămâni iar nuntă-n străchini,

Și iar fuga la Bălcești.

Așa că lucrurile lor erau numai noi.

PÂINEA SUNA CA TOACA

Cum i-o fi ros vântul numele,

Ori apa, când sapă ea în malul ăl bun,

Cum s-a transformat din Maria în Marița,

Dumnezeu știe!

O chema Marioara,

Până când odată s-a pomenit că i se spune Marița –

Și așa i-a rămas numele:

Marița de la moară.

Venise din coló, de la deal,

Unde se și măritase întâi, cu cineva din satul ei,

Care n-avea de nici unele.

(Era năroadă, cum nu băgase de seamă asta, înainte de-a-l
lua?!)

Și-n prima zi o pune bărbatul: – Fă și tu turtă.

– Păi, pe ce să fac, unde e vatra?

– Uite, pe sapele astea vechi, ațâță focul pe ele,

Că n-avem vatră, n-avem de nici unele deocamdată.

Cum să se coacă turta pe sape, că alea imediat s-au răcit.

Marița s-a suit să mănânce dude

Și bărbatu-său dădea cu cocoloașe după ea:

– Nici turtă nu știi să faci!

Era cea mai bătrână ciobancă,

Avea și oi și capre-n păzeală,

Le dădea drumul pe sub prânz, că se scula târziu,
 Ațipea când se mai potoleau niște
 Draci de șobolani acolo la
 Moară.
 Avea o rochie de lână, făcută de ea cu andrele de lemn,
 Semăna c-o cămașă de zale, cum erau pe vremuri,
 Contra turcilor.

Își pieptăna părul și, care cădea,
 Îl torcea și-l făcea cu cărligul căciulă.
 Dar și așa, în zale, îi era frică de șobolani!
 Cum se lăsa-ntunericul, începeau să mișune
 De sub moară, din găldan.
 Le tot dădea gură, să fugă, ca la lupi, dădea chiot,
 Darăștia nu se mai speriau, că-i cunoșteau glasul.
 La urmă, agătase de grindă două fiare de plug, deasupra
 capului.

Avea niște ciocănele la-ndemână,
 Pândea ce pândea și-odată începea să bată.
 Șobolanii, val-vârtej, valantoace,
 În toate părțile.
 Lumea ostenită de la muncă, dormea buștean
 Și numai ce se pomeneau odată, în puterea nopții,
 Că bate toaca. „Mă, ce să fie?”
 Ațipeau iar și-odată se auzea: toca-toca-toca-toca!
 Exact cum bate de utrenie.
 Vuia toată valea,
 Guzganii erau foarte săritori la toacă,
 Nu nimereau găurile.
 Unele le mai astupa Marița cu cenușă.

– Nu te mănâncă în hardughia aia?
 Cum de mai ești toată?
 – Nu, că acuma mă cunosc, sar peste mine.

Altceva caută ei. Cu ai mici, cu nichitarii e mai greu.
 Și-ncepea să se scarpine, pe sub platoșa imoasă,
 Degeaba mă ung cu gaz, că se-mpuiază și-n gaz.
 Mirosea a motorină ca fusul morii.
 – Fato, să nu-ți dea cineva foc, se-ngrijora Bala,
 Că arzi ca o lumânare.
 – Mă, dracilor – niște copii se făceau că scapără pe lângă
 Ea – mă, nu vă jucați cu focul, mă, puță!

Când trecea cu oile la vale – caprele mergeau înainte –
 Era foarte mândră și gătită,
 Cu toate toalele pe care le avea, puse una peste alta.
 Pe sub fustă purta o șubă
 La subsioară vreo șapte ciomage,
 Ghitara în spinare
 (Dăduse câteva noatine pe ea)
 Și în păr vreo douăzeci-treizeci de piepteni
 De toate felurile, așa sclipeau.
 Unii erau legați de păr cu ață de cânepă
 Să nu-i piardă.
 – Turi, turi! Se răsteya ea la oi. Bece!
 Aliga-aliga! Liga-liga-li!

Pe câmp – o veselie,
 Toți copiii se strângeau în jurul ei, s-o judece,
 Nu băga de seamă, era mândră ca un șef de trib.
 Dar cum avea curajul să doarmă printre șobolani,
 E de mirare. Ideea cu toaca însă nu era rea:
 Închipuți-vă în puterea nopții, când nici greierii
 Nu mai îndrăznesc să țărâte,
 C-ar pica cerul pe ei, așa e de liniște,
 Și-odată răsună chemarea către Dumnezeu.

Pe grindă, atârinate, Marița avea și bucăți de pâine
 Uscată, înșirate ca slămina.

Frânturi de prescuri, colaci, azimă,
 Cum i le dăduse și ei lumea,
 Le mânca peste două trei luni, înmuiate.
 Acum erau tari ca fierul
 Și când năvăleau șobolanii, în buimăceala aia,
 Ea cu ochii umflați de somn
 Mai nimerea cu ciocănelile și alături de cele două fiare
 De plug ruginite,
 Bătea adică în pâine, care suna tot ca toaca.

Pâinea suna ca toaca.

ACT DE PREZENȚĂ

Un zvon mai circulă, foarte vag și șters,
 Ca un bănuț de aramă prea mult purtat la gât,
 Că pe vremea pe când umblau Dumnezeu și cu Sfântul Petre
 Pe pământ, când făceau terenul,
 Cică s-ar fi așezat o țără aici, pe-o piatră de hotar, să
 Răsufle.
 Și-ar fi zis cel mai uscat și cu barba mai lunguiată, ar fi zis
 Textual: „Ne văzurăm și-n comuna Bulzești, mă!
 Ia te uită coló“.

S-au ridicat, trosnindu-le oasele, ca după o zi de coasă.
 Erau doi uncheși, cu straițe albe de dimie dată la piua,
 Și cu toiege de gutui în mână, cu floricele crestate cu
 Briccagul pe coajă, cum sunt toiegele de pomană.
 Locul unde trecuseră sclipea în urma lor.
 Piatra a reperat-o imediat unul,
 Cu oarecare părere de rău că Dumnezeu și cu Sfântul Petru
 N-au venit în satul nostru pe doi cai albi,
 De-a mai mare dragul,
 Ci pe jos ca sărântocii, ca orbetii,
 Dar, oricum, au făcut act de prezență.

Piatra de hotar a fost pipăită câteva săptămâni,
 După care a suit-o unul în car

Trambalând-o peste șaptesprezece dealuri,
 Că-i era teamă, cum se clătina între lăitri, în fân și ogrinji
 Să nu se șteargă scrisul străvechi, – nu s-a șters –
 Și-a răsturnat-o în bătătura unui om de cioplea pietre.
 „Ține, neică, am auzit că strângi material,
 E caldă de turul lui Dumnezeu,
 Adineauri numai ce se ridică
 După ea,
 Ia-o, ca din partea noastră.“

Întins, parcă în neștire,
 Aproape că nici nu-l bagi în seamă,
 Măcar că, pus să-l străbați
 Cu pasul, te fugărește o jumătate de zi.
 Te închini la trei biserici,
 Mori și învii în trei cimitire
 (Învii doar tu ca trecător, în mod excepțional).
 Ești sâsâit de găscani,
 Privit peste ulucă de ochi curioși.

Femei cu burta la gură și cu furca pe umeri
 Îți zic bună ziua,
 Fără să te cunoască –
 În Bulzești totul se desfășoară
 În modul cel mai normal,
 Fără surprize.

CÂINELE

Aici câinele trebuie să latre, că de-aia e câine,
 Iar când mănâncă stăpânii la măsuta joasă
 Pe scăunele cu trei
 Picioare,
 Să se uite în gura lor, înghițind în sec.
 Până când, la sfârșit,
 După semnul crucii și slăbitul curelii, cu un oftat,
 I se aruncă mămăliga,
 Iar el sare de-un stângen în sus,
 S-o prindă din zbor.
 Cu cât sare mai sus, cu atât e un câine mai bun,
 Dat de exemplu.
 Pui și găini n-are dreptul
 Să ia decât vulpea, hoața, pe furis.
 „Iar dete vulpea la noi azi-noapte,
 Spune lelea Anica,
 Aproape cu mândrie, fir-ar a diavolului!
 Nici n-o să mai cresc păsări,
 Că mă canonesc degeaba.
 Că i-am spus alui meu: astupă, mă, rostul!“

LUNA ÎN VADRĂ

Vadra trebuie să stea neclintită în capul
 Muierii tinere, care-o aduce, plină, de la cișmea,
 Purtând-o pe deasupra gardurilor, că din curte nu vezi decât
 Vadra săltând, ca luna prin nori.
 N-o fi prins nimeni luna în vadră?
 Femeia trece printre oale prinse în par,
 Dreaptă și mândră, ca și când cine știe ce-ar avea acolo!
 Ori ca Ileana Cosânzeana printre capetele unor petitori
 Nevolnici.
 De demult, cu ultima vadră adusă la chindie,
 Era spălat *dumnealui* pe picioare,
 Când venea de la plug.
 Sta tacticos pe seăunel, înconducat, îngândurat,
 Și ea, pe ciuci, ori în genunchi, tot migoroșea acolo,
 Îi înmuia praful de pe tălpile crăpate, îi freca gleznela cu
 Săpunul calului și cu brânca porcului
 „Arși!“ zicea din când în când, când îl stropea, măcar că apa
 Era rece ca gheața. „Te arde, omule?“
Omul nu catadicea bineînțeles să-i răspundă,
 Îi era mintea la ale lui, treburi, daraveri cu pământul,
 De ce l-o fi spurcat cucul azi-dimineață. Și ce-o fi-nsemnând
 Asta?
 – Hai, fa, nu mai terminași? Că ne-apucă ziua!

Dar asta pe vremuri, spun bătrânii, că acuma
 Cine mai are timp de bărbat?
 Apa proaspătă e luată cu caucul frumos și pusă
 Prin oale la foc, că se nimereste vreo fântână de nici nu
 Fierbe fasolea,
 Trebuie să ții focul mereu sub burta oalei,
 Ori e turnată de-a dreptul în troacă, la porci,
 În piuă la păsări, că de ele cine să aibă grijă?
 Omului, dacă se mai găsește vreun copil
 Să se-nghesuie să-i
 Toarne din cană, când se spală pe mâinile bătucite,
 Peste prispă,
 Și nici nu i se mai spune unde-a dispărut șervetul din cui.
 Îl caută bombănind, cu palmele ude,
 Până se zvântă așa.

LA DÓLINA LUI PRÁZARU

La dólina lui Prázaru se scáldau caii de cálárasii.
Parcă-i văd (mama face ochii mici, oftează), sáreau împiedicați
pe vale,

Ori începeau să se-ncurce prin fân.
Era numai landră, buruiiană de-aia care se ține când tragi
Cu coasa. Apoi pir, ceapa-ciorii, odolean,
Cârsteioară, avrămeasă, busuiocul fetelor, de se bagă
În săpun de miroase frumos, cicoare, te încingi cu ea
Prima dată când ieși la secerat, să nu te doară șalele
Toată vara.

Pe colo, mai pe la umbră, creștea pelin,
Bun de *mirosat*, bun de oprit sângele, faci ceai și speli
Și la orice rană. Gătești casa cu el la Rusalii.
Apoi mătăcină, de-aia de freci stupii cu ea.
Torcătoare, de se spală fetele
Pe cap să se mărite și zic: „Cum nu stă drumul, așa
Să nu stau eu nemăritată“.
Apoi buruiiana împușcată, bună de băntuială,
Când visezi urât, barba-caprii, și câte și mai câte!

De-aici de la drum și până dincolo de baltă, tot felul de
Flori și buruieni, ca și-acum, da' nu le mai știe lumea

Numele și sama. Pe ududoaie găsești potbal, prin grâu corneci,
Mai pe la udeală brustan, bun de năduf. Ál cu floare
Albastră e bun de tuse; mîncăriș, bun de râie,
Sporiș – faci un colac de pâine nouă și-l legi cu
Sporiș și-l arunci în fântână să sporească grâul.
Doar dam cu el și aia era.
Primăvara găseai pe la Băzgărâi
Rodul-pămîntului – ca un fel de butoiaș, unde e grâu, orz,
Porumb, de toate... și ce nu e, nu se face anul ăla.

Erau mulți cai, frumoși, iuți, intrau în apă,
Și-asa mergeau cu capul pe sus, înotau ca șerpîi.
Avea toată lumea cai – aveau Ștefăneștii, Banța, Mugurel,
E, aveam noi, apoi Savu, Roncea, toți aveau cai.
Casa fără streășină mie mi-a fost urâtă,
Și curtea fără vite multe, amestecate, fără păsări, porci.
Băieților le plăcea să se fudulească așa cu caii.
Fetele stăteau pe-acasă,
Ce să caute la dólina lui Prázaru?
Cusau cămăși de ațacă, puneau fluturi, făceau boboci.
Furau cu ochiul florile de pe vale, le luau culorile.
Ei, migoroșau mult!
Dădeau peste multe, făceau cheotorile.
Cusau mult, dar era frumos portul.
Când veneau de treceau la horă,
Licărea drumul de fluturi și de mărgele
Și de boboci și de toate!
Și fetele parcă erau tot flori, să le coși pe platcă.
Treceau pe-acolo cu pantoforii-n mână
Și dacă era apa limpede, se uitau în jos
Își potriveau sprincenele, mai săltau conciu,
Sclipeau fluturii pe ele, sclipea firul, sclipeau bobocii,
Sclipeau icusarii și galbenii mari în salbă, la gât.

Ele împodobite cu flori prin cap.
 Răcănii respirând iute, cu gușile verzi, pe marginea
 Bălții, clipeau de-atâta lumină, dar nu se mișcau de-acolo.
 Dólina era cum ar fi o oglindă mare de gătit mireasa.

CHIRIP-CHIRIP

Mama lui Ion Roncea,
 Ronceoia, foarte bătrână,
 Murise bărbatu-său, și știi cum e la noi,
 De cred că omul mai trăiește și după aia –
 Aude noaptea o pasăre cântând după icoană.
 Ațipea și iar se pomenea în ciripit după icoană –
 A dat să-l scoale pe Gheorghe,
 Da' ăla, rău de somn, s-a-ntors pe partea cealaltă.
 Povestea ea, dimineata,
 Cu voce groasă, cutremurată încă de întâmplare:

Abea ațipisem, nu putusem s-adorm,
 Ațipisem și visam că mi se taie gârnița de pe la Tufaru lui
 Boală.
 Săreau așchiile și una a venit până-n geam,
 Și-atunci m-am trezit. Și-un brabete, ce-o fi fost,
 Chirip-chirip! după icoană. Chirip-chirip!
 „Ja scoal, muică Gheorghe, c-o fi sufletul lui tac-tu!“
 Da' el zice: „Mă trezești în toiul nopții să mă uit la
 Brabetii!“
 „Mă, dacă bate-n geam, n-o fi chiar pasăre decât așa
 Pe deasupra. Mă, o fi fost om, de știe rostul casii!“
 „E! sufletul lui tica!“

„O fi, mă, o mai fi și-adevărat din ce se spune,
Nu vezi cum s-a-mputînat lumea,
Și ce de mai păsăret!“

Era așa prin plivitul grâului, pripea soarele,
Pe Stava toate neamurile de cântătoare,
Ca niște colivii de pene, frumos vopsite,
Dar ce-o fi-năuntru?
Mă uitam să zăresc oamenii mici, încondurați, zbatându-se.
Strigam numele morților mai noi
Să vedem dacă-mi răspund.
Și care-n ce limbă: cuc, pupăză,
Pițigoi, cîntează, pitulice
(Astea cară doar suflete de copii),
Luam seama până și la fluturi și viermi.
Câte-o omidă-mi tăia drumul cu șal scump, pufos, în spinare
Viermele columbac, numai vopsea proaspătă,
Ca de curcubeu,
Viermele de sârmă, care roade porumbii, mic și sfrijit.
Și viermele cotar, care da cu cotul,
Hotarnic, plecat să măsoare moșia.
Sufletele nu cântau toate. Câte unul sta zgribulit
În vreo vrabie, pe creacă.
„Pun prinsoare că asta e tatăl lui
Gheorghe!
Că dacă trântorele de fecior se scula să-i dea drumul,
Spunea omul ce e pe-acolo!
Or fi ținând-o tot într-un cules,
Ori, tot seamănă, tot dau cu parul, pun bobul,
Și vine viermele cotar,
Le măsoară munca, și strâmbă din nas că nu-i place. Și la
Urmă vine și-âl de sârmă și roade rădăcina-ncolțită, cu
Creștini cu tot în rădăcina-ncolțită.

Lumea ailaltă n-o fi tot pe-aici prin copaci,
Și prin iarbă?“

La Drumul al Mic,
Unde începea să se vadă satul, mă atârnam parcă de fumul
ieșind pe
Coșuri, ca de funiile unor clopote care răspund în cer.
Și nu-mi mai era frică.

LADA DE ZESTRE

Și-a luat muiere din alt sat,
 Tocmai de pe malul Oltețului,
 Peste câteva dealuri, cât munții.
 Când se certa cu bărbatul, ca oamenii,
 Ea își lua lada de zestre în cap,
 Un ceaun în mână și pleca la Boghea.
 Lada era făcută acolo, ceaunul îl avea tot de la ai ei.
 Venea Dumitru aproape plângând la tata:
 – Hai, mă, Fănică, hai că fugi Ioana.
 Hai s-o-ntoarcem. Uite-o, suie pe Poiana Popii.
 – Las-o așa, că vine singură.
 – Nu, că zise că de data asta nu se mai întoarce.
 Și-acolo rămâne, mă, că-și luă și lada și ceaunul, auzi?
 Dacă vedea că lui tata nu-i e aminte,
 Tivic – cum îi zicea lumea – mâna pe ciomag
 Și tuliu! peste câmp, pe Seci.

Ioana se vedea de departe,
 Că era coprelă înaltă.
 Ar fi putut să meargă mai repede,
 Că ceaunul ce era mai greu,
 Că-n ladă, ce să aibă?
 Dar aștepta s-o ajungă Dumitru, s-o roage.

Tata înadins îl mai ținea câte-o țără de vorbă,
 Să se ducă vuva cât mai departe.

Câteodată avea răbdare s-aștepte câte două-trei zile,
 Se tot uita în vale, puneu mâna la ochi. Nimic.
 Atunci își lua inima-n dinți și pleca după ea.
 Îi vedeai venind, el cu tuciul de toartă,
 Ea cu lada frumoasă, în cap.
 Poate că se mai opreau și pe câmp,
 Puneau de mămăligă, ori coceau porumbi.
 Ei, tineri! Parcă atunci se vedeau prima dată.
 – Ete, Dumitru iar vine cu zestrea, zicea tata.

GRIJA

Ea dormea în pat, ca o cucoană,
 Și Bătu își întindea minteanul pe jos, pe pământ,
 I-a picioarele patului.
 Femeia avea un ibovnic, pe Mitru lui Ciugulea
 Și noaptea se mai ducea pe la ăla.
 Se scula binișor, se-mbrăca pe-ntuneric
 – Se-mbrăca ea și pe lumină –
 Și se ducea la cine-i era drag.

El de-aia-și așternea jos, ca să nu-i strice somnul.
 – Mă, de ce te canonești tu pe pământ, ca nelumea?
 Îl certa câte unul, nu te sui să dormi și tu în pat
 Lângă muierea ta, că de-aia ai luat-o.
 – Nu, că ea doarme la Mitru lui Ciugulea,
 Cum să m-ating eu de ea?
 – Dar tu știi când pleacă noaptea,
 Simți?
 – Sigur că simt.
 – Și n-o-ncui pe dinafară, nu răzemi cărpătorul în ușă?
 – Păi, ce-am eu cu ea?
 – Ptiu! bată-te să te bată, dar căciulă-n cap ai?

Până la urmă, nevasta stătea mai mult la celălalt,
 Mai trecea doar din când în când pe-acasă, noaptea,

De formă, pe el îl găsea dormind tot pe jos, pe mintean,
 Poate c-o aștepta.
 Ori îi era frică să se suie și-n patul gol?
 Femeia îl învelea bine, să nu răcească,
 Mai lua ceva și pleca ușurel.
 Când n-a mai venit deloc, lumea tot aducea vorba:
 – Păi, nu te culcai și dumneata lângă ea?
 – Păi ce-aveam, să mă scoale?
 Că ea pleca.
 Se ducea la al lui Ciugulea.
 Și de ce să mă deștepte?!
 – Bă, nărodule, păi tu de ce n-o certai?
 – Păi, ce-aveam cu ea?
 A plecat, dar eu n-am gonit-o.

SĂ NU PIARDĂ ZIUA

Măă, n-ați făcut și voi nimic, măă,
 Nici curte, nici nimic!
 Ce-ați făcut voi, mă?
 Mărie, Mărie, când are omul treabă
 Se pișă din mers,
 Nu șade să se uite pe linie.
 Mărie, Mărie! (Soru-sa)
 Al dracu, Mitroi, cu boboteaza ta,
 Cu sufletul din tinc!

Săraca! Ea cu sapa, cu secera, cu ce-a putut și ea
 A făcut casă la doi copii.
 Era hupită de muncă, nu-i venea să stea neam.
 Odată s-a dus la fiu-său pe câmp, să-i ajute,
 El sccera *pe-a muierii*,
 S-a luat cu noru-sa la ceartă
 Și aia, nedusă la biserică, a gonit-o de-acolo,
 De pe moșia ei.
 Sta cu secera-n mână la răscruce,
 Parc-o bătea vântul,
 Nu-i venea să se ducă acasă,
 Să nu piardă ziua,
 Și-a adus aminte că are și soru-sa, Măria Bălii, oameni

Și s-a dus întinsă în Piscu cu Bojii.
 Mâncaseră oamenii, se odihneau la umbră, de prânz,
 Și s-au pomenit cu ea:
 „Venii și cu să vă ajut la secerat“.
 A luat postata-nainte.

Mai pe seară a plâns o țără sub păr și-a spus:
 „Mă goni netoata, să nu secer pe locul ei,
 Și era cât pe ci să pierd ziua,
 Acum în toiul muncii“.
 Nimeni nu-i dădea nimic pentru muncă,
 Ce să-i dea, dacă venea nechemată?
 Dar nu-i venea ei să stea degeaba.
 Și noru-sa, care avea avere, știa cum s-o pedepsească:
 N-o lăsa să muncească, îi arăta valca.

Când a murit, a murit de inimă.
 Vărsase sânge și Nea Florea, necăjit că-i zisese și lui,
 S-a dus la capul ei și-a întrebat-o, moartă:
 „Mișo, mai faci trebușoara aia din mers?“
 Și noru-sa nu s-a dus nici cu lumânare.
 Ba-nadins a ieșit cu pânza,
 S-o-nălbească la fântână-n vale, când trecea ea.
 Sta așa și nănăia.
 Moarta a trecut pe lângă fântână.
 – Bine, că soacră-ta, trece convoiul cu ea,
 S-o-ngroape, ce inimă ai tu?
 – Ba. Dacă trece, ce?

PRIN ODĂI

Era tânără, dar nu-i venea deloc să stea acasă.
 Apărea Florea, să mănânce de prânz,
 Și ea habar n-avea de nimic,
 Ba găsea și ușa-ncuiată.
 – Mărie, unde fuseși, fă?
 – E! Mă-ntreabă unde fusei! Iote la el!
 Ei, fusei, da' ce?

Cât a trăit mumă-sa, Băla, Dumnezeu s-o ierte,
 Toate treburile erau făcute,
 Că se scula de dimineată
 Mulgea vaca, bătea putineiu, făcea pâinea
 Și-l aștepta pe Florea.
 Măria umbla teleleu. Când se ducea la apă,
 Întepenea la fântână și biata mătușă
 Se uita cu mâna la ochi și-ntreba dac-o vedem
 – Uite-o, răinuie c-o femeie.
 – Fir-ar a răului cu taina ei,
 Că mie mi se aprinse oala la foc
 Și n-am apă s-o umplu.

Băla avea spre optzeci de ani, o cam lăsaseră puterile,
 Și-o certa: „Până când să-ți acoper eu rușinea, fă?”

Dac-avea mai mult timp, ori era supărată rău
 O și blestema:

„Fir-ar a iacacui cu bradul de l-o face ea
 Și cu stâlpul de-o pune bradu-n el.
 Și cu covrigul din brad.
 Am mai văzut lume leneșă și haimanale
 Dar ca asta n-am mai pomenit.
 Cum a semănat ea cu babă-sa, Truculeasa?
 Mie-mi murise un copil
 Și eram cu el în pat, nengropat
 Și neroada de babă-sa (soacră-mea)
 Vede pe Cină trecând pe drum,
 Care-avea cărciumă,
 Și ea se repede afară și-ntreabă:
 «Costandine, da' clanaret ai de Paști?»
 Și lumea se jelea pe copil
 Și ea fugea să-ntrebe de clanaret.
 Și asta cu aia seamănă!...”

După ce-a murit mătușa, era greu de tot de bietul Florea
 Și ce-l înfuria mai tare,
 Era că n-o găsea acasă.
 Neică, cine mi-o fi scos-o în cale? – zicea.
 Să vezi ce floritică o să-i fac eu într-o zi.
 Mă duc din casă-n casă, că trebuie să fie ea undeva,
 Și unde-oi găsi-o, ți-o iau de păr,
 Mai dau și cu ciomagul, o mai las și iar o iau,
 Pe drum, așa, să m-audă toți, să sară și eu să spun la lume:
 – Uite, nene, niciodată n-o găsesc acasă,
 Când vin și eu seara de la lucru,
 S-o găsesc cu foc făcut și cu apă adusă,
 Să punem și noi masa să mâncăm.
 Măria îi luase frica, până la urmă,

Și când se pomenea uitată pe la vreo vecină,
 Odată sarea în sus:
 – Aoleu, mă duc, că iar vine câinele ăla roșu
 (Florea era cam roșcovan) și-mi rupe oasele, fă!

Stătea mult și pe la noi,
 Mai bea câte-o cimpoacă de țuică,
 „Să fie de sufletul lui tica și-al mumii.“
 Ia urmă se ducea veselă, să-ncaseze păruiala.
 Îl găsea cu capul gol, supărat, măturând prin curte.

LEȘINUL

Poartă cămașă cusută frumos cu râuri de arnici albastru,
 Izmene cu poalele largi
 Și la mijloc încins cu brâu mare, roșu.
 Îl gătește bine muierea, că e fudulă,
 Când pleacă, se mai uită pe el, să n-aibă vreo scamă,
 Și mumă-sa, care are aproape o sută de ani.
 Merge desculț cea mai mare parte a anului,
 Nu că n-ar avea, dar nu suferă el oprinare la picioare.
 Pe zăpadă abea dacă pune opincile.
 Picioarele crăpate, cu pielea groasă, tabăcită
 Tin legătura cu pământul, care-l vindecă de toate bolile.

– Stam toți la masă – povestește lelea Ioana – într-o
 duminică

Și mă pomenesc cu Cornete peste noi.
 Zice: „Fă, lasă-mă și pe mine să mă culc o țară,
 Că-mi vine rău, venii de la Picături,
 Și-odată mi se făcu rău.
Mori, făcea, *mori*, nu mai pot“.
 „Bine, mă, culcă-te, dă-te-n pat, aci-n prispă.“
 Am ieșit repede pe linie, și-am văzut pe cineva
 Și-am dat vorbă la nevastă, să vină să-l ia, că moare la mine.
 Până a mă-ntoarce eu, el se sculase și pleca

Cu bocancii în mână.

Zice: „Ete, erau să mă omoare, ăștia erau să mă omoare (și arăta bocancii, cu silă).

Mă-ncinsei la picioare,

Și-mi căzu leșin pe inimă, să mor.

Că Leana mă puse să mă-ncalț și eu ca oamenii,

Să nu mă mai duc desculț la târg“.

Era vară, își pusese și ciorapi groși de lână.

– Mie-mi place cu piciorul gol,

Să-l simt eu, rece, la pământ.

Așa-mi place să merg.

– Ei, dacă e așa, du-te sănătos,

Bine că nu muriși aici.

CEBĂLUIRI

Moare Nicolae Banta.

După un an s-a-mbolnăvit un nepot de-al lor

Și tot atunci și-o fetiță, Fănica.

Și-au venit ai lui Banta la tatăl Fănicăi:

– Auzirăm că și Fănica zace,

Să vă spunem noi de ce: din cauza lui tica, s-a făcut moroi.

Omul zice: Fugiți de-aici, nu cred în de-astea!

Și i-a gonit.

Atunci ei l-au chemat pe Coza.

S-a dus noaptea pe zăpadă

Și când dezgropau, un câine mare, negru,

Tot sta pe marginea groapei.

Îl goneau, el venea înapoi.

Când l-au desfăcut, zice că era așa, într-o dungă, în tron.

Coza l-a tăiat cu coasa și-a luat sânge din el

Și l-a îngropat la loc, așa bucăți,

Punea un rând de carne, un rând de pământ.

Un rând de carne, unul de pământ,

Să nu se mai împreune, să-nvie moroiul.

Câinele ăla negru s-a luat după ei, pe vale,

A venit până aici, sub biserica nouă,

Când odată s-a pomenit Coza fără oală.

Unde mi-e oala cu sânge? Iote că nu e!
 Dispăru, mă!
 Ce să facă! S-au întors înapoi, în cimitir, iar l-au dezgropat
 Și i-au luat inima toată, cu sânge.
 Și de cum au plecat ei la cimitir, i s-a făcut bine copilului.
 A venit Coza și i-a arătat sângele. Zice:
 Uită-te și tu în oala asta!
 Sângele fierbea, clocotea.
 De-aia se și cunoștea că fusese Nicolae Banța moroi,
 Că după un an tot mai avea sânge viu, care așa bolborosea.
 Coza mai și râdea: Eu îi știu dintr-o dată,
 Fiindcă atunci când îi arunc pe mal, îi buni trosnesc,
 Pârâie, iar moroi stau umflați.

A atârnat oala aia într-un salcâm.
 Tot el a dat de leac și Măriei lui Mugurel
 Și Anicăi lui Duță,
 Două fete care se-mbolnăviseră, la puțin timp după
 Moartea Dinei lui Modroi.
 A căzut pacostea pe biata mătușică,
 S-a dus Coza și i-a luat capul.
 Venea cu căpățâna în mână, băgase deștiul pe la falcă,
 Și-o purta așa, îi atârna în urmă părul alb,
 Care abia se mai ținea de craniu.
 – Iote, fă, vă adusei moartea.
 Fetelor le-a trecut, o zăcă de frică.
 Scăfârlia a dus-o la pătulul lui Modroi,
 Și-a atârnat-o de ceva, a băgat-o pe țarc.

Mă, voi ce tot trageți, mă, cu urechea,
 Duceți-vă de vă jucati, ca copiii,
 Că nu sunt povești pentru voi.
 – Nu vreau să mor, mă scot viu din groapă,

Începea să chirăie vreunul.
 – Ho, că nu muriși, ehe, până ți-o veni rândul!
 Hai, fuga după fluturi.

CA OAMENII

Tipa, țipa ca din gură de șarpe,
 Ardea aerul cu chirăitul ei,
 Și-odată contenea.
 Mai gema de câteva ori și gata.
 Cădea lată, moale.
 După aia o gătea, tot el, ca să nu moară-asa.
 Avea și ea o fustă de-alea cu boboci, brodată,
 Ei, avea țoale multe, bune, dar el ce mai făcea?
 Dacă vedea că nu mișcă, mai turna la urmă și-o căldare de
 Apă rece
 Pe ea, gătită, de! Și pleca prin vecini, să-i scoale.
 Se pomeneau pe la miezul nopții cu el, ciocănind la fereastră.
 (Știa să intre fără să-l simtă căinii.)
 – Nea Fănică!
 – Ce, mă?
 – Haideti, să vină gaga până la noi, că moare Măria.
 Se-mbrăca femeia și se ducea.
 O găsea gătită și scaldată toată.
 În timpul ăsta o mai chema și pe moașa-sa, Ioana lui Măia.
 Le băga-n casă și el ieșea.
 Tot sucind-o, frecând-o, schimbând-o, moarta deschidea ochii.
 – Cine vă aduse pe dumneavoastră aici?
 – Păi, nepotu Ion, că zice că mori.

– Păi, spuse și de ce mor?
 Mă bātu până mă lovii cu flămându-n dunga patului
 Și căzui și nu mai simții nimic.

Altă dată o apuca-n grădină,
 O sălta-n sus de-un picior
 Și cu mâna ailaltă îi căra c-un crăcan de corn,
 Numai noduri, peste pielea goală,
 Curgea carnea după ea.
 Și copiii țipau pe lângă ea
 Și vecinii, dacă dădeau să se-apropie,
 Zicea că-i taie cu securea.
 Și ea rea de gură, și el teapăn.

ROSTUL

Zarbă și cu Ribla s-au luat la ceartă.
 El zicea că e așa, ea zicea că nu e așa.
 El s-a-nfuriat și s-a luat c-o țepă după ea.
 Și ea știa un rost în ulucă, fuga acolo.
 Bagă capul să treacă dincolo, prin gard,
 Dar n-a mai încăput decât jumătate,
 Cine știe, nu mai trecuse de mult pe-acolo, se mai îngrășase.
 El a prins-o numai bine, cum trebuia, cu țepa.
 Și dă-i și dă-i.
 Se strânse lumea, ea țipa din partea ailaltă,
 Da' o durea dincoace.

Când a lăsat-o, a trebuit să mai rupă o ulucă, s-o scoată
 De-acolo.
 De-aia Riblei îi ziceau toți, să nu mai muncească,
 N-are nevoie, că ea își are rostul ei.

CINE-A FOST CIULA?

„Râsul Boghii, floarea Bulzeștilor!
 Cine-a fost Ciula? Râsul Boghii.
 Și-acum e floarea Bulzeștilor.
 Și eu nu mai sunt nimic.
 Și cine era și muma mea?
 C-aveam și noi de toate,
 Boi, cai, porci, oi – vite multe, car,
 Și-acum nu mai avem nimic.
 Și se râde Ciula din Boghea de mine.
 A venit și-a-nflorit în Bulzești.
 Are vite, are casă, are car, are copii și eu nimic.
 Și Florea al meu umblă după Floarea lui Vasile
 Să-i facă prunci. Stă pe Săliște după ea.
 Păi, de ce drăcui eu pe-alea, pe *ursători*?
 Pe-ălea trei, să le prind undeva, le-aș scoate ochii.
 Că de mine și-au bătut joc.
 Iar câinele ăla roșu de Dumnezeu,
 Nu m-oi întâlni cu el pe la vreo cotitură, pe lumea ailaltă?
 Și-o să-l trag de barbă, auzi?
 Câinelui roșu îi trebuie prunci...“
 Tata Maria făcea o pauză.

„Fir-ar a relelor dezmintata asta di la deal de mine,
 Nu mă lasă să dorm.

Se scoală de la miezul nopții:

«Gâri-gâri!» «Gâtâi-gâtâi!»

«Nea, Surane, ho!» «Ni! Scandal» uite-asa-mi face

S-aud eu c-are de toate și eu nimic.

Uite-așa plecai de-acasă, să n-o mai aud.“

Țața Maria se ducea tocmai până la preoteasă la vale,

Aia îi da colaci și ea până la deal îi împărtea,

Unde vedea un copil, se oprea și-i da câte-un corn,

Un colț de prescur: „Ar mânca și el săracul,

Că e mic. Na, din pomană, pomană,

Că-mi dete și mie preoteasa.

Că plecai de-acasă numai de răul ăleia de la spatele cășii.“

Ciula era femeie vrednică.

Și ea, când se-ncepea a se lumina,

Venea cu vadra de apă în cap, desculță, prin zăpadă, pe
gheață.

– Ioană, nu-ți degeră?

– Ba-mi degeră o țără, da' zisei că vin repede.

(Fântâna era la o jumătate de kilometru.)

– Păi, zăpada aia?

– I-asă c-o scutur de pe picioare și mă-ncălzesc.

Uite cine n-o lăsa să doarmă pe Măria Bălii.

NEA FLOREA IA LECTII DE ARAT

Erau puțini ăi de-aveau câte-un om prin curte,

Patru, cinci inși. Alții se băgau cu schimbul,

O săptămână veneau, alta nu, munceau la ei,

La Moșu erau Coza și cu Ciurează.

Se duceau cu oamenii pe câmp, aveau grijă de vite,

De leauri.

Aduceau lemne, cărau grâu, porumbi de pe deal,

Li se plătea în bani.

Se-ngăduiau, nu se certau.

Nea Florea ara la popa

Și-a venit preoteasa cu demâncare.

S-a uitat și-a zis că ară cam puțin

Și nu ară bine.

– Ei, zice Nea Florea, nu e plugul bun, că trebuie

Să-l mai dregem, ce să zică și el,

Arase destul de mult și bine, dar ca să nu-i întoarcă vorba.

– Care? Ce aram eu la tatăl meu!

Ia să-ți arăt eu cum se ară.

– Arată-mi, preoteasă, zic.

Și dacă-am văzut asta,

Am schimbat zalele la grindei și i-am dat plugul.

Na, arată-mi.

Apucă ea de coarne, dă bici boilor,
 Da' plugul zbicea când încolo când încoace,
 Nu mai lua brazda neam, dacă erau zalele
 Unul mai lung și altul mai scurt.
 „Ho!“ „Nea“ „Țin-te!“ „Dă-i!“ făcea preoteasa,
 Cu plugul târăs, când într-o parte, când într-alta.
 Făcuse numai coteie.
 Când a venit înapoi cu brazda, ăla se umflase de răs.
 – Ei, zice, ce făcuși? Cum merge?
 A oprit boii, suflând greu.
 – Ce faci, nu mai ari?
 – Na, că m-am dezvățat eu, dar plugul merge.
 – Ți place brazda?
 – Păi s-o-ndrepti.

PRIPEALĂ

Mando! Mando!
 Du-te de ia o bucată de pâine încoa'.
 Să-mi fac paști. Dă-mi, Marine, și tu o litră de vin.
 Fusei și eu la Paști, să-mi iau paști,
 Și mă-nghebejiră ăia și mă stoarseră
 Și-mi sparseră și ouăle roșii în buzunar
 Și mă necăjii și plecai de-acolo.
 Și-acum să-mi fac cu paști, să iau.

A pus o bucată de pâine-n pahar,
 A turnat vin peste ea,
 S-a-nchinat frumos și a mâncat.
 – Ce, numai popa poate face paști?

Manda era verișoara lui și-l certa.
 – Bine, mă, nepricopsitule,
 Nu mai puteai să mai aștepti,
 Că lumea lua și pleca și luai și tu mai pe urmă.
 Că așa e la biserică de Înviere,
 Vine tot satul, e foarte frumos, dă ocol bisericii,
 Scot masa afară și slujește popa afară,
 Zice: „Cristos a-nviat“,
 De trei ori.

După aia bagă masa-năuntru
 Și scot farfuriile cu paști pe masă.
 Oamenii dau câte un ou și iau paști.
 Toți sunt acolo, copii, oameni mari, bătrâni, tot satul
 Numai ăia care sunt bolnavi nu,
 Ba și pe ăștia îi mai aduc cu carul,
 Trec carele încărcate
 De neputincioși
 Și de copii, să se grijească.
 Spoveditul se face toată
 Săptămâna mare,
 Cine nu e spovedit, nu poate să primească grijanie.
 Și tu de ce te mai duseși la biserică, dacă n-avuseși răbdare?
 – Nu, de ce să mă-ngebejească ei pe mine?
 – Ptiu!

El s-a pus pe beut acolo la cârciumă
 Și s-a dus acasă grijit.

Altă dată, după ce-a venit de la biserică,
 Mumă-sa, până să facă mămăligă de prânz,
 El a luat 20 de ouă roșii,
 Le-a curățat pe corlată și le-a mâncat.
 – Ce făcuși, mă, le-mbucăși toate,
 La masă ce mai mânânci?

El se lăuda: am mâncat 20 de ouă în ziua de Paști
 Pe corlată, cât a face mama mămăliga.
 Dacă o întreba cineva pe mumă-sa, răspundea:
 – Fină, așa a făcut.

Atunci se ținea post,
 Șase săptămâni se ținea post,
 Și el, de! dorit.

ÎN CAPUL TREBII

Nea Banța trecea cu garnița cu apă.
 Și-n dreptul ulucii lui Moș Gheorghe punea jos, să mai
 Odihnească.
 Bătea cu bastonul în poartă,
 Avea un baston lung, noduros, de corn.
 Și venea Moșul, teapăn, nu atât din cauza oaselor bătrâne,
 Cât a pantalonilor groși, de dimie,
 Și-a munteanului, care-l țineau drept, ca-ntr-o armură.
 Așa scrobitea îl țineau, parcă s-ar fi dus imediat pe calea
 Înaltă.
 – Mă fine, zicea Nae cu voce groasă, că săreau câinii, ce se
 Mai aude, mă fine?
 Am auzit eu că ăla, fir-ar al dracului,
 Mă, s-a pus în capul trebii!
 Să vezi acum ce ne face. Ni! Marș de-ci! Ho, țin-te! –
 Se răslea la câine.
 – E, nu mai spune, se prefăcea Moșul că se miră,
 Începând să cure porumbul cu care se nimerise în mână
 Și să arunce boabele la o clotă cu puii mărișori,
 Să vadă dacă puii au început să mânânce boabe.
 – Ce să aibă ei cu noi, mă nașule?

Pleca fiecare la ale lui, bombănind:
 – Ce să aibă ei cu noi? Ce să aibă ei cu noi?

– I-auzi, bă, ce-a mai făcut Curchil, zicea Banța,
 Când își *odinea*, spre sară o altă garniță cu apă proaspătă,
 Ca și când politica în comuna Bulzești
 Se schimba de dimineata
 Până seara.
 Bă, ăsta e dat dracului – tot ca ăla de vorbirăm noi
 Zi-i să-i zic, Clemenceanu ăla,
 E mare, domnule!
 E în capul trebii acolo.
 Și ăla de care vorbirăm noi ieri, știi, bă, ăla e tot
 În capul trebii. Mai rău, auzi!
 Trei sunt acum mai tari.
 S-au pus pe noi, pe Europa.
 Striga peste gard: pe Europa!
 Ăștia ne vând și ne cumpără până la toamnă,
 Dacă n-o fi așa, iote, să mă scuipi.

– Dar cu sănătatea cum mai stai, nașule?
 – Cum să stau, mă, fine?
 Mă, fir-ar ai dracului de sanitari,
 Mă, ăla dinainte era bun,
 Îmi făcea injecțiile bine,
 Dar ăsta nou de-a venit
 Bă, de la ușă mi-aruncă seringă-n cur.

Și-acum mă trimise muiera la apă.
 Cât am fost copil, am fost supus la mama și la tata.
 (Parc-ar fi zis „supus la turci“)
 La urmă, am fost supus la armată,
 Când m-am făcut mai mare.
 Și la urmă la nevastă, adică la neveste,
 Fir-ar ale deavului
 Că, uite, se făcură cinci.
 (Ținuse cinci neveste, „rău de fomei“, zicea lumea)

Dar eu când să mai fiu stăpân, domnule?
 Că uite, se duse viața!
 Să vezi dumneata, când oi cădea la pat,
 De n-oi mai putea,
 Dacă asta de-am luat-o pe urmă,
 Că s-a nimerit și a mai așa,
 Asta o să mă bage-n pământ,
 Ascultă-mă pe mine, da' cum? (Ofța)
 Dacă n-o să-mi vândă ea țoalele ale bune,
 Stai să cad la pat,
 Că-ncepe,
 Și-o să mă-ngroape așa-n pielea goală.
 Să vezi panoramă!
 – Taci, nașule, ce vorbă e asta?
 De-ai-a țî-ai luat-o mai
 Tânăra, să aibă putere să se ocupe de toate.
 – Păi se ocupă, cum să nu se ocupe?
 Știi ce i-a făcut a lui frate-meu?
 Că și-ăsta un mototol!
 Cât a fost el unde-a fost, l-a făcut de răs, auzi?
 Da' și el când a venit, cât e de moale,
 L-a găsit în ladă scrisorile de la ibovnici,
 Le-a luat pe toate și le-a lipit cu cocă,
 Le-a afișat pe toate
 La primărie.
 Să vadă lumea ce muieră a dracului ține el.
 Le citeau toți ca pe circulare – răsul lumii, răsul lumii!
 Uite-așa sunt muierile!
 – Ei, lasă, făcea Moșul, evaziv.
 Mai e și gura lumii.

Se auzea glasul nevestii din prispă,
 Printre vița-de-vie care-i ascundea fata, glas ascuțit
 Ca de coasă:

– Banțo (ți zicea pe numele ăl mare),
 Dar nu mai vii odată,
 Ori puseși de mămăligă acolo-n drum?
 – Ho, fă, că viu. Viu acuși. Să mai aflu și eu
 Încotro se-ndreaptă politica.
 Finu Gheorghe le știe pe toate,
 Cu el nu mă mai satur de vorbă.
 (De unde, că numai Banța vorbea,
 Moșul îi răspundea cam în doi
 Peri, că-l ținea ăla toată ziua de vorbă.)
 Dădea să ia garnița de toartă și iar o punca jos.
 – Da' Curchil ăla, că de-aci plecarăm, ehe!
 O să sparie lumea, e mare rău,
 A ajuns în capul trebii.
 Apa se tot clătina în garniță, o mai aranja el,
 Să nu stea căldarea pe coastă
 Și la urmă o ridica oftând și
 Pleca.
 – Bă, când n-oi mai putea să ridic garnița,
 Mie n-o să-mi aducă nimeni apă,
 O să mă târăsc eu să iau cu cana de la fântână.

DEALUL MUIERII

Treci dealul Bulzeștilor, cobori în Balota
 Și urci în deal.
 Și-acolo e o câmpie întinsă, ca la noi pe Seci.
 Și e un drum care vine din vârful muntelui,
 Cu viteză, parcă e-o apă
 Și se duce la Dunăre,
 Și-i zice Drumul Muierii.

Odată, când au năvălit turcii
 Și oamenii erau plecați ca oamenii la oaste,
 Au ieșit toate muierile cu ce-au nimerit în mână
 Furci, coase,
 Unele făceau vânt cu peșchirele, vâlvăiau,
 Altele mai aveau și copii-n brațe,
 De! femeii speriate de frica morții.

Și turcii auzind atâta chiot,
 Văzându-le pe-alea cum făceau cu peșchirele,
 Parcă ar fi fost sute de steaguri,
 A intrat spaima-n ei.
 A rupt-o la goană-napoi.

N-o fi fost oaste tocmai mare,
 O oardă de-alea rătăcite.

Femeile erau din satele de pe-acolo, din păduri, de prin Balota.

Și-așa și-au câștigat și ele dreptul la un drum.

SOARE SEC

Așa pe la prânz, începea să mă doară capul,
Asta se întâmpla des, des,
– Ai soare sec, spunea tața Ioana lui Miei,
Fuga la fântână.

Când e cineva bolnav de soare sec,
Merge la fântână,
Se uită în urme de vacă, pline cu apă,
Și-și vede chipul în apă.
Ia apă și dă la cap și peste umeri.
Și zice:
„Soarele sec e aici în lac,
Nu la mine-n cap“. Și-i trece.
Mie nu-mi trecea deodată.
Și când ajungeam cu vitele la altă fântână,
Ori dacă eram pe câmp, la buduroaic, ori
Tocmai la fântâna din Dobreț,
Dădeam fuga și-n timp ce boii beau
La jgheab sau din găleată,
Eu mă uitam în urma copitelor lor,
Umplută proaspăt cu apă
Și așteptam să se limpezească chipul din rama copitei.
Si-acolo vedeam un copil cu ochi mici, tras la față,

Un copil pe care-l durea capul,
Că nici vorbele astea nu le mai
Nimeream: „Soarele sec e aici în lac,
Nu la mine-n cap“.

Ei, pe toți oamenii trebuie să-i doară câte ceva,
Altfel am sări toți în sus de bucurie,
De dimineața până seara.

CUCUL

Când începea să se petecească zăpada,
Se făcea așa plotoage-plotoage pe dealuri,
Curgeau pâraiele, ieșea colțul ierbii
Ca dinții micilor,
Atunci se întorceau și cucii.

Oamenii erau veseli
Că au scăpat și de iarna asta,
Uite, că ieșiră din iarnă!
Și că tot e ceva de satul lor,
Dacă s-au întors păsările tot acolo,
După ce-au luat seama și prin alte părți,
La vale-ncolo, și-au venit la rost, la treburi.

Un cuc se pripășise și cânta de mama focului
Pe coastă, într-un prun de-al lui Pătru,
Spurcase lumea la rând, că-ncepea de dimineată,
Nici nu se dădeau bine jos găinile din salcâm,
Și pe la prânz Veta ieșea în prispă, întindea pe culme
Peșchirul gagăi Riți, spălat, și striga, râzând la Nea Florea,
Peste drum:
– Aruncă-i, mă, Nea Floreo, un ou cu zeamă cucului ăla
Din coastă, să-și dreagă glasul,

C-a răgușit, săracul, de azi-dimineață de când ne zice,
Nu-l auziți?

Tată Mărie, cată, fa, sub clotă
Și trimite-l pe Nea Florea cu demâncare.

CE E ZIUĂ

Moșul dormea puțin, aprindea lampa
Și tot scria. Și când se culca iar, scula fetele:
„Hai, că e ziuă.
Toate lămpile sunt aprinse,
Toate fetele lucrează“.
Le îndemna și maica:
„Apucați-vă de lucrați,
Că ce credeți voi că e ziuă?
Dacă s-a făcut ziuă, ce să mai faci?
Că săptămâna trece ca gonița prin sat,
Acuși e duminică, acuși trece anul.
Dacă s-a făcut ziuă și-a răsărit soarele,
E seara gata, te gătești de demâncarea dedeseară.
Și-avem treabă, avem vite, avem pânza
De-nălbit. Și noaptea ce mai facem,
Că e noaptea an.

Fato, când se face ziuă
Să fie turta-n foc, legumea fiartă,
Și să intrați în război,
Dacă vreți să faceți spor.
Dacă nu, ședeți toată ziuă la foc, la demâncare.
Dar dacă bagi mălaiul în țest, pui oalele la foc,

Atunci e prânzul tău, intri la război, n-ai nevoie,
Poți să mai și tăinuți cu al de trece pe drum.

Hai, nu vă mai scularăți?
Urât mi-a fost de alea care dorm blană.“

PAZA

Mitruța avusese mulți morți
Și știa bine cum se stinge omul,
Era chemată să-i păzească și pe ai de trăgeau.
Zicea: „Nu moare când înserează, moare când cântă
Cocoșii la noapte. Nu moare nici atunci,
Moare în vărsatul zorilor. Dacă scapă și atunci
Apoi la prânz, gata! Când o fi soarele așa, cruce pe cer.
Își face cruce cu soarele, cum ar veni și se duce... ei!“

„M-am sculat azi-noapte la oarece vreme din noapte
Si m-am uitat la el. Țsta mai are o zi.
Așa i-a fost lui ursat să trăiască o zi,
Dacă se duce mai înainte nu-l primesc acolo.
Nu-l vedeți, stă și-asteaptă, își așteaptă rândul,
Că e-nghesuială mare și pe lumea ailaltă
E gloată rău.“

LENEA

Nea Miai îi spunea mamei, înainte de a muri:

– Nicolită, dumneata să te dai la poartă

Și să te tâi, să nu vină alea cu lumânări,

Că știi cum vin fomeile cu lumânări

Și ți le pun în mână.

– Păi de ce, nea Miai?

– Păi, de-aia! Că vin alea cu lumânări să-mi aducă

Să le dau la ai morți. Zic: să-i duci și lui Ion,

Lui Petrică, să-i duci și lui Sandu al meu. Și eu pe unii

Nici nu i-am cunoscut, ar trebui să umblu mereu, o vecie,

Și rămân cu lumânările-n mână.

– Și așa ai făcut, mamă, te-ai ținut la femeii să nu vină?

– Păi cum, eu puteam să mă împotrivesc cu satul?

Da' lui îi era lene să umble pe lumea cealaltă,

Voia să se păstreze și mort.

IONCICA ȘI SFÂNTUL GHEORGHE

În noaptea de Sfântul Gheorghe, Ioncica

Se dezbrăca în pielea goală

Și-ncăleca pe-un sul și despletită și se ducea pe vale

Prin fânuri și aducea rouă

Din noaptea lui Sfântu Gheorghe.

Și zicea:

„Târ de la oaie, târ de la vacă,

Târ de la capra lui cutare,

Târ de la vaca lui cutare”, care le știa ea.

Ăsta era descântecul ei,

Să ia laptele de la vacile oamenilor

Și puterile boilor și să le treacă la ale ei,

La vacile, oile și la boii ei.

Că asta se putea face doar în noaptea aia și așa,

În chipul ăla, goală prin rouă.

Mitru Banții vorbea cu Lisândrica lui Sorescu

Și se ducea pe vale la fata aia, să vorbească iar cu ea.

Să fi fost târziu, de,

Că asteptau să se culce ai bătrâni.

Și zice el:

„Văd o umbră despletită și în pielea goală

Și călare pe sul. Mă, ce să fie asta?

Moartea să fie?”

Am încremenit. O las pân' s-apropie de mine,
 Că ea nu m-a văzut, m-am pitit jos. Și-aud:
 „Târ de la vaca lui cutare, târ de la vaca lui cutare,
 Târ și de la vaca Banții (vaca mea, auzi?)
 Ia puterea boilor
 Nu știi cui, că nu m-a interesat,
 C-am văzut cine e.
 Hu, fir-a dracului!
 Tu fuseși, de-mi trăseși spaima asta?“
 Și eram și c-o vână de bou în mână
 Și-așa s-ar fi alipsit
 Peste pielea goală!
 N-am putut s-o ajung, că era
 Sprintenă și de, eu îmbrăcat, ea așa,
 Mă-ntrecea la fugă.

Lumea credea în farmece. Sulul ăla, vezi, era ceva.
 Spunea mama că în noaptea de Sfântu Gheorghe
 Să aruncăm sulul
 În oborul vacilor.
 „Păi de ce, mamă?“
 „Vin vrăjitorile și ia laptele vacilor“.
 Sulul de tesut și pelin.
 Și Ioncica de-aia-ncăleca pe sul,
 Că știa socoteala. Dar laptele de la vacile femeilor
 Luat așa cu vrăjitoria nu sta două zile,
 Că făcea viermi.
 Și untul și alea fac viermi,
 Că sunt luate de la toate
 Animalele.
 După asta se cunoștea că nu era curat.

MĂSURAREA CAPULUI

Dacă ne durea capul, ne duceam la Floarea.
 „Mă duc la Floarea, mi s-a desfăcut capul.“
 Ea zicea: „Stai să ți-l strâng eu,
 Să ți-l măsoar“.
 Te lega cu o ață la cap,
 Lua un cărbune și-ți făcea
 Patru semne pe ață.
 Unul în frunte, în dreptul nasului,
 Două la urechi și unul în ceafă pe vâna gâtului.
 Și făcea patru semne acolo.
 Îți punea o răsucitoare în frunte,
 Că lăsa ochean și răsucea așa, de se strângea ața aia.
 Și aveai și-o vadră cu apă-n cap.
 Apoi lăsa răsucitoarea-n cordată,
 Și răsucea vadra și după ce
 Lua vadra te trăgea de părul
 Din moalele capului în sus.
 „Stai, că ți-a căzut oușorul.“
 Și lua și desfăcea ața
 Și punea să vadă dacă se lovesc semnele,
 Semn în semn. Dacă nu se loveau semnele zicea:
 „Uite, vezi cu cât îți fu capul desfăcut?“
 Și-ți măsura cu deștiul pe ață. Și-ți trecea.

Aia era doctoria noastră.

Grăuroaica, sāraca, o durea rău capul.

Zicea: „Floare, venii să-mi măsoari și mie al cap,
Că mă doare rău“.

– Bine, leliță Ioană. Aidi.

Lua ata, cărbunele, vadra și mestecăul. O despropoeza
Și-o lega cu ata de cănepă peste frunte.

Și-i făcea, tot așa, patru semne cu cărbunele,
Cărbunele era

Creionul ei, sta între sobă, aștepta client.

„Leliță Ioană, fu desfăcut!

Da' cum ai umblat dumneata

Cu capul desfăcut rău?“ se mira Floarea la urmă.

– De, fetică (ea le zicea la toți dumneata,

Era o femeie omenoasă

Grăuroaica), că de-aia venii și eu la dumneata aici.

Și Floarea nu lua nimic pentru doctorie.

Și să știi tu că-ți trecea.

– Îți trecea?

– Da. Și tot ea te ciupea de mușchi.

„Dar mușchii nu ți-or fi căzut?“

– Ba să-mi ciupești și mușchii, că tot venii.

Și o dezbrăca până la brâu, îi făcea o frecție

Cu gaz, la urmă se suia cu genunchii

Pe ea și o ciupea

De trei ori de la gât în jos,

Pe amândoi mușchii cu amândouă

Mâinile și o lua așa cu zbicitul,

Se lăsa pe ea și gata.

Se ducea Grăuroaica acasă, bea o țuică și se culca.

– Ți-a trecut, leliță Ioană?

– Fetico, știi că mi-a mai trecut?

Se duceau unii la Floarea,
De-abia se mai urneau din loc
Și-i ciupea de mușchi și plecau fluierând.

UN COT DE PĂMÂNT

Una a făcut un copil mort și s-a dus și s-a spovedit
 Și i-a zis popa să mănânce un cot de pământ –
 În toate părțile un cot, și un cot adâncime.
 Și l-a mâncat, da, păi ce să faci,
 Dacă avea canon?
 După-masă se ducea și-și lua grunjul
 De pământ și-mbuca
 Din el, de unde alesese și ea un pământ mai curat.
 Nu știu cum o chema, babă-ta povestea asta,
 Una din vremea ei,
 Ea îi spunea și numele, dar nu mi-l aduc
 Aminte. Adică nu, era din vremea mamei babii,
 Din vremea Maricăi.
 Nu știu ce muncise aia, și s-a-ntâmpilat
 De-a născut un copil mort.
 Și s-a dus și s-a spovedit la popă
 Și popa a obligat-o, ca să scape de păcat,
 Că și-a omorât copilul în pânțece
 Să mănânce un cot de pământ.
 Erau pe vremuri niște geruri mari, iarna,
 Că nu te puteai dezlipi de lângă sobă.
 Popa Stanciu i-a zis: „Rău, fato, arzi în foc!
 Să pui mâna să mănânci un cot de pământ“.

Într-un an
 L-a mâncat. Avea acolo groapa ei,
 Pământ măsurat cu
 Tăruse și se ducea și-și rupea codrul ei de pământ
 Și mânca scrâșnind.
 Și aia s-a dus la muma Mărica
 Și s-a plâns de ce-a pățit.
 Îi părea rău de copil, că nu vrusese,
 Așa s-a nimerit el mort,
 Ori spălase vreo pânză ceva.
 „Uite ce-am pățit, am născut un copil mort
 Și m-am dus și m-am spovedit
 Și mi-a dat Popa Stanciu canon
 Să măsoar un cot de pământ și să-l mănânc.
 Ce să faci?“
 – Mănâncă și scapi sufletul de foc.
 Într-un an l-a mâncat.

Da' cu ce grijă mergea după aia, când mai rămânea grea!
 Ei, atunci se făceau câte 12–14 copii,
 Că nu era
 Păcat mai mare decât
 Să nu primești ce-ți dă Dumnezeu.

GUSTUL CASEI

Mânca, mă, că lumea mânca pământ mai de mult.
 Era Stancioaia, jupuiuse toată casa,
 Că era bună huma aia, mirosea bine. Și mânca.
 După ce mânca legume,
 Mânca și câte un glod de pământ.
 Așa avea ea poftă.
 Mergea cu vacile și cu pământul în sân,
 Bulgări, bulgări.
 O întrebam noi: Ce faci, gagă Ioană, cu pământul,
 E bun?
 – E bun, uite îmi vine mie așa un gust bun.

Mai mânca și alta, Aneta, toată ziua dezlipea cu
 Custura de pe casă,
 Că ăla era bun, mirosea frumos.
 Casele nu erau văruite,
 Pământul era printre muiele.

CÂNTĂ MITRUȚA

Mitruta lui Drăgan, i-a murit bărbatul pe front
 În 1916 și avea multi copii.
 Și i-a crescut singură.
 Și mureau unul câte unul,
 Mari, de la douăzeci de ani în sus.
 „Unu Ion, mi-a murit mai mic.
 Îl făcui, îl comândai
 Rămăsei cu ăilalți.
 Mai șezui un preț de timp,
 Du-te vreme, vino vreme, muri și Măria.
 O dusei la locul ei.
 Comând-o și pe ea, amărăște-te.
 Mai șezui ce mai șezui,
 Du-te vreme, vino vreme,
 Moare și Gheorghe.
 Cheltuie cu el, fă-i ce-am putut
 Și eu, ca o săracă.
 Mai șezui iar, du-te vreme, vino vreme,
 Moare și Sanda.
 Și de unde să mai poti?
 Că mi s-au scurs ochii plângând.
 Văd muierile c-așteaptă oamenii seara
 De la Craiova și le sar
 Înainte și le iau din car traista cu târguieți.

Eu n-am așteptat pe nimeni.
Ce-am putut, cât am muncit, aia am mâncat,
Nimenea nu mi-a dat nimic.“

Mitruța ședea singură-n casă și se jelea.
Lumea râdea: „Iar cântă Mitruța“.
Dar ea se jelea. Și casa fărâmată, ploua pe ea,
Se auzea cum plânge și prin acoperiș.
Ei, ce casă, o bujdulă, acoperită cu paie!
La urmă Leana, a de i-a mai rămas,
Era cam năroadă
Și-i aducea câte un prunc în casă,
Pe Ion, pe Damian,
Pe Costică.
Și tot Mitruța trebuia să aibă grijă de ei.
Și le dădea să mănânce turtă cu fasole, de mici,
De la șase săptămâni.
Leana pleca la muncă și ea-i îndopa
Cu zeamă de fasole, cu mămăligă.
– Leliță, nu moare?
– Dă-l dracu, că nu moare, că mănă de făcu burtă.
Ea stătea în prispă, el în troacă,
Mic de șapte-opt luni,
Cu burta tobă de fasole,
Și ea-i dădea cu piciorul,
Îl legăna și-și plângea morții ei.
– I-auzi cum cântă Mitruța!

SOROACELE

Dacă-ți moare mortul, te duci în fiecare sâmbătă
Cu colaci.

Se fac paisprezece turtițe și nouă colaci.

Și pe turtițele de post pui legume de post.

Pe cele de dulce

Pui de dulce. Și astea sunt soroace.

Până la trei ani

Se pomenește din jumătate în jumătate de an

Și de la trei ani

Din an în an, până la șapte ani.

Și de la șapte ani, dacă vrei

Îl mai pomenești, dacă nu, nu.

Și tu trebuie să ai viață lungă

Ca să-i pomenești pe toți

Până la capăt, că ce ți-e viața omului!

Îi poartă soroacele sau sâmbetele,

Asta e, de-aici vine.

Tot la mort, important mai e și *orariul* lui,

O măsură de se ia pe om mort

Și pe firul ăla se toarnă ceară

Și se face colac.

Și-n fiecare dimineată se duce la cimitir

O femeie de tămâie și-l aprinde acolo
 Timp de șase săptămâni
 Și atunci îl lasă să se termine.
 Atunci mi se pare că te termini
 Ai murit de tot și de pe lumea ailaltă,
 Urmează a doua moarte,
 Ori ce-o mai fi...
 Mă, voi să-mi țineți și voi acolo cât ati putea.

Dina zicea: – Mă drăcui cu pânda, cu groapa, cu orariul,
 Că de ce plâng. Așa mă drăcui fie-mea.
 Dina toată ziua plângea și fie-sa zicea:
 – Fire-a dracu de
 Năroadă, aci râzi, aci plângi. Cine să te mai
 Înțeleagă?
 Ei, mai spunea câte unul vro vorbă mai așa
 Și ea se oprea din
 Plâns și râdea și ea o țără
 Și la urmă iar își aducea aminte
 De ceva și-i dădeau lacrimile.
 – Cum să nu plâng,
 Că tu n-ai îngropat ce-am îngropat eu.
 Bărbatul și șapte copii.
 Și-i lua la număr: Anica, Gheorghe,
 Lisaveta, Gheorghita, Mărin, Dumitru... și număra șapte.
 Și toți au murit mari,
 De la 13 ani în sus, cum să nu mi se
 Rupă sufletul?
 – Ei, fire-a dracului cu nărojii tăi,
 Zicea fie-sa, Măria.

VREMEA CA OMUL

Se ducea și toca lemne desculță
 Și nu era gaz deloc
 Și ea povestea că fătase o oaie doi
 Miei. Când au fost războaie,
 Era și ger mare,
 Și în 1913 și-n 1917 atât era zăpada de mare!
 Și-o geruia.

„Că și timpul e cum își face omul veacul,
 Dacă sunt
 Pașnici, e cald, frumos, dacă se-ncaieră între ei,
 Se pun niște potoape
 Și iarna nu mai ieși din nămeți.
 Eu când văd că e ger rău,
 Mă gândesc unde s-o fi mai spart
 Vreo bubă și mă-nchin
 Să n-ajungă și răul ala la noi,
 Repede, repede cum vine necazul.“

PĂSTRAREA

Una i se plângea Mariței de la moară:

„Iote că sunt bolnavă“.

Da' ea:

„De ce nu te culci îmbrăcată?

Eu așa dorm, îmi pun și cizmele în picioare,

Peste opinci și îmbrăcată și n-am nevoie.

N-am tușit niciodată.

Nu știți să vă păstrați“.

„Și cum dormi tu așa, cu toate alea pe tine

Și în cizme sub cergă

Acolo-n șopru?“

„Așa dorm, în cizme,

Eu știu să mă păstrez.“

AMOI

Leana punea rufele în albie,

Ia înmuiat, amoi,

Zicea: „Pusei și eu trențele alea amoi,

Să le spăl dracului“. Și le uita acolo

Câte o săptămână, luată cu treburile,

Toți se-mpiedicau de albie, în prispă,

Mai nimerea câte-o găină în ea,

Și ea să se-apuce de spălat –

Neam.

Până când bărbatu-său i-a spus într-o dimineată:

– Leano, hai, fă, să scoatem cânepa aia de la topit,

Că i-o fi de-ajuns.

Scoate, fă, cânepa și lasă balta liberă.

Cămășile erau de cânepă,

Cum se purta pe-atunci.

DIMINEAȚA

– Hai, care vă sculați să plecați cu vitele.
 Mitruș, Rino, hai!
 Hai, că iote ai lui Mutu urcă pe Ungureanca.
 Se auzeau tălânci pe drum, behăit de oi.
 I-auzi, totî plecară numai eu am niște leneși!
 Și oile, săracele, li se lungesc ochii la poartă,
 Au început să lingă zidul – nu știu ce să mă mai fac și eu cu
 Igrasia asta...

După vreun sfert de oră:
 Bă, păi eu cu cine vorbesc? Ce, io vorbesc singură?
 Intra în casă cu nuiăua. Sărea și Mitruș și Rina.
 Jap, jap! „Așa!” „Au!” „Păi, da' ce?”
 Hm!”

După aia, seara: „Care se duce să rânească la vite?
 Asta, iarna. Duce-vă-ți, mă, de regulați la vite.
 Dați bălegile afară cu cazmaua, așterneti niște paie,
 Și la urmă dați-le de mâncare. I-auzi cum rage Prian.
 Luați paie cu coșul, din șira a de ovăz,
 Trageți cu cârligul, da' vedeti să nu stați prea aproape
 Să se dărâme, să vă prindă în copcă.”

Cum se trăseseră paiele, mereu din același loc,
 Se făcuse o scobitură mare în ea, chiar ca o copcă.
 Mitruș se și vedea înecat în șiră,
 Încercând să se agațe de un pai
 Și trăgându-l Rina afară cu cârligul.
 Învârtindu-l de picioare și bătându-l
 Pe burtă să scoată pleava.

MOȘIA

Avea pământ mai mult
 Și-n deal și-n vale,
 Și când se certa cu alte femei
 Mai sărace ca ea, păi cine era ca ea? –
 Striga la argatul Florea, tare, ca să o audă
 Alea și să crape de necaz:
 – Floreo, hai de ține scara
 Să mă sui eu colo pe casă,
 Să-mi văd averea.
 Să-mi văd eu averea mea
 Din Dobret până-n Parchet, toată cureaua
 Pe treizeci de stânjeni.

Florea era băgat la ei
 Și seara, ne povestea răsând.
 – I-auzi ce mai făcu aia,
 Zise să-i țin eu scara,
 Să se suie ea pe scară, să-și vadă moșia,
 Pe la Aleșteu, pe Ursoaia, pe Racu-n deal.
 „Floreo, hai de ține scara, să mă sui eu pe casă.“
 „Ți-o țin, cocoană, de ce să nu ți-o țin?
 Da' ziceam că mai așteptăm până deseară,
 Când se-ntoarce părintele de la păresimi,

Vă suiți amândoi odată,
 Că moșia nu se mișcă de-acolo până deseară, acolo rămâne.“

ÎN CAR

Lui Focu era să-i moară Foaca, nevastă-sa, săraca,
 Ş-a gătit-o bine, cu toate toalele ale bune,
 Dar pantofii i-a dat pe-ai vechi.
 Şi o femeie, care-o gătea:
 – Bine, da' ce nu-i dai pe-ai noi?
 Da' el, cum vorbea așa cam fonfăit, zice:
 – Lasă, că moarta merge-n car,
 Nu e ca când mergi pe jos.

GHITĂ ZAMFIR

Era cârciuma lui Chirțu.
 Și s-au dus Ghiță Zamfir
 Și cu Gheorghe Roncea, veri buni.
 Și atunci, de Anul Nou,
 S-au luat la ceartă acolo.
 Au plecat.
 Și când au plecat acasă, văru-su Gheorghe
 A rupt o stinghie de la pod,
 I-a dat pe la spate în cap.
 Și sânge n-a ieșit o țără.
 Muierea n-a știut nimic.
 El s-a dus acasă, s-a descălțat și n-a zis nimic,
 Și-a pus ciorapii pe sobă, să se usuce.
 Și dimineața s-a dus un fiu al lui Dorel al lui Bălțeanu
 Și a-ntrebat-o pe Cica:
 – Nașă, ce-a făcut moșu Ghiță,
 I-a fost rău azi-noapte?
 Că l-a bătut rău ăla.
 – Care? Că n-a spus nimic.
 – Gheorghe Roncea.
 – Nu știu, că nu se mai sculă.
 S-au dus la el și l-au găsit țepăn.

TREANTA

După ce treci
Prin Nărăi, cobori coasta și intri într-o văgăună,
Unde se află Dobrețul.
Are poziție foarte bună, văgăună-vizuină
Între păduri, cam deoparte
De toate drumurile și oamenii
Sunt acolo așa cum i-a
Lăsat Dumnezeu, demult.
I-a lăsat și i-a uitat, zicea Nenea.

Când se spală se șterg cu trențele,
În loc de șervete.
Ele sunt puse prin cuie.
„Hai, treci la spălat pe mâini și uite treanta colo,
Dacă nu e aia, e aia. Ori ia pe-aia din cuiul ălălat.“
Dacă te speli și pe ochi,
Ți se dă altă treantă mai bună.
Treantă de mână și treantă de ochi.
Colae se ducea mai des pe-acolo,
Ie mai lucra tâmplărie,
Pe la oameni, și spunea că-i place că sunt avuți.
Au vite multe, puțin cu brânză *pi colo, pi colo*.
„Și, domnule, atâtea muște n-am mai pomenit!

Cum pun masa, aruncă și șervetul pe strachină.
Și ridică omul de-un colț, bagă lingura cu atenție.
Altfel ia muște, mănânci muște și sunt de-alea mari și
Obraznice și n-au ce să le facă vara.
Acolo-nțelegi de ce-n povești
Se spune că fata împăratului
Ori Făt-Frumos aveau câte-o babă
Care-i apărau când dormeau
C-o măturică de pene, să nu-i mănânce muștele.
Oamenii sunt bogați, au de toate, brânză, multă, carne,
Miere, dar nu poți de muște.
Eu asta cu șervetul
Ori cu plasticul pe strachina cu ciorbă
N-oi uita-o cât oi trăi.“

„Ridică și dumneata binișor, îți zice femeia,
După ce-a pus masa, ia ușurel, că se strâng la zer,
La brânză, nu știu la ce deavu!
Că dac-am mânca numai bolbotine ca alții,
Știr, lobodă, urzici poate n-ar veni așa.“
– Păi, puneți-le și lor niște buduroaie, aci-n prispă.
Poate se-nghesuie acolo.
– Păi, buduroaiele sunt pentru albine, da' cu ele nu ne
Canonim atâta și fac și miere.

Vezi și acum multe opinci,
Pluguri încobilate, iar pe toți porcii îi cheamă Rică.
Numai ce auzi: „Rică, Rică, Rică!“
Porcii lor mănâncă și gogleze de pere, de mere,
Dar tot grași și frumoși.
E bine domnule și la Dobreț, casele sunt frumoase.

Dobrețanii rar veneau prin Bulzești,
Și rar se mărita cineva după vreun băiat de-acolo.

Câteodată se-ntâlneau cu ai noștri pe matca Dobretului
Și se luau la bătaie.

Satul lor ferit ca un interior de tobă,
Rămas așa după vremuri.

OAMENI BĂTRÂNI

Păi, Ilie Chelcea, 86 de ani.
Apoi Golumbeanca, are, să tot aibă 96.
E surupată.
A venit la Ioana după urzici.
Și avea o seceră învelită în cârpe.
O seceră rea și legată, o punea pe mijloc
Și se-ncingea peste ea, ca să-i țină burta.
Acum umblă ai bătrâni după urzici,
Cu seceră-n ei, dar mai demult erau bogați.
Nu numărau galbenii, îi măsurau cu cenacul,
Poate nici nu știau să numere.

Unul, Popa Costache,
I-a dat zestre fetii două băncioare
De bani de aur.
Și se trecea în acte: „cu vârș sau rase“.
Nicolae Banța era bătrân,
Bătrân, avea barba albă și
Avea coade tot albe,
Ședea vara în șubă, la unghete,
La un foc mare de dulumaci,
Intrase, vezi, frigu-n el
De-atâtea zile albe.

Și avea o traistă cu aur,
 Atârnată-n pod, de un căprior,
 Și-au dat copiii peste ea,
 Luau cu pumnul și până să-i schimbe
 I-au îngropat sub un frunzar.
 Și-odată au dat porcii pe-acolo, au început să râme.
 Și scoteau galbenii cu râțul.
 Măi, ce s-o fi supărat moșul!
 Zice, vedeam eu că e traista usoară...
 Ce, eu am copii? Am hoți.

NEICĂ, NEICĂ

Neică, Neică, Neică,
 Mi-e muierea bolnavă, neică, o frumoasă,
 Merge bine, calcă bine,
 Păpușă de marmoră, neică, păpușă de marmoră!
 Râdeau ăilalti:
 „I-auzi, e păpușă de marmoră, așa o vede el
 Și ea e neagră de tot“.

Muierea lui Mărineață era bolnavă,
 Se făcuse cocârlă
 Și el mergea pe drum și se văita:
 „Aurica mea, calcă bine, se-ncinge frumos.
 E bolnavă, neică, moare“.

N-a murit, i-a trecut,
 Da' atunci se găsisse și el
 Să spună cât e de frumoasă.
 Măria Bălii îi zicea Pucioasa.
 „I-auzi, e bolnavă cioara pucioasă,
 Du-te Uțule și vezi ce are.“
 Uțu era Mărin al lui Păsărică.
 „N-are nici pe dracu,
 Se vaetă asta degeaba,
 S-audă lumea ce bine se-ncinge nevastă-sa.“

SCHISMA

Nicolae trecuse nitam-nisam la adventiști
 Și mama, de nevoie, s-a pomenit sărind în apărarea bisericii
 Ortodoxe.
 Erau câțiva credincioși de ziua a șaptea în sat,
 Se strângeau la Fănică al lui Ciucă acasă,
 Acolo în Nătării și cântau „Înălțat fie Domnul“.
 Cineva citea din Biblie,
 Își spuneau „frați“ și „surori“,
 Fratele Nistor, fratele Vasile, sora Măria lui Budeanu,
 Veneau și pocăiți din Murgăși.
 Fratele Nicolae se vede că era
 Cel mai proaspăt, ca un ou.
 Erau și mai tineri și mai în vârstă,
 Răsuna casa de cântece și rugăciuni,
 Că se speriau cocoșii
 Și începeau să cânte,
 Curcanii bolboroseau prin curte,
 Înfoindu-se, ca și când erau
 Păsările Domnului, menite să-i urce
 La ceruri după aceea, așteptau la scară...
 Și la urmă toți îngenuncheau, pe dușumea,
 Se stingea lampa, închideau ochii...
 Lui Nicolae îi plăcea de Mița lui Vasile.
 Stătea pe lângă ea și aștepta să-nchidă lumea ochii,

Să se gândească mai repede la Dumnezeu.
 Cum-necum se lipise de adventiști.
 Mama la-nceput n-a vrut să creadă,
 Dar îi tot spunea lumea:
 „I-am văzut intrând acolo“ –
 Nu i-a zis nimic deocamdată,
 Aștepta să se dea pe față.
 Nicolae s-a dat pe față la masă.
 – Cu ce e prăjită fasolea asta? – a zis.
 – Păi, cu ce prăjește toată lumea, cu untură.
 – Nu mânănc.
 – De ce, mă? – se făcea mama că nu știe.
 Ți s-o fi aplecat din
 Ceva.
 – Nu, că e de porc și n-avem voie
 Să mâncăm de porc, că porcul
 Are unghiile despicate...
 – Și până mai săptămâna trecută cum le avea,
 De nu te mai
 Săturai de-ntins în tigaie?
 Tu ai fost chior,
 N-ai văzut că tot despicate le avea?
 – Nu, mie de-acum încolo să-mi prăjești separat,
 Cu ulei de
 Floarea-soarelui...
 – Da, c-o să m-apuc acum
 Să le fac la toți mofturile.
 Nicolae se supăra și se ridica
 Mama lua și ea, de necaz, masa
 Și-o arunca în bățatură.
 Certurile se îndeseau.
 „Domnilor, ne spune mama
 Nouă, cei mai mici, care nu eram chiar domni,

Țsta s-a jurat să nu mai mănânce
 Ce mănâncă toată lumea.
 Păi, nu vin eu la ăia care te învață
 Să-mi strici mie cheful
 De fiecare dată?

Într-o zi s-a dus și-a început să dea cu bulgări
 În geamurile casei de rugăciuni a lui Fănică Ciucă.
 Îl striga pe Nicolae, care avea glas și cânta
 Frumos, se auzea.

– „Leși, mă, afară, că biserica e coló-n vale,
 În Săliștea, nu aci.“

Și jap! cu bulgărul. A spart geamurile
 Și-a ieșit adventista:

– „Te dau în judecată, auzi

Dumneata, cu ce drept îmi spargi geamurile?“

„Da' voi cu ce drept mi-ai îmbrobodit copilul?

Leși, mă, afară și vino și cântă-mi acasă

S-aud și eu, c-oi fi având și eu păcate,

Să mă pocăiesc

Ori încăltea du-te la biserică colo-n vale,

Că acolo e biserica,

Dacă te-au uns ăștia popă!“

În afară de carnea de porc, cearta religioasă

Începea automat

Vinerea seara, pe motive de numărătoare a zilelor.

– Nicolae, zicea mama, mâine te scoli de noapte,

Mergem să terminăm de răritat

Locul ăla la Vâlceaua Bonii,

Că doar al nostru a mai rămas, râde lumea de noi.

– Eu merg numai până acolo și mă-ntorc, că e sâmbătă.

– Și dacă e sâmbătă ce e? se făcea mama că nu știe.

– Noi nu lucrăm sâmbăta, că e ziua a șaptea.

– Care noi, mă, că eu iote că lucrez, care noi?
 Poate tu și cu ai lui Vasile?

– Da, noi, că e ziua a șaptea!

Se încapătăna Nicolae morocănos.

– Băă, de când? Că eu știam că duminica,

Atunci e ziua a șaptea, sârbătoarea,

Stă lumea acasă, primenită și se odihnește.

Dar sâmbăta, ca ce?

Începea cearta, Nicolae căuta Biblia pe sub pat,

Pe sub căpătăie,

Pe poliță, să vină cu argumente scrise –

„Vezi c-o fi pe putinei!“

„Așa, că puțin vă pasă de cuvântul Domnului!“

Citea un verset, mama sufla-n lampă:

„Gata, că mâine ne sculăm

De noapte, mergem la răritat!“

Lucrurile s-au târăganat așa o vreme,

Nicolae își făcea ciorbă singur neprăjită,

Se cam sfrijise.

Sâmbăta pleca cu Budeanca, și cu ăia toți la Murgăși.

Trecea printr-o pădure mare,

Culegeau floricele, rupeau bozotei

Și discutau despre pierderea

Credinței în zilele noastre.

Până când într-o duminică

Îl vede mama că se gătește frumos,

Se bărbiereste la stălp în prisă și dă să plece.

– Mă, unde te duci tu, că azi e duminică, și tu

Ziceai că duminica lucrezi,

Încarcă colo carul cu bălegar

Și împrăștie-l pe Seci, că așa fac

Ți cu căciulă-n cap, au grijă de locuri.

– În dedeseară, răspunde Nicolae moale,

Acum am o treabă.

– Și ce treabă?

– Mă duc până la Ioniță-al lui Cucu.

– Așa gătit?

N-a zis nimic, a plecat.

„L-am lăsat să se-ndepărteze,

Ne povestea mama mai târziu,

Am luat și cu un ciomag și fuga după el la deal,

Să văd eu unde intră el așa gătit ca un ginere.

– Vezi la primărie, mi-a spus o femeie.

Intru, erau acolo la notar, el, Mița și Vasile

Trecuseră pe vale, să nu-i vedem.

Așteptau să le scrie actele.

«Bună ziua.» «Bună ziua.» «Da' ce e, mă, Vasile, cu voi aici?»

– Păi, ziserăm să-și facă și fata asta un rost.

– Păi, fata dumitale e cuminte, că veni cu tac-su,

Da' nărodul meu cu cine veni?

– Bine, mă, tu n-ai mamă să te chibzui cu ea,

Dacă vrei să

Te-nsori,

Cum te lași tu dus de nas de stricata asta?

Și jap! cu reteviul pe șale.

Am dat tare de vreo două ori,

El s-a ferit o țără, dar n-a zis nimic...

Îl făcusem de rușine.

– Înapoi! Acasă! și stăm noi de vorbă.

Am lăsat-o pe ata acolo cu buza umflată,

Îi prinsesem pe toți

Cu mâța-n sac, cât făceau ei pe sfintii,

Vasile bodogănea.“

Pe drum, Nicolae mergea făcut foc înainte,
Mama în urma lui, parcă-l scăpase de la înec,
Parcă-l scosese de păr.

Îl certa tare, s-audă lumea.

– Bine, mă Nicolae,

Mie mi-ar crăpa obrazul de rușine,

Tu om ești, mă, om cu războiul făcut, și-ncolo și-ncolo

Și – bătut?

Vezi unde te duse năroada aia?

Mă *schimnaticule*,

Cum te iei tu după toate arătările?

– Da, că nu mă lași să am credința mea.

– Ce spui tu, mă? Cu cine crezi că vorbești?

Băiete, după ce mor eu, crezi în ce vrei,

Poți să crezi și-n cucul ăla care cântă pe coastă,

Da' pân-atunci, faci cum zic eu.

Și așa s-a terminat marea schismă,

Nicolae și-a găsit altă fată,

A-nceput să mănânce carne de porc,

Să muncească sâmbăta

Și să doarmă duminica,

Iasând credința și mersul la

Biserica pentru bătrânețe,

Ori de-un Paști, de-un Crăciun, cum

Face toată lumea.

Câteodată eu cu Ionică

Îl mai necăjeam cântând prin curte,

Dar destul de departe, să nu ne-ajungă, în caz că se-nfurie:

„Înălțat fie Domnul... Înălțat fie Domnul...”

„Sări Nicolae, că te cheamă frații

Pe poteca Murgășului”

Zicea mama răsând, bucuroasă că până la urmă

Învinsese tot credința strămoșească.

S-A-NCHIS PĂMÂNTUL

Când era tata bolnav. A venit Chirimentu

Și-a zis:

– Moașă, am visat c-au tăiat gârnița dumneavoastră
De la Delnița.

– E-he! Aia sunt eu, zice tata.

– E, cum să fii, că nu-ți trece?

– Nu-mi trece.

Tot atunci mama a visat că făceau trei oameni

O groapă în fundul grădinii în vale.

Vine și tața Manda:

– Fă, să știi că nepricopsitul ăsta moare.

– Da, de ce, că e tânăr, cine moare la 43 de ani?

– Am visat rău azi-noapte, că

Veni malul, se dărâmă și vă prinse casa

Și se-nchise pământul deasupra.

Și-am mai visat, zice mama,

Că eram în casă, la foc

Și-am auzit zdupăind la fereastră.

Când mă uit, trei oameni cu hârlețu: „Îu, hoții!”

Soacră-mea a zis:

„Lasă, fă, că fugiră,

Dar luară calul ăl roșu al lui Graure“.

Mi-a murit. S-a-nchis pământul deasupra,
Toate visele rele s-au izbândit.

Babă-ta, când a murit tac-tu,
 M-a întrebat de câți ani este,
 Și i-am spus: 43.
 – Ei, am visat la ursitoarele lui
 Că eram peste Răculețu,
 C-o albie mare în cap.
 Și-a trecut un cârd de găște sălbatice,
 Peste mine, la deal.
 Tot în deal, la apus.
 Și-am aplecat așa albia, să mă uit în sus.
 Și-o femeie mi-a spus:
 „Ei, nu te mai uita că sunt 43“.
 Gâștele alea sălbatice – anii lui.
 Așa a fost ursit.

SOVONUL

Spunea Constantin Duță de muierea lui, Mărina,
 Când a luat-o el și-au făcut nuntă:
 „Și era un noroi mare,
 Amestecat cu zăpadă și eu călare pe lângă sanie.
 Cine era ca noi? Cu flori cusute la căciulă.
 Pe la Cișmele s-a răsturnat sania
 Și muierea nu vedea să se
 Scoale,
 Că era cu sovonul în cap.“
 – Dar ce era sovonul, mamă?
 – Doi metri de stambă roșie, cusută ca sacu, o glugă,
 Așa ca sacul când îl îndoiști.
 Și ți-l puneai în cap,
 Și ăla era sovonul de mireasă.
 Îi mai venea o pulpană
 Pe ochi. Și mireasa era obligată, de la ea de-acasă
 Până la biserică să chiuie mereu,
 Să fie veselă, să chiuie
 Ca să i se facă vara cânepa. Cânepa era baza.
 Cânepa și borangicul. Făceau cotare de borangic.
 Și atunci după ce-i lua sovonul de mireasă din cap
 I se puneă cotarul, un fel de cârpă de borangic.
 O femeie, după ce se mărita,
 Nu-i mai vedea nimeni părul.

Constantin Duță era bătrân, peste optzeci de ani,
 Și eu eram copil când spunea el de nunta lui
 Și de mireasa însovonită.
 Pe Mărina am văzut-o când murea. M-am dus cu mama.
 Parc-o văd într-un pat de la vale
 Și ea trăgea să moară.
 Mureau femeile tinere.
 De la treizeci de ani în sus
 Începeau să moară.
 Copii, necăjite, nu erau doctori, nu era nimic.

Uite-așa cu nunta lui Constantin Duță, el călare
 Cu flori cusute la căciulă și ea în sanie și sania
 Răsturnată și nu vedea să se scoale de-acolo
 Că era cu sovonul
 Pe ochi.

CEI UNSPREZECE STÂNJENI

Era în burtă babă-ta, când a murit tatăl ei, Drăchicioiu.
 Și frații ăilalți n-au mai vrut să-i dea pământul,
 S-o mai socotească de frăție.
 Au zis că n-o fi bună, a făcut-o mumă-sa cu altul.
 Și i-au dat ceva, numai când s-a măritat cu Ioniță Bălan.
 El având pământ mult și ea fiind frumoasă,
 S-a mulțumit cu ce i-au dat,
 Pe câtă vreme soru-sa, Ilinca,
 Avea tot, adică unsprezece stânjeni din hotar până-n hotar,
 Din matca Delniței până-n matca Dobretului, bun pământ.
 Ele se socoteau, veneau una pe la alta,
 Se picptăneau una pe alta și discutau. Da' zicea Ilinca:
 „Ce să-ti fac ție, dacă nu vor ceilalți!”
 Fânică, tot văzând că se-nmultesc copiii, a-nceput să aibă
 Pretentii la dreptul de pământ
 Ce i se cuvenea după mumă-sa.
 Cei unsprezece stânjeni care rămăseseră la Ciuculești.
 A dat cazul în judecată. Mulți îl descurajau,
 Că a trecut prea mult timp și nu mai are dreptul.
 Văzând asta, el a început să muncească pământul,
 Punea pluguri
 Pe locurile alea
 Și la păduri, tăia lemne, să intre în posesie.

Nepoții s-au întăritat.

Și când s-a dus odată cu carul la
Lemne

Cu Nicolae, cu George și Sandu lui Moaisă, au venit mai mulți
cu securile

Pe la spate și Constanța, cu revolverul

Și s-au certat la Băzgărâi.

Fănică s-a dat jos din car,

(El încărca sus și Moaisă îi da de jos)

Constanța a început

Să blesteme. A venit și Fănică Ciucă, el a dat primul

Cu muchea în tat-tu, așa fără veste.

Al doilea, Nicolae Nedelea

S-a repezit și-a dat și el în Fănică.

Sandu a rămas deoparte, nu s-a băgat.

George și Nicolae,

Copii, au fugit țipând la deal.

Ăia au dat cu el jos,

Au tăbărât pe el. El era voinic,

Dar ăia mai mulți și apucaseră

De-l loviseră întâi, era amețit.

După aia el abea s-a târat la

Coada Săliștii sub un jugastru bătrân,

Unde l-a găsit Nicolae.

I-a trimis:

„Du-te, mă, de ia niște apă, să mă spal de sânge“.

Fuge copilul acasă,

De parte vreo doi kilometri să tot fie,

Și-am venit eu cu două tucioare.

Nedelea nu m-a lăsat să trec peste

Pod.

Am început să plâng și-am ocolit balta.

Putea să moară în timpul

Ăsta. Am ajuns, l-am găsit, s-a spălat

Și-am plecat spre Ungureanca la deal, cu el de cot.

Îi curgea sângele din cap.

Și între păduri Fane al Dinii

Și cu Fănică Ciucă s-au repezit și-au tăiat spițele carului.

Pe Ungureanca venea și cumnatul Dobrescu

Cu un pistol mare.

Fănică zice: „Lasă-i, mă, că acum e târziu“.

Până seara făptașii au fost legați

Că Ion Roncea, care era factor poștal, a anunțat repede,

S-au judecat, procesul se amâna.

Ciuculeștii începuseră să cedeze.

„Bă, ți-l dăm, dar să ni-l plătești“. Popa lacom,

Începuse să cumpere el câte-o curea

Și așa taică-tău și-l făcuse

Dușman acum și pe popă care avea bani.

Asta s-a petrecut cam prin 1934–1935.

Nu erai tu făcut.

Uite ce necazuri a avut taică-tău, cu pământul,

Ca să vi-l țină.

Pe vremea aia pământul nu era ca acum

Să te strâmbi la el și să nu-ți pese.

DUPĂ SPATĂ, DRUM LUNG

Aș avea nevoie de-o spată, nu dați voi o fugă
 Până la moșica, s-o luați pe-a ei, că e mai lată.
 Ieșiți în drum și-o luați pe linie și-o
 Tineți drept. Treceți de Nea Florea, ajungeți la
 Moară. O fi gloată, vă strecurați printre cară,
 Mergeți, mergeți, mergeți până dați de-o fântână,
 Unde curge apa pe-un turtur
 Și se vede nisipul bolborosind.
 Din deal e un mal mare dărâmat,
 Ia lumea *năsăp*, nu intrați
 Că se răstoarnă.

Mi-e degrabă și-mi trebuie spata, stau cu al război
 Întins,
 Dar mergem noi odată toți
 Și vă-arăt eu cum se ia nisip cu postava.
 La urmă sunt iar două
 Fântâni,
 Pe mâna stângă, când te duci, una lângă alta.
 Iar astea sunt acoperite.
 Nu v-amestecați printre boii care beau la jgheab,
 Să vă calce pe picioare,
 Că vă mai alegeți și c-o copită.

Si-așa ajungeți la-nvătător. Stră din vale
 De Tiuganu. Casa aia mare, cu stupi sub fereastră.
 În dâmb e Codin, care-o să vă coase
 Vouă nădragii, bun om, priceput,
 Are și mașină de cusut,
 Are un metru de-ăla moale, îl ține după gât.
 La urmă începeți să coborâți,
 Dar mergeți tot așa la
 Deal. Mă, să n-o luați la vale,
 Că nimeriți în baltă.
 Țineți drumul până dați în Trântorul.
 Nu, nu sunt albine
 Așa a fost botezat cătunul ăla. E un pod de lemn,
 Treceți peste podul de lemn,
 Ziceți bună ziua la creștini,
 Dacă-or fi stând pe
 Capul podului și-ncepeți să urcați spre Trășculescu,
 Care stă pe mâna stângă cu mâna la ochi.
 La urmă se vede
 Biserica a nouă,
 Pe mâna ailaltă.
 – Cum sta ăla pe-o mână și biserica pe-aialtă?
 – Mă, băiete, așa vine vorba, adică:
 Din deal și din vale.
 La biserică nu intrați,
 Să puneți țărână în capul sfinților
 C-am văzut eu un șarpe mare în tindă,
 Coborâse din iadul de pe perete,
 Din cazanul unde fierb dracii mămăligă din păcătoși.
 L-a omorât tata lui Savu c-un par.
 Un drum în vale, duce la cimitir.
 Dincolo sunt ai lui Păun, verii voștri.
 Au doi corcoduși mari, încărcați,

Cad corcodușele vara în pat
 În cerdac.
 Ia urmă iar coborâți și-n vale se vede altă
 Cișmea. Pe lângă drum se-ntind niște duzi mari,
 Scorburoși, să nu băgați mâna-n scorburi după ouă.
 Că cine știe ce balaur vă mai ia de dește!
 O țără mai încolo e tata mare.
 Vă abateți să vă odihniți, dacă vă dor picioarele.
 Ce-o să zică Mărica? Nu e ea stăpână,
 Ea dă cu mătura și nu-i plac copiii.
 Ei, o să vă vadă maica
 Pe ferestruică, din pat, unde stă și bea ceai de romanită,
 C-are de mult un dor la inimă.
 Spuneți-i că suntem bine,
 Lisandria cu vacile, Nicolae și George pe câmp.
 O să vâre ușurel mâna sub saltea:
 „Na, mă, și vouă niște
 Crețari, de alviță“.
 Țineți mânuța strânsă așa, să nu dați cu ei după
 Căini, până întâlniți alvițarul cu cobilăța, atunci
 Țla pune coșurile jos și v-alegeți,
 Alviță, floricele, susan.
 Treceți de primărie.
 Și pe la Chirțu iar urcați dealul.
 În coastă stă Luța, suntem rudă.
 După aia coborâți lin,
 Și drumul o ia-n sus, și-acolo, de la vale
 De biserică stă poștarul. Aia e moșica voastră,
 Rița. Ahea o să vă vadă, că ei n-au copii.
 Biserica nu e-a lor, cum să fie-a lor? E bătrână
 De pe vremea lui Pazvante.
 Ce caști mă, Ionică, te luă somnul?
 Mă, să nu vă culcați pe drum, că vă trage pământul.

Și, la urmă, n-o țineți prea aproape de gard,
 Că vă rup căinii
 Picioarele, pe rost.
 Să nu bateți în porți, să-i întărâtați.
 Vedeți vreunul culcat în drum, îl ocoliți frumos.
 Luați-vă o nuia în mână.
 De găscani să nu vă fie frică, sâsăie și tac.
 N-o țineți pe șleau, să vină vreo căruță tare,
 Să dea peste voi.
 Nu vă amestecați cu alți copii, să vă pună piedică.
 Luați seama pe unde călcați, să nu alunecați pe bălegi...
 – Și-napoi?
 – Păi, tot așa, dar de-a-ndoaselea,
 Adică nu cu spatele-nainte,
 Cum vă jucați voi, asta nu e joacă, acum sunteți mari.
 Cum v-ați dus, numai că în loc să mergeți la
 Deal, mergeți la vale. Țineți drumul, vă mai
 Luați după vreun car.
 Vedeți să nu treceți de casa noastră
 Că vă pomeniți în pădurea Murgășului, ferească Dumnezeu,
 Vă mănâncă lupii!
 Luați-vă și-un flanelaș pe mână,
 S-o pune vreo ploaie, când vedeți că picură
 Vă trageți sub vreo troiță,
 Vă strâmbați la ai doi tâlhari
 Și ei la voi, Doamne iartă-mă!
 Mă, dar voi știți ai cui sunteți? dacă vă rătăciți
 Să vă aducă vreun om de mână.
 Ia spune tu, Mărine, că ești mai
 Mare,
 Ai cui sunteți voi, ai?

ECOUL

N-ai ecou, domnule,
 Nici bun, nici rău...
 Să trăiești așa, s-o duci,
 Neștiut de nimeni, te strecori...
 Știți caii ăia furati,
 De li se pun cârpe, trențe, pe copite
 Să nu facă zgomot, când sunt scoși din grajd?
 Cine ne-a furat pe noi? ce fel de vite, mărtoage de rasă
 Mai suntem și noi?

Ia suie-te în Piscul cu Bojii
 Și strigă... să vezi, te aude cineva?
 – Ce să strig?
 – Ce vrei... strigă că iote nu plouă...
 Să vezi ce se întâmplă.
 – Păi, ce să se întâmple?
 – Păi, aia e, că nu se întâmplă nimic.
 Ca și când ai împunge o dată cu acul în cer,
 Nu zice nimeni „au”,
 Nici un sfânt, nimeni nu zice „au”
 Dacă împungi o dată în cer
 Cu acul.

Fiindcă de aici n-ai nici un fel de ecou.

LA TULBURAT

Eleșteul era plin de șerpi cât codiria biciuștii.
 Se suiau pe papuri în sus, până la mot, se-ndoiau cu ei,
 Ori ieșeau în fân – fâș, fâș! îi tăiau cositorii cu coasa
 Și-i întindeau pe mărăcini, să-i numere
 Ca și când popa (Eleșteul cădea pe-a popii)
 Ar fi tocmit un cârd de Sfinți Gheorghe
 La tăiat de balauri.
 Lângă Eleșteu era Vâltoarea, adâncă,
 Și-n câte-o duminică, vara, se strângeau oamenii la Vâltoare
 Să prindă pește.
 Se făcea întâi zăgăzul, cu brazde, crengi.
 La urmă intrau toți, mai în izmene, mai goi
 Dacă reușeau să țină la distanță muierile,
 Si-o luau de la o margine, tulburând afundul cu piciorul,
 Râscolind mărul gros, te duceai în el până spre genunchi,
 Ca-n coca dintr-o căpistere, ori parcă jucai în teasc.

Ca să meargă mai repede, aduceau și-o pereche-două de boi
 Mai pașnici. Cineva-i trăgea de lanț, ca la brăzdat
 Dar era un arat de formă, tactic,
 Ori numai îi goneau cu parul de colo-colo.
 „Nea, Surane! Hei, nene! Hai cu tata, că nu mușcă!
 Nu le stați, mă, boilor în cale!
 Că se sperie, naiba, și vă amestecă aci cu gioavla.”

„Nene“ erau, boii. „Boilor“, li se zicea oștiștilor mici, copiilor
Care se-ndesau în coarnele animalelor.

În pieile goale, roșii ca racii, ei fuseseră primii

În gâldan. Tulburau mai pe la margine,

Unde era gârla până la glezne.

Cei ce nu știau să-noate ședeau cumiști ciuciuliți pe lângă
Sălcii, răchite,

Cu hăinuțele chitite și legate cu cureaua să nu se-mpărăstie.

Erau îndoiți: să intre și să dea și ei din picioare acolo

Căinește, ținându-se cu mâinile de mal? ori să mai aștepte

Să mai crească o țără și-n ăst timp mai scade și nivelul?

Unii veniseră cu câte două tiugi, legate cu ată,

Și alea-i țineau,

Pluteau ca boierii pe deasupra. Și-odată cineva

Le trăgea tiugile de sub burtă

Și-i vedeai cum se duc speriați în jos,

Tipau și-nghiteau apă.

Al Nepoatei ieșea, cât era de lung.

Se făcea că are treabă

La toale și jarp! câte-un brânci la fricoși și corconiți,

Se pomeneau aia dând din mâini, ca-naintea trenului.

Ori îi lua frumos de mijloc și-i azvârlea, flească!

În mijlocul liștevii, ca pe sacii cu făină.

„Curaj găină că te tai“ – râdea el cu dinții mari și galbeni.

Era o chirăială, o bâzăială, un răs! Bâlci, auzi dumneata!

Tipau muierile mai de departe, de la taină: Muică, muică!

Și aruncau cu zburături. Drăcuiau, că le-neacă zăltatul
odoarele.

Dar cum să se-nece, ce vorbă? Că ai de-notau ca vidrele,

Vârlan al lui Ioane, ai lui Crețan, ai lui Seder, Gică-al lui

Rinu,

Numai ce-i luau de tur, vorba vine, și dădeau cu ei pe mal,

Mai săreau și de trei ori în sus, ca mingea.

„Iote că și-ncepură să se dea prinși! Cine zicea c-o dispărut
Pestele din Țara Românească și Oltenia? – făcea Mărin

al Nepoatei

Dar ce? Acolo se-nvătă marina pe dâmb? – râdea el.

Pe mine, când eram ca ei, nu m-a aruncat, tot așa, Ilie

al Floarei?

M-am dus la fund de nu m-am văzut.

Mai am și-acum apă-n urechi.

Vă clătirați, bă, gura cu *odicolom*?

„Da, că te spui eu la nenea!“... scâncea vreunul.

Văltoarea începea să se-ngroașe, să se-negrească,

Bolborosea din jos,

Făcea și spumă murdară pe sub sălcii.

„Gata, scoateți boii afară, să rămână doar dobitoacele!“

„Care aruncași, mă, a javră? Marș afară, nu mai limbați apa
acia!“

Ni! Mânca-ți-ar stăpânul coada!“

„Bă! Nu vă mai țineți de drăcii!“

Erau și oameni mai în vârstă acolo, cu mustați, foarte serioși.

Când tulburau, parcă erau toți schiopi,

Așa mergeau, amenințând de-un picior.

Dădeau ca-n mușuroaiele de cărțiță.

Apa le mai lua greutatea de pe inimă,

Vorbeau despre împroprietărire,

Ori își aminteau din armată.

„Acum om lăsa-o o țărișoară, să se slăiască,

Să vedem când scoate capul inamicul.“

„Na! Că și eu călcai pe ceva moale! Să mă răstoarne, auzi?“

Doamne ferește! Dacă n-om prinde noi un loitrar de pește aici

Ca Petru Rareș, să-mi ziceti mie Cuțu – se mira al Nepoatei.

Deodată apăreau spinările albicioase.

Năuciti, scoși cu japca de sub răgălii,

Bietii pești își sclipeau în nesiguranță solzii grași.
 „Iii! Uite-!! Sări! îl văzurăți cum făcea bolta?
 Săi, nene Tomo, cu duminatul. Să-nțingem în el, cât sfârâie...“
 Iar nunta-ndărât, în baltă.
 Acum îndrăzneau și unele cucoane.
 „Ei, da' ce? Nu sunt oamenii noștri?
 Nu-i vedem și-acasă?“
 Își sumeteau fustele până mai sus
 Și-așa făceau prin valuri cu ciurul, sita a rea, cu vreun geac
 Rupt.
 „Lelițo, nu te uita prin sită, fa, că orbești.
 Și nu le da să sugă din tâta a stângă, că se-nvață stângaci“.
 Unii pescuiau chiar cu mâna goală.
 Era amestit peștele, nu mai avea nici o snagă-n el,
 Și nici direcție.
 O dată știi că Ilie a scos de la podul lui Giurcă un crap cât
 Plosca.
 Dar cei mai mulți erau așa ca deștiul al gros,
 Alții mai lungi – nisipariță, crăpceni, plătică de
 Are solzii în multe culori, ca betele, –
 Și fâțe mărunte,
 De sunt bune-n tigaie, trecute prin mălai și prăjite
 Cu ulei de floarea-soarelui și cu ceapă verde.
 „Tot la mine trag, mânca-i-ar tata!
 Știți, cât de sărac, dar să ai bani mulți.
 Bani mulți colo, boldoașă la brâu!“
 Al Nepoatei, cu gura lui mare, prindea, nu prindea,
 Arunca o altă lumină asupra situației, o cărmea din vorbă.
 Altfel puteai să te crezi și-ntr-un vis rău,
 Cu oamenii într-o apă mare-neagră,
 Zbătându-se ca înecații, să iasă din balta aia,
 Cât albul ochiului la orb, plină de gunoaie,
 Mocirlă în care te duci la fund, ca sorbit de-un gătlej mare
 Și-n ceață simți pumnul unui val cât muntele.

Goi până la brâu, uscați, oamenii parcă încercau să
 Se prindă de-un peștișor care să-i și țină deasupra,
 În timp ce mușcau din el și-l îmbucau, cu oase.

Se mai nimerea și câte-o broască,
 O azvârleau măgădanii ai mari tocmai în sânul vreuncea
 mai așa,

Sărea aia de-un stânjén, zdruncinată,
 Ca-n carul Sfântului Ilie.
 „Iote tocmai unde trasă, nene? Nu mișca, Tilino,
 Stai că ți-o scot eu ca pe mărăcine...
 Lasă, că nu fac blândă unde pun mâna, că mă spălai adineaori.
 Dacă te mai ferești o ia-n jos, țin-te mă, la ea!“
 Era mai ușor cu cele testoase, grele ca răsnița,
 Să rupă vâșcălia ciurului, nu alta.
 Așa mișcau capul mic într-o parte și-n alta,
 Ca pendulele din Craiova, care se văd pe fereastră.
 Testoasele stăteau poate-n mâl ascunse, din vremea
 Ultimelor năvăliri barbare, erau ca niște copite pierdute.

„Bagă mâna-n apă, ba!“ a tipat al Nepoatei la mine.
 Trăsesem de sub răgălii un șarpe să nu zic cât suful războiului
 Dar nu mult mai mic. Văzusem mișcând și-am îngâmbat mâna.
 Se-nfășurase pe braț ca jurebia pe vârtelnită.
 „Nu-l ține la aer, că te mușcă!“
 Mi s-a părut că toți de-acolo din baltă
 Suntem înfășurați de șerpi veninoși, ca de bice,
 Care ne mână în Elesteu, de unde nu mai poți ieși.
 Tipăm dar n-avem glas,
 Doar căscăm gura și bolborosim ceva prin apa tulbure.

Lighioana s-a îndepărat cuminte,
 Înotând cotit, ca urina bouului.

La urmă s-a dat drumul la zăgaz.
 Muierile, fetele își storceau poalele.

Peștii se zbăteau cu gurile căscate în gărniți și coșuri.
 Se credeau tot în Vâltoarea, care nu seacă niciodată
 Cu ochii fără pleoape plângeau la soare și prevesteau seceta:
 Broaștele-testoase se cuiibăreau iar în adânc
 În vechi urme de copite.
 Lumea se risipea pe la case,
 Bucuroasă c-a ieșit la linia de plutire.

Acum, la anul, cine-o mai avea zile albe.

FÂRȘEALA

Începutul bătrâneții se cunoaște după aceea
 Că, de la o vreme, nu mai sărezi mămăliga.
 Se așezau aia la masă, hupiti,
 Luau cocoloșul, îmbucau și scui-pau.
 – Ptiu! că iar uitai să sari.
 – Aoleu, păcatele mele.
 – Păi, gustă și matală.

Femeia mesteca și se oprea
 Și-i întreba pe copii, care se uitau:
 – Mă, muică, ori oi fi pus eu sare în a drăcie?
 Parcă nu.
 – Ba da, nu-mi ceruși mie tiuga adineaori?
 Nu ți-o detei eu cu sare?
 – Iote-mi uitai.

Asta venea odată cu părul cânepiu,
 Când plecai spre vadră și nimereai la unghete,
 Ei, d-apoi sunt bătrână!
 (Avea patruzeci de ani și se socotea bătrână!)
 Mă luă așa o fârșeală prin corp,
 Mă fârșii toată.

TRENUL

Cazacu venise din armată. Era gros
 Și cu niște mustăți mari, zdupos.
 Și cu ochii bulbucăți, bolboiați, așa.
 Și pierduse efectele militare
 Și-l dă Curtea marțială în judecată.
 Vine cu citația la Fănică.
 – Bine, mă, ce-ai făcut?
 – Am pierdut toalele – sau pușca – nu știa nici el.
 – Mă, tu te joci cu pușcăriă?
 – Păi, ce să fac, frate-meu, dacă le-am pierdut?
 S-a dus acolo în Moldova, la Iași.
 Și când a venit:
 – Ce-ai făcut, mă, cum ai petrecut pe-acolo?
 – Bine, nu mi-au făcut nimic.
 (De unde, i-au dat ăia drumul,
 Văzând că e otova). Mă, da' mi-a plăcut în tren!
 Numai femeii frumoase, numai fete, cocoane frumoase.
 Să tot pupi și să muști.

Tata râdea de se prăpădea.
 – Păi, bine, mă, tu te repezi la ele – alea erau ale tale?
 Călătoreau femeile, ce, stăteau?
 – Bă, numai femeii frumoase, să tot pupi și să muști.

Cel mai mult mi-a plăcut trenul!
 – E, de-aia ai pierdut tu pușca și-nainte.

Uite-așa a descoperit Cazacu trenul
 Și i-a plăcut înghesuiala, putea omul să vorbească
 Să se afirme.

PĂMALĂ

Mitru lui Viță se-mbăta

Și când se-mbăta, toată noaptea

Alerga prin curte, drăcuia.

Spârgea toate prin curte, lovea.

Ea se pitula, nevastă-sa.

Dormea prin paie, să n-o găsească.

Povestea:

– M-a apucat într-o zi, el așa cu tuica-n nas,

Și eu doar băgascm mălaiul în test, că aveam oameni.

Și s-a pus și-a scos mălaiul din test

Cu vâtraiul

Și-a jucat în el.

– Și ce-ai făcut, fină?

– Păi, ce să fac? El s-a culcat, s-a liniștit,

M-am apucat și-am făcut altul.

Avea și ea copii, care cereau de mâncare

Și oameni la lucru.

Lui îi zicea lumea Pămală.

Era mare, blondos, purta căciula pe-o parte.

Și plăcerea lui să-ntindă hora-n mălai,

Așa de unul singur,

Trăgea o sârbă-n mălaiul cald,

Haiduc de codru de mălai.

PURCEA

Lucrau la casa noastră, după ce-a ars.

Am găsit doi oameni, pe Titu Popescu și Sandu Sfoiog.

Ce făceau? Făceau ciorbă, la lipit, vergeluiau,

Făceau speteze de podeau podul.

Și mai era și Purcea.

Nu știu cum îl chema, lumea îi

Zicea Gheorghe Purcea, mai mult Purcea.

Toți trecuți prin câte-un necaz cu muierile.

Și se-ntâlniseră ei și-și povesteau.

– Și cum ai făcut, mă Sande, când te-a scos Gligorina

Afară? – zicea Titu.

– Era nebună, mă. Mă duceam și eu la muncă, de, ca omul,

Veneam seara acasă, frânt,

Da' ea stătea până adormeam,

Să nu adoarmă ea înainte, se uita să nu-i iau ceva

Din casă. Mă, îmi picrea și somnul, cât eram de ostenit,

Gândindu-mă că ea se uită-n gura mea să sforăi,

Abea așteaptă să-nchid ochii.

Așa căsca, și se-nvârtea prin casă și aștepta să adorm.

Casa ei, ce să-i faci! Trebuia să-nchid ochii.

– Da' tu Gheorghe, cum ai făcut?

Căuta Sfoiog să mai abată vorba.

– Ce să fac, mă?
 Vin și eu cam băut și ea se ceartă cu mine
 Și mă dă afară.
 – Ia stai tu, muiere, că nu merge așa. Eu am o puțină
 Aici la tine, am dat bani pe ea.
 – Ia-ți puțină, fi-ți-ar brădoaica a dracului, că curge.
 (De unde? nu curgea, era bună, umflată.)
 Ce să fac? Mi-am luat puțină, am dus-o-n porumb în vale.
 Dacă aș fi plecat s-o las singură... dacă mi-o fura cineva?
 Dădusem bani pe ea.
 Așa, am stat ciucit în ea.
 Dimineța, de noapte,
 Fănică Ciucă trece pe la porumbi,
 Că îi mâncau câinii, noaptea.
 Vede ceva negru. Vine acolo,
 Se uită-n ea. Eu am zis ca să tac.
 Auzisem foșnind porumbul,
 Pași, da' am am zis ca să tac.
 Și el se uită-n puțină-n capul meu.
 – Ce e cu tine mă, aci?
 Păi, uite, mă dădu Mița afară,
 Și eu mi-am luat puțină, că știu c-am cumpărat-o eu.
 – Păi, bine, mă, cum ai stat tu să tremuri în ea?
 – Și-așa a fost, întărește cineva care asculta, că
 Dimineța mă duc și eu pe la
 Cumnatu-meu, vorbim de una de alta și el îmi spune:
 – Văzui ce n-am văzut! Fusei pe la porumbi și-o
 Putină-n porumbi. Și un om făcut covrig în ea.

Purcea luase pe Mița lui Dumitru Pazu.
 Asta era văduvă
 Și el venise la lucru la casa lui Marin Corniță.
 Era de prin
 Gorj. S-au plăcut și-a rămas la ea.

După întâmplarea asta și-a vândut puțină lui Jupânu. A
 mai stat
 Vreo două săptămâni pe-acolo pe Mătăsoaia și i-a trimis
 aia vorbă să se
 Întoarcă, fiindcă are nevoie de el să dreagă rosturile.
 Și s-a întors.

A murit sub o căruță. Fusese cu porumb
 Să vândă, la Măciuca. S-a răsturnat căruța și
 I-a luat târăș. I-a târât cu capul prin piatră.

Asta e viața omului,
 Și mai veselă și mai tristă.

BIOGRAFII

Muma lui Nae era de la Florești.
 Fata lui Mitrus Nică, foarte bogat,
 Și mai avea ea un frate
 Care era perceptor.
 Iar ăla era foarte rău.
 Și cotea becurile, cât au cârciumarii în beciuri
 Și-atunci, într-o noapte, a luat o lumânare,
 A intrat în gârliciul beciului, la urmă în beci
 Să cotească un butoi de spirt.
 Și când a apropiat lumânarea, să vadă,
 A luat foc butoiul și-a ars acolo în beci,
 Cu casă cu tot.

Și Nae era tot vrăjmașos așa
 Și muma-sa îi zicea:
 „Astâmpără-te,
 C-o să arzi ca frate-meu Nică”.
 Iar tata lui Nae era bulzeștean, Banța,
 Și el rău, nu suferea pe nimeni să-l calce,
 Ori să intre în pădurea lui.
 Aveau pădure multă, bogați.
 Portile erau de-alea acoperite cu șită, mari, frumoase,
 Și-acolo Banța îi pitula pe haiduci,
 Pe Trancă și cu hoții lui, de nu-i găsea potera, neam.

Pe Trancă îl îndesa cu pungi de aur,
 Și-asa se-mbogățise Banța. Cumpăraseră moșii, păduri.
 Au avut mai mulți copii. Întâi o fată, Anica,
 De-a ținut pe Gogiuman,
 Care-a venit c-o pereche de desagi cu bani de aur,
 Asta i-a dat fata, pe Anica, și-au făcut și ei casă
 Pe locul care vine de la deal de casa noastră.
 Și Anica a murit tânără.
 La urmă Gligore, care s-a-nsurat cu fata lui Șonea
 (Tatăl Vitilinci, cu casă în Mătăsoaia), iar bogată.
 La urmă Gogu,
 Care s-a-nsurat la Bălcești și-a fost blestemat
 Machea, c-a făcut doi băieți și când au ieșit învățători
 Au murit amândoi de oftică.
 La urmă, după el, Mitru.
 Și pe urmă a mai avut unul, Fănică,
 De-o seamă cu tata, și-a murit în 1917 în război.
 Țștia erau copii lui Banța, frații lui Nae.

În timpul ocupației nemțești, Banța avea cinci feciori
 Toți în război, dar el se făcuse primarul nemților,
 Se ducea pe la oameni, drăcuia, înjura,
 Le lua boi, oi, și ouăle de sub cloță,
 De-l blestemau toate muierile,
 Și el umbla cu trandafiri în piept.
 Îmbrăcat c-o giubea peste cămașă, cu găetane negre
 Pe piept. Giubeaua n-avea mâneci.
 Iar la picioare, pe pule, tureci, tot numai găetane.
 Se gătea și pleca la vânătoare de toate alea,
 Să le dea nemților.
 A murit bine, acasă.

VERII ILINCĂI

Tata îi zicea Ilincăi „gagă“.

Muma Ilincăi era din Frățila,

Și când se ducea tata pe la Bălcești

Se-ntâlnea cu verii ăia ai ei din Frățila.

Întreba Ilinca:

– Da' rude de-ale noastre ai văzut pe-acolo?

– Am văzut, gagă.

Erau îmbrăcați cu șubele bune pe didijos

Și cu câte-o treanță rea pe deasupra.

– Ei, gagă, treanța rea păstrează haina a bună.

– Taci, gagă, din gură, niște năroji.

Păi, cu căciulile-ntoarse pe dos și cu ciomegele mari?

Uite-așa umblau prin târgul de vite.

Se plângea Ilinca, altă dată:

„Aveam și eu, mumă, giubea,

Aveam giubea cu sangepii până jos, așa de lați.

Și mi-au furat-o, mi-au furat-o, mumă“.

IGNATUL

– E, azi-noapte visă porcul sânge, zicea mama,
dimineța, oftând.

– Păi, cum așa?

– Fiindcă azi e ignatul, îl tăiem.

– Iu!

Se ducea Nicolae de-i chema pe Mitran, pe Seder, pe
Chirimenți,

Vecini care știau dinainte, îi găsea ascuțindu-și cuțitele.

Le vedeam căciulile țuguiate pe deasupra gardului, așa săltau.

– Duceți-vă unul de legați al câine, mă.

Să nu se dea la lume.

Porcul parcă presimțea, odată se făcuse spărios, nu mai venea

La porumbul întins.

Ceva de pe vremea când era frate cu mistrețul și liber

îi scăpăra

În ochii roșii. Părul i se zburlea pe coamă.

Înghesuit lângă gard era prins de picioare și răsturnat jos, buf!

„Mă, ține bine de el! Hăă!!“

Se auzea guițatul lung, horcăitul.

Noi închiși în odaie, ne îndesam deștele în urechi, dar vaietele

Prietenului nostru, sfâșietoare, se strecurau pe lângă dește,

Ne cutremuram.

Ne schimbam părerea despre Mitran, Seder, ăștia care

știau atât

De bine să facă de petrecanie.

Când aflam mai din timp când cade ignatul, eu cu

Ionică ne sculam

În ziua aia mai devreme, și-l scoteam în vale, pe la fundul
Grădinilor.

Să se piardă în lume, să ia drumul codrului, pe Mărăsoaia, ca
Haiducii.

Dar porcul venea de cum o auzea pe mama râcâind ceanul.

Odată abia învățasem să fac literele și i-am trimis de cu seara

Un bilețel, scris cu litere de tipar.

I l-am pus în coșare.

Mesajul era cât se poate de clar.

Guiț după ce-a-ntors la lumina lunii pe toate părțile

Bucata aia de hârtie cu pătrățele,

A mâncat-o ca pe dovleac, fără s-o citească.

Cum am văzut mai târziu că se întâmplă în drame, când

împriecinatul

Nesocotește știrea de păzeală.

După un ropot de plâns, biruia curiozitatea și setea de

spectacol.

Ieseam din casă, cu ocazia pârliirii.

Legat de un par, era perpelit prin paiile care ardeau cu

Vălvătaie. Focul zvântă lacrimile. Acum, dacă tot apucase de

Murise!

Parcă îți mai trecea supărarea. Începea să miroasă curtea

A șorici. Mama în casă, cu ceanul cu apă clocotită pe foc,

Cu postăvi întinse la vatră. Trei zile ținea treaba.

Mai răsufla când făcea trandafirii, seara, pe măsuta joasă,

Plină cu carne tocată cu mirodenii.

Ceanul cu burta fierbea pe foc.

O dată a luat-o Osman, ne-a stricat Crăciunul, javra.

Crăciunul fără porc era ca și când nici nu s-ar fi născut

Isus.

„Aia de nici n-au tăiat porc“ – asta însemna că umbli

Gol,

Cea mai mare mizerie și-un început de stricare a sufletului.

Te-ai păgânit! Te-ai păgânit! Tu nu tai porcul.

După sfintele sărbători femeile, iar cu mâinile până la coate în
Carne. Topeau osânza, făceau untura, puneau la afumat

slânina

Sus pe fiare pe unde iese fumul, după care o mutau pe bârnele

Din casa cu focul.

Umpleau o garniță cu untură, puneau și cârnați prin ea și-o

Săltau în pod. Acolo se-ntărea, de frângeai lingura-n ea

Căutând după jumări ori pecie.

După aia – săpunul. Osânza și grăsimea a rea erau fierte

În cazan, se punea sodă, se făcea leșie din cenușă – venea o

Muiere care știa să facă leșie bună și-o mai ajuta pe

mama la

Mestecat,

Până când începea cazanul să bolborosească. Era dat jos și

Până dimineața se închea un săpun cât roata carului.

Aici se termina și povestea porcului, la săpun.

„Mă, Nicolae, ia du-te tu cu sacul la Picături și cumpără

Un purcel, repezi-te mâine dimineață“ – zicea mama –

Că văd că vă place la toți carnea, nu vă e silă, nu faceți

Nazuri.

Se aducea purcelul, era slobozit în coșare, mic cât o găină.

Eu și cu Ionică și începeam să ne facem treabă pe lângă el,

Dă-i lături, învață-l să mănânce boabe, împrietenește-te cu el,

Gădilă-l. Și tot așa.

LĂUTUL

– Ai, mă, că pusei albia. Care ești primul?
Trage, mamă, 'mneata focul de sub ceaun, că se-ncinge prea tare

Și-i mai și opăresc.

Reta i-a spălat pe cap, până mai încolo,
Când și băieții și fetele se făcuseră aproape buni de horă.
Albia era pusă la unghere, în mijlocul încăperii, cu un cap
Pe-un scaun răsturnat, să stea apa așa înclinată,
La capul alălalt.

Copiii își așteptau rândul în pielea goală, își tăiau unii altora
Unghiile cu foarfeca mare, a lui Nea Florea, împrumutată, ori
Își scoteau câte-un mărăcine din picior. Ca la recrutare,
Fiecare își aștepta rândul.

Săpunul mare cât un grunj sta la capul mai ridicat,
Din când în când mai cădea, ștobâlc, pocnindu-l pe ăla care era
În albie la spălat pe piele.

„Ho, bă, ce te ferești așa! Că nu-ți rupse coastele, nu nimic!“
Cel mai greu era spălatul pe cap. Aici îi prindea Reta
La-nghesuială,

Pe-ai pe care avea necaz, făcuseră vreo pozna,

– Bă Prică, tu n-auzi? Fă-te-ncoa!

(Prică era cam tare de urechi,

Se certase mumă-sa c-o vecină, când era borțoasă cu el,

Și-atât strigase la gard că asurzise ăl copil.)

Îl lua de urechi și-l trăgea să miroasă ceaunul cu apă.
– Strai pe ciuci! Se apleca peste el, ținându-l între picioare,
Ca uliul puil de găină, când se-naltă cu el în slavă

Dea drumul deloc, oricât ai da tu cu zburături. Dădea cu apă
Fierbinte – „Arși“, făcea ăla, „ârși, aleu!“ „Ho, că

Mă frige? Eu nu iau tot cu pumnul, că n-oi lua cu gamela.“
pe mine cum nu

Îl mozolea bine cu săpun – până când îi intra în ochi
Și-ncepea să chirăie. Dacă mișca și se văita îl lua la palme
Peste turul gol. Ține ochii-nchiși, mă! – făcea Lie de pe
Margine.

– Îmi intră în ochi! țipa Prică. Jap! – altă palmă.

– Păi, ce ziceai tu? Că nu mai încapi în mâinile mele?
De ce-ai lăsat oile de-au scăpat în lucernă? Dacă plesneau?
Pleo! Mai bine te plesnesc io!

– Dă mai repede cu apă, că mă ustură! țipa copilul.
După ce curgea primul rând de murdărie, Reta se crucea de ce
Vedea.

– Bă, da' ce-ai în cap, mă, omul lui Dumnezeu?
Dumnezeule, iote ce găoză! Cine ți-o făcu, mă? De ce nu
Mă-ntrebă

Și pe mine – măcar să ți-l fi spart de tot.

– Bube? Lindini? venea și gaga Ița să se uite.

– Aoleu! Ai lui Bătu, mi-l sparseră. Când ne-am bătut cu
Zburături.

– Mă băiete, copiii mei or să umple drumurile, că nu știu
Să se arănească, ofta biata femeie.

Îi crești, numai tu știi cum, îi faci mari, și ei, ia uite...

Sunt numai zgaibe. Acum începea să plângă Prică de

Că moare. „Ho, că nu ți se vede creierul, nu-ți ies matele
Pe-aici,

Altă dată să te mai prind că mai ieși la joacă.“

Urma Iie. Ori rămânea numai ea cu fetele și
 Le-nvăța să-și spele coadele, – „că azi, mâine vă măritati
 Și n-o să stau io lângă voi toată viața”.
 Și tare, către băieții care stăteau prîmenîți cu cămesoaiete
 Lungi
 Pe scara înaltă, să se zvînte la soare,
 „Vedeți, acușica ieșiți colo-n drum, unde e mai moale, unde se
 Scaldă
 Găinile alea și puneți-vă țărână-n cap.
 Făă! dă cu leșie mai multă, ce faci tu acolo? Pe cine zici că
 Păcălești, ai? Doamne, pupa-ți-aș tâlpile...”

PROCESUL

Moașa asta tânără era nouă în comună,
 Venise dintr-un sat de la Dunăre
 Și Nae, cum era el bun de fomei,
 S-a luat cu ea.
 Ea sta întâi la cineva în gazdă,
 Și el a luat-o de-acolo și-a mutat-o în casa lui Gogiuman,
 Care era cumpărată de el.
 Și-au pus la cale să-și lase el muierea și s-o ia pe ea,
 Că e moașe, de!
 Degeaba era ea moașe, dacă el nu făcea copii!
 A dat divorț, fără să știe nevastă-sa,
 Și când a fost la pronunțare, el s-a dus cu moașa la Craiova
 Și-a băgat-o pe aia, la judecată, în locul muierei.
 Ea s-a dat drept ailaltă și a zis că: „Ei! dacă el vrea
 să mă lase...
 Eu n-am nici o pretenție! că dacă n-am avut și eu noroc, de!”
 Și Ana, nevasta a bună, numai că s-a pomenit cu hotărârea de
 Divorț acasă, precum că Ana Banța e desfăcută de Nae Banța.
 S-a crucit, că nu știa nimic
 Și nu voia să plece de-acasă, de la rostul ei.
 Și-a luat-o Nae târâs de picioare,
 Cu capul troncănind pe jos prin gloduri, prin cărămizi,
 A scos-o afară la poartă

Și i-a-ncuiat poarta.

Iar pe dăbuleancă a băgat-o-n casă, că de la Dăbuleni era aia.

Pe urmă Ana a sărit și ea peste poartă

Și s-a dus și s-a culcat la ușă,

A adormit toată noaptea la ușă, ca un câine.

Și pe urmă, dimineața, o fată de-o crescuse ea de suflet

A auzit și a venit cu bărbatu-său și-au luat-o la ei.

Și-a stat acolo vreo lună de zile.

Și-au pândit până-ntr-o zi, când n-a fost Nae acasă,

Au venit și-au intrat peste moașă

Și-au bătut-o și-au turnat *vitriol* pe ea, pe ochi și peste tot

Și-aia s-a-mbolnăvit și-a murit.

A dus-o Nae la Bălcești la spital, degeaba.

Pe Ana asta o luase Banța când avea ea cincisprezece ani
și el treizeci,

Ea n-a pățit nimic, c-a sărit lumea,

Ce s-a băgat venetica peste femeie, să-i strice casa?

De întors nu s-a mai întors să trăiască amândoi,

Că acum era divorțată. Vezi, dacă spusese la proces

Că n-are nici o pretenție și că se desface de el...

RUDA

Marin Trancă, fiind însurat de vreo douăzeci de ani
A făcut el socoteala într-o zi și s-a găsit rudă
Cu nevastă-sa. Aoleu, cum să mă mai culc eu cu ea,
Dacă-mi e rudă?

Și-a găsit una care-i plăcea lui, de la Gaia, satul vecin
Și se ducea întotdeauna acolo, venea seara prin pădure.
Pădurea mare, cu primejdii, dar lui nu-i păsa,
Așa e omul, când îi e drag.

Mama fetii l-a întrebat: – Mă, tu ești însurat?
– Am fomee și doi copii.

– Și la ce veniși?

– Păi, vreau să iau fata dumitale, că, vezi dumneata,
Cu nevastă-mea sunt rudă, m-am găsit rudă cu ea.

– Pleacă de-aici, fire-al dracu de nărod,

Du-te la copii, când ai luat-o pe-aia, n-ai știut că ți-e
Rudă? După atâția ani ți-ai adus tu aminte?

– Avea dreptate și ea – asta o povestea chiar el –

Am plecat. Mă mai duc la trei, patru zile,

Intru în casă, dau bună seara, iese unu de după ușă.

– Ce e cu tine aici? Și dă-i.

– Lasă-mă, neică, să-ți povestesc.

– Ce să povestești, bă? Tu ai muiere și copii mari.
Și m-a fugărit. N-am odihnit decât în pădure.

Altă dată Mărin Trancă povestea mai frumos.

– M-a întrebat într-o zi mama fetii:

– Da' dumneata ce cauți pe-aici, mă gagă?

– Păi, iote la ce venii,

Vreau să iau fata asta a dumitale.

– Păi, dumneata n-ai fost însurat, că ești cam trecut.

– Am și muiere și doi copii, de ce să mint.

Mă, parcă i-aș fi vărsat o oală fiartă pe picioare.

– Atunci ce cați, mă, aci?

Să nu te mai prind că te opăresc, fire-al dracu de golan.

A tânără era pe-afar'. „Fă, ce mă fac, că i-auzi

Mumă-ta să nu mai viu.“

„Lasă, să vii, zice, că îi trece.“

M-am dus acasă cu inima grea.

Mai stătui vreo două seri, nu mai putui răbda, mă dusei.

Mă duc acolo, a mică nu era acasă, întru și eu,

Dau bună seara, ca omul, ea, a bătrână nu-mi mulțumește.

– Ce cătași, mă, iar veniși?

Stau eu acolo, s-o mai încânt cu vorba. „Gagă, că muierea

A plecat, că n-o mai țin, că suntem rude.“

Ea mă drăcuia:

„Pleacă, golane, de-aci“.

În timpul ăsta, ce să vezi dumneata?

Nu știu de unde iese, după ușă, unde l-o fi băgat,

Un găligan mare c-un ciomag. Și jap, jap!

Nici nu știu cum am ieșit de-acolo.

Și fugi, eu mic în pas, el mai mare, unde mă ajungea, da.

Eu cred că el putea să mă ajungă des-des, da'nadins

Mergea mai încet.

„Lasă-mă, nene, că nu mă mai vezi pe-aici. Iartă-mă.“

M-a lăsat la Prodiște, n-a mai coborât coasta.

S-a întors îndărăt.

Eu am stat jos, m-am închinat și-am zis:

„Sufletul mi-o mai da

Pe-aici“. Vin acasă amarât, abătut, bătut, cu spinarea umflată.

Muierea: Bine, mă, iar fuseși?

– Lasă, fă, că s-a terminat, acum să mă mâi tu și nu mă

Mai duc.

ÎN CASA MUIERII

Sandu Sfoiag s-a însurat cu Gligorina.

Sta în casa ei, că el nu-și făcuse, dacă tot avea ea.

Într-o dimineată ea pleca la Bălcești.

– Scoală, mă.

– Păi, de ce să mă scol, fă, la miezul nopții, că eu nu merg la Bălcești.

– Du-te pe la tac-tu-n deal.

– Păi, ce să caut eu pe la tata, acum până-n ziuă?

Nu l-am văzut ieri?

– Păi, să-ncui ușa, că nu te las eu singur în casa mea.

Acum eu aș fi plecat, dar îmi spălase cămașa,

Că, n-aveam decât una și-mi dăduse un *combilizon* de-al ei.

Cum să mă duc eu așa la tata? Cămașa era udă.

Ea-mi da zor să mă scol. Dacă-am văzut, m-am sculat,

Mi-am strâns bine haina la gât, am prins-o cu un cui

Și-am luat cămașa udă, chitită, s-o usuc acolo.

Când mă vede tata: „Păi, ce e, bă, cu tine?”

– Păi ea plecă la Bălcești să târguie.

– Și dacă plecă, ce?

– Păi, mă dete afară-ncuie ușa, până se-ntoarce.

– Fire-al păcatelor cu muierea ta – așa o duci tu acolo?

Să nu te mai prind că-î mai calci pragul.

Dimineata am pus cămașa la soare, s-a uscat,

Ea a venit după *combilizon*, dar nu l-am mai dat.

FÂNTÂNA

Dacă treci pe la fântână, înainte de răsăritul soarelui,

Vezi multe femei tinere și bătrâne,

Scot apă și amenință din mâini,

Ori boscorodesc descântece.

E un fel de coadă la apa ne-ncepută, fântâna are-n ea

Toate leacurile, ca un dispenser.

De, unele au copii mici și le-a pierit laptele

Fiindcă le-a picat laptele din țată pe jos

Și l-au atins furnicile.

Sau după lehuzie, la primul drum în sat,

Stăpâna casei n-a stropit-o pe lehuză

Cu apă peste picioare

Și nu i-a dat să mănânce ceapă cu sare.

Una avea o fașă în care erau legate o lingură

Și-o ceapă.

A scos apă în vadră, a luat cu lingura de trei ori

Și-a băut zicând:

„*Eu beau cu lingura apă,*

Să-mi vie laptele ca la o vacă.”

Apoi a mușcat din ceapă zicând:

„*Eu îmbuc din ceapă*

Să-mi vie laptele ca la o iapă.”

Asa era înainte vreme la fântână,

Apa nu era doar apă,
 Izvoarele din pământ aveau legătură cu ce i se-ntâmplă
 Și muierețelul venea cu probleme, să le rezolve aici,
 Înainte de-a se arăta soarele.

omului

DUELUL

Ivan Dumitrașcu la peste șaptezeci de ani
 Nu mai mânca decât limbă
 Și inimă de vită, că erau moi.
 Acum trecea la vale în sanie,
 Cu sanitarul și procurorul.
 Și-i curgeau lacrimile în barba albă.
 Și el un om mititel și bătrân.

„Iete-l pe Dumitrașcu al bătrân, îl ridicară
 Cu sania la vale. Ce-or fi având cu al uncheaș?“
 Lumea se uita la caii aburiți,
 Pașii alunecau scârțâind pe zăpada-nghetată
 Și lui îi alunecau lacrimile pic, pic, pic, pic...
 Dar nu plângea cu gură.

Se certa des cu fiu-său
 Și ăla nu știu ce i-o fi zis.
 Și el a pus mâna pe-o pușcă veche:
 „Mă, nu te potolești? Nu taci mereu?“
 Da' fiu-său nu tăcea neam, vorbea din prispa lui,
 Că erau două case în aceeași curte.
 „Bine!“ zice moșul și trage cu pușca aia,
 Ce pușcă? o rablă.
 Da' l-a nimerit, cade omul mort.

Avea și copiii, venise de la moși tocmai atunci.
Pe femeia lui o chema Gheorghita, o femeie sprâncenată,
Era a lui Ispășoiu, neam cu Sandu lui Surghie.

„Ce se-ntâmplă, oameni buni, de ce-l luară?”
Mai întreba câte unul peste gard.
„Păi, ce să fie! Duel. Avură un duel (nu știu cine-o fi zis)
Ăla din prisma lui, ăla diir prisma lui,
Unul cu gura, altul cu flinta,
Și-ăl cu gura tăcu.” „Mă, nu mai râdeți, închinați-vă.”

Când să iasă din Bulzești, Moșul zice:
– Mă, nene, pe mine degeaba mă duceți la proces.
Trimiteți-mă de-aici la ocnă de-a dreptul,
Că sunt vinovat, ce să mai faceți ocol?
Uite drumul ăstălalt,
Că pe-aici trec ăia cu lanțurile la picioare
(Erau chiar la răscrucea cu drumul Vâlcii).
Procurorul tăcea.
Și la urmă tot Dumitrașcu: „Ba nu! Merg acolo
La proces, să-l judec eu pe Dumnezeu.
Cum îmi dădu el pedeapsa asta, la anii mei?
Nu mă las până nu-l bag la ocnă,
Dacă e să fie dreptate-n lume,
Intru cu Dumnezeu de barbă-n ocnă.
Mână, mă!

Îu, fir-a dracu de pușcă!
Cum te sloboziși tu tocmai atunci, tocmai atunci?
Că nu mai erai bună de nimic,
Te țineam să dau cu tine de-a azvârlita după câine.
Cum mă duc eu și-mi las copilul mort în bătătură?
Doamne, stai, nu fugi!
Mână, mă.”

ÎNTRE VECINE

Cum făcea a lui Jaliu ca s-o înfurie
Pe Măria Bălii, vecina ei.
Dădea gură la vite, striga păsările, câinii.
– Hea, hea! Nea, Priene! Gâți, gâți!
La vale, la vale cu voi!
(Casa Măriei era mai la vale.)
Na, Scandal! (Avea și-un câtel, Scandal.)
Și Măria se plângea lui Dumitru lui Chirimentu:
– Jaliu, fir-ar al dracului,
Jaliu mi-a adus sărăcia Boghii.

Măria venea pe la noi cu furca-n brâu
Și punea furca așa pe pat și se culca lângă ea.
– Păi, bine, fă, cu furca ce mai veniși,
Dacă te culcași? zicea mama.
– Lasă-mă, că nu mai vād să torc.
– Ba ți-e lene.
– Ei, mă, nu-mi crede nimenea...

RUGATUL PLOII

Când nu ploua, era secetă,
 Plecau cu fierăritul, copiii, fetele, băieții
 Zdrângăneau din clopote, tângi...
 Și ieșea lumea cu căldările cu apă
 Și-i uda, să plouă.
 Ziceau că dacă merg cu fierăritul,
 Strigă ploaia cu tângile alea.
 Și-o aduc. Era zarvă mare pe drum,
 Tipau, chioteau, fugeau,
 Turnau pe ei cu căldările, cu oale.

Zicea Nea Florea, când pleca Stanca pe undeva,
 Zicea:
 „Păzea, că iar pleacă Stanca cu fierăritul.
 Asta e nebună, neică, e nebună“.

„Păziți, că vine fierăritul la vale!“
 Lătrau câinii, cântau cocoșii,
 Era o landră pe drum
 Și muierele strigau: „Păziți, că vine fierăritul“.
 Ei pe cine-ntâlneau în cale, vărsau apă pe el,
 Trebuia să te-ascunzi în curte, ca să nu te ude.
 Ieșeau femeile cu căldările cu apă și turnau pe ei,

Cu oalele,
 Ei erau îmbrăcați în boji...

Așa se ruga ploaia.

MITRU CEAPĂ

O cârpă de cânepă era înmuiată în ceară topită.
 Și după aia o răsucea pe fus
 Și ea se-ntărea și se făcea ca pâlnia.
 Și după ce-o scoteau și se usca ceara,
 Băga vârful al subțire pe urechea bolnavului,
 Cum sta el așa culcat cu urechea în sus.
 Și-i da focârpei
 Și ardea așa acolo
 Și trăgea *dorul* din ureche.
 „I-am făcut feștilă în urechi,
 Că-l dureau urechile.“
 Dar ce, parcă-l dureau numai urechile?

Toțuleasa fierbea o oală cu apă în clocot,
 Cenușa din vatră o netezea
 Și făcea cu fundul oalei âleia nouă urme de oală.
 Și la urmă lua cu lingura și cu fusul din fiecare fund de oală
 Cenușă. Se puneau de lua cenușă, de trei ori așa la rând
 Și-o puneau în apa aia clocotită, o descânta
 De-năbușală și puneau o strachină pe ea.
 Și când se răcea, o da bolnavului să bea – și ăla era doctorul.

Dar ce, parcă omul avea numai înăbușală?
 „Trebuie să prindem moleți, zicea Toțuleasa

Pentru cap. Hai după moleți, fă!“
 Îi prindeau prin făină, prin grâu, prin butoaie,
 Erau niște viermișori mici,
 Alegeau nouă și-i omorau pe-un pieptene
 În moalele capului – ca să-i moară durerea de-acolo.
 Dacă nu-i trecea nici cu asta,
 Ce să aibă? Ce să aibă?
 Dacă i s-o fi răsturnat rânza?
 Apoi venea o muiere meșteră la tras,
 Îl trăgea bine, lua o așchie, înfigea așa
 Patru lumânări aprinse, încrucișate,
 Le puneau pe burta bolnavului
 Și puneau o oală pe lumânări –
 Și lumânările ardeau și oala s-afunda în burtă ca o ventuză.
 Știi,
 Și trebuia să-i treacă de răsturnat de rânză.

D-apoi ce, numai la burtă fusese omul vătămat?
 C-avea și junghiuri.
 Lua Toțuleasa o blană de iepure proaspătă,
 O ungea cu tuică,
 Și-o puneau unde-avea junghiul.
 I se mai aducea și-un fuior de cânepă,
 Se făcea din tot fuiorul ăla o ață mare,
 I se băga după cap,
 Și se tot trăgea de ea în jos,
 Să ajungă în dreptul junghiului
 Și descânta, descânta de junghi.
 Stătea pe vatră,
 Cu capul gol și cu ochii închiși și descânta
 Cânepa aia și-o torcea așa s-o facă ață.
 Dar junghiul ca junghiul, obrinteala îl durea rău pe om,
 Că se umpluse și de bube, ca Iov.

Pentru asta i se punea larba-lui-Tatin la gât.
Ținută în lapte dulce și făcută turtițe.

Și de obrinteală așa-i descânta:

„Și-au venit șapte femei mari, negre,

Cu șapte seceri mari, negre,

Și s-au dus și-au secerat grâul mare, negru.

N-au secerat grâul mare, negru

Și-au secerat unflătura și obrinteala și buba de la

Mitru ^ȚĈeapă“.

Era uns tot cu unt proaspăt și

Descântat cu-un cărbune într-o ulcea

„S-a sculat un om mare negru

Și-a înjugat doi boi mari negri

La un plug mare negru

Și s-a dus și-a arat un loc mare negru

Și a semănat grâu mare, negru.“

Bolnavului îi era din ce în ce mai rău.

Fa, să-i frecăm și pietrele roșii!

Avea o femeie niște pietre roșii – nu sunt de pe la noi –

Și le tot freca una de alta, într-o strachină cu apă.

Apa aia era luată și i se da bolnavului s-o bea.

S-a dus Gheorghita, Cepoia, la femeia aia

Și-a frecat pietrele și i-a dat.

Bolnavul abia mai putea căsca gura –

Nu-i ardea de spălături de pietre.

Atunci Toțuleasa s-a dat la o parte –

Păi să chemăm pe popa.

– Când l-a apucat boala?

– Păi, sâmbătă.

– Ei, dacă l-a luat de sâmbătă, amin, nu-i mai trece.

Apare și popa să-l grijească.

– Să-l grijești, părinte, că cine știe ce-o face,

Și ea sta cu lumânarea aprinsă lângă popa,

Să vadă cum da grijania.

– Cum dete, părinte, grijania?

– De, e cam rău, să vedeți de el.

Că dacă grijania se trăgea la coada lingurii,

Mai trăia, dar dacă

S-a tras la vârf, moare – și grijania s-a tras la vârf.

Grijit ăla s-a simțit mai bine...

După aia s-a oticnit de vreo câteva ori și-a murit.

Așa i-a fost să fie,

Dumnezeu să-l ierte.

Festila din urechi, oala cu lumânări pe spate,

Țrasul, descântatul – degeaba, dacă n-a avut omul zile...

MAI BINE

Da, da, grijit, Mitru Ceapă s-a simțit mai bine.
 S-a dus, s-a uitat prin celar,
 La răjniță,
 Că avea răjniță acolo, de răjnea mălai,
 Că erau mori puține,
 Și-și răjneau câte-o strachină pe zi și-și făceau turtă.
 Aveau toți răjniță.

Ei, și-a văzut omul răjnița , și-a văzut oile
 Închise în saia, ei, găinile
 Și-a venit liniștit în casă.
 S-a culcat și și-a dat duhul.
 Am auzit dimineată:
 – A murit și bietul Ceapă.

ILINCA

Drăghicioiu al bătrân a avut trei copii,
 Pe Maria, pe Enache și pe Ilinca.
 Ilinca asta era o femeie înaltă,
 Frumoasă, semăna cu baba
 Și ea s-a măritat cu Marin Băzavan,
 Care s-a făcut haiduc
 Umbla cu ceata unuia, Cârstea.
 Și i-a prins peste Jii, la un popă.
 Au tras în ei și pe Cârstea l-a nemerit în picior.
 Și tovarășii l-au adus până aci la Drumul Muierii.
 De-acolo n-au mai putut să-l poarte în spinare, că-i ajungea
 Potera.
 L-au lepădat la un pom.
 El se ruga, „Nu mă lăsați, fraților,
 Mai bine omorâți-mă!”
 Și l-au împușcat.
 Și pe ei tot i-a prins și i-a nchis.
 Și Marin Băzavan a murit în pușcărie la Bucovăț.
 Nu era vinovat dar s-a pus pe el așa.
 Lui Cârstea îi ieșise cântec:
*„La un pom mare rotat,
 Sade Cârstea răsturnat
 De șapte gloanțe-mpușcat.*

*Trei în piept și patru-n spate
Nu mă omori, măi frate“.*

Și a venit unul și i-a spus muierei lui
Să se ducă să-l ia, că e mort acolo.
Avea Cârstea o muiere grasă
Roșie la față și frumoasă
Și-a rămas c-un copil, Oniță Chirțu (tata lui Chirțu).
După aia Ilinca s-a măritat cu unul Mitre Păpușă
Și-a murit și ăla.
Și pe ea a gonit-o și s-a-ntors la frate-său, Enache Ciucă
Și i-a crescut copiii, că-i murise muierea.
Trecea la deal, la Paști și lua ouă în sân
Și când se-ntorcea se abătea pe la noi:
„Uite niște ouă să ciocnim, că suntem rudă“.

SOMNUL PE LOITRĂ

Costandin avea o fată de măritat
Și-o păzea și el, de!
El dormea afară pe sanie,
Pusese-o loitră acolo, dormea vara pe ea,
Și n-o lăsa pe fie-sa, pe Păuna,
Să se dea-n vorbă cu Sandu,
– Tu ce tot faci acolo-n casă toată noaptea?
Dormi buștean?
– Nu pot ieși, mă băiete, că e culcat
Tica la ușă.
– E, lasă că-l urnim noi de-acolo!
Sandu lui Cină l-a mai luat și pe
Petrică-al lui Mocofan
S-au dus în prispă, ușurel
Au apucat doi din două părți loitra
Și l-au cărat pe-ăla, dormind,
Tocmai la baltă-n vale,
Tocmai în luncă.
El nici măcar nu s-a-ntors pe partea ailaltă,
S-a trezit dimineata în miros de oglice,
De landră, podbal, și răsuri.
Când să-și ia opincile să se-ncalțe,
Dă cu mâna-n fân,
Vară, fânul până la brâu.

Noroc că nu s-au suit șerpilor pe el.
Ori să-l fi ros dihorii.
Și ăia niște năroji,
Să-ți bați joc de somnul omului!

Când se uită Gaga Maria în vale,
El venea cu loitra în spinare.
– De unde vii, mă, Costandine?
– Nu știu, că m-am culcat și eu
Ostenit de la cosit aseară
Și mă deșteptai lângă baltă.
Și vin acasă cu ea – să-mi las
Loitra acolo?

Omul când venea vara și putea dormi
În prispă, era ca și când s-ar fi dus
La munte, ori la mare. Alt orizont, alt aer.
Asta era excursia lui,
În prispă, pe loitră.
Și ăla venea cu loitra-n spinare
De la baltă, ca din străinătate.

CUNUNIA

Măria lui Lungu, când s-a măritat cu Ion Lungu,
S-a drăcuit că nu se cunună cu el.
Se certaseră, că el mai ținuse o muiere.
Și când a fost să moară ea, bătrână,
A chemat pe popa și i-a cununat.

Mireasa culcată pe pat de blane, pe cergă,
Cu lămâița pe cap, trăgând să moară
Și el, Lungu, drept în picioare,
Drept că se mai sprijinea și-ntr-un baston.
Și popa le citea, îi dezlega de blesteme.
Că nu e bine să mori necununat,
Că popa zice că e preacurvie.

Aveau și doi nași, tot bătrâni, leatul lor.
Și după ce termină popa cununia, aia murea.
Căscă gura. – Păi, s-o și grijim, s-o și spovedim, părinte,
Zic nașii că tot sunteți aici – făceți-i toate ale
Bisericii odată – de la botez până la grijanie...
Da' de botezată... cred că e botezată, dacă așa a fost
Ambiția ei să se drăcuie că nu se cunună!

Multi care rămâneau de-ntârziau, nu se mai cununau.
Și tocmai când mureau, îi punea lumea: – Hai, să vă

cununați,

Că nu e bine să muriți așa simplu. Că sunteți spurcați.

O să se creadă, acolo sus, c-ați făcut preacurvie,

N-ați trăit unul cu altul cinstit.

Că nu e bine să trăiască omul necununat.

Și așa mireasa lui Lungu moartă.

Și i s-a adus și bradul de nuntă și l-au pus în cruce.

Bradul e umbra de pe lumea ailaltă,

Te dai la el, stai la umbra lui

Și-ti e mai bine.

Mai demult zicea că pe fată să nu le pună decât pânză

groasă

De tort, că zice că trec prin vămi

Și dogoare focul.

Dar acum – pânza s-a tot subțiat,

Și focul, cine știe, s-o fi tot întetit.

I-au pus Măriei pânză groasă de tort și-au dus-o

În Săliștea, la lilieci.

Și ginerele a mai trăit vreo șapte-opt ani,

Văduv din ziua nunții, dar cu copii bătrâni și

Nepoți însurați.

Măria era o femeie zâmbată,

Avea dinții așa unul peste altul.

Săraca, nu i-a tihnit și ei cununia!

Nu trebuia nici ea să pună tagă, că să fie-al relelor cine

S-o cununa cu asta! Că de trăit tot a trăit cu el,

Și de cununat tot au cununat-o ăia, mai mult moartă,

Și ea cu dinții ei zâmbați parcă zâmbea, îi părea bine,

Cu lămâita în cap în tron.

MIREASA BĂTRÂNĂ

Când s-a cununat Cheagu, tot așa bătrân,

Și fiu-său cu bradul pe vale.

Luaseră și ei lăutarii și le cânta *clanareta*

Și mergeau pe vale, veseli.

Și-au făcut o masă-n curte, s-au dus vecinii,

Și mireasa bătrână – a băut un pahar de apă și s-a îmbătat.

„E, miresică, te dedeși dracu, zicea Cheagu,

Eu acuma cu cine mă mai culc.

Să mă tragă, să mă oblojească,

Răcii pe vale.“

DUDUIANU

Radu Țiganu vine de la deal, beat.

– Hei, să nu mai fiu al dracu' două mii de ani! striga.

Și zicea: Chiu! Să nu mai fiu al dracu'

Două mii de ani.

Ajuncea în dreptul Mării. Măria: – Bă, te-mbătași,
Nărodule!

– A murit Băla degeaba,

I-ai făcut niște bolindeți arși.

Băla era femeie cuminte, tu ești o năroadă.

Ăia erau moșchiori?

Ce moșchiori erau ăia, arși?!

Se închina.

El fusese la pomană și nu-i plăcuseră colacii

Și când s-a-mbătat, i-a venit în gând s-o critice pe Măria.

Tata zicea: I-auzi, Duduianu

(Că peste Radu Țiganu mai avea

O altă poreclă: Duduianu) o ceartă pe Măria că n-a

Făcut colacii buni ca ai Bălii

Și-a murit aia degeaba.

Măria zicea: – Pleacă de ci, că ești beat.

– Da' ce e acolo pe culme, se chiora el, ai spălat?

– Am spălat.

Măria nu spăla cămășile bine, doar le-nvinețea,

Parcă le trecea prin cenușă. Le atârna în curte, pe culme.

– Le dedei prin apă și le pusei colo la Iulica,

Avea o cătea de-o chema Iulica. Să le latre Iulica

Și ai de-ar mai trece cu țuica-n nas.

– O s-aduc căinii toți, și să-i aduc în curte

Să latre la ele. Se *sparie* lumea și nu mai trece la deal.

Și, răcorit, Radu Țiganu pleca mai departe.

Chiu! Să nu mai fiu al dracu' două mii de ani!

Și cânta: „De-ar fi pușca iarbă verdeeeee

Și-o companie de feeeee

Și eu dom' locotent

Să le comand cu respect“.

Se oprea la tata la poartă.

– Ce mai faci mă, nea Duduiene?

– Îți mint vreo vorbă?

– Nu, dar mult respect ai tu pentru fetele alea.

Dar respectul pentru fata Bălii l-ai cam terminat.

– Dar ce-ți mint vreo vorbă?

– Nu minți, mă, zi-i.

Pe muicrea lui o chema Stanca, era

Mai omenoasă. „Îmi dai, fă, gagă, un ciur de mălai?“

– Îți dau.

Duduianu s-a-mbătat odată și s-a dus acasă

Și-a început să facă gură,

Că așa făcea când se-mbăta.

Și băiatul lui, Ilie,

A dat c-un ciomag de-a azvârlita și l-a lovit în cap

Să tacă. Și-a murit.

– Muri Radu, zicea lumea. Uite, muri la iuteală,

Ce-o fi avut?

Si s-a cunoscut că n-a fost moarte bună,
 C-au pus câinii zaot acolo, la casa lui.
 Ce-o fi fost în sufletul lui Ilie, cine știe?
 Îl lătrau câinii, puseseră zaot de ziceai că e lupul.
 – E, acum chiar că n-o să mai fie Duduianu al dracu
 Două mii de ani, zicea Nea Florea.
 Îi luă ăsta păcatele.

POMELNIC

Mama zice: – E, muri și ultima pensionară
 Din 1918! Dina Naniescu. Toate s-au dus,
 Rămăsei singură. Păi ce, era turină de muieri,
 Care se duceau la Murgăș să-și ia pensia,
 O sută de lei, pentru oamenii lor.
 Dina avea 23 de ani când a rămas văduvă.
 Eu știu la nunta ei. Era gătită cu fustă verde cu plantici
 Roz, și cu scurteică lungă până dedesuptul genunchiului,
 Scurteică roșie, de pluș. Vezi, se luau colorate,
 Roșii, galbene, piersăcii, și erau frumoase
 Pe zăpadă.

Păi în primul război au murit,
 Numai de la biserica a veche încoa:
 Nae Naniescu, soțul Dinei.
 Nicolae Călina, al lui Dincă Gâscă.
 A murit unul al lui Ghirea.
 A murit, mai la vale, Pătru lui Gogu.
 A murit Fănică al Banții.
 A murit Gogu lui Ceapă.
 Au murit ai lui Roșca, unul Gogu și altul Dinu, doi.
 Și pe-aici mai la vale, Mitrică al lui Duță (la Turtucaia).
 A murit unul Marin Băzgărău.

Și Marin Chișu.
 A mai murit Ionită Dolan, tata lui Surdu.
 Pe 'ci mai la vale, a murit Marin Lungu, tata lui Mitru Lungu,
 A murit Dumitru lui Nistor (fratele lui Ion Nistor)
 Mai la vale, mai la vale, a murit Marin Graure,
 A murit al lui Ilie al lui Mandă, unul Mărin.
 A murit al lui Ștefan... cum îl chema? Dumitru.
 A murit Gheorghe al Dinii Bocșaru
 A murit și bărbatul Răpănoaicăi
 Și-a mai murit, mai la vale, la vale, nu mai știu...
 Au mai murit mulți.
 Da' vezi tu, de la Luta și până la popa
 Câți au căzut? Dar ceilalți nu-i știu, la deal.
 Ce sunt la deal în Săculești, ce sunt la vale!
 Vezi, dar nu-l pusei pe Nicolae Sorescu, al lui Pătru
 Pe Mărin al Bălii, tatăl lui Ilie...
 Vezi câți au murit odată – ia numără tu di colo până colo.
 Câți copii au rămas săraci atunci, câtă jale.
 În fiecare zi se jelea la câte două-trei case.
 Se jelea tare, prin curte.
 Și când s-a terminat războiul, Marin Clanaristul
 Venea cântând cu clanareta de la război.
 Cu vreo zece, cinsprezece după el.
 Și ăia mai rămăseseră.

Și ieșeau muierile tipând: – Pe-al meu nu l-ai văzut?
 – E, nu l-am văzut.
 Dar ei, chiar dacă mai știau, nu spuneau.
 Noi am auzit de departe clanareta. Iute să vedem cine e.
 Și lumea: – Vin de la război, vin de la război!
 E Marin Clanaristu, îi aduce.
 Și ei atâția, zece-doisprezece.
 Și la ceilalți le curseseră oasele prin șanturi.
 E, mumă, mumă!...

Și când i-am văzut – o ceată, parcă veneau de la prășit.
 Și femeile: – O fi și-al meu, o fi și-al meu.
 Și la urmă a venit *comunicatul* și i-a anunțat pe toți
 C-au murit. Femeile le-au făcut pomeni, le-au pus cruci...
 E, acum se duse și Dina Naniescu să-i spună lui bărbatu-său
 Cum a petrecut ea văduvă 68 de ani, că a fost ursită să
 trăiască

Și mult, să apuce potopenie de necazuri.

GRĂNICERUL

– Uite-așa, a avut zile.
 Da' întâi s-a îmbolnăvit de tifos, la Tomești, județul Iași.
 Mureau, îmi spunea, câte un car, câte un car
 Ridicau dimineata. „Mă sculam dintre ei, zice,
 Țăla mort, Țăla mort.“
 Și-i săltau în care și făceau groapă comună, cu var
 Și-i băgau acolo. Măine mureau alții, mâine alții.
 Boala e rea, cu temperatură, cu gura numai bube.
 Erau goi, în opinci, desculți, vai de ei!
 El a fost mai tare, că era voinic.
 Da' când s-a sculat după boală, l-a luat vântul
 Și l-a prizonit într-un gard.
 A stat în spital, până s-a refăcut.
 La urmă i-a scos la instrucție.
 Făceau instrucție cu ofițeri englezi și francezi.
 Și după aia s-au dus la Mărășești.
 „Ne luam de mână pe muntele Soveja și suiam.
 Și când se rupea lanțul, unii se duceau în prăpastii.“
 Erau slabi după boală, erau plini de păduchi ca câinii,
 Și acolo la Mărășești, știi tu de la istorie.
 Și după ce s-a terminat războiul pe cei de nu-și
 Terminaseră anii de armată i-a mai ținut.
 Pe Fănică l-au dat la grăniceri,

Și-a mai stat din 1918 până în '20, de-aia n-a venit el
 Atunci cu Clanaristu.

Și când s-a întors, ne-am căsătorit.
 Murise tatăl lui în 1919, rămăsese baba singură.
 „Mă iei?“ zice, „Te iau“.
 Am făcut nuntă, cununie, tot.
 La urmă mi-a povestit el cum a fost pe-acolo.
 Se mai întâlnea cu Nea Florea
 Și-și mai aduceau aminte.

PĂUN UMBLATUL

Păun s-a dus în America, până-n primul război.
Era tatăl Gligorinei lui Marin a lui Apostu.
Cum a ajuns el așa la vale? Cu călușarii până-n Franța
Și de-acolo cu vreun vapor cu ceva, o fi mai găsit
Vreunul ca el.
Oamenii ziceau c-a pus mâna pe marginea lumii.

Și venise cu un ceas. Îl lega de vestă,
Avea zale lungi, și-l băga la brâu. Așa purtau toți,
Doar îl scoteau și se uitau la el, care știa, care nu știa
Ce scrie pe el, dar ziceau că au și ei ceas.
Și toate femeile torceau. Atunci lâna era la putere.
Se făceau haine, ciorapi, flanele, nu se-mbrăcau oamenii
Cu târgovețe de-astea.
Întâi făceau șube albe, cu găitane negre, cu cusături frumoase.
Le cusea unul Ștefan al Budei.
Stă unde e Nicolae al lui Codin, și ăsta tot croitor,
Și când întâlnea câte o femeie torcând
Păun americanul scotea ceasul de la brâu
Și umbla la el.
– Ce faci, mă?
– Păi îl dau în urmă, să meargă odată cu fusul.
Zicea: – Uite că trecui în alt fus.

Ia urmă întâlnea alta răsucind,
Și iar umbla la ceas – acum, zicea, sunt cu trei ceasuri
Mai înainte decât în Seculești. Iar la Gura Racului cu două
în urmă

Ia te uită ce mare e lumea,
Cum să te mai descurci cu atâtea fuse!

Lumea nu înțelegea, îl lăsa în pace, zicea că asta e
Dambulău lui, s-a dus în America să învețe să spună cât e
Ceasul. Da' de ce n-a rămas acolo și-a venit
Aici, unde nu interesează pe nimeni cât e ceasul,
Fiindcă sunt la fel de precisi și cocoșii de pe gard?!

El era dulgher, făcea la case cu frate-su Preda,
Și-și mai adusese scule de peste ocean, ca nimini.
Cu vaporul. Burghiu, sfredel, fierăstrău, chiser,
Bardă. Alea trebuiau, asta a fost averea lui
Făcută în America, o paporniță cu scule.
S-a însurat bătrân cu Mitra Baloțancăi
Ședea în Cioarecu la ea.

Călușarii mai erau Nae al lui Urezanu, Florea al Mic.
Și-au făcut ei o echipă și s-au dus la Paris.
„Da' când ne-au văzut pe noi așa împodobiți,
Cu plantici și cu fețe de perini cusute frumos pe dinăinte
Și cu clopoței la picioare mulți și cu pinteni colea!
Când săltam piciorul și făceam așa piciorul
Un ceas cânta cioaia, un ceas răsuna Parisul.
Păi, se puneau ei cu Bulzeștiul?“

Își făcuseră poze la Paris și le țineau
Bătute-n cuie-n pereți și le boteza popa când venea cu
Botczul, ca pe icoane,

Parcă fiecare ar fi fost Sfântul Gheorghe
 Și-ar fi omorât o parte din balaur jucând „hărăhăp-hăp!“
 La Paris, în jurul turnului E Fă-l.

În America, Păun n-a mai jucat în căluș,
 C-a zis că nu știa limba, cum să explice, fără mut și fără
 vâtaf.

Și niciodată nu s-a-ntrunit acolo numărul de români talentați,
 iuți de picior.

„Domnule, unsprezece dacă ne nimeream
 Și-un mut bun, ager,
 America era a noastră, a Bulzeștiului“,
 Așa că și-a luat ceasul, sculele
 Și s-a-ntors acasă,
 Să se-nsoare
 Și să trăiască după fusul Mitrei Baloțanca.

TARE CA FIERUL

Floarea lui Cazacu
 Făcuse copilului o cămașă.
 A luat foarfecele, că sunt de fier,
 Și le-a trecut de trei ori prin cămașă,
 Dar neîncheotorată, până a-mbrăca-o el.
 Asta ca să fie tare ca fierul.
 „Să fie tare ca fierul cine te poartă,
 Să nu se lege boalele de el,
 Ca de fier rugina.“

Când făceau femeile câte un flanel,
 Vreun mintean ceva mai lung,
 Ziceau: „Lasă să fie mai lug,
 Să zică curul bogdaproste“.
 Floarea știa bine obiceiurile vechi,
 Descântece tot, și le ținea,
 Că zicea că să aibă și copiii ei noroc.

CASA

Când auzea maica de vreo fată care se mărită
 Și nu vrea să se ducă la bărbat, zicea:
 „Fată, dacă bărbatul te duce
 Îngă un gard, măhuri bine, migălești, strângi
 Și tu acolo, măhuri, împodobești cu sălcii, cu boji
 Și stai acolo. De dragul lui.
 Aia e casa ta, ce vrei?
 Să nu te măriți, dacă nu ești în stare să-ți placă tot.

O fomee trăia rău cu bărbatul
 Rău, rău
 Și odată prin pădure a văzut un urs și s-a luat după el
 Și s-a dus în vizuina lui
 Și-a stat acolo
 Și la urmă a întâlnit un om și-a zis ăla:
 Cum ai venit tu după urs, năroado?
 Și ea: «Mi-e mai bine cu ursul decât
 Cu bărbatul meu».
 Vezi, ursul îi aducea miere.

Și ce spuneam mai înainte:
 Să te ducă bărbatul lângă un par
 Să zică: «Asta e casa noastră».
 Și tu să stai acolo de drag.»

GHEORGHE ZĂBIC

Mă, zice, da' mâncai astăzi!
 Prăji muierea o tigaie de varză
 Și prăji pește
 Și făcu mămăligă caldă.
 Și mâncai, mă, și mâncai!
 Nu mă mai săturam.
 Și-i spusci: „Muiere, ia scaunul de sub mine,
 Că crăp aici mâncând. Ce făcuși a mâncare bună?
 Mă dedei dracu, crăp mâncând”.
 „Bine, mă, da' de ce nu mânânci și dumneata cât poți?”
 „Mânânc cât pot, da' nu mă mai pot opri,
 Trage scaunul de sub mine iute.”

Așa cu asta, cu Murgilă,
 Trebuia să-l dărâme jos de la masă, ca să nu mai mânânce
 Și nu se mai sătura
 Și mai și spunea.
 În schimb, Mitru lui Postu era foarte cumpătat.
 Dar nevastă-sa îl critica:
 – A, Mitru meu s-a făcut un *bețâu*
 I-am dat luni o sticlă de vin
 Și aproape să nu-i mai ajungă
 Până sâmbătă.

- Lasă-l să bea, să nu se ghijurească de tot,
 Că l-am văzut eu că merge cam cocârjat.
 - Lasă că merge bine, nu-i duce dumneata grija.

SFATURI DE DIMINEAȚĂ

- Mănâncă, să-ți dai gura la o parte,
 Și la urmă să-ți vezi de treabă.
 Fir-ar a breazu de gură.
 Bagi tu seara în ea, bine-ha, până nu mai poate,
 Și dimineța cere iar.
 Și cu cât ai mânca mai bine seara,
 Cu atât îți e foame mai de noapte.

Și mai la urmă, mai dați-vă și de pomană,
 Să aveți și dincolo.
 Mă, dați-vă de pomană,
 Ce gânduri aveți?
 N-aveți copii, n-aveți nimic.
 De-acum încolo începeți și mai faceți
 Provizii pe lumea ailaltă.

Maica le da sfaturi și-i certa pe câte unii
 Care n-aveau copii.
 Da' voi ce gânduri aveți?
 Voi vreți să trăiți numai pentru voi?
 Viața odată se rupe, ca firul de iarbă,
 Și dacă n-ai pe cine să lași să te jelească
 E rău și pe lumea ailaltă.

CADĂNUL

Baba, seara însărat, când a venit acasă,
 Unu ședea la foc
 Și fuma din lulea.
 „A înghețat inima-n mine
 Ce să mă fac, mă omoară asta!
 M-am aplecat binișor
 Și-am pus mâna pe vătrai.
 Și stam c-o mână pe clanță
 Și cu ailaltă pe vătrai
 – Ieși, cadâne, că-ți sparg capul.
 – Lasă-mă să mă-ncălesc.
 Și până n-a fumat luleaua
 De tutun, nu s-a sculat.

N-am mai lăsat ușa deschisă,
 Eu cu scăpătatul soarelui o-ncuiam.“

Și așa până a venit bărbatu-său din armată
 Ion Balan, de la Întâi Vânători.
 – Într-o scară găsesc un cadân la unghete,
 Auzi dumneata!
 Bine că veniși, că stam toată noaptea cu drugul pus,
 De urât.

GEAM AFUMAT

„Nu mai căutați ogodu omului!
 Tot ăla să facă, tot ăla!
 Toată ziulica eu ca iapa-n vrau.
 Vă-ntâlnirăți ca brânca cu năjitul.“
 Asta o spunea baba în uibul copiilor,
 Bătea pontul.

Întâi să mănânci, să-ți dai gura la o parte
 Și după aia la treburi, nu ca mine.
 Și-n loc să mai puneți și voi mâna
 Să-ntoarceți o găscă,
 S-aduceți o cotârlie de lemne,
 Tot mercu călare pe haidea!
 Câini de uși multe!
 Parcă-ați fi tata soarelui
 Și muma ploii.
 Vă duceti și vă puneți potînteu înaintea oamenilor...
 Stați așa mătăuz...
 Stați până faceți scurtă la picioare.
 Hai cu cărbunele, să vă descânt:
*A plecat barda cu scurta-n pădure,
 Barda s-a-ntors, scurta nu s-a mai întors
 Și nici să nu se mai întoarcă.*

Hă, nu fura șaptele, că nu e bine la ai mici.
 Ptiu! Gata, vă trecu.
 Uite-așa pățesc aștia care se țin de zgoande.
 Că mai zgomotoși ca voi?!

Acum încotro ați avea de gând?
 Vă puserăți ciarapi în picere?
 – Babo, nu se spune *picere*, se spune *picioare*!
 Și nu *ciarapi*, – *ciorapi*.
 – Da, c-o fi oul mai deștept decât găina...
 Ce vorbești tu mă, macastea!
 Ia te uită, cu buricul verde, fir-ar alimănitului,
 Și dă cu pontul în ai bătrâni!
 Parcă l-ar fi făcut mân-sa de năleapcă.
 Așa, uite ce căpute nemeș!
 Da' ardică și tu piciorul,
 Nu mă lăsa pe mine să mă uzmesc.
 Acuș tului – încălțați, primeniți.
 Vedeti, poate cădeți cu zgaițele-n sus din copaci,
 Vă scrântiți noada, ori să veniți cu vreo brobință,
 Vreo abubă, cu vreo brâncă, cu vreo vintre, ori cu soare sec.
 Mai lăsați ciorilor puii de păsărică,
 Vouă v-ar părea bine dacă v-am da la rudari?
 Că striga unul adineauri: „Ălbii! Ălbii!
 Linguri! Cofe!” Și cerea copii, să-i ducă la munte,
 Fiindcă acolo n-a prea plouat anul ăsta.
 Nu s-au făcut copii
 Și dau alții scobite și iau copii, plin pe plin.
 Bă, covrigel de grâu nou aruncat în fântână,
 Tu știi că e un zmeu în pluta din vâlceaua Trântorului?
 Să te vadă dacă ai curaj să treci pe-acolo,
 Că oameni bătrâni și ocolesc!

Primeniți și cu nasul șters
 Copiii se duceau la pluta cu Zmeu,

Să-l vadă, când o ieși din scorbură,
 Când are el ore de pocit lumea,
 Cu ochii duși în fundul capului –
 Și-o lăsa bombănind în bătătură.

Printre dinții galbeni, buzele zbărcite,
 Ca nojitele,
 Răsuflau cuvinte vechi, o lume ciudată
 Ca oasele albe de jidovi, care apar pe coastă
 După vreo ploaic repede, și peste vreo trei-patru zile
 Iar le astupă malul, pe Bisa.
 Jidovii erau niște uriași care puneau un picior
 Pe Seci și altul, tocmai în Ticolnu sau la Bocșă,
 Peste două dealuri.
 Voinici, nu ca smeul care trebuie să fie vreun pitic,
 Dacă se poate pitula într-o scorbură.
 Multe din ale babii trec pe lângă ureche și nu se prind
 Îi place ei să vorbească în pilde vechi și
 Cu vorbe frumoase, șterse pentru noi
 Ori înțeșoșate rău, aburite, ca cioburile afumate
 De să te uiți la soare,
 Când l-or mânca vârcolacii.
 Ea toată, zbărcită și înputinată,
 Era ca un geam afumat,
 Pusă în dreptul altor vremi.

Uite-o, s-a aplecat și parc-ar culege rădăcini.
 Asa face ea, și când îi e bine și la rău:
 Tot pupă pământul, pe unde calcă.
 Se apleacă, îl sărută și se închină.
 Cine n-a văzut un om sărutând pământul,
 Nu știe pe ce calcă.

LUNATECII

Doi frați, de sunt născuți în aceeași lună,
 Trebuie puși în fiare,
 Că altfel, dacă moare unul, moare și celălalt.
 Când se mărită fata sau se-nsoară băiatul,
 Se cheamă o fată și-un băiat cu mamă și cu tată.
 Și aduc o pereche de fiare de la cai,
 Și-ncuie pe unul de-un picior și pe unul de-un picior
 În fiarele alea și zic de trei ori:
 „Îmi ești frate până la moarte?“
 „Îți sunt frate până la moarte!“.
 Îi scoteau din fiare și la urmă plecau la cununie.
 Ziceau despre unii, când se-ntâmpla câte ceva:
 „Au fost nescosți din fiare și erau lunateci“.

Maică-ta, când s-a cununat cu moșu-tu,
 Cine-a scos-o din fiare? Ghiță Amărăzeanu.
 Că venea pe la noi și-i zicea mamei: „Soru-meo,
 Frații mamei mele au murit șapte, că erau lunateci toți
 Și mama le murise,
 Și-ai de-au rămas n-au știut să-i
 Scoată din fiare.
 Și zicea maica: „Mi-au murit toți frații că n-am știut
 Să-i scot din fiare“.

- Da' de ce ești, mamă, o întreba mama pe bunica, soră cu
 Ghiță Lăutarul?
 - E, m-a scos din fiare, zice,
 Când m-am măritat, că altfel muream.
 Dar de la mine, de când m-am măritat eu, continuă mama,
 Nu se mai prea făcea asta la nuntă.
 Păi, ce să spun,
 Dacă nici iertăciunea nu se mai zice?
 Când era gata nunta de plecare,
 Ginerile lua mireasa de mână,
 Se duceau înaintea părinților
 Și-ngenuncheau. Ginerile de-un picior,
 Mireasa de amândouă.
 Și-un băiat spunea iertăciunile.
 Și când se sculau de jos, sărutau mâna părinților.
 Aceștia le puneau mâna pe cap, le urau să trăiască
 Îi binecuvântau și plecau la cununie.
 Acum - draci! Nu mai e nimic.
 Binecuvântarea părinților întărește casa fiilor
 Și blestemul părinților sparge casa fiilor.
 Așa se zicea, așa o fi.

BLÂNDĂ

Pe Nea Mîai, spre bătrînețe, mai dăduse o belea.
 După ce fusese el prizonier prin Germania,
 De unde se-ntorsese c-o impresie bună, „că ne țineau aia
 Numai pe vin, ne dădeau vin în loc de apă“ – nimeni
 Nu-l credea, dar cum să controlezi, du-te de controlează,
 Și după ce schimbase el trei-patru muieri, acum la șaptezeci
 De ani nu numai că era singur, dar nu știu cum... că-l mânca
 Pielea. Îl blestemase Băla.
 Ieșea o blândă pe el, la început crezuse că e răie,
 Dar nu, că dăduse cu piatră vînată, cu leșie, și neam!
 Era ceva mai grav, fără leac.
 O mîncărime nesățioasă, că s-ar fi scărpinat tot timpul.
 Nu-i ajungea casa să-și jupoaie pielea, parcă-l strîngea
 Și vara mergea în cânepă, avea lângă noi în grădină cânepă,
 Creștea înaltă și mirosea tare, nu se lipeau albinele de cânepă
 Să le tai, era mai înaltă de-un stat de om, deși el era mic
 De stat, nu i-ar fi trebuit atâtea coprele să-l ascundă.
 Că ce făcea? Mergea bietul moșneag acolo, se dezbrăca
 În pielea goală și se rătăcea în mijlocul naturii,
 Se scărmana pe săturate.
 O dată, câinele nostru a văzut ceva făcând valuri-valuri
 Acolo, nu bătea nici un vînt, eu eram cu boii printre grădini.
 Se pune Azor cu botul pe pămînt, adulmecă, pîndește,

Cineva hârșc! hârșc! parcă ar fi cosit. Și zdup Azor,
 Din trei salturi tabără pe moșneag. Țasta a-nceput să
 Țipe. Când m-am dus acolo, cu ailați copiii să vedem ce e,
 Câinele stătea pe haine și mârâia, iar nea Mîai în pielea goală
 Tot o pecingine, încerca să-l tină la distanță c-o jordea de
 Cănepă.

„Cuciu, cuciu, zice. Na aici!“

– Da' ce faci aici, nea Mîai, bun lucru?

– E, mă luă așa cu căldură din piele și mă băgai colea
 La răcoare.

Și altă dată, se răstește el la mine,

Să legați câinele, că vă dau în judecată.

– Da' ce e aia pe dumneata, întrebă Rina lui Nină

Care era și ea cu noi, colega mea de școală.

– Blândă, iote-mi ieși o blândă p-ici-șă.

– Ei, păi dacă e blândă, nu te mușca el câinele, că și el e
 Blând.

„Rea mai e bătrînețea, după ce ți se scorojește pielea

Să te mai și mînânce de viu“, a zis Rina, după aia.

Săraca, ea n-a apucat nici 18 ani, a murit în floare.

Dar lui nea Mîai din mîncărimea aia i s-a și tras.

A dracului blîndă! Parcă mergeau omizi pe el,

Se făcuse ca o frunză uscată, pe care-au mișunat omizile.

LA BIBĂ

Loveam cu câte un gogoloi de lemn și după fiecare
 Lovitură dădeam fuga
 La o bortă mică în pământ, ca un căuș,
 Și trebuia să vârâm băta în locul acela.
 Câștigai când reușeai să bagi purceaua într-o
 Gropiță mai mare,
 În mijloc,
 Care se numea *bibă*.
 Era un joc dur, de *fortă majoră*,
 Cum îl numea Al Nepoatei.
 – Feriți-vă, mă, țurloaiete, din calea purcelei,
 Răcnea vreunul.

Cei mai voinici se laudau ce mușchi tari au ei
 La mână.
 Niță al Neagăi, care era aproape de recrutare,
 Încorda dreapta,
 Mușchiul brațului se bulbuca mare, ca o gutuie.
 – Dați cât de tare puteți voi în el, că nu mă doare,
 Ne îmbia fălos.
 Mărin al Nepoatei apărea cu un arc smuls din vie.
 – Lăsați-mă să-ncerc și eu – și se pregătea să-l ardă.
 – Mă, tu ești zăltat?

La urmă, jocul continua.
 „Toată ziua jucară purceaua, fir-ar ai dnu! se plângea
 Câte un părinte, tinură vitele numai în gloduri,
 Numai lângă purcea.“

CĂMAȘA FERICITULUI DIN GURA RACULUI

Cămașa era lungă și mă rodea la glezne când fugeam
Că era cam aspră, de cânepă, iar cânepa o fi ea teapănă,
Dar cam juvene.
Mă încingeam peste ea cu o sfoară, puneam și câteva fire de
Arnici roșu, ca să nu mă deochi, la îndemnul, în batjocură, al
Lisandrei.
Alții puneau brâu și se credeau oameni mari,
Dar nu-mi plăcea să mă fandosesc.

Și curmeiul de tei era bun în loc de brâu,
Jupuiam câte-o creangă de tei, din care tăiam și fluier.
Dar fluierile mele nu prea cântau,
Nu aveam suflu, eram
Cam slab.
Țin minte cum apărea lemnul umed sub coajă, ca un os.
Încins cu tei, mi se părea că sunt nu știu care sfânt mic,
Mai de la coadă,
Plecat să propovăduiască în pustiu.
Pustiul era ori luna de pe vale, ori matca Răculețului.
Păsările cerului care ar fi trebuit, normal, să-mi dea de
Mâncare
În palmă,
Erau pițigoii și sticleți, cucii, mierle, turturele, codobaturii,
Multe vrăbii, cioara pucioasă, apoi o pasăre care stă în același

Loc în aer și dă din aripi repede și se numește „bate-vânt”,
Și multe altele care se foiau în jurul meu, prindeau fluturi,
Lăcuste, cântau, ciocăneau, cărâiau,
Se spălau în țărână, – dar degeaba țineam palma întinsă –
Ele, să vină cu coșul cu ceva, nici pomeneală!
Unii de seama mea primiseră pantalonii de dimie, era cald,
Zăpuc,
În ei vara,
Nu mai simțeai răcoarea, dar se chema că sunt copii mari,
Luptă cu greutatele.

Începuse să-mi fie o țară rușine de cămașa aspră,
Care-mi amintea nu știu de ce proverbul
„Cum ți-e sacul așa și petecul”.
Mi-l spusese unul la moară, în batjocură, ori
Numai
De dragul zicerii? N-am prins nuanța, că eram cam grăbit.

Și tot la moară, țin minte, vine la mine al Neagăi,
Se face că mă studiază o țără și zice: „Mă, tu al Nicolitei
Lui Fănică al lui Ion Bălan,
Tu ce ești, mă, băiat ori fată?”
Și odată se repede de-mi ridică poalele cămașii în sus.
Asta la moară, de față cu toată lumea!
– Băiat! i-am răspuns, și la fel de iute am luat o mână
De mălai
Cald dintr-un sac și i-am dat cu el în ochi.
A-nceput să țipe
Și să băjbăie cu mâinile, că nu mai vedea, se-nvârtea
Moara cu el.
„E, acuma știi și tu ce sunt!”

Asa am trecut la pantalonii de dimie
Și când să mă-ncing cu brâu lat,
Haiducesc..., nu se mai purta...

SE-NTORC DE LA DEAL

Ai lui Zgoidea
 Nătarăii și-ai tineri și-ai bătrâni.
 Petrică și Cătălina lui Cășenete
 Ai lui Birău,
 Ai lui Patentă,
 Mițale,
 Ai lui Ghirea
 Trașcă,
 Brânzani,
 Ai lui Modârlan,
 Ai lui Mitrofan
 Al lui Deșca
 Al băiatului Măriei lui Didu
 Coadă al lui Ceapă
 Cretănoaia,
 Răpănoaia,
 Ioana lui Jaliu
 Cheagu și Cheaga,
 Goage,
 Viteazul lui Ionel Bălănescu
 Bișcote,
 Maria Drăghicioiu
 Ninoii,

Dina,
 Al lui Ispășoiu
 Sandu lui Ciurel.
 Tăgărilă,
 Ai lui Corniță,
 Roască
 Al lui Bașină,
 A lui Gărlă,
 Toată Mătăsoaia,
 Panduru,
 Ciușe,
 Ai lui Chiva
 Ionete-al lui Făsui
 Al lui Deșca
 Ai lui Vulpe,
 Calotă al bătrân și toți Caloteștii
 Gheorghita
 Ribla și cu Zarbă
 De-ai lui Mardare
 Mântă
 Cucu cu Cuca și cu Gheorghe și cu Vitilina
 Mărina lui Graure,
 Bag-Samă cu țața Anica
 Nea Florea cu Măria Bălii și Bala
 Veta lui Iedu
 Țața Nicolita a lui Fănică al lui Ion Bălan
 Mărin al Nicolitei a lui Fănică al lui Ion Bălan
 Ionică al Nicolitei lui Fănică-al lui Ion Bălan
 Moșu Gheorghe Ionescu (Prăzaru)
 Bănțeștii
 Fane-al Dinii,
 Amărăzeanu,
 Civică,
 Rina lui Nină

Aurora lui Seder,
 Torica lui Mitrică Fânache,
 Ion il Mare al lui Mărin Fânache,
 Tudoran il bătrân,
 Spinu,
 Focu,
 Luta
 Fata lui Dincă Gâscă
 Ai lui Fleașcă
 Al lui Fletu...
 – Aștia sunt tot aia de-azi dimineată de trecură la deal?
 – Tot ei.
 – Da' parcă se-nmulțiră. Umblă
 Viii cu morții așa de-a valma? Ce mă prostesti tu pe mine,
 Nu te uita că nu văd bine.
 – Trecură și
 Șapte rânduri de popi, șapte de-nvătători.
 – Mă, tu mă minti.
 Și unde se duc?
 – Păi, se-ntorc de la deal.
 – Păi, ce-a fost acolo? Să fi fost hram la biserica
 Veche?
 – Hram.
 – Dar ce sărbătoare e azi, că nu e nici Lunea rătăcită
 Nici Cârstovul.
 – Atunci nu fu hram.
 – Păi, să fi fost poate la horă,
 Ori vin de la vreo nuntă ori de la o-nmormântare,
 Ori aduseră mașina de treierat?
 Sări de-l întreabă pe-ăla – o fi al lui Găfotă
 Ori de-ai lui Sfoiog –de unde vin toți?

 Rău e când te lasă puterile, gagă,
 Că și eu m-aș mai
 Plimba

Pe linic, cu lumea a bună!
 Dar sunt fărâmată rău
 Și nici ochii nu mă mai ajută neam.
 Dar de vorbit aș vorbi,
 Dar n-am cu cine și degcaba faci
 Copii.

Mă băietе, mie să-mi faceți
 Pat la poartă,
 Să stau eu colo-n cur în vârful patului,
 Să-mi dea lumea bună ziua, când trece-ncolo și-ncolo.

VREMEA LUI ION ȚOȚU

Erau bordeie pe Bisa în deal, pe Țiganu și pe Lupa.
 Așa povestea Moșu.
 Și oamenii purtau coade împletite.
 Ion Țoțu își ungea părul cu untură.
 Era un om mărunțel, cu ochii albaștri.
 Geamul cât palma și-n geam
 Se punea bășică de porc.
 Fetele coseau la feștilă.
 La lumina de lună dau peste multe, cum lumina luna
 Și venea în dreptul ferestrei,
 Și cine avea timp să dea ziua peste multe? dădeau la lună,
 Că ziua coseau la râuri, pe fir. Aveau cotar,
 O cârpă de borangic, lungă de-un cot,
 Și-o prindeau pe frunte.
 Sub ea era o sălbiță de galbeni pe-o panglică.
 Leana lui Mitroacă purta cotar.
 Era o femeie înaltă și slabă.
 Când a murit Joița, femeile făceau colaci
 Și-i răcăiau și-i puneau în baniță.
 Mama era mică și se-nvrtea pe-acolo, copil,
 – Na, colacul, du-te de-i dă bolii să mănânce.
 Și fetița i-a dat moartei, care sta teapănă.
 Și vine maica: – Ce faceți, fă, cu copilul, că nu știe...

Copiii se uitau la ăi mari cum mănâncă
 Și-i întrebau: „Ce mănânci tu în gură?”
 Bordeiele nu intraseră chiar în comuna Bulzești,
 Formau niște cătune mai lăaturalnice,
 Așa un fel de conace în pământ,
 Că înăuntru nu era rău neam. Ei, ba era.

Ei, totul era să nu te plouă și să nu te ningă.
 Nici oamenii nu stăteau în ele de drag.

PÂNZA

Te-ai născut acuma-n februarie.
 Și azi mă țin eu căită
 C-am țesut un sul de pânză.
 Și-mi venise omul, Fănică, de la București.
 Și m-a găsit așa.
 „Da' nu-l dai relelor de război afară?
 Tu ești de țesut acum?”
 Asta era joi.
 Și duminică seara te-am făcut pe tine.

Picaseră niște munteni cu țuică,
 Dejugaseră boii în curte,
 Le dădeau nutret, veneau să se-ncălzească, luau țuica din
 Butoaie
 Și-mpărțeau pe la mușterii lor.
 Nu știi cum îi pristimise Fănică, el nici nu prea bea,
 Nici nu era bun de vorbă.
 Și pe mine mă apucaseră durerile
 Și aia toți în casă, cu damful în nas, puși pe vorbă, ehe!
 Tat-tu nu se uita, să-i fac semn,
 Aia beau și chefuiiau.

Era Drăgan, era Sandu lui Moaisă, era Mîiai, lume multă,
 Că se lăsa și post.

Și beau toți țuică de Vâlcea, din căni.
 Și Codin al bătrân m-a văzut că mă zvârcolesc.
 „Mă, nene, ia haideți dumneavoastră afară, că uite femeia asta
 Nu știi ce-o fi cu ea – are numai broboane pe frunte.”
 Eu când am auzit așa, parcă mi s-a luminat.
 Să fi ieșit la unghete, era frig. Afară – unde să mă duc?
 Altă cameră nu mai aveam,
 Și m-am chinuit așa și tocmai seara, cam pe la stinsul lămpilor
 Ai venit tu pe lume.
 A fost greu, că eu dacă am stat la război!
 A dat Fănică dracului și pânza aia și tot!
 Lui îi plăcea de copii.
 Luni, el avea un proces cu popa și-a plecat.
 Și baba n-a făcut focul, noaptea era frig
 Casa veche, friguroasă.
 Eu nu mă puteam scula din pat să-l ațăr
 Și-am răcit.
 Și-am zăcut așa până aproape de Florii,
 Șase săptămâni, când m-am dus la Bălcești
 Și mi-am luat o bluză și-un tulpă.
 Venea a lui Mîiai. – Hai, s-o mai băgăm în apă fiartă!
 Tremuram în apă fiartă!
 Aveam vedenii – îl vedeam mereu pe Găgiu,
 Parcă pune a drob de sare pe mine,
 Când deschideam ochii, ăla la marginea patului.
 „Iu, luați-l de-aici! țipam,
 Că pune un drob de sare pe mine.”
 Slăbită rău, vezi.

Și venea Mitrănoaia, ea născuse pe una care i-a ars,
 Și Cazaca – pe Ghici – și te scaldau
 Și-ti dădeau tăta.
 După două săptămâni de boală,
 Nu știam dacă mor sau scap,

A venit o moașă, de stătea pe la noi la deal,
 Maria o chema, de la Dăbuleni, de l-a luat pe Nae Banta,
 M-a văzut aia – și pe urmă am început să-nviez.
 Când mi-a fost mai bine, m-am ridicat și m-am dus și eu
 Pe la Țața Ioana lui Miai, dilavale de noi,
 Și când m-am întors, n-am mai putut să urc scara!
 Așa eram slăbită.
 Țesusem pânză multă de bumbac,
 Țesusem câte o sută de coți
 Tu mai crescuseși o țără.

E, asta a fost cu tine.
 Născut seara, o să fii noaptea treaz
 Și-o să cam cucăi ziua.

După aia, când te-ai făcut mai mare,
 Ai văzut și tu cum e.

A TRIMIS VORBĂ

Satul e închis ca o cetate,
 Totul se află înăuntru. Când vine de la câmp,
 Omul parcă trage scara potecii după el.
 Ce se petrece în afară e din alt țărâm,
 Unde ajungi călare pe pajură,
 Ori scoborându-te printr-o fântână părăsită.
 Forul român e capul podului văruiț,
 Ori poiana cu iarbă verde,
 Unde vin muierile cu fuste lungi, îmbrobodite
 Peste cap, bătrânele cu peșchire
 Bărbații în nădragi de dimie
 Prinși cu brâu roșu, minteanul pe umeri ca toga,
 Moșii în cioareci,
 Copiii în cămășuici cusute frumos.
 Se strâng cete-cete, duminica, gătiți și stau la taină.
 Se țin discursuri după toate legile retoricii,
 Chiar dacă oratorul nu e ascultat decât de un câine care stă
 Cu gura căscată.
 Aici se iau hotărârile mari, de care depinde soarta
 Tuturora: când să înceapă seceratul, unde să croim aria,
 Cine merge cu boii să aducă vaporul?
 (Aducerea batozei și-a *vaporului*
 Se face cu tracțiune animală: zece-cincisprezece

Perechi de boi cu coarne mari, tepeni în ceafă,
Trăgând industria grea peste dealuri și vălcele.
Vara trecută s-a rupt picdica pe coastă-n vale,
Și Leana, care mâna boii de la oiște – i-a trecut roata

vaporului

Peste burtă – și era și cu copil în burtă!)
Iei cunoștință de geografia satului
Din fugă: ținându-te de fusta mamei, prin vecini
Mergând cocotat în car, pe saci, la moară,
Păscând oile și vacile,
Trimis să chemi oameni pe ajutor, să cumperi țuică,
Să-mprumuți sare, o cană de ulei, gaz.
Să aduci de la tața Leana o oală mai mare,
„Că are ea o oală mai mare, de oameni“.
Reperele! casa Gogoșicai începută și neisprăvită
Casa Ieliței, stând să cadă, „care-și caută-n sân“,
Vreun gard de nuiele, o poartă sculptată,
Câinele rău al lui Florca lui Ghiță, care
Sare peste poartă, țapul aceluiași, de-mpunge copii,
Biserica veche și biserica nouă,
Ca două capete ale aceluiași ștergar frumos, pus pe umerii

satului,

Când se spală pe ochi, dimineata,
Cimitirul din vale, cu lilieci înfloriți.
Te mai poți orienta și după Mutu Iónicicăi,
Care vorbește parcă scrie
Și scrie cu tot capul, cu gâtul, cu umerii,
Cu mâinile și cu picioarele,
Ca și când s-ar chinui deasupra unei mari jalbe
Către Dumnezeu, francată, și nu știe
Unde să pună deștiul.
Buzele moi slobod mereu doar un fel de „aaa!“ „aaa!“
Bâjbăie cu mâna pe la gură,

Parcă-ar vrea să tragă-afară și restul alfabetului.
„Săracul, cum să se-nteleagă ceva,
Dacă se-ngână singur?
S-a pus necazul pe el!“

Mutu stă din vale de Cișmeaua lui Răducanu
Fântânile au toate câte-un nume: Fântâna lui Cristea,
Fântâna lui Petrică,
Fântâna lui Mărinică.
Astea sunt cu cumpănă.
Se află și multe cișmele, izvoarele fiind la suprafață.
Alte repere: vreo poartă cu doliu negru
Și cu brad uscat.
Niscai boi mari, care se țin ușor minte.
Și mai ales copaci: Roșcovul lui Mărinacu,
Roșcovul din poiană, al lui Măi,
Pluta lui Met, pe vale,
Cei trei ulmi uitați de moarte ai lui Fănică al lui Ion Bălan,
Stejarul Popeștilor,
Duzii lui Gheorghe Ionescu.
Podul lui Giurcă, se ține ușor minte,
Podul cel mare, la fel.
Amândouă din lemn, când vine valea,
Nu se mai văd din apă și uneori sunt luate la vale.

Veștile din afara satului au întotdeauna ceva
Enigmatic și ajung la fel de greu, ca-n vremea dacilor:
Sunt scrisori orale, numite „vorbe“
Se spune: „A trimis cutare vorbă“.
Se trimite vorbă să se vândă locul acela de casă
Să se facă pomeni,
Unele vorbe vin și prin vis, de pe lumea cealaltă.
Și-a doua zi de dimineată se duce femeia care-a

Primit mesajul, bate în poartă:

„I-am visat pe cuscrul Ion,

Stătea așa nebărbierit într-o odaie, în picioare stătea.

Zice, am de toate aici, e bine, dar n-am și eu pe ce

Să șed jos, din când în când.

Să-i dați omului pat de pomană“.

Poștașul de vise nu așteaptă să-i semnezi de primire, ca la

Telegrame,

Se duce și adresantul rămâne tulburat,

la securea și pleacă să taie blane

De pat.

CARTEA A TREIA
(1980)

DASCĂLUL

I

Venea la școală de dimineată
Cu demâncarea la el.
Hainele le ținea îngropate la loc, unde muncea.
Că era lup de muncă. Și ajungea la școală,
Făcea ce făcea cu copiii și când le da drumul,
Încăleca pe cal și-o lua peste câmp, la locurile lui acolo.
Se schimba acolo la loc și muncea până-n întuneric.
Se dezbrăca și le-ngropa iar, și pleca acasă,
Acolo la Pârva-n Seculești, avea casă cu etaj.
Și dimineța, se-mbrăca, lua mâncarea și pleca la
Școală călare. Și de-acolo la loc. Om harnic.
Lup de muncă, spunea Moșul, care-i fusese elev.
Învăța copiii foarte bine. Îl chema Bulzescu Matei.
A murit tânăr, săracu! Avea un băiat Ion, se făcuse
Cântăreț la biserică și-a murit de tifos,
Până în războiul dintâi.
Au mai rămas două fete, Ioana și cu Nicolita
(Căsătorită cu Mitrică al lui Nete).

II

Copiii erau de toate felurile. Unii mai mari, alții mai mici.
Și cum învățau? Aduceau un car cu nisip, îl nivelau

Și stau toți grămadă pe lângă el.

Și așa-nvățau literele.

Ștergeau și iar îl întindeau.

– Ia zii, mă, A – făcea învățătorul.

– Zii și tu, răspunde elevul.

– Păi, io zisei.

– Păi, mai zii o dată.

Bată-te Dumnezeu să te bată! și pleca de lângă el.

Pe unii îi „gâdila“ la palmă cu o linie;

– Monitor, dă-i atâtea cu dunga și atâtea cu latul.

Și ălea cu dunga dureau mai rău.

Și unul zice – cine-o fi fost ăla? – „Lasă-mă, domnule

Învățător, nu mai da cu dunga, că-ți dau un leu,

Mi-l dete tata să iau condeie.“

III

Mai era un învățător, care-l suplinea pe Matei,

Unul din Prejoi. Își amintea Ilie Chelcea de el:

„Venea învățătorul cu mămăliga la șold“.

E, legată într-o batistă, avea și el acolo

Vreo ceapă!

Școala era pe locul lui Gheorghe Banța și la ea zidise

Ilie și Ion Țuruc, doi frați, meșteri zidari, veniți din

Negoiești. Ion Țuruc e străbunicul meu.

Iar Ilie a fost tatăl a trei fete:

Lița, Lia (muma alei lu Trică-a lui Gogu) și Anica

(Muma lui Ilie-al Anicăi).

Ăștia din Negoiești erau săraci, pe moșie boierească, grecească,

Săteau acolo în Gura Vocnii, o vâlcea, când cobori

În Amaradia.

Acolo era și-o bisericuță, mititică, așa cam cât o cameră,

Și-o fântână cu trei izvoare, o cișmea.

IV

Dar Matei învățătorul, parcă-l văd

Descălecând, lăsând calul să pască împiedicat

Și el dezgropându-și de la capul locului

Hainele rele și sapa,

Schimbându-se cu hainele rele și-ncepând munca,

După ce-i învățase pe ăia azbucea, pe nisip.

Așa se-nvăța mai-nainte

Și intelectualului nu-i era rușine

Să vină cu mămăliga la șold.

Nu se rupsese bine de pământ,

Tot în el își punea speranța

Și-o îngropa, cum își îngropa hainele,

Ca în lada de zestre,

Ia păstrat.

IOANA, MUMA

Era muma vitregă
 A lui Gheorghe-al lui Ion Țuruc.
 Povestea: „Ne duceam, fato,
 Tocmai la șusea la Căpreni,
 Munceam acolo. Stăteam câte o săptămână.
 Făceam corvoadă.
 (Începuse civilizația, țărani erau scoși la drumuri,
 La corvezi.)
 La urmă mă duceam la Gura Țiganului, iarna, desculță
 De tot de luam lemne cu targa. Ei, ba-mi degera, da' ce să faci
 Eram săracă rău, nici ciorapi n-aveam“.

Și bărbatu-su era la București, cărbunar.
 Vindea cărbuni, să facă bani,
 Dar n-apuca să strângă neam și ea sta desculță.
 Și răsare unul și zice:
 – Vezi că ți-a venit bărbatul mort,
 Du-te de ia-l de la Craiova.
 Și-am trimis pe cineva.
 Și până a veni el mi-au murit și copiii amândoi.
 Și-am îngropat trei morți odată.
 Și n-aveam de nici unele, n-aveam decât apă-n vadră.
 Cum să mai poci?

Și lui Ion Țuruc i-a murit nevasta
 Și-a luat-o pe Ioana asta. Era tânără și țeapănă.
 O femeie voinică și frumoasă și cu putere.
 Și-a făcut cu ea o fată, pe Domnica,
 De-a murit la 27 de ani, măritată.

RĂDĂCINA GRĂULUI

Maica zicea:

„Lasă, fată, faceți-vă, fată, copii

Să aibă și ei unde se duce, cu cine să vorbească,

Să se joace.

Că eu am fost singură și nu-mi deschidea nimeni ușa,

Să-i spun și eu o durere.

Șase frați am avut și mi-au murit toți,

De câte-o boală, așa.

Se numeau: Enache, Nicolae, Constandin, Constandina,

Ioana, Dina... Să le faceți colac, că le stăpâniți moșia colea.

(Acum să facă ăștia de le-au luat pământul.

Cercelaru și cu Ciupag și cu Balamuc, ai de mi-au

măsurat moșia.)

Maica a avut moșie multă.

– Ei, zice mama, care seamănă acum

C-o poză de-a maicăi, de e pe perete,

Le-am făcut colac.

Acum nu mai pot să-mi frământ nici mie,

Că nu mai am nici pentru mine putere.

Și baba de la vale (bunica dinspre tată) îi spunea mamei:

– Fată, când ați pune de colaci,

Să vă gândiți și la cumnații mei,

O fată Stanca și-un băiat Nicolae.

Erau niște copii grași și frumoși

Și-au murit pe la 10–12 ani.

Erau frați vitregi cu Ion Bălan.

Și mama pe toți i-a ținut minte

Și la toți le-a făcut colac, cât a putut.

Morții noștri mănâncă și ei, odată cu ai vîii,

Și dacă nu le dai colaci de pomană, e ca și când ai

Lăsa niște copii fără pâine.

Se uită și ei cum mănâncă ceilalți

Și așteaptă acolo în grâu, la rădăcina grăului.

Să-ți aduci aminte și de ei,

Că ei au ținut mai 'nainte pământul și rostul vieții.

MAMA

Cum să nu fiu bătrână, mă,
 Dacă am apucat trei rânduri de treierat de grâu?
 Când eram mică, se treiera cu cai și cu boii.
 Se făcea o arie mare, rotundă. Se cioplea
 O arie rotundă. O măsurau – și-n mijloc
 Băteau un par – steăjer.
 Și-acolo legau doi cai
 Și-i învârteau, până se-nvrtea frânghia după steăjer,
 Și la urmă da-napoi.
 Și iar învârteau, în partea ailaltă.
 Și la urmă, veneau oamenii cu furcile, îi întorceau așa grâul
 Și scuturau – și paiele de mai aveau spîce, le dădeau afară.
 Și treierau, ce mai rămânea – și-ncoló și-ncoló.
 Și atunci dădeau toate paiele afară, cu furcile, cu lopetile.
 Strângeau grâul cu lopetile la steăjer.
 Muierile măturau aria. Și venea vânturătoarea.
 Da' mai-nainte vânturau cu vântul.
 Ce pâine mâncau ci? Numai plesne. Numai bulgări. Caii
 Potcoviți scoteau bulgării pe arie.
 Și la urmă am apucat batoza.
 Se băteau cu ea 5–6000 de kilograme pe zi.
 Ei, se termină și batoza și veniră combinele.
 Cu combinele nici că treieri, nici că ei.

Vezi doar grâul așa-n picioare, și gata! s-a dus. Nu mai e. La Anul.

Uite, grâul ni-l luară de-a-n fuga. Nici nu l-am văzut
 Prin comună. Am văzut mașinile – și gata! asta a fost tot.
 Azi dimineată începură seceratul
 Și până acum îl și-ncărcară și plecară mașinile cu el la bază
 Și gata. Veniră, strânseseră paiele, tractoarele-n urmă arară...
 Și așa mereu, două, trei zile
 Și suntem gata scuturați de grâu.
 Se uită oamenii cum se seceră pe moșia lor
 Cu indiferență, parcă s-ar seceră undeva în Bulgaria.
 Nu mai vezi seara fum ieșind pe coș,
 Că n-au lemne și fac mâncare pe aragaz.
 Au început să pună cartofii pe la poartă – un rând de cartofi
 În drum de-a lungul gardului.

Ăsta ar fi al treilea rând de treierat.
 Uite, apucai și anul 1960, să văd cum se seceră
 Fără să vezi bob de grâu.
 – Lasă, mamă, că e bine, nu mai ai grijă
 Să mergi să faci oameni pe ajutor, pâinea o iei de la
 Brutărie.
 – Treaba voastră, eu spusei ce știu.

În secerat era, pfu, ce gloată!
 Acum nici nu visează că se seceră.
 Cu caii se treiera până prin 1910, 1915.

Apoi au început să vină vapoarele, mașina de treierat
 Și Constantin Leancă băga toate paiele, să țină vaporul încins.
 Multe vede omul cât trăiește și pate, pate.

CIOCEA

Ciocea secera singur pe la Bocșă.
 Trei pogoane de loc de grui,
 Ce să facă el singur în trei pogoane?
 – Cumnate, da' cumnata nu vine?
 – Fir-ar a da! că nu vrea să vie.
 Mai dau și eu, după aia mai pun oameni, după
 Ce-or mai termina și ei.
 Plecăm eu acasă, povestește mama,
 Mă duceam pe la Manda
 Și-o vedeam pe muiera lui Ciocea la poartă,
 Punea fluturi pe-o cămașă.
 – Cumnată, cumnatul singur pe-acolo, nu te duci
 Să-i ajuți?
 – Ba! Are copii.
 Să-și muncească, să le dea de mâncare.
 Și-ncepea să ocăre:
 Lovi-l-ar plezneala,
 Găsi-l-ar al din baltă,
 Găsi-l-aș tapăn
 Până deseară, lua-l-ar boala,
 Umple-l-ar jipul!
 Că eu n-am venit cu copiii la el.
 Înțelege-te cu ea.
 Ei, copiii erau ai lor, ai cui să fie!

Ea și-a vândut șase pogoane de pământ al ei
 Și și-a luat căruță cu cai.
 Se plimba pe la bălciuri și numai fluturi punea pe ea,
 Cine mai era ca ea?

Și-ntr-o luni după Pasti s-a certat Ciocea cu Măria.
 I-a scos lada cu toale în curte și le-a dat foc.
 Au ars toate. Avea palton bun de *carachior*, cămăși, fuste.
 Și-au ars toate, nu se putea apropia nimeni, că se lua cu
 Securea după el.
 – Iuu, cămășile mele, lucrurile mele de la tata,
 Să mi le ardă el.
 Ea – îi tăia gura în fier și-n oțel, nu mai tăcea. Da să se
 Apropie, el amenința cu securea.
 – Păi, dacă te-ai făcut a da! Să vezi tu cum îți litroșesc tot.
 Și ea a rămas goală. Și-a plecat la Mitroacă, la deal,
 Vezi că ți-a dat fiștireaua? i-au zis și ei,
 Nu-ți spuneam noi? Așa, gura bate fundul,
 Te-a luat ala la rapangele.
 Ciocea mai ținuse una înainte,
 Pe Păuna lui Predu și aia frumoasă.
 Și s-a dus Ciocea la Păuna, fosta lui nevastă,
 Și-a luat-o:
 – Hai acasă, că n-am muiera. A plecat, fir-ar a da, hai tu.
 Și-a venit aia. Și când a auzit Măria,
 Repede cu valea, a doua zi venea cu valea,
 Venea c-o falcă-n cer și cu una-n pământ.
 Că ea era mare și fustele mari parcă mergea cu valea toată.
 S-au încăierat până seara
 Și seara a răzbit asta și-a plecat ailaltă.

Treaba voastră, zicea Ciocea, să-mi rămână una acasă,
 Să nu-mi stea curtea pustie
 Și să aibă cine îngriji de copii.
 Măria era muma copiilor, a biruit dragostea de mamă.

IOANA LUI MĂRĂCINE

Are mâinile paralizate, moi
 Și-a văzut-o o femeie într-o zi, șezuse pe lemne,
 Mîgoroșea acolo prin lemne, pe lângă brutărie.
 – Da' ce faci?
 – Să frîng un băț, să iau pâinea-n spinare,
 Că luai de la brutărie și nu pot s-o duc acasă
 În mână, că-mi tremură mâinile și-mi pică.
 Că mâine e sfântul Ion și să-mpărtesc și eu Rinii
 (Fata ei moartă până-n douăzeci de ani)
 Cum să stau și eu așa, să nu-mpart și eu?!
 De făcut colaci nu pot să fac...
 Câte mălaie făceam eu și-am dat săptămîna trecută
 Să fac și eu mămăligă într-o tigaie
 Și n-am putut s-o termin, am mâncat-o mai mult păsat.
 – Dar cămășile cum le speli?
 – Cu picioarele. Le pun în albie, pun apă,
 Împing săpunul peste ele cu piciorul
 Și trag acolo! Și le atîrn pe culme.

Are cinci copii care-i mai trăiesc, toți cu avere, cu case,
 Toți în Craiova.
 – Și-am zis să-mi dea și mie câte 25 de lei pe lună toți
 Și făceam 125 de lei și trăiam și eu.
 „E, fir-a dracu, ai lua banii degeaba.“

I-a dat în judecată și-acolo la Craiova i-a-ntrebat
 Judecătorul pe copii:
 – De ce nu vedeți de mama voastră?
 – Păi, nu ne-a dat nimic!
 – Ba le-am dat, domnule judecător, le-am dat pământ,
 Ie-am făcut case...
 – Bă, v-a făcut mari! V-a dat viață, păcătoșilor, și v-a făcut
 Mari. Ce mai vreți de la ea? Să aveți grijă de ea.
 Și uite cum au.

După vreun an a paralizat și de picioare.
 Spunea: „Nu pot să iau sticla cu gaz,
 Că nu poci s-o ții în mână
 Și s-o pun pe mine și să iau chibritul
 Și să-mi dau foc. Că lumea le îndepărtează
 De mine – și gazul și chibriturile.
 Nu știu, o fi păcat, că mi-aș da foc,
 Da' o fi păcat, nu m-oi mai întîlni
 Cu copii ai morți! Că numai așa aș
 Scăpa de viață! Altfel n-am cum
 Să-mi fac moarte, că și pentru asta trebuie putere.
 Stătea pe-o pătură-n pat.
 – Bine, dumneata nu mai ai țoale neam?
 – Mai am și eu un rînd colo, de moarte,
 În troaca aia de cufăr.

Nu mai avea nici dinți în gură.
 – Ce-ai făcut cu dinții, că dumneata
 Aveai dinți buni.
 – I-am frînt în coji de pâine,
 Când îmi mai aduce și mie cineva.
 Noaptea se deschidea ușa singură,
 Că se-nvechise și casa
 Și ea se tăvălea până ajungea acolo

Și cu ciomagul în gură, de-l proptea sub broască,
 Să nu se mai deschidă ușa, singură, în fata stăfiei
 Tinereții apuse,
 Și iar se tăvălea înapoi,
 De se ducea la pat.
 Altă dată se târa pe lângă perete,
 Până ajungea la drevele ferestrii,
 Se prijonea cum putea de ele
 Și tipa acolo, s-o audă cineva,
 Să vie la ea, să-i dea o picătură de apă.

Vorbise c-o femeie, să treacă să aibă
 Grija de ea, un ceas-două pe zi,
 Și-i lăsa casa, după aia.
 S-a dus femeia, o dată, de două ori,
 Ba chiar o lună de zile. Și la urmă
 A pus tagă. Povestea:
 „Păi, știți ce instrucție făcea cu mine?
 Zicea: «Vino de mă-ntoarce și pe mine
 Pe partea ailaltă». Mă duceam, o-ntorceam,
 După aia: «Așeză-mi tu picioarele bine.
 Pune-mi tu mâna asta sub cap.
 Dă-mi niște apă rece. Nu, că nu mă
 Puseși bine, întoarce-mă la loc,
 Dă-mi să mănânc. Ce-mi bagi lingura
 Așa pe gât?»
 De-aia nu m-am mai dus.“

Ei, femeia ca omul bolnav.
 Au venit copiii și-au dus-o la azil.
 I-au luat și pe-âl bătrân, care ședea mai demult la ei
 Și-au dat cu
 Amândoi în curtea spitalului.
 Au murit – ea la o săptămână,

El la vreo zece zile. Ai bătrâni
 Erau certați. Nu știu dacă
 S-or fi împăcat acolo.
 Și-or fi vorbit, nu și-or fi vorbit.
 Ce oameni vrednici au fost
 Ce gospodărie aveau!
 Asta e bătrânețea. Așa-ți sunt copiii!

RONCIOAICA

Era muma lui Ion Poștaru
 Și mama mă mâna să-mi descânte.
 Și mă duceam la ea și pune a-pan strachină
 Și lua frigerea și descânta cu ea, întâpând apa.
 Cu mare greutate voia să descânte.
 – Numaidecât nu,
 Că se pune pe mine la noapte,
 De câte ori descânt, se pune pe mine și nu mă lasă să dorm
 Și mă-mbolnăvesc eu.
 – Hai, fă, gagă Marie, că e bolnavă rău mama,
 Te roagă ea să-i descânți,
 Că nu mai poate, țipă de-aseară.
 – E, pentru ea, să fac pentru ea,
 Că-mi pare rău de ea. Da' la noapte țip și eu.

Și pune apă-n strachină și lua frigerea,
 Descânta, mai stâmpăra câte-un carbunc,
 Da' nu știu ce zicea.
 – Du-te, du-i asta, să dea pe la cap pe-acolo
 Și să bea de trei ori din ea.
 Veneam acasă, îi dădeam apa aia și-i trecea.
 – Parcă-mi alină, zicea maica,
 Biata gaga Marie e bună

Și cum zisă, mă întreba?
 „Leacu de la mine să fie.“

Ca să aibă leac, nu da sticla cu apă descântată în mână,
 O pune jos. Și nu lua banii din mână.
 Îi puneam jos și banii – lua din ei doar un crețar –
 Și eu luam sticla.
 „Las-o așa, ca să aibă leac. Ia-o de jos
 Și du-te, muică, cu ea.

Era o femeie frumoasă,
 Roșie, roșie.
 Spunea: Am avut, mamă, 4 000 de franci
 De argint. Îi aveam îngropați după
 Sobă, că bărbatu-meu era opincar,
 Cumpăra opinci de la Craiova și le
 Vindea la Bălcești, la târgurile alea
 La deal. Cum erau și Mugurel și
 Fiu-său, Roncea.
 Și la-nmormântarea fie-mea, fiu-meu,
 Gheorghe, a scobit acolo
 Și-a luat toți banii.
 S-a dus cu muiera lui și-a făcut
 Casă pe pământul muierii, pe la Ivănescu
 La deal.
 Și a rămas baba singură și fără bani.
 Și cu niște dureri în creștet fără leac.
 Descânta doar la câte cineva cunoscut,
 Nu la lume.

DE VIVOR

Când te dor dinții, e prăpăd.
 Că de la unul se-ntărâtă toți.
 „Nu ți-ai mai descântat de vivor, de ceva.“
 Mai multe muieri descântau de vivor,
 Da' Cismăroaica descânta ăl mai bine.
 Descânta: de fofoloace, de pârțuică,
 De găte, de cleștile capului, de răgnă, de vânt, de
 Ales untul, de dânsele, de răsturnarea făcăturilor
 De spălarea urii, de-a aduce țaița pe sus.
 Și, bineînțeles, de zgaibă.

Da' cum descânta? Întâi te-ntreba
 Ce boli ai mai avut. Ce boli au avut
 Părinții, că astea se moștenesc.
 Cum te doare și unde te doare,
 Pe-ăi de nu știi să scrie, îi punea
 Să se iscălească pe-o tavă cu nisip,
 Să le citească ea caracterul,
 Că și ăsta influențează boala.
 Pe ăi de nu – doar puneau deștul.
 Apoi te lua la pipăit,
 Și-abia la urmă începea să turuie.
 Vorbea, vorbea, cu niște vorbe
 De nu le-nțelegeai, vorbea,

Până se plictisea boala. Doamne iartă-mă,
 Și fugea. Ce mai, plecai de la
 Ea vindecat.
 Vedeați pe câte una cu gogoșa ochilor umflată,
 Cu ochiul ochiului mărit, ca la pisici, noaptea.
 Cu turtele măselelor roșii,
 Gâmfată la față,
 O mai prășnea și sângele pe nas.
 Și se ducea la deal.
 Și mai era și cocârlită de foame, șontroapă,
 Imoasă, cu câte-o hanță pe ea,
 Descheiată, mergând așa ca hala, răscaiată,
 C-o talabă cât stânjenu, călcând prin știormine, dacă
 Era noroi,
 Lovindu-se cu deștele prin bruși, de era secetă.
 – Un`te duci, gagă?
 – Ei, mi-a pus una cuțitu,
 Fir-ar a breazu să fie, fir-ar a-nchilomănitul!
 Și mă duc la Cismăroaia să-mi întoarcă ea cuțitul.
 Lovi-o-ar izdatul de netoată!
 – Du-te, gagă, du-te, dacă ți-a pus aia cuțitul.
 Dar dinții nu te dor, să-ți descânțe de vivor?
 – Lasă, că nu-mi arde mie de vivor acum.

UITAREA

- Fato, uit. Mă arde-aici
(Arăta în creștet). Venii să-mi dați și mie niște...
Uite, că uitai... niște... elea.
- Elea? Care sunt alea?
- Elea, așa... îți vin cam până la genunchi...
- Mă, țărui?
- Nu.
- Araci de vie?
- Nu... uite-așa... (facea cu mâinile, ca și când ai rupe ceva)
Să le dau la scroafă.
- Care dracu de scroafă, mă, că e după Crăciun.
N-ai tăiat-o?
- Am tăiat-o, fată, am tăiat-o.
- Păi, care?
- Aia mare. Grăsuna. Că fusei și luai
O spinare de pârmaci. Îi legai cu betele
Și-i adusei în spinare, să-i mănânce scroafa. Și-i mănca
- Fi-ți-ar scroafa a dracu... Poate vaca...
- Ei,ei...
- Și atunci ce să-ți dau, mă, foi de porumb?
- Ei, alea, după alea venii...

Aolelea, săracul om, cum ajunsese!
Mama-i vorbea în vorbă, venise după foi de porumb,

Dar ceilalți, văzând că nu nimereste vorba,
Că stă ca un vinovat la rechizitoriu,
Ca unul care nu-și nimereste păcatele la judecata de apoi,
Pufneau în răs... Marioara... Lisandria începeau să râdă.
El nu se supăra, zâmbea și el și stătea așa pierdut în
Sensul vorbelor.

– Bine, mă... am un braț de foi, îți dau.
Zicea mama. Ia spune ce face Măria (nevastă-sa)?
Toți ciuleau urechile.

– E rău Măria. I-auzi că să vând grăsuna.
– Poate vaca.

– Ei, ei... Mânzata aia... Și eu ziccam să-mi fac car
Să mă duc eu cu el pe unde știi eu... Să car...
– Să cari pe deavu... Unde să te mai duci? Ce să cari?
Că zicea Măria că de cum ieși din curte, te pierzi.
Și-ai fost odată cu vaca în pădure, v-a căutat toată noaptea
Și dimineata vaca venea singură de la deal și tu de la vale.

– Am întâlnit-o și eu pe tața Măria, intervine Marioara,
Lăcrimând de răsul pe care încearcă să-l înghită.
Zicea: A mai făcut una Niță.
S-a dus la Craiova și-a venit cu mașina și n-a mai cunoscut
Comuna. Și s-a dus până la Drăgășani.
Și acolo l-a suit altul în mașină și el a trecut în partea
Ailaltă. S-a oprit în pădure și-și căuta casa...
Așa e, nea Niță?

– De, fată... știu ce vrea să spună. Și uit repede, că mă
Arde-aici
În genunchi (arăta în creștet),
Toți râdeau, câți erau acolo în drum de taină, și el se uita
La ei cum râdeau. Așa blând.

Odată trecea la vale. Îl oprește mama
– Unde fuseși, mă?

- Stai să mă mai gândesc. Uite, nu știu, uitai.
- La Torica (fata lui)?
- E, e...

Cine știe ce păcate or fi căzut și pe capul lui cu
Uitarea asta.

Mumă-sa a fost limpede până a-nchis ochii.

A trăit 96 de ani. Bătrână, o ținea iarna fără foc.

Și băgase stupii la ea-n cameră. Vreo doi-trei.

Și nu putea să-i facă nimeni focul, că ieșeau albinele.

- Dați-mi, mă, și mie foc, că mi-e frig.

Și n-avea nici saltea, dormea pe blană.

- Ei, păi ce? Să mai moară, să mai moară.

- Păi bine, mă, o muri când i s-or isprăvi zilele...

Dacă mai are zile?

Tălpășanca era soră cu Ioncica și cu Frusina.

Niste oameni tari.

Ea nici nu se-ncălța. (Nici Ioncica.)

„Nu mi-e frig, degeră o țară, da...” Se-mbrobodea peste cap.

Și c-o vestuță de lână pe ea... și trecea la vale desculță

Prin zăpadă.

- Gagă Dină, nu ți-e frig?

- Nu, degeră o țară, dar se-nfierbântă picioarele și merg.

Așa erau oamenii atunci. Și era mai bine, că erau căliți.

Așa făcea și moașa Anica lui Pătru lui Stan.

Stătea lângă găște cu nuiua în mână, desculță pe zăpadă.

Nu punea mîntean pe ea. În cămașă și desculță,

Dar pe Dina Tălpășanca, după nouăzeci de ani

Începuse s-o ajungă frigul.

Nu reumatismul, nu știa ce e ăla, îi era ei frig în oase.

Și tocmai atunci fiu-său s-a găsit să-i bage stupii-n odaie.

Nu știu ce i-o fi venit, că el era om bun.

Ei, a greșit și de-aia îl îneacă și pe el uitarea.

Ca o apă tulbure care a trecut peste el.

Și-l arde în creștet.

- Ce face, mama ta, mai trăiește?

- Fată, să zic că trăiește... dar nu știu de unde s-o iau...

Dar dacă mi-o arăți, ți-o cunosc...

Într-o noapte, ploua afară și s-a pomenit

Nevastă-sa fără el.

Iese, îl caută. Și când se-ntoarce

De prin curte, el sta sub un

Prun. Dezbrăcat. Sta ciuciulit acolo.

- Ce faci aici?

- Ei, stau.

L-a dus la ospiciu. Și după

O săptămână merge fiu-său pe la el -

Era cu urechile mâncate de ăilalți

Nebuni, îl bătuseră -

Se murdăriseră și-l spalau cu

Furtunul.

El tremura acolo...

L-au luat acasă.

Doamne, Doamne, zilele astea câte le ai,

Le ai, când nu mai poți, nu știu

Cum să scapi de ele.

BUDICĂ

– Ia duceți-vă, mă, la cucoana Marița,
Să mai îmi dea și mie niște tutun.
Cucoana Marița era bojeria, că el fuma boji.
Știi, lumea când seceră, pe unde sunt boji,
Lasă bojii așa, și aia era cucoana Marița care-l servea
Pe Budică. Îi aduceau copiii – erau toți cu vitele pe câmp –
Foile de boji, el le freca în mână vesel.
– Să-i spui să-mi dea de-ăla mai uscat.
(Alegeam foile să fie mai uscate),
Le lua, le freca în mână și făcea țigare,
Avea câte un petec de hârtie la el.

Duminica fuma boji, că tutunul era scump.
Sta cu decorațiile pe piept și fuma boji
Din pipă, duminica dintr-o pipă veche, pe care-o tot
desfunda cu bontreciu

Decorațiile erau din război, de la '77.
Fusese cu Panduru (bunicul lui Panduru, îl
Chema, nu știu cum îl chema, nu Gheorghe, Dumitru).
Și mai era unul Pătru Tudoran și unul Mitroi.
Ăstia doi au murit. Aveau un tablou la biserică.
Așa, două crengi, cum să zic, de stejar, împreunate
Și cu tricolorul în vârful.

Era cât o icoană. Și scria „Petre Tudoran și Ion
Mitroi, morți pentru patrie“.
Nu l-am mai văzut tabloul ăsta, era pus la biserică a veche,
Dacă au dărâmat ei biserică, de pe timpul lui Pazvante,
Ce să mai aibă grijă de-o poză a unor bieți eroi.
Pe Budică îl chema Ion. (Era bunicul lui Mitrele și al lui
Cotoarbă – tatăl mummii lui Cotoarbă.)
Mama l-a mai prins, când era bătrân.
– Era bătrân, vezi, dar mai putea merge cu vacile
La drumul Vâlcii. Avea o vacă neagră și una albă. Și
Spunea povești, spunea și de la război, cum au luptat ei.
Ascultau ai mai mari
Și pe noi ne trimetea după boji.
Scăpăra cu o piatră, cremene „Am o cremene bună!“
Și cu amnarul.
Iasca o învăluia în cenușă și-o fierbea.
Se făcea căltoasă așa și moale.
Iasca se cultiva în sălcii...
– Ia suiți-vă în sălciiile alea mai bătrâne și luați-mi
Pălăria,
Că mi-o duse vântul acolo.
– Nu e nici o pălărie.
– Iasca aia! Să mă duc s-o fierb acasă, că mi-o ia altul.
Și când mergeam pe baltă, Budică ne ruga:
– Mă, intrați voi, moșule, colo-n baltă și băgați mâinile-n
Nămol
Și luați lipitori.

Și-i aduceau copiii lipitori și el le pune pe picioare.
Sta cu picioarele-ntinse și pune lipitorile și sugeau
Lipitorile
Reumatismul de la '77. (Atunci zicea el că mersese mult târâș,
târâș

Prin apă, cu șpanga deasupra, să nu se ude.) Și sugeau
Lipitorile
Din unchiș până cădeau pline de sânge...
Alea erau doctoriile lui de reumatism,
Că-l dureau picioarele, că erau umflate.
Lipitorile sunt bune la toate, zicea, nu te costă nimic,
Doar că nu țin de cald. Ba și țin o țără.

Fuma boji, se trata cu lipitori
Și duminica își punea cele două decoratii,
Care-i dădeau dreptul să fumeze boji și să-și verse
Sângele pe la baltă.

GHEORGHITA LUI CEAPĂ

Mitru Ceapă și cu Tufăriș cântau din caval.
Aveau niște cavale lungi
De trei sferturi de metru,
De-abia ajungeau cu mâinile pe găurile alea.
Durluiiau la umbră acasă,
Ori iarna. Atunci stătea Ceapă în pat, culcat, și le zicea.
Cepoica, femeia lui Mitru, rânjea și râjnea. Și el cânta.
Ea râjnea boabe, să facă mămăligă.
După aia, cântăreții se opreau și-și discutau
Întâmplările de vară.
– Mă, când ne duceam pe la Marmizon!
Pe la Grădina Icoanei! Pe la Antim... Care, mă? Coló
La Antim!
Vindeau ceva, cărbuni, avea orașul cărbuni,
Cu asta mergea capitala atunci, cu fum, ca satul.
Ei cu cobilițele cu cărbuni, erau negustori, cărbunari...
Și la urmă se-ntorceau la vatră, acasă, cu nimic, cu câte-o
Tecișă după gât, ca Bătu. Petreceau acolo,
Femeile munceau. Ziceau că au oamenii la București
Și ei veneau cu câte-un caval de-un metru.

Gheorghita, femeia lui Ceapă, era vrenică.
O femeie slabă și cu ochi albaștri.

Dacă mergeai cu ea la muncă, nu te lăsa să pui jos.
 O chemam să ne ajute și nouă. Și ostencam. Ziceam:
 – Hai, nepoată, să mai stăm jos.
 – Ho, mai dăm așa până pi colo. Mi-arăta un loc.
 Când ajungeam, mai lungea iar. „Ho, că tot mai dăm.“
 – Nepoată, ce ți-a adus nepotu Mihai?
 – Nimic. Păi, nu mi-a adus nimic niciodată.
 Lua copiii mici cu ea.
 Făcea o țără gaură în pământ
 Și-i băga cu fundu-n ea, să nu plece.
 Și la masă îi lua și pe ei, să le dea mâncare.
 Mânca și-i ținea și pe ei în brate.
 Și odată copilul s-a pișat în strachină cu fasole.
 Și oamenii, câți erau așezați jos, au început să râdă toți.
 Și femeia de pusese masa a dat să lapede –
 Și Gheorghita a luat strachina:
 „Jasă, c-o mănânc eu,
 Că mi-e că n-ajunge la oameni
 Că mie nu mi-e silă,
 Că e copilul meu“.
 Și maica (ea avea oameni la secerat, pe Stava)
 I-a luat-o din mână, și-a lepădat-o, a spălat strachina și-a
 pus alta.
 – Las-o, c-avem mâncare.
 Da' cum s-o fi simțit ea de rău, dacă a văzut copilul ei
 Că-i făcuse una ca asta!

Așa munceau femeile ca niște roabe,
 Aduceau lemne cu capul,
 Mălaiul îl răjneau,
 Că aveau puțini porumbi.
 „Mă, răjnii o strachină,
 Și făcui o țără mămăligă mai proaspătă.

Asta era muierea lui Ceapă, Gheorghita.
 Copii, unul a fost Coadă.
 Și altul – ăsta de povestii cu masa –
 Era de-o samă cu tata,
 A murit pe front, în 1917.
 Gogu lu Ceapă. Era un băiat frumos.

Femeile se canoneau mult cu copiii,
 Că bărbații, când a-nceput să le miroase lor negustoria,
 Când a ajuns și-n Bulzești ceva din lumina Bucureștiului,
 Unde vîi și te pricopsești, că nu trebuie să te mai
 Încrezi în pământ,
 Se duceau făcuți tîlv la vale,
 Vindeau cărbuni prin Dealul Spirii
 Și veneau acasă alicniți, izâniți și tot muierea
 Trebuia să le răjnească.
 Iar copiii, mai venea câte-un război,
 Plecau... și parcă n-ar fi fost niciodată.

AMBACU

Pui ambacu pe niște mâini și picioare,
 Fă treabă, muncește,
 Fugi, aleargă!
 Toată viața alergi cu ele
 Și zici că de ce te dor picioarele.

Moșu, zicea așa.
 Avea 88 de ani, îl trăgea Ionică pe mâini.
 – Păi, te dor?
 – Păi, mă dor.
 Toată viața pui ambacul pe niște mâini și niște picioare.
 Ce să facă și ele, săraccele, cât să țină?
 Le vine odată vremea. De an am început s-o târomesc.
 Sunt ca oaia aia târsână, slabă și amărâtă. A intrat scala-n
 Oase.

– Iasă că Sultana are și ea peste optzeci
 Și merge tatarigă,
 Așa o vezi pe drum, iute, iute, zicea mama,
 Care se văieta mai rău decât bunicul, c-o dor picioarele,
 Dar se gândea să-l încurajeze.
 – Ce, că atâta jirfă de viață-am făcut!
 Prea jirfă mare! Ofta.

Zicea că nu-i place, că acum seara-n sat
 E o țipenie de mormânt,
 Nu trece nimeni la deal, nimeni la vale,
 Nimenea nu cântă...
 – Iasă, tată, că așa era și-nainte.
 – E, nu era așa. Da' și când era liniște, era bine,
 Abia așteptam să vă culcați, ca să scriu.

Fusese logofăt și-i plăcea să scrie. A-nvățat carte
 Pe nisip, cu învățătorul Matei Bulzescu.
 La urmă – pe hârtie. Scria foarte frumos,
 Niște litere parcă le picta.
 Și de multe ori avea penița legată cu ață de-un surcel,
 Că tocurile le lua copiii, cele șase fete.
 Le căta, dacă nu le găsea,
 Lega penița de-un surcel
 Și ce scris scria!

Acum, uite că-l dor mâinile.
 „Freacă-mă așa cu gaz, iaca pe-aici pe la-ncheieturi
 Mâinile nu se mai aduc,
 Nu pot să mai strâng în pumn.
 Mi-au ieșit noduri la dește,
 Mă dor când strâng palma.
 Picioarele umflate... of, of!“

MĂTĂUZUL

Ciula își cârpea basmaua

Cu un petec mare.

Petecul era mai nou și basmaua mai ieșită.

Și se vedea.

– N-avusei nici ață neagră și dedei și cu albă.

– Ce dracu făcuși, Ioană, aci?

– Ei, păi, o iau la lemne

(Aducea lemne cu capul),

O mai iau cu vacile.

Tata zicea:

– Uite, fir-ar a deavu, un cap are.

Cât e capul de mare? O palmă. Dacă nici în palma asta

N-are ce pune întreg! Cârpește și baticul!

Când oi vedea muierea cu basmaua cârpită

În cap, dacă n-are ea nici în creștet să pună un petec

Întreg,

Să n-o mai văd, mi se-ntunecă,

Merge ca mătăuzul cu petecul în cap.

Cu capul gol nu se pomenea

O femcie măritată. Era rușine.

Odată ce se mărita

Termena cu capul gol –

Și punca petecul.

AMENINȚAREA PRUNILOR

Prunii noștri din Răculețu nu rodeau,

Înfloreau și prune nu făceau.

Niște oameni îl învață pe tata:

– Să te duci să-i mai ameninți cu securea.

– Adică, să-i taie? se amesteca Nicolae în vorbă.

El nu știa obiceiurile vechi.

– Nu, doar să le-arate așa securea.

– Și ce să zic?

– „Ori faci prune, ori te tai.“

S-a dus tata, într-o dimineată,

Și i-a luat la rând:

– „Ori faci prune, ori te tai“,

Îl adusese și pe Nicolae

Și-l învățase ce să zică:

„Iasă, că face la anul“.

Îl ierta, trecea la alt prun:

Ori faci, ori te tai“.

„Iasă-l, că la anul încarci carul.“

Era în ajunul Crăciunului.

I-a amenințat tata pe toți și-a plecat cu sufletul ușurat.

Da' prune tot n-au făcut.

Iar pe ăia buni, din vale, care dădeau roada bună,
 S-au dus unii într-o noapte și i-au tăiat.
 Lemnul de pruni face cărbuni buni.
 Țștia care aveau de lucru la fierar,
 Au tăbărât cu securile. Ce să-i mai amenințe?
 I-au tăiat și gata.
 Am rămas fără pruni deloc.
 După vreo trei săptămâni s-a aflat.
 A aflat cine a fost, s-a dus la ei: Bine, mă orbetilor,
 Eu îi corconesc și voi vă bateți joc?
 Ce să le mai facă? Hoții au pus tagă.

GÂNJUL

Cei mai înstăriți își făcuseră car de fier.
 Era o noutate.
 Adică avea osii de fier,
 Și acolo mult fier pe el,
 Legate roatele bine.
 Făcea: țaca-țaca-țal! când mergea.
 Că mai înainte erau de lemn.
 Tot din lemn, numai niște șine pe roate.
 Gânjurile erau de ulmi subțiri
 (Puieti de ulmi), tăiați și răsuciți.
 Făceau focul în curte, pârleau la gânjuri
 Până se înmuiau ele,
 Gânjul e partea de sus a loitrei, de unde se prinde
 Leuca.
 Și când se încărca prea tare carul,
 Se frângea osia.
 „Ei, i s-a frânt osia-n deal“ –
 Veneau acasă și făceau osii.
 Roatele se învârteau greu, vai de vitele alea!
 Se rupeau și urechile protapului.
 Și rămâneau iar în deal. Inima era tot de lemn.
 Zice: „Mi se frânse inima. Plesni acolo pe gura inimei“.

Moșul avea car de lemn și-l tot dregea.
 Mereu se rupea ceva. Bleaurile, japița,
 Șublele loitrei, șușleții, ciocâlteul, jiglele, cărcea, crucea
 cărceii, răscolul, obada, de-i zic ai mai bătrâni
 năplașul – nimic nu se mai ținea. Ba se rupeau cuiele, tot
 De lemn, ba osia, ba fusul osiei, ba podul osiei, ba stragalia
 Ba inima. Și dregea, dregea în curte.

– Nu-l dai deavu, să-ți faci un car de fier, că ești om avut.

– Nu, că e bun, nu mi s-a mai rupt din hăl-an?

– Care hăl-an? sărea maica.

– An vară, fa!

– Ce an vară? Alaltăieri e an vară?

Nu te-a lăsat colo pe Bisa,

S-a fărâmat, s-a făcut surcele?

Toată lumea are cară de fier, tu te canonești breazu.

Nu vezi că s-a făcut împilostrit,

Nu vezi că nu mai ai ce drege?

După aia Moșu s-a-nfuriat,

Și-a luat și car nou, și căruță,

Mergea ca sucala.

Ce car, ce căruță!

Dar tot îi mai plăcea să dreagă și la al vechi,

În curte, când avea timp.

SECERELE DE OS

Spânu secera și lega la grâu.

Și pe grâu, știi, trebuie să te lași cu genunchiul,

Când faci snopul.

Și el avea pantalonii rupți în genunchi.

Și i-a întors cu turul înainte,

Ca să poată lega.

Așa a venit la loc.

El lega în urmă, după femeile care secerau înainte,

Vorbeau tare, râdeau, cântau. Era frumos la muncă.

Și la masă, Măria Bălii dă cu ochii de el

Și i se pare ceva greșit la el. Îi ia sama bine

Și începe să se-nchine.

– Mă, tu te uitai, mă, azi-dimineață

Cum luași pantalonii?

– Păi, cum îi luai, fă, cum îi luai?

Se făcea Spânu că nu știe.

– Păi, nu vezi, mă, că te-nchiotorași la spate?

– Nu știu, că mă sculai de noapte.

– Nărodule, du-te colo-n vale și-ntoarce pantalonii,

Că se schimbă vremea,

Se mai pune vreun potop, ne-apucă-aci

Și tu nici nu poți fugi așa cu turu-nainte.

Mă, dacă te trăznește cumva,

O să se mire lumea, cum te-a răsucit bubuitura

În pantaloni, de ți-au venit nasturii la spate,
Ca la muieri.

Era un răs!...

Spânu, serios, se uita pe el

– Da' ce-au pantalonii mei, că eu așa-i port demult

Și n-am observat nimic.

Și Ana, fata lui, îi ia apărarea:

– Mărie, păi să lege snopii,

Că se lasă cu genunchii colo și-l înțepă cornecii.

Dar Măria nu-l slăbea deloc.

Sta cu mâinile-n șolduri și se minuna:

– Ia uitați-vă voi la ăsta! Păi, bine, mă nărodule...

Așa era la secerat, distracție,

Orice întâmplare era bună de răs.

Femeile, cum mergeau așa cocoșate, ca secerile din mâna lor

Ore întregi,

Că nu știai, seceră cu seceră ori cu ele însele

Sunt niște secere sticloase, de oase,

Ia masă se mai destindeau o țără.

– Spânule, când oi muri, să vii să-mi duci sfeșnicul,

Că ți-am făcut prosop frumos

Cu podul Jiului cusut.

Da' vezi cum te îmbraci,

Că-mi întorci *proceștiunea*-ndărăt,

Dacă-mi vii tot așa cu turu-nainte...

– Iasă, fă, când o să fii moartă, nu te mai uiți tu acolo,

Ia nădragii mei...

Tu te uiți în sus și numeri stelele

În continuare, de unde-ai rămâne-n ziua aia

Cu numărutul.

– Păi, de ce să le țin eu socoteală, mă,

Nu sunt socotite?

– Ba sunt, da' fiecare trebuie s-o ia

De la început, să vadă că lipsește una.

Și „Leatul“ – așa-i zicea ea lui Spânu: „Leatul“,

S-a ținut de cuvânt, i-a dus sfeșnicul.

(El și cu Mărință, cum or fi împărțit podul Jiului

De pe prosop nu știu!)

Au găsit-o moartă, după vreo trei zile.

Era cu lampa aprinsă, cu mâna atârnată

Și cu ochii deschiși la lampă.

Și niște găini, care dormeau cu ea,

Săreau pe geam în sus, răcăiau cu ghearele să iasă.

Speriate de liniște.

Spunea ea: „Pe mine mă găsiți moartă,

Că n-are cine veni la mine.

Da' eu seara, dacă mi-e rău,

Mă dau jos din pat și mă primenesc,

Mă gătesc de moarte.

Dau lampa mică și-o las aprinsă, să fie lumânare“.

CÂRSTEIUL

Coadă al lui Ceapă a luat într-o zi la păscut vacile unchișului Ion Stanciu (care-i era unchi). Țsta se cam ținea de Drăcii, Coadă ăsta. Se ținea de zgoande. Le-a prins pe câmp, Le-a legat și le-a ascuțit coarnele cu briciul.

Seara le-a adus acasă, cu coarnele ca undrelele.

I le bagă în curte.

– Ți-adusei vacile, unchiule. (N-a spus că sunt ciungărate.)

– Bine, mă, îți mulțumesc, da' nu mai vii și tu încoa'

Să-ți dau un ou?

– Nu mai viu, că mă strigă mama.

Abia când a văzut ăl unchiș coarnele vacilor așa:

„Fir-ai al iacacui de hoț, ce-mi făcuși tu mie!”

Da' ăla se dusese, fugise.

Acum vacile împungeau toate *elea* prin curte.

Găini, rațe, oi,

A ținut muieroa de vaci și le-a retezat el coarnele

Cu fierăstrăul.

Au mai stat vreo două zile, l-a chemat cu vacile.

Copilul lui Ceapă era curios că nu-i zice

Unchi-su nimic. Vede coarnele tăiate și tace și el.

„Ei, a uitat.”

Și moșul se oprește lângă o crăpătură:

– Mă, Costică, vino-ncoace că intră un cârstei

În gaura asta.

Bagă mâna tu, să-l iei. Uite-aici, bagă repede mâna!

Și-i arată locul cu un furcel, pe care-l

Avea în mână, în loc de ciomag.

Copilul repede, să prindă cârsteiul.

Se apleacă, se uită-n gaură și moșul haț! cu furcelul

I-l proptește după gât și-l prinde cu gura-n pământ.

Și-l judecă:

– E, fir-ai iacacui, ce-ai avut cu vacile mele?

– Că nu io, că nu știu cine le-a prins în pădure...

(Cine să le prindă? Draci!)

S-a smucit și-a scăpat, dar l-a trecut o țără nădușala

Când s-a văzut el prins de gât cu furcelul,

Ca în jug și băgat cu nasul în crăpătură.

Și era frică să nu sară și cârsteiul să-l muște de nas.

A zis și Stanciu că s-a răzbunat.

Da' copilul vine odată pe la el,

Îl strigă și când se apropie moșul, sparie un porc care

Era în prispă, fuge porcul și-l ia pe moș călare.

– Iu, fir-ar iacacui, te țai de căra mea,

Să mă omori.

Și i-a mai făcut Costică al lui Coadă al lui Ceapă una:

Moșul creștea rațe.

Și băiatul vine c-o undiță și pune boabe de porumb în ea.

Balta era di la deal de casă. Și aruncă undița în apă.

Sta liniștit pe mal. Rața se repezea la bob

Și el doar o trăgea...

Așa i-a pescuit vreo cinci-șase,

Nu să le mănânce, unele mai scăpau vii,

Așa de plăcerea necazului moșului.

– Bine, mă, de-aia mă canonesc eu cu ele,

Le toc vrej și le mestec și cu câte-o troacă de nisip,

Ca să le țâie de foame, ca să mi le tragi tu din baltă

Cu bobul? Jap! cu ciomagul după el. Dar ăla, sprinten,

Era departe. Așa era Coadă al lui Ceapă când era mic
 Numai năsărâmba făcea, mai ales cu unchi-su Stanciu.

VÂLNICUL DE LÂNĂ

Începuseră să se năstimescă poamele.
 Când se scutură florile se năstimesc poamele,
 „Iete cum se năstimiră porumbele“, zicea Moșu Pătru.
 Iarba se ivise e-he demult, la fața pământului.
 Stăteam pe ciuci în grădină, să văd cum se ivește
 La fața pământului fasolea. Ea iese cu bobul în cap.
 Inima aia se face în jos și bobul se sparge și iese cu el
 În cap.
 Marița de la Moară trecea c-o hătă de vite
 Și-o landră de câini după ea.
 Și ea cu chitara pe după cap.

Si-atunci plecam și noi cu vacile pe Dos,
 Pe unde nu ajungea niciodată soarele și era zăpadă
 Până târziu, prin vâgăuni, dar mai vedeam și iarba
 Si mai încolo, în Vâlceaua lui Niță, dam de Moșul Pătru,
 Cu boii lui mari cât malul, cine îndrăznea să dea boii
 Să se apuce cu ai lui?
 Dar erau blânzi, nu se luau după ai noștri, nu-i scrijiau.
 Si-l tot miglișam să ne spună povești.
 Nu trebuia să-l rogi mult.

Mă, neamul nostru e mare.
 Străbunica noastră, o chema Sora, era frumoasă

Și mocanii treceau de la Sibiu cu oile, se duceau
La Dunăre.
Erau păduri, pe-aici, nu erau locurile muncite.
Și coborau din munte vara la câmpie.
Și un cioban de la Alun s-a îndrăgostit de fata asta Sora
Și trecea un popă și i-a cununat sub Gârnița frumoasă,
Ea era îmbrăcată cu vâlnic de lână, cămașă cusută cu arnici,
Opinci în picioară,

Și ciobanul, îl chema Radu,

A făcut casa aci.

Au făcut copii și i-au numit după ea.

El avea un frate acolo la Alun, care era sterp.

Și le trimetea vorbă, să se ducă nepoții, să le treacă muntele
Moștenire.

– Cum, avem noi un munte al nostru? ne înfierbântam noi.

– Aveam, dar stați să vedeți. Moșu Pătru ofta.

– Ce să vedem... uite-i coló... că tocmai se zăresc,

Care din ei?

– Ho, stați să vă spun, că muntele nu se mută din loc,

Da' nu mai e al nostru, că

I-a dat ăla la nește nepoți de buric.

Au luat ăia mireazul și gata.

Bunicii mei, oameni îndărătnici, de!

A deavu țacă de oameni, moi.

Le-a trimis vorbă să se ducă, le-a trimis, până

N-a mai putut. Au și plecat de mai multe ori...

Și se punea ploaia, ori vreo ninsoare și se-ntorceau.

Și-atunci sterpul a dat moșia la niște nepoți de buric,

(Copii moșiți de el).

Când s-au mai dus ei, mai încoa, unchiașul murise

Și pământul îl dedese.

– Cu munte cu tot?

– Cu.

– Și voi... un străbunic de-al babei voastre

Era de la mare. Îl chema Matei.

Era marchidan. Venea cu cămila cu mărfuri, pânzeturi,

Barise de-mpropozit așa, un fel de batice.

Și s-a dat în vorbă cu fata lui Drăghicioiu.

Și ăsta n-a vrut să i-o dea.

Și la urmă el s-a dus și-a venit c-o pereche de desagi

Cu aur. Și-a făcut casă aici și-a cumpărat pământ mult

Cu aurul ăla.

Asta e obârșia babei voastre, Maria Ciucă.

– Și-a moșului Ion Bălan?

– Păi, nu vă spusei? De la munte...

Uite cum s-a-ntâlnit muntele cu marea,

Mă gândeam, alergând să-ntorc boii, care intraseră

În grâul lui nea Miai. Ș-atâta ar fi trebuit,

Să mă prindă Tropănel c-au luat boii o gură de grâu.

Să crezi, să nu crezi poveștile lui moș Pătru?

O bază, cât de cât tot trebuie să aibă și vorbele

Unui bătrân, doar nu le scornise el,

Așa le auzise din vechime.

BIZADEAUA

Ce-mi stați ca niște bizadele aci-n drum, cu mâinile-n
Solduri?

Bă, bizadea! Bizadeaua dracului!

Bă, puță!

De obicei copiii erau bizadele,

Noi care îi încurcam pe cei mai mari,

Ședeam în picioarele oamenilor.

„Să pună mâna să lucreze – auzeam –

Să pună turul la tânjală, că aici e de tras!

Da' cine cred ei că sunt, să nu facă nimic?

Asta o spunea Catalina lui Ioane la ai ei.

Avea vreo 15, un pluton întreg,

Și i se părea că mănâncă mult.

Ce să mănânce, că rar apucau să se sature.

– Bă, gămane!

Altul era marda. „Marda dată ninciul!“

Și dacă unul nu lua lingura repede din strachină

I se părea că e moale, nu e nimic de capul lui.

– Ce te linciurești aci?

ORBIREA

Constanța era bătrână, de 79 de ani.

Și s-a dus la fie-sa, la cules de vie.

A zis că acolo o putea și ea.

Și două zile a cules. Și dimineața a treia a zis

Să plece acasă.

„Și mi-au dat cam două chile de struguri într-un coș

Și două chile de must.

Mi le-au pus în cap, la poartă.

Și-am mers de-acasă, de la fie-mea până la popa.

Cât să fie? nu-i cine știe ce cale, vreo sută de metri.

Și-acolo odată n-am mai văzut.

Casele, linia, copacii, toate s-au dat la o parte,

S-au întunecat. N-am mai văzut neam. Mă trăsei

Binișor lângă gard, unde ghiceam eu că trebuie să fe

Gardul,

Că ziceam că trece vreo căruță.

Și veneau niște copii de la vale, se duceau la școală.

– Mă, muică, ia veniți voi până aicea.

Mă cunoașteți voi pe mine?

– Te cunoaștem. Ești Constanța de la fântâna de la deal.

– Iuați-mă și pe mine să mă duceți acasă.

Și m-a luat unul de mână și unul mi-a luat coșul
 Și m-au dus acasă.
 Ziceau: „Calcă pe-aici, calcă pe-aici”.
 Ce să fie, parcă-nvățam să merg de-a bușilea.
 Când m-a văzut Nicolae, zic: „Mă, orbii, nu mai văd,
 Nu mai văd deloc. Deloc. Nu văd”.
 „Păi uite, stai și tu aici pe marginea patului.”
 „Și ce să fac?”
 „Păi, ce să faci, așteaptă, poate ți-o veni vederea.”

Ce să-i mai vină? Draci!
 Se văieta ea mai demult: „Fată, mă glodesc ochii.
 Mă glodesc așa”.
 Ba după vreo două zile parcă a-nceput a i se năzări.
 S-a sculat, ce să facă, și-a-nceput să umble.
 „Parcă trec printr-o ceață,
 Așa pe vârful unui munte,
 Și vin pale de ceață și la urmă iar se limpezește
 Câte o țără și vezi în jos.”
 – Și ce vezi în jos?
 – Ei, ce să văd? Prăpastia. Lucrurile din jur,
 Dar odată încep să se-nvârtă toate în jurul meu
 Și toate culorile se fac una, așa cenușie, și la urmă
 Neagră.
 Au! și ce colorat vedeam înainte!
 Aia era turchează, aia era pambrie, aia...
 Ți-era drag să te uiți la ele...
 Și-acum întreabă-mă cum e lingura că nu știu cum e.
 A-nvățat-o una să bea ceai de leuștean,
 Poate fi de la tensiune, care-a urcat la ochi,
 Poate și-o reveni. „Din frunze, din cotor – le fierbi
 Le clocotești, dai oala deoparte și-o acoperi
 Și-l lași ceaiul o țără,
 Cam cât ai număra până la o sută, și-l bei.”

Nu i-a fost mai bine, nu i-a fost mai rău.
 „Că mai rău decât atât?”
 Da' se canonea mereu, că trebuia
 Să aibă grijă de ea. Că degeaba faci copiii, dacă nu vine
 Unul să-ți aducă o cană cu apă, când nu mai poți.
 „O da sfântulețul Dumnezeu
 De-oi termina și cu viața asta”,
 Zicea.
 Acum bărbat-su, Nicolae,
 Vărsase sânge și murise cam de vreo lună.
 Ea stătea țeapănă, așa, și i se umflaseră venele.
 Și când au băgat-o în albic, s-o spele,
 Dădea și ea, sărăcuța, cu mâinile cu apă caldă pe picioare.
 – Cum ai făcut, că parcă ieri ți-a fost mai bine?
 – Am spălat și eu cămăși, am făcut și eu o țără mâncare
 Și-am căzut azi-noapte.
 M-am bucurat că-ncepusem iar să văd
 Și-am ieșit și-am pus mâna
 Și-am pipăit toate lucrurile mele,

Toată casa, ușile, geamurile,
 Am mers la frasinii din curte
 M-am uitat pe la unghete, prin pod.
 Am spălat oalele –
 Acum s-alege praful.
 Rămân toate de izbeliște.

Nici n-a-nchis bine ochii,
 C-a venit fata, i-a fărâmat casa și a mutat-o la ea
 Ca să facă un șopron.
 Frasinii i-au tăiat – în curte au
 Crescut bălării.

D-apoi ce să te mai miri?
 Mama lui Nicolae, Curcăneasa,

Când a murit bărbatu-său,
A pus busuioc la ureche
Și-a jucat. „Ha-ha-ha!
C-am scăpat de dracul.“
Și jucatul ăsta s-o fi moștenind.

SCARA VIETII

Măndoiu al bătrân a făcut o casă bună,
Cu trei camere. Și-a avut patru copii.
Fata a mare, Nicolita, a murit – i-au căzut toți
Dinții, la urmă o buză. A murit. Ai trei băieți
I-a însurat, fiecare în casa lui și alui mic i-a dat
Casa aia, a de sta el în ea. Doar o isprăvise de făcut.
Și să rămână și ai bătrâni cu ci, într-o cameră.

Acum, se însoară ăsta al mic și ia o zgripturoaică,
Un sudam de muiere.
Nu putea s-o sufere pe soacră-sa deloc.
Măndoiu moare. Nevastă-sa nu se-mpăca neam cu nora.
Nora zicea: „Intră tu în casă, da' să vedem pe unde mai ieși“.
„Păi, bine, fă, da' nu e casa mea, n-am făcut-o eu,
Fereștile, ușile, totul?! Că tu ai venit la de-a gata,
Ai nimerit ca găina oarbă-n grămada cu boabe,
Cum să n-am nevoie să ies și eu din camera mea?“
„Nu știu, te privește. Ieși din camera ta pe unde vrei,
Dar nu pe ușă, să treci prin dreptul meu.“ (N-aveau două
Uși, ieșeau pe la foc.)

Mi-a-ncuriat ușa într-o zi, povestea a bătrână,
Și-am stat încuiată-n casă, că n-am putut să mai ies.

Când am scăpat de-acolo, n-am mai îndrăznit să mai intru
pe la ea.

Ce să fac? Am pus scara de la pod și intram și ieșeam pe
Fereastră.

– Da' mâncarea cum o făceai, Mărie?

– În curte. Aprindeam focul în bătură și făceam acolo.

Ce! da' era greu! Ce! Să te duci tu să iei mălaiul

Din casă, la urmă să cobori cu postava pe fereastră.

Fugi înapoi, pe scară-n sus, cu postava, s-o duci...

Ei, m-am canonit așa, până n-am mai putut.

A venit alt băiat, urmatecul, și-a zis: „Mamă, hai

la mine. Că dau în ea și mai intru și-n pușcărie.

O omor fir-ar a dracu! Bag sâmceaua-n ea...

Las-o aci, dacă frate-meu e așa de tont, de se uită el

Cum fierbi oala cu legume sub dud și nu te cheamă

la vatra dumitale, că-i e frică de zălțată...

E nărod, mototol. Și pe asta dac-o mai văd o dată

Cât e de umflată, să vezi ce se dezgâmfă.

Îi dau una de-o lipesc de el. Mucedul cu râncedul –

Se-ntâlniră. Hai la noi.“

M-am dus acolo și-am scăpat de chin.

Făcea numai cruci în mălai, să nu iau eu din mălai.

Netezea mălaiul și făcea cruci. Apoi, semne la untură,

În garniță. La carne. Avea slănină și-așa o scrijiia,

Să nu tai eu.

„Mă, ce tot scrie asta pe bucate? Că eu nu știu

Literele astea? Ce babilonie-mi face ea pe slănină,

Cu cuiul?“

„Nu știu, mamă, are ea semnele ei.“

„Mă, fir-ar a deavu cu semnele ei, ce sunt eu să-mi

Dea ea mie cu nart? Topsăcata asta?“ „Mamă, e muierea

Mea, ce te bagi?“

Ei, cum necum am urdinat o vreme pe fereastră,

Intram ca albina-n stup,

Pe urdiniș, n-aveam loc să încap și eu pe ușă

Ca toată lumea. Că dacă trăia al bătrân...

Aoleu ce s-ar fi ales de șalele ei... Da' așa...

Ei, rea e și bătrânețea,

Ferească Dumnezeu să ajungi să simți scara vieții

În spinare. S-o mai și muți di coló coló.

Că bătrânețea vine cu pași mărunți,

Și copiii, dacă nu sunt toți buni,

Zbori pe fereastră ca brabetele...

FOAIA DE ZESTRE

I-a făcut Moșul foaie de zestre, când s-a
Logodit mama.
Au venit Dobrescu, Petrică al lui Nete, Rița.
Moșul scria colo la masă-n vale, la fereastra
De unde se vedea toată valea și dealul, până
La Drumul Vâlcii.
Era bucuros și că are prilejul să scrie,
Cu literele lui mari și frumoase, caligrafice,
Parcă fiecare literă era și ea tot o zestre,
Fiecare cuvânt.
Bucuros și că-și mărita fata a doua
După un om și cu armata făcută (și armata și
Războiul prim,
Dar atunci nu începuseră să se numere).

Și scria și, după ce termina cuvântul, se întorcea să
Vadă ce efect are asupra ginerelui și asupra
Martorilor?
Că-l și silabisea, crezându-i pe-ăia neșcoliți de tot
Poate,
Ori așa, ca să dea importanță zestrei:
– Zece pogoane de pământ.
– Zece, repeta Petrică al lui Nete, cu glas nesigur,
Din care ar fi reieșit că e cam puțin.

Era martor din partea băiatului
Și nu trebuia să se arate că rămâne cu gura căscată de
Atâta bogăție.
– Zece? făcea Rița, sora ginerelui. De ce numai atâta?
– Am șase fete, le dau la fiecare câte zece pogoane,
Răspundea Gheorghe Ionescu, punând nisip pe hârtie, să
sugă scrisul.
„Nu împrăștia atâta nisip, că mai sugă vreun pogon“,
Zicea ginerele, și la urmă, văzând că socrul nu are
Chef de glumă: „Mă, hai să lăsăm omul să scrie,
Ce-l tot ținem de vorbă?“
– Salba, cu doi galbeni mari și vreo zece mici.
– Tată, pune și icusarii ăia.
Mireasa tocmai intrase
Cu niște pahare de țuică.
– Bine, fa, că-mi aduseși tu aminte, era să uit.
Și să scriem și banii: două mii de franci. Uite
Livretul aici.

Pe urmă au fost trecute în foaie și țoalele:
Scoarțe, velințe, fuste, rochii, cămăși.
Și pe urmă s-a făcut socoteala câți bani fac.
– E, ești mulțumit?
– Mulțumit, zice tânărul cu Mărășeștiul făcut,
Acolo luptase. Am făcut eu față pe front unor
Situatii și mai grele.
Dacă asta e tot ce-i dai? Dar vezi că pe fată
N-o trecuși acolo. Toți au început să râdă. Se vedea
Că sunt mulțumiți.
– Fata o iei separat, zâmbește și socrul. Nu mai are loc pe
Foaie și mă doare de când scriu, atâta avere.
Mare pieiște îți mai fac și copiii ăștia. Uite
Scriu de-un ceas.

Sunt altele cărora nu le dau părintii o stramură de ceva.
Toți ginerii or să plece înjăpșiți de la mine.

Și asta a fost foaia de zestre a Nicolitei lui
Gheorghe Ionescu.

La urmă au băut țuică
Și s-a hotărât cununia și nunta.

Se făcea foaie de zestre și pentru ginere.

Tata a avut:

Doi boi, plug, car, casă, unsprezece pogoane de pământ.

Ginerele avea obligatoriu cojoc mare, care se trecea în
Foaie. Nici nu se făcea ginere, dacă n-avea cojoc.

Numai sărăciile n-aveau.

Două cojoace mari își amintește mama să fi fost la noi în

Pod: unul al lui Moșu, și altul al lui taică-su,

Al lui Ion Țuruc.

Și muieră venea cu scurteică de pluș. A maicăi era
Piersăcie,

Era îmblănită cu cojoc. Pluș pe deasupra

Și cojoc pe didijos. Și avea vulpe pe după gât, de venea

Așa până jos. Ie zicea: sangepi de vulpe. Asta era podoaba

Muierii. Treceau pe zăpadă cărduri cărduri, că se făcea

Govie la Ștefănescu, ori mergeau așa gătite la nunți,

Femeile,

În toate culorile de scurteici.

Și Fănică al lui Ion Bălan a avut cojoc.

Și după ce-au beut ei toți țuică, și-au răs, au

Fixat nunta la 10 de ianuarie 1921. Au pus totul

La cale, au plecat.

Și la poartă Rița și-a adus aminte: Da' scurteica?

S-au întors.

– Nu, că nu-i dau scurteică, a zis Moșu. Eu fetii mele

Nu-i mai dau scurteică, îi dau ceva și mai și: îi dau
Palton!

Iesiseră atunci paltoanele în România, tocmai
Se schimba moda în

Comuna Bulzești. Un moment de tăcere,

Nici unul nefiind prea sigur ce e cu paltonul,

Ce fel de rang are, dacă e mai important

Decât scurteica, sau nu.

– Am dat 500 de lei pe el, adăugă Moșu, cinci sute de lei
Sunt bani.

– Da, cinci sute de lei sunt bani.

Ei, era după război și nu se mai găseau lucruri

Nici bune nici rele. Iesiseră niște răcuini,

De te vezi prin ele. Lucruri rele, de-alea parcă erau de

Pătură. De-aia socrul uitase să scrie în foaie.

– Și la urmă, se încrunta el, fata mea nu era de măritat...

Că ziceam să mai aștepte un an doi, să se dea moda-napoi

Și s-o mărit cu toate alea, cum se face la noi.

– Cum îți stă, stimată domnișoară, paltonul ăsta,

Zicea Petrică al lui Nete, ia să-l vedem și noi?

– Îmbracă-te, muică, încearcă-l, se bagă maica în vorbă,

Că ăștia n-or fi stat decât aci la Gura Racului, n-au mai

leșit și ei la Craiova, să vadă cum se poartă acum

Fetele, că scurteici nu mai poartă decât babele.

Fata iute, iute scoate paltonul din ladă, de la naftalină,

Așa cocoloșit, îl îmbracă, se-nvârte de două ori printre ei

Și-ncepe să plângă...

– Lasă, nene, că-ți fac eu țoale... Și scurteică și tot ce

Vrei, sare băiatul s-o-nbune. Da' mantaua asta mai bine n-o

lei, că-mi aduce aminte de front.

Au mai băut o țuică și-au plecat.

Povestea mama mai târziu că în foaia de zestre
A lui Moșu erau trecuți și „doi rămători“.

-- Tată, ce dracu de rămători sunt ăștia?

-- Porci, fa.

Vezi, înainte nu le zicea porci, le zicea rămători.

Iar la maica erau cotare, vâlnice, scoarțe, galbeni.

-- Și foaia noastră de zestre unde e, mamă?

-- Păi, n-a mai fost, că s-a terminat hârtia la voi.

Cum a ieșit la nunta mea paltonul, așa a ieșit la voi

Să nu se mai dea nimic.

CREȘTINUL LUI DUMNEZEU

Tilina a născut un copil.

Și copilașul era amărât, și murea.

Era un copil amărât, nu era de ajuns,

Și Tilina... o apucase pe câmp, acolo l-a adus pe lume.

Si-o femeie, care era cu ea, zice:

-- Aoleu, stai să vin cu nisip.

Și-a venit c-o strachină de nisip, ori de pământ,

Ce era pe-acolo, i-o turnat copilului în cap...

Și-i zicea de-ale botezului, că ce să mai apuce

Popa să vină? Ar fi murit până-atunci.

Și-i vântura așa nisip în cap, și-i spunea pruncului:

„Tatăl nostru care le ești în ceruri“, accentua pe acest *le*

Așa cum auzise ea. Adică *le* este în ceruri, amărăților ăștia,

Nisipul urmând să-i ia nefericitului păcatele strămoșești.

„Se botează robul lui Dumnezeu... zi-i fa un nume...“

„Păi uite că nici nu ne-am gândit“... „Zi și tu Gheorghe...“

Gheorghe“

„Sau, nu... îi...“ „Hai mai repede, că moare.“

Atunci „Gligore“... „...robul lui Dumnezeu, Gligore.“

În Numele tatălui și-al fiului și-al sfântului duh, amin.“

Și ăla, Gligore, murea.

-- Apucă de muri și el creștin, că-i zise aia

De-ale botezului, spunea femeia seara acasă...
 L-am botezat cu pământ,... ei, dacă n-am avut apă!
 Da' pământul se găsește tutindenea... Altceva era dacă se
 Naștea și el în sat, să fi murit cu popă...
 Da' bine că l-am botezat.

Copiii aceștia botezați cu pământ pe cap erau
 Creștinii lui Dumnezeu. Așa le zicea. Nu erau îngropați
 În cimitir.

Pe Gligore l-au înmormântat în grădină, la rădăcina
 Unui pom.

Așa se îngroapă ăștia.

Câți copaci cu îngeri la rădăcină,
 Ce cântece de leagăn în coroanele verzi
 Ale pomilor, se gândesc bietezele mume, când culeg oftând
 legumea...

INSTRUCȚIA

Jurebie se întorsese proaspăt din război.
 Războiul greu, stătuse mult pe-acolo,
 Fusese pe tot frontul, luptase și la baionetă și
 Îl și mușcase pe unul de beregată, când s-a pomenit fără
 armă – Și

Scăpase.
 Acum ajunsese acasă și să se bucure și el de
 Viață, de pace, de casă, de brazda de pământ.

Stătea în genunchi în fața muierei,
 O mângâia și-i comanda cum să-i dea tâta.
 Dar în loc de vorbe dulci îi veneau, cum zisei, comenzi.
 Că după atâta amar de militarie – fusese și
 Fruntaș –
 E greu să treci așa dintr-o dată la vorbe civile.
 E ca și când ai fi petrecut în străinătate,
 Și nu prea mai nimerеști pe românește.
 Ce să șezi la taifas cu muierea, o inferioară,
 Dacă tu ai fost gradat pe front și-ai primit și
 Virtutea militară? Îi comanzi și gata.

Asta și făcea ăsta, voinicul.
 „Stângul! Dreptul! Dreptul! Pluton comanda
 La mine...”

– Mă, ce instrucție o fi făcând ăla acolo,
 În puterea nopții?
 De afară se auzea, că era ușa deschisă, era cald,
 Și casa lui lângă linie. Fără gard, fără poartă,
 Ca la Pătru,
 Tot o vraiste.
 Intră Florea, îl găsește așa și zice:
 – Nu în genunchi, frate-meu, că de-aia am făcut România

Mare.

„Culcat! Tărăș marș!“ Așa să-i comanzi muierei!
 Se nimeriseră de-un leat,
 Și știau cum trebuie luat inamicul.

Ce mai râdeam, când ne povestea Nea Florea despre
 Instrucția lui Jurebie cu nevastă-sa.

ȘOPĂNEAȚA

Una Mitra lui Tudoran era cam șopâneată,
 De-asta de vorbește mult și nu știe ce vorbește,
 Nu-i prinde gura de veste ce spune,
 Femeie de-un ban.
 S-a dus pe la Florea lui Ghiță și l-a găsit bolnav.
 – Ias' că te trag eu și-ți pun ventuzele.
 Și ventuze n-au găsit. Aveau copii, cinci,
 Câte-o cană de-aia de-o jumătate de chil, de metal.
 A strâns cănille și le-a dat cu spirt și i le-a pus
 Pe spate în loc de ventuze.
 Și cănille s-au încins, a început Florea să țipe.
 – Sezi binișor, nu făcea ghelai, ce-o ții așa turuiac, mă,
 Că ți le iau acuș. Să tragă.
 Ce să tragă, că
 Se înfipsese, dunga, că era subțire, se înfipsese în carne.
 Ce-a pătit, săracul!
 Că să vezi nărodul (dacă se lăsase pe mâna unei neisprăvite)
 Ce țipa! Povestea muierea lui Florea: „Și eu dau să trag,
 Cănille frigeau, trăgea și Mitra, el țipa
 Si cănille nu se desfăceau neam“.

Au rămas urme, toată iarna a stat cu spinarea arsă.
 „Cine e lovit de boală sâmbăta, nu se mai scoală,

Pălăia șopâneata, că te-a luat de sâmbătă, nu-ți mai trece“,
Păi, fire-a dracu, ce, eu eram de moarte? – ți pa pacientul
Zvârcolindu-se, mă durea o țără spatele, și mă omori tu
Acuma.

Ia-le du pe mine, n-auzi?

– Fă, să le prizonim c-o cârpă, ca pe sticla de lampă...

Până să cate cârpe, omului începuse să-i sfârâie coastele.

De-aia rămăsese de pomină Toțuleasa, care da de leac la
Multe boli. Știa toată cartea asta nescrisă a leacurilor
Strămoșești. De la descânțece până la bocit, că dacă murea
Omul tot ea-l și bocea, că n-a avut leac.
Ședea unde stă Mărina lui Duță, era străbunica lui
Moldoveanu, soră cu Joita lui Târdel.
Strângea iarba lui Tatin, tătâneasă,
Bună de scrofuri, buboai pe la gât.
Și Dina lui Bocșaru era meșteră în frecatul pietrelor roșii.
Când era mama mică a văzut-o, purta o piatră de-astea
Vărgată, cusută în brâu.

SFATURI

Copilul când îl scalzi după botez,
Vine moașa și-l scaldă,
Pui acolo un ban de argint, pui pene de pasăre, grâu,
Porumb, lână, ismă. Ca să aibă noroc de bucate.
Și după scaldă, te duci și verși apa asta
La un pom rotat, tânăr, cu coaja netedă,
Și torni acolo, să crească pruncul frumos ca pomul.

În post, în păresimi, nu se pomenea să prăjească cineva
Cu ulei. „Te spurci cu ulei în postul mare?“
Curam o mână de sâmbântă de dovleac,
Ardeam vâtraiul în foc, până se roșea,
Puneam semințele pe vâtrai și alea *lăsau*,
Se cam topeau și ieșea un fel de ulei și ăla-l puneam în oală.
Și spunea bunica de ai bătrâni, că așa făceau.
Mama n-a mai apucat.
„Procopseala aia n-am mai apucat-o.
Varza în loc s-o prăjească, atunci când da-n undă,
Puneau o mână de mălai
Și fierbea așa și ăla era prăjitul!“
„O-ngroșai“ – zice.

Dacă, mă, și mâncau și erau sănătoși.
Cu turtă, cu mămăligă, cu praz, cu ceapă,

Cu lapte de bou, dovlețe-ngroșat,
 Zamă-ngroșată, poame de pere, culese vara de pe deal.
 Postul era sfânt. Și toată lumea astepta dulcele
 Ca pe codru verde.

MUTĂ!

Când punea copita pe lant,
 Ori călca pe ceva, pe funie, îi dădeai cu palma peste
 Picior și ziceai:
 – Mută!
 Boul rumega nepăsător. Mută!
 După câteva palme catadixea să ridice piciorul.
 Și luai lanțul, sau ce era, frânghia. Boii noștri, pe care
 l-am mângâiat așa cu palma: Boian, Galben, Suran, Vână,
 Prian, Murgilă. O vacă Rușița, alta Prica, Dumana.
 Boii vecinilor se numeau:
 Cerban, Bolocan, Cocoran, Breazu,
 Zorilă, Viorean, Miercan, Ungurean.
 Acum le pun nume de oameni:
 Gică, Relu – alte elea!
 Și, vezi tu, – zice Răcuța, vorbind singură –
 Nici nu prea mai sunt boi.
 Înainte omul n-avea televizor,
 Dar se tuita la vite.
 Și ce drag îi era să se uite!
 Hăis, Zorilă! auzai. Cea, Murgilă!
 Treceau carele pe drum
 Și ce bine-i sedea drumului plin de care-ncărcate!

LA IERNATEC

Oile coborând la iernat
 Spre Dunăre au momente când le tîuie urechile.
 Se opresc pe marginea drumului,
 Însemnate cu vopsea roșie pe spinare
 Și rămân așa gânditoare,
 Cu firul de troscot în gură.
 Și simt că se-ntâmplă ceva cu ele.

Sunt munții care le fug din conștiință.
 Schimbarea de presiune.
 Parc-ar fi fost în avion.
 Trec la o altă presiune,
 Ochii le fug pe câmpie
 Și le ametește atâta spațiu
 Fără opreliști.

DRACUL

Murgilă era primar în Bulzești.
 Sta pe la Merișan în vale, era un rând de case
 Pe la fântâni în vale, pe lângă baltă. A mai rămas
 Acolo acum doar casa lui Fleașcă.
 Și erau niște copii săraci
 Ai unuia Ionete. Muriseră părinții amândoi,
 Ei băieți de 15-16 ani.
 Și seara se duceau pe la clăci.

Murgilă ăsta se cam ținea de zgoande,
 Era glumet, îi plăcea să facă haz.
 Într-o seară pîndeste până pleacă ai copii
 Și ia o iapă albă a unui vecin, a lui Merișanu, și
 Le-o bagă-n casă.
 Casa se închidea c-o verigă în afară, o ușă de copac.
 A închis iapa înăuntru, se afla și-o ladă de mălai în odaie.
 Și iapa, când mîncă, îi dădea pe nări
 Și străfiga. Și se duce și el acolo
 Unde căseau băietanii gura.
 - Voi ce deavu păziți, nu mergeți acas'?
 Că vă intră cineva-n cas', vă ia postava.
 Era târziu, spre miezul nopții.
 Pleacă ei, se apropie... aud ceva fornăind...

Crapă o țără ușa... Aoleu! Dracu la noi

În casă. Ies țipând:

„Nea Dumitre! Nea Dumitre!“

Fuga înapoi la Dumitru Murgilă.

– Ce e, mă?

– Ghiavolul, la noi.

– Vedeți-vă, mă, de treabă. Stai, mă, să deschid eu,

Dacă vă e așa frică, văd că tremurați ca varga.

Deschide, iapa acolo. O scoate bineșor.

– Bine, mă orbetilor, cum nu băgarăți voi de samă

Și-nchiserăți iapa în casă?

– Nu fu, mă, nene, nu fu. Ce, eram chiori?

– Fugiți, mă, de aci, că se furișă printre voi...

Și nu băgarăți de samă și-o-ncuiarăți aci...

(Parcă ar fi fost o mătă ceva, ori vreo găină.)

Ăla abia se stăpânea

Să nu pufnească în răs.

– Vă mănca mălaiul a iapă! Păcătoșilor!

Altră dată să luați bine sama când ieșiți

Să nu se mai strecoare pe lângă voi...

Ei, doi copii, trăiau și ei singuri acolo.

Ce mâncau?

Lapte de bou. Se făcea din semințe de dovleac

Uscate bine-bine, printre sobă și le pisau mărunt,

Ieșeau și le vânturau, se duceau cojile,

Și rămâneau numai sâmburii... „Ce vânt bun! ziceau. Ce mai

Vântură!“ Vânt bun de vânturat semințele de dovleac.

Și le fierbeau până se-ngroșau ele așa,

Se făceau ca un lapte covăsit. Mâncau cu turtă, săracii!

Se făcea și din semințe de cânepă. Ăla era mai cu miros.

Mirosea a cânepă. Ăl de dovleac era mai bun,

Și copiii lui Ionete asta mâncaseră și ei atunci seara,

Lapte de bou din semințe de cânepă.

Așa zicea Murgilă.

– Mă, ce mâncarăți voi?

– Păi lapte de bou...

– E, de-aia nu văzurăți voi iapa! că laptele ăsta îți

Dă un fel de nărozie la cap. Fuserăți panci.

Ce se mai mânca atunci? Sfecle coapte,

Mălai răjnit, urzici grecești, dragavei, făsui sleit,

Urzici. De la Florii încolo nu mai pui gura

Pe urzici, că se mărită. Cresc atâta și le

Dau spicele. Se zice: urzicile sunt

Măritate.

Uite, mi-e dor de mâncărurile alea...

MĂCIUCHIȚA

Un om scund și vânjos, cu capul mare,
 Fusese împuternicit de Comitetul provizoriu
 Să lichideze câinii. „De ce?” întreba câte un om.
 „Fără nici un de ce”, răspundea.
 Se credea că ei ar fi o piedică în ridicarea
 Satului la nivelul orașului Craiova,
 Și că unii mai și turbează.

De altfel împuternicitul – îl chema Goage al lui Spartu –
 Nu mai explica la nimeni de ce le
 Intră în curte și se pune cu parul pe câine.
 Dacă erau legați, venea și-i omora în lanț.
 După aia, lumea le-a dat drumul, să-ncerce să se apere
 De nebun, să fugă, să se ascundă.
 Azor al nostru presimțise evenimentele și o ștersese
 De-acasă,
 Cam cu vreo lună înainte.
 Aveam o turturică într-o colivie pe prisă,
 El nu știu cum a desfăcut colivia și-a mâncat
 Turturica.
 Nicolae, când l-a văzut plin de pene: „Aoleu, zice,
 Ce făcuși! Să vezi ce-ți arăt eu tie!”
 Și câinele de frică, ori de

Rușine, a fugit din curte și-a dispărut.
 Nu l-am mai văzut niciodată.
 Multe zile l-am așteptat, mai ales seara după ce
 Ne ridicam de la masă, ieșeam cu mămăliga-n curte
 Și-l strigam, gândindu-ne că trebuie să apară de
 Undeva. N-a mai venit. (După o vreme l-au găsit mort
 în cimitir
 Se târâse până la mormintele alor noștri).

Acum începuse campania asta contra bietelor
 Făpturi ale lui Dumnezeu.
 Nea Mîai, cum era el bătrân și neputincios,
 Avea un câine tot ca el, abia se târa. Îl chema Scandal.
 M-am nimerit acasă când i-a venit rîndul.
 Goage a venit de la deal, c-o măciucă în mână și o
 Bătă la subsuoară.
 Își lungea gâtul prin curți, să vadă mai bine,
 Ori dădea cu bolovani în poartă, în uluc, să sară
 Câinii.
 Al lui Nea Mîai tocmai ieșise și stătea la umbra
 Dudului lui Nină. Ieșise pe uliță și ședea și el
 La umbră.
 Asta a trecut la vale, l-a văzut. La urmă s-a întors
 Și-a dat de-a azvârlita cu ghioaga.
 Avea putere mare, câinele n-a mai putut să se mai ridice,
 A început să schelălăie.
 Atunci Goage l-a ajuns și s-a pus cu bâta pe el.
 Câinii mor foarte greu. Chiar când crezi că li s-a
 Scurs viața,
 Numai ce-i vezi că se ridică și-ncep să-și lingă
 Rănilor.
 Când omul se oprea, să se mai odihnească,
 Dulăul cu capul spart și plin de sânge
 Roșu, exact ca de om, încerca să se doftoricească

Singur. Își băga laba-n gură, scheuna, gema,
 Numai că nu plângea.
 Am început să chirăim noi copiii – vreo trei-patru
 Am strigat după ajutor – oamenii toți erau pe câmp
 La muncă. „Dăm din coate pentru cote“, se căina, glumind,
 Al lui Chirimențu. Cotele erau foarte mari,
 Nu producea pământul nostru atâtea bucate câte
 Trebuia să dea fiecare. Dar ei tot mai sperau
 În vreo minune, c-o veni altă lege...
 Cum să-și dea ei ultima bucată de la gură și
 Să mai rămână și datori, după ce s-au spetit muncind?
 Și datori la cine? La Dobre, la Tudorani, la
 Cercelaru, care nu le-au dat nimic, și nici nu se
 Știa bine ce dracu i-a apucat de-au devenit așa de
 Lacom. „Ăștia trebuie să fie vânduți nemților!“
 „Goage, du-te-n prisă pe mătură! a strigat Pițigoi,
 Pițit după o ulucă. Ce-ai, bă, cu el, bă, turbatul?“
 „Mai omoară și pe prica mă-tii, fir-al dracu de
 Bolboiat!“
 Am început toți să-l ocărăm și să dăm cu bulgări
 El începuse o altă rafală de lovituri. L-a
 Atins un bolovan, s-a întors și când a rânjit la noi
 Și ne-a arătat ciomagul înroșit, am fugit de ne
 Sfârâiau călcăiele...

După ce-a considerat misiunea îndeplinită,
 A plecat, fluierând, pe drum la vale,
 Convins că satul se va îmbogăți prin acțiunea lui
 De stârpire a dăunătorilor.

Scandal s-a mai canonic până la chindie.
 Veneau oameni de la muncă, se duceau, se uitau
 La el și comentau. Unii ziceau c-ar fi cazul să-l
 Dea în judecată pe bătaș. Dar unde? Dacă el

Pretinde că e trimis de Comitetul provizoriu?
 Și chiar venise într-o zi cu unul de la primărie,
 Cu Cercelaru, care spusese că Goage e „împuternicit“.
 „Da, ăsta e împuterezicit să ne omoare căinii, alălalt
 Împuterezicit să ne ia grâul de la arie, alălalt
 Să ne măsoare prin curte – de unde,
 Păcatele mele,
 Atâția? Când răsăriră toți pe spinarea
 Noastră?“ a zis nu știu cine.
 „Bă, ăsta e semn rău!“ intră în vorbă și Bag-Samă, om harnic,
 Năstrăpas, iubea animalele.
 „Se scufundă pământul – adaugă tața Măria. Ori se
 Scufundă, ori ni-l ia. „Cine să ți-l ia?“ „Uite
 De-ai ca ăsta.“
 Goage trecea fluierând. Mai omorâse
 Vreo doi în Nătărăi la vale.
 „Îl mâncași fript, nene!“ zice Cazaca, arătându-i hoitul.
 „Taci din gură, țato! Că dumneata nu știi încotro
 Se-ndreaptă lumea, răspunde el cu arțag. Dumneata n-ai
 Făcut o școală de trei luni, ca mine, să înțelegi ce
 E aia luptă de clasă,
 Și că numai stârpind răul din rădăcina putem pogresa.“
 „Ce spui tu, Franț? Sare mama indignată. Bă, tu ai
 Făcut o școală de trei luni și-ai învățat să omori căini,
 Eu am făcut școala toată de cinci ani,
 Că atât se făcea pe vremea mea
 Și știu că nu vă dă nimeni dreptul să intrați în bătătura
 Omului, să tăbărăți pe ce găsiți în curte.“
 „E, aia e școală veche, nu se mai nimereste cu
 Vremurile de azi.
 Începem transformarea revoluționară a agriculturii,
 În pofida chiaburimii!“
 – Ptiu! Ucigă-te crucea! Hai, mă, acasă. Mama m-a luat
 De mână.

Oameni buni, dacă n-o să-nfunde asta pușcăria,
Să nu-mi mai ziceți mie pe nume. Și către al lui Spartu:
Du-te și pune și tu mâna pe săpă, golane, și la urmă
Să-i faci pe-ai de sunt harnici chiaburi, și să vorbești
De agricultură, tu care nu știi cum se-ngroapă cuibul.
Om mai trăi și-om mai vedea. Hai, mă, acasă, ce tremuri așa?

Ei, ce e? Un câine bătrân. Tot trebuia să moară,
Și-și făcu unul de lucru cu el. Tu ce căutași, să te uiti?
Ce te-ncontrezi cu nebunii? O să mai auzi tu de asta,
Dacă nu l-or ajunge blestemele lumii...

– Dacă-o să mai auziți voi lătrat prin sat... se lauda
Al lui Spartu... Și-a plecat la primărie, să spună câți
A stârpit și cum a spart norma.

„Cine ne garantează nouă că după ce termină câinii,
N-o să ne dea nouă-n cap?” zicea Mitran.

„Intră în curte și ne ia tăt, filozofa
În urma lui Bag-Samă” (Nae Seder)...

„Ba tocmai de-aia-i omoară, ca să poată cotrobăi în voie,
Să-ți ia vite, car, plug... Ce, crezi c-o fac așa fără plan?”
„Ei, chiar așa?”

Toți aveau dreptate, fiecare în felul lui. Toate
S-au împlinit.
Și ce-a zis mama și ceilalți și ce-a preconizat
Goage al lui Spartu, care făcuse o școală de trei luni la
Șimnicul-de-Sus.

El s-a certat cu cumnată-sa, când treceau printr-o
Pădure,
A scos cuțitul de la carâmbul cizmei și i-a tăiat gâtul.
A intrat la pușcărie.
...Vai de capul lui!
I se dedase mâna pe crime... Când a isprăvit câinii,
Ar fi tot omorât...

Iar satul a intrat într-o liniște mormântală.
Toate câte s-au făcut mai apoi – și bătaia celor cu
Pământ mai mult, a mijlocașilor care șovăiau, îi băteau
Să nu mai șovăie așa, ce dracu!
Și ridicarea unora, noaptea, cu mașina neagră,
Toate acestea, pe care le-am
Prins la ieșirea din copilărie, au fost asociate în mintea
Mea cu măciuca, băta lui Goage.

A doua zi, nea Miai s-a rugat de nepotu-su Ilie să-i târască
Al câine la baltă în vale și să-l îngroape.

BĂTRÂNII

Era Chișu (străbunicul ăstora, de scăpase de la holeră)
 Apoi Dincă Totu. Stau toată ziua la cârciumă.
 Ei și cu Deliu al bătrân
 Când se lumina de ziuă, ei treceau la cârciumă,
 Ca la servicii.
 Beau acolo câte o cinzeacă. Tăinuiau.
 După aceea mai luau una. După aia nu le mai numărău
 Și plecau seara
 Beți, făcând din șant în șant.
 Și se țineau copiii droaie după ei. Și-i strigau:
 „Ghipa mera, zdup!”
 Și Chișu se-ntorcea și da cu ciomagu după ei.
 Și copiii fugeau, până-și lua ciomagul el și pleca mai
 Departe.
 Și ăia iar după ei. Și așa, până treceau de biserică.
 Și lui Dincă îi ziceau:
 „Ciocea bea,
 Ciocea plătește,
 Ciocea sare iepurește“.

Ciocea sta acolo, în locul bisericii.
 Și-a vândut locul lui Gheorghe al Stancii, și ăsta l-a
 donat, ca să se facă biserică.

Copiii erau ai lui Ceapă, ai lui Teslaru și-ai lui
 Munteanu.

Îl pânduau: „Să vezi că vine Ciocea de la deal“.

Moșii erau mici, izâniți, trențuroși și beți

Și mergeau din șanțul ăla până-n ăla. Mai dau să cânte,
 dar ce să cânte?

Gheorghe Banța avea o casă joasă.

Și Bănțoaica, cu mumă-sa, străteau în pat

Cu vigurile de pânză și croiau cămăși.

Le dădeau fetelor de coseau pentru băieți, că aveau cincii.

Pe tata lui Gheorghe Banța îl chema Nicolae Banța...

Să fi fost născut prin 1820?

Mama și-l amintește mic,

Șezând la foc pe-un scăunel cu trei picioare și

Fumând din lulea.

„La față știu că era roșu, dar barbă: avea, n-avea?“ spune.

Părul îi era alb și inelat, lung până

Înspre spete. Pe foc erau copaci

Și oalele mai pe la deal.

Bănțoaica era din Florești.

Avea moșie prin Bălcești

Și frate-su, Petruț, era perceptor, de cotea vinurile

Și rachiul. El e ăla de-a ars într-un beci.

DUPĂ UNTUL PĂMÂNTULUI

I

E o buruiană de are rădăcini în toate părțile.
 O răzui și-o pui în spirt.
 Da' până-i găsești rădăcinile, sapi cu târnăcopul
 O jumătate de metru.
 E bun de reumatism untul pământului.
 „Mai încercă, mai încercă,
 Eu m-am făcut
 Bine din untul pământului.“
 Anica lui Dârmon era căzută rău,
 Ce mai, o făcuse reumatismul harcea-parcea,
 Dărăpănată de picioare, nu alta.
 Întâi se-ncălța, se oblojea bine și pe urmă
 Se băga-n pat; ori, când pășea, întâi îi venea
 Să pipăie cu mâna locul, unde punea talpa, c-o dureau și
 Tălpile.
 „Gata, zice, am dat de leac.“

II

Și-a luat un târnăcop mare
 Și-a pus un chepeneag, un gluguș, de-l punea ea în cap,
 Ca oamenii când pleacă la drum, era de sac,

Că ploua așa o târă, și tipa-tipa... tocmai în
 Vâlceaua Bonii! Așa, peste vale, sui dealul și-apoi
 Mergi, să tot fie trei kilometri
 De câmp, că tot Seciul ăla, dacă-l iei în picioare,
 Obosește
 Un om sănătos... Ajunge ea în vâlceaua aia, unde
 Auzise
 C-ar crește untul pământului. Uită-te-ncoló,
 Uită-te-ncoló. Buruieni peste tot,
 Iarbă mare, vizdei, buruieni de tot soiul.
 Părul porcului (uite-acum n-am mai
 Văzut nici de-ăla), patachină, de se face ceai
 De patachină din ea, bun să-ți dea drumul,
 Să te descuie la burtă, mai era crânceș.
 Mai pe coaste, mai dădea și peste câte-o cătușnică,
 De-i mai zice și salbă seacă.
 Și la urmă niște copiii care pășteau vacile
 Pe-acolo și-i rugase ea s-o ajute, îi aduceau ba
 Alion, ba troskot: – Țsta e, gagă?
 Se uita Anica: „Nu, mumă“. Ba sovârf; „Da' ăsta?“
 „E, floarea asta mov și chitată e sovârf.“
 Ba dârmotin, de-i mai zice și udul calului,
 Da' untul pământului – neam. „A dracu a lu Gâfotă,
 Ea m-a trimis aici.“ Ia-ți târnăcopul la spinare,
 Pune-ți chepeneagul în cap și târâie-te până la
 Vâlceaua Fetii.
 C-ăla nu se mai putea numi mers, era un canon.
 Ajunge. Acolo dă peste rostopască, talpa-gâstii, iar
 Cătușnică, iar potroacă. La urmă, cum căta așa pe
 Brânci prin iarba udă, că dacă apuca să se aplece
 Era greu să se mai îndrepte, pregeta,
 Dă de fierea pământului.
 Unde creștea fierea pământului nu găsești untul
 Pământului. Găsești unt de rămă și unt de fier.

Du-te-n Stava. N-a mai luat-o prin porumbi,
 Că odată i s-a făcut frică, dac-o mănâncă lupii?
 A ieșit pe la drumul ăl mic și-a apucat-o la deal,
 Pe la perii lui Pătru. Acolo-n Stava, când să
 Intre-n pădure,
 Numai butușine, numai tufe atâenate, ea
 S-a-mboit de-un clenci, un șteap ceva și-a căzut.
 Până să dea de unt, se făcuse toată numai gioavă.
 Dă peste ea o femeie, care venise la lemne.
 – Ce tot giormănești, țată Anică, pe-acî? că te
 Caută moartea pe-acasă pe su pat.
 – Pe dracu, leică! Uite nu mai poci de oase.
 Mai ales pe la-ncheieturi, ozăcă nu mai e unsoarea
 Aia de pe zgârcituri, că parcă se freacă os pe os.
 – Ș-atunci, de ce nu stai deavu acas' și-o ici
 Peste câmpuri?
 Doamne, mânca-ți-aș gura.
 – Râzi tu, da' o s-ajungi. M-a scos durerea din casă,
Romantismul. I-auzi că de la maica Râma mi se trage.
 Că ea o fi stat mult cu picioarele-n apă.
 Umblu după untul pământului de-azi dimineată și
 Parcă merg de-un an.
 Uite, o buruiană așa și-așa, de are rădăcini
 Adânci și pe-alea le răzuî și le bei. Tu n-ai văzut
 Pe-aici?
 – Nu, eu știu o buruiană de trecătură.
 Rădăcina miroase a cuișoară. E pe Cioarecu,
 Tomna-n partea cealaltă, într-o săptămână ajungi.
 – E, de trecătură-mi arde mie acum!
 Da' tu de ce veniși pe-aici?
 – După târșuri. Car lemne cu capul, fir-ar al dracu,
 Că dacă-am vândut boii, să iau mălai...
 – Fată, uite care e povestea. Du-mă de-aici,
 Că nu mai poci.

Uite mă gâmfai toată, se puse și-o volvură,
 Un vârtej așa
 Și nu mai pot mișca, mă ia vântul.
 – Păi, cum să te iau, gagă Anică? Poate-așa
 Să te duc de mână.
 – Nu, mă iei în cap, ca pe lemne, în spinare,
 Cum ai vrea, mă legi cu betele, ca să nu mai mișc
 Picioarele – du-mă cum ai duce un căpătâi de
 Lemne. Ți-oi plăti cât ceri. Scoate-mă de-aici,
 Mor aici, mă mănâncă viermii prin ududoaie.
 – Nu, că să vezi că ești grea... ești și udă...
 Nimic, Anica a pus zăpor, că ea nu mai poate
 S-o ia din loc
 Și dacă o lasă-acolo, se-ncarcă de păcate, că ea moare.
 A legat-o aia cu betele și c-o târsână de
 Strângea ea lemnele și-a luat-o pe umeri, ca
 Pe-un buștean, o mai muta, când pe-un umere, când pe
 Altul. Ia urmă, a mai pus-o și-n cap, că era mai
 Obișnuită să ducă greutatea în creștet.
 Baba era grea, domnule, și Rada asta voinică. S-a
 Uțupănit cu honcita
 Și așa a apărut în sat, cu ea în cap.

Asta care o căra gema și ailaltă,
 Cu mâinile și picioarele
 Legate, ca să nu se mai bătăie și s-o doară,
 O căia de sus,
 Că e necăjită, că e și ea văduvă și toate greutățile
 Pe capul ei.
 Și din când în când ofta și zicea:
 „Mă miram eu să fie untul pământului în Bulzești!
 Mă miram eu să dau de untul pământului în
 Bulzești, ce n-am văzut în viața mea, untul pământului!“
 – Gagă, nu mai vorbi atâta, nu mai taroși,

Că mai atârnă și vorbele! Mă dedei
 Dracu, o să merg de-acuma numai cârmiș pe linie,
 Ca Victor.
 Poate-mi cad și mușchii, altă belea.
 A tăcut aia mâlc. A dus-o așa acasă, a dat cu ea-n
 Prispă.
 Și-a strigat la ai ei: „Uite, v-adusei un căpătâi
 De lemne.
 Da' să n-o puneți de-ndată pe foc că e udă,
 S-o ojjiți întâi, că nu arde“.
 – Da-ți fură ceva de-o legași așa? Doamne, că noi
 N-o știam hoată.
 – Tăceți, mă, că-și făcu pomană cu mine. Bogdeaproste.
 Dati-i femeii o tebeică de mălai, că mă scoase din
 Gura iadului.
 – Iasă, gagă Anică, mălai mai am.
 Te adusei... pe ajutate. Uite, muream și nu știam
 Cât de greu e omul,
 Ce anevoie e să ții și-o muiere.

A plecat râzând, da' văietându-se de oase.
 Machea, reumatismul s-o fi luând? se gândea.
 Că parcă mă văd, mâine, poimâine
 De-a bușilea, prin vâlcele, după untul pământului.

STÂNJENUL

– Mă, ți-aș da eu mai mult pământ
 (Erau pe câmp la o măsurătoare), dar, iote, nu mai am
 Stângen să măsor. Călcai pe el și mi se rupse.
 (El de hoț îl rupse.)
 – Nu-i nimic, măsoară cu mine. Sunt eu mai mic de-un
 stângen,

Dar treacă de la mine.
 – Bine, mă.
 Cum să facem, să stai drept? Iote, te leg de blana asta.

Și l-a legat Cristea pe frate-su cu cureaua de-o scândură
 Și-a-nceput să măsoare cu el – cu stângenul.
 Și-ntreba: – Mai vrei?
 – Hai, mai dă o țără.
 A măsurat așa o litră de loc și răstignitului i-a venit rău,
 I-a căzut sângele-n cap, cum îl tot întorcea așa în cap
 Și-n picioare. Ori i s-or fi încurcat mațele. Geme:
 – Mor! Gata!
 – Mă, mai vrei pământ?
 Nu e nimic, mori, te-ngrop aici și termin și problema cu
 Mejdina.
 Nu voia să-l dezlege neam. Au sărit oamenii, care erau cu
 Vitele.

„Ce faci, îl ucizi, mă, pe frate-tu?

Noi credeam că glumiți.“

„Ce să glumim, ne certăm de mult pe-o mejdină,

Fir-ar a dracului și el nu se lasă neam!“

– Cum să mă las, să-mi iei tu din dreptul meu?

– Bine, mă, altă dată îți vin eu de hac!

I-a dat drumul, era mai roșu ăsta de măsurase,

Roșu de furie, decât cel ce fusese stânjenu.

Acestuia îi era rău și se făcuse ca pământul.

„Mă, da' vrăjmaș frate mai am“, a zis.

Aveau pământ pe-acolo pe la Seculești. Pe-acolo

Măsurau mereu.

După aia, n-a trecut mult și l-au găsit mort pe-un deal.

Fusese cu caii. Adormise noaptea cu capul pe

Mejdină

Și cineva s-a dus și i-a dat cu securea-n cap.

I-au găsit rece acolo, cu căpătâna pisată pe mejdina aia.

Și s-au dus jandarmii și-au întreat-o pe nevastă-sa:

– Cu cine nu s-avea bine bărbatu-tău?

Și ea a zis: numai cu frate-su era certat.

S-au certat pe mejdină, pe pământ.

Era să-l omoare-odată. I-a legat de-o scândură,

De-un stâjen și-a zis: „la să mă sor eu cu tine moșia ta,

Să vedem cât îți mai trebuie de la mine“.

Fiecăruia i se pare că ălălalt are mai mult.

Și l-au luat atunci pe Cristea cu nevastă cu tot.

Și-au venit cu ei la *jandari*, aci.

Și s-au vorbit jandarii: „Mă, până a veni ei,

Du-te tu colo-n beci și bagă-te într-un butoi“.

Erau niște butoaie fărâmate.

Și pe urmă i-au închis și pe ei acolo.

Arestații au început să vorbească. S-au uitat pi coló,

Dar în butoi nu le-a dat prin gând. Era și noaptea.

„Bine, a zis muierea, nu ți-am spus să speli săcurea

Și să lezezi nădragii ăia?“

Atât i-a trebuit. A ieșit jandarul peste ei și a strigat:

– Ăstia sunt!

Cristea, când l-a văzut cu pușcă, năpustindu-se din butoi,

L-a bătut cucul.

L-au judecat și l-au condamnat: 20 de ani și o zi.

A făcut 20 de ani, mai avea o zi.

Ce e o zi? Douăzeci și patru de ore, tai douăzeci și patru

de grunji din munte.

S-a dus băiatul să-l ia, crescuse mare, și el

Atunci n-a mai avut putere.

Ziua asta nu le ajută.

Care cum aude: „Aoleu dacă i-a dat și o zi,

Ăla moare, nu mai iasă de-acolo“.

Și fiul lui Cristea era acum bărbat, îl crescuse unchi-su

Dumitru.

Era de-o seamă cu tata. Și când s-a dus la

Ocnă, tocmai închisese taică-su ochii. I-au îngropat acolo,

În munte. Au pus sare pe el, ori cum o fi cimitirul la ocnă.

Ce înhumat o mai fi și ăla? I-au sărat!

Nevasta lui Cristea se îmbolnăvise, după ce l-au închis pe el.

Și-a murit, atunci, la un an-doi. Au rămas trei copii,

Două fete și-un băiat.

Asta e povestea cu stânjenu.

NUNTĂ LA PICIOROGA

Era o fântână – spunea baba.
 Era acolo hora, într-o zi de Paști.
 Și toate fetele gătite, cu sălbi mari,
 Cu pestelci, cum se purta atunci.
 Jucau și petreceau la horă.
 Și-odată s-au ivit turcii, de la deal.
 Un pâlce de turci, călări, veneau ca hunii.
 (Și când veniseră hunii – veneau ca turcii.)
 Și ele, fetele, s-au speriat și-au fugit
 Spre fântână. Era o fântână mare, cu ciutură.

Întâi a sărit una, țipând.
 După aia a mai sărit alta, la urmă au început să
 S-arunce-n fântână, care mai de care.
 „Turcii! Turcii! Dacă ne prind, ne iau în robie!“
 Nu mai puteau de frică – vedeți ce spaimă băgaseră-n
 Populație, de s-au repezit ele așa ca oile, să se-nece
 În ziua de Paști! Și erau toate gătite, cu flori pe
 Ele, cum se făceau, vâlnice de-alea.
 Primele or fi murit înecate, celelalte de izbitură ori
 Înăbușite și s-a umplut fântâna până sus,
 Se făcuse ca o scară de trupuri de fete,
 Spre fundul pământului.

Fântâna se afla cam la hotarul Bulzeștiului, spre
 Dobreț, la locul numit Picioroga.
 Când s-o fi petrecut?
 Mamei i-a spus întâmplarea soacră-sa, Maria Cornea Sorescu,
 Baba mea.
 Ea o auzise de la părinții ei, Drăghicioiu.
 (Baba era născută prin 1860)
 Și aceia au auzit-o din tată-n fiu.
 Să zicem că în jur de 1650.
 Povestea e încă vie, adică mai pâlpaie într-o jumătate de
 Comună,
 La Gura Racului și Năstășești, dar se stinge încet-încet.
 Cam zece rânduri de oameni țin un sacrificiu
 De-acesta colectiv.
 Noi fântâni, noi trupuri tinere, noi jertfe.
 O fi existat, o fi tășnit din ciutura asta înfundată și vreun
 cântec
 Dar acum nu-l mai știe nimeni.

MĂRTURISIREA

Când a murit Mitrică...

Înainte de asta a spus oamenilor.

Așa spun când mor. Își spun păcatele...

Își aduc aminte – și să nu plece cu ele,

Și asta zice:

– Mă, eu și cu... (aici s-a înecat)

L-am omorât pe Georgică...

– Îl face o femeie ducându-și mâna la gură.

Păi, nu s-a spânzurat?

– L-am spânzurat mort.

Întâi l-am omorât. Cum?

L-am strâns întâi de boașe. Adormit.

Așa l-am luat. Buuun! L-am strâns de boașe,

La urmă l-am strâns de gât – Unul di coló și

Unul di coló.

La urmă l-am spânzurat cu cureaua. (Avea curea cam lată,

Ascutea briciul de bărbierit cu ea, eu știam)

Să se creadă că s-a spânzurat.

El dormea acolo – avea dinvale de casă un pătul,

Nu era terminat – încăpriorat așa – o podea,

Și-acolo-și făcuse un pat, de dormea el vara.

Asta e – atât a fost în stare să spună Mitrică.

Mai mult n-a mai putut. I s-a luat și vrutul și pututul

– Mi-e sete, zice,

– Huo, bea-te-ar coaca! Ho! Că ți-oi da apă,

A sărit Marîța de la moară, care credea că murise de ieri,

De-alaltăieri că se chinuia de mult

Și venise la pomană.

Da' nevastă-sa... cum nu v-a auzit pe voi atunci?

Că dormea și ea în prispă... Când s-a zbătut ăla...

– Taci fă, noroado, c-or fi fost înțeleși.

Din cauza ei l-au și strâns de boașe.

– Mă, închinați-vă, că uite, nu poate ăsta să isprăvească,

A tipat nu știu cine.

Parcă o aud și acum pe Rita, jelindu-și copilul pe vale:

„Se spânzură Georgică! Se spânzură Georgică!...”

Georgică o fi avut atunci 35 de ani.

Se căsătorise c-o văduvă, venită de peste munți,

Ana o chema, frumoasă, da' cam cu mâna moartă la bărbați.

Îi mai muriseră doi.

Și lumea a bănuț.

O bandă de orbeți! L-au pus capul bietului om.

Autopsia i-a făcut-o chiar taică-su,

Care se dădea uneori și veterinar.

A constatat „moartea prin spânzurare” a feciorului său,

Și cu asta i-au pus cruce, după ce l-au mai și schilodit,

Mort.

– Tăceți, mă, dracului din gură,

Că Mitrică vrea să mai spună ceva. Șiș!

(Tot Marîța de la moară)

Muribundul se sucise pe-o parte, acolo pe lavita lui.

– Copileții se plivesc și se dau la vite... – a-ngânat

(Sau poate o fi zis altceva).

Îi ieșiseră pete vinete pe față,
 Și sudoarea aia, rece, de pe urmă.
 – E rău când mori? îl întrebă Chioveanu.
 Aplecându-se mult peste el, ca și când
 Ar fi vrut să-i vadă în ochi că nu era adevărat,
 Că făcuse omor.
 – Tărturiche... ceapa ciorii... neghină... încurcătoare...
 Tăciune...
 – Ce ee?
 – Lohoane... grâul nostru e plin de lohoane...
 – Cuum?
 – A luat-o prin grâu în vale... Lozăște, da' bine că spuse.

OAMENI CU ARȚAG

„Dă-mi rachiu să beau, fire-a dracu,
 Dă-mi rachiu!“ zicea Deliu Constandin.
 Îl îmbrâncise cârciumăreasa afară
 Și el da cu pietre, cu cărămizi, cu ce
 Găsea și striga: „Dă-mi rachiu! Dă-mi
 Să beau“.

Ștefănescu era cârciumar. El nu era aci
 Și era muierea de vindea.
 Și nu știu cum îl înșelase, îl mințise
 Să iasă afară și-nchisese ușile.
 El fugea la deal și la vale
 Cu opincile târâș – se țineau doar
 Într-o nojiță de picior,
 Făceau flească, flească! și el
 Fugea și-njura: „Fire-a dracu, dă
 Rachiu!“
 Muncea muierea cu copiii și el sta la
 Cârciumă. Vindea câte-un bou, câte-o vacă.
 Tovarăși de beutură erau Dincă, Totu
 Și cu Constandin Chișu.
 Acestia erau clienții lui Ștefănescu, din
 Noapte până-n noapte.

Dădeau bună dimineata, când treceau la deal,
 Da' când se-ntorceau seara, nu mai
 Vedeau nici să calce – Cădeau, se sculau,
 Se tăvăleau, iar se sculau, se luau de
 Mână și copilandrii după ei:
 „Ciocea bea, Ciocea plătește! Ciocea sare iepurește“.
 – Au, fire-al dracu cu Ciocea al tău!
 Și jap! după ei, când unul când altul.

MOARE STRĂBUNICA

„Mama mea, când s-a-mbolnăvit de-a murit,
 Cum a făcut? S-a dus în ziua de Crăciun la tămâiat,
 Numai în scurteică și-n ghetе.
 Și, când a venit, a fript carne și ce-o mai fi făcut
 Și-a-mpărțit. Și la urmă a luat-o cu frig
 Și-a-nceput să-i fie rău. Și-a-nceput să zacă
 O lua cu frig, cu frig...“
 A șezut până în ajun de Anul Nou.
 – Bine e-am apucat să fac colacii toți,
 Că dau lăstina pe lumea ailaltă.
 Bine că m-am grijit, zicea.

– Ioniță, ia să vezi tu de copilul ăla
 (Eu eram copilul, continuă Moșu, care stă pe-un butuc de
 plută

Ciopește un ciomag și-i povestește lui Ionică) –
 Îmbracă-l, încălță-l,
 Că de-acum încolo numai tu o să vezi de el, că eu vă
 Părăsesc.
 A murit în ziua de Anul Nou.

Ce an?
 Nu e scris nicăieri.

Să fi fost prin 1877.

„Eram copil, auzeam tunurile la Calafar când băteau.“

Și Moșul, după ce s-a sprijinit o vreme

În ciomagul cioplit, afumat și lustruit de mâna lui,

S-a stins și el.

FEMEI FIERBÂND COJI

Femeile vopseau cu frunze de nuc, de arin,

De stejar. Și cu foi de ceapă.

Fierbeau cojile.

Uncle vopseau și cu lulachi. Și cu funinghine.

Lulachiul era un fel de vopsea ca scrobeala, albastră.

Se punea în usucul de oaie, după ce se spăla cu

Prima apă lâna.

Cel mai mult se purtau cămăși drepte.

Cămașa bună era „de sus“ și se ținea în lacră, în pod.

Se lua de Paști, de-un Crăciun, de-o moarte.

De-o... era să zic răstignire.

Și, în afară de asta, mai avea fiecare câte două de purtare.

„Cată colo-n lacră și dă-mi cămașa aia bună.“

Băieții purtau izmene legate cu benți jos.

Șunca și cârnații se afumau pe coș.

După aia se puneau la grindă.

Avea Ioana lu Panduru o față de masă lucrată în piezi.

Era așa însăbiată-n piezi.

Fetele – câte o sălbiță mică cu icușari

Și-o salbă cu galbeni mari.

La Bușnigă la vale se făcea horă. Asta prin 1910.

Vine Anica lu Marin la horă și nu știu cum a pierdut un Galben.

A plecat fata netinută de-acolo.
 Nu i-a spus decât mă-sii. Au făcut ce-au făcut și-au pus
 Galbenul la loc, până să aștepte omul.
 Marita lui Mitrică Deliu avea 10-15 galbeni.
 Prin 1917 au venit niște domni prin comune
 Și-au zis că nu mai are valoare aurul, să dea lumea repede
 Ce mai are, că-și pierde valoarea de tot.
 Și dădeau ei câte 60 de lei și lua galbenul.
 Au pigulit tot, oamenii proști și ăia hoți.

Cojoace, nu ți-ar da în gând ce cojoace
 Erau! Dumitru Panduru avea o ipângea roșie
 Și găetane, fie negre fie albe.
 Era fără mâneci.
 Trecea la cârciumă. Cam bea.
 Și noaptea târziu, când isprăvea, ieșea de-acolo
 Și venea la ulucă la Gheorghe Ionescu și striga în vale la
 Nevastă-sa,
 Să vină să-l ducă acasă:
 – Ioană! Ioană!
 – Haud, Dumitre, haud!
 – Sări cu lamba.
 – Acum, acum!
 Ieșea Ioana cu lampa-n mână și cu poalele sumese,
 Sumese-n brâu.
 – Vii odată?
 – Acum, acum! Șezi acolo să nu calci în noroi.
 Și cu ipângeaua a bună și șuba pe dedejos.
 Croitorul lui era Udrea sau Budrea
 (Ședea de la vale de Codin.)
 Purta nădragi, tot așa cu găitane și cu ghizde.
 Sta mult acolo la cârciumă și biata femeie trebuia să fie cu
 Urechea la drum. Când dădea glas „Ioană!“, să și sară
 Cu lampa, să nu intre Panduru-n noroi...

Era noroiul până la genunchi.
 Ea putea prin noroi, dar el nu putea să meargă fără lampă,
 Că era om și se murdărea. Tatăl lui făcuse parte
 Din panduri și el era mândru de-asta. Se ținea așa mândru de
 Gard.
 Ipângelele astea s-au purtat multă vreme peste haină,
 Ca o manta.

Se urzeau sute de coturi de pânză,
 Câteodată făcea pânza trambă, așa valuri.
 Intra femeia în război
 Și țin-te!

Și pe copii îi trimeteau părinții după fuscei.
 Era o distracție să te duci după fuscei.
 De ite, după rășchitoare de dăpănat lâna,
 – Hai să luăm fuscei dupe Mătăsăoia.
 Și tăiau nuiele mai groșorele de alun și de corn.
 Le lăsau de se mai uscau, la urmă le răcăiau.
 Luța își purta copiii numai în cămași de cânepă și de in
 Punea câte-un loc de cânepă, unul de in,
 Toată lumea avea câte-un petec de cânepă, unul de in
 Mai de spor era cânepa.
 Femeile își făceau zăvelci, vâlnice, pestelci.
 Joița era slabă făcută leucă. Așa pocălțită.
 De, traiul rău, copiii mulți! Da' când își punea
 Pestelcile frumoase și cămașa...
 Când întârzia câte un copil, zicea:
 – Bine, mă băiete, nu mai veneai?
 Te popânzăliși acolo!
 Dar-ar Dumnezeu să ningă pân' deseară.

Ea avea vite multe și nosocea prin noroi, înota toată ziua
 Așa, că era noroiul mare.

Ieșea de la fântână – parcă o vād,
 Cu o vadră în cap, cu garnița-n mână
 Și cu mâna ailaltă pe fustă, o ținea,
 Că avea o fustă lungă.

MÂNZĂȚIȘURI

Moșu își făcuse obor la fântână și acolo stăteau vitele,
 Decât caii și cu viței se țineau în grajd.
 Maica trebuia să mulgă vacile și nu putea pe amândouă
 Și da drumul la viței și sugeau de făceau burtă.
 Aveau patru boi. Veneau toți vecinii mai săraci:
 – Nea Gheorghe, te rog să-mi împrumuți și mie al car,
 Să târăsc niște lemne...
 – Du-te, mă, și ia-l de-acolo din curte.
 Intra omul, lua boii, sălta jugul și-i îndemna să se-njuge:
 – Ia-l, Surane. Hai, mă, ia-l!
 Și boul băga singur grumajul în
 Jug, punea omul resteul, se suia pe sușlete și pleca.
 Își făcea treaba și spre seară
 Venea și băga carul în curte, la leau.
 Avea lumea vite multe – unii, nu toți.
 Și Gogiuman, care l-a omorât pe Grigore pentru-o mejdină.
 L-a lăsat într-un șant. Și el avea vite multe.
 La urmă, după ce-a făcut pușcărie,
 A venit cam sălbăticit.
 Tăia la vite, făcea pastramă.
 Avea sub pățul mânzățișuri, acolo le ținea.
 Și odată s-a dărâmat pățulul pe ele.
 Când s-a sculat dimineța le-a găsit făcute pantă,
 Toate vitele alea.
 Âstuia i-a mers tot rău.

SE DESPRIMĂVĂREAZĂ

I

S-a luat după carele cu uium ale morarului.
 Fie că ei, chirigiii ăia, n-au vrut s-o pună în car,
 Fie că ea s-o fi sfiit – mergea după un car,
 Ținându-se de loitră. Se făcuse noapte.
 Și dimineața Ion, bărbatu-su, s-a dus și-a ntrebat
 Pe chirigii: „Mă, era după carele noastre,
 Dar n-am mai văzut-o de la o vreme“.
 A plecat bărbatul și-a găsit-o deasupra coastei Racului.
 Degerase.

II

Era în vărsatul apelor. O vreme tăioasă, cu zloată.
 Se desprimăvăraseră, totuși frig.
 Plecase să târguie pentru o pomană de șase luni
 A unei fete. Avea o vestuță de lână mai veche pe ea
 Și trecând la vale, s-a oprit la școală la fata ei
 La Marioara, care era la primară, s-o ia pe-a ei,
 Că era mai nouă. Era desculță și c-un găscan la subsioară,
 C-au și răs copiii din clasă, când au văzut-o,
 Cum ținea găscanul. Ce să știe ei ce sunt greutățile vieții!

Ion a mers și el până la Motoci,
 Dar acolo s-a-mbătat la Vijulie și n-a putut să-l mai
 urnească.

– Ioane, să ne despartă Dumnezeu.
 De-ar muri unul din noi, că nu ne mai înțelegem.
 Ea nu drăcuia, nu blestema, a zis numai atât.
 Și uite, parcă ar fi presimțit.
 Și-a ținut ea așa în flaneluța aia drumul tot, până la
 Craiova. A vândut găscanul, a târguit ce-o fi putut și ea
 Să ia de-o sută de lei, pentru pomană, și la urmă
 Să se-ntoarcă acasă.
 Vremea păcătoasă, cum e în martie, aci soare, aci vifor.
 S-a ținut tare până aproape de sat, aproape treizeci de
 Kilometri.
 Acolo a luat-o înghețul,
 Cum era desculță și doar cu vesta aia subțire, de copil.
 A zis că stă o țără jos, să se mai încălzească,
 Să-și mai tragă sufletul. S-a-ncovrigat așa la marginea
 Drumului, lângă un salcâm. Tusea și picioarele erau
 Cu opinci de gheață.
 Ce inimă or fi avut oamenii ăia
 De nu i-au zis: „Suie-te și dumneata
 În car. Te vedem cam rău îmbrăcată,
 Cum să te ții dumneata, o femeie,
 Cu mâna de loitră și să mergi
 Leșinată în urma carului?
 Sau, să te învelim c-un sac,
 Cu ceva!“
 Nu i-au zis, ea n-a fost de-alea
 Obraznice să le ceară –
 Și la un moment dat a scăpat
 Mâna de pe loitră
 Și-a rămas în urmă...

III

Se-ntâmplă pe la noi să meargă oamenii desculți și iarna –
Adică mergeau mai demult, când erau mai rezistenți,
Dar nici atunci nu un drum atât de lung.
Când te mai duci pe la o vecină, pregeți să te-ncalți
Și-o iei fuga-fuga prin zăpadă.

Odată a văzut-o așa pe Rina, desculță prin nămeți
Și cu tăciuni aprinși în pumni, în spuză,
Se dusese să ia foc de la Gogoșica.

„Gagă Ioană, nu-mi dai și mie un tăciune?
C-am uitat să-nvelesc focul aseară și mi s-a stins.“

„Ba cum să nu. Vino, fetico, da-n ce-l iei dumneata?
O tinichea, o tavă, o sapă veche, n-ai?“

„Nu, că iau așa-n mână, că pui mai multă cenușă
Și mișc mâinile și sar tăciunii așa-n sus
Și nu mă ard.“

Asta și-a adus Ioana atunci aminte, cum a zărit-o pe aia.
Ducând tăciuni în pumni și alergând desculță prin zăpadă,
De la tăciunii aceia pare-a-nceput să simtă un fel de
Căldură în oase. Mai visa, se mai trezea, visa în continuare
Cu ochii deschiși. „Mă, te pomenesti că mor aci!“

Nu mă târâi până-n vale, să strig la cineva. Mai era o
Palmă de loc. Peste înc-o vreme, îi era tot mai bine,
Mai cald. „Nu se poate, domnule, să mă prăpădesc, sunt tânără
Și-n putere.“ A dat să strige și-a văzut un lup.

Ieșise de la coada vâlcii și adulmeca așa, mufluia.
„Deger și mă mai mânâncă și lupii.“
Dihania a venit lângă ea, zburlită toată, sfrijită și
Iacomă.

S-a oprit la doi pași... „Uite ce cald suflă,
Ce bine suflă lupul...“ A privit-o drept în ochi,
Dar blând și cu înțelegere, nu așa cum cred oamenii
Că sunt fiarele. S-a întors și-a plecat în salturi mari

Peste mejdine. I-a pierdut din vedere, când a intrat în
Pădurea Murgasului.

„Nu s-a pomenit la noi om mâncat de lup“ – s-a gândit Ioana,
Cu părere de rău că a auzit că dispar lupii,
Nu mai văzuse de mult lupi, acela cine știe cum s-o fi rătăcit,
Cum a scăpat din bătaia puștii lu Stângă, pădurarul.

A dat să se scoale și-a văzut că n-o mai ascultă

Mâini, picioare, e toiegită toată,

„Aoleu, nu mi-a dat în gând să mă fi prins cu mâinile
De blana lupului, mă târa naibii până aci la nea Bonea.

Ce fac eu acum cu târguilele? Cum rămâne cu pomana de
Pomâine?

Mamă, ce vis urât avui! Se făcea
Că...

IV

„Dar asta e visul mamei, al Bălii
Țin minte cum l-a povestit când eram mică...
Ce, s-au terminat visele, stocul familiei,
Visăm în reluare?“

Apoi participă la îngroparea unei salbe
De aur, la furca patului –

Și-și dă seama că nici asta nu e o faptă

A ei... Și, uite, s-a vărsat valea...

Și apa urcă până la ei pe coastă,

Valea unită cu suvoiuł ududoiułui

Și le iau patul și dezgroapă salba

Pe care vin jandarmii și-o ridică

După aia vine Ion, bărbatu-su,

C-o damigeană de țuică de la Vâlcea

Și beau toți țuică fiartă și ei îi e cald

Și suvoaiele o mângâie pe pulpe.

Nu s-a nimerit să treacă nici un car, nimeni,
Sau chiar dac-o fi trecut, ce să vezi noaptea, și pe

Învârtejirea aia de zăpadă cu gheață?

Ioana s-a simțit din ce în ce mai bine în flanelașul

Fetitei ei,

Ca sub o streășină foarte caldă. Și parcă începuse să

Se zvânte pământul și să răsară iarba.

„Se desprimăvărează, acum chiar că se desprimăvărează,

Iote, simt eu cum mă-nțeapă colțul ierbii aici la tâlpi.“

Dimineata, când a dat de ea, era vânătă toată și

Încovrigată și cu palmele la gură. Parcă ar fi avut

Tăciuni în palmă și-ar fi vrut să-și încălzească

Respirația.

Om degerat în martie! Și nu departe: deasupra satului,

Unde se aud câinii hămăind și vitele rumegând, micii behăind!

GOGONEL ȘI PIPOTA

– Ia pipota, Gogonele!

Ia pipota, n-auzi?

Mă, n-auzi? Ia pipota, fir-al dnă cu znaga ta,

Cu sufletul din tine!

Erau mulți la masă și copiii se certau pe

Bucăturile de carne din strachină.

Frusina distribuia porțiile. Ia ai mai mici fără oase,

Ia ai mari – cotoi, piept.

Ea, a bătrână, rămânea c-o gheară.

Și până la urmă o da și pe-aia lui zăprăstea,

Care se uita-n gura ei.

Găina era mică, ce să le-ajungă la atâtea guri?

Ei nouă inși, cu părintii doi unsprezece și cu

Bunica doisprezece. Unu mai lipsea să fie ca la Cina cea de

Taină. Ei, dacă-ar fi mai trăit și-âl bătrân!

Dar el de când se urcase la ceruri.

Și baba la fiecare masă se căznea să-i împace pe toți.

Iar Gogonel nu voia să ia pipota... Se supăraseră.

– Bă, tăvnosule?

– Babo, ce e aia tăvnă?

Deasupra cozii la găini e o umflătură, unde cresc penele.

Aia e tăvna, târtița.

Câte unele găini cântă cocoșeste, se zice că li s-a
 Umflat țâvna. Și se încinge vătraiul în foc
 Și se pune acolo
 Să-i ardă țâvna, să nu mai cânte.
 – Atunci de ce-mi zice ăsta țâvnos?
 – Că gherăi.
 – Ba țâvnos ești tu.
 – Ia, mă, pipota, fir-ar dnă
 Că acuși n-o mai vezi!

PE GARD

I-a zis lu fiu-su... Torica, noru-sa, era gătită
 Să plece la Picături. Și pleca și băiatul babii cu nevastă-sa.
 Și zice lu fiu-su:
 – Hai, mă, du-mă și pe mine la biserică să mă grijesc,
 Că mor.
 – Fir-ar al răului cu sufletul lui care te-o duce!
 Că te-am dus de-o sută de ori și te-ai grijit
 Și n-ai mai murit.
 – Bine, mă, dacă nu mă mai ia Dumnezeu, ce să fac?
 – Du-te singură.

Și s-a dus singură pe gard.
 Se ținea cu mâna de fiecare ulucă, așa.
 Mai sărea câte un câine, da' când o vedea așa de schiloadă,
 Așa fără nici un cârstov, făcută cujbă, scoicită,
 Nici n-o mai apuca de dește. Se dădea la o parte.
 Și se uita la cer.
 Că pe copii și pe-ai bătrâni nu-i mușcă nici un câine.
 Și s-a dus la biserică și-a văzut-o cântăretul
 S-a ieșit la ea.
 – Ce-ai, babă Ită?
 – Sunt bolnavă și-oi muri. Și să fiu și eu spovedită și
 Grijită.

Și-a dus-o în biserică, popa a luat-o deoparte.

– Babă Ită, ești spălată, ești primenită, ca să te pot Spovedi?

– Ei, sunt spălată, mă primenii cu ce putui și cu.

I-a dat grijania și când s-a văzut *grijită*,

Baba odată a dat ochii peste cap și-a rămas așa.

A zis că să moară.

A freționat-o popa, a frecat-o pe mâini, pe la cap.

Și-a revenit. S-a răzimat de-o strană.

Și-a zis popa cântărețului: „Du-te și du-o acasă, Tomo“.

Și-a venit noru-sa, peste o săptămână...

– Ce, fa, n-ai mai murit? Că ziceai că mori.

De ce n-ai mai murit? Că eu de-aia plecasem,

Să te găsec moartă.

Acum are 96 de ani. E singură și bolnavă, acolo acasă.

Asta e aia surupată, de poartă o seceră în ea,

Învăluită în cârpe și pusă așa pe sub brâu, ca să-i țină

Matele că e surupată rău de tot, săraca.

AVOCATUL

Ricuța lui Pătru vorbea singură. Asta era damblaua ei, Așa se pomenise vorbind la lemne, la găini. Lumea îi zicea *Avocatul*

Pentru că avea un glas ascuțit și-o mare repeziciune în Rostire. Când se supăra, se ducea lângă furcile pătulului Și tănuia acolo. Toată taina le-o spunea furcilor.

Și a bătrână, tiptil, după ea cu ciomagul. O asculta, o Asculta așa pe la spate și odată ieșea în față:

– Și ce-ai, fă, aci, ce vorbești?

– Că? Ei ce? Vorbesc și eu.

Pleca a bătrână și ea iar începea. Dădea din mâini, din cap, Se-ntorcea luând martore găștele, se uita în sus și

Boscorodea:

– Ce, fa, ce, nebuno? Ce-ai cu mine? Păi văzuși!

Am și eu ceva,

Iote îmi zise ghebejita aia ceva.

Baba se-ntorcea din prispă când o auzea:

– Dă-te dracu, năroada lumii.

– Ei, na, de-aia n-aveai tu treabă, veniși aci lângă mine.

Toate evenimentele satului erau discutate

În procesele ei de una singură.

Toate cazurile pierdute, toate nenorocirile. I.e deschidea

Dosarul

Și pleda pentru cauzele pierdute.
 Odată – murise cineva din cătunul ei
 Din Mătăsoaia, abia-l îngropaseră,
 Și eram pe câmp cu vacile.
 În spatele unui mărăcine s-au auzit
 Glasuri și gălăgie.
 Am stat și am ascultat. Un glas
 Ascuțit și unul mai gros...
 „Da' cum să-l iei dumneata – că
 Avea și el casă, iote, îl căinează
 Acum toată lumea, da' se poate?
 Altă dată să nu mai faci“
 „I s-au terminat zilele“ (zicea glasul
 Mai gros). „Da' cum? Că era tânăr...“
 Nu se poate, domnule, una ca asta...“
 „E, când îmbătrânești, ți se mai strâng drumurile“
 (Răspundea energic glasul cel gros).

Ne adunasem mai mulți copii
 Și ascultam...
 Când ne-am arătat după mărăcinele
 Âla înalt – Ricuța singură,
 Furioasă foc, dând din mâini și mișcând din cap..

Se certa cu Dumnezeu.

ESCADRONUL

Seder tăia târșuri cu cuțitul la vatră. El toată
 Ziua tăia în casă.
 – Păi, ce faci cu cuțitu'?
 – Ete, fir-ar a dracu de săcure, că mi s-a stricat!
 Când o dregea, ori îi punea cineva coadă, el tăia lemne
 Cu săcurea pe prag. Acolo era tocătorul lui.
 Seder era crescut de o Grăuroaică și făcuse la călărași
 Armata.
 A fost geambaș, ne-a ajutat și nouă de fiecare dată
 Să vindem sau să cumpărăm boi. Bun năstrăpaș.
 Spre bătrânețe, s-a prostit, săracu'.

Într-o noapte îi zicea nevestii:
 – Scoal, fa! Scoal, fa, de fă-mi o azimă de pâine,
 Că vine escadronul de la Bălcești de la deal.
 Că e concentrare.
 Când s-a sculat Anica, focul mare și în
 Cuptor și pe vatră și prin casă – ardeau focuri-focuri
 Pe cărămizi, noroc că nu se-ntinsese.
 „Ei ce să fac? povestea femeia. I-am frământat o pâine
 Necernută și-am băgat-o-n cuptor, că focul se arseu.
 I-am făcut pâinea și el s-a culcat.“
 – Scoal, mă.

– De ce? El uitase.
 – Hai, că trece escadronu. Hai să-ncaleci.
 – Nu știu. Mă doare la șerteată. Încalecă tu și du-te
 Că mie mi s-a sturât.
 – Ce să fie, că nu mai are oprovenie,
 Se văita Anica. Nu-i prinde gura de veste ce-ndrugă.
 Eu nu mai pocî de la secerat
 Și el mă ia din vis noaptea,
 Să-i fac pâine că pleacă escadronul –
 Îmi spune numai *palarizări*
 – Palarizată ești tu. Îmi dai câte-o ... zămârcă
 De mâncare, o zămârcă și mă scoli întotdeauna
 După ce trece escadronul.
 Cum să-l mai ajung eu, pe jos?
 (Și escadronul lui trecuse de 60 de ani,
 Tot escadron visa.)

OAMENI PAȘNICI

În 1913 au venit după care, să ducă provizii
 În Bulgaria. Și i-au găsit cu boi buni pe Pătru
 Și pe Ion Bălan. Veri. Nu știu ce-or fi pus în care.
 Și s-au tot dus săptămâni, la vale, la vale,
 Să cate regimentul „Întâi Dolj”, unde aveau o cunoștință,
 Un ofițer de ață, Constantinescu îi zicea.
 Hăis, cea! Hăis, cea! Spre Turtucaia.
 Se duceau ca la Tilișanca. La Ureava, măă!
 Și până-au ajuns ei acolo, s-a făcut pace.

– Ei, d-apoi când ne-am întors! spunea Moșu Pătru.
 Unde ne plăcea, dejugam și pășteam boii.
 Erau numai care de pretutindeni. Ne împrietenisem cu
 Unii de pe la Podari, cu unii de la
 Sălcuța, de la Galiciuca,
 De la Gighiera, de la Maglavit,
 De la Calopăr, de la Preajba,
 De la Lișteava, mai era un unchiș
 De la Dăbuleni.
 Ce care aveau!
 Veniseră cu care cu răpi pentru arme,
 Alții aveau care cu inima goală, pentru fân,
 Care în chilimii... (Ce făceau cu care în
 Chilimii la război nu știu.)

Noi eram cei mai de la deal,
 Cei mai de departe
 De-aia nici n-am ajuns la timp...
 Da' am văzut Dunărea... Ca când venise valea...
 Numai apă. Și-am trecut pe-un pod de *plautoane*...
 Așa se zgâlțâia...
 În Bulgaria... ca pe la noi: Balcani.
 Și bulgarii tot oameni... tot năcăjiți și ei. Bine că s-a-ncheiat
 Armistițiul.

Cu asta se întorseseră Ion Bălan și cu
 Pătru, în car, din Bulgaria
 C-un cuvânt nou: armistițiul.
 Ba chiar l-au botezat pe
 Unul născut în ziua aceea:
 Vasile a lui Armistitiu. Da'
 N-a trăit mult.
 Cu asta s-au ales ei
 Și cu boii plimbați prin tot județul
 Dolj. „Bă, e cât o țară!
 Are și Dunăre? Are. Are câmpie de te-neci
 În ea? Are păduri mari?
 Și, de-aici la deal, munți
 Ca-n poveste, care de căzut cad în Gorj, în Vâlcea
 Da' se sprijină cu umbra și pe la noi.
 Deci sunt de toate la noi, da' uite nu era pace.

Ion Bălan a murit în 1919 de 59 de ani.
 Pătru, care era mai mic, a dus-o până
 Prin 1950. Își mai aducea aminte că-i arătase cineva o hartă
 Și Bulzeștiul... nu era. Mă, noi nici nu existăm.
 Noi plătim degeaba. Dăm niște cote de pomână.
 „Care, mă? zicea. Dacă s-ar face morții acum,
 Ar muri din nou. N-ar mai cunoaște.

Ce e zorul ăsta?
 Noi când băgam în plug, noi nu mergeam
 Cu bota cu apă, noi mergeam cu bota cu vin.
 Acuși să bei apă – și n-ai nici de-aia după ce-o bea.
 Ia uite păcătoșii, plecară la arat!
 Doar se luă zăpada și pun porumbii.
 Porumbul se pune când înflorare porumbarul,
 Ce-mi vine mie al Peagăi de-acum
 Cu pământu-nghetăt, să are? Niște păcătoși!
 Să bea apă.

COBORÂȘ

La Ungureanca era o coastă foarte mare
 Pe Ungureanca, pe la Coza, pe Tăclonu,
 Pe fața Racului,
 Numai pante mari, pieptișe, răstorniș.
 Pământul parcă-și aducea aici aminte de
 Piscurile care se vedeau uneori în zare
 Și dealurile se sumeteau să vadă munții.
 Era periculos să cobori cu carul pe acolo.

Lui Tropâneată al lui Grigore al Troalei
 I se rupsese lanțu de-mpiedicat.
 El era cam zgârcit, nu și-a mai luat altul.
 Odată cobora cu carul încărcat
 Pe la Ungureanca.
 Și când începe panta mai mare,
 De trebuia să-mpiedice,
 Odată se apleacă și ia de spițe.
 I-a văzut cineva.
 „Ce-o fi făcând, că n-o vrea să-l răstoarne?”
 S-a dus lângă el.
 „N-am lanț, fire-ar al deavu!
 Și-acum trebuie să țin de roată,
 Că se duce caru peste boi, fi omoară.

Trebuie să țin de el
 Să meargă până-n vale...”
 Și l-a dus, săracul, că era mare – teapăn
 Se proptise așa în pământ,
 C-un picior înainte...
 Și cu mâinile ținea.
 „N-am ce-i face,
 Trebuie să-l cobor în vale.”

CAPUL ȘI OBLAMNICUL

I

Curmul era o bucată ruptă dintr-o frânghie.
 Așa, un curmete. Toate femeile-aveau câte-o bucată de-asta,
 Să-și ia lemne.
 Parcă erau prevăzute cu spânzurători.
 Și când le vedeai plecând pe coastă-n deal
 Cu el așa-n mână, chitit, spre pădure, ziceai că sunt
 Condamnate,
 Se duc la spânzurătoare, cu ștreangul lor, de-acasă.
 Și mai avea o fustă ruptă, ceva, s-o facă oblamnic,
 Să nu le glodească-n cap.

II

Mă duc să iau curmul, să aduc vreo două lemne din deal,
 Că acum nu e nimeni în pădure -- zicea Ciula.
 Hai, Mărie, hai, vere, hai să luăm vreo două târșuri,
 Că văzui eu pădurarul trecu la Craiova.
 Și pleca în deal. Și lua în cap câte o jumătate de car.
 Le lega, le scula-n sus și se băga sub ele.
 Se proptea într-un genunchi și cu alălalt da brânci tufanilor

De la capul ăl gros, să-i cadă-n creștet. Că potrivea înainte
 Capul pe jumătatea lemnelor. Potrivea capul și oblamnicul.
 Și când îi venea frunzarul ăla-n cap, zicea: „E, acum sunt
 ale mele“.

Că era greu să le nimerească.
 La urmă mergea în genunchi, până se apuca de vreun lăstar,
 Să se ridice – se mai clătina, până să se urnească și gata,
 Pleca...
 E, să suie cu ele coastele înapoi...

III

Cobora-n Răculețu, suia coasta Țăclonului și răzbea-n sat.
 Da cu ele-n curte, peste gard, doar clătina capul.
 Nu voia s-o vadă lumea, că intră cu lemne pe poartă.
 Ieșea apoi pe drum, să se uite dacă nu vine pădurarul.
 O zărea mama, roșie ca focul.
 – Nu ți-e frig, Ioană, nu-ți fu frig pe-acolo?
 – Ce să-mi fie frig, că mă-nvârti un vânt, fir-ar al dracu,
 De mă făcu numai apă!
 Că se-nfoiau târșurile când bătea vântul pe-acolo prin
 Piscul Țăclonului. „Ce să-mi fie frig, că sunt numai apă!“
 Mai pe seară mai venea pe la noi, să mai tănuie.
 Și-odată se ridica și pleca:
 „Mă duc să fac unchiașului ăla – io-te se duce soarele –
 Mă reped să fac focul, să tai o varză, s-o pun în tigaie“.
 Călea varză, asta cam mâncau ei.
 Dădea lumea gata, iarna, câte-o puțină de varză.
 „Și să-i fac o turtă.
 Nu vrea unchiașul decât caldă,
 Că n-are gură.“
 Ea, în schimb, avea doi dinți de aur.

IV

În tinerețe o luase Dumitru la București,
Unde era el portar, nu știu ce păzea.
O băgase și pe ea la gunoaie pe stradă.
A stat loana vreo doi-trei ani. Când s-a-ntors:
– Da-l dracu de tâmbărău, cumnată, că-mi da
Câte două străzi să le mătur.
Toată noaptea trebuia să stai sculată, să măturî.
Că mai trece câte-un car. Câte-o baligă, câte-o frunză,
Trebuia să te ții după ele.
Mai bine te duci colo la prășit – și dai cât e ziua
Și vii acas' și te culci.

V

Și-acolo mai fusese băgată și la o cucoană, un timp.
Zicea: „Mă, fraților, se spăla aia, se spăla...
Câte-un săpun dam pe ea.
Fir-a deavului cu șalele ei, ce dracu avea pe ele,
C-o frecam toată ziua”.
– Cucoană, că ieri te-am spălat pe piele,
Ce-ai făcut cu ea?
– Ești tu țărăncă, știi ce vorbești!
Taci și dă aci pe spate.
– Cucoană, uite și eu am piele și n-o mai spăl toată ziua.
Da' ce spălat e ăla, cucoană, că și eu am piele
Și-o limpezesc și eu câteodată așa, nu stau să mă linciuresc
Toată ziua...
Când o vedeam, a dracu, că lua săpunul și mă chema,
Mă apucau frigurile. Pleca și venea dimineata, vestedă
Alihnită, cucăind, cu buzele viștite.
Nu știu unde se ducea.
I-am spus omului: – Hai, Dumitre, haidi acas', că nu mai
stau..
Acolo-și pusese ea dinții de aur.

VI

În general impresiile ei despre oraș erau negative.
Zicea: – Nu e bine la oraș. Ici mănânci, ici te spurci.
Nu e bine, la oraș mie nu-mi place.
Să te duci dracu să mai aerisești târțita, cotu-n zăpadă.
Stai în boarea aia acolo, în aburi.
Ozacă de-aia-i venea ăleia să se spele toată ziua.
Și Ciulii de-aia-i plăcea pe câmp.
Când o vedeai, ea ori pleca, ori venea de la lemne.
Câteodată erau cinci-șase femei care suiau coasta-n deal,
Să se aprovizioneze. Și iarna, prin zăpada, prin nămeți,
Ca iepurii abia se mai vedeau, niște mogâldete.
Au, săracele! Și veneau răsghinate,
Alunecau și cădeau.
Și să vezi tu că nu luau nici topor.
Aplecau tufa și puneau piciorul colo la rădăcină
Și plesnea.
Vai de maică de om ce scump plăteau căldura sobii.
N-aveau care, n-aveau boi, pădurea era păzită,
Iernile țineau câte-o jumătate de an.
Ce s-o fi ales de curmul Ciulii?
Săraca, a murit de șale.
O durea-n șale. A țipat un an de zile...

ÎMPĂLIȘATUL

I

De Crăciun n-aveau toți porci căzuți.
 Cei mai mulți nu erau prea grași, și fugeau
 Nu-i puteau prinde. Și unii goneau porcul și altul
 Cu securea gata, îi da-n cap, când venea-n dreptul lui
 Și-l doboră și la urmă îl înjunghiau.
 Ziceau că nu e bună carnea, dacă nu-i dai cu securea-n cap,
 Dacă nu omori așa, dobitocul, din fugă, dacă nu e vânat.
 Atunci e bună carnea lui.
 Când vedeau vreun grăsun mai sprinten:
 „Aoleu, ce vânătoare o să mai facem cu el, în curte!“

II

Și nea Florea să-și taie și el porcul.
 Și-a mai luat un om, să-l ajute.
 Acesta era-mpălișat, sașiu, se uita c-un ochi încolô și
 Unu-ncolô.
 „A luat securea-n mână și și-a pus ochii pe mine“,
 Povestea nea Florea, răsând.
 Și-a pus nărodul ochii pe mine, și cu securea ridicată-n sus.
 Și eu țineam de porc.
 – Mă, tu unde vrei să dai: unde te uiți, ori în porc?

– Unde mă uit.
 – E, fire-al deavu, du-te de ci-ncolo, lasă-mă-n pace că
 tu te uiți la mine.
 Dă securea-ncoa. Fire-al dracu, tu-n mine dai.
 Luase nărodul securea, o ridicase și cu ochii pe mine.
 – În porc dau.
 – Da' de unde să dai în porc, tu te uiți la mine.
 A plecat împălișatul supărat acasă.
 Am chemat alt om și-nainte de a-l pune la treabă i-am zis:
 – Mă, frate-meu, uite-te-n ochii mei, că-ți controlez
 Cătarea,
 Că era să mă achite nărodul ăla de se uită-așa.

LEANCĂ LUAT DIN CĂLUȘ

I

S-a dus și Leancă, l-au găsit mort.
 Rămăsese c-un plimbat – și cu litra de țuică-n buzunar.
 – Ce-ai acolo, nea Leancă?
 – Duc și eu la baba mea un pic de țuică.
 Și-acum am auzit că s-a prăpădit.
 Nu-mi venea să cred la-nceput
 Pentru că el... aoleo, ce zic? Mai trecuse prin asta.

A băut la-nmormântarea unuia un chil de țuică
 Și la urmă murca și el, cum ar veni în cinstea
 Răposatului.
 Oamenii de păziseră mortul l-au păzit și pe el.
 Dar cu șfială, că nu erau siguri pe deces. Mai
 Murise o dată.
 Într-o zi de Rusalii, fiindcă dormise beat și fără pelin
 Ia brâu.
 Sculați deavu-n sus – se răstea Marioara la noi
 Că-l luaseră pe Leancă din căluș și vă ia și pe voi.
 Noi pusesem capul pe pernă, o țără după prânz, dar
 N-aveam voie să dormim, după aia ne-am adus aminte
 Și-am plecat să-l vedem pe Leancă.

II

Era pe prispă în bujdula lui, acolo, pe Trântoru-n deal.
 Era pe prispă, trântit jos, pe pământul gol,
 Doar cu niște gloanțe, niște gloduri, sub el.
 Stătea trântit jos, într-o parte
 Și hăpănea din mâini și din picioare și zicea:
 „Hăp! Hăp și-asa!”
 Mărin al lui Trancă era nepotul lui.
 El era vătaful.
 A strâns echipa de doisprezece inși (cu mutul)
 L-au băgat la mijloc și-au început să joace pe lângă el.
 „Hăp și-asa!” „Hăp și-asa!” ziceau
 Și așteptau ca el, de jos, să le răspundă prin somn,
 Prin moarte,
 Prin poceală, ce-o fi fost, să intre în rezonanță,
 Cum ar veni.
 Că dacă intră în rezonanță viii cu morții – prin cântec
 Ori prin strigătul ăsta: „Hăp și-asa!”, înseamnă că e
 Bine,
 Se mai poate face ceva.

III

Călusarii topăiau și trânteau clopotele
 Și mutul îl bătea cu snopul de ciomege, parcă-l trăgea
 pe roată,
 Și-odată minune: i-a trecut. Curgeau apele de pe el.
 Dormise în ziua de Rusalii și din cauza asta îl luase
 Din Rusalii.
 Dar asta fusese mai demult, când era Leancă mai tânăr
 Și poate și Rusaliiile mai tinere.
 Pe atunci el era fochist la vapor,
 Băga paie la vapor, când se treiera.

Că de-acolo a rămas cu setea aia mare,
Care nu s-a domolit nici după ce s-a scos mașina
de treicrat

Și-au adus o combină.
Leancă a rămas cu gâtul încins de focul de la coada
Vaporului. „Rămășiță de la exploatarea chiaburului“,
Zicea Ilie Șorici, care fusese
Prizonier hăt-departe și când s-a întors
A știut să facă imediat deosebirea dintre exploatați și
Exploatatori și să ghicească de ce nu se dezvoltase comuna
noastră în

Comună suburbană (nimeni nu știa ce e aia, dar erau foarte
Impresionați de această expresie a lui Șorici)
„Comună suburbană“ – asta trebuia să fie Bulzeștiul
de mult!

Suburbană e ca și cum ar ține de Seci, dacă Seciul ar fi oraș,
S-a găsit un deștept să explice.

– Bă, Leancă, tu ești clasa muncitoare...

– Io, mă?!

– Tu, mă. Tu ești fochist, mă. Dă-l, mă,-n paștele mă-sii de
Chiabur...

– Io, mă?

– Tu, mă...

– De ce, mă?

În sfârșit după ce s-a terminat cu batoza, a rămas
Singurul muncitor din comuna Bulzești fără slujbă.

Căra paie pe la oameni, să le bage-n saltele.

„Repede, mă, paie la vapor!“ și le-ndesa în saltele și
Căpătaie...

Dornea lumea pe niște saltele până-n grindă.

IV

Acum sta tot așa întins,

Dar nu mai zicea „Hăp și-asa!“ ca-n tinerețe.

„Să chemăm călușarii, că ăsta cam învie la clopoței“
Și-a dat cu părerea unul, de păzise mortul alălalt.

Acum nu mai sunt nici Rusaliile, să zici că-l pociră,
Ce să-i facem?

N-au mai chemat călușarii

Și Leancă a rămas așa.

Norocul lui a fost că era lumea strânsă,

Să-l jelească pe altul. I-au îngropat și pe el

În contul ăluia. „N-a știut cum să trăiască,

Dar a știut când să moară“ – a zis unul.

„Două bătaii strică, dar două înmormântări niciodată!“

I-a răspuns altul și s-a uitat lung la dascăl.

Dar cineva tot i-a pus pelin la brâu.

„Domnule, dacă o fi să fie poceală, dacă – să zicem –

Doarme pocit,

Să aibă medicamentul la el pe lumea ailaltă.“

RIȚA

Ea secera
 Și Panduru sta pe snop,
 Până secera ea, să-l lege și pe-ălălalt.
 Sta și fuma.
 Și ea, frântă de seceră, secera secera,
 Să-i facă omului de lucru.

Rița fusese săracă,
 El fusese și mai tânăr și bogat.
 Ea, foarte harnică.
 Și când era obosită, da să stea jos
 Și nu putea să se mai îndoaie.
 Își dădea drumul drept în jos. Poc!
 Noaptea țesa. Să-i facă lui niște cămăși
 Cu șabace, frumoase. „Uite, îi mai fac omului
 O cămașă.“ Îl purta cu haine bune, mereu.
 Și el acum sta pe snop
 Și fuma.

VREMURI

Tata îi zicea babii:
 – Fi-ți-ar nărojii ai deavu, mumă.
 Ori se cununau pe dealuri, ori mâncau pământ.
 Ce fel de oameni erați?
 – Ce spui tu, mă? Pe-atunci credința era mai tare,
 Nu ca acum. Dacă avea una canon să mănânce pământ,
 După ce ședea la masă și trebuia să meargă la vreo
 Prietină, își lua cușmeacul de pământ cu ea și ciocotea la el.

DE LAPTE

I

Ce-a pătit Mitru, după ce-a auzit fără să vrea
 Vrajile Ioncicăi? Că mi-adusei aminte.
 Ea călare colo pe-un sul de țesut
 Și goală prin fân și despletită, cu părul negru ponegru
 Așa-n vânt. – Și el curios, de, ca omul.
 De ce să n-asculte?
 De ce să nu ia sama o țără?

II

Sclipea părul ei negru, sclipea pielea albă – era o
 Muiere goală, mergea ca hala prin fânul înalt, numai floare.
 Spunea niște vorbe. A ciulit urechea:
 „Țâr de la vaca lu Mardare.
 Țâr de la vaca lu Tăgărălă.
 Țâr de la capra lu Tiuganu.
 Țâr de la oaia lu Grigore a lui Savu.
 Țâr de la vaca lu Bâtu,
 Să vie laptele de la toate la vaca mea.“

III

El asculta după un mărăcine. „Ce tot târaie, mă, fir-ar a
 Relelor?“ Pe urmă i-a dat în gând că o auzise,
 O cunoscuse, era Ioncica lu Moise.

Ea îi da înainte:

„Țâr de la vaca lu Lungu.

Țâr de la capra lu Măriniță...“

– Țâr și din... drâmba-strâmba! zice Mitru.

– Țâr și din... drâmba-strâmba, fir-al împielitatului,

ce cați după

Femei goale?!

– Păi, ce cauți tu dezbăierată aci-n poteca mea?

Muierea a fugit, s-a întors și el acasă.

Dimineata, când iese omul pe-afară,

Țuruie lapte!

„Ptui! m-a fermecat vrăjitoarea.“

Se mai uită, se mai învârtește, mai încearcă o dată...

Ce mai, era lapte, lapte!

A doua zi, la fel.

Ia fel a treia zi... Se ia de gânduri.

Se duce la Ioncica:

– Iovi-te-ar boala, Ioncico, ce mi-ai făcut?

– Păi, n-ai zis tu așa? Așa-ți trebuie...

Și răsând:

Dar o să te blesteme lumea, c-ai luat de la

Vaca lu Măriniță, de la vaca lu Lungu, de la capra lu

Cornită, o să le spun. De la toate vacile și caprele și

Oile. Așa-i că toată ziua faci?

– Toată ziua... Te rog în genunchi, dezlegă-mă.

– Nu te dezleg deloc... să vezi cum o să te zburătorească

Muierile, c-ai furat laptele de la gura copiilor.

– Iasă, că te spui și eu că faci farmece...

– Poți să spui... parcă nu știu toți?
N-a vrut să-l dezlege.

IV

Era când mai gros, când subțire țâțuică
Și albăstreă așa. Dar tot lapte. Depindea și de ce mânca.
Se vedea că e fermecat, că e tras de la toate spurcăciunile:
Se și strica laptele ăla. Dacă rămânea până seara se
Strica – acolo-n curte. Făcea viermi.
Pe Mitru îl prinsese o scârbă nemaipomenită.
Începuse să slăbească
Și odată se înrăise așa la suflet.
Într-o seară ia securea de cot și pleacă întins la Ioncica.
Pe drum se-ntâlnește cu Constandin Deliu și Nicolae Sălcianu.
Erau cantauri de băutură.
Se strângeau la cârciumă precum cólîi, stăteau acolo din
Noapte până-n noapte.
Acum treceau spre casă, cu copiii landră după ei.
– Hai înapoi, zice Mitru.
– Nu, că nu ne mai dă drumul. (Cârciumăreasa îi știa și le
Făcuse regim, nu-i primea decât o dată pe zi.)
– Hai cu mine.
Merg la cârciumă. Ția au rămas mai în umbră.
A strigat Mitru la cârciumăreasă. Era Budeanca, fata lui Șonea.
– Deschide, să-mi dai și mie o cinzeacă de țuică.

V

Și când a deschis femeia, au dat și ceilalți buzna.
– Lasă-i și pe ei, că fac eu cinste...
Au beut de toate. Țuică, basamac (spirt făcut cu apă,
Să dea pe gât nărojii). Vin nu prea era. Era la
Drăgășani, dar n-avea cine-l aduce. Iar țuică, iar basamac...

Din când în când, Mitru mai ieșea pe-afară.
Se-ntorcea pământiu.

– Da' altă beutură n-ai, Mărie, Rie, Riță, Marită? (Nu
Nimerea să mai zică.)

– Poate zamă de varză.

– Zamă de varză – pentru toată lumea!

Bea Mitru o ulcică – se duce afară, se-ntoarce otrătit:

– Dumnezeii ei, o omor! Unde-mi e securea?

Cârciumăreasa s-a dat după teighea, da' Mitru a pus

O boldoașcă de bani. I-a-mbrâncit pe-ai lui

Să-i urnească: Hai, mă?

– Unde, mă?

– La Ioncica, să mă dezlege...

– De ce, mă?

– De-asta. Dă, gagă, un șistar de muls vaca

Și-ntoarce-te o țără cu spatele.

Oamenilor li s-a părut că nu văd bine. (Nici nu era greu,

După atâta băutură.)

Dacă nu vrea nici acum, o ciozmătesc. O omor, fir-ar ea a
deavu cu

Fermecele ei! Face comuna de răs.

Umblă cu moșmoane,

Face moșmoane, și le-aruncă pe casa mea...

– Nu chiar pe casă.

– E, o fi făcut și ea un farmec așa aproiazna

Și s-a prins.

– Ce aproiazna, mă? Dacă mă ține de-atâta timp?!

Ăilalți cheflii au început să râdă de el.

Îi ziceau: Laptele Cucului, Mulgaru, Melic... Om de lapte.

– Și n-ai fost, mă, la ea să te dezlege?

– M-a datornit...

Știi, cum datornești un câine fără stăpân.

– Mai du-te o dată.

- Păi, de-aia luai securea. Să vezi ce ți-o lucrez. În piez!
Ceșnica dracu!
– Bă, dacă are ea puterea asta, merg și cu – se hotărăște
Sălcianu.
Da' eu nu mă multumesc cu lapte. Eu vreau rachiu.
– Păi, rachiu faci tu și-așa...
– Nu, eu vreau rachiu...

VI

Au luat-o pe drum la vale... O strigă de departe.
Ioncica a auzit glasuri multe și n-a vrut să răspundă.
– Fir-a dracului de costoboai! Îți frâng eu ție piciorul,
Ca ăleilalte de la deal.
Cei doi au dormit prin șanțuri. Mitru, văzând el că nu iese,
A lăsat gura și-a-nceput să se roage (după ce i-a
Vărut tot gardul): „Hai, fă, că uite îți cad în
Genunchi. În genunchi îți cad”. Mai spre ziuă, deschide
Ioncica usa: „Fir-al anchilomănit! Te-ai săturat de stat
noaptea

Pe vale... Mai faci așa, să umbli după vrăji?
– Nu mai fac.
– Bine, te dezleg.

*
* *

Varianta asta cu frumoasa bântuită,
Cu păru-i negru-ponegru despletit,
Rău de deochi, de-ți aduce necaz și pagubă,
O știa doar Sălcianu al bătrân,
Care pretindea că timp de-o lună de zile
Văzuse gardul Ioncicăi alb și covășit
Și nu pricepea ce e cu el, până i-a spus Mitru.

ȘONEA BĂDOIU

A apucat 92 de ani. Îi zice unei femei:
– Moașă, mori. Barem să fi trăit și eu
Să vie tata și cu mama să mă vadă.
(Și aceștia sunt morți de 80 de ani!)
Se văieta nevastă-sa:
– Toată ziua balmăjește, vorbește.
N-apuc să pun capul jos și mă strigă:
– Cică, hai să ne ducem la muma.
Odată tor Bădoiu, trecea așa: păș-păș, spre fântână
O întâlnește pe mama:
– Moașă, Cica s-a păcătoșit.
– De ce, mă?
– Se mărită. Ia pe ăla al lui Lungu, de l-a văzut Dumnezeu...
– Mă, el l-a văzut pe Dumnezeu... așa pretinde...
...Și-i mănâncă ăla banii. Moașă, copiii mei nu mai vin
Pe la mine.
– Cum să nu mai vină, mă? Gheorghe n-a fost ieri?
– Nu.
– Cum nu, nu te-a bărbierit?
– Eu nu l-am văzut.
Moașo, îmi furară Tudoranii cizmele.
Mă lăsară așa. Oi mai găsi eu cizme de-alea?
Și peste o zi: – Auzi, moașe?

Mi-au furat și pantalonii. Și soția:
 – De unde, îi ascunsei eu să nu se îmbrace
 Că se duce afară și cade prin curte.
 – Moașă, du-te acasă, că asta are de dat la oi,
 La cai, la boi, la vaci: Ete calul nemâncat
 – Bine, ne poate, mă duc, dar nu este nici cal, nici oaie!

Ei, săracul, așa e bătrânețea. Dar prin 48, 49 ce mai fugea
 Noaptea de-acasă...
 Nu mai dormea omul în așternutul lui atunci.
 Venea seara, tu dădeai la vite, puneai minteanul pe umeri
 Și-apucaai peste dealuri, ca zăltații.
 Te și uitai în toate părțile, să nu te vadă nimeni.
 Începuseră să-i ridice și pe mijlocași,
 Sub pretext că și ei au pământ. Și ce e mijlocașul decât
 chiabur deghizat?
 Și Șonea Bădoiu se furișa și dormea în biserica din Sălișteea.
 Se-ntâlnea acolo cu popa și cu Petrică al lui Nete.
 Mărin al lui Pătru tot așa, cucăia pe câmp, prin
 Cârstăți. A dormit așa până târziu – S-a și îmbolnăvit de
 Plămâni. Săracul,
 Așa, noapte de noapte, să stea tot pe pământul ud...
 Câteodată, Mărin ăsta, Târziu, nu s-ar mai fi dus acasă,
 Și niște băieți, care-l știau fricos,
 Treceau vorbind tare prin dreptul casei lui:
 – Mă, i-auzi că la noapte iar vine mașina neagră.
 – Ce spui?
 – Așa, o să-i ridice și pe-ai de-au mai rămas.
 Fac lună, rad tot – și la urmă mută comuna.
 Mărin începea să-njure-n casă. „Tu-le muma lor de bandiți!
 Bă, am mai văzut eu jigodii, dar ca ăștia n-am mai pomenit.
 Mardarii și cu Balamuc și cu Stalin.
 Cercelaru și cu ala chel, cu capul ca dovletele.

Ați văzut la arie? Treieri și nu rămâi cu nimic.
 Să fii tu pus în situația de-a fura din grâul tău câte-un sac!...
 (Se închina și la urmă scuipa spre Cornul Caprii, spre nemți.)
 Furi un sac și-l îngropi
 Și după aia tremuri să nu te prindă,
 Să nu-ți dea doi ani de pușcărie.

Ne venea obligația până-n secerat. Să dai atâta grâu,
 Atâta orz, atâta porumb.
 Și mai era scris ceva: „Și alte boabe“.
 Și la arie veneau gașperii toți și-ncepeau să măsoare.
 Te dădeau la o parte și ei măsurau. Și-ți luau.
 Și dacă-ți mai rămânea peste suma aia înscrisă, mai luai.
 Dacă nu, nu. Mai rămâneai și dator.
 Și acum Bădoiu nu numai că nu-și mai aduce
 Aminte de vremea aia și de ce-a pățit,
 Dar încurcă părinții cu bunicii,
 Nevastă-sa crede că e fie-sa,
 Și că vrea să se mărite.
 Barem să fi împlinit el suta, că nu mai avea mult,
 Și după o sută de ani, am auzit,
 Se schimbă lucrurile în capul tău.
 O iei de la început, începi să crești
 Și te luminezi la minte, și și vremea
 Se face mai bună.

FEMEIA DE PESTE DEAL

Ia Bobotează numărăi nouă pari.

Nouă pari din gard.

Și-nchideai ochii și deschideai ochii la al nouălea.

Și la al nouălea deschideai ochii

Și dacă era strâmb: „Îi, fir-ar al dracului,

E strâmb“.

De noroc de-asta a avut parte Pipa.

L-a fermecat una care voia să se mărite cu el

Și lui nu-i plăcea de ea. A trăit cu ea o vreme

Dar nu, lui nu-i plăcea. Nu i-a prins gustul.

Și aia l-a legat. Și el cincisprezece ani

Nu s-a luat de muicri. Era negustor pe la Ploiești.

Și-a venit pe-acasă. Și baba Rița lui Golumbeanu: „Mă, ce e

Cu tine? De ce nu te-nsori?“

– Uite, gagă, mi-e rușine să spun,

Dar eu de când am plecat de-acasă, de-am lăsat-o

pe-mbăierata

Aia, că era ca o oală-mbăierată,

Nu știu ce e aia muiere.

Și femeia și-a dat seama și l-a trimis la Moisoaica.

Și aia i-a spus:

– Mă loane, ia nu mai pleca. Ia rămâi tu o săptămână.

– Ba plec, că am vagoane cu marfă.

Avea vreo șaizeci de băieți. Și se mai învârteste aia
Pe lângă el și el i-a spus: „Uite-așa, uite-așa.

De când m-am despărțit, nu mai știu ce e aia femeie“.

– Mă loane, ești legat. Dar nu e dat pe apă (farmecul)
(Că aia mai trăgea nădejde s-o ia). Pot să-ți desfac,

Că nu sunt date pe apă, sunt state pe loc.

Așa i-a spus Moisoaica, dând cu bobii.

– Te duci la nouă fântâni și iei din fiecare, cu gura, apă
Și umpli o sticlă de-un chil.

Asta era duminica. Mi-o aduci luni de dimineată.
Lui îi era rușine. Cum să se ducă el, om făcut.

L-a luat nepotu-său, Toma: „Ce e aia rușine?“

Și-au plecat de dimineată, să fie apa nencepută.

S-au dus la fântâni și-au umplut sticla.

Toma îl păzea, să nu-l vadă lumea și el lua apă cu gura,

Căra așa cu gura. S-a dus cu apa aia și i-au dus-o

Luni de dimineată. Și i-a descântat-o luni, marți, miercuri.

„Miercuri seara să vii să ți-o dau.

Miercuri seara să te speli cu apa asta.“ Și atunci miercuri i-a
spus în taină:

„Nevastă-ta să știu că e de la apus.

Am visat-o azi-noapte. E o femeie înaltă, de peste Răculețu.

A venit și mi-a furat prosopul“.

Și Cheoaica, – a fratelui lui Cheie – s-a dus peste deal

Cu Toma. „Hai, mă, peste deal la Gaia, să vedem, a mințit
Femeia aia?“

Și-a plecat cu Toma și-au întâlnit-o pe Marița. Cum le-o fi
Ieșit în cale – lua apă de la fântână – cum au intrat în

Vorbă, Dumnezeu știe.

Și s-au mai dus de câteva ori. Au vorbit ce-au vorbit

Și-au și adus-o.

Cu cântec. C-un cimpoi. Cânta cimpoiul!

Se mira lumea: „A adus Pipa muiere acasă“.

Marita – erau 14 copii la părinți.
 Și nu era nici ea îmbrăcată ca fetele.
 El i-a tras cizmele din picioare: „Uite ce – le-a spus
 Părinților,
 O dezbrac și de ce are pe ea – îmi dați ce are pe ea
 Până acasă. Și mâine vi le trimit pe astea înapoi.
 Și-așa a făcut – a îmbrăcat-o el...”

Dar cu ce drag venea cu ea peste deal,
 Ei de mână, tinerii, și unul după ei, cântând din cimpoi.
 Vorbea lumea:
 Uite, degeaba se lăuda asta că e negustor la Ploiești,
 Că tot în văgăună îi era mireasa. Oricât ar fi umblat el
 Prin lume, tot una după aici l-a pus jos, l-a răpus.
 Așa s-a-nsurat Pipa.

MÂNIA

Când se-mbăta Cazacu, sau se certa cu cineva
 Își da palme, își smulgea părul, se supăra rău de tot pe
 Persoana lui.
 Era rău. Se snopea, domnule, în bătai.
 – Aoleu, fir-aș al mamei!...
 Și jap! cu palma peste obraz,
 La urmă se prijonea cu palma ailaltă...
 Îl vedeai trecând pe drum zgâriat, cu vânătași,
 Cucuie, vai de el. „Iar se-ncăieră-n oglindă”.
 Ziceau vecinii. Ce-n oglindă? Se uita-n baltă
 Și nu-i convenea ceva la el. Nu c-ar fi fost
 Urât. Dar era nătimos și năvligă.

„Năvligă ăla al nărod, ziceau despre el
 Măria Bălii (era și-asta o gură
 De petice! Te știa satul cu ea.)
 L-a turnat mân-sa de neleapcă!
 Ea n-o fi avut vină, săraca,
 A ajuns-o obejdia cu el,
 O pieiște de om.”

Și Ioana, care trăise numai rău cu năvligă-al ei,
 Bombănea când se ridica de pe jos și se scutura de țărână:

„D-apoi așa mi-am făcut petrecul!“
 Și odată, nu știu ce i-o fi spus Ioana,
 Veneau parcă de la o nuntă
 Și el i-a dat un brânci, a dat cu ea peste poarta noastră-n
 Curte.
 Că era mare, zdupos,
 Cădeai numai dacă se uita la tine.
 – Fir-ar ale dracului de muieri cu cine le-a lăsat pe pământ!
 – Ce-avuseși, mă, cu ea, de-o dedeși cu capul de poartă,
 De-o trecuși gardul? i-a zis tata, supărat.
 – Să mă comande pe mine muierile, mă?
 Să nu mai văd unaa!
 – Zici tu așa, dar mâine îți trebuie.
 Hai, Ioană, nene, scoal’ de-acolo
 Din piuă! Uite unde picăși. Sări, Nicolito, de-o
 Oblojește...
 – Nu-mi trebuie deloc muieri.

Făcuse și el o covercută așa, o cușniță, era sărac rău.
 Și se pomenește Ioana, într-o dimineată, cu unul
 Că vine s-o fărâme.
 – Ce faci, nene?
 – Să fărâm casa asta, c-am cumpărat-o de la Gheorghe.
 – Păi, dumneata nu știai că are copii, îi lași afară?
 Cum te-ai luat după vorbele unui morânglav? Că ori de
 Vorbești cu Cerban de la
 Iesle, ori cu el, tot aia e!
 – Nu știu, i-am dat banii lui Gheorghe. Îmi trebuie lemnele.
 Ei, tot vreun nerod și ăl de cumpărase! Omul cuminte
 Nu se pune așa c-un rătate.

Au rămas patru copii în bătătură.
 Și-avea și ea un pătulaș, ete atât, cât două mese de lat.

Și-a băgat și ea copiii, de ploaie, acolo.
 Și la urmă i-au dat vecinii câte-un lemn, câte-un lemn,
 Și-a făcut altă casă.
 Mătura și ea pe-acolo veselă.
 Își făcuse pomană de ea Marița lui Spănu c-un
 Dulap dintr-un copac.
 Scobise tata lui Spănu un copac – ce copaci erau pe
 Vremuri pe la noi – era mecet de pădure – îi pusese ră
 polite,
 Tătâni de curele și ea era foarte veselă: „Uite, am și cu
 Dulap“.

Cazacu era simbrias la cineva în sat.
 Când se supăra, zicca: „Să vezi că vând casa. O vând și
 Pe-asta“.
 L-au luat oamenii la trei: „Ce casă să vinzi, mă?“
 El se supăra, începea să-și dea palme, își smulgea părul.
 Toți se-ndepărtau, îl lăsau așa să se pedepsească
 Singur cât vrea.
 Des, des se supăra pe el,
 Și ce se mai judeca, ce se mai lua la palme,
 Ce se dădea cu capul de ulucă!
 Și Ioana atunci – lipa-lipa – trecea valea,
 Se ducea pe Mătăsoaia, ori urca-n Tâclonu.
 Știa că după aia îi vine rândul.
 Dacă e el așa de aspru cu sine, gândea,
 Darmită cu ai mai apropiați?
 Și ea, ca soție, ar fi venit prima
 În dragostea lui de absolut și de zgâlțâit,
 De zgâlțâit absolutul.
 Și slăbise muieră – era înger, numai că n-avea
 Atripi.
 Zicca tata:

–Voi ați văzut ce ușor zboară asta
 Peste garduri?
 Nici nu gândești și te pomenești cu ea-n bătătură.
 Și el ca Dumnezeu colo pe pod,
 Dând din mâini și căutându-și la pumni
 Că de ce-a făcut femeia.

PIATRA CÂȚURIE

Dina lui Costache Bocșaru venea pe la fie-sa, pe la
 Ninoaica
 Și se descingea și ea, în pat.
 Să se mai odihnească de piatra aia de la brâu.
 Și Marin – nepotu-su, un copil, desfăcea piatra,
 De unde era cusută, în brâu.
 – Ce e asta? Ce gogoloi e asta?
 – Las-o, mă, aci, că-mi trebuie.
 Era o femeie bătrână, grasă și scundă.
 O întreba pe mama:
 – Ce e, fină, cu asta?
 – Dracu!

Nu știu cine-a mințit-o că dacă poartă piatra aceea la brâu,
 Câștigă procesul cu Florea Bocșaru.
 Dina tinuse pe Costache Bocșaru. Acesta era frate
 Cu unul Florea. Lor le-au murit șapte copii mari,
 De la 14 ani în sus. Și până la urmă s-a prăpădit și Costache.
 Când e să-i meargă rău omului, apoi n-ai ce-i
 Mai face!
 Că zicea și Ninoaica, fie-sa:
 Așteia i-a pus Dumnezeu mâna-n cap
 Și piciorul pe coadă!

Cumnatu-său a reclamat-o, să-i ia pământul. S-au judecat Zece ani. A câștigat procesul, ce-o fi ajutat-o piatra Căturie de la brâu, ce-o fi ajutat-o bunătatea ei, că era o Femeie bună.

După ce-a murit Bocșaru, s-a căsătorit a doua oară Cu Drăguleasa și-a avut doi copii.

Și le-a dat lor pământul pentru care se-ncinsese c-un munte Zece ani – cum zicea tot Ninoaica:

„Măi, fraților, dacă ai aduna greutatea pietrii
 Aleia zi de zi – atât amar de vreme – face cât
 Parângul ăla de se vede câteodată“. Șapte stânjeni,
 Pe-acolo pe la Aleșteu, cu asta s-a ales, pe drept.

VISELE MAMEI

I

– Ce viseși, mamă?
 – Mă, visai că aram peste Răculețu. De la părul ăla-n deal.
 De la hoaga aia-n deal. Cu Marioara.
 Eram încălțată-n opinci. Marioara desculță.
 Și mă descălțai eu de opinci și-i detei ei opincile.
 Ce mai alergam, Doamne, Doamne!
 O bucată de turtă luam.
 Fir-ar al dracului, în fiecare noapte visez că ar.

II

– Ce-ai visat, mamă?
 – Ce să visez, băiete, c-am dormit obială.
 Parcă niște pui, niște oi.

III

– Ce-ai visat, mamă?
 – Visai că aram pe Dobreț,
 Pe la lunca noastră. Și când mă uit
 Patru peri retezați.
 Mă – Ninoiu – zic, a fost ieri

Cu carul cu lemne și el a tăiat perii.
 Da' ce făcea cu ale crecuțe?
 Că erau tineri.
 Toată noaptea m-am vârcolit.

IV

– Ce-ai visat, mamă?
 – Mă, știi tu pe cine-o visai? O visai pe mama.
 O durea capul. Și-a-nvățat-o cineva
 Să se lege cu foi de varză la cap.
 Pusă pe cap și legată, așa.
 Era o iarnă de scăpărau stelele de ger.
 Și vine un om, Ilie al moașei Rița,
 Frate cu Dina: Vedeti că auzii
 O vorbă, c-or să vă fure calul la noapte.
 Aveam un cal roșu, bun, roșu.
 Îl chema „Roșu”. Și ea a stat
 Pe prispă, așa legată la cap.
 Vede doi oameni în drum,
 În dreptul prunilor, unde era
 Împiedicat calul. Se uitau în vale,
 Tâinuiau. Ceva i-a dat în gând.
 M-a trimis să-l chem pe tata de la
 Primărie. După aia vine și ea după mine.
 Până să ne-ntoarcem – îl luaseră.
 Asta am visat eu toată noaptea.
 O-ntâmplare care a fost acum 70 de ani.
 C-a fost chiar așa.
 Tata, văzând c-a dispărut Roșu, l-a tocmi pe
 Dinică, un om gras și-nspitat: „Mă, nea Dinică,
 Mă, cauți calul.
 Uite-ți dau atâția poli de argint.”
 – Să vad.

Da' de unde, că Dinică-l furase, îl și
 Trecuse Oltul. Dacă apucau să-i
 Treacă Oltul, era ca și când ar fi fost în altă țară.
 Și mama a rămas de-atunci cu dor în
 Cap – stătuse legată cu varză acră, rece,
 Pe gerul ăla – era ger, nu ca acum! I se scufundase
 În moalele capului.
 Dinică era năvălit la hoții.
 A furat după aia și boii lui Nistor,
 L-au prins și l-au închis la Bucovaț,
 La-nchisoare. Și s-a surpat închisoarea pe ei...

Ehe! cât e de-atunci! De-astea visez
 Eu noaptea. Ce-a fost săptămâna trecută nici nu-mi
 Aduc aminte.

GRAPA

Găeanu avea două fete.
 Și șizeci de stânjeni de pământ.
 Una tocmai se măritase, luase un băiat din Băzgarai.
 Cum o chema, o chema... vă spun eu mai încolo.
 Și tatăl ei, de, socru!... S-a dus și el în satul
 Ginerelui,
 Cu oameni, cu nunta, cum e obiceiul.
 Erau Sandu lu Cină, Bujnigă, cine-o fi mai fost?
 Mulți, cum se face.
 Socrii le ies în cale, îi primesc cu plosca,
 Îi poftesc în curte. Și odată se reped
 Câtiva inși, îi leagă pe Găeanu și pe nevestă-sa
 Și-i aruncă pe-o grapă de mărăcini.
 Era pregătită, în curte, cu boii înjugăți,
 Numai ce așteptau părinții fetii, luni dimineata,
 Luni după nuntă.
 Dau bici la boi și mână prin sat!
 Intrau mărăcinii în ei, săracii.
 Ieșea lumea la poartă, să vadă panorama.
 Și ei gătiți ca de petrecere, cu cocarde pe piept
 Și legați și trași pe grapă.
 Ea țipa, bărbatu-su înjura, aia pe margine râdeau,
 Își dădeau coate, ori îi căinau.

– Tu ai știut, fă, că e răsuită... dumnezeii tăi de femeie!
 Fir-ați ale dracu cu neamul vostru de curve!
 Zicea Găeanu.
 – De unde să știu, mă, de unde să știu?
 Plângea nevestă-sa. „Ce, acum fetele mai spun când se culcă
 Și când se scoală? Draci!“
 Așa era obiceiul la Băzgarai – și uite că aștia-l respectau –
 Dacă mireasa nu era nencepută, după noaptea nunții
 Când se ierta greșeala, pătimeau bieții părinți.
 Erau târați pe mărăcini și făcuți de răsul lumii,
 Că n-au știut să-și păzească fata.

Grapa era de mărăcini, cum spusei. Se tăiau din cei lungi,
 Se legau la capete și numai bine nu se stătea pe ea.
 Da' înainte de a-i sui, i-au cinstit aia, uitasem,
 Cu țuică de prune cu cărbuni... – Bă, ce deavu are țuica asta?
 Parcă e neagră... a zis Găeanu.
 – Cuscre, greșirăți butoiul...
 – Nu greșirăm neam, asta e țuica de cinste.
 Le-au pus și piepteni pe masă, răsul lumii...
 – Nițo, înhamă caii și aidi! (Găeanu când s-a văzut liber.)
 – Hai, bă, fir-ar ai păcatelor, văzuși ce ne făcură?
 Zice și Bușnigă. Fi-ți-ar năroada a dracului.
 Și-au zburat acasă cu căruțele. Și-au venit acasă
 Plini de cinste, săracii.
 Găeanca, o femeie grasă și frumoasă, al ei era pământul.
 A venit și Saveta pe jos, a doua zi.

Era urâtă și zbârcită, mireasa,
 Că nu se măritase, s-o ia Lache Ștefănescu.
 Și Lache n-a luat-o.
 Avea o fântână la poartă și Lache se ducea
 Și scârțâia cumpăna fântânii, când o chema pe ea.

Asta le era vorba. I-a umplut biba, i-a stricat mișina.
 Cum să mai fie după atâta scârțâit?
 Aflaseră și copiii. Și toată noaptea,
 Care cum se trezea, ori îl durea burta,
 Se ducea și scârțâia cumpăna aia.
 Stătea biata Lisaveta numai pe-afară.

Barjocorit, tatăl a dezmoștenit-o. I-a făcut vrerea
 Celelalte fete.

Și Saveta a stat pe la Pătru vreo șapte ani, la urmă
 Pe la Ioanca, mătușe-sa.
 Nu s-a mai măritat. După ce că era bătrână și urâtă
 Și fără nimic – cine s-o mai ia?
 Da' cât i-a fost ăluia de rău, lui Dumitru,
 De-a dezmoștenit-o!

Băzgărâii sunt de la Picături la vale.
 Nu le-a mers cu Bulzeștiul.
 Păi, cu noi se pun ei? Ce, eram nebuni să le dăm crudități,
 Să se strice la burtă?
 Zicea câte una mai rea de gură despre Saveta:
 Ferească Dumnezeu să nu-i treacă
 Vreo pisică printre picioare, noaptea,
 Că mai naște și-un copil cu căițe...
 Și copilul ăla se face strigoi
 Și cășunează pe populație.

OM DICHIU

Titică se uită la mâini și zice:
 – Mă, ce-au lucrat mâinile astea!
 Bălvani nu stemnici,
 Lemne de-alea groase!
 Iar Cioană, că mă-ntâlnii adineaori cu el,
 Stă și-și păzește nevasta.
 Asta e treaba lui.
 A, e dichiu de muieri și copii!
 Muierea – n-o lasă să ducă banița-n cap,
 La moară: „Mă, când dă omul să-i ia banița din cap,
 Îi pune mâna și pe burtă“.

Ea trebuia să prășească porumbii
 Și-a tocmit el și-o femeie bătrână
 Cu 25 de lei pe zi, să stea lângă ea.
 Ședea aia ciucită și-o păzea cum muncește,
 Să nu vină vreun bărbat să vorbească cu Lindra lui.
 Când o întrebă vreun om de vorbă
 Ea stă cu capu-n jos –
 Nu se uită la el, să nu-i întâlnească privirea.
 Zicea al lui Găgeatu, care-i cam plăcea de ea
 Și n-apuca de ani de zile
 Să-i răspundă aia la „Bună ziua“:

– Să nu pot eu să mă uit în ochii
Femeii care-mi place!

Găgeatu avea igrasie-n casă,
De-i putrezea patul –
Și voia să se mai culce-acolo și cu muierea altuia,
În loc să se-apuce să scoată igrasia!

BIBLIOTECA

Nea Mîai – hîrtii n-avea în casă,
Decît livretul de armată și somațiile de *fonceri*.
Le ținea la grindă. Avea o policioară,
Acolo le punea el bine, le lega c-o ată
Și le agăța acolo.
Cînd venea perceptorul, căuta acolo.
– Astea sunt toate!
Stați aci, că eu am plătit!
Îi arăta teancul de somații –
– Astea nu sunt c-ai plătit, astea sunt ca să plătești.
– Păi, cum așa? Hîrțiile astea nu-nseamnă nimic?
– Ba asta-nseamnă, că să mai dai.

Nu știa carte.

– De ce n-ai învățat carte, nea Mîai?

Îl întrebam.

– Dacă n-am avut și eu tată, să mă dea la școală!

Băla mă ținea să vîd de vite.

Ce să facă și ea, că avea șase copii, de două mâini.

Și bărbații muriseră amîndoi.

(Cam trei ținuse, că Dandin murise mai pe urmă.)

– E, și Dandin ăsta – (zicea nea Mîai)

Un nărod! Pe urmă-a orbit.

Slugă pe la Graure, după aia la popa.
I-a dat 12 poli, c-a slujit un an. 12 poli de argint.
Și-a cumpărat și-a făcut și el casă
(Unde sta acum nea Florea).
O auzeam pe tața Măria, bombănind, când era supărată pe
bărbatu-su:

– Tica meu a slujit orb la popa
Și-a făcut casa asta
Tu n-ai făcut nimic! *Nimic n-ai făcut...*
Spunea mai tare. Tu auzi, mă?
Nea Florea tăcea. Ori n-auzea, ori se făcea că n-aude.
Cunoștea el vivartul ăsta.
– Taci, că știi că e cu cribdă – nu se lăsa tața Maria.
– Cribda cui te-a făcut, ori vrei să te ciufui? Te ciozmătești!
Te fac bucăți, auzi! răbufnea el.

Alții, tot așa n-au hârtii. Doar
Cărțile de cetire. Și rup foi din ele,
Când le trebuie să-nvelească.
„E, de-ale copiilor! Ce mai fac cu ele,
C-au învățat.“
Plângeau copiii când le rupeau foile:
– Mamă, ce faci?
– Dă-le-n colo, mă, că rupsei și eu doar două.
Ce stai așa-mbontăț ca o mireasă.
Și nea Florea are, tot așa, livretul
Și niște bilete, să se ducă să plătească garda.
(El foncere ce să plătească,
Dacă n-are nici o palmă de pământ!)

Asta era biblioteca lui nea Miai
Și a lui nea Florea.

LUMÂNAREA

S-a dus și-a luat lampa
Și-a stat așa cu ea-n mână, la marginea patului.
– Ce faci, mă, cu ea? I-a întrebat Ioana.
El n-a mai răspuns.
Dacă-a văzut așa s-a dus să
Anunțe pe Mitru. Și cum au venit
El murise, cu lampa pe piept. Aprinsă. Așa a murit Panduru.

De ce-or fi vrând oamenii să moară
Cu lumină?
Nae Banta îi spunea unei vecine:
– Fină, să nu uitați lumânarea,
Să mă lăsați pe întuneric.
Să-mi puneți lumânarea, să *mori*
Și eu cu lumânare.
Hainele – nu mă puteți îmbrăca,
Sunt greu. Să mi le puneți pe piept.
Da' lumânarea s-o am în mână.
Și așa a fost.
– Nașule, uite-o, lumânarea...
Și a dat din cap, că e bine.

DIN CINCI DOUĂ

Culegeau oamenii porumbii. Ori când făceau cârstățile:
 Făceau cinci la un loc, cinci la un loc.
 Venea proprietarul și-și
 Lua două grămezi, ori cârstăți,
 Din cinci. Și la urmă luă al de muncise ale trei.
 Lua albia-n car, când pleca la-mpărțit porumbii.
 Să-mpartă cu albia.
 Și tata, când îi zicea mama: „Nu mai cumpăra pământ...”
 (Că și-ar fi făcut și ea toale): „Nu, că să-l mai cumpărăm
 Și pe ăla. Tu nu vezi c-avem copii mulți,
 Și să-și aibă și ei bucata lor de pământ,
 Să nu-i mai văd ca pe Florea cu albia-n car.
 La ce să mă mai duc la ei, dacă ei n-au, săraci.
 Da' așa, știu că le-am cumpărat și eu.
 Și să-și bage în pământul lor, în magazia lor”.
 Când era bolnav, a venit Moșu, trecea la Craiova.
 – Mă, ce să-ți aduc de la Craiova?
 – Parcă mi-e mai bine. Să-mi aduci o sticlă de bragă.
 – Mă, poate bere.
 – Nu, bragă.
 Și s-a dus. Și seara se-ntorcea cu sticla.
 Și-l întâlnește pe-al Cicăi Luții, de era perceptor.
 – Nea Gheorghe, muri Fănică.

– Cum, mă, vorbii cu el azi-dimineață!
 – Muri, muri.

Povestește mama:

– Și nici blane de tron n-avea, că la vârsta lui
 Cine se gândea la tron!
 Pe-ale Mitruții lui Drăgan le-am luat (aia de se jelea-n drum),
 Ea le ținea de moarte.

(După aia s-a dus Moșu și le-a cumpărat
 Și i le-a dat.) Ia moartea babii-tii, tot așa, n-avea blane.
 Le-au luat pe ale Măriei lui Niță
 (Muma lui Mitru). Mie să-mi faceți tron, să-l știu eu
 Colo pus bine, să nu umblați atunci după blane.

Și de-aia voia tata să ne ia pământ,
 Ca să nu muncim în dijmă pe la alții
 Și să umblăm cu banița în car, ca bietul nea Florea.

IONIȚĂ SIMION

Fir-ar ai deavu! Niște năroji.
 Vin să-mi pâlăie mie aci.
 Ioana lui Gheorghe Prăzaru nu putea să-i sufere.
 Pe ai de vorbeau mult. Veneau și se puneau la taifas,
 Pălăiau întruna. Niște vorbe de doi bani.
 Bărbatu-său era notar și oamenii mai veneau și pe la el
 Pe-acasă, să le scrie câte-un act.
 Și ei uitau să mai plece.
 Ioana ieșea afară și-o vedea pe Burticioaia.
 – Nu poci să stau în casă, că e cutare pe la mine.
 – Ță! A, un peaceară de-ți dai mucii pe el.
 Urât, izânit, rău îmbrăcat, un peaceară.
 Mai bine stai dumneata aci la aer,
 Că i-auzi cum se otrădesc alea.
 – Care?
 Se certau două vecine, la gard. Una zicea tare ceva,
 Și ailaltă răspundea și mai tare. Și la urmă prima
 Întorcea vorba și mai tare...
 Se otrățără.
 – Dar din ce se luară?
 – Niște hartabale. Umbă hartabale de colo-colo
 Și la urmă încep să-și strige.
 Ba cutare e îmbonțată și pe mine. Stă îmbonțată,

Împofilată când mă vede, nu zice nici bună ziua,
 Întoarce capul.
 Și Burticioaia era cam fleară. Ioana n-avea timp s-o
 Asculte nici pe ea. Striga fetele de la fântână,
 – Ce zici de asta, cum să le fie fetelor urât?
 Copii de cinci-șase ani, care se frecau cu nisip pe picioare,
 În jgheab, unde curgea apa, se juveau cu nisip, să se
 Albească.
 – Frichiniți-vă mai puțin și veniți acasă.
 Ce vă popândirați acolo? Vă duserăți să vă popândiți!
 – Acuși, acuși, ziceau ele. Mai văzuși!
 Se mai linciureau un ceas.
 O lăsa pe Burticioaia să se distreze, ascultând cum
 Se otrădesc alea.
 Striga oile: Pșuicăle! Pșuicăle! le da să lingă sare,
 Și intra la vatră, la oale.
 Plecau musafirii. Puneau masa și seara, când să se culce
 Și ea, apărea vărul Simion.
 Era vădov. În amurgit n-avea cu cine să mai schimbe și el o
 Vorbă,
 Punea un sac pe cal, încăleca și venea pe la rude.
 – Gheorghe e aci, cumnată?
 – E prin curte (ori e dus, cum se nimerea). Întră-n casă.
 El lega calul la poartă și intra.
 Ședea pe pat, proptea ciomagul în bărbie,
 Și cu capul alălalt în dușumea, spunea câteva vorbe
 Și adormea... Începea să horcăie.
 – Cumnate, pune, mă, capul colea și dă-te cu picioarele
 Pe un scaun (că era plin de noroi pe opinci,
 Toamna erau noroaie mari).
 – Nu, că nu sunt ostenit. Da' vărul Gheorghe când o veni?
 – Plecă la deal cu niște oameni.
 – Îl mai aștept.

Ioana culca fetele și-ncepea să lucreze ceva la lampă.
 Simion sta așa cu capul proprit în ciomag și sforăia.
 Din când în când, se trezea și mai zicea și el câte ceva:
 – Cumnată, are Trașcă ăsta niște fete! Niște haiduce!
 Fir-ar ale păcatelor, dorm prin cimitir. Nu le e urât.
 E o căsoaie la cimitir. Dacă le-apucă noaptea pe deal, ori
 Le ceartă Trașcă, ele dorm acolo.
 – Păi, că seamănă cu mă-sa, cu cin' să semene?
 Ce zici că mi-a spus Ioana lu Trașcă săptămâna trecută?
 – Ce?
 „Am pierdut, gagă, caii, odată. Și eram cu Ioncica asta mică,
 Ce să fac? Dacă se-ntorcea omul și nu găsea caii în curte,
 Mă omora. Am luat, gagă, fata-n brațe, după ce-a răsărit luna
 Și-am apucat-o în vale. Sui dealurile, coboară pe vâlcele,
 Până-n matca Dobrețului, până la fântâna lui Graure.
 Acolo i-am găsit. Acolo ajunseseră, fir-ar ei ai deavu!
 Și cum să-ncalec acum, că aveam fata-n brațe. Mi-a dat în
 Gând.
 Am tras sânul mare la cămașă, cămașa țeapănă de bumbac,
 M-am strâns bine cu brâul, și-am băgat fata-n sân. M-am suit
 Pe jgheab, la urmă pe chei și-am încălecat pe cal. Și pe-ălălalt
 L-am mânat așa. Și-am luat-o pe dealul Săculeștilor, am
 Coborât la coasta mare și-am ajuns acasă.“
 – Ce zici de asta, cum să le fie fetelor urât?
 Ionită Simion nu zicea nimic. Sforăia.
 Ioana dă din mână a pagubă. Continuă năduful alei lui Trașcă:
 „Că omul meu era rău,
 Mumă, era rău! Venea de la cârciumă, și nu găsea o vită, un
 Cal ceva, nu mai stam noi în casă“.
 Se aude troncănind în prispă. Intră și Gheorghe.
 – Tu cu cine vorbești, fa?
 – Să zic că vorbesc cu vărul Ionită? parcă aș minți.
 – A, aci erai, vere?

– Aici, vere Gheorghe. Zisei să mai vin și eu la taină, că
 Acasă mi-e urât.
 – Ei, păi să mai stăm de vorbă, că bine zici.
 – Mă, are Trașcă ăsta niște fete, niște haiduce. Mă, dorm prin
 Cimitire! Gica și cu Ioncica. (Ajuns aici, vărul Ionită își
 Potrivea bine bărbia în ciomag și... aăă! hârrr!)
 – De, fir-ar anchilomănit! făcea Ioana. De ce n-o fi stând el
 Să-și horcăne în casa lui?
 – Taci, fa, că e și el singur, e dorit de vorbă.
 – Da' fetele dorm?
 – Dorm.
 – Niscăi calcavuri mâncară?
 – Nu, că fură cuminți.
 Ionită salta capul, învârtea ciomagul în mână de vreo
 Două ori, se ridica și pleca. Se auzea calul tropăind la vale.
 – Vine să doarmă-n ciomag colea. De ce n-o fi stând el
 Acasă?

IOANA LUI TRĂȘCĂ

Să strângi, mumă, să strângi,
 Zicea Ioana lui Trășcă.
 Să strângi vara, ca să ai iarna.
 Dacă dai peste niște ceapă,
 Ia și tu o poală și pune-o-n pod
 Pentru iarnă – ca să ai.
 – Păi, de la oameni?
 – Păi, de la oameni, că e pământul
 Lui Dumnezeu.
 Dacă vezi un dovlete, ia-l mumă,
 Că-ți prinde bine, că-l dai la porc.
 Vezi printr-un loc fasole,
 Culege-o, mamă, că-ți trebuie.

De, păcătoasa, că nu era săracă.
 Așa era firea lor –
 Neamul ei era cam strângător.
 A încherbat și-asta 92 de ani.
 A avut multe fete: una Marița, una
 Mîtra, una Georgeta, Cica de l-a luat pe Lache,
 Ioncica de l-a ținut pe Gorie,
 Cinci.

.CHIȘU ȘI HOLERA

Când s-a declarat holera, în 1913 (că dacă nu se declara
 De la primărie, ca pacea ori războiul, lumea nu credea).
 S-a făcut o carantină la Cretan la deal.
 Și-i strângeau pe-ai de mureau.
 Bunica ținea fetele la vale și le dădea pâine prăjită
 (Ăsta era medicamentul)
 Și le mai dădea cu ațafelnic pe la nas.
 Vine un doctor moldovean. Și Chișu era gardian.
 Se duce în fața trăsorii și ține postava cu grăunțe,
 Să mănânce caii.
 Și s-a pomenit lumea c-a picat jos, lat, în fața cailor.
 S-a zbătut o țără, s-a umplut de ovăz prin barbă.
 L-au ridicat și l-au dus în vale în paie.
 La urmă l-au dus acasă. Seara a murit.

Asta a fost vara.
 Toamna a venit un tifos. A murit Rița, mama lui Dinu,
 Apoi au murit Ștefănescu, Petria și câți alții.
 Cam de prin 1900 a început răul în Bulzești.
 Tot felul de boli care secerau. Scarlatină, anchină,
 Mai multe soiuri de bubate – vara indigestii, sau ce-or fi fost,
 Mureau și copii și oameni în toată firea de la o margine.
 Satul încerca să se împotrivescă,

Ba cu câte-un descântec (asta înainte de grijanie,
Când nu mai așteptai decât o minune, fie de la Dumnezeu,
Fie de la Ucigă-l toaca), ba cu te miri ce leacuri.
La răceală se dădea păsat cu undelemn sau untură,
Îl beai fierbinte.
Sau ți se punea la gât mămăligă fierbinte, încinsă într-un
Prosop și stropită cu gaz.

Mai înainte, ziceau ai bătrâni că aveau leac la toate,
Da' nu știu de ce, cum a-nceput veacul ăsta, fir-ar al
Dracului,
Cum n-a mai prins nici un leac băbesc.
Că ieșiseră microbi noi, boli neștiute, care unde se-ncuibau
Coseau.
– Bă, sutarul ăsta se anunță cu sfârșitul lumii, a zis
Chișu. Întâi ne plivește din boli,
Umbă la noi cum zgâmșești așa la porumbi, să vezi dac-au
Făcut boabe, așa ne zgâmșește-ntâi în cap
Și la urmă, pe ai de-or mai rămâne, se pun potoapele.
Că e pământul bătrân, vrea udeală. Dacă nu plouă, o să
Ceară sânge. Ascultați-mă pe mine,
N-a mai fost așa din hăle potoape.
– Taci, bă, din gură. Cine crezi tu că se uită în gura ta?
Așa e la-nceput de secol, rău,
La urmă om mai vedea noi...

E, am lăsat post și pe anul 1899.
Intrăm în alt an, în alt veac.
Om trăi și-om vedea cum o mai fi și ăsta.
Cum să fie, c-a luat-o cu zbiceli
De la-nceput.
Oamenii se certau din senin –
Toată ziua dădeau cu clanța, se-mpungeau
Unul pe altul. Era ceva în aer.

– O să fie-n Bulzești ce n-a fost într-o mie de ani.
Nu știu dacă va scăpa și satul,
Veacul ăsta ne pune capul.

Chișu a tăcut și-a-nceput să glojdoască la niște seminte
De floarea-soarelui. Șe tot uita pe drum la vale, ca și când
Aștepta să apară cine știe ce microbi mari și nemaipomeniți.
Așa, ca niște călușari frumos colorați și să înceapă să se
Încure prin sat.

Odată a-nceput să bungineze, apoi să tune,
Și-a plouat câteva zile. A turnat cu găleata.
După aia a răgăduit pe lume nu știu ce molimă, că nici nume
N-au putut să-i găsească doctorii –
Și țin-te și țin-te! Nu mai pridideau popii și ai de făceau
Gropi.
Holera din 1913 a pus moțul. Atunci i-a venit rândul și lui
Chișu.

Bun. A murit, cum spusei, și l-au dus la baltă, unde făcuseră
O groapă mare, cu var.
I-au aruncat în ea pe toți pe care-i strănseseră atunci.
I-au plâns ai lui, l-au jelit,
Nu le dădeau voie să se ducă acolo cu lumânare.
Și-a treia zi, a zis nevastă-sa să facă pomană
Și să-l ducă la cimitir, așa măcar de formă.
Au mâncat acasă, puțin, câți or fi fost,
Lumea se ferea, și după aia au pus tronul în cadrul înscortat
Și-au plecat jelind în urma lui.
Rudele au aruncat niște bani pe la poduri.
I-au îngropat și s-au întors acasă.

Când au venit, l-au găsit în prispă,
Stătea rezemat de pâlmar.
– Pe unde ciorilor umbli, fă? s-a răstit el la femeie,
Ce e balamucul ăsta pe-ai-ci? Colaci, lumânări?

Femeii să nu-i vină să creadă – au dat toți să fugă,
 La urmă s-au întors: Nea Costandine, dumneata ești?
 A cutezat Ioana lui Feresteu
 Bine că-nviași că noi ingroparăm tronul gol.
 – Bine, fă, hacapaua dracului, cum îi lași tu să mă-ngroape
 Țștia de viu? M-au aruncat viu în groapa cu morți.
 – Mă, nene, atunci erai mort – te-am văzut eu cu ochii mei.
 Tu ai simțit când te-au ridicat?
 – N-am simțit nimic.

Numai m-am trezit deodată întins pe jos – și că mă arde
 pielea.

Când am deschis ochii – totul strălucea! Numai morți
 Strălucitori, străluceau toți de var, erau văruiți.
 Auoleu! da' ce pății până să mă bârăc afară din groapă!
 Chișu era și el alb și, pe sub zdrențe arse de var, tot o
 Carne vie.

Hainele atârnav așa belterii,

Era tot o arătarie de om.

A pus femeia albia, a încălzit apa, l-au spălat...

Mai bine zis, întâi au stămpărat varul de pe el –

L-au oblojit niște babe, acum era tot un bleasc.

Ce mai, într-o lună două și-a revenit.

Dar nu mai avea mușchi la mâini, la picioare,

Era ciongârât rău, pe unde intraseră bulgării, bruşii

În el...

Omul nu mai știa nici el dacă l-au aruncat de viu,

Ori, Doamne ferește, a-nviat.

– Nu ziceai dumneata, bă nea Chișule, că în secolul ăsta

De-a-nceput or să se petreacă multe nevăzute?

Erai – gata, te și desbăcășuiseși de noi.

A răs...

– Da, mă. Și nu suntem decât în 1913... ori în ce an suntem,

Tot în 1913? Să vedeți ce-o să mai

Vină!

Dinspre partea mea, eu mi-am luat parțonul.

– Bă, e de taină până pe lumea aialtă.

– Uf, fir-ar al necuratului de var –

Cum a intrat în mine

Și parcă țin un perete cu oasele.

CARTEA A PATRA
(1988)

BURUIENI DE NEBUNIE

I

Dă-mi un pieptăn

S-a pomenit Ioana lui Prăzaru cu ea, noaptea
la uşă.

Iarna, pe zăpadă. Războiul, război.
Intraseră nemţii

Colea şi lumea cam fugise.

– Cine e?

– Io sunt.

Dă-mi un pieptăn să mă pieptăn.

– Lisandro, ce faci cu pieptănul?

Acum în toiul nopţii?

– Păi, să mă pieptăn, că vin ăia de la deal
să ne-mpuşte.

Ioana a văzut-o că e cam așa, săraca. A plecat.

S-au luat oamenii după ea

Şi ea sărea prin garduri

Şi oamenilor le era frică să nu sară în fântână.

Aa! Şi-a prins-o Roşca după vreo trei zile.

Şi-a legat-o, că ea făcea rău. Ei! Se repezea
pe copii,

Fărăma, spârgea... Și-au legat-o pe Lisandra
c-un lanț
Peste mijloc. Au dat o gaură în ușă,
au petrecut lanțul

Și-au priponit-o de stâlpul prispei.

Și, biata de ea, sta așa

Legată și vedea nemții venind.

Odată tresărea și-ncepea

Să se zvârcolească.

– Aoleu! Uite-i cum vin! Acuși

ne omoară!

Uite-i, vin cu puștile

Au! Au!

– Stai, fă, că nu-i nimic! Un amărât

de război mondial! zicea fie-sa.

– Ne-mpușcă, ne-mpușcă pe toți... Auu!

Nemții au venit și-au trecut –

Și ea a rămas cu priponul

De mijloc, acolo în casă.

A șezut cam vreo două luni.

Făcea: „Aoleu! Aoleu! Ne-mpușcă!

Stai, nu trage!“

O soră a ei și niște femei bătrâne, de știau

în buruieni

I-au fiert buruieni de nebunie și i-au dat

cu lingura.

Le-au căutat pe la Boghea.

Au făcut o fiertură bună –

Mai știa lumea pe-atunci leacuri din buruieni.

Și-a mai revenit ea.

Au dezlegat-o cu grijă și-au fost cu

Ochii pe ea.

A venit soru-sa, de-a stat acolo și cu fata ei
A mare, Lia. Asta era de vreo 17 ani.
I-a cam trecut. A rămas ea așa speriată.

II

Floarea Păunii

Și sora ei, Floarea a lui Floarea Păunii, avea
doi boi mari,

Unul Rujan, altul Suran...

Parcă Suran.

Era o femcie bună de vite, le îngrijea bine,

Toată ziua vedea de ele.

Ea numai de ei se-ngerjea

Și boii numai pe ea o vedeau în curte,

Că bărbatu-su era în război.

Copii n-avea...

– Hai, mumă, hai!

Hai, la iarbă! Boii îi învățaseră vorba,

Veneau de departe la ea.

Bărbatul ei, Floarea, s-a nimerit de-a

Murit atunci în război, în 1916, primăvara.

Și toamna se-mbolnăvește și ea de tifos

și moare.

Zicea lumea: „Moare Floarea, moare Floarea!

A înmormântat-o un cumnat.

Când îi făcea tronul,

Boii zbierau acolo pe tronul ei,

Și ce să vezi?

Când au plecat de-au pus-o-n car,

Boii ăștia au început să zbiere

Și să sară pe loitre în sus.

Zbierau deasupra tronului, suflau peste
moartă.

Lumea s-a ținut cu parii la ei, să nu iasă
din curte.

Și-au scos carul și-au plecat cu moarta.
Și, când era pe-aci pe la duji, pe drum,
Boii au sărit peste ulucă,
Și-au început iar să zbiere și-au
Venit în fugă după car.
Zbierau după car, parcă se jeleau
„Cum ne lăsasi, fâă? Cum ne lăsasi?”

Am văzut asta cu ochii mei, spunea mama.
Nici n-am mai pomenit așa vite, care să țină
la om.

Zbierau pe car în sus!
Răgeau în toate felurile!
Jeleau moarta, ce mai!
Plânsul oamenilor era nimic,
Parcă era ceva de formă.
Ei plângeau de-a adevăratelea moarta.
Nu s-ar fi mai despărțit de ea.
Că ea umbla cu ei, avea grijă,
Îi păstea bine, pe mejdini, pe unde era iarba
grasă.

S-a ținut lumea, i-a întors și i-a legat în curte.
Și-au îngropat-o pe-aia.
Pe urmă, la o săptămână, i-au vândut,
Au chemat geambașii,
Că nu puteau să-i țină,
Că se topeau de jale în curte.
Săreau, fugeau.

III

Lume amărâtă

Și-așa a murit sora Lisandrei, a de trebuia
să aibă grijă

De nebună.

Și nebuna a mai trăit mult, că așa sunt ăștia.
Din buruieniile alea își

Mai revenise. Muncea pe bani.

Și n-avea plug, să are și ea, și venea
La plug la tata, la vale, la Racu.

Eil, punea și ea porumbi

Încurca brazdele, punea de mai multe ori
într-un loc.

Lumea îi credea.

Nu-și mai aducea aminte de când avusese
brâu de lanț.

Nici nu se mai speria de nemți.

A trăit până i-a văzut aliați.

Lume amărâtă.

Îi murise copilul atunci,

Nu știu de ce, de vreo zece ani,

Îl găsisse mort. Omu' pe front...

Fugea lumea la Olt. Valea îngroșată de lume.

Lumea fugea și ea cu copiii ăilaltă acasă.

A plâns până și-a ieșit din minți.

Și-a plâns mințile, creierii.

Da' uite că buruieniile alea aveau leac

pe atunci.

A, zicea câte una. Să se ducă la cutare, că știe

Buruieni de nebunie. Te fac din neom om.

I.e fierbi și le bei.

Și doctorii-ai de mai știu,
Le beau de fac burtă...

Parcă o văd, oftează mama.
O femeie groasă, mustăcioasă, oachesă.
Cum s-o fi zbătut ea
În lanț! Sărea prin casă, tropăia, venea
în pat și se culca.
Fugea prin mărăcini, prin garduri, noaptea,
prin bălți,

Nu mai ținea seama.
Se-nțepa în cuie, dar nu simtea. Mergea drept.
O mai apuca așa când și când, da' nu cine
știe cel!

Vorbea aiurea, se certa cu ea
Nu-i mai zicea fetii ei că-i taie gâtul cu barda
Dacă nu cosea bine,
Cum îi zicea înainte de-a-nnebuni.

Și așa a trecut și războiul ăla
Prin comuna Bulzești.
Vai de ai de pe front, vai de ai de-acasă.
Ai de pe front mureau îngroșați, ai de-acasă
Intrase tifosul în ei.

PROBA FUMULUI

I

Ioanca, nevasta lui Marin al Florii, rămăsese
văduvă.

Și mereu i se fura câte ceva.
Și-l dovedea imediat pe hoț, că avea metoda ei.
Bărbatul era frate cu tatăl lui Măi.
El era sărac și ea bogată, dar urâtă grabnic.
Grabnic de urâtă! Și el era frumos.
Când venea Marin al Florii pe jos, desculț
de la Craiova,

Cu opincile pe umăr, că așa se-nvătase de mic,
Și-ncepea să cânte la coasta Racului,
Ioanca era cu lamba aprinsă la poartă,
Să-i deschidă lui a poartă.
Să vadă să intre mai repede. Oo, ce bine
cânta ăla!

Când începea el să cânte, zguduia dealul.
Da' murise. Acum murise, cum spusese.
Și Ioanca era prada hoților.
Ba i se fura câte ceva, ba i se spărgeau

mejdinele,

Ea avea moșie,
Avea pământ mult...

Și ce făcea?

Aprindea focul în fața porții.

Strângea surcele, boji, lemne și făcea focul

La poartă. Și chema lumea.

– Să vedeți și dumneavoastră încotro o ia
fumul.

Și fumul trebuia să meargă drept

În sus – și se ducea spre coșul vecinului.

Zicea:

– Vezi? Ioite, cum arată hoțul.

Fumul meu se duce și intră pe coșul lui. El e!

(Și-ncepea să blesteme.)

El era Dinică.

Dinică era neînsurat și, ei!

Se țineau de lucruri de-astea.

Caii îi plăceau lui. El era tartorele cailor furați

Din șapte sate.

Noaptea veneau hoți de-ai lui, tovarășii

Din Boghia, din Vulpeni, din Murgași,
din Gaia,

Balota, de peste tot...

Și nechezau caii în vâlcea, rânchezau.

Și ei îi schimbau, să se-ncurce, pe ăi din
Bulzești cu ăi

Aduși din alte sate...

Și caii, fornăiau, nechezau, cum spusei.

Și ea se ducea la tatăl lui Dinică, la Stan

Geică:

– Dumneata știi ce face Dinică al dumitale?

Ete, numa cai vin aci! și se-ncurcă...

– Taci din gură, fă! Nu știi ce vorbești.

Ce-ai cu copilul meu?...

Ăia sunt copiii, se joacă.

II

Și asta era joaca lui Dinică, hoția de cai.

Da' ce cai frumoși vedeai atunci prin
Bulzești!

Și sta lumea crucită la poartă, văzând cum
Fumul Ioancăi, se ducea și intra pe coșul
lui Dinică.

Naiba știe cum o cotea, se răsucea, se-nvârtea,

Că o lua pe coșul ăluia în jos...

– Îl dovedești, gagă Ioancă, îl dovedești!

– Fumul nu minte niciodată, asta o știu
de la muma

Și ea așa prindea toți hoții...

Dar ce-i păsa lui Dinică de fumul Ioancăi?

Mai văzuși!

El încăleca pe caii lui, pe toți deodată parcă,

Sărea de pe unul pe altul și parcă se vedea
pe cer

Cum își face biciușcă din fumurile caselor
din șapte sate.

– Vere, am visat pe nea Ion, cerea un pahar
de țuică.

Socru meu, Ion Balan Sorescu, murise.

– Bine, nea Ioane,

Hai să-ți dau eu, zicea Fănică.

Și asta cu Boldescu. Rău ajunsese.

Dura era de la deal, din Modârlani.

Avea un băiat, Păun îl chema, avea pământ

Și l-a arvunit la unul de ținea țuică și-i da
să bea.

Avea asta o fată urâtă, cu capul mare, buhăită

Și l-a-nsurat cu ea.

BOTA

La prânz, toți hămesii de foame,
(Se sculau, săracii, pe-ntuneric, le răsărea
soarele la loc.)

Se așezau, frânți, în jurul ștergarelor cu de-ale
Gurii. Străchini cu fasole, fasolea
e sfântă, vara,

Salată de castraveți, ceapă, ce se găsea,
vreo iahnie,

Ce avea și muierea a de punea masa,
ce adusese, săraca, în

Baniță, cu capul. Nici nu-și făceau bine cruce,
Că și-ncepeau să-mbuce.

Mitroacă parcă-și aducea aminte
de ceva

Și-ncepea să-njure. Așa, un fel
de „Tatăl nostru“:

„Eu îl dau ciorilor, și să-i sară ochii, și să-l
ia moartea

Pe-al de-o bea apă-n timpul mesii...“

Vedea bota lângă ei. „Muiere, ia bota de-aici!

Dă-o mai încolo, că acum încep ăștia
să gâlgăie“.

– Ba vezi-ți de treabă, Anico, lasă bota acolo,

Sărea vreo muiere: „Ce, asculti la zăltat“

– Al dracul al de-o bea!
– Ba pe tine să te ia al din baltă!

Mitroacă avea el damblaua asta, să nu vadă
oamenii bând
Apă în timpul mesei. Nu știu de ce, ori
îi spusese vreun doctor

Pe front că nu e bine...

– Nu, că beau ei și-mi fac și mie poftă
și nu mai pot să mănânc,
Că mă umflu cu apă. Dă, fă, bota mai încolo!
„Stai mereu, tață Anică, dă că mie mi-e sete!”
Cerea Trină.

Atunci, eu mă duc și mănânc mai încolo.
Îi punca femeia masa

În altă parte și tot, așa, la soare,

Că uitai să spui

Locul lui era la soare,

Acolo unde nu ajungea umbra părului, ori

A ulmului. Degerase într-o iarnă, când
se dusese

Cu lemne la Craiova, în corvoadă. Plecase
cam nepregătit,

Mai să moară înghetat, dacă

Nu-l găsea unul cu sania. Și de-atunci

Se jurase că, dacă scapă, nu mai șade

Vara la umbră și nu scoate

Căciula din cap.

Și așa petrecea, el vara, cu țurcana-n cap,

Pe vipia aia de foc, la secerat,

Și mânca în soare, de

Curgea nădușala pe el.

Îi curgea nădușala de pe frunte,

În strachină, săracul,

Canon! Și nu bea strop neam.

După ce termina și-si făcea cruce – da pe gât
și el un ulcior

Întreg. „Așa, pe săturate“.

Ailalți, trași la umbră, mâncau, glumeau,
beau când

Aveau chef, din bota mare de lemn de dud,
Apă clocită, ca vai

De ea, că se-ncălzea repede, dar tot era apă!
Și râdeau!

„Uitați-vă la el cum stă cu noatina-n cap,
Și-i curge nădușala-n lingură...

El zice că nu s-atinge de apă, da' tot bea,
că se satură întâi

De nădușală, și-asta e și mai periculoasă
pentru stomac,

Fie-ar doftorul al ninciu, al de l-a-nvățat
pe nărod!”

Da' ce spaimă de moarte o fi tras el,
de se jurase să

Nu mai stea la umbră... și-și ținea vorba.

FĂNĂCHIOAIA

Mă-ntălnesc cu ea, c-o velintă în brațe
Pe Ungureanca.

– Unde fuseși, gagă Rită?

– Fusei la al bătrân cu de mâncare.

Al bătrân (bărbatu-său) murise de mult.

– Și mănca?

– Nu prea mănca, fă, că zice că e cam bolnav.

Era o vipie de căldură

Și ea cu o postavă goală

Și-o velintă, n-o lăsa din brațe.

– Ce-am pățit azi-noapte!

A împins de ușă,

Să se răstoarne ușa peste mine, nu alta!

– Cine, gagă Rită?

– El.

– Care el?

– El. Am răzmat cărpătorul, postava,
degeaba,

Că-mpingea să mă răzbească.

Dimineața s-a dus și m-a lăsat.

Am dormit și eu o țără.

Avea pelagră.

Se îmbolnăvise de trai rău, prin 1935.

PORECLA

Bunicul, Ion Bălan Sorescu, a murit în 1919.

Bălan era o poreclă.

Era un om scundac, ca Nicolae, dar era roșu

În obraz, pielea roză, așa, cu părul alb, alb,

La 59 de ani.

S-a dus în parchet să ia lemne,

cu niște oameni.

Și a venit durându-l piciorul.

„Piciorul!“ „Piciorul!“

S-a văitat două zile și-a murit.

I se umflase piciorul ăla rău de tot – nu era

doctor în sat,

Nu era nimeni.

Era după nemți, după ocupație. Unde

să mergi, să te cauți?

Dar și acum, când e să mori, tot mori,

Cu doctorul lângă tine.

Când să-și dea sufletul, n-au putut să-l încălze

Și pe el cu ghete, că era piciorul umflat.

Și-avea o piele de oaie în pod.

Au răcâit-o și i-au făcut opinci.

Și așa l-au trimis pe lumea ailaltă.

HAI LA MOARĂ

Ionită Simion, văr cu Moșu.

(Ăla de dormea în ciomag)

– Cumnato, mergi la moară?

Trebuiau să meargă departe, în Frățila.

Și plecau de seara.

Și cumnată-sa, Ioana (muma mamei) se suia
învăluită

În car.

Niște noroaie mari.

Muirea se suia în car, că zicea că nu poate.

Și el zicea că merge pe lângă boi, să-i mâie.

Și din când în când se opreau boii. „Ce-o fi?”

„Când mă uitam, el prin șant“.

– Ce faci, cumnate?

– Aoleu! Uite, fa, adormisem

Și detei în șant.

Se scula, mai mâna boii, mai mergea o țără,

Mai vorbea cu ei.

Nici nu știi ce dornice de vorbă sunt vitele!

Când văd că le bagi în seamă, se îndeamnă
la drum,

Merg cu drag.

Trasul carului încărcat cu saci e o jucărie,

Și când nu-l mai auzeam, știam ce e cu el.

Era adormit.

Rămânea așa ca un stâlp, drept

Și dormea în picioare.

Boii înțelegători. Dacă nu-l mai simteau

mergând

Pe lângă ei și taroșind

Se odihneau și ei. Dormeau și ei.

Iar îl strigam.

– Unde ești, mă? Unde ești?

– Aoleu! Uite, sunt tocmai colea, mă doborât
somnia.

Așa m-am dus cu el până la moară –

Parcă murea și-nvia.

Nu mai merg cu el.

De-abia am ajuns la ziuă, se făcuse gloată.

Eu nu mă puteam da jos, că era nămol...

Moara noastră era atunci în Racu, a lui Nete.

Făcută de tata lui Petrică și de Ștefănescu,

Doi asociați.

Mama acolo a pomenit-o.

Mergea cu lemne. Făcea focul la vapor.

Ardeau ăia la stânjeni de lemne!

A mâncat moara toată pădurea lui Nete.

(Pe Racu, pe Săliște, pe Mătăsoaia,

pe Ursoaia)

Au tăiat-o și-au băgat-o toată în vapor

Care-nvârtea cureaua, știi, de-nvârtea roata.

Petrică, mai târziu, o făcuse cu benzină,

Cu păcură, ce-o fi fost.

S-a desfăcut de Ștefănescu (Tata lui Lache

Ștefănescu)

Ailalți mâncau, râdeau la umbră
 Și el în flacăra, ca o sabie de aranghel
 Scoasă din teacă,
 Să lovească frigul din toate iernile.

Atunci lumea ținea cu sfințenie un jurământ.
 Dacă a zis că s-a drăcuțit, ori ce-o fi zis,
 Așa era. Nu-și călca pe vorbă.
 Oamenii erau mai dintr-o bucată,
 Lumea nu era așa de peștricită ca azi.

BOII DE ALTĂDAT

Ei, boi mari, ca zimbrii.
 Galben ăla era așa cu păr lung, tocmai
 ca zimbru.

E, mulți boi am avut,
 Dar ca Galben și ca Boian –
 Ția să-i fi avut, să-i fi fotografiat!
 Se treiera cu vaporul
 Și când mutau aria, au tras numai ei vaporul
 De la Maria lui Niță la vale
 Până la deal, la Ghiță Dobre.
 La deal, un kilometru.
 Ca să mergi cu vaporul ăla,
 Doi boi, prin pământul moale!
 Se uita lumea și se închina.
 Oamenii erau hoți.
 Ziceau: „Nu mai veni dumneata,
 Dă-ne ai boi“.
 Ie dai boii și arau câte-un pogon pe coastă.
 Țăiaseră în pădurea Murgășului, făcuseră
 metri.

Și dau un metru de lemnie.
 Și vin și la mine, unii.
 „Hai, dă și dumneata boii, că o luăm înainte.“

Și când mă duc eu după ei, încercaseră
 În coasta Prodiștei și pământul moale, ud.
 Și la mine pusese ră mult, mai pusese ră
 Și de la ei.
 Butucii, retezături cât d'ici colô.
 Când să pornesc, bietul Galben se uzmește...
greu

Și ud, intraseră roatele în jos...
 Se mai încordează boul și îngenunche.
 Lumea l-a hăit și când s-a sculat și s-a încordat
 A trecut prin jug, l-a făcut praț.
 Am lăsat carul acolo în Prodiște
 Și am venit tocmai la Ioniță al lui Mărinică,
 Să iau alt jug.
 Mă duc cu jugul în spinare doi-trei kilometri.

Ce știu femeile de azi?
 Jugul fărâmat l-am aruncat în car.
 Al nou era prea strâmt pentru boii mei.
 L-a mai lărgit bietul Ioniță.
 Când au ieșit în drum, suflau săracii,
 Să iasă inima din ei.
 E, la urmă au mers întins.
 La Motoci, am oprit, am dejugat, la Vijulie.
 Și boii s-au culcat. Curgea apa după ei.
 Și vine un om, se uită în car:
 „De ce puseși atâta?”
 „Păi, nu pusei eu.”
 Și a luat el niște paie și i-a frecat.

Ei, de-aia n-oi mai vedea bine acum,
oftează mama,
 C-am plâns de toate astea.

Pe Galben l-am luat de la Prejoi,
 De la unul Budulan.
 El l-a vândut sâmbăta asta.
 Și eu vândusem boii mai 'nainte.
 Și mă duc la Dumitru Seder:
 – Mă, aș lua niște boi.
 – Au, păi sâmbătă i-a vândut Budulan
 Geambașului Răciu.
 Și peste o săptămână vine la mine:

– Hai la târg, că vinde Răciu boul.
 L-a luat cu 15 000 și l-a dat cu 25 000
 Și eu pe al meu, pe Vână, luasem 14 000.
 L-am vândut că nu mergea în brazdă.
 Cosea în brazdă. Așa mergea, cotit,
 Și juca brazda. Trebuia să zici:
 – Hăis! Hăis! Hăis! Hăis!
 Vai de mine! Voi mici, plecați la școală.
 Eu singură. Erau zile întregi
 Când n-aveam timp să mănânc.
 Luam așa câte o coajă.

Uite, acum n-am putere să ridic o scoartă
 Și atunci veneam cu jugul în spinare
 Doi kilometri.
 E, mă, Mărine, eu am fost necăjită.
 Închipuiește-ți că e greu cu un copil
 Da' cu șase! Nu puteam să fac toate treburile
 Da' grija le-o duceam.
 Venise una să ia pe Ionică de suflet.
 Una din Fierești. N-avea copii.
 „Dă-mi-l mie, zice, că eu l-înfiez”.
 „I asă-l așa, unde-or mânca ăilalti,

Mânâncă și el.“ Și nu l-am dat.
Cum să dau copilul meu?

Primii noștri boi?
Păi m-am dus eu cu doi, de zestre,
Și mai avea și tac'tu doi.
Și doi i-am vândut primăvara.
Și am rămas cu doi. Și ăștia se speriau.
S-au speriat odată cu carul, de la Cină,
din deal,

Veneau peste dealuri, pe vale.
Carul troncănea
Și ei, de ce auzeau troncânind,
De-aia fugeau mai tare.
Și tac'tu venea în urmă.
Altă dată, cu plugul
Veneau de la moșie, de la deal.
Și ce li s-o fi părut?... auziseră vreo căruță
Pe drumul Vâlcii... și s-au speriat
Și-au luat-o pe coastă în vale.
Și mă pomenesc cu ei cu capetele în ulucă.
Și Fănică vine peste un ceas.
„Fir-ar ai șoimanelor, îi vând.“

Da' boii ăștia, de care-ți spusei mai nainte –
Îi știi și tu – veneau singuri la jug.
Când mă sculam și ziceam: – „Hai, Galbine!“
Gata, el se scula și venea la mine.
Galbin și cu Boian – ce boi!
Prinseseră putere de mici.
Se știe – când fată vaca,
Două țâțe erau ale vițelului.
Șase luni. Pe urmă îi mai lăsai doar una.

Da' era mânzat când întărca...
Pătru, când mulgea Anica,
Se ținea la vițel și se uita să vadă ce face ea.
– Fă, să nu te-apropii de țâțele vițelului!
Că sparg oala! Dau cu ciumagul în ea!

Erau oameni care iubeau animalele.

TIFLA-I, NEICĂ!

Florea lui Ghiță l-a făcut.
 A făcut două, și lui și muierii.
 Mugurel l-a făcut.
 A făcut două, și lui și muierii.
 Ioana lui Mugurel și-a făcut și ea.
 L-a făcut și Cica.
 Roșca l-a făcut,
 Că e bolnav și el.
 Savu n-a avut, da' a stat într-un nămete
 De zăpadă o lună de zile,
 S-a dărâmat du pe acoperișul spitalului
 la Craiova
 Și l-au găsit după o lună, în cămașă.
 Chelcea și l-a făcut,
 Da' el e sărit de 90 de ani.

Toți și-au făcut tronurile,
 Ce să facă oamenii, mă, că asta le-a rămas
 Să-și facă tronurile
 Și să se îngroape.
 Au blane de demult, cumpărate
 de la Polovraci
 (Veneau înainte prin sat cu blane.)

Ăștia mai erau în sat,
 Dacă mor și ăștia
 Tifla-i, neică! rămâne satul pustiu.
 Așa zicea Giurcă: „Baba mea s-a dus, a murit,
 Tifla-i, neică!“

(După Giurcă ăl bătrân se țineau ai Floarei
 Și cu Chiran și ziceau:
 „Tifla-i, neică, și-un praz verde“.
 Și el se lua cu ciomagul dupe ei
 „Fir-ar ai deavului!“)
 Așa a zis și Giurcă ăl tânăr la moartea muierii:
 „Baba mea s-a dus, a murit,
 Tifla-i, neică!“

Acum toți sunt pregătiți de ducă
 Și și-au făcut tronurile.

Mor vacile de foame și umblă colectorii
 Întrebă: – Când fată capra?
 Și ce-a făcut: ied sau iadă?
 Dacă e iadă n-are stăpânul dreptul s-o taie.
 Dacă e ied sau mel, să-i taie,
 Dar să le dea pielea.

De ce să mai trăiești?

MOARTEA LUI TRANCĂ

Trancă a fost omorât de Simion,
în capul satului,

În Gura Văscului.

I-a omorât și i-a pus un ulei în cap – a spus
că l-a prins

La albine.

El și cu Urezeanu și cu nevasta ăstuia, Sița,
Stăteau în pădurea Glăvanu.

O lăsau pe ea la cai.

Trancă s-a dus într-o noapte s-o încerce
Să vadă dacă aia simte pe cineva că fură caii,

Dacă are coraj să tragă, cu șușaneaua.

Și femeia a simțit. „Stai, că trag“.

„Hai, sunt eu, Trancă“, dar aia a tras.

Nu l-a nimerit, numai că din iarba
aia de pușcă

A cam orbit.

Și-așa era spre bătrânețe, nu mai vedea bine.

Nevederea i se putea trage și de la vârstă

Nu mai era nevoie de iarbă de șușanea în ochi.

Tica – tatăl străbunicului meu –

A făcut pușcărie pentru Trancă, erau frați,

Erau patru frați: Stoica, Marin Florea,
o soră Băla și

Costică Trancă, haiducul.

Și Stoica a trebuit să meargă la ocnă
pentru frate-su,

Care nu stia ce făcuse și-a fugit.

Și până să-l prindă potera, l-au luat
pe frate-su.

Trancă a avut darul ăsta al lui.

A plâns în mă-sa.

A avut darul să nu-l vadă nimeni

Când plecă din pușcărie.

Când a fugit – straja aia a intrat la pușcărie.

Și a rămas Stoica.

S-a surpat ocna și-a murit.

Când Trancă a plecat acasă,

Mătușa paznicului era din Motoci.

A pus pe dracu pe Trancă.

Când Trancă a plecat de-acolo,

A văzut un iepure.

A tras și focul, în loc s-o ia pe teavă,

I-a dat în ochi. Și-a orbit.

Dar tot așa, zic, că nevederea

Putea să-i vină și de la etate

Că nu mai era așa tânăr.

Se ruga de lume pe marginea șantului:

„Luați-mă, mă fraților,

Că sunt Trancă, de la Dobret“.

Când făcea el hoții,

Veneau mereu puterile în sat,

Răsturnau totul, îl căutau – el stătea

în pădure,

Cum spuneam, cu Urezeanu și cu Șița.
 Mai spre bătrânețe se ducea seara la o mătușă,
 Răduca,

Una de prin Murgași, cu care se avea el bine.
 Și când s-a întors odată,
 N-a mai brodit poteca.
 Și a zis să stea o țără
 În tufiș până se dezmeticește.
 Și unii din Dobreț, Simion și cu Rotaru,
 cu Dumitru Lazăr,

Pierduseră vitele.
 Și-au plecat după ele prin pădure.
 Pe Trancă l-au mirosit căinii... „Ham, ham!”
 pe el.

„Bine că ești aci, au zis ăia,
 Că de mult te pândim noi.”
 Aveau necaz pe el și voiau să-i ia banii.
 Trancă era cu chimirul pe el, plin cu galbeni.
 Așa umbla încins cu aur.
 Își cumpăraseră și o casă la Craiova, pe strada
 Gării.

L-au omorât cu bățele și l-au târât sub un pod.
 Și-au pus un stup lângă el.
 I-au descoperit că ei l-au omorât,
 Dar dacă n-a avut cine să
 Tragă de ei! I-au luat chimirul.

Și pe dumneata cum te cheamă?
 – Vlad Grigore, îi sunt stră-strănepot.
 – Și ești de-aici din Dobreț?
 – Da. Din Dobreț!
 Cântecul lui Trancă este așa:

„– Bună ziua, Coțofeanco.
 – Îți mulțumesc, haiduc Trancă.
 Pune-mi masa să mănânc.
 Ia masa că nu mănânc.
 Pune calul să mă duc
 Să mă duc la lear Maria
 Care știe omenia
 Și neicuța haiducia.”

În copilărie am ascultat multe povești
 Cu Trancă asta.
 Mi le spunea Moșu.
 Făcea hoții și prin Bulzești,
 Niște tovarăși de-ai lui
 Au omorât-o pe mama bunicii mele,
 De avea casă pe la Eleșteu,
 Unde era satul atunci.
 I-au vârat țeava puștii pe gât
 Că nu voia să spună unde e aurul.
 Trancă asta era un haiduc
 Mai de la sfârșitul haiduciei.
 I-a rămas numele în câteva sate.

LA ARGEA

Într-un colț al bordeiului făceau argeaua.

El o striga, să-i pună masa.

– Hai, fă, că mâncară și-ai de pierdură vitele.

Ea avea treabă, la argea.

Urzea cânepă, bătea cânepă,

Și când nu mergea, de se scâmoșa,

Da cu zale de dovlete.

Tăia dovletele, și lua zalele și ungea natra.

Și făcea pânza, ce pânză o fi fost...

Cine avea o cămașă de bumbac era o nouate.

Bumbac de-ăla gros.

Iarna, toate femeile erau la argea.

Vara munceau, umblau cu vitele.

Baba zicea că avea și patru vaci cu lapte...

„A, păi, n-alegeam vițeeii. Ce rămânea de la ei.“

Și acum, o capră, ți-o numără și pe-aia,

Să ia laptele, să dăm țării.

Păi copiii nu sunt ai țării?

Poporul nu-i tot al țării?

– Hai, fă, ce faci? Mâncăm odată ori nu?

– Ba! Că am treabă.

Vezi și tu ce e pe-acolo prin băjbe, pe

Corlată, pe la unghete.

– Fire-ai a dnă cu argeaua ta cu tot

și cu băjbele tale!

Că și eu mă duc la horă!

Se bătea toba, ca să audă lumea că e horă.

Că vin lăutarii.

Cântau acolo la deal,

În casa unde stă Tache.

Ăla avea țiindru, avea trăsură, avea put,

Avea-cazan.

Acolo se strângea lumea.

Gheorghe a mâncat în grabă ce-o fi mâncat

Lapte îngroșat, zamă de bou, – ei ba aveau

de toate,

Dar cine să le pună masă, că muierea

era înglodată

Avea și niște nacote de copii –

Și acum, de sărbătoare, păcat, nepăcat

S-apucase și ea la argea.

Gheorghe s-a uitat pe linie

Și-a-nceput să rădă:

– Iote, câinele Grăuroaicăi trece la deal.

Venea tocmai de la doi kilometri, când auzea

toba,

Și se ducea acolo la horă.

Îi plăcea lui cum se distrează lumea.

Sta pe margine și da din coadă.

Era invitat să meargă la govie,

Parcă pentru el bătea toba, pentru Gealap,

câinele ăla

De v-am mai spus de el.

– E, dacă trecu câinele Grăuroaicăi,

du-te și tu,

Că nu greșești. Precis e govie, zicea Anica,

Ungând cânepa cu zale de dovleac.

PORCARI

Fratele Babei, Dumitru, avea porci mulți,

Și-a murit peste Jii.

„Să-i faceți colac“, zicea Baba.

I-au adus mort, în sanie.

Avea turme de porci.

Ce, se ducea cu trei porci?

Se pornea cu sute de porci

Și cu doi oameni, să vadă de ei.

Și oamenii se duseseră la o pomană,

În satul ăla, acolo, peste Jii.

I-au lăsat, să aibă el grijă.

Și când au venit, l-au găsit mort.

(Unii spuneau că l-au găsit

Înecat în Jiu. Din

Neamul lor s-a mai înecat

Unul, Dină, în 1913, în

Râul Vid. Un om

Înalt, subțire, frumos,

Făcea versuri, era vărul lui tata.

Și el, cu calul de căpăstru,

Trebuia să treacă Vidul.

Și nu știa să înoate.

Și-a scăpat într-o vâltoare.

Asta e.)

Stăteau într-o covercă de lemn, de frunze,

Niscăi țoale de-acasă și făceau foc mare,

noaptea.

Și i-au pus o lumânare de-alea de colaci, mică.

Și l-au adus la Bulzești, l-au adus cu sania.

A venit unul acasă

Și-a luat sania cu boii și l-au adus.

– Păi, cum treceau peste Craiova, cu porcii?

Cu atâția porci?

– Parcă pe-atunci era vreo Craiovă?

Un sat mai mare!

„Și ce-o fi avut Dumitru ăsta de-a murit?“

Unii ziceau că n-ar fi lucru curat.

Să-i faci colac.

A BEA GAZ

Nea Trică, e cam de vârsta mamei.

Credeam c-a murit.

I-am întâlnit pe vale.

Încărca fân. Om țapăn!

Unul era în car, sus,

Și el sălta fânul cu furca.

– Te ții bine, te ții!...

– E-he! Muream eu de mult

Dacă nu beam gaz.

Cu păcătoasa mea de boală...

Ar fi fost bozul mare pe mine.

– Cât bei?

– Așa, preț de-o linguriță pe zi,

Înainte de masă. Gaz!...

Mi-l aduce fie-mea, de la Ploiești,

Că ăia sunt procopsiți în păcură...

Tot mai au, tot mai au...

Au bombardat anglo-americanii...

Da' tot mai au...

Picură, nu știu de unde pe-acolo,

Pe-un tuțur... și ea strănge până se face

un kil.

Și mi-l trimite, la lună, la lună.

Ori vine ea.

– Să nu mai spui la nimeni, că te-nchid.

Te ia lumea cu pietre. Lumea n-are de pus în
Lampă și dumneata îl bei...

– De băut țuică, vin, nu pun pe limbă.

Am încercat... da' ce n-am încercat?

Toate ierburile, toate buruienile, toate cojile

De copaci fierte, toate cozile de cireșe,
de prune,

De porumbe...

Ceai de mătase de porumb, de anghinare,
de sovârf,

Ceai de lubeniță... Lubeniță fiartă, cine-a mai
pomenit!

De pătlagină...

Nimic. Nici un leac...

Până m-a-nvățat o femeie...

Domnule, există leac pentru orice,

Dar trebuie să-nțerci...

Și să-ți dea Dumnezeu zile, să n-apuci
să mori,

Înainte de-a descoperi leacul tău.

ÎNGĂDUIALA

O femeie a murit tânără

Și i-au rămas doi copii.

Unul era mai măriceț, dar ălălalt era mic.

Și-a venit bunica lor

Și-a făcut o fașă, l-a legat pe ăl mic de mijloc

Și de un cui, în perete. De un piroi.

Sta și el în pat așa,

Da să pice,

Îl mai împingea la loc.

Și bunică-sa, Moldoveanca, o femeie înaltă

Și uscată, se îngrijea de înmormântarea fie-ci.

Copilul scâncea, așa priponit,

Lumea se jelea.

Bărbatul a luat după aia pe una

De la Gorunești.

Și asta-i drăcuia copiii.

Dar și pe el.

– Fire-al ... așa și pe dincolo... cu copiii tăi!

– Fă, dacă nu-ți place de ei, du-te acolo

Ia tine, acolo. Că te-am luat într-o jalnică

De haină, și-acum îmi stai îmbohorată.

Du-te-napoi, acolo.

Omul era el cam coclețar, da' erau copiii lui,
îi părea rău.

- Bă, cârșelnicule, îi zicea ea.
- Chiajno! Ești chiajnă de rea...
- Taci din gură, că uite acuși plec.
- Du-te. Uite drumul coló.

Până la urmă s-au îngăduit,
Ca boii ăia desperecheați, îi pui la jug
O ia unul într-o parte, altul în alta,
Și după o lună, o țin drept și apucă
Singuri jugul, fiecare la locul lui.

Copilul ăla priponit
S-a făcut și el mare
Și s-a pierdut în lume.

AȚA DE IȚĂ

M-am dus la apă, în zilele Crăciunului.
Și-am găsit o babă tremurând la fântână.
În cămașă.

- Uliu! Dumneata ce faci?
- Mă aduse vizitiul lui Catalina cu trăsura
Și ici mă dete jos, că mă vedeau rudele
stăpânului.
- Și dumneata unde te duci?
- La Mitrică, gagă, cărciumarul, la Picături,
să-i fac de vânzare.

Și mă dete jos.

- Și de ce numai în cămașă?

N-aveal

M-am uitat la ea.

- Nu știi dumneata unde să mă duc?
- Hai la mine, zic. („Săraca de ea, moare
aici“.)

Și George era mic și plângea.

Fănică plecase cu totți agenții de percepții
prin comună.

Soacră-mea era pe la fie-sa la deal: „Mă duc
pe la fie-mea“.

Și eu stam cu copiii, ai trei: Nicolae,
Marioara și George.

Și George plângea rău și eu îi dam cu troaca.
 Și zice:
 – Mumă, ia dă-ncoa', să-ți fac eu, să-i leg,
 Să nu mai faci.
 Să-mi aduci mie o ată de ită.
 Ei, eram cu credință. Și i-am adus-o.
 Și-a sucit-o, și-a-nvârtit-o
 Și-a-nghebejit-o, și-a-ncurcat-o
 Și-a rămas atât. Era de șapte palme.
 Și la urmă a băgat-o într-o nucă.
 Și mi-a dat-o de-am pus-o la un căprior.
 – Mumă, să-ți fac să nu mai faci neam?
 – Nu, că e păcat, zic,
 Să-i mănânc eu pe lumea ailaltă?
 – Atunci la cincî.
 – Ei, la cincî, da.
 Și exact la cincî ani am făcut-o pe Sanda.
 – Zicea: Hai, mumă, că la toate le-am făcut
 prin Bălcești.

O chema Ioana.
 Era din Oteteliș.
 I-am dat doar o haină, să se îmbrace,
 Că se pusese vremea rea.
 A adormit. La urmă a plecat la Picături,
 să-i descânte
 De vânzare lui Mitrică, pentru cârciumă.
 – Da' ce le faci?
 – Ei să-mi taie o rată, să-mi dea copilul
 să-l descânt.
 Și să-l bag în butoi, să tragă acolo.
 Cum nu țin ratele fără apă,
 Așa să nu stea oamenii fără vin.

Da' ce rău îmi era după aia!
 Am visat că eram la Constanta, la fântână.
 Cineva frigea doi copii în frigare
 Și-mi da cu ei peste gură
 Mănâncă! Aoleu!
 Rău mi-a părut!
 Dacă ziceam că nu mai vreau deloc,
 Tu nu mai erai acum.
 Dar mi-a fost frică de păcat.
 Mă certa și mama.
 „V-ați săturat de copii! Putorilor!”, zicea.

Era rău, că aveam copii mulți.
 Al mai mic era cam torofleanc
 Plângea, griji multe...

Dar am uitat ce-am pățit.

ULMUL

Nicolae era la Cernele
 Și nu le ajungea mâncarea la armată.
 Și mai veneam și noi o dată pe săptămână
 Și le aduceam mălai.
 Și ultima dată am venit și-am întrebat.
 – Pe cine căutați?
 – Pe Sorescu Nicolae.
 – Sunt la cazarma aia. Le-a venit și lor
 ordinul.

Au, au! Și pe la două i-au încolonat
 Și-au plecat.
 Căii nechezau, lumea plângea.
 Doamne, Doamne!
 Mergeau încolonați.
 Și ce-aveau în spinare de munitie!
 Și-aveau foi de cort!
 Și-i mai puneau să mai și cânte.
 Unii plângeau, alții dau chiot.
 Muierile plângeau pe margine, vai de ele!
 Și Nicolae, mai mic decât ăilalți,
 Sălta, mergea și sălta ranița.
 Și Marin, bărbatul Mariei Anicăi, se uita
 de nevestă.

– Țață Nicolită, da' a mea nu veni?
 – Nu știu.
 – Să-i spui nici dupe moarte să nu mai dea
 ochii cu mine!

Sandu lu' Moise venise cu mine
 Și nu l-a mai găsit pe Gogu.
 Îi porneau companii, companii.
 Și nu l-a mai prins.

Și Nicolae ce să facă?
 Plângea câte o țără, mai tăcea.
 Și dupe nu știu câte luni... eu puneam floarea
 Soarelui... primesc o scrisoare de pe front.
 „Mamă, să-i spui lu' Nea Sandu
 Că Gogu nu mai e cu noi.
 S-a dus cu cutare... (Cu un mort,
 Nu știu cum i-a zis.)
 Ce m-oi fi jelit!
 Păi, dacă l-au omorât pe Gogu,
 O fi murit și el până acum!
 Și jelită, nejelită, am terminat de pus
 Floarea soarelui. Ia urmă, porumbii...
 Ei, asta a fost.

Atunci, când au plecat, am venit toate femeile
 După ei, până la rampă aci.
 Nu-i încărcă la gară.
 Ei jucau, și trenurile cu crengi verzi
 Până sus, camuflate.
 Soldații jucau, cântau, unii plângeau,
 cum zisei.

I-au încărcat și i-au dus.
 Am plecat și eu la Gorică, de avea han
 în barieră.
 Am cucăit acolo pe-un scaun până dimineața
 Și-am plecat acasă.

COAJĂ DE ULM STRECURATĂ

Marin al lui Mugurel se întoarce
 De pe front.
 Era un tren plin și nu mai avuseseră loc în el.
 Și se suiseră pe vagoane.
 El era cu cufărul, ținea de el.
 Și-odată strigă unul: „Podul! Podul!”
 Și pe urmă i-a și lovit, le-a rețezat capul.
 Și pe el l-a tras, Nițu al Marinei, de bete,
 L-a zbicit,
 Și nu i-a atins decât creșterul.
 I-a luat pielea așa,
 A rămas atârânănd pe spate ca o glugă.
 Toată pielea capului...
 Și ăia, în loc să-l repeadă la spitalul
 de la Craiova,
 L-au adus acasă, la Bulzești, să moară.
 Era moroi de sânge.
 I-a făcut sanitarul o injecție și l-a trimis
 înapoi
 la Craiova.

Acolo, doctorul... făcuse șapte operații...
 Mugurel era al optulea în ziua aia...

Doctorul i-a cerut 100 000 lei, ca să-l opereze.
 Mița, nevastă-sa, n-avea decât 80 000.
 Pentru ea era foarte mult.
 S-a tocmit doctorul cu ea,
 Cum se tocmete pentru o pereche de boi...
 Și s-a dus la Popa Ștefănescu, la barieră,
 Și-a împrumutat 20 000
 Și când i-a pus banii toți în mână
 A început și doctorul operația.
 L-a operat bine.
 Când l-a adus acasă, Mița trebuia
 să-l îngrijească.

Îi da gluga aia de pe țeastă pe spate...
 Și-l spăla cu coajă de ulm fiartă.
 „Luai coaja de ulm, o fierbeai,
 O strecurai printr-un *pifon*
 Și făceai spălătura.

Foarte bună coaja asta de ulm!
 Așa creștea carnea după ea!”
 Și asta e. N-a murit pe front, era să moară
 Când se întorcea acasă!
 Doctorul o fi făcut el ce-o fi făcut,
 Dar dacă n-am fi avut ulmi pe vale...
 Și dacă nu i-ar fi spus o fomeie leacul...
 S-a lipit la loc pielea cu părul.
 I-a rămas așa o dungă prin vârful capului.
 Nu s-a mai urcat în tren.
 Nici în tren, nici deasupra.

Ei, dacă ar fi mai fost un alt război,
 Tot pe vagon i-ar fi cărat și-n colo și-n colo.
 Scapă cine are zile.

ULTIMUL CONCERT

Tăceți deavu din gură, bă, tacă-vă fleanca!
N-auziți voi? Ho, ce e ghelăitul asta?
S-auzim ce e afară.
Că nu știu ce s-aude.

Goane avea un spurc de copii,
Vreo unsprezece. Ninsese zdravăn
Și-acum o geruia.
Crăpau lemnele și pietrele nu alta
Și toți stăteau în sobă – și mai mult goi
Și vorbeau toți. Se bătuseră,
Se zgâriaseră... Ridicau casa în sus.

Și Goane era prin curte. Și vine iute.
– Mă, ieșiți afară, s-auziți ceva.
Și-așa cum erau, fete și băieți au dat buzna
În prispă. Și ce să fie?
Li s-a făcut părul măciucă.
Urlau lupii...
Se strânseseră zece-foisprezece, câți or fi fost
Dar niciodată nu fuseseră atât de mulți.
Un cor atât de izbutit.
Acolo, la Săliște, sus, deasupra cimitirului.

Pe fosta vatră a satului.
Se strânseseră zece-foisprezece, câți ori fi fost
Și urlau la stele.
– Ce frumos este! a scâncit Sâia.
– Pss! Că iar încep! Mergeți în vârfuri
Și nu vă mai foiți... Adu, fă, un scaun.
Cât era de frig, au uitat că le degeră
Mâinile și picioarele.
Au pus o scândură pe două scaune
Și-au stat toți dărdâind și ascultând concertul.
Era prea frumos!
Cred că morții din cimitir erau numai urechi.
Poate că ei înțelegeau mai bine.

Au ascultat așa un ceas, două?
Toiegiți.
– Hau-hau! Hau-hau! Făceau lupii!
Hauuuu! Hauuuu!
Hau-hau, hau-hau!
Copiii începuseră să îngâne și ei
Și să tropăie din picioare
– Auuu! Auuu!

Și deodată haita a tăcut.
Asta a fost.
Fericți, copiii au intrat în casă.

După aceea, lupii au cam dispărut de pe
la noi.
A fost ultima lor manifestare artistică.
Au țipat, cum poate țipaseră mamuții demult,
demult,
Cei ale căror oase mai răsăreau din când
în când prin

Ududoaie, galbene și mari, ca niște pietre de
moară.

Pădurarii, mai în urmă, au pus stricină pe
hoituri

Prin păduri. Primiseră ordin să-i stârpească.
„Dacă nu stârpești ceva, înseamnă că n-ai
pus mâna bine

Pe situație“, zicea unul.

Concertul haitei din Săliște,
Pe care l-am ascultat și eu în noaptea aceea
geroasă,

Mi-a rămas în urechi, ca dangătele unor
clopote,

Care, nu știu de ce, dintr-o dată cad
din clopotniță,

Se scufundă și dispar în pământ.

Uneori mi s-a părut că pământul
Urlă ca lupii.

STATUL

O lumânare făcută colac.
O lumânare dintr-un colac de ceară.
Se pune pe pieptul mortului
Și se aprinde când citește popa, la biserică.
Și la urmă se aprinde la mormânt
• Timp de 44 de zile.
Trebuie să ardă toată până atunci.
Dacă arde mai repede, se completează cu
o lumânare.

Dacă e mai mult, la urmă se lasă în ziua aia
De arde toată.

Aia e statura omului, *statul* său.
Și după 44 de zile se leapădă de tot satul,
Își consumă statura – lungimea lui, cum ar
veni.

Mare de stat, mic de stat –
Tot în 44 de zile se termină,
După moarte.

DE VÂNZARE

„Cruci de vânzare!“
 „Cine mai ia cruci!“
 „Cruci de morți!“
 „Cruci de colaci!“

Nu erau mari. Așa mici, de-o palmă.
 Veneau bieții munteni cu ele în traistă.
 Din Vâlcea.
 Câte-un iconar care le cioplea,
 Le făcea, le scria.

Nu mai vin acum cu nimic.
 Nu mai vin, că le-au luat rechizițiile.
 Nu mai vin nici cu mere.

Astea erau așa de făceai așa pe colaci
 Și de pus pe pietul mortului.
 Omul când moare, îi pui o cruce pe piept.
 Sau o icoană.

Mai vin și-acum niște căruțași de la deal.
 Dar cu loitrele goale.

Aoleu, ce viață-am trăit
 Nici nu m-am uitat cum am trecut prin ea,
 Că n-am avut timp.

MARTI, DUPĂ PAȘTI

Marti, după Paști, venise cuscră-sa pe la ea,
 Din Murgăși.
 A făcut de mâncare, a fiert țuică.
 Și după aia: „Te las și mă duc și eu
 Să iau vreo două lemne, că nu e aci,
 Trecu pădurarul, trecu la Craiova“.
 A luat două tușițe.
 Era de Paști, dar tot iarnă și ningea.
 Așa, ploua, fulguia.

Și a căzut lângă primărie.
 Îi pleznise vreo venă, ceva.
 Lipise prin prispă în vinerea Paștilor.
 A spoit așa cu pământ și cu balegă.
 Parcă era ciment.
 – Ce faci?
 – Păi, eu oi muri
 Și să fie și la mine curat,
 Să nu le fie rușine copiilor când or veni.

Și-a căzut cu tușele pe ea,
 Cu toporul... S-o fi nimerit în cap...
 Și-a strigat la Gogu, gardianul de la primărie.
 Când s-a dus ăla s-o ridice, era teapănă.

Ce presimțire o fi avut ea de făcuse curat?
Nu, că omul cam știe când îi vine sorocul.

NISTOR AL BĂTRÂN

Nistor era un om mic și amărât,
C-un păr așa mare, vâlvoi.
Dacă mânca mămăligă și lingea sare!
Îi murise muierea.
L-a avut pe Ion Nistor, pe care l-ați apucat,
Un om de treabă. I-a lăsat opt stânjeni de
pământ.
Mușca din ceapă, trăgea cu limba pe sare
Și mânca.
Și-așa trăia el.
Vindea fânul și vacile le ținea prin pădure.
Vaci slabe ca ale lui și-ale lui Grigore al Popii
Nu mai avea nimeni.
Numai frunze mâncau, săracele.
Mi-a spus mie Ion Lungu:
– Mă, nene, el mânca ceapă și da cu limba
Pe sare, nu-ntingea în sare ca toată lumea.
Zicea că așa se pierde.
Cineva, când îl vedea că hăpăie așa cu poftă
Îl mai necăjea:
– Ho, mai lasă! Mai lasă și loc de apă!
– He! He!
Ținea sarea în batistă, legată la brâu.
Așa credea el că e mai bine.

Toată viața a văzut de vaci prin pădure.
Nu se-ncălțase niciodată cu opinci, cu ceva.
Avea picioarele ca niște copite.

Dimineața se scula, lua ciomagul și vacile
și pleca.

Și-o ceapă, două,
Un codru de mămăligă.

Și, la ceapa aia, lua un bulgăre de sare,
un grunjuleț.

Îl lega în batistă, cum spusei.

Îl ținea în sân. Lua un bulgăre ca să nu se
verse.

Și când îi venea foame

Sedea jos, scotea mămăliga, ceapa și sarea.

ȘCOALA LUI NANIESCU

Pe Naniescu îl dăduse taică-su la școală.
Școala era ceva nou pe vremea aceea,
Cum a fost tractorul când au început timpurile
astea,

Ceva nemaivăzut.

Nu-nvăța nimic.

Da' când venea acasă, scotea cartea și el
din traistă

S-așeza pe prispă și citea.

Și ce spunea, urmărind, așa, cu degetul?
Drumurile, pădurile, vâlcelele, ce știa și el
din sat.

Zicea tare, să-l audă al bătrân, de la unghete.

Și taică-su lua și el scaunelul

Și venea mai lângă el și asculta cu sfîntenie.

Naniescu citea:

„Dru-mul pe de va-le... dru-mu-lll al mic...”

Tufa-rul lu' Boa-lă, Țiga-nu, Dobrețul

al mic,

Dobrețul al Mare... Aleșteul... Vâlceaua...

Banii...

Trântorul... Bisa... Gura Bisii... Delnița...

*Țăclonul... Pe la Bocșă... Pe Ursoaia – mijlocie,
Pe Ursoaia mare, Pe Ursoaia mică...
Răculețu... Peste Răculețu... Fântâna din Delnița...
Pe la Mijlociu...*

– Bravo, tată! Când te-aud, mă slăvesc
la Dumnezeu.

Bine că te-am dat la școală.
Mai aud și eu de locuri de pe la noi de-ci.

Tot cam pe-atunci, era una Duduianca. Și avea
doi

Draci de copii la școală.
Ei plecau dimineata cu mâncare în traistă,
ziceau că

Se duc la școală. Și-o luau în vale, se duceau
Ia o gărgăunăriță în Dobreț.
Dădeau cu bulgări în gaura aia
Întărâtau niște gărgăuni. Ziceau:
– Unul intră și-altul iese,
Dă-i, nene!
– Unul intră și-altul iese,
Dă, mă, și tu!

Și-asta era învățătura lor.
Spre seară, veneau acasă de la studii,
Cu scurtă la mână de cât învățaseră.

BUNĂTATE

Maica ieșea la poartă și trecea câte-o femeie
la deal.

– Unde te duci dumneata?
– Păi, mă duc până ici-șă la Bârda
Să iau niște ață.
– Când te-ntorci, să dai pe la mine.
Intra în curte și trimitea câte-o fată,
Pe Fânica, pe Nicolita sau pe Mița:
– Du-te tu în magazie și ia un ciur de mălai
Să-i dau și amărăței ăleia,
Că are copii mulți și e săracă.
Sau fasole, sau cartofi.
O sticlă de lapte, ceva.

După aia, o găsea pe alta, că i-ar trebui –
Și tot așa.
Moșu îi știa năravul
(Bunăitatea asta a ei, el credea că e nărav)
Și duminica, dacă nu era la primărie, sta
în prispă

Și zicea:
– Ioană, ia vezi tu, că trece
O amărâtă la deal... Dă-i cămașa de pe tine,

Că n-are nici ea, dă-i basmaua din cap,
Dă-i propoada a bună...
Câteodată, când avea chef de glumă, făcea
un fel de

Redistribuire a bunurilor.

(L-a ținut Dumnezeu mult, și pe la 80 de ani
A apucat ceva și din povestea asta.)

– Auzi, fa, Ioană?

– A-ha. (Așa se zicea „da“, mai demult)

Eu zic, lada asta de zestre să i-o dăm Joitei,
Boii lu'...

Vacile să le dăm, una lui Budulan

Și pe-ailaltă, lui Calotă ori lui Dineață

Vițeeii alor lui Turturică din Bălcești, că
sunt săraci,

Nu se mai năjesc banii la ei.

Pe Roșu (calul de l-a furat pe urmă Dinică)

...I-ar prinde bine lui Dinică...

Tot îi plac lui caii!

(A zis într-un ceas rău,

Că ăla a venit după aia

Și l-a furat, cum zisei)

Și fetele râdeau și-i luau ei apărarea.

BOROAGA

Nea Păun, cum a murit?

Avea o boroagă la gât.

Îl durea, dar nu cine știe ce.

Într-o zi n-a mai putut respira bine.

Zice: „Mor astăzi“.

– Hai să te ducem la Craiova, la spital.

– Nu pot, că mor în mașină. Mă sufoc.

L-a bărbierit Gigi, băiatul lui. S-a gătit

Și s-a dus la biserică. Și-a aprins acolo
o lumânare.

Biserica, lângă el. S-a spovedit.

Vica, o fată a lui, cu ceai după el.

Îi dădea cu lingurița: „– Înghite, taticule!“

– Nu pot, zicea. Aș înghiți, dar nu pot.

Și-a plecat pe drum la deal.

S-a dus la o rudă, unde avea o datorie de

16 lei,

A plătit-o.

Fata, după el cu cana și lumânarea.

Bătrânul nu putea sta locului.

Plângea că se sufocă, alerga prin curte,

Pe drum, pe deal, la vale. S-a suit pe coastă

După aer, o fi aer mai mult în vârful coastei.

Nu mai era aer pentru el în comuna Bulzești,
 A înțeles asta.
 S-a întors găfâind, vânăt tot.
 S-a întins în pat și-a murit, de la boroaga aia
 Care îi crescuse în gât.

JELITUL

Leana lui Mitrele a venit și ea,
 Bătrână și adusă ca o seceră.
 A pus ciomagul lângă ușă,
 S-a dus la capul răposatei
 Și a-nceput s-o jelească.
 Nu s-a uitat la nimeni, n-a văzut pe nimeni,
 Privea în ochii moartei și plânga:

„Aoleu, tață Nicolită,
 Mânca-ți-aș gurița ta.
 Că te-ai duce în casă strâmtă
 Și fără ferești
 Și n-ai să poți să te întorci în ea.
 Și să-i spui și lui Mitrele al meu
 Cum o duc și eu pe-aici.
 Și să stai să odinești
 Și să-i spui tot.
 Că rămăsesem șchioapă
 Și stam toată ziua pe un scaunel.
 Și-mi puneau o strachină cu apă
 Și-ntingeam cu pâine în ea.
 Că cine n-a fost văduvă,
 Nu știe ce-nseamnă văduvia“.

Îi murise soțul, al de voise să se
Spânzure într-o salcie.

A spus ce mai avea pe suflet,
A pupat mâna celei care trebuia să ducă
Ultimele noutăți în lumea de dincolo,
Și-a luat ciomagul și-a plecat,
Tot așa șontâc, șontâc
Și fără să se uite la nimeni.

VARVALIU

Marita lui Spătaru era din Bulzești.
Tatăl ei era frate cu David al lui Taifas
Și cu Gheorghe al lui Taifas.
Și ea avea o mamă frumoasă, de la Gaia.
Stăteau în Nătărăi.
Tatăl ei, Spătaru, era un om bărbos.
El nu suferea să-l bărbierească nimeni,
Decât Dinică al lui Teslaru.
Venea la el. Îl săpunea asta, îl făcea,
Și când mi ți-l lua c-o custură de coasă!...
Strângea ala din ochi...
– Hai, mă, că nu doare rău!
Și Dinică râdea și trăgea cu custura,
Parcă trăgea pe salcie.

Și femeile se strângeau la taină
La dudul lui Amzuică Cârlea, socru-su,
El sta la socru, că vânduse casa.
Avea și mustată, groasă, așa varvaliu.
Venea el tocmai din Nătărăi, aci la Grăuroaica,
La șușea, aci avea Cârlea casă.

Floarea lui Cârlea s-a măritat cu Dinică.
(Floarea s-a dus la moară, să ducă niște

porumb

În cap, și când a sărit un șant
Și-a frânt șalele.)

Și Marița s-a măritat la Craiova,
Și tot Bulzeștiul trăgea la ea,
Îi ajuta și ea cum putea.
Avea două-trei odăițe scunde, lângă tribunal,
O muiere de treabă.
Și soțul ei îi ajuta pe mulți.

CRILA DE OAMENI

Am plecat cu el la Craiova.
Da' el unde-a rămas, domnule?
N-am plecat cu el, am mers singură.
M-am dus să-l înscriu.
Cu una de la Prejoi.
Și-am ajuns la Craiova, pe la douăsprezece.
Și m-am dus la cancelarie.
Acolo, când mi-a luat actele, zice:
Nu e bine, că nu e iscălită diploma de director.
– Cum să mă întorc eu, că sunt treizeci
de kilometri?!
– Vii până mâine-seară.
M-am întors. L-am trimis pe Nicolae la
învățătorul
Trășculescu. „De, mă, cum mi-a scăpat?”
Și dimineța am plecat iar, tot pe jos.
Cu certificatul iscălit.
Am fost acia, la liceul „Carol”.
Și când m-am dus acolo, toată lumea sta
pe scări,
Că secretarul era plecat, că i-a fugit muierea.
Am stat acolo până seara. Nemâncată, ostenită.
Am băgat mâna-n buzunar și-am găsit
o bomboană.

Dormea acum în curte, sub un șopru,
 Pe niște saci cu sare. Pusese niște trențe acolo,
 Dormea acolo. Tot era mai bine ca la Craiova,
 Că se simtea omul la casa lui, cum ar veni.
 După aia, s-a îmbolnăvit și s-a retras

la Struța,

Care-l îngrijea.

Trăise cu ea, când era mai tânăr.

Se mai certau pe vremea aia, se mai împăcau.

Când să se împace, se ducea la ea cu clondirul
 de tuică.

– Hai, fă, bea.

– Nu!

O lua la palme. Dă-i și p'ici, dă-i și p'ici!

– Bei, să ne împăcăm

Și să ne omenim și noi ca lumea?

– Nu!

Și el, pleoț! Și pe-un obraz și pe-ălălalt.

Până la urmă, mai lăsa ceva de la ea.

Lua sticla și bea și-i curgeau lacrimile,

Până când începea să râdă.

Ei, ăsta era traiul lor!

Și acum unchiașul căzuse la pat.

Femeia îl îngrijea, săraca de ea.

Ce mai răcise, ce mai era el bătrân,

Se adunaseră scalele... Degeaba îl trăgea ea cu
 gaz...

Poate că răcise și de la sacii ăia cu sare...

Sarea trage... Bagă un reumatism în tine, când

E toamnă și plouă întruna și tu dacă dormi

pe saci cu sare...

– „Nu se mai face ăsta bine, mă,

Dacă a dormit pe Ocnele mari!

Și ploaia e bună la umezeală, hă, hă“.

– E, nu i-a plăcut la bloc!

De ce-a fugit de la Oraș?

– Omul a venit la casa lui... la strânsură,

Dar dacă n-a avut noroc...

Mor! Mor! Aprinde-mi lampa!

Struța i-a aprins lampa,

A pus-o în cui, în perete, lângă el

Și s-a dus să cheme și ea pe cineva,

Să-i țină lumânarea.

– Hai că omul ăla, ozăcă moare

Nu știu ce face.

Până s-a duce pe la unul și la altul

Că era noaptea, l-a găsit rece, cu lampa pe
 piept.

Cum o fi făcut de-a luat lampa din cui?

Era cu mâna încleștată pe lampă.

Lampa ardea.

S-a mirat și milițianul.

CĂLĂTOAREA

Mă duceam la apă-ntr-o zi și mă-ntâlnesc
c-o femeie.

C-o legătură în cap și cu una pe mână.

– Mumă, stai departe? zice.

– Nu, aici, a treia casă.

– Nu mă lași, mumă, să mă culc și eu la
dumneata,

Să fiu și eu în curte de om, că mă rup căinii.

– Stai acia, că te las. Să viu de la apă.

Când am venit, am luat-o și s-a suit în prispă.

Și eu m-am dus la treburi prin curte,

Că nu era să stau

lângă ea.

Și când am venit, am găsit-o tot în picioare,
în prispă

Și cu altă legătură în cap. Erau patru-cinci

Cărămizi, legate c-o cârpă, chitite,

Stând așa cumpănite-n

Creștet.

– Ce e, gagă?

– Mă doare capul.

– Și cărămizile ce-i fac?

– Îl strâng. Mă doare rău, rău, de-azi
dimineată.

Vin de departe

Și pi colo la vale nu mai putui și lua un
pietroi.

(Asta era legătura din cap, cu care venise.)

Da' găsii niște cărămizi pe la

Dumneata prin prispă și astea sunt mai bune.

Să-mi aline puțin. Că dacă adorm

O să visez că duc un grunj de sare

Și o să mă trezesc sănătoasă.

Grunjul de sare-ți alină,

Dacă e mare așa cât masa.

Numai că nu pot să-l ridic, decât în vis.

Da' cărămizile astea îmi vin numai bine.

I-am dat de-a mâncat, eil

O târă a gustat din bucate și s-a

Culcat. Dimineata și-a luat boldoașele și zice:

– Gaică, tot nu mi-a trecut,

Fir-ar al dracului cu mama

Lui de cap! Ți-o fi trebuind cărămizile astea,

Că ți le-aș cere să le mai car o târă în creștet.

– Ia-le, mătușă, ia-le, numai că sunt grele.

Ia-le dacă ele sunt cu alinatul!

Da' n-ai visat grunjul ăla?

– Ba l-am visat, fată, m-am visat la munte,

Dar se terminase

Sarea... și niște inși zburau

Cu gogoloaiele alea în picioare,

Jucau, pluteau, și eu nu puteam să mă mișc.

A venit unul c-o chită

De vioarele: „Ține-l și bucură-te“.

„Cum să mă bucur, dacă mă

Doare rău capul?

Dă-mi grunzul ăla de sare ca să-l pun în cap.“
 „E dă formă“, zice. Și i-a dat un brânci
 Și s-au auzit clopoței în el.
 Și a-nceput să zboare și omul...
 Din asta, cum să-mi treacă?
 Dacă visez că zbor, sau zboară
 Ceva în jur – nu-mi trece niciodată.
 Mai rău se-ntărâtă.

– Și stai departe la deal?
 – E-he! Departe. Tocmai sub munte.
 A plecat pe drum la deal,
 Așa dreaptă, ca o sfântă, cu
 Șase cărămizi mari, roșii, în cap,
 Parcă era zidită.
 Mergea așa zidită în durerea ei.

Ei, oftează mama, câți călători
 Au mai trecut și prin comuna
 Bulzești, fiecare cu necazul lui
 Și cu durerea lui.
 Dar pe-asta, pe femeia asta
 O țin minte și acum. Erați voi mici
 (George și-o mai aduce aminte.)
 Și de câte ori mă doare și pe mine capul
 Îmi vine în minte aia cu zidul de cărămidă
 pe creștet,

Iăcrâmând blând,
 De sub firida ei.

LA CURĂȚAT DE CĂRĂMIDĂ

Biserica a veche din Trântoru.
 „Eu știu când au dărâmat-o,
 Că mă dălnăiam de-o cruce.
 Mai erau câteva cruci“.
 – Asta e crucea lui Modroi, îngropat aici.
 Și era mai teapănă, ne dălnăiam, copiii, de ea.
 Și baba (Ioana Țuruc) curăța la cărămidă.
 Să mute cărămida la biserica nouă.
 Era dărâmată asta, se surupase, mai
 Rămăsese un perete, niște sfinți speriați
 pi coló

Crăpați, vai de ei!
 Când se scufundă câte un vapor, șobolanii
 sunt primii

Care simt și fug, sar în ocean.
 Picturile erau cum e căpitanul vasului
 Se scufundă odată cu el, nu-l lasă de izbeliște.
 Sfinții Bulzeștiului, săracii, au rezistat până
 La ultima cărămidă.

Baba zicea dimineața:

– Hai fa, hai! la!

Luau câte un fier, câte-un topor, de curățau
 Cărămida de moloz.

Și stăteau în vîpia de soare
 Și rîcăiau la cărămidă.
 Și, hai, să ne facă și nouă altă biserică,
 Să ne slujească acolo. Asta era prin 1910.
 Și prin 1918 biserică a nouă se picta.
 Și Nicolita lui Gheorghe Ionescu se făcuse
 mare,

Era de 16 ani.
 Și se suia pe schelele bisericii
 Până la turlă, la acoperiș.
 Și-un pictor, Petre Zăvoianu: – Hai,
 domnișoară,

Stai măcar un ceas, să te pictez.
 – Și n-am vrut.
 Săndulescu era maistorul.
 Petre ăsta cânta cu armonica. Făcuse
 la Craiova

Scoala de zugrăvi.
 Rădeau fetele de Săndulescu ăsta, că era
 burtoș, așa.

Da' ce frumos picta!
 Uite, că n-am avut noroc nici să fiu înger!

Da' la noi nici îngerii nu țin mult, cum spusei,
 Că pică bisericile, când se mai mișcă pământul,
 Mai alunecă – mai alunecă și vremurile
 pe deasupra,

Vin noi serii de oameni, care rîcăie tot
 Și-o iau de la început.
 Uitați-vă și voi în deal,
 Când treceți prin Trântorul –
 Cimitirul parcă nici n-a fost!
 Biserica parcă nici
 N-a fost, eu doar mi le mai aduc aminte.
 Cărțile, hârtiile toate s-au devesit.

Am văzut niște scânduri scrise, în clopotniță.
 Litere de-ale vechi, dar, uite, nu s-au șters.
 Când m-am dus, de-am botezat-o pe Alina,
 fata lui Ion,
 M-am urcat în clopotniță, să văd de când
 e clopotul.

Nu e așa de vechi. Dar am observat pe câteva
 Scânduri din acoperiș, niște nume scrise cu
 Litere de-ale amestecate.
 Popa nu le luase în seamă.
 – Mă, or fi de la paraclisul bisericii vechi
 din Trântoru.

Zicea mama. Ehe, de când!
 Totul a putrezit, numele nu.
 Bucura și-a făcut casă acolo pe cimitir.
 După aia a luat-o o femeie
 Care a vîndut-o lui Gulică.

LIA

Lia lui Gânju, paralizată de vreo doi ani
În casă.
Și ei, ai casei, au pus un plastic
Peste ea și-au văruit.
Noru-sa: „Ei, lasă că nu-i face nimic rău.
Și mai schimbă aerul, dacă văruie“.

Sta a păcătoasă așa, cu fața-n sus și cu plasticul
Pe ea, auzea cum ăia dădeau cu bidineaua,
Sta ca un sac cu porumbi.
De ce n-or fi mutat-o și ei din loc,
S-o ducă pe prispă?

Poate s-o învârti – nu știu cine a zis.
O fi rău și-o să se facă bine.
Poate s-o învârti cumva.
Ori a început sau nu să răpăie?

Lia respira ușor, mirosea a curățenie generală,
A curățenia de după moartea ei
Când și colțisorul ocupat de ea
Se va elibera și toate toalele de pe pat
vor fi fierte.

Varul cădea pe ea ca o ninsoare mărunță.

ACTUL

– Hai, fă, că stă caru-n drum, nu-l mai
găsirăți?

– Nu! Ho! să stea!...
Și iar încep cele două femei, săracele,
Să-ntoarcă pe dos casa. (Noroc că bujdula
nu era prea mare)

– Fă, dacă-l ținea sub căpătâi?
Se uită sub căpătâiul rupt, sătit, din care ieșeau
paiele

(Ogrinji, că și paiele se tociseră).
Desfac patul și chitesc blanele, jos.
Rămân ai patru pari înfipti în pământ.
– Io-te, că nu e.

Niște bulendre, niște plotoage, sub pat.
Nici urmă de hârtie. Nici pusă în cui,
nici pe poliță,
Nici pe corlată, printre sticle cu gaz – și a cu
undelemn,

Și a cu oțet...
Nici pe vatră, nici sub vatră...

Și aia sta moartă-n drum.
„Fă, pleacă popa, de la cimitir...“ se văita
Domnica.

„Păi, ce să fac eu, dacă nu e – fonfăia
 Leana –
 Eu nici nu știu când dracu l-a luat”.
 Femeile grămadă, pe Mitruța în car. O jeleau,
 o căinau,

Că ce viață a dus și ea, săraca...
 Vai de maică de om!
 Văduvă de război, cu copiii morți unul după
 altul...

Doamne, Doamne!
 Și de la o vreme îi terminaseră biografia.
 Istoviseră lacrimile și
 Jalea și asteptau să vină Leana,
 Fie-sa, din casă cu buletinul.
 Că popa nu voia să o-ngroape fără buletin,
 C-asa avea și el ordin.
 (Ordin și pe linie de popă
 Și pe linie de provizoriu...
 „Noi Comitetul provizoriu”, își spuneau
 Ai de la primărie).
 „Îl găsirăți, fă?
 „Nu, gagă Anică, nu e neam!”
 Răspunde în locul Leanei, mai foamfă,
 Ioana lui Mitrele...
 – Da', l-a avut?
 – Păi, a avut... că nu știți ce-a pățit și până
 l-a scos,

Ce-a mai urdinat la Bălcești, la raion?
 Femeie în etate, de-o sută de ori
 Au întors-o înapoi, că n-avea certificatul
 de naștere...
 Venea la primărie și ăia o trimeteau la raion –
 Și-asa au purtat-o, pân-a văzut tot raionul,
 Toate realizările Bălceștiului,

Cu monumentul eroilor căzuți pentru patrie,
 În primul război, la care
 Au scris mai pe urmă și pe cei din al doilea.
 Dar numai pe gradați, că nu mai era loc.
 Și-a văzut și Centrul de miliție,
 Centrul de recrutare, și poșta, toate clădiri
 frumoase

Noi – care i-au plăcut.
 Leana se suise-n pod.
 Ioana mai bodicăia pe lângă unghete...
 – Doamne, ia-mă pe mine, ce muieri
 nepregătite!...

Se miră Marina.
 Uite, că nu mai stau nici boii...
 – Ho, Prian! Că, săraca, ea n-o să-și mai
 vadă casa.
 Asta i-a fost șezutul aici. De-acum se mută...
 Vine gâfâind unul... de făcuse groapa...
 – Zise părintele că dacă n-o aduceți urgent
 N-o mai îngroapă azi.
 – Aoleu! Găsirăți, fă?
 – Ba!
 – Dați-l dracu! Doamne iartă-ne
 de buletin...
 Că n-o să i-l ceară și pe lumea ailaltă...
 Hai, mă, mânâți boii.

Stați! Stați! vine una cu un cocoloș
 De hârtii, găsite sub un căprior.
 Desface și silabisește: „Cotă de
 Lână...” „Nu e asta...” „Impunerea...”
 – Lasă, n-o mai amărăți... Gata, nu e!

Ale păcatelor hârtii, dacă se stăvesc ele
 în casa omului!

Și uite cum îți trebuie, când nici nu te aștepti.
 Fă, alea de aveți copii,
 Spuneți-le să țină de *fitanții*
 Să nu se mai șteargă cu ele la noadă,
 Că uite statul cum și le cere-napoi...
 – Vezi tu, biată Mitruță, ce mai ajunseși
 Să te-ngroape fără act!
 (O excepție întărită de șeful
 De post, precum că n-a dispărut din comună.
 Nici n-a fugit nicăieri,
 Dar nu i s-a mai găsit buletinul de identitate,
 Drept pentru care semnează el,
 Plutonier Garoafă Ion,
 Precum că a murit prin deces.)

Asta a fost înmormântarea Mitruței,
 A de-și cânta morții.

IONIȚĂ BIRETE

N-a purtat niciodată haina pe mâneci.
 Mergea cu ea pe umeri.
 Toate pozele care i s-au părut lui importante,
 De la Stalin încoace,
 Erau bătute în pioaneze pe pereți.
 (Le-a văzut Ionică, la recensământ.)
 – Pe-astea să le mai scriu aici, nene?
 – A, scrie-le! Astea sunt averea mea.

Strânsura.

Mă uit la ele ca la vite. Agoniseală, neică!
 Cu ăștia mi-am petrecut eu veacul.
 Dacă mă nașteam mai demult, ar fi fost alții.
 Dar pe-ăștia i-am prins. Și ei pe mine.
 Sunt bătut în mărăcini
 Pe toate locurile și vâlcelele.
 Vorba vorbii: care pe care. Dar mai mult
 m-au prins ei pe
 Mine, că iote m-au făcut cocârlă.
 Sunt și eu bătrân,
 Trăiesc acum printre picioarele muierilor.
 Mă iau toate muierile-n picioare.

Avea două cămăși. Una nouă, bună,
 De mergea cu ea gătit până la loc

(Parcă i-ar fi luat cineva seama cum se duce
 el la câmp
 Dar de, fudull!) Ailaltă ruptă, se schimbă
 cu ea acolo,
 La loc. Ca învățătorul ăla de demult,
 Bulzescu.
 – Bă, c-o cămașă ruptă să muncești, să ai.
 El muncea, săracul, dar nu trecea de ăle
 două cămăși.
 – Să-ți mai aduc niște poze, să mai
 împodobеști peretele?
 – Dă-i încolo, că nu prea mai văd bine.
 Și-am început să fiu mai cărșelnic la oameni.

LĂMURIREA

Mă, nu credeam s-ajung să fur lemne
 Din pădurea mea, zicea Moșu Pătru.
 Era atunci la început, nu se prea știa
 Cum or să meargă treburile.
 – Măre, ce-or să-ți mai facă!
 Îl întărită Ion al Floarei,
 Care fusese prizonier
 Și se-ntorsese umflat ca o gogoasă.
 – Ce să-ți mai facă, mă?
 Machea o să le ia pământurile la toți?
 Tot așa ca pădurile?
 – O să le ia pământurile, grădinile,
 Plugurile, vitele, tot.
 Au planuri – înțelegi? Lucrează planificat.
 – Fugi de-aici, că nu se poate.
 Și mai târziu, când a văzut el, că a mai trăit,
 Zicea:
 – Mă, să fi dat cu mâna de cer și n-aș fi
 crezut!

SPARGERI

Costică Buzdugan venit din Boghea
 Era în banda lui Ciudin.
 A spart biserica din vale
 Și-a luat de-ale altarului, a luat perdelele,
 Geamurile și cădelnițele. Niște cărți vechi,
 Ceasloave, bucoave
 Le-a răsfoit așa cu destiul,
 Dar nu i-au făcut trebuință.
 Lui Ciudin i se mai zicea și Fulger.
 Cu benzi de-astea de hoți
 Ne-am pricopsit noi după război.
 Se duceau prin satele vecine
 Și furau pluguri și grape.

Costică a fost prins și purtat cu plugu-n
 spinare
 Prin Vulpeni. Întâi bătut ca frunza inului,
 După aia, haida-haida, cu plugul pe grumaji
 Prin Vulpeni.
 Purcea furase și el un butoi
 Și-l scosese ră și pe el la plimbare, cu butoiul
 În cap.
 Lui Costică Buzdugan i se zicea și Borcan.

Câte lemne ne-a luat ăsta din Dobret și din
 Vâlceaua

Lungulesii, n-am păr în cap.

Și la urmă, când au zis că gata, s-a terminat cu
 Plugurile, că arăm cu tractoarele – apăruseră
 Tractoarele, se credea că ele or să ne facă

fericiți

Pe toți de la un cap la altul, – gata, au zis!
 Strângeți plugurile! Luați-le de la oameni!
 Cu ele la fier vechi!

Și lumea nu prea vrea să le dea.

Se codeau, mai

Amânau, ziceau că doar s-o revoca ordinul.

Unii le ascundeau.

Și-atunci i-au chemat la primărie pe Ciudin,
 pe Borcan

Și i-au întrebat: „Mă, care are plug

în comuna asta,

Că voi știți mai bine?“

Și aia au spus: „Păi ala, ala, ala!“

Știa și pe unde le ține fiecare.

Și-au făcut o listă și-au mers de le-au ridicat.

Pe-al lu' Nicolae nu l-au găsit.

„Mă, unde ți-e plugul?“

„L-am vândut. L-am dat la Bălcești,

C-aveam nevoie de bani.“

Cine mai cumpăra pluguri atunci?

Da' el a zis că să-i păcălească.

Nicolae și-l îngropase.

Săpase toată noaptea o groapă, în grădină,

După aia a luat plugul, l-a uns cu vaselină

Ca pe arma militară – ungea fiecare parte

Cu vaselină și plângea – ce n-a plâns el pe tot
Erontul, când vedea oameni murind

și-n dreapta

Și-n stânga.

Da cu unsoare pe grindei, pe corman, pe zale,

Ungea bârsa, plazul, grindeiul, potângul

Da pe fier – arase ziua și plugul sclipea la

Lumina lunii și lacrimile

Îi picurau pe lustrul fierului

Pic! Pic! și sclipeau și ele!

Și pentru că-i era rusine de el

Că se zmiorcăise așa

Ca o muiere a început să cânte

Cântece de-ălea mai

Deocheate, cum îi învățase un gradat

să lălăie

Înainte de atac:

„De-ar fi omul ca scula,

Ar muri și s-ar scula!

Doamne, ce săraci suntem

Și ce sculă mare-avem!“

Dar nu-i ardea de cântat și de zis strigături,

Singur, în puterea nopții.

A băgat plugul, a aruncat un braț de paie

deasupra

Și-a pus pământul la loc.

S-a dus și s-a culcat.

Dimineata, cu noaptea-n cap

Ăștia de la comitetul provizoriu,

Cu hoții după ei, ca să

Predea plugul: „Pentru verificări“,

Au zis ei.

– Cum să-mi verificați mie plugul, mă?

Adică, să-l vedeți cum ară, cum trage brazda?

Ce, acum ne luați și amprentele

După coarnele plugului

Și le depuneți la primărie

În dulapul cu acte? Hă, hă!

Numărul trupitei, ai?

– Bă, lasă tu chestiile astea, dă plugul.

– I-am vândut! Și nici nu era de vreo doftă,

Un bleau vechi și fărâmat.

S-au dus, s-au uitat prin curte

– Bă, ce avere ai pe-aici?

Asta e agoniseala, mă, nene!

(Și niște ălea vechi, niște coșuri de nuiete,

Pârmaci, gânjuri de car făcute din puieti

de ulmi

Arși și răsuciți.)

– Mă, unde-ți e strânsura?

– Ce strânsură, domnule, n-am nimic!

Duceți-vă de ci, că pun câinii pe voi.

Plugul nu i l-au găsit

Și în fiecare dimineață, Nicolae învățat

Să plece la arat mergea în grădină...

Să vină tractoarele

Și să facă ele treaba,

Că plugul meu e asigurat pe-o sută de ani.

Și tractoarele au venit.

CAUTĂ BINE!

Ioncica lui Gorie pierduse banii, șase sute
de lei.

I-a căutat peste tot.

– Mă duc la Măciu, că mi s-a furat.

Măciu era șeful de post.

– Fugi, că n-are cine să ți-i ia. I-ai

fi pus

Pe undeva. Nu fi prepuelnică.

– Păi, i-am căutat.

Tot s-a dus la ăla.

– Ce-ar fi să vii dumneata să mi-i cauți.

Ai școală, știi să cauți bine.

Găsești orice.

Și s-a dus omul.

A luat cu de-amănuntul.

A scos paiele din saltea și din căpătaie.

A întors blanele pe partea aialtă,

La urmă le-a chitit în mijlocul casei.

A săpat cu hârlețul prin casă,

Pi coló, pi coló, a făcut niște gropi, de probă,

Casa avea pământ pe jos.

A scos cărămizile din vatră.

– Nu sunt, gagă!

– Caută dumneata bine, că trebuie să fie!

– Bine, atunci lasă-mă să-mi fac meseria.

– Păi, te las.

A luat la rând sticlele de pe corlată, s-a uitat
în ele,

Le-a scuturat, și-a băgat nasul prin oale.

A trecut la ladă.

A luat țealele, una câte una,

Le-a purecat, a dat cu ele în mijlocul casei.

– Nu intră nimeni, nu iese nimeni! zicea.

Cine să intre și cine să iasă, că nu erau

decât ei.

Începuse să nădușească,

– Nu mă las până nu-i gădesc, zicea.

Ai ascuns banii.

– Nu i-am ascuns, gaică.

Am uitat unde i-oi fi pus.

Că, uite, mă ia așa o uitare.

Uit. Uit. Înainte nu eram așa.

– Câți erau?

– Păi, șase sute.

– Aur?

– Ce aur, mă nene, de unde aur?

Șase amărâte de hârtii

Și-mi trebuie să iau gaz și sare.

Ia vezi, în chichita lăzii sunt?

– Nu sunt.

– Toalele astea făcute cocoloș aici în

mijlocul casei

Or mai fi bune la ceva?

– Ai zis să caut bine.

De ce-ai ascuns banii?

Uita că nu e în misiune

Și avea momente de furie.

LINGURA

Poiana uscată, brăzdată de adânci crăpături
 A scos la iveală o lingură veche.
 (Așa apar și pier morminte vechi,
 Oase de animale dispărute,
 După cum se surpă pământul,
 Se crapă și se mișcă.)

Un copil stă pe ciuci, lângă crăpătură,
 Cu lingura în mână.
 Seceta a ars totul și acum
 Pământul trebuie să-i dea
 Cumva de mâncare.

CER ÎNCERGAT

I

S-a întors cu fața la răsărit și și-a făcut
rugăciunea:
 – Doamne, vreau să visez noaptea asta,
 Cum o să fie aici, la mine, peste o sută de ani.
 Se culcă.
 Povestea, a doua zi, ce-a visat.

II

Era așa, odată cu seara. Veneam din vale,
pe ci pe la
 Ulmii noștri. Tipenie peste tot. Nu lătra câine,
 Nu cânta cocoș, nici lume, nimic.
 Mergeam și parcă mă lua frica.
 S-au văzut casele așa negre.
 Casa mea nu mai avea ulucă, așa, un fel
de mărăcini.

Curtea pustie.
 O iau spre poartă, acolo unde trebuia
 Să fie poarta, zic nu, intru întâi în casă.
 M-am uitat: casa aplecată și înnegrită.
 Aplecată așa la deal, pe spate.

Parcă mi-a fost nu știu cum.
 Să mă uit întâi pe la poartă.
 Dau să mă întorc – dar, ce porți?
 Alea două mari, și a mică –
 Nimic! În locul lor, păducei, mărăcini, salbă
 moale.
 Și totul cam pârlit, ca după secetă. Nimic
 verde.

Intru în casă. Nu se deschidea ușa.
 Am împins-o și așa
 Puțin câte puțin.
 O fi răzmat cineva vreun
 Cărpător? Împing... s-a deschis așa de-o
 palmă. Era
 Aplecată. Am împins... am intrat... În casa
 cu focu'
 Nimeni. Mă uit... Trec mai departe...
 În odaie...

Mi s-a făcut părul măciucă...
 Nu eram decât eu acolo
 Și stăteam pe pat, așa îngândurat, cam
 îmbătrânit, izânit...

Și cu părul măciucă...
 Ptiu! Fir-ai să fii de oglindă...
 Mă văzusem într-o oglindă... Da' nu
 înțelegeam de ce
 Mă arăta șezând, când eu eram în picioare?
 Căpătăile ălea vârgate și umplute cu foi
 de porumb,

Pe la perete, polița colo...
 Pereții coșcoviți... Ies în prispă... da' așa
 mărind pasul,

Că-mi bătea inima tare...
 Ia uite, domnule, să-mi fie frică
 În casa mea!

Și ca să mă încurajez, bag două degete
 în gură

Și șuier tare! Măcar să sară căini!
 De unde! Nici un câine.
 Nu s-a auzit decât fluieratul meu.
 Parcă a trecut așa un bici
 Prin aer. Și la urmă – liniște.
 M-am dus măcar să închid porțile,
 înainte de-a pleca...

Uitasem că ele nu mai erau.
 Am ieșit printre boschetele alea...
 Pe drum, tot așa. Tipenie de om – și casele
 înnegrite toate
 Și aplecate. Hm!

III

Am plecat tot în vale, pe moșia noastră.
 Și pe la ulmi, m-am întâlnit c-un om bătrân.
 Nu l-am cunoscut.
 M-a întrebat ce caut pe-aci.
 „Păi, ce să caut?
 Venii pe-acasă! Da' nu e nimeni,
 E pustiu. N-am văzut niciodată
 Bulzeștiul așa păraginit.
 Unde-o fi lumea? Unde-or fi vitele?
 Nici păsări nu cântă...
 Și cerul e încergat de nori și greu...
 Și omul ăla, oftând:
 – E, toate au un sfârșit...
 – Și noi, oamenii?
 – Tot așa.
 – Și cerul?
 (Nu știu ce mi-a venit să mă îngrijorez
 de soarta

Cerului, unde-l vedeam așa greu și încergat.)

– Și cerul.

Și eu am zis atunci:

– Și cu mine?

– Și cu tine se va sfârși.

– Când?

– În 1921. În decembrie.

– Ei, dacă e așa...

Sigur, toate au un început și-un sfârșit...

M-a luat așa o părere de rău...

Da' nu, în primul rând, de mine...

Așa, în general... Uite, cum s-alege praful...

Și de muncă,

Și de strânsură și de tot rostul...

Și-am plecat, tot în vale...

Omul ăla dispăruse și el...

„Va să zică, în 1921“, mă gândeam...

Ei, până atunci...

Da' ce an o fi ăsta? Că acum suntem în 1986...

În 1921 m-am născut... Adică am murit

atunci?

Hm! Le-a încurcat el...

Și m-a luat așa o frică... Oi fi murit chiar

atunci, m-oi fi

Născut mort.

Bă, ce frică m-a cuprins!... Ca să-mi

Fac puțin curaj

Am băgat iar două dește în gură și-am șuierat

Tare. Nu s-a mai auzit șuieratul.

Parcă aerul nu mai avea

Putere să-l încherbeze.

Mișcam buzele, suflam... liniște...

Am plecat mai departe. Nici pașii nu mi se

mai auzeau,

Sunând așa sperioși, nu foșnea iarba...

Și parcă...

Și parcă

Mă topeam și eu în tipenia aia mare...

LAPSUS

- Care, mă, care?
- Țsta, fă... di la deal de... ăla...
- Care, mă, care di la deal?
- Țla...

Râdeau toți.

- Ce zice, Nicolică?
- Țsta di la deal de-ăla...

El vorbea de la inimă, săracul,
Da' nu mai nimerea.

DARAUA

Luase astenia de la o găină.
Un pui părăsit de cloșcă,
Pe care îl crescuse el în sân,
Cum crești în metaforă o viperă.
Îi scormonea cu degetul în țărână,
Așa cum fac toate cloștile
Și-l chema: „Piu! Piu! Piu!“

Crescuse mare, o găină, care vara sărea
pe fereastră

Și oua în pat.
Și deodată a început să se umfle. Stătea
bleagă,

Umflată prin curte
Și copilul o înțepa cu un ac,
Găina se desumfla ca un balon,
Aerul de sub piele ieșea ca dintr-un dirijabil
Ajuns pe pământ.
Două-trei zile peștrita se simțea bine,
Oua câte o stârpitură de ou
- Înainte făcea numai ouă cu două
gâlbenușuri -
Apoi iar se umfla.

Ah! aerul! I a urmă, întepătura cu acul –
și tot așa.

Peste câțiva ani
A început să se umfle el.
Avea aceleași simptome, dacă își aducea bine
aminte –

Numai că nu oua.
Ședea pierdut, cu mâinile pe burta rotundă
ca un cimpoi.

Cine să-l întepe?
Singur n-avea curaj.
Își puneă cărămizi pe pânțele.
Se desumfla burduful.
Zilnic sporea greutatele.
(Celelalte greutateți sporeau și ele.)
Noaptea, mai ales, când era lună plină,
Sta așa întins pe prispă
Și luna îl bătea pe burtă.
Dară cerească, mâna lui Dumnezeu!
Se simțea mai bine.

A doua zi era iarăși om,
Înviind odată cu lumea.
Găina, Dumnezeu s-o ierte,
Îi cotcodăcea veselă
În amintire, pe gard.

NU SE LOVEAU

Coicioaica a tânără
Nu se lovea neam cu bărbatu-său.
De-aia s-au despărțit:
Nu se loveau.
Păi, dacă nu se lovesc în nimic,
Cum dracu să stea amândoi? – zicea lumea.
Cum să trăiască împreună?

Ori că el se făcuse împilostrit,
Ori că ea se făcuse împilostrită.
(Sau așa ori fi fost.)

Când îi vedeai, așa îmbohorăți,
Se uita unu-n coló și altu-n coló, știa
Ăștia nu stau mult așa.
Nu fac amândoi casă.

El s-apucase să facă un gard de stovori.
I a urmă, l-a lăsat așa început
Și-a trecut să dreagă căminetele,
Să-l zidească – ei, căzuseră niște cărămizi –
Dar nici pe-asta nu l-a terminat,
Că l-a cupit odată un somn
Greu și cât era el de poghirc,

Se chircise și mai rău, așa în somn.
 Sta cu genunchii la gură
 Și horcăia. Parcă îi horcăiau și genunchii.
 Coicioaica a tânără s-a uitat la el:
 Și s-o fi gândit: Poghîrcește-te, nene,
 Până te-ai face mic de tot – gogoloi așa,
 Cum ai ieșit – poghîrcește-te
 Și dispari, să nu te mai văd înaintea ochilor.

El horcăia, nu-l durea în somn că ea
 Îi poartă ponosul.
 Și ea, ca să nu-l mai vadă pe bărbatu-său,
 Cât e de mic și de prăpădit
 – Spic lepădat – a zis că să plece de la el.
 Și chiar a plecat.
 Și-a luat bulendrele și tului!
 La părinții ei.

Foarte bine, a zis lumea.
 Că nu se loveau neam
 Și de ce să se canonească unul cu celălalt?

HAI ACASĂ

Amândoi trecuți de 80 de ani.
 El nu mai auzea
 Și-i traducea ea, că pe ea o auzea
 Ori era obișnuit cu sporovăiala ei.
 Se înțelegeau.

Da' la urmă, hop, că ea își pierde memoria
 Nu toată. Își aducea aminte,
 Doar numai primii ani, copilăria și tinerețea...
 Credea că e pe la rude, la
 Murgăși și voia să se întorcă acasă.
 „Hai acasă, mă, hai acasă!
 Ce stăm atât pe capul oamenilor?!“
 El o înțelegea
 Și-o păzea să nu plece...

E, de-ale bătrânetii.

LUMINILE

Lucra la Dobreț, de vreo două săptămâni.
 Și pleca acasă, seara cam târziu.
 Ce era întuneric în sat, dar ce era în pădure,
 În bugeagul ăla, care despărțea satele!
 Când intră, să taie drept pe-o potecută
 Și să răzbească-n Bulzești... aude... pss!
 Un zgomot de crengi rupte... Ceva parcă
 nu era-n regulă

Pe-acolo printre lăstari, tufe, mărăcini,
 Hm! Își aduce aminte că s-au înmulțit
 Niște păcătoși de mistreți și niște cerbi.

A-nceput să fie cu ochii-n patru.
 Și mereu se mișca ceva, ori în stânga,
 Ori în dreapta.
 Așa cum ți se clatină un dinte
 Și te taie durerea.
 Se clătina ca un dinte toată pădurea
 Și-ncepuse să-l doară frica. (Au, ce mai doare
 Și frica!)

Cum auzea ceva... tuști! se suia-n copac.
 „Mama ei de pădure! Dacă ai unde să te sui,

De ce să n-o faci?!
 Tigri, leoparzi, pe la noi nu sunt,
 Să zici că-ți sar în grumaz,
 De sus, de pe-o creangă.
 Astea care se tot înfoaie, speriate,
 Sunt ciurezi, bufnițe... or fi lilieci...
 Îl năpădeau tot felul de gânduri.
 Pisici sălbatice, râși
 Și-un animal de-i zice târșul – de-astea
 îi era groază.

Târș – nu-l văzuse niciodată.

Avea și-o paporniță cu scule,
 Bardă, chiser, teslă, spițelnic,
 Lucrase acolo-n Dobreț lemnărie.
 Și-un ferestruu în mâna ailaltă.
 La-nceput se cățara cu papornița și ferestruul.
 I-o trebui barda, în caz că dărâma
 Mistreții copacul.
 La urmă, lăsa papornița jos, se bârâca doar
 Cu ferestruul.
 Ciulea urechile. Sus s-aude mult mai bine,
 Cum te ridici puțin deasupra problemelor,
 Cum ai altă perspectivă în urechi.
 Liniște, tihnă cerească.
 Respira codrul până-n stele.
 Se dădea jos și-o lua mai departe, întremat
 Sufletește.

Se-ntâmpla de uita ferestruul agățat.
 Se-ntorcea, nu mai nimerea tufanul,
 Ori nu mai găsea papornița, la rădăcină,
 când cobora.

Parcă cineva i-o lua cu mâna și-o punea în
altă parte.

Bodicăia, până le nimerea.
Când să plece... un râget înfiorător!
Vreun copac uscat scârțâia.
Într-o clipă Colae se pomenea dălnăindu-se
sus,

Tochmai în vârful fagului.
„Bă, nici nu știi ce-ndemânare aveam la
urcat!

Iuasem foioasele la rând.“
Dă Dumnezeu și iese la marginea pădurii.
Se uită să vadă satul, care trebuia să fie
Aci-n vale, la vreo doi-trei kilometri.
Și ce să vezi? Numai lumini aprinse!
Aoleu!... Unde sunt? Țsta nu e Bulzeștiul...

O ia înapoi, se mai învârtește prin pădure
Ca oaia căpiată, mai cade... mai trage cu
urechea...

Se orientează după mușchi – că ieșise luna
Și se vedeau mușchii pe copaci arătând
nordul...

Dar degeaba-l arătau, că nu știa dacă
Bulzeștiul vine

La nord, nord-est, sud-vest sau cum, Doamne
iartă-mă,
Vine, față de copacul cu mușchi. Față de
fiecare

Copac în parte...
O ține într-o direcție... Și când iese la lizieră,
Iar luminează mare la toate casele. Ca la Craiova.

Or muriră toți și le puseră lumânările pe
colaci,

Or ăla e un oraș?! Nu e satul meu,
Nu mă duc acolo!“
Se mai gândește, luând bine seama luminilor:
„Să zici că sunt – lămpi – nu sunt!

Unde-am nimerit?
I.a Bălcești? I.a Balși? Ori chiar la Craiova?“
O ia așa ușurel de-a lungul pădurii.
Aude unii trecând c-un car...
Strigă la ei... erau departe...
– Eiii! Unde vine, mă nene, Bulzeștiul?
– Cee?
– Bulzeștiul... Județul Dolj!
– Caree? Ce e, bă? A, Bulzeștiul...

Păi, uite

Pe la luminile ălea.
– Nu se poate, mă nene, mă mai apropiai eu
De vreo două ori și mă-ntorsei înapoi,
Că nu seamănă.
– Țla este!

Oamenii s-au depărtat și Colae a luat-o
Neîncrezător în direcția luminilor.
„Ei, dorm acolo până mâine,
Și pe ziuă mă orientez eu“
Coboară dealul, dă de-o biserică, taman ca
la noi.

Intră-n cimitir... De morți nu-i era frică.
„Stai, că aici aflu imediat“.
Scapără niște chibrite și începe să citească...

Crucile de lemn și zgâriate așa cu cuțitul,
Nu se deslușeau decât literele din primul
cuvânt.

„Enache“... „Novac“... „Căpete“...
 „Parcă ar fi de la noi“...
 „Novac? Hm! Care-o fi ăsta Novac?“
 „Chiva“. ăsta e ăla de se ducea de două ori
 Pe zi, desculț, la Craiova...
 Bă, da frumoasă poză mai are! Acoló
 Și-a făcut-o.

Un mormânt proaspăt. Crucea mirosea a inimă
 De lemn. Cum miroase lemnul proaspăt tăiat
 Cu ferestrăul... Și pe ea scrie...
 Ți vine să leșine... Era numele lui...
 Picioarele nu-l mai țineau...
 „Când... am murit? Când m-au și îngropat
 Și eu n-am simțit nimic? Ce e cu mine?
 Ce cat eu aici?“

Da, era numele lui pe cruce, mormântul lui.
 Cimitirul pe care-l știa, cu lilieci pe margini,
 Tivit așa, tighelat cu flori.
 Dă și de crucea lui taică-său...
 Totuși, satul care se vedea peste apă,
 C-un șir de lumini ca o cale lactee,
 Cotită ca pișatul bouului,
 Nu era... zi-i să-i zic... Iar îl luase,
 Nu știu de ce, spaima... Uitase și numele
 satului...
 Se-mpiedică și cade... Se zgârie de-un cui...
 Se ridică și pleacă...

O ia spre casă... Ajunge ostenit...
 Parcă mai bătrân cu douăzeci de ani...
 Pune papornița cu scule și cu ferestrăul pe
 prispă.
 Strigă la muiere.

– Veniși, mă?
 Venii... da' cum venii!
 Cine ișalnița mă-sii a aprins puzderia asta
 de lumini?
 Că mă-ncurcară... de nu mai nimeream...
 – Care lumini? întrebă muierea mirată.
 – ăstea pe la porți, pe linie, prin case...
 – Care?
 Când se uită, nu mai vede nimic.
 – Parcă adineauri ardeau. Nu mă puteam
 apropia,
 Că nu semăna civilizația aia cu satul nostru...
 Fu așa un pospai, o părere de civilizație, ce?
 – Ești tu cârșelnic. Nu-ți mai plac lămbile
 noastre.

Ți se păru.
 Bă, tu vedeai raiul...
 Na trei ouă și fugi dupe gaz.

VEDENIE

Mama se ridică binișor
 Și se așază pe mormânt.
 Privește buruienile care au crescut între timp,
 Ascultă ciorile.

Vede crucile cum stau să se dărâme,
 Observă mormintele noi și alte crăpături
 În zidul bisericii.

Și când își aruncă ochii, na! c-a dispărut
 Ulmul din vârful dealului, de pe mejdina
 noastră,

De stăteau oamenii la umbră,
 Când așternea ea masa pe pământ, vara.
 Fața de masă, de cânepă, fixată la colțuri
 Cu bulgări de pământ. Și pe ea așeza
 bucatele,

Aduse cu banița în cap,
 C-o mână ținând de baniță, și în cealaltă
 cărând

Ulciorul cu apă.
 Suia, ei! era greu, dar ce să faci...
 Și ulmul pentru asta era acolo, în buza
 dealului,

Deasupra Săliștii – asta era misiunea lui:
 Să facă umbră, vara când mănâncă oamenii.
 Ofrău când se așezau jos.
 Dar măcar ședeau la umbră.

Și cum de l-au tăiat? Unde-o fi dispărut?

Și ulmul aude gândul ei.
 Locul unde a fost se neliniștește, fosta umbră
 Se agită și copacul apare falnic și se întrupează
 Numărându-și cercurile, foșnind din cercuri,
 Acoperind cu coroana imensă
 Imaginea Săliștei din vale.

Se dau înapoi întâmplările lui.
 Se zăresc tăietorii izbînd cu securea
 trunchiul tare,

Nădușind, glumind și ferindu-se
 De așchiile care sar ca schijele.
 Cade. E curățat de crengi și cărat în sat
 Cu șase perechi de boi. Nu încape în curte.
 E lăsat la poartă.

Apoi o ploaie grozavă.
 Curg ududoaiele, se varsă vâlcelele,
 Răculețul, Gura Racului, Bîsa, Ungureanca,
 Se varsă valea a mare, ca niciodată.
 Și ulmul e încins de puhoaică
 Și luat pe sus, plutește, alunecă,
 Sar vreo doi oameni și îl proptesc
 De alt copac, tocmai când era gata să alunece
 În marele fluviu al văii.

Apoi, zboară și prinde rădăcini,
 La locul lui.

Acum stă falnic, acolo sus, pe creastă,
Ca pe vremuri.

Se uită în jur și întreabă:

– Unde sunt oamenii? Secerătorii?
Prășitorii?

Culegătorii de porumb, de floarea soarelui?
Cetele harnice, vesele, mișunând ca albinele,
Femei întrecându-se, care ajunge mai repede
La capul locului și la vremea mesei,
Năzuind să se așeze la umbra mea?

Unde e Nicolita, care venea
Cu banița în cap și cu ulciorul cu apă în
mână,
Cu de mâncare pentru zece-cincisprezece
oameni?

Și mama, rezemată de propria-i cruce,
Semănând cu cea din poză,
Vede – ce minune! – ulmul la loc.
Când? Cum a apărut? Că adineaori nu era?
Locul – ca înainte, cu mejdinile vechi.
Se vede pe ea însăși, cu banița în cap
Și cu ulciorul al mare în mână,
Gâfâind printre rândurile de porumbi,
Or prin grâu, urcând coasta.

Sare Nea Florea și-i ajută să pună banița jos,
Tața Măria îi ia ulciorul.
Ea oftează de ușurare
Și începe să întindă șervetul, scoate oalele,
Bâjbele cu mâncare, străchinile, lingurile,
sarea.

Femeile, bărbații, copiii, se strâng
Dejghinați de muncă.
Ilie al Floarei s-a întins pe pământ, cu fata-n
sus

Și încearcă să privească prin frunzișul des
Cerule încins ca sticla de lampă.
„Ți-ai putea aprinde țigara de la cer –
Așa dogorește.“

Mama se uită tot mai uimită la ulm,
Ulmul nostru.
Și ulmul o vede că îl vede.
„Doamne, cum nu trece vremea!“ oftează.
„Credeam că vremea trece, dar ea nu trece.
Nu trece neam. Nu, nu trece.“
Ulmul fericit, foșnește, că așa e –

Și dispar amândoi, într-o clipă:
Mama de pe mormântul ei
Și ulmul de pe coastă.

CARTEA A CINCEA
(1995)

CERCUL

Mergeam pe drum. Era lună, așa, toamna.
Și mă ajunge din urmă și trece pe lângă mine
Un cerc.

O tuturigă mare de fier. Un cerc
Care mergea singur pe linie.
M-am uitat în urmă: l-o fi aruncat cineva?
L-o fi dat de-a tuturiga...
Nimeni...

Și, la urmă, cine să-l azvârle,
Că era mare și greu – ca o șină de roată
de car.

Mă uit înainte; cercul își vedea de cale.
Se-nvârtea repede, repede și făcea praf.
Tochmai atunci vine al lui Calotă, de la deal
– Îl văzuși, mă?
– Îl văzui. Și începe să se-nchine.
Ce-o fi cu el, de la ce butie o fi scăpat,
Numai Spănu, mai are butii de vin așa de mari,
Plecă și i se vărsă puțină...
Ne mirăm noi așa și ne dăm cu părerea,
Ăsta al lui Calotă se făcuse alb, îl cam
speriase

Drăcovenia,
Și mai apare și Gligorie.

– Îl văzuși, mă?
 – Nu-l văzui. Ce să văd?
 – Cercul?
 – Care cerc?
 Ghiță al lui Calotă s-a aplecat și i-a arătat
 Urma în țărână. Lăsase o urmă ca de roată
 de car.
 – E, câte urme de roți nu sunt pe drum!
 Cercul a trecut, așa, valantoace, prin tot
 satul.
 Unii îl vedeau, alții nu.
 Așa, cam din trei, pe lângă care trecea,
 Doi îl vedeau, unul nu...
 Stând noi așa, auzim iar *Vuuuuu – vuu! Uuu!*
Uuu!
 Cam cum face o vuvă mare...
 Și vedem nori de praf...
 – Dați-vă la o parte, că vine... Se-ntoarce...
 Venea cercul de la deal, parcă se înroșise puțin
 De-atâta alergat, de-atâta inspecție în
 Comuna Bulzești...
 Venea dinspre Prădătorul, trecuse ozăcă
 prin Frățila
 I-am apucat de mână pe Gligorie:
 – Îl vezi, mă?
 – Ce să văd?
 – Cercul.
 – Care cerc?
 – Åsta de trece acum pe lângă noi?
 Tu n-auzi că se cutremură pământul, vuieste,
 scoate praf...
 – Nu trece nimic. N-aud nimic. Nu văd nimic.
 Cercul s-a apropiat... I-am luat seama: să fi zis

Că e roată de cabrioletă? nu, că n-avea spițe...
 Și prea lumina... E așa ca o aoreolă de sfânt...
 Ca și când capul vreunui sfânt s-ar fi rostogolit
 în praf
 Și aoreola lui îl poartă ca o șină...
 Și-l îmbracă în strălucire...
 Mergea văjăind... Și se înfierbântase de-atâta
 învârtit,
 Scotea scânteii, când se atingea de câte
 o piatră.
 Prin Seculești, acum era aici la Gura Racului
 și precis
 Voia să meargă și-n Nătarăi la vale...
 M-am dat mai aproape și i-am simțit damful:
mirosea a
Rotund perfect. A geometrie... a spumă
 de geometrie,
 Adică esența esențelor...
 Am căzut în genunchi,
 Așa de ușor și de delicat atingea pământul
 Plin de gloduri, al satului.
 Bă, călca prin Bulzești, parcă-ar fi mers
 Pe lună, tu-i mama mă-sii!
 Mă trecuseră fiorii și aproape să-mi dea
 lacrimile
 De atâta cinste și minune.
 – E, acum îl văzuși? I-am mai întrebat o dată
 Pe Gligorie, care-și scotea pământul
 de sub unghii
 Cu un chibrit.
 – Ce să văd?
 – Cercul.

– Care cerc?
 – Atunci... du-te unde plecași, bă orbețule!
 Că eu n-am ce discuta cu ăștia, care nu văd
 decât

Ce le arată muierea!

– Hai, mă, îl trag pe-al lui Calotă...

Avusei noroc mare cu tine,

Că fuseși aici... că altfel,

Ne-ar fi povestit cercul în toată lumea,

Ce orbeți sunt în comuna asta.

Povestea cu cercul de foc, venit în inspecție

A circulat mult la noi, din gură în gură.

N-a reușit s-o stingă nici războiul al doilea,

Abia mai târziu, cu prefacerile, a trecut pe
 planul doi

Și, până la urmă, au biruit ai care nu-l
 văzuseră.

SCHIJA

I

Unul, Trică, dormea.

Și-i intră un șarpe în gură.

Se trezește țipând:

– Aoleu! Aoleu! Șarpele! Șarpele!

– Unde, mă?

– Îmi intră-n gură.

– „I se văzu coada până adineauri“, zicea și
 Trină, care venise repede.

L-au luat și l-au pus cu picioarele-n sus

Și cu capul în jos, pe-o strachină cu lapte.

Fiert. Să se ducă aburul la șarpe.

Șarpele n-a ieșit deocamdată.

Că era lapte praf

Și la lapte praf ăștia nu ies, nici să mori.

Lumea a plecat.

Ăla a rămas cu șarpele în el

S-a văitat: „Aoleu!“ „Aoleu!“ până a uitat.

II

Stanciu al Lisandrei tot așa

– Aoleu! Aoleu!

Când era copil.
Îi intrase un șarpe-n gură.
Cum dorm copiii, așa, cu gura
Deschisă cu capul pe câte un
Bolovan, pe câmp, cu oile.
Și, al dracului șarpe, n-a ieșit nici la lapte
de-l bun

A făcut nazuri.
Și copilul a uitat de el.
S-a făcut mare. I-au luat în armată.
Și-a avut noroc că s-a făcut războiul din '77.
Și s-au dus la Dunăre.
Când a trecut Dunărea, soldatul Stanciu D. Ion
Odată a simțit cald în burtă.
Aoleu! O schijă!
Când a ajuns pe malul celălalt, s-a dus
la raport
La sergent: „Domn sergent, pe mine m-au
și rănit,
Am un glonț în burtă. Uite-aici!”
– Ce glonț, mă, că nu s-a tras nici un foc
de armă

Până acum?
– Atunci e schijă, de când au tras
tunurile noastre,
De la Calafat de-a zis regele: „Asta-i muzica
Ce-mi place!”,... și vreo schijă întârziată
Mi-a intrat în burtă. „O schijă de-a noastră,
Întârziată.”
Sergentul a râs. După aia: „Soldat,
În pluton, fuga mars!”

„Înainte!” , a răcnit el, la urmă
Și plutonul nu s-a mai oprit până la Grivița.

Rămăseseră vreo doi-trei.
Și Stanciu D. Ion printre ei.
El, a făcut tot războiul,
I-a bătut pe turci, a primit și-o decorație
Și când s-a întors, când să treacă Dunărea,
La copii și la nevastă, „Aoleu! Aoleu!”
Se apleacă peste marginea bărcii
Și varsă șarpele, mare cât o frânghie.
S-a întors victorios acasă.
Ce s-o fi clătinat barca aia pe valuri,
De i s-a făcut rău șarpelui și-a cerut
să iasă afară!
Și Stanciu D. Ion s-a întors victorios acasă.
Scăpase țara de turci
Și scăpase și el de balaur.

Da' asta, al tânăr, la ce război să mai plece?
Trică al lui Trașcă al Linei a lui Stanciu
E strănepotul aluia de atunci, Stanciu
al Iisandrei,

Chemat la armată Stanciu D. Ion
Și Trică ăsta, săracul, la ce război să mai
plece?
Că abia se terminase, – ieșisem victorioși
pe toate fronturile,

Da-ncepuse o luptă pentru pace
De ziceai Doamne ce e aia! Numai lapte praf,
trimis de americani,
Că și de lapte se alesese praful și pulberea,
Pe șarpe cu ce să-l mai ademenesti?
Că unde e Bulzeștiul și unde ți-e Dunărea?!
La capătul pământului, tocmai la marginea
Cealaltă a județului.

A rămas să-l crească-n el.
 Își aduce-aminte-asta din când în când.
 Ba când doarme, ba treaz. Geme o dată,
 de două ori și uită.

Acum, om mai vedea.
 Evenimentele sunt în curs.

PE COBILITĂ

Lui Civică îi luaseră carul și boii.
 Obişnuit cu car și boi,
 Până la urmă a înjugat vaca.
 În loc de proţap a făcut două oïsti,
 A băgat vaca – și cu jug la mijloc.
 Pentru car, a găsit niște osii, nu ştiu unde,
 Și n-avea roate.
 După ce-a făcut roțile, la un rotar,
 Le-a pus pe cobilită, una-ntr-o parte și
 Alta-ntr-altă parte, și s-a dus la Oteteliș,
 Să le-ncalte, să le pună şină.
 – Cum le duseși, mă?
 (Cine ți le lua cu carul, că n-avea

nimenea car!)

– Le dusei eu.
 Păi, cum, două roate odată,
 Cum puteai tu să te ții după ele?
 – Pe cobilită.

Ultima întrebuintare a cobiliței!
 Au dispărut și cobilița și carul...
 A mai dus olteanul roțile pe ea,
 Să le pună şină.

Civică avea un lanț de-mpiedicat carul

Un lanț bun.

– De unde l-ai luat, mă?

Ăsta e lanț de boier, neică! E de la

„7 Noiembrie“.

Nu-ndrăznește nimeni să mi-l fure,

Că-l cunosc. Nu mai e altul așa în Bulzești.

Cu asta rămăsese, cu lanț de-mpiedicat,

De la „7 Noiembrie“. Dar ce să-mpiedice?

GÂSCA BĂTRÂNĂ, CU PAŢĂ DE GĂINĂ

În primăvara anului 1946 nu voiau

Găinile să clocească. În tot satul

Nici o găină nu căzuse cloșcă.

Altă dată, cădeau câte două, trei odată

Și nu puneai, din trei, decât una

Pe cuibar – sau din cinci două –

Și celelalte veneau și cloceau alături –

Stăteau și ele așa pe paie goale.

Altele dispăreau, se băgau prin frunzare

Și odată apăreau, cu puii.

La trei-patru zile, dacă nu cobora cloța

O dădeai afară, să bea apă și să mănânce

Boabe de porumb și mălai.

Mai da ocol de două, trei ori prin curte,

Lua seama,

Și, după aia, venea și se urca pe scară.

Și venea și alta la cuibar

Și se băteau pe cuibar.

– N-am mai văzut găina aia pestriță.

O fi mâncat-o vulpea.

Și ea apărea cu pușorii de sub lemne.

– Ieșiți afară, să vedeți minune!

Prin aprilie-mai, atunci terminau de ouat,
 După Paști.
 Găinilor pe care nu voiau să le pună pe
 Ouă, li se făcea baie – până se trezeau,

Și acum ce-o fi?
 Acum nu mai clocea nici una
 „Asta ne mai lipsea!“ zicea mama.
 Să vedeți ce-o să mai fie,
 Că o prefăcere nu vine niciodată singură!

În tot satul, doar o găscă
 Începuse clocitul...
 Femeea, bucuroasă, îi vârâse sub ea și ouă
 De găină.
 Și copilul, Mitre, pe furis, i-a pus acolo
 Și niște gloanțe, găsite de el prin vie.
 Da găscă, după câteva zile,
 S-a dus prin curte – și nu se mai întorcea.
 A prins-o muierea și i-a pus o pană în nări.
 Și așa, cu pana în nări, clocea.
 Știi că sta pe ouă?!
 Parcă avea un arcuș în nas.
 Toată lumea venea și se uita.
 – Fugiți diavului, să nu-mi speriați
 clocitoarea.

Și, culmea, că pana era de găină!
 Îi puseseră și-o pană de găscă,
 Dar o respinsese organismul.
 Clocea cu pană de găină –
 Și-n jurul ei, trei-patru case,
 Mergeau în vârful picioarelor, cum ar veni,

Tăceau mălc – o liniște mormântală,
 Și mormântală și de înviere, că parcă se auzea
 Cum se întâmplă ceva sub coajă,
 Și că e totuși rost ca viața să meargă
 mai departe.

Semnul cu împotrivirea găinilor,
 L-a tălmăcit mai apoi Moșu Pătru:
 – Ne ocupă ai noștri.
 S-a făcut ea pace, dar o să ne ocupe ai noștri.

DATU-N JUJEU

– Uite, că nu-mi lătră câțelul ăsta neam!
 Nu lătră neam Lulu. Și am și eu aici în curte,
 Ce am. Am nevoie să-mi păzească leaurile
 Și el, mălc...
 Iorgu al Babii fusese după grâu, spre Dunăre
 La vale, tocmai pe la Rast.
 Și văzuse multe pe-acolo.
 – Păi, l-ai dat în jujeu? îi spune Mandei
 lui Chilijean
 – Nu. Ce e aia?
 – Păi, uite cum se făcea înainte la noi,
 Și s-a uitat obiceiul și noroc de mine
 că l-am mai
 Apucat pe la Rast.
 Ei câțelul cu binișorul,
 Îl prinzi și-i legi jujeul de gât.
 Și când nu bagă de seamă, odată cu seara,
 Numai ce îl ridici repede, îl apuci de jujeu
 Și-l vâjâi deasupra capului,
 De câteva ori.
 Dacă nu latră, iar îl mai iei, după o zi.
 Îi mai faci așa un perdaf – și să vezi
 C-o să latre și singur, o să latre
 și la lună.

O să schelălăie ca la eclipsă.
 Manda așa a făcut, dar câinele nu s-a-nvârat
 Să latre
 A chemat pe unul de i l-a învățat așa
 peste cap,
 Într-o seară și când s-a văzut jos,
 A fugit Lulu ca din pușcă.
 Că e și aici o socoteală
 Mi-a spus mie unul de la Rast
 (Că m-am dus să mă interesez)
 Asta se făcea într-o anumită zi,
 Cred că la echinoxul de primăvară,
 Că mulți care nu știu – zicea ăla de la Rast,
 Care nu se gândesc, că s-ar putea să fie
 și aici o
 Regulă, și-i dădeau în jujeu așa de-a fie cum,
 De-a moaca-n jujeu, în altă seară,
 Nu se făceau răi.
 Schelălăiau până se vedeau jos – după aia,
 Ori fugeau de mâncau pământul,
 Ori rămâneau așa blegi, ca nebunii din curtea
 spitalului
 De stau și se uită toată ziua-n pământ, după ce
 s-au tratat
 De scosul limbii – nici n-o mai scot acum,
 dar nici n-o mai
 folosesc la altceva, de exemplu la vorbit...
 Privesc așa în pământ...
 Dar câte vreunei potăi îi plăcea
 Să se dea în jujeu.
 (În alte părți se zicea în *ileu* sau *jujinci*.)
 Jujincile sunt hățurile vacii.

Că e și un cântec:
 „Și o vacă pe jujinci,
 Și nevasta pe opinci“.
 Și câinelui ăluia de-i plăcea pe sus,
 Venea singur seara, când apărea
 Dătătorul, tocmit să-i dreseze românului
 Paznicul. Se-nvârtea pe deasupra capului ăluia,
 Ca în tiribombă
 Și l-a chemat Manda iar pe Iorgu Babii
 Și zice: – Uită-te și dumneata la Lulu!
 L-a făcut zbârâitoare, vuvă, și tot

nu zice ham!

Înseamnă că n-are aplecare spre treaba asta,
 spre lătrat,

E slab de cap, de gură... E debil...
 Că nu vezi câinii de la oraș?
 Câini de bloc.
 Rămân fără case și urlă pe străzi.
 Acum nu mai latră, urlă.
 I-au dat în jujeu prea tare, cu stăpâni cu tot.
 Nu mai vorbește nimeni cu ei.
 Mi ti teme, c-or să vină și-aici la noi...
 Și măcar Lulu ăsta dacă-ar fi deștept, ar simți
 Din nainte și-ar da alarma...
 A mai încercat și el odată, dar n-a avut efect.

Pentru că nu s-a nimerit în seara de echinox.
 Câinele știa obiceiul, dar oamenii nu.
 A rămas Manda cu Lulu prost de bun ce era.
 Era blând ca o căprioară,
 Chiar și după atâtea exerciții de răutate.
 Acum câinii rămași de izbeliște
 S-ar mai da și-n jujeu,

Și-n jujinci,
 Dar cine să le mai facă plăcerea?
 Și pentru ce să se mai facă rai?
 Cum să sperii tu cu colții câinelui,
 Colții buldozerului?!

Și Iorgu Babii, care a trăit mult, zicea:
 – Fi-mi-r-aș ei ai babii!
 Să-i mai văd și la anul,
 Ce mai fărâcă și ce mai iau!

MARCHIZA

Constanța lui Cotoarbă era bolnavă.
 Cotoarbă, mai tânăr cu vreo 17 ani ca ea.
 Nu prea știa de-ale casei.
 Aia nu se putea scula, sta în pat și gemea.
 Și se văieta.
 O durea acum, pe lângă toate elea, capra care
 Era nemulsă și zbiera în curte.
 Se bârăca pe gard, se suia pe frunzare,
 Venea și-mpungea cu coarnele-n ușă.
 Ei, i se învârtoșiseră țâțele,
 Parcă era dăpusă, gata să fete iar.
 Trebuia ușurată.
 – Tu ce rămăseși, mă, mărtăuz aici?
 N-auzi capra aia?
 – Iasă, că te scap eu de ea!
 O să vorbesc cu ăla. Ia Bălcești cu ea,
 Ia pastramă!
 – Taci! Nu mai lozi, că mi se-ntărată iar în
 Capul pieptului.
 – Da, da! Pastramă! bombănea Cotoarbă.
 – Păi dar! Că laptele-l ici din cișmea.
 Cișmeaua era lângă ei, din deal de casă.
 Acolo se duceau dimineța de se spalau
 pe ochi,

Ia jghcab,
 Goneau întâi ratele și găștele, care erau
 Acolo cu noaptea-n cap.
 Capra acum, sărise de marchiză... știi care
 Are pridvor... și răsturnase de pe pălimare
 Vreo două mușcate roșii. Spărsese saxiile,
 Se alesese praful.
 Acum era cu o floare-n gură și venise iar
 Lângă ușă.
 Îi ziceau Marchiza, că de câte ori ajungea
 Pe marchiză strica ceva.
 – Ieși și fă ce i-ai face! zicea bărbatul.
 Na oala.
 – Păi, dacă eram în stare, m-aș fi rugat
 de tine?
 Pune scoarta aia pe mine că alunecă și-mi
 îngheață
 Picioarele.
 Prinde-o și bag-o-n casă acia. Oi vedea eu
 Ce i-oi face.
 Capra auzise – și fugise.
 – Șică!... șicăă... șicăăă! șiiic!
 Cotoarbă era cam cocoșat, că făcuse
 reumatism
 Ia șira spinării, de când dormise în fân verde.
 Șică, șicăăă! Fire-a dracu cu ugeru' tău!
 Un' te duci? Șicccă, n-auzi?
 A-nghesuit-o până la urmă, ei, a păcălit-o
 c-un fir
 De praz și-a târât-o de coarne în sobă.
 Când a văzut-o pe Constanța,
 I s-a luminat. S-a dus lângă pat, s-a-mblânzit,
 – Dă, mă, o oală...

– Păi, nu te dai jos?
 – Fă, ce-ți spun eu! Sui-o-n pat!
 Capra, ce-a mai împins-o el, ce-a mai sărit ea...
 Că la sărituri n-o întrecea nimeni,
 s-a pomenit

Sus.
 Sta acum și asculta cum susură
 Laptele ei în oală.
 Dăduse să pască dintr-un căpătâi,
 Da' sărise Cotoarbă și-o apucase de coarne.
 Acum se simțea bine, mâinile meștere ale
 Femeii, închizându-se și desfăcându-se ritmic
 O ușurau, îi dădeau o toropeală plăcută,
 Cu ochii ei bulbucăți și blânzi
 Sta și rumega...
 Se uita la icoana cu pruncul, care și el
 la sânul bun
 Se bucura de minunea laptelui sfânt.

„De-o fi să nu vă ajungeți din lapte,
 Ne-om înțelege noi“, poate că se gândea ea,
 Și gândurile ei parcă erau înțelese
 Și se puteau citi și pe chipurile celor doi
 din casă

Și pe obrazul Maicii Domnului.
 Erau fericiți și ai din icoană,
 Ai din cer, cum ar veni,
 Și ai de pe pământ.

LA-NCĂRCAT DE MĂRĂCINI

Îi zic lui Seder (povestea mama):
 – Nea Dumitre, mergi să-mi ajuți să-ncarc
 și eu

Niște mărăcini?
 – Merg. Vin eu să-njug boii.

Eu n-am mai ieșit, când a potrivit el carul
 Și el a uitat să-și ia blanele, ca să stea
 pe ele,
 Când încărca. Ajungem la loc. Mărăcinii
 erau tăiați.

– Acum cum facem?
 – Păi, eu să mă sui în car...
 – Suie-te.
 Se cătără-n car și eu îi dam mărăcinii de jos.
 Când îi dam mărăcinii cu furca și să pună
 piciorul pe ei

Să-i așeze – aoleu! Cădea cu furca-n ei.
 Of, fir-ați ai dracului, că mă topirăți!
 – Bine, că trebuia să fi luat și noi ceva.
 – Păi, eu crezui că luași dumneata niște blane,
 ceva.

Care are pisic de trecut, se duce cu el acolo,
 La groapa de pisici. Și-l aruncă la poarta ei.
 Și ea când îl vede, se uită la el, îl drăcuie,

il goneste.

„Fir-ar ai dracului, se rîd de mine! Păi,
 eu ce să le fac,
 Să le dau la toți?! Fugi, fire-al deavu,

cu cine

Te-aduce la mine! Că nu mai pot să-mi târăsc
 picioarele...“

Se mai uită la el... și-o vezi cu ciumagul
 în mână

Și cu mătul în brațe...

– Nașă, ce făcuși?

– Il luai... Că se uită-n ochii mei și plînge...

Și-i dedei o bucată de pâine... și mânca
 de se-neca

Da nu-l văd eu pe ăla de vine să-l aducă,
 să-i dau cu

Ciomagul în cap, de ce-l aduce...

Dă-mi un ciur de mălai, că nu mai pot
 de mămăligă.

Că-mi aduse o femeie o coajă de mămăligă

Și ce se-ncăierară pe ea

Și ce se linsară pe ghiare!

Să mori de mila lor.

Și noaptea vorbesc cu ei, ca cu oamenii:

– Ce faci tu, Gruia?

– Ce faci acolo, Luminița, nu ți-e bine?

Și le dau drumul, îi bag sub cergă...

Destul s-or pătimi când oi muri eu...

O femeie singură, venită din alt sat,
 A găsit-o Nae al Banței tocmai din Ardeal.

Ultima lui soție. Bună muiere. Ea l-a-ngropat.

Acum, de, bătrână... ce prieteni să aibă?

Că satul e pustiu...

Mai vine pe la mama, se mai duce mama

pe la ea.

Turma de mâte, mîrtani,

Mari, mici, târcați în toate felurile –

Îi țin de cald și de urât.

MARIN AL LUI PĂTRU

Pe-ăștia-i știu eu din 1916, din Moldova.
 Ni i-au dat de ajutor, contra nemților.
 Și ei au fugit. Beai cu ei la masă, mâncai,
 Și până la poartă te-mpușcau.
 În burta lor sunt numai minciuni.
 Ei ți-arată laptele albu și zic că e negru.
 Și tu trebuie să zici ca ei.
 Vor să-ți ia tot.
 Să te îmbraci c-o rubașcă,
 De ține și de cămașă și de haină
 C-un nasture roșu la umăr. Și rubăști
 de-alea-ntunecate
 Ca pământul, parcă-ai fi șobolan.
 Să-ntinzi gamela pe care-o porți
 La șold, să-ți dea niște linte, acolo pe câmp,
 Stând și-n soare, că taie toți pomii, stejarii,
 toți perii, toți
 Mărăcinii, nu mai e pic de umbră,
 Ca să poată băga ei tractorul.
 Ciorba zic ei că e de linte,
 Dar nu se știe de ce-o fi și aia.

– Uidu-hu'n tur pe mama voastră! – făcea Marin
 al lui Pătru,
 Ajuns aici cu explicația situației.

Mama voastră de bolșevnici.
 Eu, să mi-i scoată cineva pe-o gaură, câte unul
 câte unul,
 Și-i omor c-o furcă de fier și c-o măciucă.
 Să-i prizon în furcă și să le sparg capul.
 O mie pe zi i-aș achita. Da, da!
 I-aș trage și-n țepă. Aș brânști zile-ntregi
 la țepușe
 Și i-aș trage-n țepă.

Să vedeți ce ne-asteaptă, făcea el.
 Să vedeți ce ne-asteaptă.
 Că și lucrurile bune ies rele.
 Cercelaru, președintele reformei agrare
 La noi în comună!
 Cine e Cercelaru?
 A dat pământul pe saci de grâu, pe săpunuri
 Și pe femei tinere.
 Nici pomeneală de-ai săraci și de-ai de-au
 luptat pe front
 Ivana șef de post! El și cu Butoi!
 Ciupag și cu unul de albăstrește ca
 mănătarca țigănească.

De necaz, al lui Pătru s-a-nsurat pe la
 50 de ani,
 A făcut un copil cu Ioana și-a murit tușind,
 din cauza igrasiei.
 Că n-a mai putut să-și termine casa, din cauza
 vremurilor.

A stat în ea udă și spartă,
 Furios pe situație.

ȘARPELE CASEI

Venea din curte și intra într-o gaură
Din beciul casei.
Era un șarpe gulerat, mai mult alb, alburiu.
George era copil: – Uite șarpele,

uite șarpele!

Și baba: Nu da în el,
Că asta e șarpele casei.
Nu face nimic.
Deocamdată nu i-a făcut nimic.

Dar peste o jumătate de an, ori un an,
Iar l-a văzut. Și l-a lovit c-o măciucă.
Se încolăcise pe ciomag și el a ridicat
Ciomagul în sus, și era să-i cadă în cap.

Se zvârcolea să moară.
Și la urmă i-a părut rău.
Dă' ce s-a supărat mama când a aflat!
Și când ne-a ars, mai târziu, casa
Zicea: „Vezi? Ai omorât șarpele casei...”

ĂLA

Era paznic la cooperativă
Și trecea noaptea la vale.
„Și când treceam la vale, se vedea prin geam
Lampa aprinsă și troala Mitrulei s-auzea

vorbind

Se certa cu cineva.“
– Ce, mă? zicea. Până când, mă?
Până când să-mi faci tu mie netrai?
C-am muncit și eu toată vara pentru un sac
de porumbi.

Am strâns pentru voi, mă?

Asta în mai multe seri
Și m-am luat de mirare.
„Ce-o fi cu Leana? Cu cine s-o certa?“
Din când în când mai lăsa furca din brâu
Și-o vedeam urcând pe scara podului.
Și s-auzea iar cum bodogănea și blestema.
„Fir-ai al iacacui! Vedea-te-aș umflat!
Că ți-am dat, mă, și carne.
Am tăiat găina,
Ce vrei, mă, să-ți mai dau?
Ți-am spălat cursa și ți-am pus carnea

a mai bună.“

Într-o zi, o-ntâlnesc pe drum și-o întreb:
 – Leană, cu cine te certî tu toată noaptea
 Că mi-ai luat și somnul, sunt cu gândul
 tot la tine.

Înainte, cum ajungeam la cooperativă,
 Cum mă toropeam tot și mă moleșeam,
 Numai la gândul că trebuie să stau treaz
 și să păzesc.

Acum mi-ai speriat somnul de tot. Cu cine
 te certî?

– Ee! Cu ăla. Parcă nu știi!
 Nu-mi mai lasă și mie ăl săcotei de drugi.
 Să nu mai rămână omul cu nimic, nimic.
 Dar stai, să-ți spui:
 De vreo trei zile nu-l mai aud.
 Nu mai vine noaptea.

– De ce?
 – Păi, nu fusei la Dobret?
 I-am dus uncea o găină și mi-a spus ea
 ce să fac.

Și l-am aranjat.
 Am aprins patru lumânări, în pod, câte una
 La fiecare colț...
 Și atât am făcut deocamdată, că aia a zis
 mai multe.

– Ce?
 – După ce aprind lumânările, să le las așa
 arzând în

Pod și eu să mă reped, așa până-n miezul
 nopții,

La moară, să-i dau ocol de trei ori,
 trei nopți la

Rând, despletită și-n pielea goală...

Să se ducă acolo.
 Și să spun descântecul ăsta:
 „Sânicatu-m-am,
 Mânicatu-m-am,
 Azi Sfânta Duminică să poștească
 S-o curețe pe Leana
 De Cârțiță cârticioasă,
 De cârțiță viermănoasă
 De cârțiță vâvărească,
 De cârțiță cârtească...
 Piei
 La grei
 Fugi la moară
 Cârțicioasă, cârțicioară!
 Să rămână casa Lenii curată
 Luminată“.

N-am avut și curaj să mă dezbrac,
 Să nu mă vadă cineva,
 Da' de fost am fost...
 – Și-ai spus vorbele?
 – Ie-am spus...
 Și auzi, dumneata? S-au prins.

Și începe să plângă.
 Fir-ar a iacacui, aia de m-a-nvățat așa!
 Că ăla a fugit.
 Și acum, stai Leană, și toarce singură
 toată noaptea!

Că nu poci dormi.
 Înainte trecea noaptea la iuteală,
 Că mai tănuiam cu ăla.

Paznicul își tot frământa mîntea
 Să ghicească de cine vorbește.

– Cine e ăla?
 – Păi, ăla de sus, nu-ți spusei? Șobolanul.
 Și iar se așterne pe plâns.
 Și-așa de bine mă-nțelegeam cu el!
 Îi spălam cursa în fiecare zi,
 Da' știam că nu intră, se-nvârtea pe lângă ea
 Și ciocotea la drugii.
 Și-aveam și eu un suflet să mă asculte.
 Acum o fi fugit la ăstia, la vale,
 De au și radio, au și televizor – și mi-au
 Luat și șobolanul meu,
 De mă mai uitam și eu la el, noaptea.

Și multe seri de ci în colo,
 Când trecea paznicul la slujbă,
 Vedea întuneric la a Mitruței,
 Și-o auzea plângând.
 Și el se gândea:
 – Cum de s-o fi prins descântecul ăla
 Pentru cârțițe la șobolani?
 Dacă era de cârțițe cum de-a avut efect
 La șobolani?!

ÎNGERUL

Venea câte-un avion, o „Știucă“.
 „Uite știuca! Uite știuca!“
 Și-n liniștea care se lăsa după aceea,
 Că trecea ca fulgerul, și-n golul plecării,
 Noi, cu ochii pe cer, tăceam...
 Și nimeni nu știa ce să spună,
 Și se auzea chiar cum tăceam toți cu buzele
 cusute.
 „Trece un înger“, zicea târziu Ion
 al lui Nină.

Dar îngerul nu apuca să treacă bine,
 Că iar, vââjjj! aparatul acela îngrozitor,
 Zguduind temeliile cerului.
 Iarăși – liniștea aia grea.
 „Îngerul“ dădea să se înalțe și să treacă,
 Fâlfâind din aripile lui albe și ostenite
 „Fâl! Fâl! făcea țipenia aceea apăsătoare.
 „Psst! Trece! Dă să treacă!“ – zicea
 Ion al lui Nină.
 – Îngerul?
 – Da, trece un înger, săracul. L-a prins
 războiul
 Pe Dobret, pe aici pe Seci...

Să fie Paștile. Și toți care veneau la Biserica
 Îi vedeau, se minunau și-l blestemau pe făptăș.
 Și când trecea lumea pe sub Domnul –
 se făcea un pod așa –

Treceau și printre rândurile de pruni
 înfloriți

Că-i pusese pe două rânduri.
 Și florile începuseră să se vestejească
 Și cădeau ca niște lacrimi.
 Plângeau 800 de pruni, în ziua de Paști,
 Înșirați pe două rânduri, în curtea

Bisericii,

Sub ochii uimiți ai lui Sfântul Petru
 Și-ai lui Sfântul Pavel, zugrăviți mare,
 La intrare.

Și popa, la sfârșit, le-a citit și lor,
 Ca unor prunci masacrați
 Și lumea le-a pus, de crengi lumânări

aprinse.

Și la urmă întâmplarea a fost uitată.
 Era după război, multe fapte se învălmășeau.
 Într-o zi, se aude c-a murit Ciudin.

L-a omorât unul, cu băta, într-o vâlcea.
 La așa om, așa moarte – a zis lumea,
 Căreia îi era frică de Ciudin.

Uciagașul a fost prins – s-a predat singur –
 L-au închis puțin, a trecut o țără și pe

la balamuc

La Craiova, și i-au dat drumul: E nebun.
 Da' nu făcea rău. (Cam așa scria în

certificatul lui

De eliberare.) Ca și când lui Ciudin
 îi făcuse un bine

Că-l omorâse! Oricum, îi luase și zilele
 Dar și păcatele trecuseră pe capul lui.
 Unii îl întrebau: „Bă, ce-ai avut cu el?”
 Și asta râdea.

Se uită și moartea lui Ciudin, cum se
 uită toate

Pe lumea asta și peste câțiva ani se duce unul
 La Marin al lui Geică (abia se-ntorsese
 și el din

Detenție – pe la Bicaz, pe unde-o fi fost,
 Luat că nu încherbase cotele).

– Vrei să-ți spun eu dumitale cine ți-a tăiat
 prunii?

– Bine că i-a tăiat, că tot se-alegea praful...
 Cum s-a ales de tot...

Măcar a descurcat locul, să bage ăștia
 tractoarele...

– Lasă asta, că ne aude cineva... și mă mai
 duc și eu

Pe unde-ai fost dumneata, să joc cu picioarele
 În ciment – să joc sârba în ciment, la baraj...

– Află că n-a fost rău deloc.

Auzi, i-a tăiat Ciudin. Că de-aici i s-a tras
 și moartea.

– Nu mai spune? Da' ce-avea el cu prunii mei?
 – Ții minte dumneata când te-ai certat

cu Lache

Al lui Corniță?

– Da. Avea moșia dilavale de mine.

– Așa și era o primăvară ploioasă și dumneata
 Ai pus niște oameni de-au săpat un șant

pe lângă

Pruni să se scurgă apa... Și-a venit un potop...

AMPRENTĂ DE NAS

Ioniță al lui Burghiu a pățit-o.

Îi se punea hârtia în față.

Oamenii încrucișau mâinile, ca să nu semneze.

– Pune deștul aici!

– Nu știm carte noi. Nu știm. Femeile
își băgau mâinile

În sân. Bărbații le puneau, ori la spate,

Și se țineau cu una de ailaltă, ori le încrucișau
pe piept.

Ziceau că nici degetul nu știu să-î pună
dacă nu știu carte.

Îi chemau pe rând, într-o odaie a Comitetului
Provizoriu

– Așa-i zicea primăriei – Totul era provizoriu.
Numai pământul

Voiiau să-î ia pe tot, de tot. Niște hăia,
grăși, rumeni,

Burtoși, veniți de nu știu unde să te
lămurească.

În cămaruța aia, cum intra țaranul, sfrijit,
speriat,

Nebărbierit, făcând pe bolnavul, înțepenea.
Punea ochii

În dușumea – preferă să se uite cum intră
Motorina în dușumeaua aia veche, decât
să se uite la foaia de
Hârtie, care-l aștepta pe masă, gata scrisă.
(Hârtie se găsea atunci, pentru cerere. Criza
de hârtie a venit mai

Pe urmă)

Și, cum sta el așa, unul din comisie venea și-i
Trăgea cu-o pensulă de tuș pe vârful nasului
Și altul, pe la spate, îl împingea de cap.

– Hai, apleacă-te aici.

– Păi, dacă nu știu să mă iscălesc! Nu se-nvăța
carte pe vremea

Mea.

Da ăla, îl tot apleca de cap... până-î băga
cu nasul în cerere...

Și asta era iscălitura. Cu tuș, cu vârful
nasului.

Așa s-a pomenit înscris Ioniță al lui Burghiu.

Dar alții dădeau din mâini și se apărau.

I-or ce le făceau?

Le făceau clăbuc de săpun, cu sare, într-un
lighean.

Era noapte, că-i chemau la sfat tot noaptea.

Dacă nu veneau singuri, îi aduceau cu căruța
lui Ciușe

Din Gura Racului. Slăbiseră ai cai tot
cărând lumea

De la vale la deal.

În aprinsul lămpilor începeau să-i strângă,
Să-î lămurească.

– Măi fraților, de ce nu lucrează și ăștia
la lumina zilei

Ca ai cinstiți? De ce tot noaptea, noaptea,
ca tâlharii!

Eu nu mă duc! zicea Petrică al lui Nete.
Da-l găseau, îl prindeau prin grajd, pe sub
pătul,
În gluga de coceni – îl puneau în căruța
lu frate-su

Și-l trăgeau o țără până la primărie.
– Vino-ncoace, ziceau, cum îl vedeau că intra,
plin de

Paie, de gogleze, cu barba încâlcită.
Și-l băgau în camera de alături.
– Vrei să semnezi? Ai lămurit muierea?
– Nu, că e bolnavă.
Trimiteau pe gardian cu căruța. O scoteau
și pe ea,
De la porci, din cotet, unde încercase
să se ascundă.

Îi puneau de față.
– Atuncia, cam când poți dumneata?
– Păi, să vorbim și cu copiii, că e pământul lor.
Ei ziceau să mai amâne.
Copiii erau pe la Craiova, pe la școli.
– V-ați făcut baie de curând?
Și-o luau întâi pe Vitilina. Unul o ținea
și altul o spăla
Pe cap cu săpun și cu sare. Și clăbucul ăsta
intra în ochi

Femeia țipa, da din mâini.
La urmă îi dădea ăla cu tuș pe nas...
Și-altul îi lipea hârtia...
După aia îl luau și pe el...

Mai și râdeau:
– Ei, lasă, că până vin copiii,
Vă găsec cu treaba făcută.
De ei o să aibă statul grijă.
Și asta era semnătura.
– Acum puteți să vă duceți acasă. Da căruța
plecă.

Mergeți pe jos până la Racu... Ba dacă
vă grăbiți,

Poațe o prindeți.
Ionica lui Nae, când a ieșit de acolo,
oarbă de sare,
N-a mai nimerit drumul, o luase pe Bisa-n deal,
Pe vâlcea. Se lovea cu capul de copaci,
se blestema!
– Aleagă-s-ar praful! Pulberea să se-aleagă
de satul

Asta, orbetilor!
Să ajungeți să vă-ngropați în pământul meu
Și să nu vă rabde pământul, să ieșiți
din groapă

Cu tron cu tot, să vă scoată apa... să plutiți
morti,

Jagardelelor!
La fel au pățit-o și Marin Fânache și
Gheorghe Roncea.

Pe ăsta ziceau că îl spânzură în stejar.
Pe Ioniță al Mitrii Bitii, la fel.
Toți se gândeau: Cu ce mai trăiesc dacă dau tot
pământul?

Ei, oamenii se gândeau bine, că erau întregi
la minte.

Nu le dădea prin cap că așa trebuie să fie

„Ce să mai gândesc?! El l-a luat, așa cum spun eu.“
 S-a dus după el. „A, l-a pitulat fir-ar
 al dracului,
 Nu l-am văzut eu?!“

De-aia i se dusesse vorba de rea ce e,
 Și câte una, ca a lui Didu, îi mai făcea
 câte-un pocinog.
 Că se temea și de fermece
 Și pentru-o păpușă de-asta de trențe
 Avea ce drăcu i un an.

ENIGMA

Domnule, am auzit în tinerețe o ghicitoare
 Și i-am uitat răspunsul.

*„Tengheliță,
 Mengheliță,
 De cărcee,
 Tomboliță.
 Ghici, ce e?“*

De vreo patruzeci de ani mă tot chinui
 S-o dezleg,
 Sau să-mi aduc aminte răspunsul.
 M-am dus în satul în care-am auzit-o,
 Am întrebat din om în om:
 Nimeni nu știa,
O ghicitoare care-a dispărut.

Maica Mare, Maria Rădulescu Fălcoianu
 Numită maica Rica, din comuna Redea,
 Romanați,

I-a spus în 1919 lui neica Ionescu,
 Din Redea, ghicitoarea asta.
 Când și-a dat el seama c-a uitat răspunsul,
 Maica Rica murise.
 Și de-atunci îl tot chinuie.

MOARTEA BĂLII

Băla rămăsese văduvă.
O avea pe Maria, căreia-i cam plăceau horele.
Și treceau băieții pe drum, la deal, la vale,
Cântând, noaptea.

Și-ntr-o toamnă, Mariei i s-a părut că
aude băieți,

Întorcându-se de la clăci și dând chiot.
A tras cioaca, a deschis ușa și-a ieșit
în prispă.

Și nu trecea nimeni, era o țipenie și-o beznă...

Și-odată vede un om roșu la poartă.

Avea pe cap un ciur de foc,

Cernea așa scânteii, scânteioare.

Și zgâlțâia poarta și da să intre în curte.

– İuu! Săriți! Hoții!

Și s-a dat de-a-ndărăteala, din prispă în casă.

Omul roșu a luat-o la fugă, pe drum la vale.

Și Maria în casă, țipând! Uf! Mumă! Hoții!

Hoo... Și s-a oprit c-a văzut-o pe mumă-sa...

Era aplecată pe marginea patului și... moale.

A dat lampa mare, a încercat să-i vorbească...

Nu mai răspundea. O pocise...

Omul ăla roșu...

Sau s-o fi speriat, când a strigat ea „Hoții“?!

O fi dat să sară din pat și...

A mai stat, așa, paralizată, un timp

Și-a murit.

„Muma Băla m-a lăsat singură cu hoțul ăsta
de Florea“,

Zicea ea.

Nea Florea râdea. „Da, mă, nene, ce hoț
oi fi eu,

Că-i fac toate treburile. Ea doar se scoală
dimineța și

Se culcă seara – astea sunt obligațiile ei,

Că e foarte vrednică

Se scoală singură de jos...

Și toalele ei stau aranjate în cui sub pat,

Dacă nu le pun eu bine...

Și tot eu sunt hoț...“

– Așa, zicea Maria. M-a lăsat muma singură
cu tine...

Doamne, Doamne!

DESCÂNTEC DE LEGAT SĂPUNUL

A chemat-o să facă săpunul.

Aia, luată pe negândite, s-a dus.

Și s-a opărit la un picior,

La urmă și-a adus aminte că sunt Rusaliile.

Da proasta aia de nu știa să-și facă săpunul,

Să i se taie în fiecare an, pregătise tot –

Tăiașe purceaua... tot.

– E, acum cum să-l facem noi, că mi-e frică.

Dacă iar se... de nu se mai încheagă deloc?

– Mă, zic (pövestește gaga Rita),

trece peste el...

Ceaunul care mă opărise pe mine

îl pusesem jos...

Era cazan mare, de săpun...

Îl pusesem coló jos, la vatră,

Trece peste el și zi așa:

– „Cum nu se deoache părăluța mea

Așa să nu se deoache săpunul...“

Ce, e greu?

– Păi, cum să fac eu pas așa de mare?

Și cum să zic?

„Zi-i așa:

„Cum nu se deoache... pă...

– Mi-e rușine!

– Proasto, ți-e rușine de săpun!

Ai împlinit douăzeci de ani și nu esti în stare

Să-ți faci săpunul:

Zi de trei ori.

Așa a făcut – și-a ieșit un săpun alb și pufos!

Nici pentru mine nu-l făceam așa.

În trei ore.

Și să știi și tu de-acum,

Descântecul să nu ți se deoache săpunul...

Purceaua era bătrână, mare...

Și nu mai putuse s-o țină că era rea de vier!

Un metru și jumătate de purcea!

Când îi venea de vier, țița trei zile

De scula tot satul, guița de ziceai Doamne

ce e asta

Și nu mânca nimic.

Era și carnea tăioasă pe ea...

Așa am găsit-o cu casa plină de untură...

Prin postăvi, peste tot

Și cazanul clocotea... da' ea nu mai avea curaj

Să-nceapă, că știa că nu-i iese...

Femeia era tânără și nu știa toate socotelile,

Că pe toate le-nveți pe rând, când te izbești

de ele,

Că toate au dichisul lor și descântecul lor.

– Aia e, că nu e. Și unde să te duci?
 Stai aci și rabzi.
 Zic că să te arzi de-acum încolo, când mori,
 Că pământul din groapa ta le trebuie
 la agricultură...
 Ce-a făcut șomăcu ăsta, cu chipiu de e acum
 în funcție?
 A ținut calea ălora cu foile de rață.
 Foi de floarea-soarelui,
 Veneau femeile c-o mână de foi,
 Să dea la rațe.
 – Iăsați-le-acolo. Puneți-le jos!
 Le caută pe muieri în sân
 De câte-o drugă!

NU TE-NCURCA!

Boc! Boc! În poartă.
 Spre dimineață, cu vreo trei zile până-n
 Crăciun.
 – Vezi, mă Gheorghe, cine bate, mă –
 Sare muierea. Nu se sculaseră, că era prea
 denoapte.
 Afară iar: Boc! Boc!
 – Care ești, mă?
 Era-ntuneric, se vedea doar o pată mare albă.
 Era iapa, legată de poartă.
 Și ăla bătea tare-n pridvor, cu ciomagul.
 Și când l-a văzut pe Gheorghe c-a ieșit
 C-o mână băgată pe mâneca hainei și cu alta
 afară,
 A început să-l certe.
 – Bă, ce faceți? De ce dormi, mă?
 la ora asta?
 Oamenii vrednici nu dorm la ora asta!
 Ce faci, mă?
 De ce dormi, mă?
 Intră în casă și descarcă o desagă de ghete
 rupte,

Cizme scâlciate, pantofi.

– Mă, venii la tine să-ți aduc astea,
că nu mă lasă

Năcotele de copii,

Că se duc la horă.

Mai rămăseseră vreo două ciubote-n desagă,

Le descărcă și pe alea.

– Mi le faci până-n Crăciun!

– Păi, Crăciunul... Că e poimăine...

Gheorghe se uită la grămadă, se mai scărpină
în cap...

Nu-i convenea.

– Mă, nașule, n-oi putea, că e prea aproape...

Poate așa într-o lună-două...

– Bă, dacă nu poți, nu te-ncurca.

Bă, uită-te-n ochii mei.

Dacă nu poți, nu te-ncurca, bă!

C-așa mi-a mai făcut al lui Vintilă

Din Trântoru, că i-am dus putina de varză

Să mi-o dreagă și mi-a ținut-o în prispă

Pân la Paști și-am rămas fără varză la copii.

Se sculase și muierea lui Gheorghe.

Se-mbrăcase și venise la vatră,

Unde se duceau tratativele.

Văzând maldărul de plotoage și știindu-l
pe bărbatu-său

În stare să lase totul baltă și să dreagă
o pereche-două

De bocanci – și știindu-l și pe nașul Corniță
cârcotas,

Că nu le face bine, a-nceput să ia vechiturile

Una câte una și să le bage la loc în desagă.

– Bă, nu te-ncurca, bă, dacă nu poți!
Nu te-ncurca, bă, continua asta cu gura mare,
Că se speriaseră și găinile care acum
se sculau...

– Nu se-ncurcă deloc, nașule, că nu poate!
Trebuie să tăiem porcul,
Trebuie să aducem lemne și nu poate acum.

Gheorghe făcea și el cizmărie când putea,
Printre picături, învățase la armată
Și când avea timp, mai scotea și el un ban.
Da finul Corniță nici nu i-ar fi plătit.
Și-l mai și certa.

S-a supărat și-a plecat bombănind.

A-ncălecat pe iapa a albă și-a plecat la
alt meșter,

Tocmai în partea ailaltă a satului.

Corniță era din neamul Căpeților (De-ai lui
Capete)

Din Nătărăi.

Se mutase la deal, și-avea casa
dinvale de biserică

A veche.

De atunci, cum i-a desfăcut limba,
Cum a-nceput să plângă Marioara și să se
olicăie.

LIMBA PRINSĂ

Mărioara avea limba prinsă.
Nu putea suge.
Când dădea să plângă, limba nu se mișca.
Și nu putea să plângă.
Copilul dacă nu se olicăie, nu e sănătos,
Nu i se aerisesc plămânii.
Plângea din gât, așa.
Și parcă văd, zice mama, m-am dus cu ea la
femeia

De-i zicea Iorguleasa.
(Stătea coló, pe Ivănescu-n deal).
M-am dus cu biata Rița.
– Ce are, mamă, fata?
– Uite, nu poate să vorbească, să sugă,
S-a uitat.
– A, păi îi e limba prinsă-n vârful.
A luat un ac de argint. Toate muierile
Aveau ace de argint, de se prindeau în păr.
Avea o gămălie, așa cât aluna.
Și cu ăla i-a săltat limba
Și-a băgat acul așa – și-a tras.
Nici n-a curs sânge. Și i-a trecut,
Era o pielică subtire, o ațurie.

LELIȚA

Punea mama apă în oala de turtă
La foc.

Și lelița se punea și lua lingura.

– Leliță, fă, ce faci, că e apă goală?

– Dacă! mie-mi place și așa.

Stătea pe ciuci la unghete și lua cu lingura
din oala care fierbea

– Păi, e doar apă caldă, nu e ciorbă

Pusei, uite, să fac turtă.

– Dacă, e bună și așa.

RĂU DE FOMEI

Ion Graure era mort după femeii.

Și Frusina era mai tânără. Bine făcută,

văduvă. Dar femeie

Cuminte.

Într-o zi îi destăinuie unei vecine, cum râdea ea,
cu gura mare

Și cu poftă: Hei, știi ce-mi spuse

Ion Graure? Dar și eu îl făcui de dormi

cu porțile deschise.

Îl întâlnesc, zice:

– Să vii pe la mine deseară, că femeia mea

e dusă la Motoci,

Să facă uleiul.

– Păi, bine, mă, ce să caut?

– E, ce să cauți? așa.

– Iasă, că nu vii degeaba. Că îți dau o masă

două de făină,

Îți dau untură, îți dau o găină (Asta era

cam săracă)

– Bine, mă viu, dar mă vede fratele tău

din vale,

Când oi scârțâi poarta. M-aude din vale,

că e atent,

Că știe când îți pleacă nevasta că așa faci.

Să lași porțile ale mari deschise.

– Păi, boii?

– Îi legi, treaba ta. Și să faci ceva

de mâncare.

– Fac. Tai o găină-două („S-o gătești bine,

auzi tu?!)

Fac niște azimă de pâine.

– Te duci să iei țuică de la Jupânul.

Dimineata apărui Mitru pe la Floarea.

– Ce-o fi avut nărodul de frate-meu,

că toată ziua a

Alergat, a brichicit pe-acolo. Și azi-noapte

Au stat porțile mari deschise la perete!

(N-avea loc, știi, pe-a mică)

Ziua hop și Ion la poartă și-o strigă furios,

pe Frusina:

– Bine, fă, de ce n-ai venit?

– Eu am venit. Dacă nu te-am găsit acasă...

Să stau în prispa ta?

– Aoleu, eu știu când ai venit tu... Am auzit

câinii.

Dar eram pe la ulmi, veneam din vale cu țuica.

– Și ce-ai făcut, mă, cu mâncarea aia?

– Iote, am mâncat toată noaptea, de necaz.

Și-i mai oprii și muierii mele, că vine deseară.

De-astea i s-au întâmplat lui Graure.

Om bătrân și să se uite după muierii!

Da Frusina râdea de se clătina prispa,

Când povestea cum l-a făcut

Să doarmă cu porțile cele mari deschise.

Și cu boii legați și cu clondiru de țuică

Destupat pe corlată.

Parcă-l vedea frământând pâinea.

Și jumulind găina.

De, el fără dinți! Zicea că de mult

Se canonește c-o amărâtă de gură,

Mestecă miezul cu buzele

Și roade cojile în gingii.

Voia femeie tânără.

Mai pui vână tânără la tur bătrân!

Nevastă-sa îl mai prinde câteodată și-l mai

ccartă

Și el răspundea: Ce, fa?

Așa m-a făcut pe mine Dumnezeu, rău de fomei,

Ăsta e combustibilul meu –

Eu fără muieri nu pot să funcționez.

Paie la vapor, fa!

PUTEREA

I

Moșu Pătru a fost ultimul om călcat de urs
La noi.

A venit rudarul, de la deal, cu ursul
Într-o cotigă cu coviltir.

A coborât pe ci, pe la canton, a deshămat
căluții.

Erau slabi făcuți lipcă, fiindcă trăiau mereu
Cu spaima fiarei.

Le-a dat ce le-o fi dat, pleavă, ogrinji,
După aia i-a-mpiedicat

Să pască troscot pe șant, pe la frasin,
pe la sălcii.

A luat dihania de lant
Și haideca – haideca, pe la porți.

– Primiți ursul!

– Nu-l primim.

Sau: – Stai dumneata o țără, să vorbesc
cu muierea.

Acum hotărârile nu se mai luau de unul singur
(Că se temeau să nu fie vreo capcană,
vreun clenci.

Vine cu ursul și te pomenești că te-nscrie
la colhoz!)

Sau: – Eu l-aș primi, dar nu e omul acasă...

În orice caz, cei care-l luaseră-n primire
veseli-bucuroși,

De cum pusese laba în comună, fuseseră
câinii.

Și, la urmă, copiii...

Se țineau după el landră – tâncii topăind,

Dulăii ba lătrau, ba dădeau din coadă
a prietenie,

Toți voiau să-l vadă mai de aproape,
ocazie rară, să-l pipăie,

Să-l miroase.

Nu mirosea cine știe ce rău,

Duhnea o țără a fiară, duhoarea aia a lor.

Era un urs potrivit de mare, dar cam purtat, cu
blana ponosită,

Obosit, ca un mintean întors pe dos.

– Jigărit rău! zice Pupuță. Eu credeam că e
mai așa.

– Stai, să-l vezi pe tine. Să te fărâme nițel.

Atunci n-o să mai faci nazuri. O să-ți placă.

– Mie? Ferească sfântul!

Oamenii mai bătrâni răsăriseră pe la porți.

În ochii lor apoși, da să se înfripe o lumină.

Simteau un licăr de bucurie în suflet.

Ca și când le-ar fi venit medicamentul
din străinătate

(Că era după război și nu găseai tu un nasture
de ceva,

De-o tuse, de-o răceală – nimic, nimic.
O stramură de chinină,
Un vârf de cuțit de hap – nimic!

II

– Ee! Da tot avuseserăm noroc cu Moș Martin!
– Mă, nene, ia fă-l mai încoace! Mai
la-ndemână.

E-ndemănatîc?

– Îndemănatîc! Păi, nu-i vezi, bre, lăboaiete?

– Atunci, uite, să mă calce pe spinare,
Cum o ști el mai bine.

Că mă dor șalele astea, nene, fir-ar ale
dracului!

De când au trecut trupele pe-aici...
Că m-au pus să le traduc ce vor ei de la
oameni.

M-au prins așa în cămașă și n-am mai apucat

Să iau mînteanul trei zile.

Dă-i și tradu! Dă-i și tradu!

Fân, cai, boi, porci, găini, ouă.

Cum să nu răcești?

Ceasuri. (Cine avea ceas? Doar popa.)

Toată ziua și-n românește și-n rusește

Să-i fac pe ei să-nțealgă –

Nu toți erau cu carte – că n-aveam nimic,
nici spirt

Nici *azeaici* (că se pitulasera)... până s-au dus.

Nu-mi mai revin neam, nici cu șalele,

Nici limbistic – că și-acum, noaptea, îmi vin
în mînte cuvinte

De la Odesa, unde-am stat prizonier
cinci luni.

Până-a dat peste mine Petrică Răducanu.

Zice: „Și tu tot din Bulzești?” – „Tor“.

– „Gata, du-te acasă!” El era... nu știu ce era
pe-acolo.

Nea Mitru Tâlmăciu se și-ntinsese jos, pe-un
mîntean.

Și ursul, pe el – îl morâncea...

Și ăla îi vorbea rusește.

Și ursul, pe românește, deasupra.

Se suia cu picioarele pe el... cu patru
labe... așa.

Iar se da jos, se uita la rudar, să vadă
ce zice, e bine?

Să-l mai calce sau nu?

Ăla îl smucea și-i arăta cu ciomagul înainte

Și el iar punea talpa pe spatele pacientului...

– Au! Au! făcea Mitru. Da bine mai trage, mă,
Fir-ar al dracului! Ventuzele nevesti-mi

sunt mămăligi.

Ia auziți voi cum iese răceala.

Trozneau ușurel oasele obosite ale bolnavului...

– Așa, așa! Calcă aici că... ici-șa... acolo...

au... mă doare...

De trei ori trebuia să-l calce.

După aia omul se scula. Cam amețit. Își
potrivea ținuta.

Aștepta un pic, să vadă cum reacționează
organismul.

Dacă toate mădulele sunt la locul lor.

Îi mulțumea ursului, punându-i mâna pe cap

Și uitându-i-se în ochi.

Ochi de animal amărât, târât cu lanțul de buză,

De parcă noi am fi proști – zicea că erau pline
Pădurile astea de gadini – și mai mici
și mai mari.

– E-he pe vremea lui Pazvante...

– Da, că și Pazvante avea moșie pe ci, prin
Vâlcea.

Către urs: Hai, cumetre, mai treci o dată
peste mine.

Către rudar: Și numele?

– Cum îl cheamă pe urs sau cum mă cheamă
pe mine?

– Pe urs.

– Țurloi.

– A, Țurloi... și pe dumneata?

– Tot Țurloi...

– A,... tot... Țurloi?

– Și-mi mai zice mie și Ciurel. Țurloi Ciurel...
Și pe urs tot așa.

Rudaru, era cam piersaciu, slab – și potrivit
cu numele.

– Auu! făcea acum moșu Pătru. Auu!... Da e
greu!

– Ce labă conspirativă are – adăugă Nea
Marin, făcând cu ochiul.

Nici tancarile alea nu călcau așa de bine –

Cu șenilele de doi coți de late, zice și Lache.

– Nu se poate, domnule, ca Europa să rămână
așa,

Gemea Moșu Pătru.

Ce, credeți că lucrurile s-au așezat?

Nu s-au așezat neam! Tai Europa-n două! Hm!

Păi, când s-a mai pomenit?

Și Marin, de pe marginea șanțului, rezemat în

Furca de fier, cu care omora câinii turbați:

– Arătați-mi mie o revoluție dintr-o țară,

Care să se potrivească în alta?

Auzi, aia de la ei să fie bună și la noi! Hm!

Draci! Aia puși să meargă cu gamela la șold

Să ne-nvețe pe noi cum să ne măsurăm moșia!

Unii, ai lui Miștoi, vin, de la Craiova,

să ne lămurească.

Ce să mă lămurești, bă, cioară pucioasă,

că eu sunt

lămurit de mult, găgăuților!

Dar stai așa, te faci că nu vezi, până trece

iufa asta.

Rămâi cu capu-ntre umeri, stai așa.

Ursul făcuse ce-avea de făcut și-a patra oară.

Se dăduse de mult, mormăind, jos de pe

pacient,

Care, înviorat, punea lumea la cale.

Se uita cu ochii aia supuși la Ciurel –

Ăsta stă și el cu gura căscată, să vadă cum

se rezolvă

Problema mondială.

De s-ar rezolva într-un fel, înainte de a-i lua ursul –

(Îi ajunsese la urechi un zvon, și nu putea dormi).

Moșu Pătru a lăcomit.

Nu s-a mai pomenit urs după aia la noi.

Țurloi Martin, tras de Țurloi Ciurel au plecat

Și duși au fost.

Foarte jos cerul în ziua aia.

MIȘINA

Cioană găsește în pătul
O damigeană cu tuică, ascunsă de Mita,
nevestă-sa.

Era învelită în călți și pusă într-un loc,
pe unde nu

Umbla el.
Iese în drum, se uită în deal, la vale,
pe cine să cheme.

Trece Coza.
– Hai, că găsii o mișină.
– Unde?
– Io-te colo-n pătul.
Mai chemă el pe Golumbeanu, pe Cheie,
pe Scorbelici.

În tamja beutului mai cântă:
Of, of, of, inima mea,
Cum arde cu bălboraaa...
Și beau toată damigeană.
– Noroc, cuscre! Noroc, fine! Noroc! Noroc!
Mai plâng, mai povestesc din armată... iar
noroc.

Cioană îi asmute mereu pe pahar.

Coza beat vorbea femeiește cu un juncan
de prin curte,

Care rodea coceni: „Mânca-i-ar gaga,
fofoloacele!”

Striga găștele: „Boboloacele, tofoloagele,
fofoloagele!”

Mergea în patru labe. Golumbeanu povestea:
„Mă, boul ăla al meu ițeză din picioare.
Și către Cioană, care plângea: E o tâcă
a dracului de om și ăsta

Bă bibă – plânge, ce te-apucă?”
– Mai toarnă, bă, colea, că mi se viștiră buzele
– „Ioneleeee, plezni-ți-ar calul
Că mi-ai deșirat mărganul
Mărganul ăl bobonat
Pe tâțisoară lăsat” – Bă, mă luă așa o
târomeală...

I-ați văzut ce fudul e?
Uite-l trece pe drum, cu cămașa tipărită-n fund...
– Strai, bă, ce te apucă bâzdăcul acum...
– Mă, și n-am terminat de vârșat gardul,
că nu mai am
Mărăcini...

„Mărganul ăl bobonatii... îi zicea înainte
Cheie,
Care fusese în tinerete vuvar mare și cam
pezevenchi, cam votru.

Golumbeanu povestea de unul singur:
– A luat-o cu dârjala de-acolo. Și dă-i! și dă-i!
Și la urmă s-a luat și după el unul c-o dârjală
Și mai mare. O păleată uite-atâta! Da' ăla era
Numai o arătanie de om. Bungina în ziua aia.

Și pe drum ea zicea: „Bia, eu mă
desbășcăsuiesc!”

– Des... băș... căș... căă... știuște-te, muiere...

Vezi tu iepurii ăia, cum se coțăie colo-n vale?

Se iubesc și ei o țără. Și la urmă, la primul
zvón, o rup la

Fugă care-n cotro. Dacă ți-a venit să-ți iei
câmpii, du-te...

Da întâi hai acasă, bagă bolbotinele
alea-n oală

Și la urmă du-te... Și iar jap! cu paleața...

– Tu ce tot lozești aci, mă? zice către Cheie

Care vede că nu-l ascultă...

– Tacă-ți hanța...

– Bă, femeii atârnă-i curmul de gât...
E, i-a pisogit

Oasele rău de tot...

„Plânge sora cea mai mică,

Frunza-n patru se despică,

Piatra-n apă se usucă, măă! cântă Cioană
și plânge.

I-a tușănit și ea, hacapaua dracului...

– „Și-am zis verde rozmalin,

Vine-amanta lui Marin,

Din fustiță vâlvăind

Din sălbița licărint”...

– Și ea zice nu, că eu mă mărit iar...

– Fă, degeaba mai pui vână tânără la gând
bătrân. Gata!

S-a dus tinerețea.

Coza răgăduise pe tuică, nu lăsă paharul de la
Gură neam. Ailalți mai vorbeau singuri, mai

Cântau, se mai căinau, mergeau de-a bușileca,
Mă rog, își făcea beutura mendrele cu ei

mai artistic,

Dar asta-rătute.

Și tot așa, veselie mare – până se
termină tuica

Cioană pune damigeana la loc,
O-nvelește tot așa în călți.

Vine spre seară și nevastă-sa Mița
de la Craiova.

Îl găsește cheflit și-i dă în gând.

Se duce la damigeană, damigeana uscată.

– Bine, măă, c-o țineam pentru pomană!

– Nu știu, n-am văzut.

– Mă, o pusesem sus pentru pomană,
n-auzi tu?!

Că tot la tine mă gândesc, să ai și tu
pe lumea ailaltă.

– Păi, pomană fu și asta!

Lumea ailaltă este asta, ascultă-mă pe mine.

EI, A TRECUT

Parcă-i văd – ursul și ursarul
 Depărtându-se și urcând coasta, pe la canton.
 Deasupra coastei îl aștepta căruța,
 Mănată de un copil slab și gălbejit.
 O cotigă, de-aia cu două roate, și cu coviltir,
 Au pus ceva în cap cailor, niște săcoteie,
 Să nu vadă, și ursul tuști, în spate,
 Pe șuşletele cotigăi, unde era locul lui,
 S-au urcat și ei și dii! la Balcești
 Și de ci mai la deal, de unde-or fi fost ei,
 De sub munte de undeva, din Vâlcea.
 Ursul căta în vale, privind pentru
 Ultima dată comuna Bulzești, din punctul lui
 de vedere
 Acum ca și vindecată.
 Mie îmi era milă de el – era primul pe care-l
 vedeam
 Și-aș fi dorit să se comporte și el mai
 vitejește.
 Când intră între păduri, să sară sprinten
 să-și rupă
 Iantul și să se piardă în codru.

Să ia legătura cu frații lui și să se țină
 cât mai departe
 De om, trăind în libertate.
 Vreo două săptămâni am tot așteptat s-aud
 că s-a arătat
 Pe Mătăsoaia, printre stejari seculari, ori pe
 Vâlceaua Bonii, ori pe Stava o namilă firoasă
 Care dănțuie când vrea,
 La lună, se bate cu muma pădurii...
 Și bagă spaima în călătorii
 Care merg păș, păș! când trec prin păduri.
 Dar nu s-a auzit nimic și totul s-a uitat.

SCUTIT DE IMPORT

Mai auzii una! zice Nițu al Nițai.

Uite, venii de la Craiova.

Și scoate o bucată dintr-un ziar.

O desmototolește și citește:

*„Familia îndurerată anunță cu tristete
Trecerea în neființă a celui care a fost
Inginerul Gheorghe Turloi Ciurel“.*

– Nu e de la noi. Și ce dacă a murit?

Așa moare lumea și se dă la ziar o știre

Și după aia e ca și când nu s-ar fi

întâmpilat nimic.

– Da, dar să vă spun de ce a murit.

– De ce?

– I s-a tras din verificări. Cu verificările

astea noi.

A văzut el că se-ntâmplă ceva. Îl tot chemau

la cadre,

Mai dădea o declarație. „Ce avere a avut

taică-tău?“

„Nici o avere.“ Ȃia nu erau mulțumiti, îl mai
Reprogramau și a doua zi... și tot așa...

Îl săpuneau

Prin ședințe... I-au tot retrogradat...

Până când unul de la cadre i-a spus:

– Tovarășe Ciurel, reiese din acte că tatăl

Dumitale Turloi Ciurel a fost scutit de

impozit după naționalizare.

– Da, așa reiese. „Scutit de impozit după

naționalizare“

– Asta știm și noi, da' ce impozit a avut

înainte de naționalizare“?...

– Nici o avere...

– Nu se poate, că n-ar fi mai scris ei așa...

Trebuie să fi avut moară, ori moșie mare,

Ori batoză, ceva foarte important. De ce

n-ați declarat?

– Ce să declar, dacă n-am avut nimic?

– Mai gândește-te!

Și tot gândindu-se bietul om și-a adus aminte

de urs...

O fi plătit tata impozit pe urs?

Își aduce aminte că la naționalizarea bunurilor

Au venit unii de la raion și au ridicat ursul.

I-au dus la circ, sau unde l-or fi dus,

Unde a și murit în scurt timp, pentru că nu mai

Auza cântecul în jurul lui...

Nu le-a mai spus de ce n-a mai plătit

Turloi Ciurel impozit după naționalizare.

S-a spânzurat. Ȃsta e anunțul la moartea lui.

– Ia uite, bă, frate...

Unii râd. Alții îi căinează. De ce s-a

spânzurat?

De necaz, de rușine?

Ȃsta era copilul care mâna căluții atunci.

Și-mi aduc aminte ochii ursului, așa blânzi
 și supuși,
 Depărtându-se și făcându-se tot mai mici,
 Ca niște scânteioare care se sting.

ÎN CĂUTARE DE GEAMĂN

Tot felul de răceli s-au pus după aia
 pe oameni.

Mureau nu numai copii, ca înainte,
 Se prăpădeau și băieți mari și oameni
 În toată firea. După cuvântul „cotă“,
 Care băgase o boală în oameni, a mai apărut
 Și cuvântul „gripă“. „Gripcă“ îi spuneau unii,
 la început.

Da de aia pe care-i călcase ursul nu se
 atingeau microbii.

Călătura, ori mirosul lui îi speria.
 Mulți se uitau pe drum, la deal?
 Mă, ce e cu dumnealui ăla, de nu mai vine?...
 De ce nu mai vine și nu mai vine
 Ani la rând?

Era și secetă, se umbla la averi, se măsura
 pământul,

O mare nervozitate în aer.
 Și nu mai apărea nici ursul...
 Să nu mori?

Și ce-a zis Lisândria lui Mărăcine?
 – Dacă nu te calcă ursul, dacă n-ai parte de el,

Atunci să te calce un geamăn. Ori un bărbat
ori o femeie,

Dar să fie de gemeni.

Dar de unde gemeni? Că fuseseră gemeni...
mai demult

...Dar muriseră

Unul mergea din poartă-n poartă, să-ntrebe
de gemeni...

Femeile bortoase erau rugate să nască
doi odată...

Și dacă-om mai apuca să trăim până cresc,
să ne calce o țără...

ÎNCEPURĂ

Începură ăștia să are
Cu tractoarele duminicile.
Ăștia nu mai știu de sărbători.
Nu știu de rușine,
Nu știu de credință.
Niște găgăuți.

CHIRȚU

I-au făcut un control la magazie,
 Că el era președintele cooperativei
 Și i-au găsit 110.000 lipsă.
 I-au arestat. I-au confiscat tot, tot.
 Toată averea. I-au fărâmat casa peste

ăi de mai

Rămăseseră, nevastă și doi copii.
 I-au luat boi, plug, car, pământ, două case,
 Că erau ale lui, nu erau făcute de stat. Decă,
 I-au luat. I-au arestat, l-au judecat

cu martori falși.

Toți jurau că e hoț, cei care aveau necaz pe el.
 „Pe-ăsta să nu-l iertați, dom' judecător,
 zicea unul,

Că ăsta a mâncat un sat“
 I-au condamnat la moarte.
 Pe el și-o femeie din Bălcești.
 I-au dus și i-au împușcat la Craiova, la regiune.
 I-au trimis hainele acasă.
 De ce i le-or fi mai trimis?

Și când dărâmau casa,
 Mamă-sa era cu pâinea în cuptor.

Femeie bătrână.
 A ieșit și s-a uitat la ei.
 – Lăsați-mă, mă, nene, să scot pâinea
 din cuptor.

N-o surupați pe mine, că n-au copiii ce mânca!
 Aia nu. Au dărâmat casa.
 N-au vrut s-o mai lase o țară, se gândeau
 să îplinească legea.

Au luat ălbii, căpisterea, sticlele de pe corlată.
 Garnița de apă. I-au dus pe la Bălcești.
 Și l-or fi împărțit golanii.
 Un căpătâi din pat, falfâia așa pe mașină.
 Parcă îl vād.
 Se uita lumea și blestema.

După ce l-au împușcat, au mai găsit o chitanță
 Cu vreo 50 000 de lei. Cumpărase ceva pentru
 cooperativă.

Și se rătăcise hârtia.
 Și el a rămas mort. Eroare judiciară, dar el
 tot mort a rămas.

Copiii s-au mutat la o vecină pe care
 o cununase
 Chirțu. Ținea pe unul Tarzan, și ăla murise
 În război.

Terminaseră cu chiaburii, cu lupta de clasă.
 Nu mai aveau pe cine să schingiue.
 Si-au poropodit pe ăștia, gestionarii.

ȘEDINȚA

Trebuiau doborâți chiaburii.

Și s-a făcut ședință.

Întâi i-au făcut membri de partid pe unii,

Da fără ședință.

Marin Lungu zicea:

– Bă, vine Nane al Ninii într-o dimineată,
de noapte,

Îi spune femeii că mai pe seară să fiu acasă.

Da n-a spus pentru ce.

Vine seara și mă ia la ședință la deal,
la Cioarecu.

Pe mine, pe nea Florea Balănescu, pe Călin
Murgășanu

Și pe alți oameni săraci și fără carte.

Și ne-a spus acolo c-o să avem mari avantaje,

Da să spunem numai adevărul.

Dă-i, ne face un tabel cu noi

Și ne-a pus să iscălim. Cu deștul.

A pus mâna pe deștul nostru și-a apăsât
la capul scrisului,

Unde scriseseră ei numele nostru.

Apoi au început ședințele. Săptămănal.

Numai noaptea. Promițându-ne că ne dau
lemne gratis.

Numai copaci, că se naționalizau pădurile.

Gratis, dar o să plătim o cotizație.

Cotizație alt cuvânt nou, după ședință. La
început ziceam se-dinții.

Bun. Într-o sară vin acasă, cu cămașa făcută
sofile.

S-a apucat femeia să mi-o spele și-am rămas
în sobă,

Până să se usuce cămașa. M-am pomenit
odată cu sara

Bătând în ulucă tare cu un baston, de urlau
câinii.

– Cine e? Iese femeia afară. Nane.

– Hai, Mitră, hai scoate omu afară.

Să meargă la ședință.

Femeia spunea că nu sunt acasă, el nimic.

Nu plec de-aici, că de-aia l-am făcut membru.

Și să ia bani să plătească cotizația din urmă.

Eu, ostenit de la muncă și-n pielea goală,

Că nu se uscaseră cămașa pe culme,

Să merg să dau și bani, să pierd și noaptea
și cum?

Să le spun eu *cozile de topor*.

Pe frate-meu, care avea 15 oi și nu erau
declarată decât cinci

Și eu să le spun și pe celelalte.

Nu pleca deloc de la pod și bătea mereu
în ulucă

Să-mi dea gardul jos.

Comisia! Iar a venit comisia!
 Fugea lumea speriată prin curte în vale.
 Și așa: Stați, să măsurăm!
 Curtea e prea mare – ziceau.
 În loc de 30, 15 ari.
 Să muți gardul, auzi? Până diseară să fie mutat!
 Și la urmă veni și acordul global.
 Au luat-o de la un hectar și-au ajuns
 la 10 hectare.

Pensiile la oameni nu le-au mai dat deloc.
 Îți dădeau un hectar, să-l muncești. Ziceau:
 După hectarul ăsta

Trebuie să scoți 2 000 de kilograme.
 Oamenii muncind ca lumea, scoteau mai mult.
 Împărteau cu statul jumătate jumătate.
 Da' în anul următor îți cerea ca după
 hectarul ăla,

În loc de 2 000 să scoți 5 000...
 Sau 6 000... 7 000 de kilograme.
 Și atât de mult au mărit, încât acum nu mai
 poți lua nimic.
 Dar nici lumea nu mai are tragere de inimă
 să muncească.

Cum vrei să-ți prășim, întreabă dimineată pe
 Brigadier:
Simplu sau cu fontă?
 Își bat joc de el. „Cu fontă“ – acopereau puțin
 dudăul,
 Venea negru, și rămâneau mustățile dudăului –
 ca o fundă.

Negru peste verde.
 Mitra lui Gănescu mergea la câmp și se punea
 pe cântat:

„De când sunt colectivistă...
 Hai global, global,
 Tu m-ai băgat la spital... măaaa...”

Difuzorul cântă-n geam,
 Mămăligă nu e neam,
 C-am avut un bănicior
 Și l-am dat pe difuzor...
 Hai global, global... măaaa...”

Dacă-i auzi de departe, pe câmp, zici:
 I-auzi ce bine le merge ălora, cum cântă.
 Muncesc, râd și se veselesc...

MARIȚA DE LA MOARĂ

Unul o întâlnește pe Marița de la moară
Pe drum.
Și să vorbească și el ceva cu ea.

– Marițo, ai îmbătrânit și tu, Marițo!
– E, am îmbătrânit!
Știi tu că am îmbătrânit...
Da' câți dinți mi-ai frânt în cur?

CULEGĂTORII DE SPICE

Pe vale au pus grâu. De la biserica asta,
Până la moară.
S-a făcut zid de grâu.
Iar pe primăvară începuseră puii,
bobocii oamenilor
Să iasă din curte-n grâu
(Că li s-au mișcorat rău de tot curțile).
Și veneau pândari, să le ia, să le ducă
la primărie.
Și totodată, le înscriau la recensământ,
pe toate,
Că toate ieșeau în grâu, nu mai rămâneau
pitite,
A venit o ingineră mai bună, nu le-a mai luat.
– Mai păziți-le și dumneavoastră.

Și acum au venit combinele
Și-au secerat, l-au și încărcat,
Au adus și pluguri, să are pe margini
Să nu ia foc – și cu cisterne de apă,
Să stingă.
În două ore l-au secerat, au plecat cu el.
Și oamenii strâng la spice.

E lumea pe jos, cu sfială,
 În genunchi, se uită speriată-n jur,
 Au mai rămas spicele călcate de roate.
 Și țăranii, în genunchi, tot satul
 Le culeg speriați.

Ei inșiși par niște spice frânte.

LUI LUMÂNĂRI

Țața Anica îl luase la prășit, într-o zi.
 Și mama a trecut pe acolo.
 Și i-am dat bun lucru.
 Mi-a mulțumit frumos.
 – Ce faci aici, nea Dumitre?
 – Cosesc și eu pe-aici.
 – Bine, nene.
 Da' Anica se uită după mine.
 – Dă-l dnă! Că e nărod!
 (Cine-i lasă coasa pe mână?
 Avea un târș, și dădea și el din mâini așa)
 – De ce nu-l lași acasă?
 – Dă foc casei, îmi lasă ușa deschisă.
 Da' așa îl iau, să-l văd ce face.
 – Și ce face?
 Se duce pe vâlcele. Pe Dobret.
 Pe Vâlceaua lui Cină și vine-ndărăt.

A murit sărac. Cu niște trențe de haine.
 O căciulă rusească și mintean mic.
 Și-n tron au pus niște cămăși de-ale lui, vechi
 N-a avut și el parte să-i astearnă, ca la noi,
 Velniță, ceva.

Îi murise o fată mare, Rora, nu de mult.
Și Anica ce-a mai avut și ea, a cheltuit cu fata.

Mama o întâlnește pe Anica.
Venea de la deal.

– Ce faci, fă?

– Luai lumânări.

Că pomenesc poimăine.

Fac o țără pomană și-i dau haine,

Că atunci n-am avut. Și-n toate nopțile

Îl visez că să-i dau haine.

Alesei grâu. Adusei lemne.

(Un maldăr de lemne cărate cu capul),

Pusei varză la acrit...

Și Anica s-a dus acasă

Și a murit.

Și mâncarea aia și lumânările i-au trebuit

La moartea ei.

De vreo două săptămâni tot spunea la oameni:

Îl visai, îl visai că să-i dau haine.

Și când colo, hainele alca erau ea!

OCHETELE

Îi dureau dinții pe câte unii
Și era unul care trăgea dinții.

Și-l chemau.

– Vino și pe la mine, că mă doare dintele
de mor.

– Vin.

Își lua sfoara. Nu orice sfoară era bună,

Doar aia ceruită – subțire și ceruită, –

De nu se rupe. (O pun, la Dunăre,

La undiți și trag crapul atâta.) Nu știu

De unde făcea rost de ea.

Și cu cuiul. Își lua cuiul ori cerea de la client.

Și băga ochetele aței și apuca dintele.

Și capul celălalt al sforii legat de cui

Și cuiul îl bătea în masă.

– Ai o masă?

– Da.

Și bătea cuiul în masă

Și ăla, priponit de dinte, se uita cum intră

cuiul în masă

Și-i părea rău că i-o găurește.

Se mai uita doctorul prin casă.

– N-ai o cutie?

– Da.

Și trimitea pe altcineva să ia cutia (cutii de-ălea
de lemn).

„Ca să punem aici pe cui, pe floare, așa.
Ca să nu iasă când scoatem dintele. Să vezi
ce ușor iese...”

Și între timp unul, care venise cu doctorul ăsta,
Așa ca ucenic, să mai bea o țuică,
Îl înțepa cu sula pe la spate.
– Iuu! țipa bolnavul.
Și când se zbicea, ieșea dintele.
– Gata! Văzuși ce ușor fu?
– Ușor pe dracu! De ce nu-mi spuserăți că mă
înțepați în cur?

Nu mai pot!
– Lasă, că asta e injecție, că am auzit că acum
așa se scot

Măselele la oraș, numai cu injecții,
Și, ca să nu se infecteze, hai să mai bem o
țuică.

Să știi că ochetele ăsta al meu n-are moarte!
– Nu mi s-a întâmplat să se desfacă,
sau să se rupă
Așa.

Asta era în Nătărăi la vale.
Dentistul ăsta era dintr-ai lui Vulpe al bătrân,
(Sau dintr-ai lui Calotă?)

Aici la Gura Racului și la Mătăsoaia maistor
la scos măsele

Era Panduru.

El nu mergea pe păcălitate, ce ată, ce-nțepat
în bucă?

Îți scotea măselele cu cleștele, ca pe cui.
Te punea jos pe-o rogojină – venea cu
rogojina la
Subsuoară – și nu știu cine îi făcuse rost de
niște clește
Franțuzești. Foarte bune clește! Te pui
cu Napoleon?! Patent, domnule,
Se înșuruba pe dinte
Și nu-l mai scăpa. Tu stătea întins pe spate,
Îți punea genunchile pe piept, și trage!
Pfuu! Avea putere în mâini, și-l ajuta și
scula – franțuzească –
Se nimerea să scoată și două măsele odată,
Așa de bună era.
Așa l-a găsit odată tata pe Chirimentu,
Cu gura plină de sânge, cu două măsele
în mână,
Și ăla îi întindea rogojina iar, să-i scoată alta,
Că n-o nimerise pe cea rea.
– Ptiu, fir-ați ai afurisitului de dinți!
Scoate-i pe toți odată, să termin odată
povestea,
Că te-apucă durerea când ți-e lumea mai
dragă!

Și-ți duci viața într-o durere!
– Taci și cască gura mare!

LA DI

I

Moșul (Logofătul), ca să-l întărate pe
Popa Niță:

– D-apoi dumneavoastră sunteți de-ăia făcuți
repede, la Di!

Se încărca bine o căruță cu zdrahoni, aleși
din câteva

Comune și mână, nene, peste Dunăre, la Di
Acolo era fabrica de popi.

Îndesau desagii cu merinde pentru drum.
Și acolo făceau o țără școală,
Să cetească la vecernie, utrenie, rugăciunile
astea,

Știi, rugăciunile la botez, la nunți,
la înmormântări.

Nu știi cât stăteau acolo, nu prea mult,
că le era

Degrabă, îi hirotonia, le dădea harul, ăla
cine-o fi fost,

Că dacă n-ai darul, poți să știi tu carte
cât de multă,

Și termina – cine-o fi fost ăla.

– Mai ai pe cineva? Întrebă ăsta de-i ungea?

– Păi, băiatul de la cai.

– Să vină și el.

(Pe ăsta nu știu dacă-l ungea chiar popă,
poate țarcovnic.)

Trece și el: „Doamne miluiește, Doamne
miluieșteee...”

Păi, de unde știa Cină de citea chirilicele?!

Era chior, legat, așa, la ochi – și când citea

Îl închidea și pe ălălalt – și-i dădea înainte.

Și nu greșea neam.

Avea casa mai sus de canton, unde era gazdă
de hoți.

La canton, nu la el, și avea ceaslovul

Așa de gros. Și citea în biserică – asta de
la vale

De la lilieci – aci la Săliște.

Nu-nțelegea nimic ce cetea el, era slavonește.

Citea cântările de speria cucul pe coastă.

Avea coadă la spate – și legat la ochi.

Da' bun gătje! Ai fi zis vienez – că s-a școlit
la Beci,

nu la Di.

Acum, cu care popă o fi fost?

Cu al preotesei aleilalte, străbunica Jenicăi?

Pe urmă au început să facă seminarul
de patru ani

Și pe urmă de opt ani.

Nu știi cum o fi acum,

Apoi știi cum se făcea înainte? zicea Moșu.

Se făcea așa:

Trebuie să ai glas și să știi o țară școală.

Îi încărcă în căruță cum zisei, și cu slugi

de cai,

Cu darurile, cu mâncare cinci-șase zile

și plecau

la Di. De la Bulzești îi încărcau pe ai

din Prădătoru,

Din Frățila, se întâlneau la Picături cu ai de

Veneau din Gaia, Murgăși, Velești –

Treceau de

Craiova și spre Calafat la vale! Și acolo,

la Calafat,

Treceau Dunărea cu vaporul și se opreau

la Vidin.

Frumos oraș Vidinul, măcar că nu sunt

numai români

Acolo. Are cetate și școală de popi.

Și-ncepeau școala la școala de popi. În trei

patru

Săptămâni erau gata.

Da' popa Niță nu voia să recunoască.

– Nu, că eu am făcut seminarul la Craiova.

Și tatăl meu, Centurianu, tot la Craiova a făcut.

II

Dar unde-o fi învățat el, Cină, cântările

În limba slavonă?

– *Otci nașâi! Otci nașâi!*

De răsuna vâlceaua.

Nimeni nu-nțelegea la noi „otci nași“.

Și nici Cină.

Dar el zicea că asta a fost osânda lui,

Să cânte fără să priceapă

Și să citească fără să fi învățat carte.

III

Cină era și târcovnic și cârciumar.

Că avea cârciumioară acolo sus,

pe drumul Vâlcii,

Deasupra Mătăsoaiei.

Se ducea mama la horă acolo, când era fată.

Mama și cu surorile mai mici.

O luau pe potecă și suiau dealul.

Și acolo jucau în curte, în vârful dealului.

Hora și cântecele erau pe românește.

Se zice, ăștia ar fi fost și gazdă de hoți.

Mai veneau hoții și mâncau aici, și plănuiau

pe cine

Să mai prădeze. Și nici Cină nu era scutit,

Și odată o fată a Ruței i-a auzit vorbind.

Pe furiș. Dăm lovitura la...

IV

Și ea a luat banii

Și i-a pus sub găscă. Avea o găscă pe ouă.

Și-au venit hoții spre ziua.

Ca hoți, nu ca muserii. Așa, mânjiți cu boji,

ca toți dracii. Și-au început să-l chinuie

pe Cină

Să dea banii. Și ăsta nu i-a găsit.

Nu știa unde să le spună că sunt.

Noroc că nu l-au omorât în bătaie.

De, mai aveau nevoie de el!

Și a doua zi, Ruța s-a dus și-a venit cu poala
Plină de galbeni, din cuiabar, de sub găscă.

Și c-un boboc – se nimerise să iasă

Atunci din nou.

Tot așa, strălucind parcă

era un galben mare viu.

N-au tăiat găscă aia, au lăsat-o de-a scos

Multe rânduri de boboci și-a murit de bătrânețe.

Se gândeau că dacă-i mai călcau hoții

Să se pitule toți sub aripile găștii.

Sandu lui Cină era băiatul lui Cină ăsta.

Dar unde-o fi ceaslovul ăl gros,

De pe care citea el în limba aia răgușită?

Și cât să fie de-atunci?

MÂNA

Paralizase, biata de ea,

Mișca numai o mână

Și noaptea-ntindea și ea mâna

Și-o pune pe unchiașul ei.

Asta îi făcea ei bine.

Ei, dar pe el îl supăra asta foarte tare.

Și n-aveau decât un pat.

Și, seara, el o lua în brațe

Și-o pune pe un scaun,

Ca să nu mai pună mâna aia pe el.

Și trăgea și el un pui de somn toată noaptea.

O auzea o vecină plângând – mergea păs-păs

Și o târa în pat. Pleca.

Bolnava pune mâna pe fruntea moșului.

„–Dormi?“

„–Uliu? Cum ajunseși aici?“

Iar o așeza pe scăunel.

„–Nu vreau aici–“

„–Taci, că-mi luași alăuzul!“

Dormea. Sfoor! Sfoor!

Și ea sta așa încremenită pe scaun –

De, dacă nu se putea mișca!

Așa sta, în fund, până dimineața.
 Da din mâna aia slobodă,
 Pălpăia din ea, încercând să-l ajungă
 Pe bărbatu-său, să-i ia puterea
 (Că lui i se părea că de câte ori pune mâna
pe el
 Îl sleiește de toată snaga – puterea lui se
scurge
 În paralizia ei și amețește. Așa i se părea)

Ea țipa, urla, se văieta în toate felurile
 Și el dormea, că nu prea auzea bine.
 Îi dăduse Dumnezeu norocul ăsta,
 Să n-o mai audă pe nevestă-sa țipând de
ani de zile.
 El sforăia și cosea la baniți – hârș! hârșc!
 Hor! Hoorr!
 Și aia protăpită pe scaun, trează,
 Cu mâna a bună întinsă spre el
 Să-i ia puterea
 Și nu-l ajungea.

MOANȚĂ

Venea cu țuica și-i da mamei.
 Zicea:
 Ia și dumneata.
 La vremuri grele, trai bun,
 Ca să poți rezista.

SECUREA

Tata Anica lui Marin era fata lui Ilie Turuc,
 Fratele lui Gheorghe Ionescu, moșu-meu.
 Ea și cu Lița, mama lui Marin al Liței,
 Amantul Netii.

Făcea Lița:

„Mă dusei la biserică,
 Mă-nchinai cu amândouă mâinile
 Și aprinsei lumânările cu vârful-n jos“ ...
 Ca să elibereze femeia,
 Să-i elibereze băiatul.
 Țsta al ei, băiatul ăsta, era și el însurat,
 Cu copii mari – și-acum se luase cu aia,
 Și Neta, să-i spargă casa nu alta!
 Marin îl chema – Marin al Liței și acum
 Își părăsise nevasta, pe Gherghina
 lui Ghiță Lăutarul,
 Cu patru-cinci copii și s-a dus la aia.

„Fă, lasă-mi băiatul,
 Fă, lasă-mi băiatul! – Îi zicea Netii
 tața Anica,
 De câte ori o vedea pe drum.

„Ce? Îl ții eu legat? El stă de bunăvoie“,
 Râdea Neta și trecea tanțoșă la vale.
 Și la urmă, Anica s-a dus la biserică.
 S-a rugat, așa cum spusei – cu amândouă
 mâinile –
 Cruci de-alea mari. Și-a aprins lumânările
 cu vârful-n jos.

Și Neta a murit.
 Și-acum murise și tața Anica.
 Și fetele măritate acolo în comună,
 Leana, Ioana și Maria
 Au început să facă inventarul lucrurilor.
 Lada cu țoale,
 Dulapul, patul, scaune, niște trancafuse –postava,
 cârpătorul, fiarele de pe coș, tuciul...
 toată gospodăria

Nu găseau securea.

„Mama a avut secure.
 Fă, ai găsit securea?“
 „Nu.“
 „Fă, ia vedeți la Jenuța lui Gică Roșca?“
 – Păi, eu am secure, ce-mi trebuie
 securea ei?!

Întreabă ele și la Mitra lui Trică Roșca.
 La urmă la Păuna.
 Securea, nu.
 „Fă, unde e securea?“

Și așa se frământă ele vreo două săptămâni.
 Când una o visează pe mamă-sa.
 – Vă omorâți căutând securea.
 Nu vă mai omorâți.

Duceți-vă în pivniță și uitați-vă după ușă.

Nu vă mai chinuiți, că e acolo!

Și bani de parastas găsiți în pod

I-am pus eu bine, în buzunarul șortului

Și șortul chitit bine după un căprior.

Și dimineața vine asta veselă și zice.

– Fă, am vorbit cu mama.

Securea e în beci, după ușă.

S-au dus – și-au găsit-o acolo.

Vezi ce grijă au și morții de ai vii?

Și peste alte două săptămâni iar se arată

Tata Anica în vis. De rândul asta Ioanei.

– „V-ati bucurat voi c-ați găsit securea

Dar vă spun ce e cu ea.

E a lui Nae Banța.

Știți că el era vecin cu unchiul Gheorghe

Prăzaru.

Și era foarte rău și dușmănos.

Și-ntr-o zi, nu știu cum a scăpat porcul

lui Gheorghe

În curte la Banța. A rupt niște uluci

Din gard și-a intrat.

Și eu eram pe acolo, pe la fete – erau Nicolita,

Fănica, Rica și Mitruța.

Și auzim zgomot. Vocea lui Banța: Hau – Hau

Fir-ar al dracului! Și un gîit lung.

Și ieșim în curte și vedem cum apare purceaua

Cu securea înfiptă-n spinare – plină de

sânge...

lese și nea Gheorghe

– Bine bă, orberțule – ce ai cu un biet animal?

– Să vi-l țineți în curte.

Purceaua a murit – dar nici Nae n-a mai văzut

securea înapoi

Nea Gheorghe mi-a dat-o mie“.

Și aici Ioana s-a trezit.

Surorile ei s-au speriat când le-a spus.

„Aoleu, ce să facem cu ea?“

S-au dus și la tata Nicolita și-au întrebat-o.

– E, eram eu mică – și orbețul ăsta de Nae,–

Ne pomenim cu purceaua cu securea-nfiptă-n

spinare.

Scăpase-n curtea lui și-a zis că-i rămă-n curte:

Și-a dat cu securea de-a azvârlitelea după ea.

Un păcătos! Numai de-astea ne făcea...

Și fetele Anicăi s-au chibzuit ele

Și până la urmă s-au dus și-au pus securea

în pivniță,

După ușă, unde-o găsiseră.

Și la urmă a trecut un om de-aici de la deal

De prin Săculești și i-au dat-o lui,

Că le era frică s-o mai țină.

Și omul ăsta lucra într-o zi în grădină

Tocmai tăiase un prun, care-i umbrea grădina –

După ce că avea acum pământ puțin îl

mai umbrea și prunul

Al naibiului prun!

Și vine unul de la sfat – cu un ordin să mute

gardul mai la vale

Că s-a micșorat acum lotul iar

Nu mai sunt 10 ari ci cinci ari – c-a ieșit o lege

nouă,

Numărul 257 sau 578... sau 386... sau 2514...

cam pe-aici!

Și omului i s-a făcut negru înaintea ochilor.

Și ăla zicea să-nceapă chiar atunci să mute

gardul.

Că nu se mișcă de-acolo până nu-l mută,
 Că toți și le-au dat mai în vale –
 Și-a început să-l îmbrâncească...
 Și asta odată pune mâna pe secure
 Să se apere – și-i ia capul.
 „Mai la vale, mai la vale“
 – zicea, văzând cum se duce capul de-a
 tuturiga...

Acuma e la pușcărie –
 Și securea, nu știu ce s-a făcut cu ea.
 Și fata asta a Anicăi,
 Asta de n-a visat-o încă,
 Așteaptă din noapte-n noapte pe mamă-sa.
 Să i se arate și să-i dea noi instrucțiuni
 în legătură cu

Securea.

BIET DE LUI

Nu zicea: *biet de el* sau *bietul* cutare,
 Zicea: *biet de lui*.
 Ehe, asta al lui Sfoiag, biet de lui!
 Tată de copii mulți. Biet de lui!
 Și năroada de nevestă-sa ce-a mai făcut?
 Avea clacă la curat de porumbi,
 În curte, stăteau toți,
 Care mai bătrâni, care mai tineri, pe grămadă
 Și curau porumbi – foile le aruncau într-o parte,
 Porumbii în alta –, mai glumeau, mai râdeau,
 Spuneau povești – ai tineri se mai ciupeau...

De,

Ca la clacă! (Uite, mi-e dor de clăcile alea,
 Parcă-au trecut două sute de ani de atunci!)
 Și Ioana asta a lui Sfoiag al Mic,
 Gazda – parcă s-a simțit o țară rău.
 S-a dus în casă și-a născut.
 Și, dimineața, ea băga porumbi în pătul.

Copilul l-a pus într-o troacă
 Și l-a băgat sub pat, să moară.
 Ea zicea că l-a uitat.
 Și veselă și ușoară se întrecea cu oamenii

La cărat de porumbi, cu postava în cap.

Și tocmai spre prânz:

– Fata tatii, zice Băraie, tu nu te uzmi așa, cu
greutăți,

Că ești bortoasă și te stârpești, ferească
Dumnezeu!

– Îu! zicea ea – mi-am uitat de copil!

Și aruncă postava aia și fuga în casă.

Copilul tot acolo în troacă, vânat – da' trăia.

Domnule, dacă are omul zile, n-ai ce-i face!

Și copilul ăsta, *biet de lui* – e Ionică ăsta, de-l
trimesei

După boji că deseară sunt joimarii și facem
focul cu boji.

Biet de lui și biet de taică-su,

Că l-au găsit mort pe deal.

Era un om înalt, voinic.

A căzut din picioare – cine știe din ce i s-o fi tras,

Din vreo supărare.

Deseară poate vine și el,

Și se așează pe scăunel, în jurul focului.

Și Popoveanca ofta.

Ea le ducea grija tuturor, rude sau străini.

„E, așa lele, gaică, muică și de toate!“

Așa zicea Popoveanca:

Începea cu „biet de lui“ și termina cu

„E, așa gaică, muică lele și de toate“.

Și la urmă ofta.

Ce-o fi fost în oftatul ăla al ei,

Ce năduf – ce dor în capul pieptului?!

JOIMARI

În seara de joimari copiii mergeau pe coastă

Și culegeau boji uscați,

Câte două trei brațe și le duceau în curte.

În fața pridvorului...

Am strâns și eu, de multe ori,

De pe coastă cu Ion al lui Nină, Rine al

Cazacăi,

Cu Ionică, frate-meu.

Seara, mama făcea focul în curte.

Tot satul atunci era numai focuri...

Și în jur

Puneau scaune – pentru morți.

Să se așeze pe ele.

Și între foc și scaune turnau apă de jur

împrejur.

– Vine și Popoveanca asta? o întrebam pe

mama,

Și cu ăsta, Ionică, de ziceai că l-a trimis ea

Să adune boji...

– Ehe – asta o fi fost acum o sută de ani!

Eu n-am mai prins-o – am prins-o pe
 Popoveanca a tânără,
 Nepoata ei, da de asta a bătrână mi-a povestit
 și mie
 Muma... Și astăzi nu știu de ce mi-adusei

aminte de ea
 Și vă spusei. Ionică ăsta a murit pe front la '77.
 Soldat Băraie Ion.

– Și vine și ea? dacă-ți aduseși aminte de ea,
 Înseamnă că are de gând să vină. Și ea și
 soldat Băraie Ion

E și seara lor. Și el ar trebui să apară.
 – Ei, dacă-o veni... Dar ce să caute în curtea
 noastră?

Fiecare

Se duce în curtea lui...

Dar ce curte, că nu mai e nimic –

S-a devesit totul – casele alea s-au dărâmat.

Mă duceam și mai aduceam un scaunel.

Ultimul care mai era în casă

Și nu prea era bun, că se cam hătâna...

Stăteam cu el pitulat la spate, să nu-l vadă
 mama.

Or încăpea doi pe-un scaun? mă gândeam.

– Hai, pune-l aici, dacă tot îl aduseși.

– Vorba ta, dacă mi-au venit mie în gând.

Înseamnă că n-au unde să

Tragă. Curtea noastră e mare.

Și la urmă între foc și scaune turna apă de jur
 împrejur.

Și lăsa garnița cu apă pe un scaun.

Scaunele rămâneau acolo,
 Nimeni nu zicea nimic.
 Mama cădea pe gânduri. Se auzeau focurile
 Troznind și la Nea Mii, și la Tata Leana
 Și la Ion al lui Nină.

CÂINELE

Câinele era legat lângă porc.
De Crăciun au tăiat porcul
Și câinele a început să urle.

Nu mai voia să stea legat
Acolo.
Îi dădeau drumul,
Venea, lua pisica în gură
Și-o ducea în locul porcului.
Vezi, voia și el un suflet lângă el.

După aia, hop! n-au mai avut neam porc.
N-aveau cu ce să-l țină.
Pisicul nu mai voia să doarmă
Cu câinele. Asta urla.

Și-a ținut-o așa, într-un urlat,
De la colectivizare până încoa'—
De n-au mai avut ce să-i dea lui.
Și-a plecat.
S-a pierdut în lume.

TRENUL

I

— Uliu, nașicile,
Păi, ce, noi plătim la *trin*?
Noi ne ducem, după seceră, la Piatra Olt
Și ne urcăm pe coperiș,
Sunt tot oameni de-ai noștri,
Scoatem opincile și stăm cu picerele goale
Pe coperiș.
Ne ciucim bine.

La podu peste Olt e mai greu,
Că trebuie să ne aruncăm pe burtă.
Că ne ia capul podul.
— Mă, Fane, da' controlorul nu vă amendează?
— Uliu, nașicile.
Păi, ne prinde el?
Păi, noi fugim pe coperiș cu picerele goale
Și el merge în ghetе.
Când se dă țignalul, el se dă jos
Și noi ne urcăm iar, pe partea ailaltă.
Toți și chiotim.
De se nimeresc și niscăi hăulici cu noi,
Strigăm și chiotim,
Și nici nu știi când te vezi acasă.

II

– Ce-ți place, mă, Fane, mai mult și mai mult
 La București?
 – Nașicule, fundul curților...
 Nici nu știi ce-au pe-acolo!
 Intru cu cobilița și mă uit.
 Strada e doar așa de formă.
 Strada e ca la Caracal.
 Fundul curților e Bucureștiul!
 Acolo găsești tot felul de elea.

Marin al lui Pătru l-a auzit pe Fane ăsta
 Vorbind cu nașul
 Și s-a întors și-a povestit în tot satul.
 – Băi, băiete, de ci, de coada vâlceleii la vale,
 Sunt alt fel de oameni!
 I-auzi: „picere“ și „trin“!
 Țștia se trag, ori numai din Traian, ori numai
 din Decebal,

Că sunt prea iuți pentru amândoi.
 De ci, din Nătărăi-Năstăsești la vale,
 De unde-ncepe Romanaii sunt numai români,
 latini, giantă.

În toate comunele ălea: Dobret, Călui, Apele vii,
 Să te duci și să ascuți din dosul gardului,
 Să-i auzi vorbind.
 Ai zice că-nțelegi câte ceva... ai, or fi portughezi?
 Da' da'... eu știu! Le-am luat seama.
 Altfel, ce oameni de treabă!...
 Și buni pe front. Frate, să-i vezi pe front!

OAMENI DE LA RAION

I

Veneau comisii de la raion,
 Niște oameni necunoscuți – cine-i mai văzuse
 Până atunci prin sat? Dracul! – veneau
 Să se înscrie lumea la întovărășire.
 Seara, seara erau chemați la primărie.
 Când se-ntorceau și ei de la arat.
 Acolo dădeau de comisia de politică
 de la raion,
 De la Bălcești.

Făceau ședințe cu noi, de față cu primarul
 Și cu secretarul comunei.
 Boiangiu primar, Manea secretar.
 – V-am chemat aici, că ne-am gândit
 să facem și noi
 O întovărășire.
 – V-ați fi gândit dumneavoastră – zicea ațoasă
 Tilina, da noi nu ne-am gândit.
 – Nu ne-a dat prin cap! – sârea și Nete.
 Țșia se făceau că n-aud.
 – O întovărășire are multe avantaje.
 Totul e al dumneavoastră, dar să distrugem

Haturile astea...

- Haturi? Bă, ce sunt astea?
 - Ce sunt alea *haturi*? Noi n-avem de-astea!
 - Mejdinele, mă!
 - Mejdinele, la astea le zice haturi...
 - Și de ce să le distrugem?
 - Că acolo se încuibă rozătoarele, iepurii,
sobolanii...
- Fiecare mejdină de-o palmă e ruptă din teren.
Trebuie să le distrugem, că pământul tot
al dumneavoastră e.

II

S-au înscris unii, așa cu inima-ndoită.
Ce-or fi având ăștia cu *rozătoarele*?
Cum au trăit până acum,
S-o ducă și de-acum înainte, nu?
A doua seară voiau cererile înapoi.
„Să văd ce-am declarat eu acolo.”
Luau cererile și le rupeau.
Veneau zgâriați, cu ochii vineți
Se bătuseră cu muierile și păreau lămurii.
„Cum să ne întovărășim noi cu alți douăzeci?
Mai alegem noi, la toamnă, care e
dreptul nostru?”
Ori nimerim mai la vale, ori mai la deal.
Pământul nu e peste tot la fel.
Nu e tot ăla.”

III

Un an li s-au dat la ai întovărășiți
Bucate cu kilogramul

De unde luaseră cu carul, acum, vorba unuia,
Abia își umpleau buzunarele.
„Bă, dacă ar fi semințe de floarea-soarelui,
Le-aș termina până acasă.”
„Păi, de-ai, că asta nu e decât întovărășire...
Trebuie să facem gospodărie colectivă...”
Oricum, era bine, că nu mai dădeam cote,
Că se spetiseră împlinind cotele statului
Muncau tot anul, ieșeau datori, cumpărau și
Dădeau, iar unii mai intrau și la puscărie,
ca sabotori.

IV

La urmă a venit ordin să se înscrie la colectiv.
- Ce-nseamnă asta? Nu le-am dat odată?
Comisia răspundea cu blândețe. Mereu venea
Altă comisie. Câteodată cu lăutari. Taraful
cu dible la poartă
Trăgeau frumoșii cu arcușul, de ziceai că e
nuntă și activiștii în casă cu lămuritul.
- Tot al dumneavoastră e pământul, oameni
buni!
Dar nu mai aveți obligații. Își ia statul asupra lui
Foncerea.
- Ce? Ce-și ia?
- *Foncerea*... Obligația de a plăti el datoriile...
- Și ce l-a apucat?

Venea lumea la primărie și pleca înapoi.
Bărbații spuneau că e pământul femeilor,
Femeile că e al oamenilor.
Când se nimereau amândoi, ziceau că-l

păstrează

Pentru copii.

Unul se pitulea și venea ălălalt, care zicea
Că el n-are dreptul să-l dea.

– Dumneata de ce nu te înscrii în colectiv?

– Să se înscrie și ălalți.

Povestea se târăgăna, raionul a început să se
Înfurie.

Intrau peste oameni seara,

Bărbații prinseseră de veste și stăteau fugiți.

– Păi, nu e acasă omul.

– Atunci, hai dumneata, femeie!

Care aveau căruțe, li se inhămau caii la căruță

Și suiau mai multe femei în căruță.

– Dii! La Comitetul provizoriu! Noaptea

Pe-ntuneric.

DARUL LUI TRANCĂ

Cum spusei, Trancă a avut darul ăsta a lui:

A plâns în mă-sa.

Da' ce plâns!

Ce s-o fi mai jelit, ce s-a mai văietat,

Înebunise tot satul!

Se strângeau și ascultau la gard,

Că nu-i mai lăsa femeia să se apropie,

să pună urechea.

Cine știe ce mai zice și-ăla mic,

Și tot neamul trage ponosul.

Sau le spune pe unde sunt îngropate

niscăi comori

Și se duc alții și le găesc.

Dar și așa, de pe linie și tot se auzea!

Cum ar curge o apă turbure, furioasă, cum

ar curge Dobrețul,

Când vine mare, de la deal,

Așa se auzea plânsul...

„Taci, cu mama! Taci, cu mama!“ zicea femeia

Și-și ștergea lacrimile,

Ca și când copilul ar fi plâns cu lacrimile ei...

Dacă el era încă nenăscut îi plângea

lacrimile ei...

Plângea pe datorie, cum ar veni,
„I-auzi, că toți golanii sunt la putere“—
Tâlmăcea unul, Constandin al Dinei a lui
Dineată.

Așa i se părea lui că zice pruncul.
„Or să ne facă să ne mușcăm unghiile,
Să arăm cu unghiile de la mâini și de la picioare
Și să le dăm recolte întreprite, să le care ei
Și să le vândă să nu ne lase nimic“...
„Zice el așa?“
„Păi, ascultă și dumneata?“
„Eu n-aud decât ghelălăit, olicăit“
— Torul e chestie de interpretare, mă neică,
A intrat în vorbă Niță Vulpe.
Cum interpretezi, așa este. Ca la vise.
Visezi o apă mare, neagră, și zici că e de rău,
de rău este.

Cazi în ea și te-a luat valul
— Și mai puneți-vă lacăt la gură, că vă aud
fanarioții.

O să vă pună bir și pe ascultat și pe statul
la poartă

Și pe poartă și pe interpretare... Hă, hă!
— Stt! c-a zis una și mai...
— Ceee?
— Dați-l mai tare, dați-l mai tare! s-auzim și noi...
— Hă, hă... copilul plânge și el cât de tare
poate...

Cum să-l dăm noi mai tare sau mai încet...
— Zice că două sute cincizeci de ani
de acum încolo
N-o să... și încă trei zile. Două sute cincizeci
de ani și trei

Zile!...
— Huoo!
— Femeie, țineți cobe, că ne menește tot rău!
Nu năpăstui satul, muiere! Auzi tu?
Nu năpăstui tot Dobrețul!

Da' ce putea să facă o mamă?
Plângea și ea cât putea,
Plângeau babele pe șant —
Și copilul, de ce auzea atâta jale afară,
De-ai se pornea mai tare, acolo în burtă —
Și nu voia să se nască neam.
Vine un uncheș de la deal cu pași mititei, târșiți
Și vede oamenii cu gâturile
Peste gard și lumea jelită.
— Ce e mă, nene?
— Păi, uite așa și-așa. O să fie rău de noi
Două sute cincizeci de ani și trei zile
Că toate schimbările or fi în rău —
Și alea care ni s-ar părea că sunt de bine
Or fi și în mai rău...
Și tot așa
Din belea în belea
Până ne-om subția de tot și ne-om stârpi
de pe fața
Pământului, să rămână ei...
— Fa-na-ri...
— Pss! Că vine unul de la vale, pe-un cal roșu
— Asta nu e Roșu? Calul știi... de i s-a furat
unuia în Bulzești
— Pss!... că s-apropie...
— Și dă-l păcatelor mă-sii și pe zmiorcăitul
ăsta de predică de mic.

Că io nu cred neam! Să mă pici cu ceară
și nu cred.

– Mă, neică, tăceți, mă, din gură, zice uncheșul,
Lăsați-mă să ascult și eu o țără.

A intrat în curte, s-a apropiat de prispă,
Câinele nu l-a lătrat că era ocupat, că trăgea
și el cu urechea

Și da din coadă și hămăia,
A stat moșu pe gânduri, a clătinat din cap,
A mai făcut un pas pe scară, s-a dat jos...
Și-a băgat deștul într-o ureche și-a ascultat
doar cu ailaltă...

– Hm! a zis.

– S-aude? S-aude? a-ntrebat nu știu cine...

– S-aude! a gemut al uncheas cu barbă albă.

Odară îi albise

Barba de tot și-i crescuse lungă până-n
pământ

„Și ce s-aude nu e de bine!”

Mă, și ce mi s-a pus moșneagul pe plâns...

Și-a plecat plângând așa, la deal. Și nu le-a
mai spus nimic,
Și podidit de plâns a dispărut în praful drumului.

Și nimeni nu știa cine e. De unde-a venit?
Mai târziu, unii și-au dat cu părerea că ală
trebuie să fi fost

Dumnezeu... Și când plânge chiar Dumnezeu
nu e bine,

Nu e de bine neam, ascultați-mă pe mine.

Și ală călare pe un cal

Roșu venea de la vale, s-apropia, s-apropia...

CASA

Fane al lui Dincă Teslaru

– Bă, Nicolae, e grozav ce mi-au văzut ochii.

– Ce, mă ?

– Au început acum și cu casele.

Apare c-o zi înaintea comisiei și spune:

– Nu știi pentru ce am venit?

– Pentru ce?

– Am venit să vă anunțăm...

– Ce să mă anunțați?

– Că mâine ne prezentăm să vă dărâmăm casa.

Aveți ceva de luat din ea? Dacă doriți să luați...

Dacă nu, lăsați totul acolo...

– Și unde să le ducem? întrebă omul.

– Unde-ai vrea. În lună

Se mai și răstesc la bieții oameni.

Și-n seara asta a venit comisia și nici
nu se face bine

Ziuă că se și prezintă brigada.

Brigada de demolare. E compusă din buldozere,

Escavatoare, macarale și pluguri de nivelat.

Autogredere de nivelat pământul.

lau seama în ce parte să facă groapa.

O sapă cu aparatele lor. O fac așa cam de
 Vreo zece metri, pe potriva casei.
 Și după aia dau brânci cu buldozerul.
 Oamenii îngenunche, plâng, se jelesc...
 Unii se ascund în pod. Îi caută, îi găsesc,
 Nu-i mai găsesc. Îi îngroapă cu casă cu tot.
 Unii sunt spânzurați cu betele de căpriori,
 De căpriorul al din vârful, unde-au pus floricele
 când au făcut-o să le poarte noroc.
 Nu le-a purtat. Când se scufundă vaporul,
 Rămâne, după ce se salvează ăilaltii, și el
 se scufundă cu vaporul
 Da' aici, tovarășul căpitan e pe dinafară,
 cu comisia.
 Se scufundă doar țaranul,
 Cu amărâta lui de căscioară.
 Ce, mă, că nici dragavei nu-i mai lasă
 să mănânce!
 Și pe-asta trebuie să-l fure.
 Au prins într-o zi o amărâtă cu dragaveiul
 în mână
 – Lasă dragaveiul jos!

Atunci,
 De ce să nu se îngroape omul cu casa lui?
 Măcar știe o socoteală.

Când s-a făcut întovărășirea,
 Și la urmă colectivizarea,
 A rămas vorbă că treizeci de ari
 Lasă omului. Plus curtea de zece ari.
 Mai târziu, au zis să nu mai rămână curtea

De zece ari, să rămână de cinci.
 Și la urmă, că să rămână doar de doi jumate.
 Acum ne fărâmă și casele!
 Aia treizeci de ari – nimic. Numai dacă
 muncești
 120 de zile, iei 56 de kg de drogii
 Arât, pe 120 zile de muncă – și cu mâncarea ta.
 Și ce poți să faci?
 Stai încovrigat pe situație ca căteaua-n târnă.
 Încovrigați pe situație.
 Unii din comisie zic să te ia mai așa,
 Să nu te sperii.
 – Am venit cu altoitul, zic, după ce-ți
 intră-n curte

Și se iau după câine de-l fac să sară
 Peste gard. Au câinii o frică de ăștia!
 Mamă! Mamă!
 Cum vezi că ți-a sărit câinele peste ulucă
 Afară și fugе la vale schelălâind, știi!
 Comisia!
 Alta! Că de când s-a făcut armistițiul
 Numai în comisii ne-au ținut.

– Să vă altoim casele.
 – Cum să le altoiți, mă, nene?!
 Să le facem mai mari.
 Și unul arată c-o mână-n sus
 Și cu alta-n jos.
 Da' oamenii cum să rădă?!

Când groapa e gata, cu buldozerul îl dau brânci,
 Cum zisei,
 Și cu autogreberul nivelează,
 Și la urmă ară și pun porumbi.

Și Fane al lui Dinu Teslaru plecă blestemând:

– Bă, ăla de-o mânca porumbi de pe casa mea,

Să n-apuce recolta ailaltă!...

Nicolae rămâne cu gura căscată.

Se vântură mai de mult niște vorbe,

Ba c-or să comaseze mai multe sate în unul –

și-or să

Dispară Mătăsoaia, Gura Racului, Nătarăii

și Săculeștii –

Ba c-or să-i mute pe toți în Bărăgan.

Ar zice și el ceva... Femeii nu-ndrăznește

să-i spună...

Cum să-i spun așa ceva?

Și s-apucă să repare casa.

Mai rămăsese un perete nevergeluit,

Demult și acum i-a venit și rândul lui...

Vergeluieste peretele și vede cum

Or să-i dărâme casa,

Se și vede pe el intrând în pământ cu ea cu tot

Și-i aude pe-ăia arând și semănând deasupra.

BINEȚE

– Câți ani ai, nea Ioane?

– 85.

– Mulți înainte!

– Mă... că... te-njur!

Păi, tu crezi că-mi vrei binele?

Cât să mai trăiesc?

NU ȘTIAM CĂ MOARTEA E FEMEIE

Domnule, să vezi și dumneata
 Că eu am văzut moartea în față.
 Nu știam că e femeie – ziceam c-o fi așa
 o vorbă,

Că e greu pentru o muiere să se ocupe
 Ea cu lucruri de-astea... Da să știți că așa e!

Mă culcasem și odată a apărut în prag
 Una mare... maare... voinică, domnule...
 Și... cum să vă spun eu?... pământie...
 Ce mai, te-nfiora!

Eu am sărit în sus:
 – Io-te moartea!
 Unde e furca de fier?
 Dă-mi furca s-o bag în ea...
 Nu știu de unde-am găsit în mine atâta curaj!
 Io-te moartea!
 Dați-mi furca de fier!
 Cu furca, știți, noi ne apărăm de lupi,
 De hoți... e așa, o sculă de luptă...

Atunci ea s-a dat de-a-ndăratelea...
 Și hop! se dă peste cap, peste pridvor

Și dispare...
 Mă trezesc și eu dărdâind
 Și baltă de nădușeală...
 E, peste două ore a murit soru-mea, la vale,
 Marița lui Spânu. Atât i-a trebuit morții:
 Două ceasuri ca să facă ai amărăți de doi
 Kilometri – câți sunt de la mine până la ea...

HAITA

Cum mai tresar la cel mai mic zgomot!
 Câte urechi agere se ciulesc
 La desprinderea unei frunze
 Care se lovește, căzând,
 De alte două-trei foi uscate
 Și veghii lor spăimoase atingerea pare
 Vuiet teribil.

Își ling rănille.
 Își ling urmele.
 Lasă totuși urme pe zăpada
 Peticită cu sânge...

Ca să nu li se întâmple ceva,
 Umblă în cete,
 Grumaz zgribulit
 Lângă grumaz zgribulit –
 Sar peste capcane
 Pământul e plin de curse.
 Ocolesc cât pot locurile primejdioase.

Haita – se spune – în batjocură.
 Își trăiește ultimele zile, se spune.

Și e socotită o faptă bună
 Uciderea haitei.

Pădurea e și ea prigonită.
 E tot mai rară și fără cotloane.
 Se strâng și mai mult alături făpturile spaimii.
 Blană peticită, lângă blană peticită,
 Puiandru clăpăug lângă vechea călăuză.
 Nu mai mănâncă decât strignină.
 Nu mai au potecă decât de capcane...

Și supraviețuiesc.

Pentru că, eu cred, *el nici nu știa*
ce nărav are.

E drept, continua mama, nimeni nu l-a prins
 Asupra faptului!

Așa că până atunci, e la fel de nevinovat
 Ca și ăstălalț, dați-vă, mă, la o parte,
să se vadă și
 Amărătul ăsta de Galben. Și hoțul nedovedit
e negustor

Cinstit. Până atunci pentru mine amândoi
sunt egali

În fața legii, cum ar veni...

Mamă, am întrebat-o peste vreo treizeci de ani,
 Când venise pe la mine la București,
 Și se uita la televizor și nu-i prea plăcea,
 Mamă, îți mai aduci aminte de Galben

și de Boian?...

– Au ce bine mi-i aduc aminte... parcă-i am
 În fața ochilor... Mă și mi-e dor de vremurile
alea de

De mi se rupe inima.

– Și Boian care închidea și deschidea
singur poarta...

– Așa zicea lumea... Săracii de ei, i-am vândut
când cu seceta aia

Treceau de la Bălcești spre Craiova, spre
abator și se uitau

Spre casa noastră.

Dădeau să se răzletească din cireadă

Și-i lovea unul cu parul

În burtă să meargă înainte.

CARTEA A ȘASEA (1998)

VENI BIETUL CÂINE,
VINE ȘI BIETUL TATA

Întâi ajungea câinele. Venea și se așeza în prispă,
Și bătea așa bucuros din coadă,
Uitându-se la noi, încercând să ne prindă privirea.
Voia să ne spună vestea...

Știam despre ce e vorba: Vine bunicul.
Era câinele lui.
– Unde-l lăsași, mă? Întreba mama bucuroasă.
Câinele (cum îl chema, Doamne?)
Da din coadă și spunea: „Pe ci, pe vale...
Că el, de... Nu știți ce încet merge?...
Eu fug înaintea lui, mai alerg după cârstei,
Sperii broaște, după aia mă întorc, după aia
Iar o iau înainte... și-l adusei așa până
Pe' ci la găldan.“

Îi dam mămăligă, îl mângâiam și așteptam.
Peste o jumătate de oră apare și Moșul, din vale,
Că o lua pe vale, nu pe drum, prin sat.
Îi era mai ușor pe la baltă.

Era încălțat cu ghetele schimbate,
A de dreptul, în stângul și a de stângul, în dreptul...

Căutau așa ponciș. Îl băteau la gleznă, și, să nu-l
 Mai bată, le lua schimbate.
 „Nea Gheorghe, nea Gheorghe, luași ghetete schimbate,
 Ziceau copiii, când îl vedeau.

Se uita și el lung la ele:

Le vedea împungând una-n deal și alta-n vale:

„Lasă, lasă, că așa vrusei eu.“

Moșul venea pe la noi să facă planul

Cu mama, pentru munca de a doua zi:

„Voi ce mai faceți mâine?“

„Ce să facem, tată?... Că mai avem de răritat,

De mers la plivit de grâu... Țștia mai mici cu vacile,
 cu oile...“

Rămăsese singur, murise maica, îmbătrânise și el.

Ei, e greu: și doi și tineri, dar singur și bătrân!...

Și câinele îi ducea de grijă. Mare răspundere să fii câine

La un bătrân!... Apoi uită să-ți dea de mâncare ori îți dă

De două ori la rând, c-a uitat că ți-a dat... Ești ca

Medicamentele: ori le ia de mai multe ori ori nu le ia deloc.

Trebuie să fii cu ochii pe el să nu cadă. Dacă, ferească

Dumnezeu, a căzut, să

Iatri să te audă cineva ca să vină să-l ridice.

Dar Moșul, în afară de ghetete schimbate, se ținea

Foarte bine...

Se plângea de bătrânețe...

Și mai venea pe la noi...

Și cum spusei, apărea întâi câinele.

Mama ofta:

„Veni bietul câine, vine și bietul tata!“

Câinele era de la Finu Ilie. Fătase căteua Vidra,

Și eu și cu Ionică luasem un câtel și i-l dusesem

În sac, la deal.

Moșu sta singur... Și, greu să-și facă și el de toate...

Și câinele îi știa direcția și se plictisea să meargă păs-păs

Fugea... se-ntorcea... îl mai aștepta... și de la

Jumătatea drumului înainte o lua întins către noi...

Și stătea așa în prispă, mânca hăpăind, se uita la noi

Și da din coadă ca și când ar fi zis:

– „Vine... vine... acuș pică!... Da' știți:

El merge mai încet că, de, ca al bătrân... Și-și luă și amărătele

Alea de ghetete schimbate.“

LINIȘTEA

Câteodată mama apărea dimineața de pe vale,
Cu spic de fân pe picioare și poalele fustei ude
de rouă.

Plânsă și cu oala de tămâiat în mână.
Se mai uita pe la vite
Mai suspina, la urmă venea la noi, în casă:
– Da' voi nu vă mai sculați, mă? Că, uite, se făcu ziua.

– Fato, îi spunea Lisândriei,
Când mergi la tămâiat, mergi până-n ziua.
Fato, acolo, dacă te duci, te duci de noapte.
Altfel, să nu te mai încurcil
Că ei, când răsare soarele, sunt chemați la judecată.
Nu te mai aud. Și să le spui ce ai de spus,
Înainte de răsăritul soarelui.

Tata murise de câțiva ani,
Și mama se ducea să-i spună ce mai e pe la noi.
Ce mai facem, cât am mai crescut,
Greutăți de tot felul... Ei...
Vorbea acolo de una singură, rezemată de cruce...
Se jelea... Și cuvintele aveau un ritm,
Erau un fel de vârtej, care pleca din lumea asta

Către lumea cealaltă... încărcate de semne,
de durere,
De lacrimi. Un fulger care se frângea în pământ!
Și ei nu vorbeau, dar erau numai urechi acolo jos,
Gata să prindă orice cuvânt și să ducă vorba
În fața lui Dumnezeu, după răsăritul soarelui.

BICIUȘCA FĂRĂ ÎNTREBUINȚARE

Gogu lu' Mitru Măriei lu' Niță...
 Ȑla cu gâtul lung. Ȑi ziceau Gâtlan...
 Gâtlan de se uita peste garduri, în curȕi.
 Un om bun...
 S-a spânzurat. l-auzi că se spânzură!

A înnodat biciușca – era lungă, dar nu ajungea,
 A înnodat-o cu o sârmă...

I-au luat grădina.
 – Ce să-mi ia ei mie grădina,
 Că grădina n-am înscris-o la C.A.P.?!

Parcă ei mai țineau seama cine le-a înscris,
 Cine nu? Le-au luat pe toate.

Și el – bietul Gogu –
 Alȕii mai drăcuie, mai înjură, se duc să se certe...
 Da' el... i-auzi, cu biciușca de mâna boii...
 Acum nu mai avea nici boi. Ce să mai mâne cu biciușca?

Sta așa pierdut, în prispă
 Și se uita la biciușcă.

Era pusă într-un cui,
 La un stâlț.

Ce să mai mâne el cu biciușca?
 Și-a pus-o de gât.

A plecat așa supărat pe lumea ailaltă,
 Cu gâtul lui lung, să-l întindă
 Să se uite peste gard, în grădinile lui Dumnezeu.

PLENARA
DIN 3-5 MARTIE

Un nebun mergea din sat în sat
Și propovăduia... plenara din 3-5 martie.

Bă, să știți că nu e de glumă:
Au început să muște. Se dau la om.
Deocamdată le-a cășunat pe boieri.
Ați auzit de ăla din Butoiești?
S-au dus la conac, l-au luat fără haină
Nu l-au lăsat nici să se îmbrace.

A venit la el vechilul moșiei,
Care până atunci era numai miere cu el,
l-au dat câteva picioare în fund – s-a dus moșul cât colo.

– Mă, cutare, mă, nene, ce ai cu mine?!
– Du-te, fir-ai al dracului de *esplotator*!...
Și-au sărit atunci alți doi – niscai slugi –
Și ce credeți că au făcut?
l-au prins cu pioaneze în frunte o hârtie pe care scria:
„Cine-o mai face ca mine, ca mine să pătească“.

l-au plimbat așa prin comună.
El era om bătrân, cu școală multă,
Îl știa tot Bucureștiul.

Da' venise atunci acasă, la conac.
Aici l-a prins plenara din 3-5 martie.
Efectele ei. Hotărâseră să lichideze moșierimea.
Întâi moșierimea, la urmă țărănimea. Da'-ntâi moșierim

l-au biciuit. El, desculț, fără haină și cu hârtia
Prinsă cu pioaneze pe frunte. Cu mâinile legate.

S-a nimerit să treacă pe acolo cineva, care-l cunoștea.
l-a scăpat din ghearele haitei – l-a dus la București
Și l-a internat la spital, ca să-l scape.
Așa o să pățim și noi, ca boierul ăsta...
Ziceau că-l cheamă... Rădulescu a' lu' Motru
E de'ci din Butoiești. De'ci din Mehedinți.

Vai de mama noastră ce ne așteaptă!
Cine are ziarul ăla cu plenara, să mi-l dea și mie
Să șterg sticla lămpii cu ea...
– Ehe, să vedeți voi ce ne-așteaptă!
În lanțuri or să ne ducă la Craiova,
Doamne ferește!

LA NUNTĂ

La nunta lu' Dinu lui Foloiu,
 Băiatul lua hora-nainte.
 Și când venea fata lângă el,
 Scotea pistolul și-ncepea să tragă în sus,
 Și ținea hora-nainte.

Erau Gică Roșca și cu Mitică Tâmplaru.
 Trăgeau cu pistoalele și cădeau găinile, de sus,
 Din duzi.
 Ei nu le ocheau, dar ele erau în dud.

– Uite găina. Uite găina moartă.
 Și hora nu se lăsa deloc.
 – Uite căzu și cocoșul.
 Și cocoșul împintenat și zimțat,
 Fugea prin picioarele oamenilor cu sângele târâș.
 Și fetele alea – voiau mulți băieți să stea de vorbă cu ele.
 Și acolo la Foloiu –
 Unde erau trei fete frumoase (una Anica lu' Mitu lu' Golumbeanu)
 Trei surori frumoase, veniseră băieți de peste tot să le vadă.
 Niște dobretani, niște bogheni –
 Și din Balota și din Veleşti – știam și cum îi cheamă,
 Până mai an – mi-am uitat, lasă că-mi aduc aminte –
 Bașca ăștia ai noștri.

Da' pe unii – cum zisei – îi apucase iufa asta cu pistoalele.
 Pistoalele noi sclipeau.

„Uită-te pe țevă, să vezi că și pe țevă sclipește.

Uită-te, bă, că nu pățești nimic.“

Cine deavu să aibă curaj să se uite pe țeva pistolului
 Lu' Mitrică?

El, înfierbântat, că nu venise lângă el

A de-o aștepta el, venise soru-sa

Da' hora mergea-nainte, prin praf, voie bună,

Tambal și bas – că ai de la vioară erau pedepsiți să nu cânte

Două ceasuri – că i se păruse unuia c-ar fi, auzi dumneata,
 cărpaci.

– Mai stați, ciorilor, acolo o oră – acolo sub frasin!

Buni lăutari, toți erau de la Ciutoroaia, unde se știe ce

artiști sunt.

Numai instrumentiști.

Și cocoșul plin de sânge printre picioarele lor.

– Uși, uși! Ziceau fetele și-și săltau o țără poalele albe –

Uși, că ne umpli de sânge.

Și cocoșul ăla – parcă-l văd –

Așa zăpăcit și murdar, o dată s-a oprit

A bătut din pinteni, s-a înfoiat și-a cântat o dată.

– Cu-cu-riguuu!

Hora s-a oprit.

El iar a bătut din pinteni, iar s-a-nfoiat, iar a cântat

– Cucu-rii-guuu!

Și încă o dată – după care a căzut mort.

– Muri, mă?

– Muri.

– Foarte bine, să se-nvețe minte să nu se mai uite pe țeva

pistolului,

A încercat să glumească unul.

N-a râs nimeni. Fetele s-au răslețit.

Băieții s-au strâns grupuri, grupuri.

Apare mireasa.

– Mireasă, ia și fă ciorbă din el!

Tăceți, mă, din gură. Nu se vine la nuntă cu pistoalele.

Mulți au luat moartea cocoșului ca semn rău.

Și ce-a fost să fie rău –

S-au întâmplat toate.

VERE

Țața Maria îi zicea țăței Manda „vere“,

– Vere, eu oi muri... da' tu

Să iei pe Florea al meu,

Că nu e păcat...

E așa de harnic și cuminte!

Face toate treburile...

Țața Manda se rușina de noi, nepoții ei –

Ea n-avea copii.

– Fă, Marie, eu cred că ești nebună – o ză' că ești nebună.

Eu mor înaintea voastră.

Și așa a fost.

Moasă, ascultă-mă pe mine: nu mai aud cucul la

Anul. Și către noi: Muică, e și anii!

Când încep să-i simți s-a terminat cu tine.

Tața Manda a murit întâi.

Când se ducea ea la cimitir

Căteaua, Bobica, fugea înainte și se suia în clopotniță.

Și când ajungea ea la biserică și se uita la iadul ăla fioros de
pe perete

Cobora vârtej și-o speria...

– Ptiu, diavoliță, că era să dau cu capul în cazanul cu smoală!
Să dau cu capul de marginea iadului.

Putea să-și vândă pământul.

Nu l-a dat, ni l-a lăsat nouă.

„Să-l stăpânească ai copii ai lu' frate-meu.“

ALE IEȘIRII SUFLETULUI. SĂRINDARUL ȚĂRÂNII

Când omul trage să moară, se strâng rudele
Îl spală, îl îmbracă și țin lumânări aprinse în mâna lui
Și pe lângă el, până moare.
După ce i-a ieșit sufletul se duc doi oameni la apă,
dacă e om, dacă e femeie, două femei.
Îl dezbracă, până nu se răcește, că, dacă se răcește, nu-l mai
pot îmbrăca,

și-l așează în pat.

Unul se duce să tragă clopotul.

Se trage de 5–6 ori, până îl îngroapă. Se caută o fată
imediat după spălat

să-i aducă 33 căldări de apă. Ale ieșirii sufletului.

Alta face turtițele, două dimineața și două seara.

Se așează o față de masă pe-o masă lângă mort
se pun turtițele cu mâncare

un pahar cu vin și unul cu apă

se dă la copii mereu, până se îngroapă mortul.

Alte femei aleg grâu, pentru colivă.

Altele cern făina pentru colaci, pentru înmormântare.

Se fac 100 colaci:

44 colaci pentru înmormântare, 44 pentru 9 zile

Și colaci mari pentru prescuri.

Se taie păsări, fasole în oale mari, varză, sarmale, cum

e timpul 4-5 feluri de mâncare, pâine, mălai.
multă treabă la o pomană.

Când pleacă la urmă cu mortul, ai casei se duc tot
să tragă de coștiug înapoi.

După ce îl scot din casă, cântă goarna de plecare.
Cineva trage tot din patul, de unde a fost răposatul
Le pune sub pat și încuie ușa.

Când au plecat cu el la biserică,
Unde se face slujba de înmormântare,
Când e gata de plecare, se pune o lumânare aprinsă în corlată
și una într-o strachină cu mălai.

Tot până nu pleacă mortul, când sunt gata
Se pun câțiva colaci pe capacul coștiugului
Cu străchini cu mâncare, sticle cu băutura și le slujește
preotul.

Se ia o oaie, se dă peste tron.
Se împart 50 de batiste cu lumânări în ele,
Se ia la cimitir o găină, pânza care îl sloboade în
groapă, o oală cu apă.

La biserică se iau 44 de colaci și colaci mari
și 44 de polmeți. (Câte o fâșie de pânză de un lat de mână)
Le slujește popa

După slujba mortului se împart în biserică.
Acasă rămân trei femei și doi oameni.
Femeile cheamă o fată cu părinții amândoi în viață
Și mătură toată casa și duce gunoiul.

Când vin, îi dau 7 lei
fața de masă cu turțița pe care s-a împărțit trei zile
paharul cu vin și strachina cu mălai.
Când vin de la cimitir, se pune masă mare

Cu toată lumea care a fost la înmormântare.
Se împart colaci cu colivă,
Cu lumânări aprinse, cu toiag (un băț cu basma, dacă e femeie,
dacă e bărbat un prosop)
și preotul le slujește. Se împart colaci, cu lumânări aprinse
și se pune mâncarea. Apoi se așează toată lumea la masă și
preotul

Femeile împart de mâncare și oamenii băutura.

S-a terminat cu înmormântarea, se începe comandatu.
Se angajează o femeie bătrână
să-i poarte soroacele.
Aia știe. În fiecare vineri face colivă
9 turțițe și 9 colaci de pomenit și prescure.
Turțițele se fac pe zile, nu se pune colivă pe ele.
Se pune, dacă e de dulce, brânză, ouă,
dacă e de post, halva, marmeladă. Pe colaci se pune colivă,
Sâmbătă dimineața se împart colacii și turțițele
Și pleacă la biserică – numai colacul mare și
prescurea, care se face în fiecare sâmbătă, până la 6 săptămâni
și vin

Pomenește popa
stropește mormântul cu vin.
La 3 săptămâni se fac tot 44 de colaci și pomană mai mică.

În casă, la 6 săptămâni, se face pomană mare.
Se cumpără 50 de oale sau cane
Tot atâția colaci, câte oale.
Se face mâncare multă
Se cumpără pat, dacă nu are, masă, scaun, unul sau două
Se dau haine, 3-4 rânduri și mai multe care are,
caldări, ulcioare pentru toiage, basmale pentru ape,
pentru tămâiat.

La două zile după înmormântare, se găesc 4 fete
și aduc câte 44 de căldări de apă și se slobod, la șase
săptămâni,

o femeie bătrână care tămâie în fiecare zi.
Tot la șase săptămâni
când se sloboadă pomana, fetele vin cu bețele de alun,
pe care înseamnă căldările de apă
și apă în sticlă, dacă au adus de la altă fântână.

Li se dau colaci și oale, basmale cu lumânări.
Femeii de-a tămâiat i se dă basma neagră, colac
Și se duce cineva de-ai casei cu ele la fântână curgătoare
se pun lumânările pe așchii lipite și le aprind,
I.e. pun să meargă pe apă
Și trece fiecare fată la rând, scoate apă cu căldarea arunca
pe pârâu;

așchia merge cu lumânările aprinse
merge în vale și fata zice: „Să-mi fii soare mărturie
că am adus lui cutare (numele mortului)
44 de căldări de apă“.

Și zice așa fiecare fată pe rând,
În urmă cea cu tămâiatul
Da' aia zice: să-i fie mărturie că ea a tămâiat 44 de zile.
Femeia de e cu ele aprinde lumânări la fântână și tămâie
fântâna.

Se duc acasă
le pune masa și fetele pleacă toate cu oale, cu basmale și câte
25 lei.

Iar pentru tămâiat se dau 50 lei.
În timpul acesta cele de acasă, unele gătesc, dacă nu au
bucătar

altele aranjează lucrurile pentru dat de pomană.
Se pune pat, apoi saltea, cearceaf, velință, perină,

pătură de învelit, sau plapumă, în pat se așează hainele
chipuri înșirate, câte rânduri dai.

Se așează masa cu farfurii, cu mâncare,
cu tacâmuri, cu sticle, cu vin și țuică, față de masă,
basma, servete, oglindă la toale,
se pune săpun, se pun căldări cu apă cu prosop, se șterge
lumea.

Vine popa, se pune masă mare. Întâi colaci, colivă, lumânări,
3 toiage în capul mesei,

Se așează pe masă străchini cu mâncare.
Din toate felurile, pâine, mălai, pentru toiage cu prosop
sau basma, farfurie cu mâncare, lingură, ulcioraș cu apă și
cu vin

se dau batiste cu lumânări popii și dascălului
și începe slujba. După care se împart colaci și se pune mâncare.
Preotul intră la bucătărie de slujește mâncarea. Pe urmă trece
la lucrurile ce dau de pomană.

I se dă nota cui le dă și el îi pomenește și pe morți și pe vii,
pe cei care le primesc. De fapt se dau la oameni săraci.

Acum se aranjează și masa, să mănânce și preotul.

Până a veni acasă, popa a fost la cimitir

De-a făcut parastas la cap.

După ce mănâncă, se plătește popii totul.

Că nu ia nici la înmormântare bani, acum se dau toți.

S-a terminat cu 6 săptămâni, acum la 9 săptămâni iar
44 de colaci și 11 prescuri ale parastasului.

Că am uitat să spui, alea se fac de câte ori se face parastas.

La 9 săptămâni – pomană mică,

La 6 luni iar pomană mare, potrivită.

La un an – pomană mare și se dau și lucruri de ale mortului
dacă mai are. Până la trei ani se pomenește
și la jumătate de an.

De aci încolo, până la 7 ani, din an în an
cine poate și mai mult.

Tot după înmormântare se dă și sărindarul țărâni
Și se sloboade la un an.

Mâncări se fac: varză, sarmale, ciorbă de pasăre
la noi nu se mănâncă vită,
se face ghiveci, mâncare de prune cu carne, când e de
dulce, carne, fasole, cartofi, friptură.

Ei, astea sunt de-ale mortului, cum le-am apucat și eu.
Holera, când eram mică – și ale războaie mari.
Ce-a mai secerat moartea, ce dărdoră a comăndărilor.
Oi fi uitat multe, dar vi le spui când îmi aduc aminte.
Nu toată lumea ține rânduiala, ori că nu știu,
Ori că n-au mijloace.
Se mai fac a uita, trec ăia 7 ani... ei!
Lumea e amestecată.

Dar mie să-mi faceți așa
Dacă vreți să fiti în rând cu lumea.
Cum vă spusei, și după puteri,
Dacă s-or pune niscai vremuri mai așa.

Ei știți voi că acum nu-mi mai e frică neam?

DE, FA, ANICĂ

– O durere care mi se învârte așa în cap...

Ba mi se pune în șale,
Ba aici, în capul pieptului,
La coada plămânilor.

– De, fa, Anică...

– Nu știu ce-o fi cu șira asta a mea,
Mi-am pus cărămidă, mi-am pus sare caldă,
Sticlă cu apă, pietroi fiert –
Mi-am pus toate alea...

O fi *romatismul*?

– De, fa, Anică...

– Și când să zic și eu că mi-e mai bine,
Se întărită și-o măsea.

Durerea de dinți e a mai rea din toate!
Ce să pui la falcă? Dă-i cu gaz – compresă cu oțet –
Ba unii zic, dacă te doare rău, să bei, i-auzi! –
Păduchi de țigani... Parcă ăia șed să-i piepteni!
– De, fa, Anică...

– Toate bolile mamei le-am moștenit. Dar numai eu,
Că surorile alelalte pleznesc de grase și sănătoase.
D-apoi aia stearpă, împlinește nouăzeci de ani

Și n-o luat ea în viața ei un nasture, sau un praf ceva.
Mănâncă cînșpe ouă o dată și nu mai face blândă,
Eu căpiez la o jumătate de gălbenuș, i-auzi, că să mănânc
numai albușul!

Și toate alea cu ceapă prăjită în undelemn, de împute
Șapte case la rând. Și nu s-a văetat ea de nimic
niciodată!

Că știi cum e ficatul? Prăjitul e fiere,
Pâinea e ca și cum ți-ai mânca din colivă. E otravă!
Da' eu simt asta, c-am moștenit
Toate metehnele mamei...
Ședea colo pe laviță, sub cergă – și porunca:
– Fă-mi ceai de vizdei!
Și să pui și o țără asmățui și niște fire de troskot.
După aia:
– Fă-mi, mumă, de sovârf, ori țințaură, de rostopască...
Și când o durea mai tare:
– Ia fă-mi acum de coaiele popii... Fie ce-o fi!
(În alte părți se zice *fasulică*)
– De, fă, Anică...
– Și năduful bunicăi a căzut tot pe partea mea,
Dumnezeu s-o odihnească... a trăit 89 de ani
Tot într-un icnet și-o văietare. I se-nvârtea durerea
Ba în cap, ba în șale. „Uite, junghiul, îl vezi?”
„Cum să-l văd? Te-ai zăltat?” „Acuși mi
se pune în șale – Ba nu,
Într-un călcâi. Am năduf în călcâi...”

Da' știi ce? Nu mori, fete, niciodată de boala de care
suferi... pe care ți-o corconestii,
Îți dă Dumnezeu Sfântul altă pacoste, pe deasupra.
– De, fă, Anică...
– Durerile astea... ce crezi,
Vin și ele, cum îți spusei, tot din... străbuni.

Nimerești așa o vână amărâtă a neamului, o țâvnă
și-o țacă
a deavului – și – te-ai lecuit! Trăiești ca să suferi,
să îngrași doctorii și popii.

Și toate babele, că mergi și la babe.
Ponoase de-acum trei sute de ani, obrânteli, gălci,
bube se mută la tine.

Ba că vintrea, ba că gingiile, ba că trânjii –
(Ăstia sunt aice,
de te mănâncă de la coadă, cum ar veni.)
lei tot, ca să pați tu patima neamului.
Am auzit – se vorbea la noi în casă, când eram mititică eu –
Că și-o stră-străbunică, una Stana lu' Stan, era tot așa,
un fuior de vâjlieli și țuiuturi

Care se torceau în ea...
Au! Au! Au-au! Aoleu!
Se trata cu oleră, nalbă mare, crușin, coada calului,
Măghiran, pătlagină, negelariță, cerențel și turiță și
rostopască – asta e bună la toate.
Și eu – zice – seamăn și cu Stanca... Și soru-mea asta
grasă de n-a știut măcar ce e când îți coace o unghie
sau să-i fi dat vreun gunoi în ochi – ea a căzut în partea sorăi
Stancăi – Frusina – care a trăit într-un petrec și s-a îngropat
la 100 de ani cu lăutari.

Că numai cu dumneata, fă, gagă Ioană,
Nu mă mai satur de vorbă.
– De, fă, Anică...

ALARMA, REGIMENTE!

Colonelul era rău de sufla cenușă după mumă-sa.
Se îmbătase și-l târâse calul odată până la cazarmă.
Își pierduse o cizmă.

Când s-a trezit, a sunat alarma în regiment.

– Alarma, regimente,

Inamicul e lângă gard!

Regimentul să fie strâns în cinci minute.

Da' muzica de ce nu iasă?

Eu eram la cizmărie. Întreb:

– Da' eu să vin?

– Și cizmari și muzică, toată lumea!

Ei, mi-au trebuit șapte minute.

Se adunaseră toți, pe companii, pe plutoane...

– Muzicanții sunt toți?

– Toți.

– Inamicul e lângă gard, ne ocupă! Aveți în vedere.

Avea lângă el un locotenent judecător

Judeca procese din 1916.

– Spune-le și tu ceva, mă... Cum îl chema?

Ciorcioană Dumitru.

– Aveți în vedere că se dă conced de vară.

Să n-aud unul c-a pus plocon plutonierului.

Și către mine – Tu ce ești, mă, așa echipat?

Că din repezeală ieșisem cu șorțul pe mine,

Eram în papuci. La carceră cu tine!

– Păi, sunt cizmar!

– Du-te la lucru.

– Mă, să nu-mi umblați cu plocoane!

Mă-ntâlnesc cu unul c-o culme de găini, să-i dea
Plutonierului.

Eu dau să plec. – Bă, tu știi să demontezi mitraliera?

– Cu ochii închiși nu știu; da' așa, dacă văd, pot.

– Din ce e formată?

– *Propoziția* (propriu-zisă)... acum nu mai țin minte...

Aoleu, ce mai spuneau ai mai mari c-au făcut cu
Mitraliera în 1916.

„Îi lăsam să se apropie foarte aproape

Și puneam mitraliera pe ei.“ Au murit nemții până au

Rămas în picioare, rezimați unul de altul,

Atât erau de mulți. Că așa era ordinul ofițerilor francezi.

– Îi lăsați să vină până lângă voi și la urmă

Intervenți cu *propoziția*.

– Bine, du-te la scaunelul tău.

Da' să prind pe unul

Cu bocancii nepingeliți și fără placheuri!

Și soția generalului era mai bună.

Venea la regiment.

– Pe cine ai la-nchisoare? Îl întreabă pe general.

– Am pe Rareș Dumitru.

– Du-mă la el.

Ăla era plin de paic.

Cucoana: – Ești liber.

Generalul: C-o fi, c-o păți, că e vinovat.

– E liber, am zis.
 Generalul lua soldații la palme pe stradă,
 Da' nu sufla în fața cucoanei.

Domnule, bune vremuri, pe timpuri.

NEGUSTOR CU COBILIȚA

Aveam 60 de kile și duceam pe cobilița
 O sută șaiszeci de kile.
 Eram negustor cu cobilița.
 Păi, ce puneam pe cobilița aia!
 Carne, pescărie, fructe, brânzeturi.
 Și treceam ca vântul prin București.
 Că greutatea aia te obligă să mergi repede
 Că, dacă mergeai repede, era ca și cum ai fi
 Ieșit o țară de sub apăsarea aia.

Și, ale deavului, niște cucoane stăteau tocmai
 În partea ailaltă a orașului.
 M-am dus odată la una, o brună, ibovnica lu'
 frate-meu,

Trăia și c-un student de medicină,
 Mi-a dat o cămașă de mătase.
 Bărbatu-său fugise c-o frizeriță.
 Se uita la mine, dacă sunt spălat în urechi.
 Mă uit la ea: – Cucoană, mare ești în crupă!
 Mi-a dat două palme.
 – M-a luat gura pe dinainte, zisei și eu așa.

Acum stăteam bine, că aveam odaie cu Bănescu.
 Ne împăcam. Da' altădată dormeam și câte cinspe inși

Într-un pat.

– Dă-te puțin mai încolo, auzeai când pe unul, când pe
altul,

Văietându-se.

Până-n armată am făcut cizmărie la Bulzești –
După aia, armata, tot la cizmărie. La Întâi Infanterie
Și, la urmă, negustorie cu cobilița...

Cel mai bine a fost când am avut
Odaie cu Bănescu.

Zicea cucoana aia:

– Bă, oltenilor, voi de ce aveți cercel în ureche?

Un cercel de aur și-un dinte de aur?

De fuduli?

– Nu, cucoană, că așa e pe la noi obiceiul.

Că cine nu poartă cercel, îi moare

Ce are mai scump.

Și dintele e așa, ca să sclipească.

Și să se lege cu cercelul.

Și zburam prin București.

Cu cobilița de o sută șizeci de kile.

Cu dintele sclipind și cercelul licurând.

Mă oprea câte-o cântăreată.

Lua un ou din coș:

– Băiat, uite acul ăsta,

Îi dai o gaură

Eu beau albușul

Și gălbenușul îl mănânci tu, deseară.

Sugea, plătea și puneă oul la loc.

Mie mi-a plăcut negustoria.

Dar trebuie să fii tânăr, că alergi mult.

Și cizmăria mi-a plăcut.

Da' trebuie să fii la oras

Că la noi mergeau, ai deavu, ori în opinci, ori desculți

Și cu pantofii în mână,

Îi încălțau doar la barieră.

Și o pereche de pantofi îi ținea toată viața,

Și se și îngropau cu ei noi.

Ziceau: „Mie să-mi faci o

Pereche de pantofi de oraș,

Dar să-i am și de moarte, la urmă“.

Și așa le făceam.

BALADĂ

Nae Noatinul mergea la oraș.
O luase și pe mamă-sa în mașină
Să mai stea pe la el, pe la bloc.
Și, pe drum, s-a oprit motorul,
Că era bateria cam descărcată.
S-a căznit el, nu pornea deloc.

Și mamă-sa a trecut să împingă.
Mașina a luat-o din loc
Și el și-a văzut de drum.
A continuat să-i povestească ceva.
Și, la o vreme, s-a mirat că ea nu-i mai zicea nici „așa“
sau „păi dar“, „nu“.

S-a uitat, ea nu mai era în mașină
Și și-a adus aminte că împinsese de ea.
O uitase în drum!

Se întoarce, socotește el că a făcut cam 20 de km.
Râdea de unul singur.
De el râdea: „Să uit eu de mama!“
„O fi zis că n-am mai putut opri“.
Ajunge cam pe unde o lăsase.
Se uită în dreapta, stânga, nimic.
„O fi luat-o pe jos, spre sat“

Merge încet, încet și întreabă din când în când.
Nimeni n-a văzut nici o bătrână, așa cum o descria el,
Cu părul alb, cu brăul de lână.
Ajunge în sat, unde trebuia să fie satul...
Era oraș, străzi întortocheate
Grilajuri de fier, porti încuiate.
Cineva împingea la o mașină.
Se apropie – era o fată.
Semăna cu mamă-sa, când era tânără.
Întrebă de familia Noatinul, nimeni nu auzise,
N-a mai găsit casă, n-a mai găsit nimic.

Urcă la volan. Motorul nu vroia să pornească.
Rugă fata care semăna cu mamă-sa
Să împingă puțin. Să-i dea un brânci.
Fata trece de la mașina ailaltă
La mașina lui. Își suflecă mânecile
Și, râzând, începe să împingă.
Mașina o ia din loc, cu atâta viteză
Încât sare de pe șosea. Se izbește de un copac secular.
El se desprinde de mașina arzând și continuă să meargă
Pe jos, oprindu-se din când în când
Și întrebând: „N-ați văzut-o pe mama?!”
O femeie cu părul alb.

O cunoașteți cu toții, de ce spuneți că n-o cunoașteți?
Măicuța bătrână, cu brăul de lână“.

PUFOAICELE ALBASTRE

În 1956 au sosit la Iași 600 de prizonieri români
 În frunte cu generalul Mazarini.
 Toți îmbrăcați în pufoaice albastre.
 În vagoanele de marfă cu care-i transportaseră
 S-au găsit căldări cu untură de focă. Asta mâncaseră ei pe
 drum.

Vara!
 – Batalion! Stânga-mprejur! a ordonat comandantul
 La vagoane! Să-și ia fiecare căldărușa sa!

Și așa, 600 de pufoaice albastre,
 Cu căldărușa cu grăsime de focă în mână
 Au urcat dealul Copoului, în acea frumoasă zi de iulie.
 Au fost cartiruiți în cazarma securității.
 În curte, deocamdată. Ca să li se facă formele
 Și să li se facă loc.

Stătuseră multă vreme în răsărit, unii căzuseră prin '41,
 Alții în '42, în '43, '44 – alții în '44, după eliberare,
 Că, în confuzia aia, nu se știa că ne-am înfrățit.

În curtea Sigurantei statului de pe Copou
 Stăteau la rând, pentru a fi luați în evidență.

Li se făceau foi de drum și li se pregătea și hrana rece,
 Pe trei zile, până ajung acasă. Se hotărâse să li se dea
 Și însoțitor – un militar în termen. Ei lipsiseră cam
 Mult de-acasă. Poate se petrecuseră schimbări.
 Nevestele lor s-or fi măritat de-al doilea. Mai știi?
 Adică sigur! Îi crezuseră morți... Și ca să nu se-ntâmples
 Ceva, mergea o catană cu ei. Aveau ordin să nu tragă,
 Orice s-ar întâmpla – doar să fie pe-aproape
 La producerea impactului. La forțarea liniei inamice –
 A casei, sau a noului cămin.

Securitatea era păzită de santinele, provenite din militari
 în termen, din cadrul unității de trupe de securitate de pază,
 Iași.

Și-o santinelă de-asta a intrat în vorbă cu prizonierii sosiți.
 Că de unde sunteți? Că din satul cutare, județul cutare.
 (Și vin din gubernia cutare).

- Mă, da din comuna Miriștea nu e nimeni?
- Io sunt din comuna Miriștea.
- Cum te cheamă, bade?
- Băraie Gheorghe.
- Și pe mine Băraie Gh. Ion.
- Măi să fie! Te pomenești c-om fi rudă!

Și-ncă ce rude! Se-ntâlniseră tată și fecior!
 Ce s-au mai îmbrățișat, ce-au mai plâns!
 „Mi-am găsit băiatul!“ „A venit tata de pe front!“
 „A venit tata!“ Măi și plângeau și se veseleau cu lacrimi
 Și cei din jur! „Ia uite, mă, ce întâmplare. Auzi!“

Santinela a cerut schimbarea din post la caporalul de gardă.
 Au aflat comandanții. L-au învoit, i-au dat hrană rece,
 foaie de drum și l-au trimis să-l însoțească pe taică-su
 Acasă.

ALDĂMAȘUL

Își făcuseră oamenii treaba.

Comisia – muncise cât muncise. E grea și activitatea asta
cu gura

Lucrau pe ajutorat cu gura – să te ajute să scapi de nevoi,
Ziceau. Ei, lămuriți, nelămuriți, oamenii se înscriseră...
Șovăielnici (ba nu vrea soția, ba că pământul e al copiilor)
înghionțiți și năuciți de cap cedaseră încet, încet,
Sperând ca a doua zi să meargă la comitetul provizoriu și
Să rupă hârtiile, că s-au răzgândit... Dar mai vedea cineva
Vreo hârtie?

Și acum comisia de la raion se spăla pe mâini, în fața
primăriei.

Turna cu garnița gardianul Căpete.

(Ținea ștergarul pe umeri, parcă venea de la nuntă.)

– Gata pe ziua de azi! Hai să bem și noi ceva,

Că făcurăm treabă bună.

– S-a făcut, tovarășe Plotogea, zice președintele comitetului
provizoriu. Mergem la al mai mare șovăilnic...

La Chiriș – are un vin trăznet!

– Hai la el.

Ăla, luat prin surprindere, ia pe nu în brațe

– Nu, că nu mai posedă.

– Cum, mă, nea Chiriș? Acuma, că te văzuși înscris,
Nu-ți mai pasă de noi?... Hai să bem și noi aldămașul...

Să ciocnim un pahar, ce dracu! Ce gospodari suntem...

Dac-o ținem tot așa, pe sec...

– Măi, nene... dacă nu mai am deloc... uite, decât
Butoiașul ăsta...

– Păi, atunci!

– Da' îl țineam să-l desfund, când îmi vin și mie copiii...

– Io-te am venit noi, suntem ca și copiii dumitale...

Când e vorba de-un vin bun și de inima bună

Pe care trebuie s-o aibă de-acum încolo toți

Locuitorii comunei acesteia... (– Cum îi zice, băi tovarășe?)

– Las-o dracului... că n-o să mai aibă

Nici nume, nici prenume... doar o inițială... Pss!

Că te aude... S-a dus în beci...)

Se cinstesc oamenii „Noroc!“ „Noroc!“

Să fie într-un ceas bun! Lasă, că peste tot pe unde-am

Umblat, oamenii sunt foarte mulțumiți. O să vedeți

Dumneavoastră... Că așa e la început... da' la urmă...

Domnule, ăsta e viitorul omenirii!... Colectivizarea...

N-ați citit în ziarul de alalteri? Se spune textual...

– Ia, mai lăsați-l încolo de ziar, că n-o ști el mai bine decât noi...

Hai să bem!

Eu – își amintește Nițu – stăteam mai deoparte, cu Giurcă...

Ziceam să-mi aranjeze el s-o întâlnesc pe Lucretia,

Pusesem ochii pe ea... deși întovărășită de mult.

Intrasem în vorbă, dar n-apucasem să-i spun...

Stam cu paharul în mână... Nu gustasem...

– Au! Aud

– Bă, parcă mă doare burta. Începe să se clatine...

Dă-ncolo, dă-ncolo... Au! țipă. Cade.

Se zbate o țără și pică iar... – Bă, a și murit...

– Ce-o fi asta? Suferea de inimă?
 Dar n-am apucat bine să-i luăm pulsul, să constatăm,
 Că se prăvale altul... Burta! Burta! Îi cade și paharul din mână.
 Muri și ăsta... Mai cad vreo doi...
 Bă, da ce m-am înfuriat!
 Sabotaj! Să vină miliția! Complot împotriva statului?
 Legati-l!
 Sar unii, îl leagă pe Chiriș... „Ai otrăvit vinul!”
 – Nu, oameni buni. Eu cred în Dumnezeu...
 – Banditul, de viu o să te jupuim, aici lângă butoi...
 Unde e butoiul? Spărgeți-l!...
 Îl scot oamenii în curte, – un butoiș de vreo două trei vedre...
 Dau cu topoarele... Curge vinul peste ăia de se
 Mai zvârcoleau pe jos –
 Vine doctorul cu șareta... apar milițienii cu motocicletele...

Corpul delict la analiză!...
 – Ce să mai, că s-a vărsat, ori s-a băut...
 – Ba că mai e în cană...
 Da' – unul, care se tot uita la butoiul ăla sfărâmat:
 – Uite-o! zice. Fir-ar a dracului, asta ne-a otrăvit!
 – Ce e, mă?
 – Uite-o aici.
 Lipită de-o doagă... o aia... uscată...

Au trecut toți pe rând, s-au aplecat, au studiat-o...
 Cum o fi ajuns aici?
 – Chiriș a pus-o?
 – Cum s-o pun eu, Doamne ferește? Că ăsta era butoiul
 Pe care-l păstram și eu, când mi-or veni copiii!
 Mare-a fost Dumnezeu, că v-a scos în cale...
 Muream toți... Omul se închină și pupa pământul,
 Că-i salvase Dumnezeu familia de la pieire.

Îl se stingea neamul...
 – Da' de ăștia de jos... de *comisie* nu-ți pare rău?...
 Că s-au jertfit pentru patrie, pentru victoria socialismului?
 Omul n-a răspuns, beat de fericire, și pupând pământul.
 – Ei, acum de la caz la caz, a zis, în locul lui,
 Gardianul, care alergase într-un suflet. Era tot cu ștergarul
 pe umeri.
 Că turna, să se spele pe mâini, unei alte comisii, venită să
 întărească, să consolideze și să suzede.
 – Mă, da' tari vipere mai posedă patria noastră,
 Republica Populară Română, de e ea în stare
 Să scuie-o dată și să cadă morți o ceată-ntreagă de tovarăși
 Însetați – s-a mirat el cu glas tare. Orișicât, câtuși de puțin,
 contează enorm de mult o viperă. Uite, vii să faci
 Un bine și cazi victima unei lighioane de câțiva centimetri.
 Da, da orișicât, câtuși de puțin, contează enorm de mult!
 A repetat, scuipând într-o parte.
 Se aciuase pocitania în butoi și când a turnat omul vinul, astă
 toamnă, s-a prăpădit biata de ea înecată în vin...
 Ca soldații eliberatori, care am auzit că, prin beciuri,
 Împușcau butile și puneau gura la țurtur și continuau să bea
 Până mureau... nici nu-și dădeau seama c-au mierlit-o.

Lucreția aia de la UFDR, pe care n-am mai avut inima
 S-o caut în seara aia, că m-am luat cu anchete, cu probleme
 de procuratură și autopsii –

Lucreția aia – să-i dea
 Dumnezeu sănătate, dacă-o fi mai trăind
 – Mi-a salvat
 Mie viața atunci. Că dacă nu eram cu gândul la ea,
 Mă repezeam să gust primul vinul ăla atât de laudat.
 După aia, în toată activitatea mea de activist, până m-au dat
 afară, din cauza unei muieri.

Sunt și de-astea care poartă ghinion – aș zice în proporție egală
 Cu cele care aduc noroc, ba chiar mai numeroase, mult mai
 Numeroase! după aia, cu multă fereală
 Beam pe la petreceri din acestea forțate.

Că-mi aduceam aminte întotdeauna vorbele gardianului cu
 stergarul vărgat pe umeri:

– Mă, da tari vipere mai posedă scumpa noastră patrie
 Republica Populară Română.

Natura se opune, tovarăși, la înnoiri,
 Fie când e vorba de agricultură, fie când e vorba
 De industrializare. Că altă dată o să vă spun c-o să rămâneți cu
 gura căscată
 Și n-o să vă vină să credeți ce greu ne-a fost să ne industrializăm
 și să ajungem la nivelul de azi.

BINE RĂU

Nicolae făcea clăiele de fân
 Cu nea Florea.

Nicolae era pe clae. Îl întreba:

– Nea Floreo, o fi bine?

– Neică, e bine rău.

Asta însemna foarte bine.

E bine rău, să știi.

Hai să le facem o țară mai strâmbe,

Că parcă prea sunt frumoase.

În vârful clăii se înfigea un țarș

Și de el se prindeau niște țarșuri lungi,

Să țină fânul.

Mă, Ioane, dă mă țarșul ăla di colo.

Copilul care se-nvârtea și el pe acolo da să-l târască, nu putea.

– Mă, ia zi tu repede așa,

Să văd poți

– Ce să zic?

„– Am avut o iapă albă

Și-am dat-o de bogdeaproste

De trei zile mă căznesc

Ca s-o debogdeaprostesc.“

– Da așa știi să zici?:

„Fusei aseară pe luncă
Găsii o pilă și-o pungă
Pila-n pungă, pilapoi
Zapili pila zapoi.“

– Ce e asta?

– Ascultă...

Când pila-n pungă,
Când punga-n pilă,
Când pila-n pungă
Când punga-n pilă.

Și zii repede, să vad te în curelele.

Poate ești peltic, poate ești

Săsâit, acum se vede?

Și copilul zicea și greșea și se roșea tot

Și Nea Florea râdea de se prăpădea

– Nu-nțeleg, Nea Florea cum e aia „punga în pilă“?

„Când pila-n pungă“, înțeleg...

Da „punga-n pilă“...

Mai veniseră și alți copii

Încercau și ei... Râdeau și ciorile prin copaci.

Mergeam odată la prășit cu Nea Florea zice Nicolae

Tu-l știi pe ăla de scopea porcii?

– Ștefan ăl de la Boghea.

– Da. Și-a intrat în vorbă cu el.

Ștefan ăsta o luase pe Ionica lu Moise.

– Hai noroc, nea Ștefane. Merge sapa?

– Merge, că acum am luat-o.

Domnule, merge bine câmpull!...

Se uitau în toate părțile și le părea bine.

Parcă din pământ creștea în ei un fel de bucurie.

Și când da Ștefan cu sapa, ea intra toată, că era pământul

muncit.

– De ce pleci mereu la Boghea, nu stai aici la muiere?

– Mi-e rușine să spui. Năroada răului

Ar sta numai pe mine toată noaptea.

Nu mai pot, domnule... să stau numai pe ea.

Vrea să mă culc cu ea... Și mie nu-mi arde de-aia.

Sunt muncit, domnule! Am fost slugă de mititel...

Am fost la Puiu,

Am fost la Petrescu.

– Luam câte o sută de chile în spinare

Și colindam toată ziua prin Galați – sau prin Constanta.

Fir-ar ale deavului de orașe, că le știu cu ochii-nchiși...

Toată ziua pe străzile alea, c-o sută de chile-n spinare...

Și-acum Ioncica... ea ce să știe ea? Când mă vede acasă,

Ei îi arde de năsarâmbi.

Mă mușcă, domnule... Mă ciupește... Și zice s-o gădil...

Da, mă mușcă, domnule, ca purceaua. Uite, semne-aici,

domnule,

Pe la nas, pe la ureche, la bărbie...

Sunt om muncit, domnule...

Și de-aia fug și mă culc în Boghea,

Că mă mușcă și se suie pe mine ca purceaua.

– Păi, ce boală are? Întreba nea Florea.

– Păi... îi e de om.

– Ei, atunci... du-te la Boghea, acolo e scăparea...

Faci dumneata patru ceasuri până-n satul ăla

Dar măcar dormi liniștit... ești sigur că nu vine peste

Dumneata, să te muște...

Ei, rămâi sănătos, nea Ștefane,

Și mai bea apă. Mai bea apă, vere,

Că e mult până deseară.

NEGUSTORIA

– Neică, mi-au tăiat buzunarul
 Și mi-au furat banii...
 Veneam și eu de la București, de la negustorie,
 Și în tren mi-au tăiat buzunarul.
 Așa zicea Nea Florea.
 Stătuse cât stătuse și el pe la București,
 Ia negustorie și se întorsese fără lețcaie.
 Și Măria îl tot întreba:
 – Câine roșu, unde sunt banii?
 – Păi, dacă l-aș știi eu pe-ăla de mi i-a luat, în tren!?

Și după ce pleca Măria, să ia un ciur de mălai de la
 o vecină,

El zicea:
 – De unde bani?
 C-a fost o vară ploioasă
 Și când să iau marfă,
 Nu mai luam. Ce s-o car degeaba?
 Mă plimbam cu papornița goală...
 O luam când în cap, când de toartă...
 O plimbam... Că trebuia plimbată papornița...
 Și nu mi-a mers... Poate la anul!
 Mi-a ieșit cu gol când să plec, Mitruța lu Drăgan...

Dacă știam, să mă fi întors...
 – Da de strigat strigai pe străzi?
 – Ba strigam. Se uita lumea la mine ca la lună.
 Că ce vând eu cu papornița în cap?!
 Da o plimbam, că trebuia plimbată.
 Făcea negustorie pe cont propriu.
 Cu capitalul lui, câștigul lui.
 S-a întors cu papornița goală.
 – Pune-o în cui, Mărie.
 A căzut din cui, au ros-o șoarecii...
 I-a pus apoi Măria un petec...
 – Îmi pare rău de ea, că de, cu asta am făcut eu banii.
 De, dacă n-ar fi fost trenul... nu cumpăram și noi un
 Pogon de pământ?...
 – Bărbate, altă dată să vii pe jos.
 – Păi, că așa o să și fac.
 În trei zile ajung.

ECLIPSA DE SOARE

Era o potecă, drept de la Biriță, în deal.
 Trecea și peste șosea și peste Aninoasa.
 E, pe-acolo...
 Am luat-o de la Biriță de la poartă, târâș-
 Ea, ce să meargă de bună voie?

O oaie singură, era cald... Da' trebuia să ajung
 În ziua aia cu ea la Bălcești, s-o dau de cotă.
 Musai în ziua aia, că ne amenințaseră că dacă nu,
 Iar se majorează...
 Și trage și împinge-o... și roag-o... și cheam-o.
 Bâr! Bâr! Bâr! Bâr! N-auzi tu? Hai fata tatii, hai...
 Îi mai rupeam câte un smoc de iarbă, s-o mint...
 Săraca!... de la o vreme se moloșise și ea și eu.
 Se lăsase moartă. Nu voia să se mai scoale nici în
 picioare.

Am tras de ea pe coastă în vale.
 Își zdrelise și urechea și ochiul – îi dăduse sângele.
 Mai treceau vitele și se uita după ele,
 Așa gales și fără putere...
 Era o mioară albă. O noatină mare, nu fătase niciodată.
 Mai scădeam cu ea din cota de carne...
 Ce l-am ocărât atunci pe-ăla
 Cu mustață, care ne veghea pacea!...

La început, oaia nu voise s-o ia din loc
 Din cauza eclipsei de soare. Când să ies cu ea din curte,
 O dată s-a-ntunecat pământul... Câinele s-a speriat
 Și-a sărit peste poartă – o poartă înaltă, peste
 Trei metri. Ailalți câini urlau...
 Găinile cântau cocoșețe, cocoșii cârâiau...
 Unii mai și cântau... Și se lăsase frigul.
 Aveam în mână niște fân, parcă s-a brumat.
 Hârletele l-am lăsat înfipt în pământ.
 Pământul amortise în câteva clipite.
 Ce-o fi? Sfârșitul pământului?
 Ne-ar fi spus ei... m-am gândit, ne-ar fi spus, ca să
 Încetăm construcția socialismului
 Mă gândeam... Ne anunțau, în vreun fel... Și nu ne-ar fi
 Mai cerut cota de carne... Țineam de oaie, să nu scape
 Că abia o prinsesem... și din cauza eclipsei
 Bârsana behăia și tremura ca varga...

Când am ieșit, Nea Marin al lui Pătru mă vede:
 – Mă duc acum, că mâine nu mi-o mai primesc.
 – Mă, Nicolae, nu te duce, că poate până mâine se

scufundă

Pământul...
 Treceau oamenii cu oile în turme spre Bălcești.
 Și eu rămăsesem în urmă, nu i-am mai prins,
 Că mă-mpiedicase astrul ceresc... Ziua amiaza mare
 Întunerice de să-ți vâri degetele-n ochi... O beznă de-aia plină
 de spaime... Și astrul dispăruse de tot,
 Ca Dumnezeu care-și întoarce dint-o dată fața de la oameni,
 rămân în beznă, și-ncepe iadul...
 Turmele se-ndepărtaseră... Buluc, oile merg singure...
 Ei, acum, oi duce-o eu cum oi duce-o,
 O păcălesc în vreun fel.
 Nu l-am ascultat pe-al lui Pătru.

Oaia avea străluminări de conștiință,
 Se ridica și cu botu-n pământ, parcă ar fi căutat cine
 Știe ce iarbă fermecată, care s-o salveze.
 Mergea așa o postată. După aia, cădea.
 O luam în brate, după aia în spinare...
 Eu cred c-am dus-o mai mult în cârcă...
 Mi s-a făcut milă de ea...
 Îi spuneam povești, îi cântam din fluier
 I-am spus Miorița:
 – Pe-un picior de plai
 Pe-o gură de rai...
 Și la urmă, în proză, cum or s-o omoare
 Acolo la bază, or s-o belească
 Doi măcelari cu mânecile suflecate.
 Gemea ea, gemeam eu...

– A dat beleaua peste noi, dobitoaco!
 Ce sunt eu de vină, c-am prins regimul ăsta...
 Hai pe jos, că de nu îți rup picioarele!...
 Degeaba... Sta moartă întinsă pe pământ...
 Și iar trebuia s-o car în spinare...
 Pe la jumătatea drumului – sunt 12 kilometri buni
 Până la Bălcești – m-a lăsat puterea.
 Doamne! Nu pot s-o mai iau nici acasă,
 Mai departe nu mai sunt în stare să merg.
 O las aici!
 O veni vreun lup... și-o face milă de ea...
 Ea stătea așa flească... Se pusese un soare
 După eclipsa aia... miroseam amândoi a usuc...
 Eram plin de lână
 Nu mai puteam deloc...

Și aud un behăit... Și la urmă liniște...
 Mă dau așa, mai într-o parte... Mă uit...

Treceau unii c-o turmă... Cam departe... Strig la ei:
 – Mă, barimea faceți oile să behăie,
 Ca să audă oaia mea... că dacă nu, aici o las...
 Și s-a pus turma aia pe behăit... că ziceai că iar a venit eclipsa
 și noatina, cum zăcea așa, mai mult moartă,
 S-a ridicat și-a luat-o la fugă...
 Nu mă puteam ține după ea...
 – Stai, nebuno, nebunatico, unde-o iei așa? Ho, să vin și eu...
 că mergem... la nuntă la Bălcești.

MUIERI ÎN ALB

Înveseleau drumul când treceau ele.
 Vara purtau alb. Fuste lungi,
 Pânza de ațică – de face valuri –
 În sus, cu bluze albe și pe cap aveau tulpane
 În trei cornuri – cu dantelă.
 Se vedea puțin părul.
 Și ele înalte – și-aveau un mers legănat, frumos,
 Și cine le vedea se dădea la o parte
 Și sta să le privească.

Asta erau:
 Rița lui Ion Bălan,
 Maria lui Didu...
 Și a treia... să mă mai gândesc. Cine era?
 Nu era Maria lu' Brichiș?

Eu, după război, le țin minte – spunea
 Ricuța lui Gheorghe Ionescu,
 După războiul dintâi. Prin '22, '23...
 Și mătușa asta a ta era frumoasă, Rița asta...
 Parcă o văd trecând pe drum...
 Și când se nimereau și ălelalte două...

Moșica îi ziceam noi, că ne moșise –
 Era căsătorită cu poștașul

Ion Roncea, de avea boala rea
 Și după moartea lui, s-a mutat la fratele meu Nicolae
 Sta di la vale de biserica veche.
 Era bătrână, nu mai era frumoasă, când am apucat-o
 Eu. Dar tot așa înaltă, falnică.
 A muls într-o zi vaca și cu oala în mână
 I-a venit rău și-a murit – 76 de ani.

CÂND ERA DUMNEZEU MAI JOS

Mai de mult era Dumnezeu mai jos,
 Ne vedea mai bine, zicea maica.
 Acum, s-a suit sus rău,
 Nu mai are ochi pentru noi.
 Și ofta.

DE INIMĂ REA

Îmbătrânind, n-a mai putut rămâne iarna în sat.
 Că era singură – nu tu lemne, nu tu vite, nu tu păsări.
 Doar câinele. Și copiii toți la oraș.
 Și-au venit s-o ia.

Vorbesc c-un vecin să-i țină câinele la el.
 O lună, două, până s-o-ntoarce.
 Sau până la primăvară – de-o fi vreo iarnă grea.
 L-a legat cu lanțul și i l-a dat ăluia, să-l ducă la el.
 Bulfei nu voia neam.
 Omul trăgea de el, câinele trăgea înapoi să rămână în curte.
 Nu-nțelegea de ce-l dă din curtea lui.
 Cum să-nțelegă un câine problemele complicate ale satului
 De azi? – unde rămân numai bătrânii și ai neputincioși
 Și aștia, când se milesc copiii de ei, pleacă,
 Și cum să priceapă un câine că pentru câteva luni,
 Pentru stăpâni s-a șters diferența dintre sat și oraș –
 Gata, nu mai e nimeni în sat – nu mai e nimic –
 Că țărani s-au mutat la oraș, unde nu le place neam,
 Că stau ca ciuhurezii la geam, în bloc și se uită pe fereastră?

Și Bulfei, ăsta, așa târâș, a intrat în curtea vecinului.
 Degeaba-l momeau cu mămăliga cu lapte – târâș l-au dus.

Și după aia, n-a mai lătrat, n-a mai mâncat.
 Peste o lună a murit. De inimă rea.
 Câinii, singurii, ce-au mai rămas cu caracter în zilele de azi.
 Ei știu că n-au greșit cu nimic.
 Și dacă stăpânul îl părăsește
 E ca și când și-ar lua Dumnezeu mâna de pe tine.
 Ei mor.

Și-a întors Dumnezeu fata și de la câini.
 Nu numai de la oameni.

FETELE DE AZI

Aveau un ciob de pământ
 Și pus o lingură de undelemn și deasupra o bucată de tablă
 Și-ngăurită la mijloc.
 Și sucea o feștilă, și aia lumina.
 Hai, zice, s-aprindem feștilele deseară.
 Și lucrau, cusau la feștilă.
 Și-acum pe lumină, să te uiți la ele,
 Și nu-mpunge una. Și torceau și țeseau și făceau jurebii
 Și-acum nimic, nimic.

Nu văd să bage-n gură, dacă n-aprind două lumini.
 Umblă scăue pe drum, își arată postruga-ntre dinți,
 Care are, râd, se crecuie cu băieții – ce le pasă?
 Muncesc bieții bărbați, și ele cu crecuța de busuioc în sân.

MARIA ȘI MARIN

El, dimineța, se scula, da la găini, da la porc
De mâncare, da la câini, îi muta în grădină,
La locul lor, că noaptea stau aici, în față,
Să nu le fure găinile.

Și după ce termina asta
Se ducea și-și făcea o oală de ceai
de buruieni.

El uita să mai mănânce – bea doar ceaiul ăla,
Că dacă mâncau păsările, porcii, câinii,
Era ca și cum ar fi mâncat și el.
Ele erau mai importante.
Da' bea ceaiul ăla.
După aia lucra.
Și după aia se așeza, spârgea o ceapă, două,
Slănină, un codru de pâine și mânca.

Ea, cum se scula, mai târziu, după răsăritul
soarelui,
Se-nvrtea ce se-nvrtea că n-avea ce să facă
Și se ducea la vecine. Ia parlament.
C-a fi, c-a păți. A, pă tu ai auzit ce s-a-ntâmpat?
Ăla a venit beat, Nae a ciupit-o pe Anica –

Lucruri de-astea.
Venea, îl găsea mâncând.
– Așa, așa, îmbuibă-te.
El mânca și tăcea.

Odată ea apare c-o sticlă de țuică în mână.
Un clondir de-o jumătate, înfundat c-un cocean
Cotcodăcise o găină lângă o glugă,
S-a dus să caute oul și-a dat de sticlă, ascunsă bine.
– Da' tu ai văzut, mă, că găinile astea
Nu pot să ouă până nu le miroase a țuică?

El tăcea ce tăcea și la urmă răspundea gros:
– De unde-o luaiși, fă?
Și pe-acolo scormoniși?

Și ea iar pleca la parlament
Și el rămânea să facă toate treburile.

Într-o dimineță se scoală tot așa târziu
Și se uită pe fereastră.
– Marine, ninge pe fasole!
Bate, Marine, fasolea, n-auzi?
– Da' tu ce faci? Tu nu-nțelegi?
Da' mai taci din gură, că am alte treburi.

Vine o vecină:
– Mă, vă certati pe bătătură –
Că râde lumea de voi.
Păi, dacă nu bate fasolea!
– Pe tine ar trebui să te bat
Că te-ai făcut cât putina – și fasolea e treaba muierilor.

30 DE COLACI

În '56 îl întâlnesc pe Sfântul Dumitru,
 Că era soțul meu bolnav,
 Și-mi spune: – Să-mi faci și mie, Marie,
 Treizeci de colaci.
 Și când i-am făcut zice: – Câți bani vrei?
 – Nu vreau nici un ban, decât bolnavii din spitale
 Să-i faci bine – și nevinovații din pușcării,
 Să le dai drumul.
 – Săracă o să fii toată viața.
 – Da' nu sunt săracă. Dacă sunt sănătoasă,
 Sunt bogată.

Ei și atunci m-am pomenit c-au ieșit din pușcărie
 Dumitru lu' Truță,
 Dumitru lu' Duță
 Și Dumitru lu' Dumitru al lu' Dumitru – chiaburi.
 Au ieșit de Sfântul Ilie.

Al meu s-a făcut și el bine,
 Da' la Sfântul Ilie alălalt.

RIVALUL

Gheorghită fusese crescut de pui
 La ocolul silvic. Într-un țarc, acolo.
 După ce i-au dat drumul în pădure,
 Cerbul-încă mai răspundea la chemarea pădurarului.
 Mergea pe câte-o potecă, în adâncul codrului
 Și striga:
 – Gheorghită! Gheorghită!
 – Aaaa! Aaaa! Aaaa! făcea ecoul
 – Aaaa! pe altă vale
 – „Gheor...“ – „Ăăă!“
 Și nici n-apuca să termine vorba, că auzea: rap! rap!
 Prin pădure, printre crengi și se pomenea
 Cu desiușul că se despica și apărea.
 Se făcuse falnic și frumos.
 Îl mângâia pe bot, pe la ochi. Îl pupa.
 Era acum cât un vițel.
 Niște coarne rămuroase și puternice.
 După aia, cerbul pleca.

Odată, într-o toamnă,
 Pădurarul mergea cu pușca să inspecteze râpa.
 Vede o namilă fugind spre el.
 Dă să apuce pușca, dar când își dă seama...

„A, e Gheorghită al nostru!
 Ce faci, mă Gheorghită?“
 Da cerbul fuga spre el și-l ia în coarne
 Și dă cu el în râpă... Și mereu cu coarnele pe el
 Să-l omoare.
 Pădurarul nu scăpase pușca.
 S-a învățit el cum s-a învățit
 A potrivit-o
 Și l-a împușcat în cap.
 Cerbul s-a rostogolit boncănind.
 S-a ridicat și el și s-a târât acasă.

După aia și-a dat seamă că Gheorghită
 Nu era vinovat.
 Era în perioada boncănintelui și atunci ei
 Nu mai aud, nu mai văd,
 Oricine s-apropia – era un *rival*.
 A crezut că-i ia căprioarele.
 N-avea cu cine să se lupte și-a tăbărât pe el.
 Au mare forță în perioada asta.
 Dar nu mai știu de ei.
 Atunci se și vânează, pentru că altfel
 E greu să-ți vină în bătaia puștii.

Dar ce rău i-a părut de Gheorghită!
 Multă vreme nici n-a mai pus mâna
 Pe blestemata de pușcă.

UN URĂT

Cu trei-patru luni înainte de-a muri, o chemă pe mama:
 – Auzi tu, să te muți încoace
 Că mie mi-a venit un urât.
 – Păi, cum, tată?
 – Să vii, să stai.
 Oi cădea noaptea și-oi doborî lampa și-oi lua foc.
 Am măcinat, am pus în car un sac de făină, unul de mălai,
 Niște găini – nu aveam multe, că-mi muriseră de ciuce.
 Și-un purcel. Am venit cu Nicolae.

Când am venit aici, el încins peste manta c-o ată,
 Cu pălăria ploștită pe cap, o haină rea
 Și da să facă focul. Și punea lemne ude pe el.
 Și când m-a văzut, a început să plângă.
 – Veniși? Bine că veniși, că mie mi-a venit un urât.
 Și nu știu ce-oi face. Ei, sunt și anii.

Așa s-a întors mama după 38 de ani,
 Bătrână și copleșită de griji, în casa unde s-a născut.
 Plecase în 1921, s-a întors în 1959.
 Ea stătea, la vale, la Gura Racului, în casa ei,
 Unde se măritase și născuse copii – și unde i-a murit bărbatul
 De tânăr – tata – și ea a rămas să-i crească – Și după aia
 Copiii au crescut – au plecat și ea a rămas cu Nicolae,

Care s-a însurat și-a adus-o la el și pe soacră-sa.
 Nu se prea înțelegeau între ele.
 Și nici casa nu mai era a dinainte. A ars în '47
 Și prin '50 a făcut una nouă. Tot pe locul ăla.
 Copiii, cei mari, își aveau acum rostul lor.
 Cei mai mici, eu și cu Ionică.
 Eu elev la Predeal și Ionică elev la Murgăși.
 Din toate cele șase fete ale lui Gheorghe Ionescu, mama îi era
 mai

Aproape. Ricuța și Mitruța – mătușile mele erau la București
 Marioara – fata cea mai mare – la Murgăși, în comuna vecină.
 Fănică – la Fierăști.
 Mița, fata mai mică, stătea lângă el,
 Dar nu se-mpăca deloc cu Păun.
 Și mama i s-a părut c-ar fi mai potrivită să aibă grijă de el,
 Acum spre sfârșitul sfârșitului.

– E, povestea mama. Avea doar un pat într-o cameră.
 În camera din deal. Zice: „Culcă-te tu, că eu mai stau
 Că mai dormii peste zi“. S-a culcat târziu, a tot făcut focul.

A doua zi l-am spălat. Se-mpuținase de tot la trup.

Și când s-a văzut curat: „E, așa îți mai vine să mai stai“.
 Avea 88 de ani.

Trecuse aproape un secol de când Ion Țuruc, în vârstă de
 treizeci și trei de ani, plugar, prezentase la primăria comunei
 Bulzești, județul Dolj, un prunc de secсу bărbătesc, căruia i-a
 zis George, primar fiind Nicolae Bantă, iar martori Grigore Ion
 Toțu și Ilina Ione.

– Unde plecați voi acum? I-a certat gaga Anica, mama ologului.
 Ehe! V-apucarăți de cap de veac! zice. Și veacul s-a dus de
 mult.

Eu scriu toate acestea acum, în iulie 1995, la Bulzești, în casa a
 nouă. Încerc să adun toate personajele Liliceilor –
 Să văd care ce-a mai făcut, ce s-a mai ales de ele.

BABA NIȚU

Baba Nițu confunda descântecul de aplecatelea
 Cu ăla de scârbeală.
 Unul trebuia să-l zică doar la femei tinere,
 Când să nască ele, când se făcea că varsă, când le era rău.
 Și așa: „Aplecate porcești

Tigănești, aplecate românești
 Și muscălești.
 De voi vrea a descânta
 La coadele mărilor voi băga,
 La fetele împăratului voi trimetea,
 Că vă adastă
 Cu mese întinse,
 Cu făclii aprinse.
 Acolo să sfătuiți,
 De cutare să nu luați
 Și-i dați: vin și mâncare
 Și culcare
 Și deschiderea corpului
 Asta să-i dați,
 Aplecate de la ea să plecați.“

Ăl de scârbeală se descântă oricui se scârbea de ceva
 „Scârbeală de mâncare, scârbeală de culcare,
 Scârbeală de beutură,

Scârbeală de răsăritul soarelui,
 Din cântecul cocoșilor,
 Din creierul capului,
 Din zgârciul nasului
 Plesnească ochii râvnitorilor,
 Plesnească ochii deochitorilor,
 Când a râvnit și a plesnit
 Și a rămas curat luminat etc.“

Și îmbătrânind ea rău, Baba Nițu,
 Nu mai ținea seama de multe
 Și nici de faptul că la scârbeală
 Nu trebuie să-l zici pe ăl de aplecate.

Femeile cam băgaseră de seamă,
 Dar nu se puteau lepăda de leacul ăsta.
 Parcă i-a zis una
 – Baba Nițu,
 Ce-ar fi să zici odată
 Pe amândouă?
 – Ai?
 Amândouă descântecele. Dă-le drumul
 Unul după altul
 Și organismul și-l ia pe-l care-i trebuie.
 – Bine fată!

PORCUL

„Cine e mic și stă la scărpinat?
 Și el apărea, masiv, grohăind vesel, din cotet.
 Merge legănându-se și se lungeste la picioarele ei.
 „Groh-groh-groh! – eu sunt mic
 Și stau la scărpinat.“
 – Costele, hai, că l-am prins!

Apare bărbatul cu un cuțit mare în mână.
 Mai răsar vreo trei vecini, pregătiți
 De măcel.
 Sgomotul de până adineaori era ascuțitul de cuțitoaie.
 – Ține-l, să nu scape.
 Femeia încalcă pe porc. Măinile i se înfig zdrăvăn
 În grumazul răsfrânt al acestuia,
 Măinile care știau să gâdile atât de răcoritor.

Dobitocul e răsturnat.
 Înjunghiat. Se zbate, grohăie – tipă sinistru,
 I se varsă ureea în sânge,
 Carnea prinde vuiet de cataclism.
 Moare neînțelegând ce să mai fie și asta?
 Vocea care zi de zi l-a strigat atât de dragăstos,
 Măinile care l-au hrănit și l-au gâdilat...
 Cu ce-o fi greșit?

Se zice că animalele n-au noțiunea morții.
 Numai omul o are din experiența aproapei.
 Și dacă omul o are ce? Cu ce e el mai bun?
 Ieri, de pe casă, am văzut fără să vreau
 Cum i s-a făcut
 De petrecanie porcului lui Mugurel.
 Ce-a mai guitat! Ce s-a mai zbatut! Ce s-a mai rugat
 Și-a cerut ajutor în limba lui.
 Peste drum, în fața cotețului, rămătorul,
 Sacrificat acum
 Tocmai mânca. A ridicat capul.
 S-a uitat spre cer cu ochii aia, cu pleoape albe...
 O clipă a rămas așa descumpănit,
 Cu porumbul în gură...
 După care și-a văzut de troaca lui.

Acum e învelit în paie...
 Aerul se îmbibă dintr-o dată de miros
 De păr ars, de șorici,
 De grăsime...
 Cinteze, ciocănituri, pițigoii, vrăbii, coțofane
 Se îndepărtează în panică.
 Părlirea porcului e un obicei care depășește
 În timp creștinismul.
 Vine din vremuri păgâne.
 Câțiva copii se strâng să se încălzească lângă victimă.
 Sunt trimiși să aducă paie.

Vor șorici, vor cârnați, vor jumări.

Am întrebat-o odată pe mama.
 Îmi murise un pui de găină,
 Pe care-l crescusem prin casă.

– Așa-i că ne vom întâlni cu puiul pe lumea cealaltă?
 Luată prin surprindere
 Mama s-a gândit puțin, apoi mi-a spus:
 – De ce să te păcălesc?
 Nu ne vom întâlni cu puiul tău în rai.
 – De ce?
 – Așa. Pentru că păsările și animalele...
 Mor și moarte rămân.
 Ele n-au rai – n-au nimic.
 Foarte mult m-a durut asta.
 Cum să nu existe decât pentru oameni iluzii?

NUNTA BUNICII

Și când s-a măritat lelița,
 Trebuia să ia pe Dumitru Sorescu,
 Un băiat frumos și fudul. Da' cam moale.
 Și Gheorghe Ionescu era notar.
 Lelița Ioana zice că era frumoasă de tot.
 Și-a vorbit Gheorghe Ionescu cu vreo doi.
 Și-au venit s-o ia. Era seară.
 Și-au făcut de treabă pe la poartă.
 – Fă, Ioană, tot nălbești pânza aia,
 Nu mai dai cu
 Săpun? Și ea era la ușă, Ioana,
 Ai bătrâni erau culcați...

S-a trezit el...
 – Se mai aude, fă, fata aia?
 – S-aude, s-aude.
 – Au nu mai e acolo!
 Fugi. Hai că hoțul lui Țuruc îmi fură fata.
 S-a dus la Murgilă, și-au luat puștile,
 Le-au încărcat și-au plecat la vale.
 S-au dus la al bătrân,
 La Păun Murgășanu.
 – Unde sunt?

– Cine? Nu știi!
 I-au căutat pe sub pat, peste tot,
 Prin magazie, pe sub șopru, prin iesle –
 Nu i-au găsit.
 A venit dimineața.
 – Gata! S-a isprăvit cu fata mea!
 Acum să dea
 Păcatele să n-o ia!
 Ei, la urmă au făcut nunta...
 Joi în săptămâna brânzei,
 Pentru că, în duminica aia, el a avut treabă.
 Au avut 18 sâni la nuntă.

Ioana asta s-a măritat tânără,
 Că o ducea rău cu mumă-sa. Era mumă vitregă.
 Și când era copil și greșea și ea ceva,
 Asta, Maria, o dezbrăca în pielea goală și-o scotea
 În curte, în ger... Dârdăia prin curte, plângea
 Și-și blestema soarta.

Și de răul mașterei a fugit de-acasă.
 Ce i-o fi fost rău dinspre mumă,
 Ce i-o fi plăcut
 Ei de băiat... Nici Gheorghe ăsta nu era urât,
 Dar el n-avea pământ. Era notar, deștept, dar
 Fără pământ, că
 Ei veniseră de peste deal,
 Tat-su, ori bunicu-su,
 De la Melinești.
 Și s-au îngăduit, a făcut copii – șase fete,
 Că un băiat a murit de mic.
 Mama a fost a doua.
 Maria, Nicolîța, Ștefana, Marina, Demetra,
 Mița.

Maria și Păun Murgășanu
 Stăteau pe la Mitrache, la deal.
 Stancu Murgășanu, frate cu
 Păun Murgășanu, i-a lăsat maicăi, Ioana, pământ.
 El n-a avut copii.
 Pământul de pe coastă pe unde
 Avem noi prunii.

DEZINFECTĂND VALEA

Țața Maria se ducea și ea câteodată la tămâiat.
 Punea tămâie în ulcică
 Și mergea făcând rotocoale, cădelnițând.
 Tămâia toată valea...

„Uite, să dau și pe-aici, pe la ulmii ăștia,
 Că toate spurcăciunile se strâng aici.“
 Erau ulmii noștri, falnici, de câteva sute de ani,
 Mișunând de păsări și pui, prin crengi și prin scorburi,
 (S-au uscat toți, în câteva luni, după încheierea
 Armistițiului. Nu le-a priit războiul și se vede
 Că nu presimțeau nimic bun nici în pace)
 – Hai, Marie,
 Ziceau femeile,
 Nu mai tămâia copacii,
 Nu mai parfuma valea.
 – Ho, că vin... să dau și pe-aici...
 S-ajungă și la Rădița mea...
 Fata ei, Rădița, murise, când era copil.

Tămâia era un fel de dezinfectant.
 Până să ajungă la cimitir, ea speria duhurile rele
 Și dezinfecă toată valea Bulzeștiului.

GHEORGHE DOLAN

Gheorghe Dolan, din Dolanii ăștia,
 Aici stau – ai de-au mai rămas.
 Era un om sărac.
 Venea uncheșul la mine și zicea:
 – Hai, mă nepoate, că te trag cu targa.
 Că baba nu stă, nu stă nici în pământ.
 Am scos-o de șase ori.

A scos-o și-a pus-o pe targă
 Și-o ducea pe vâlcele,
 S-o mănânce halele.
 O lăsa pe-acolo, pe vâlcele.
 S-o mănânce halele, să nu se facă moroi.
 Și ce s-o mănânce?
 Că lupilor nu le plăcea, dacă era moartă.
 Lor nu le place, mort.

Și după aia o ducea la mormânt
 Și-o înmormânta iar.
 O băgau în groapă și-o acopereau iar.

I se înbolnăvise din familie cineva.
 Sau alt vecin, pe care gândea moroaică.
 Și eu cum să mă duc pe targa aia –

De căra el moroaica?
 Eram copil, îmi plăcea să mă plimb,
 Să alunec pe zăpadă,
 În sanie, să aud zăpada cum scârțâie și copacii
 Cu chiciură pe ei cum fug în urmă –
 Dar mă speriasă ce spunea lumea despre Dolan ăsta.
 Lui îi plăceau copiii.

Acum se-nbolnăvise un copil al lui Șubăscurtă.
 Și uncheșul vine la moșu-meu Țoza,
 Cu care mai tăinuia el câteodată –
 Dar nu făceau tovărășie, fiindcă fiecare
 Lucra la alt cimitir.
 Și când să plece – l-o fi-ntrebat
 Ce l-o fi-ntrebat
 Pe moșu-meu – zice: „Merg cu targa goală,
 Până aici peste baltă, nu vrei să te tragi?
 După aia vii pe jos,
 Că eu mă duc tocmai în Vâlceaua Fetiilor“.

Ei, a cărat-o pe biata Joița, nevastă-sa,
 A cărat-o pe toate coclaurile!
 Și pe Vâlceaua Bonii, și pe Vâlceaua cu Izvorul,
 Și pe Mătăsoaia – pretutindenea.
 A scos-o de șapte ori.
 Acum era a șaptea dezmormântare.
 Era rea baba – nu s-a potolită până n-au ars-o.

Cum s-a auzit c-au ars-o,
 Cum s-a-nvârtit copilul.

PE LA FÂNTÂNA LUI POPOVEANU

Pe la fântâna lu Popoveanu au fost niște călugări,
 Era un schit. Pământul era al grecilor –
 Că erau greci – îl luaseră degeaba de la oameni.
 Și oamenii s-au rugat de ei să le dea pământul înapoi,
 S-au rugat – și pe urmă le-au dat foc, într-o Duminică
 Au ars cu schitul lor cu tot.

Și călugării i-au blestemat:
 Să se mănânce unul pe altul.
 Și de-aia se făceau moroi. Blestem, de!

UN BĂLBĂIȘ

Civică dormea pe blane
 – Păi bine, mă, Enache, nu-ți e frig noaptea?
 Cum stai tu pe blane, direct?
 (E, avea așa o rogojină)
 – Nu mi-e frig, fato, nu-mi e frig.
 Dacă simt că-mi e o țără rece,
 Mă-ntorc pe partea ailaltă și gata.
 – Bine, mă, da nu e frig și pe partea ailaltă?
 – Păi, nu e frig, că dacă te mai miști, așa,
 Te-ncâlzești.
 Și la urmă, n-o să stai încremenit.
 Când ți-e frig și pe partea aia,
 Te-ntorci pe partea ailaltă...

Noi nici nu cumpărăm lemne.
 Fac fum, cenușă – dacă ai lemne multe.
 Cocenii de la vacă, îi tai cu cuțitul –
 Stă Măria, desface ochiurile la plită,
 Că pe ușă iese fum...
 Și un bălbăiș acolo, schimbă aerul.

Căldura mare te moleșește.
 Ești mai atent, auzi păsările, câinele lătrând.
 Dar așa, dacă te moleșești
 Nu e bine.

DE-AI LUI NĂSTASE SIN PETRU

E, da cine-i mai ține minte pe-ai de demult?
 Totul se uită foarte repede la noi.
 Pe la 1830, am auzit c-ar fi trăit pe-aici
 Năstase sin Petru,
 Așa apăreau în acte. Dar pe ei îi chema
 Năstase al lu Petru și cutare al lu cutare
 Sin era o fudulie de cancelarie.
 Petru sin Tuțianu,
 Barbu-Nania – din care s-or fi trăgând Nanieștii
 Radu Secu,
 Vladu Merișanu
 Ion Buzărnea.

Mai târziu o țără, Matei sin Ghiță era moșnean
 Aici și-avea trei clăcași.
 Și Dumitrașcu Buzărnea – băiatul lui Ion Buzărnea –
 Avea și el
 Doi clăcași.
 Popa Matei avea patru clăcași plugari
 Și un țigan dezrobot.
 Mai erau: Trușcă, Năbădaie, Dușe Ștefan,
 Ion Ceaușescu cu doi clăcași plugari
 Și un țigan dezrobot.

Prin hârțile de le-am citit eu când eram copil
 Zicea Moșu – care se născuse în 1871 și atunci,
 Când îmi spunea mie,
 Sărise de șaptezeci.
 Se mai vorbea de un Mitrache, care avea un clăcaș,
 Radu, avea un clăcaș,
 Ștefan Popa, un clăcaș.
 Preda Buzărnea – doi țigani de roșotă,
 Ștefan Sorescu – trei clăcași.
 Clăcașii erau aia fără pământ deloc.
 – Ștefan Sorescu asta, cine-o fi fost?
 – Nu știu. Vreunul din neamul vostru.
 Apoi: Simion Mihai, Radu Roșca, unul Preda,
 Unul Ștefan Forescu.
 Stancu Cârstea –
 Dar uite că e târziu.
 Hai la masă, lume albă – striga maica de la vatră
 Mâncară și-ai de pierdură vitele
 Și ai de căpătară...
 A, da nici nu e mult până la 1830, mă gândeam eu.*
 O-ncurătură de vițel.
 Dar și mai înainte ce-o fi fost
 Cine-a trăit pe-aici?

* Eu eram la liceu și, în vacanță, mă documentam pentru un roman pe care-l și începusem, se numea „Ion Bulzeșteanul”. L-am abandonat după câteva capitole. (Descriam o bejenie spre locurile împădurite din zona de dealuri a sătenilor de la sud, fugind de turci. Se îmbulzeau în locurile astea. Romanul îmbulzelii de la Bulzești.)

LEACUL

„Asta merge acasă – și moare” –
 Zice doctorul Savu, arătând spre Nițu al Cincăi;
 Bolnavul sta de câteva zile, fără vlagă, galbejit
 Și cu ochii în grindă.
 Nici grinzi nu erau la spital,
 Să zici că-ți odihnești ochii, înainte de-a muri,
 Cum se face la noi –
 „Și-a pus ochii-n tindă, se zice,
 Gata se duce!”
 Au venit ai lui și l-au dus acasă.

Peste câțiva ani, apare Nițu la Craiova, acolo la
 Spital și-l caută pe doctor, să-i dea un curcan.
 – Păi ce-i cu dumneata?
 – Domnule doctor, am făcut așa
 Cum ați zis dumneavoastră:

Moare

M-am dus acasă și m-am pus pe moare...
 Da' știți cât am băut? O puțină d-aia mare,
 Cum sunt pe la noi... Că varza e aliment de bază...
 Da', vedeți, zeamă nu prea beam înainte...
 Și m-am pus pe băut moare... Și asta sunt...
 Mi-a trecut...

Doctorul s-a închinat!

„Eu am zis c-o să mori...

Moare că nu mai e nimic de făcut...”

„Vedeți, pe mine Dumnezeu

M-a făcut să mă gândesc la altceva...

Bine că mai sunt și cuvinte cu mai multe înțelesuri,

Te țin în viață. Îți lungesc ale zile.”

VĂCĂRICIUL

Fusese într-o vară la băi, tocmai la Covasna.

Băi, da' că i-a plăcut locul!

Și băile i-au prins bine,

Că n-a murit acolo cum se-ntâmplase

Cu unul din sat Ciurezu –

Care tot așa se dusesese la băi, tot acolo,

Și când l-au pus așa la

Gazare, la mofete

Hop! A căzut. N-a rezistat la chestia asta boierească

Orî i-o fi fost organismul slăbit?...

A căzut din picioare, ca puiul de găină

Și atât i-a fost.

Ăsta, Graure, s-a-ntors bine sănătos –

Avea el o metea, respira cam greu,

De-aia îi și făcuse trimitere

Sanitarul Gorici, să-și caute de sănătate

Pe unde-o ști.

Și-a nimerit acolo.

Și s-a-ntors și c-o vacă.

Tot luase seama la plaiurile alea,

În loc de tratament stătea mai mult pe lângă vite,

Prin păduri,
 Pe lângă oi – ce oi frumoase, de-alea țurcane!
 Buzurine mari și lătoase –
 Că, de câte ori le vedea, își aducea aminte ghicitoarea:
 „Patru restee duc la o plastă de fân? Ghici ce e? (Oaia).“
 O plastă de lână aveau în spinare!
 Și-a văzut cum mulgea unul vacile, în comuna Voinești
 Cu gălețile lua laptele, alea parcă nici nu erau țâțe
 Erau izvoare...
 S-a rugat de om – s-a îngăduit din pret
 Și-a venit cu vaca în Bulzești.
 Cât o fi dat pe ea, cum s-o fi-nțeles? N-a spus.
 Veneau toți și se uitau la Sambotina. Falnică, ugerul
 Până-n pământ – și, se vedea rasa de la distanță.
 Vacă din străinătate,
 Ce mai! Vacă de Voinești!
 „Să-ți trăiască franțuzoaița“, îi mai zicea al lui
 Chirimențu, în bătaie de joc.
 Dar ce lapte lua de la ea, la o mulsoare!
 Nu mai avea unde să-l pună,
 O mulgea într-o putinică și mai umplea
 Și vreo două garniți.

Numai că, după câteva zile,
 Sambotina a început să tânjească.
 Tristă, tristă. „Ei, schimbare de mediu“, s-a gândit
 Graure. Nici iarba n-o fi ca pe acolo,
 Dar se obișnuiește ea.
 Dar biata vacă tot așa abătută...
 Și nu voia să bea apă neam...
 S-a luat de grijă. I-a chemat pe Gorici. (Era doctor și
 De oameni și de animale)
 – E sângerată?
 – Nu e sângerată.

– Atunci, ce-o fi având?
 – Nu-i place regimul... Nu i-o fi priind apa de la noi.

Și aici a brodit-o. Vaca nu voia decât *apă minerală*,
 Că și-a adus aminte ce-i spusese românul de la care o
 Cumpărase: „O să fie mai greu,
 Până s-o obișnuiești cu apa“.
 Atunci n-a înțeles despre ce e vorba

A cumpărat atâtea sticle de apă minerală
 De la Mat – Borsec, Bodoc, Biborțeni, Perla Harghitei,
 Tușnad – și vaca a băut de s-a făcut tobă,
 S-a înviorat,
 Și după aia tot cu apă minerală a ținut-o...
 Până l-au arestat pe Chirțu
 De la Cooperativă și l-au
 Împușcat, că i-au găsit lipsă în gestiune
 Vreo două sute de mii...
 (S-a văzut la urmă că e o greșeală,
 Că s-au găsit și
 Chitanțele. Dar Chirțu fusese executat)
 Și asta nou, de-a venit la *mat*, și la cooperativă,
 N-a mai vrut să-i vândă apă minerală. Zicea că
 Vaca purta ghinion și protestează satul că nu se mai
 Găsește apă minerală.

Și-a început Graure să care apă minerală de la Bălcești,
 Cu cobilița. Vindea brânză și cumpăra apă minerală.
 Bălceștiul, nu știu ce dracu de aprovizionare avea
 Că aici nu mai era apa minerală aia, de-o știa el
 Aici găsea doar...
 Noroc că vaca n-a băgat de seamă – sau pentru ea
 Oricum numai minerală să fie! Bea și-i mergea bine.

Ei, și după aia s-au pus cu cotele pe el!
 În fiecare dimineată era mașina la poartă
 Să predea laptele –
 Și i-l plăteau cu cinci bani litrul,
 Și el trebuia să se ducă pe jos la Bălcești după apă
 Minerală și ăia veneau cu mașina,
 Și-i luau laptele de acasă.
 Și se tot mărea cota de lapte, se tot mărea!
 „Uite, azi-noapte mi-am luat cerga-n cap, să mor!
 Se văeta Graure. Că nu mai poci face față.“

Și-ntr-o dimineată ia vaca de funie și pleacă,
 Pe' ci pe la Gura Racului se-ntâlnește cu Costică,
 Al de i s-a speriat mintea,
 – Debarcară americanii, zice.
 Debarcară aici la Brăila și la Galați.
 Costică credea că nu s-a terminat războiul
 Și pe cine-l vedea supărat, căuta să-l îmbărbăteze:
 – Nu mai e mult. S-a rupt frontul tutindenea.

Și americanii nu găseau loc să debarce
 Și de azi-noapte e puhoi, puhoi de americani
 Pe Răculețu. C-au venit de la Brăila și de la Galați.

Spre seară, omul s-a întors singur.
 Pierdii vaca – se văeta. O pierdii prin pădurea Murgășului.
 Și n-o cauți? Ce s-o mai caut? Or fi mâncat-o lupii...

A fost prima execuție de vită la noi.

SILIȘTE

După aia, când au început să facă recensămintele,
 Să-i numere tot și să pună cote mari,
 Că nu făceau altceva decât să crești vitele statului,
 Ca și când din gospodar la casa ta te-ai fi

transformat

Dintr-o dată în văcarul lagărului (Bulgaria, Ungaria,
 Polonia, Cehoslovacia, Republica Democrată Germania,
 Cuba,

În frunte cu mărețta Uniune Sovietică – fiindcă nu știai
 Unde se duce carnea – unde se duc brânza, laptele, untul –
 E – atunci au găsit și oamenii metode noi:
 Nu le mai beleau în pădure – că-i prindeau și-i băgau
 la pușcărie; le făceau de mureau singure;

Le dădeau uroaie, cu gips și vitele după ce mâncau,
 Gipsul ăla se întărea pe mațe și mureau.
 Sau le puneau sticlă pisată în tărâțe.

Cea mai mare belea era să-ți fete vaca.
 Vițelul n-aveai voie să te atingi de el
 Trebuie să-l crești câțiva ani,
 Până ajunge de nu știi câte
 Kile, atunci îl duci la bază și primești pe el cam cât
 Ai cumpăra trei kile de carne, dacă le-ai găsi.

Dacă nu îndeplinești condițiile de greutate, vii cu el
 Înapoi și-l păzești încă un an.
 Și acum, când fată vaca, se duce omul sub șopru, noaptea
 Și-i pune vițelului un sac de plastic în cap.
 Să chinuia bietul animal,
 O țară până se asfixia și cădea.
 „Ce să mă fac – mi-a fâtat vaca
 Și-a fâtat un vițel mort!
 Nu mai pot de necaz“, se văeta omul.
 Declara la primărie
 Și scăpa. După aia era trist. Trist el, tristă vaca.
 De s-ajungă bieții oameni să-și omoare vitele din
 Oborul lor. Să fie o pacoste să-ți fete vaca, ori oile!
 Așa ceva nu s-o mai pomenit cât o fi neamul ăsta românesc.

A mai fost așa, zic ai mai bătrâni
 Și pe vremea fanarioților.
 Plăteau bir: pe coșul caselor și pe ferestre,
 Oierit, vidrărit,
 Acum se uită omul la bou sau la oaie
 Și-njură globul
 Pământesc. „Globul tău!“ – că nu știe cine, de pe glob, o să
 Se bucure de ele.
 – Uite-l pe Graure, se duce să plătească vâcăriciul
 La Bălcești, râdea câte unul.
 Și la urmă cuvântul *vâcăriciul* s-a umplut
 Iar de conținut,
 Ca pe vremea fanarioților și nimeni n-a mai răs,
 O să se facă siliște și aici la noi, să vedeți –
 Că iar o să fugă lumea, tot ca atunci.

Siliște:

Satul împănat cu presimțiri.

MITRU TĂLMACIU

Mitru Tălmăciu era de-al lui Tălmăciu,
 Neamul lor bun de limbi.
 El învățase – rusește va să zică, pe front.
 Taică-su, nemțește – tot pe front
 Războiul alălalt.
 (L-au dus în Germania, prizonier
 Cu Nea Miei, și spunea că le dădeau nemții
 Să bea numai vin. Wein, nein – zicea Nea Miei.
 Wein de Weinnacht – Adică vin de Crăciun).
 Moșu-su – știa turcește și bulgărește
 La '77, la Grivița.
 Alții mai de demult o rupeau și pe
 Grecește – cu fanarioții.
 Stră-străbunicul lor venise din Ardeal.
 Cu oile, pe la Ungureanca,
 Și știa, la o nevoie și
 Ungurește și nemțește.
 Comuna era oricum blindată, în ce
 Privește tălmăcirea – și asta
 Mitru Tălmăciu, cu vorbă bună
 A scos trupele din sat, le-a
 Trimis la Bălcești.
 (Ăia întrebau de Berlin)

Berlinul e aici – arăta spre
 Bălcești – Mergeți ușurel și
 Dați de Berlin...
 (Asta, pe rusește a avut efect)
 Dar acum ce te faci cu
 Cuvintele noi?
 Sedință, miting,
 O să ajungem să traducem din românește
 În românește.
 Eu traduc și din românește în
 Românește, bă! Fără dicționar.
 Sunt poliglot de limbă română.
 A spus el într-o zi, dar prostănacul
 De Cornel Radu – n-a priceput –
 Cum adică, poliglot de
 Limbă română. Ha, ha! Să nu-l scuipi în gură,
 Cum făceau tătarii.
 Le spuneau robilor să stea cu gura căscată
 Și șleahta trecea prin fața lor și le scuipa
 În gură...

După aia, fiul său Dode Tâlmaciul
 A făcut 15 ani de pușcărie
 Și-a învățat englezește, franțuzește,
 Italienește
 Tot cu profesori universitari și cu
 Miniștri.
 Și limba latină, cu un papistaș –
 Și morse – dar pentru asta îți
 Trebuie calorifer.

PRIMIȚI CĂLUȘUL?

Ioniță al lu' Burghiu
 Sărea de-un metru, când sărea la călușari!
 – Primiți Călușul
 – Primim Călușul.
 Păi, dacă-i primea omul
 Ei se opreau în dreptul casei lui –
 Pe porția de drum din fața casei –
 Porția de linie a omului
 Se organizau
 Și-ncepeau să joace.
 Și dă-i și dă-! Și trópotă --
 Și dă din pinteni,
 Și pune jos ciomagul
 Și sări peste el
 Și apleacă-te să-l ridici...

Da apare mutul. Mascat.
 El nu vorbește, nu râde.
 Face zgoande.
 Se suie pe casă și scoate o tulumbă din pantaloni.
 Și mai cere o garnită cu apă.
 I-o dă o femeie.
 Și el varsă apa aia prin tulumba din pantaloni –
 Și lumea râde.

Și fetele îi dau ghionturi
Că i-a ieșit și-un fuior de cânepă din nădragi.

Coboară de pe casă și se repede pe una.
Și aia tipă – și se ferește.
Și-n timpul ăsta
Călușarii au ridicat tot praful în cer,
Tot frământându-l cu călcăiele
Și iar au aruncat bătele, le-au aliniat jos.
Și vine mutul și vrea să fure una.
Și călușarii, care fac jurământul, îl văd
Și se reped să le ia ei mai înainte...
Și Ioniță ăsta al lui Burghiu, care e vătaful,
Sare mai sus decât toți. De-un metru,
Parcă ar avea Harcuri în burtă.
– I-auzi! I-auzi! Iauzieaa!
Zicea vătaful.
– Hărăhăp! Hăăp! Hăăp!...
Răspundeau ceilalți, cu sufletul la gură.
– Hăăp! Hăăp! Hăp!

Ce-o fi auzit Ioniță al lu' Burghiu?
Ce-or fi auzit ceilalți?

– Hăp! Hăp! Hăp! făceau copiii printre oameni,
Dând să se organizeze și ei într-o ceată.
Mă amestecam printre ei –
Și abia așteptam să zică
Vătaful: *I-auzi, i-auzi, i-auzeaa!*
Ca să bat din picioare și să ascult...

Nu se auzea decât vuietul jocului,
Ca o apă vijelioasă care iese dintr-o peșteră,

Bucuroasă că dă de largime și că se colorează
Cu toată lumina de afară.
Era în vremea colectivizării și numai bebele
Și supărări. Oamenii așteptau călușul
Ca pe-o distracție – una adevărată,
Ca pe o veste,
Adusă în secret de vătaf și strigată tare
De ceată. Poate cei mai bătrâni înțelegeau,
Sau dibuiau ceva foarte vechi, foarte cețos.
– Tăceți, mă din gură! Se răstrea câte unul la aia de
Râdeau în jur! Tăceți, s-auzim mai bine.
Întotdeauna m-am întrebat ce aud călușarii.
Ce auzea Ioniță al lu' Burghiu, când zicea: I-auzi, I-auzi
I-auzeaaa!

Jocul ăsta mă tulbură și acum.
Și înaintea lui Ioniță ăsta fuseseră
Alți vătafi – un șir lung.
Poate tot așa de ageri și de mândri.
Și ăsta, al lui Pandelescu –
De-și trimisese fratele la școală
În locul lui – ajunsese mut în ceata unuia.
Era zgomotos, bondoc, aici capul, aici turul
Făcea tot felul de năsărâmbi
Și lumea râdea.
Și bunicul meu – colegul lui Pandelescu –
Era acum flăcău – stătea și se uita la călușari,
Și-i plăcea că se bucură lumea.
Mutul era împodobit cu alte vise:
Cu plantici, cu pene de păun
Cu bete multe... Și când cobora el de pe o casă,
Unde executase un număr de circ foarte frumos,
Una de era mai pe-aproape, Tilina lui Surdu

Și după un minut, două ecoul:
 – Hăp, hăp!
 Întors de prin vâlcele, de pe dealuri, din păduri.
 Nimeni nu-nțelegea ce-nseamnă hărăhăp, hăp!
 Dar toți se-nfiorau,
 Parcă veneau călări cine știe ce viteji
 De-ai lui Mihai, Novaci, Calomfirești,
 Vuiau văile. Cu clopotei de cioaie și cu plantici la
 Pălărie și cu brâie frumoase, toți chipeși
 Și falnici – veneau să ne aducă acest obicei –
 La toți le plăcea chiar dacă nu pricepeau.
 Ceilalți erau: Ilie Mândreată, Rafailă Gheorghe,
 Coza, Porumbel? Pătrulescu Ilie
 Cu ai lui Budică de la
 Vale, Budică Ion și cu Predescu Gheorghe
 Și Predescu Ilie
 Câți sunt?
 9 cu mut cu tot și cu vătaf.
 Sunt sau nu sunt 9? Mai numărați-i și voi.
 Uite, mut nu mai știu cine era atunci
 Cu ceata asta... Să fi fost mutul de...?

I-auzi, i-auzi, i-auzieaaa!

Cine mai are acum chef de căluș?
 Rusaliile dacă vin fără căluș
 Nu mai sunt Rusalii.
 Sunt orice vrei – ședință,
 Alegeri, –
 Miezul verii nu mai are nici un chichirez.

I-auzi, i-auzi, i-auzeaa!

PERMUTAREA

Mergeau cu taraful, cântând în urma carului.
 La început, au lălăit de-alea triste.
 Drumul era lung și taraful nu era pregătit.
 Cântece prea triste nu le cere nimeni
 Au început să le zică pe-ale lor,
 Întâi mai încet, la urmă zbierând!
 Cât îi ținea gura:
*„Buuuuuoc de la Plenitaă,
 Pree-sădit de daica Nițaa...
 Și mi-l udă cu guritaă
 Și-i face umbră cu fâțaaa...“*
 Boii ciuleau parcă și ei
 Urechile – carul mergea legănat, trăgănat
 Coșciugul nu se mai hătâna
 Și răposatul cu
 Măinile pe piept se lăsa răpit pe aripile
 Melodiei, furat de amintiri.
*„Căci din sãmâncioara ta
 S-a năstîmat dragostea...
 Busuoc tare-nflorit
 Spune cin'te-a ciumpăvit?
 Că băieți ce te sărută
 Din comună se permutăăă...“*

Asta să zicem că avea puțină jale,
 Că Mitrică al lui Brichiș
 Într-un fel se permută din comună.
 Și asta:
*„Vai de omuleanuuuu strin
 Ca un măr dulce la drum.
 Neică, cine pe drum trece,
 Așa mi-l zburătorește,
 Crăcile mi le mejdrește“.*
 Dar ce te faci cu cele de dragoste,
 Unde lăutarii
 Erau cei mai tari?
 Se uitau cum plânge lumea și ziceau:
*„Puichită de peste Olt,
 Cu moțișoru' de-un cot,
 Pe une-ai trecut Oltu'
 De nu s-a-necat moțu'?*
 Tare frumos cântec, gândea
 Al lui Brichiș – căruia-i
 Plăcuseră puichitele din
 Străinătate – de peste Olt...
*„... Și la gât numai parale
 Tot parale ruralii
 Luate de la beșlii“.*
 Tare frumos cântec,
 Ofta în gândul lui, cu ochii spre cer.
 Cuvinte vechi, de demult...
 Și ce repede trecu ea, viața asta...
 Măcar de-ar merge boii mai domol
 Să-mi umplu sufletul de dulceață.

Stă în tron
 Ca pe un cântar de cântece, de vorbe.

Așa ceruse el
 Să-l îngroape cu lăutari –
 Și nu fitecine,
 Ci unul din tarafurile bune,
 Din Ciuturoiu,
 Tocmiți ca la nuntă.

CUM A SCĂPAT TRAȘCĂ

Trașcă făcuse pușcărie mult, da scăpase.
 Scăpase pentru că se tot ruga tot
 Timpul.
 Da așa din buze câte o jumătate de oră
 Cu fața spre răsărit – nu prea nimerea
 Întotdeauna direcția,
 Că era greu să știi încotro
 E răsăritul în beciurile alea.
 Cei care erau cu el, se gândeau
 Cine știe ce păcate are ăsta,
 De se roagă atât.
 Odată l-a întrebat unul:
 – Ce tot spui tu cu atâta foc în rugăciunile
 Astea ale tale?
 Ia început s-a codit și n-a vrut să
 Le spună, apoi și-a dat drumul.
 – Ei, ce să spun?
 Zic și eu:
 „Doamne, Doamne,
 Cum mă vei păstra așa mă vei avea!”

Și uite că Dumnezeu l-a păstrat
 S-a întors în sat.

SECETA

Secetă pe la noi.
 Iorgu al Babii, când plecă să ia grâu de la Dunăre,
 Se duse și prin satul ăla de lângă Dăbuleni –
 Cum îi zice, domnule?
 Ce mai? eu-sat ca ăla n-am mai văzut.
 Pustiu! Câte un câine speriat, câte-o coțofană
 Pe garduri...
 Și-n ferestre câte două blane, bătute-n cuie
 Două blane puse cruciș.
 Să zici că le puseseră pentru hoți? dar
 Ușile erau deschise. Ori
 Nu erau deloc. Case fără uși eu n-am
 Mai văzut!
 Blanele-n geam înseamnă că proprietarii
 Sunt plecați – ne-a spus șeful de post –
 Unul oacheș și vânător, care ținea loc și de primar
 Și de șef de post.
 – Păi, unde-au plecat – de-au pustii satul?
 – Așa pleacă toți de aici primăvara.
 Era când se năstimesc mugurii,
 Și când ies frunzele dudului –
 O iau ca viermii de mătase pe nervurile
 Frunzelor de dud –

Aşa o apucă pe drumuri ei – şi rod
 Tot... Săracii? Ce să roadă? Cerşesc,
 Muncesc... şi toamna vin cu căruţa plină –
 Grâu, Porumb... câte un purcel...
 Găini...
 Ce bocănituri s-aud atunci în sat –
 Toţi îşi scot cuiele din balamale, dau blanele
 Jos, pun muşcate-n fereastră... şi se pun
 Pe trai... Toată iarna petrec –
 Primăvara pleacă iar... Țsta nu e sat decât de
 Iernat.
 – Şi românii ce zic?
 – Păi români nu prea sunt... Nu stau aici, că le e urât.
 Iorgu s-a uitat, a luat seama... ce dracu să cumpere?
 Din al sat de orbeți? A pus biciuşca pe boi şi-a plecat
 La Rast. De-acolo a luat grâu.

MANU PROPRIA

Întors de la Bicz, Marin al lui Geică –
 Se puse pe pământul
 De-i mai rămăsese, din cele 50 de hectare, un
 Petec lângă baltă – să facă
 Grădină modernă. Bulgărească!
 Fusese în tinerete negustor la Ploieşti –
 Tot zarzavat vindea,
 Ori poate peşte, ori şi de-aia şi de-aia –
 Îşi făcuse gospodărie bună. I se spunea jupânul –
 Lua băieţi şi-i procopsea pe la Ploieşti –
 Şi de la porecla asta, şi de la pământ,
 Şi de la faptul că-i mergea
 Mîntea, se descurca în orice situaţie – i s-a şi tras:
 L-au făcut chiabur. L-au luat cu maşina neagră,
 Într-o noapte – când dormea şi el în patul lui,
 După ce stătuse fugit.
 Şi se canonise vreo trei luni pe sub cărstăţi,
 Pe câmp, prin biserică, prin case părăsite...
 – Marine, scoal' că veni ră. Fugi! i-a zis muierea,
 – Unde dracu să mai fug? Nu mai fug deloc, eu merg încet
 Că merg la puşcărie.

Şi-acolo la Bicz – mândria țării – unde a ajuns i-a întrebat,
 Că erau mulți.

- Care știi, mă, vreo meserie?
- Ce meserie știi eu? Ce meserie? Se întreba al lui Geică, Știind că ăștia, meseriașii, o duc mai bine.
- Eu tovarșe maior! - era un nenorocit de plutonier Tuciuriu.
- Ce meserie?
- Croitorie.
- Bine, treci în dreapta.

Și trei ani la Bicaz, făcuse saltele -

„Și tot jupân m-am întors - că uite oamenii din comună Mă respectă și acum, și generalii ruși îmi dau onorul“, Zicea el râzând, arătând spre Radu Fierarul - acum grădinar Adjunct.

Și la urmă iar l-au luat pe jupân într-o noapte și după Doi ani scria că e bine, la Periprava
În Delta Dunării - lângă mare.

„Eu sunt bine pe aici, că șerpii sunt neveninoși

Și chiar dacă-i calci și te mușcă - n-ai nimic --

Și tăiem la stuf și la șerpi zi și noapte -

Că seamănă și trebuie să dai repede - și anul ăsta

Am ieșit bine cu norma -

Și vedeți ce faceți și voi pe-acia,

Cum vă descurcați, că eu mai întârzii.“

Și-n timpul ăsta Radu Fierarul a trecut la fierăria colectivei „Fierar principal la gospodăria colectivă“.

„N-am ce-mbuca“ se lăuda el.

El tot așa, oricât ar fi fost de ostenit,

Seara, acasă asculta posturile.

Și când n-a mai fost voie nici asta - da deloc, deloc! -

El tot asculta, fiindcă aparatul lui nu prindea bruiajul

Românesc. Și-al popii, și-al învățătorului Trăsculescu,

Și aparatele astea de la deal - al lui Mocofan...

Aparate bune, străine,

Toate nu mai produceau decât bâzâituri - bââz - vââj -

Vââj! - din când în când vreo vorbă, pchiu! pchiu!

Oac! - Zang! Dracii! Mai scapă și câte un nenorocit de „Și“

Ori „De unde până...“

Și al lui mergea ceas. Se auzeă parcă i-ar fi vorbit aia

La ureche. „Nene eu aud tot.“ Au zis aseară că... i-auzi,

Nu mai e mult! Crapă, într-o lună două. Maximum în

Cinci ani - că n-o să se mai respecte statu quo că nu mai vor

Ai de-l suportă. Că s-a făcut totul peste capul victimelor,

Înțelegeți?

- Ia uite, dom'le! făcea Petrică al lui Nete - de-i luaseră

Pământul, moara și aparatul de radio.

- Ialta, frate. Au zis ceva de Ialta?

- Nu. Poate deseară.

Și l-a pârât unul la Comitetul Provizoriu

Că nu e conectat la bruiajul național.

Și-au venit și l-au întrebat ce fel de aparat are?

- „Manu propria“, a zis (Auzise vorba asta la unul

De la Prejoi, David Popescu, profesor de latină la București,

Rudă cu învățătorul Trăsculescu).

- Și de ce ascuțiți ce spun capitaliștii și reactionarii?

- Eu? Mă, nene - eu când vin acasă pic frânt

De când trag acolo la fierărie - ce? am timp de lozeli

De-ale ăstora? N-am eu timp nici de ce zic ai noștri,

Că uite și aici câte am de dres - roate, osii -

Placheuri - să ascut coase, cuțite, ... ce le-a mai rămas

Oamenilor...

Și dacă aș avea timp să ascult și dacă s-ar pune problema

Păi, oameni buni, tot eu mi-aș face și bruiajul.

Am făcut eu cu mâna mea aparatul de radio - mi-aș face

Și bruiajul!

Am zece-unșpe puradei - dacă le dau la toți câte o palmă

Seara înainte de culcare - să se culce,

Când încep să vorbească
 Americanii – păi se face un bruiaj! Mamă! Mamă!
 Uite-o probă. Și jap, jap, jap! pe obrazul
 Murdar al cătorva, când cu palma când cu dosul –
 Plot! Plot! de-a-nceput o chirăială
 Și un plâns pe toate
 Tonurile și-n toate registrele
 De-au ieșit aia val-vârtej.
 O chirăială și-un plâns smiorcăit
 Și cu sughituri – un urlet
 De nu se mai poate auzi ceva ce e în lume?
 – Văzurăți? Și-ncă nu se nimeriră toți pe lângă mine.
 – Unde sunt, fă, ailați?
 Și la urmă aia s-au întors a doua zi
 Și i-au ridicat aparatul.
 – Hei, a strigat Radu după ei. Păi plecați așa
 Numai cu aparatul? Luați și bruiajul. Dă-le fă doi-trei
 Copii mai cu glas.

PLEBISCITUL

Umbla o învățătoare, Petria, și cu moașa asta a tânără,
 Din casă în casă, cu niște liste. Să semneze lumea,
 Că „luptăm pentru pace“.
 Oamenii, plictisiți, grăbiți, se iscăleau acolo
 Repede, la poartă, pe pod sau punând hârtia pe ulucă.
 Unul din ei îi iscălea pe toți, în toate felurile,
 Și pe copii – femeile însărcinate
 Îl puneau și pe-l din burtă
 Să fie acolo. Spanac! O iscălitură. Nu-nseamnă nimic.
 N-au ce să ne mai ia. Își băteau joc –

Și când au ajuns la Radu, n-a vrut.
 Eu nu, a zis.
 – De ce, că ești pentru pace.
 – Eu sunt pentru pace, dar n-am ce mânca.
 Camuflaj este,
 Că vorba aia
 E mai rău ca pe front.
 Patrule sunt, cartelele cartele –
 Dacă s-ar găsi și
 Pâine și carne ar fi ca-n timpul războiului!
 – Lasă, Nea Radule – ai fi având dreptate,
 Da' iscălește aici, e o formalitate.

Trebuie să semneze toți din comună.

– Or semna toți dar eu nu vreau.

Nu sunt de acord cu ei. Să mă-ntrebe și pe mine

Când vor să mai ia vreo hotărâre,

Că poate le-oi da un sfat bun.

– Păi, uite te-ntreabă acum.

– Și eu zic *nu!* Ce pace e asta,

De nu poți să răsufli?

Îl vezi pe-ala galben și sfrijit în pat?

N-am doctorii. Îi vezi pe-aștia lihniți de foame?

Ce să le dau? Vietnam? Coreea? Africa de Sud?

Spune și dumneata?

Nu găsești un cap de ată – dacă-ți trebuie...

Uite, am fost la București

Să-mi pingelesc niște bocanci

Rămași din război – îi pingeam eu dacă-aveam pingele –

Și-am colindat tot Bucureștiul și n-am găsit un cizmar

Am venit cu ei rupți îndărăt – uite-i colo sub pat,

Dați cu vaselină de la pușca mitralieră, de-atunci.

Fetele râdeau, chicoteau.

Mergând spre sfat,

Spun unor femei aduñate la poartă:

– Nea Radu, nu vrea să semneze.

– N-o fi vrut –

Dar acum nu-l mai pârâți și dumneavoastră.

Și ele l-au spus.

UN DEMN...

– Săriți că-l omoară pe Radu Fierarul

Îl bate milițianul.

Și lumea s-a strâns.

În fața miliției, în drum,

Milițianul îl doborâse –

– El și cu încă unul – și-l băteau

Și călcau pe el

Și-l loveau cu picioarele, pe unde nimereau.

Ăla gema și zicea:

– Eu m-aș răscula și acum,

Dar sunt foarte ocupat.

– Așa, dă, mă! Că ai în cine.

Doar nu dai în mă-ta.

Clasa muncitoare îți stă la dispoziție.

Așa, călcați-o bine în picioare.

Că nu vă hrănește bine.

Doi milițieni pe cap de locuitor,

Uitați-vă și dumneavoastră, oameni buni.

Zicea Radu, de sub cizmele ăloră, calm,

Parcă ținea un discurs.

– Tac! Că te omor! Zicea milițianul Costache

Și iar se năpustea, mai tare.

Și când ostenea el, îl lua celălalt.

Al de nu era al comunei, era din Murgăși,
 Venise chipurile
 În vizită pe la ăsta –
 Și se nimerise să aibă, uite nevoie,
 De el – organ represiv.

Îi făcuseră o percheziție lui Radu la C.A.P. – acolo,
 În hardughia aia plină de fum, unde avea fierăria.
 Găsiseră câteva ghijuri de porumb.
 Cinci-șase porumbi mici și sbârciți.
 – Așa? Furi din avutul obștesc?
 – Eu? Nu fur!
 Nu suntem noi producători și proprietari?
 Le-am luat să dau la găini. Un bob de gușă.
 – Ești hoț!

Și când trecea acasă,
 L-a ieșit și milițianul înainte și-a tăbărât
 Pe el.
 A sărit și celălalt și l-au doborât.
 Fierarul era voinic, dar era nemâncat.
 Țștia tineri, și bine hrăniți, și doi.
 Dădeau cu bastonul de cauciuc, cu pumnii și cu piciorul.
 Și el, când țipa, când protesta:
 – Asta pentru că n-am vrut să semnez.
 Uite, nici acum n-aș semna. Să vedem ce-o să faceți?
 Și la urmă, adresându-se celor din jur:
 – Să nu aibă nimenea dreptul să spună o jumătate de
 Cuvânt, domnule! Numai el, și numai el!
 Ce zice el să zică toată lumea – unde s-a mai pomenit?
 (Se certase cu primarul și la el se referea)
 Se strânsese lumea și se uita cum îl bate.
 – Mie îmi place, Nea Radu că e demn –
 Nu știu cine a spus.

Mai există și oameni demni, nu ne-am
 Păcătoșit de tot, a adăugat altul,
 Uităndu-se în jur să vadă dacă
 L-a auzit cineva. Toți au plecat
 Și l-au lăsat pe ăsta demn să încaseze pumnii.
 Degeaba, eu pentru pace tot nu iscălesc
 Zicea Radu. Puteți să mă și omorâți.
 Mie a început să-mi placă lupta pentru război.

SCHIMBAREA NUMELUI

N-a scăpat de râie neam,
 Până nu și-a schimbat numele,
 Îl chema Vasile.
 Și numele ăsta se-nvătase cu râia.
 Și, după ce-și tocise ghiarele de scărpinat
 Și luase și coaja de pe frasinii din curte
 Că mergea și se scărpină de ei,
 Așa cum fac vitele,
 Se bătea cu boul pe frasin –
 Da boul se scărpină de copac
 Așa ca să facă gimnastică,
 Făcea masaj dimineța să-și pună sângele în
 Mișcare – da el?!
 Și-l învăță una să-și schimbe numele.

Și l-a schimbat din Belitu Vasile
 În Belitu Gheorghe.
 Da' ce greu a fost până ce și l-a schimbat!
 În primul rând, că nu găsea alt nume să-i placă.

S-a dus în cimitir,
 El cu încă doi,
 Cu nașul și c-un alt vecin mai apropiat.

Pe mutește.
 Că dacă vorbeau, n-avea leac.
 Și-acolo a-ngropat haina de pe el
 La piciorul crucii, tot așa pe mutește.
 – Da de scărpinat am voie?
 A-ntrebat el.
 – Ptiu! Fire-ai necuratului! Vorbisi!
 Stricași tot.
 Hai înapoi!
 Au plecat.
 Și s-a întors seara următoare.
 A-ngropat și pantalonii.
 După aia,
 Nașul i-a dat de trei ori cu busuiocul
 În cap,
 Cu gura închisă, așa.

Când au ajuns în sat,
 Răiosul și-a strigat numele vechi
 De trei ori, cu fața către cimitir
 Și de trei ori numele nou
 Cu fața spre sat.

Și s-a prins.

VIJELIA

Pe la amiaz au venit niște nori negri
 Ca pământul, așa.
 Au început să curgă niște picături mari
 Și-un vânt s-a pus să bată
 Și-a aplecat un rând de plopi înalți
 Care au stat un an aplecați.
 A-nceput cu trăznete.
 Și dintr-un trăznet
 Și-un vânt l-au doborât.
 Au, ce stejar mare!
 Doar el mai rămăsese,
 Poate de pe vremea lui Mihail Viteazul,
 Poate mai de mult.
 Frații Buzești aveau moșie aici, la Călui,
 Și veneau și prin coclaurile astea.
 Căci erau păduri mari, bugeag strajnic.
 Vlășie.

Marin al lui Mitru lu Graure (Mărăcine)
 Aducea un car
 Cu fân.
 Și-odată s-a săltat carul în sus.
 Zbura. Nu atingea pământul.

Se-nvârteau roțile singure în aer,
 Ca elicele de avion.
 Și el se ținea de jug și țipa.
 Boii zbierau.
 A mers așa până a intrat mai sub deal
 Și-a fost o țară de adăpost.
 A tras rasteiele de boi, ca să le dea drumul
 Și-a fugit. Apele veneau,
 De nu mai aveau loc sub poduri.

Și stejarul ăla bătrân era în puhoiul vântului.
 În mijlocul văii,
 Vuia vântul din toate părțile.
 Puhoi de vânturi. Și el s-a ținut sute de ani.
 Acum stătea doborât, ca o clopotniță.
 Umpluse valea de crengi,
 Rădăcinile scoase făcuseră
 O groapă ca de bombă.
 Și carul cu fân zbura, cu boii zbierând.

N-a fost o vijelie, nici hală
 Cine știe ce-o fi fost? *Taifun*
 Așa ceva nu s-a mai pomenit
 Prin părțile noastre.

Ne-au procopsit ăștia cu de toate,
 După război.
 Se zice că, atunci când se face vârtejul ăsta,
 E rău, dacă te prinde pe marginea lui, pe
 Buzele lui – că în mijloc e gol –
 Și te ridică așa o sută-două de metri –
 Ba și mai mult – și la urmă
 Dacă aluneci în centrul vârtejurii,
 În mijloc – acolo e gol – și cazii de nu

Te vezi – de la distanță mare –
 Cine știe unde – unde te-a
 Dus vârtejul, învârtindu-te. Dacă se-întâmplă
 Să sugă vreo baltă – cum i se năzare și
 Lui – cad broaștele cine știe unde –
 Și broaștele astea se mănâncă.
 Fiindcă sunt bune de nu știi ce boală,
 Și țin de foame, pe vreme de secetă.

Acum cu foamea asta – în 1946 –
 De două ori mâncaseră oamenii broaște –
 Cu ajutorul lui Dumnezeu –
 Și știi că erau bune
 Le prăjeai pe tăciuni și gata.
 N-am mai mâncat broaște de nu mai țin minte
 Zicea un moroi – pe ci pe la cișmele.
 – Da lăcuste? întrebă celălalt.
 – E, nici lăcuste...
 – Da stelnițe?
 – Nici.
 – Da libărci? Da lipitori? Da
 Coajă de copac? Da mierre fierte?
 Da calcavuri? Da...
 – Nici de-astea.
 – Ei, de toate o să guști cât de
 Curând. C-or să se pună niște
 Vremuri căcăcioase – și bulzeștenii
 N-or să mai aibă nici ce să dea de pomană.
 – Fugi că nu cred.
 – De n-or fi așa să nu-mi zici
 Mie Bătu... sau Coza... sau
 Nu s-a auzit bine.

Trino, copilul Tilinei
 Cu inima cât un purice a luat-o

La fugă.
 – Mă-ntâlnii cu moroi! Mă-ntâlnii cu moroi!
 Zicea speriat, vorbeau politică.

VÂNĂTORI

La noi în sat nu erau vânători.
 Nici unul.
 Satul se afla între păduri bătrâne,
 Pline de sălbăticiuni,
 Dar nimeni nu punea mâna pe pușcă.
 Era în firea lucrurilor ca vulpea
 Să-ți intre în curte, pe sub gard, sau *pe rost*
 Și să-ți înșface o găină.
 Era în firea lucrurilor ca lupul
 Să urle în vârful dealului
 Și noaptea, când crăpau pietrele de ger,
 Să sară peste ulucă și să omoare o oaie.
 Cum să-i stăpânești? De ce?

.....
 Toate animalele aveau rostul lor.
 Și pentru toate se găsea de mâncare.

Împușcături s-au mai auzit la noi
 În vremea războiului.
 Se omorau oamenii.
 În 1917 a venit pe deasupra Bulzeștiului
 Zepelinul.
 Și muierile stau pe lemne, la poartă,

Și se uitau cum zboară, lăsând parcă o gaură în cer,
 Și zicea Baba Nitu (Mama lui Marin Mugurel):
 – Uite, nemții, cum o caută pe Ecaterina...
 Ce car de foc au mai inventat, pentru o fată.
 Și se auzeau tunurile la Filiași.
 Și Ioana Petrici își băga bumbac
 În urechi și călți,
 C-o dureau urechile de-atâta răzbel.

La urmă, s-a terminat și războiul ăla, s-a
 Terminat și războiul al doilea.
 Și-au venit vânătorii de la oraș.
 Pentru ei un lup însemna *vânat*.
 Vulpea – vânat.
 Cerbul – vânat.
 Căprioara – vânat.

Au împușcat tot, s-a orășenizat pădurea.
 Or s-o și betoneze
 Să nu mai răsără nici copaci,
 Nici tu alun, nici tu cer, ori gărniță ori
 Frasin. Nici tu mărăcine, corn ori păducel,
 Nici tu pui de animal n-o să se mai joace
 În branște
 Nici tu ciripit de pasăret pe sus
 Nimic, nimic, nimic
 Praful și pulberea!

LA NAȘUL CORNIȚĂ

Am fost în casa lor,
Spunea mătușa mea.
Era nașul vostru. Tu nu erai născut.
Doar Nicolae și poate Marioara.

M-a luat mamă-ta în sanie. Să țin de oale,
De-aia știu că stătea acolo, în Nătăraii.

Ținutul de oale în sanie
Era foarte greu.
Că sania aluneca repede pe zăpada
Care scârțâia
Oalele cu sarmale, și ciorbă se clătinau
Și trebuia să ai grijă să nu se verse.

Ele jucau
Lasă boii mai încet, ho,
Că se varsă băjbele!
Erau oale mari, de Târgu Jiu.

Câteodată se făcea dâră de mâncare
De la fini până la nași
Că știai care la care s-a dus,
După dăre.

BLESTEM DE MUMĂ

– Fire-ai al dracu, Mitre, mumă,
Cu apa pe care am dat-o pe tine
Și cu untul de te-am tras cu el!

O supărare rău, ea îl blestema acum
Și el râdea. E, blestem de mumă! Scârț!
Că n-o face cu răutate.
Da' că tocmai ăsta se prinde!
Ea l-a mai blestemat, cât l-a mai blestemat
Și-a tăcut.
La urmă, a uitat ea, a uitat el.

Și-a adus aminte de blestem, tocmai când
S-a pomenit cu ursul în față, pe potecă.
Nu mai putea fugi, s-au luat la luptă.
Îl lua-n brațe, îl da la o parte,
Iar se înclestau.
Îl răsturna Mitru, că ursu era slăbit, abia
Ieșit din iarnă, dar gadina iar se ridica
Și mor! Mor! Peste el.

„M-a jucat în picioare“.
Noroc că n-a dat cu ghiara, că aia te sfâșie,

Și la urmă chiar dacă rana nu e mare, e
Otrăvită. Mori de otrava ursului.

Am văzut că-mi curge sânge. –
Zic, fire-al dracu Mitre,
Cu untul de te-a tras mă-ta cu el
Atât ți-a fost,
Aici te-a ajuns blestemul.

Ursul călare pe mine. Gâfăia el, gâfăiam eu,
Țipam, plângeam, cine mai știe...
Și odată ni s-au întâlnit ochii.
Așa ca o scăpare de lumină, un mic licăr.
Ce-o fi fost în ochii mei?
A slăbit strânsoarea, s-a dat la o parte,
S-a mai întors, m-a mirosit
Și-a plecat.
Parcă-l aud și acum îndepărtându-se...
Lipa... lipa...

M-am târât și eu la drum
Ca un șarpe călcat de copita boului,
Și m-au găsit acolo niște oameni.
Putea să mă răpună, dar ei nu mănâncă om.
Nici nu vor să te omoare. Se apără și ei, de!

Odată, ursul a venit,
Într-un sat mai sus de noi, la Novaci.
Bulzeștii fiind mai la vale – urșii nu
Coboară – îi lasă doar pe lupi –.
A intrat în coșare și-a luat porcul. Un grăsun.
Țipa ăla, guța.
Oamenii au sărit cu parii.

Porcul, zbatându-se, a scăpat.
Fugea în jurul cotetului,
Ursul după el,
Oamenii după urs. Nu s-a sinchisit de bâte
A prins iar rămătorul și-a plecat cu el.
Când ia boul, se repede și-l prinde
Cu labele dinainte
De greabăn. Îi înfige ghearele și la urmă
Îl mână așa spre vreun copac, o răpă, și-l doboară.
Boul e voinic; se apără și el,
Dar prins de greabăn, n-are ce mai face.

Mitre și-a amintit multe povești de-astea,
Când se tăvălea cu ursul –
Până atunci nu le crezuse.
Acum pe la noi nu mai sunt
Urși, nu mai sunt râși, nu mai
Sunt lupi.
Și dacă nu mai sunt lupi
Nu mai sunt nici oi.

CINE JOACĂ MIREASA?

Murise Zgarbură Dimie, logodit
 Cu o fată înaltă și frumoasă,
 Subțire cu părul lung și galesă.
 (Torică lu' Noatinu)
 Și acum îl duceau la groapă cu lăutari,
 Că așa e obiceiul, nu jelit ca la mort,
 Ci cu veselie și aruncau cu bățele-n sus.
 Fata, gătită, venea în urmă
 El, gătit ginere.
 Femeile cu poale albe,
 Cu vâlnice, cînpage
 Ei cu itari și cu laibăre
 Mireasa o gătiseră...
 Cu rochie albă, pantofi albi,
 Voal pe cap, lămâiță pe frunte.

Și unul ducea bradul...
 Să fi fost Brichiș sau Brichisală sau...
 Uite, că nu mai țin minte! Ba da, Teto!.
 Carul se hurduca peste niște viroage
 Și s-a oprit într-o roșoagă,
 Acolo într-o vale roșie.
 Și pun' te pe jucat!

Toți, afară de mort, săracul.
 Mireasa sârea de-i sfârâiau călcâiele,
 Că unii din sat credeau că e horă,
 Cine știe ce sărbătoare.
 Și ai bătrâni le ziceau ălor tineri:
 – Hai, mă, vă regularăți să vă duceți la horă?
 Toți să joace mireasa,
 Să-i placă și ginerelei...
 Da el săracu... parcă zâmbea,
 Râdea pe sub mustață, că de vreo trei zile
 Numai în chef o dusese.
 Și la priveghi, îl ținuseră tot în zgoande,
 Tot în năsărâmbi.
 Cu focul mare în curte
 Se îmbrânceau tinerii în foc,
 Și spuneau la glume – ai bătrâni,
 El n-auzise atâtea în viața lui.
 Poate se căznea să-și aducă aminte,
 Lasă, c-o să aibă timp pe lumea ailaltă,
 Să-și aducă aminte și să tot râdă,
 Că de-aia se căzniseră și ai lui,
 Și tot satul, să plece vesel, de-aici,
 Să plece c-o impresie frumoasă despre Prădătoru –
 (Cătunul lui din comuna Bulzești).

Venise unul cu niște damigene de vin bun
 De la Drăgășani – beuseră numai licoare crâmpoșie,
Braghină și gordan și cărlomagă.
 „Cum crește nivelul de trai?“, întreba moș Graure.
 Și Zăbic, de pe partea ailaltă a focului, răspundea:
 – „Ca scula dupe mutai“ că era cam gângav...
 Și toți pufneau și se înecau de răs, se ghionteau
 Și alții le dădeau brânci, pe la spate, în foc,

De unde ieșeau ca luceferii plini de scânteii – ce mai!
Să te tot bucuri de viață...

Și cu ce părere de bine o fi plecat bietul ginerică
De-acasă, văzând că totul e-n ordine,
Nu se termină lumea cu el,
Iar pe nevastă-sa ne-ncepută,
S-o găsi unul s-o înceapă și să cotăiască la ea
Pe săturate – uite-o cum mai joacă rustemul!
Cum sar țoalele de pe ea ca arse, i se clatină
Și-i dărdăie țatele
În draci și i se văd pulpele albe ca marmora.
Și tare s-ar goni mânăzată de ea!

S-o găsi unul să ia floarea
S-o ia și s-o răsădească
În grădina împăratului,
Ca să rodească până la anu'
Așa că el pleacă de tot cu inima împăcată –
Lumea nu se termină cu el...

Așa l-au îngropat și pe Zgarbură, săracul,
Acolo la deal.
A avut noroc de-o înmormântare veselă,
Cum se făceau de mult de tot prin părțile astea
La toată lumea. Râdeau și aruncau băte-n cer.
Și acum rămăsese obiceiul doar pentru ăștia logodiți.

Asta de-a cântat și-a jucat la moartea
Alesului inimii, a mai trăit mult după aia.
S-a măritat – dar nu așa repede, că se cam fereau
Băieții – ziceau c-o fi având ea ceva
De mori gătit și cu lămâita în piept, în ziua nunții.

NOUTĂȚI

– Ce mai e nou pe la Craiova? întreba Papagheorghe,
Venit special din orașul Banilor.
– Păi, ce să fie – răspundea nebunul,
Totmai își termină, ăsta, Belivacă,
Biserica, aci-n coastă. Au zugrăvit-o frumos,
Cu iad, cu draci, cu maci – pe de o parte,
Cu sfinți, cu îngeri, rai, ceruri, slavă –
Pe de alta – Să tot intri să te rogi.
Poimăine o târnosesc – au, ce se mai pregătesc popiil
– Când? întreabă Papagheorghe.
– Păi, ce e azi? Vineri. Nu mă mâine, sâmbătă,
Poimăine, duminică.
– Așa e! zicea profesorul. Numai că asta a fost
Acum două sute de ani. Domnilor, *ăsta prevede trecutul*,
Ce nu s-a mai pomenit.

Și i se dusesse vestea zăltatului nostru,
Că are darul ăsta.
Când i s-a speriat mîntea, nu i s-a speriat
De tot, ca la alți nebuni.
Nu i s-a speriat bine, i s-a dat
Puțin mai într-o parte – și vede în urmă, ca într-o
Oglindă venețiană (de sunt vreo câteva în Craiova).

Și veneau grupuri, grupuri – și-l întrebau, ce voiau
Să afle – unde nu știau ei prea bine, ori fuseseră foile
Rupte în istoria noastră – să le umple nebunul lacunele.
Un profesor de latină a vorbit cu Costică pe latinește.

„Eu dediu oile, eu feciu ăsta op ei Leane,
Si vad tine. Desider mult.”

„Nu se poate, ăsta a citit codicele vechi! –“
Se minuna profesorul.

– Dom' profesor, dați-l, domn'le, mai înco',
Să înțelegem

Și noi, ăștia mai neșcoliți ce zice.

– Păi, dacă ești puțin mai atent, pricepi tot – că e
Pe-a strămoșilor noștri...

Și voi cuvântați tot latinește,
Dar nu vă dați seama.

– I-auzi, că de acum o să cuvântăm în rusește,
Cântând – chicotea Trufă – care tocmai venise
de la școală,

Unde un basarabean refugiat, Petcu,
Le predase primele

Lecții din noua limbă universală,

Cea mai muzicală și cea mai bogată din lume:

– *Cac, cacoî, pișite,*

Zicea copilul, sărind într-un picior, de i se

Bălăbănea traista cu caiete pe umăr –

Și el râdea de se prăpădea.

– Ia mai taci odată cu mășcirile astea – se răstea
Safta Linei.

– Copilul zice bine – asta-i învață acum la școală,

Intervenca trist Papagheorghe

Și de-aia latineasca

Nebunului e cu atât mai binevenită. Ținea contra –

– Și cum o să ținem noi contra,

Vorbind latinește aici

În Bulzești – contra tovarășilor, dacă nu ne ajută
Anglo-americanii? De ce și-au luat mâna dupe noi?
Se înfură Frusina – și aproape
Că-i dădeau lacrimile. Cum să ținem piept?
– Văzând și făcând.

Și Papagheorghe cu ai lui s-au dus la ale lor –
Și ne-au lăsat pe noi să ținem contra –
Văzând și făcând.

Eram cu vitele pe Stava și al lu' Nină, Ion, zice:

– Bă, Costică, bă coinace – lasă-i, bă, pe ăia

Că belim vaca la Craiova, poimăine, că n-o belim!

Spune-mi mai bine, că de-aia te luarăm cu noi –

Spune – „cac” – oile noastre se mai vad? Ha-ha-ha.

Și oile și începuseră să nu se mai vadă.

Mamă-sa dă să-l scape – ia și ea un brânci.
 – Mă, îl omori.
 Copilul era pe jos.
 – Nu că dacă înviază acum, se face om de treabă.

A doua zi s-a dus să ceară nasturii.
 I-a spus că așa și pe dincolo –
 Băiatul lui Chirimentu i-a dat ce-a mai găsit
 Și s-a întors cu nasturii într-o strachină
 Și cu decorațiile pe piept.
 – Ai luat tu bătaie, dar măcar te-au decorat,
 A zis mamă-sa. Vezi acum să ții de ele.

ALIMERELE

– *Hai de-a alimerele.*
 – *Ale cui sunt perele?*
 – *Ale păgubașului.*
 – *Da de vamă ce-mi dai?*
 – *Un miel și-un purcel*
Și pe Sandu de-un picior.

Sandu sau Ion sau Marin –
 La toți ne venea rândul să fim dați „de vamă”.
 Ne țineam toți de mână, ne învărteam în cerc
 Și cântam asta.
 Și câte unul se arunca și intra în mijlocul
 Cercului.
 Și odată ne-am oprit și ne-am întrebat:
 Ce înseamnă *alimerele*? Ce sunt alea?
 Mere?
 De ce nu se spune: Hai de-a merele?
 N-or fi mere, ori fi alte... alimente.
 – Hai de-a *alimentele*...
 – Nu că nu se potrivește...

Nici acum nu știu ce înseamnă „alimerele”
 Dar nici jocul nu l-am mai jucat

De când am intrat la școală.
 Și-am învățat multe alte jocuri mai grele
 Care nu mi-au spus mai mult.

DE NĂLUCĂ

Gogoșica a venit cu furca de tors,
 A pus copilul, pe Lisândria în pat
 Și ea a-nceput
 Să bată peretii.
 – Fugi, nălucă,
 Că te-ajung cu astă furcă.
 Se ducea colò, se ducea colò...
 Izbea în toate părțile
 – Fugi nălucă de la... Cum o cheamă, Nicolită?
 – Lisandria.
 – ...de la Lisandria
 Că te-ajung cu astă furcă
 Și las-o curată,
 Luminată,
 Cum Dumnezeu a lăsat-o.

Și i-a trecut năluca. Plângea noaptea.
 Zicea Gogoșica: De-aia plânge. Are nălucă.
 După aia fetița a-nceput să doarmă bine noaptea
 Nu se mai speria.

PÂRPOR

Făcusem o bătătură la picior.
 – Să-i faci pârpor, zice Gogoșica.
 – Învață-mă dumneata.
 Mama nu credea chiar tot ce ziceau babele,
 Dar nici nu le gonea dacă veneau.
 – Învață-mă dumneata.
 A fiert apa – a pus apa pe spuză...
 Și acum pune, băiete, repede
 Piciorul în aburii ăștia...
 Ieșeau aburi groși.
 Asta a fost pârporul.
 S-a desumflat piciorul.

ȘCOALA

Când era bunicul elev
 – Pe la 1885 –
 De era învățătorul lor unul Buzescu
 Se pomenesc într-o zi
 C-un elev necunoscut în clasă.
 – Tu cine ești, mă?
 – Păi, sunt...
 – Și ce cauți aici?
 – Păi, venii în locul lu' nenea
 Frate-meu, că-l trimise tata
 La buturugi.
 – Fugi acasă, nepricopsitul,
 Să vină frate-tu...
 Că aici nu e pe ținut locul.

Scosul buturugilor era cea mai a dracu
 muncă!
 Îți frângeai oasele, dând cu securea, să tai
 rădăcinile,
 Ia urmă, cu târnăcopul, să sapi pe lângă ele,
 Cu sapa, cu lopata, să dai pământul la o parte –
 Te speteai. Și părintii îi puneau de mici
 La scos de buturugi – să se-nvete cu greul.

Pe unii copii.
 Veneau frânți din pădure,
 Dar mândri – era un fel de inițiere.
 Parcă veneau de pe front –
 Amărăți, cu obelele târâș – da' viteji.
 Plecau *copii* și veneau *nenea*.
 Și nen-su ăstuia, *cutare al lu' cutare*
 De era coleg cu bunicul meu, Gheorghe Ionescu,
 Era un băiat harnic... cuminte...

FLOAREA FLOAREI

Nici nu știa, proasta, c-a rămas grea
 Că de unde? Așa din rouă?
 Că eu așa și pe dincolo,
 Sunt fată mare.
 Și i-a spus unul la fântână,
 Un trecător, înalt și slab,
 Cu ochii mari, cu cearcăne. Se oprise să bea
 apă.
 Nu-l văzuse înainte, nu l-a mai zărit de-atunci.
 – Dumneata să ai grijă, să nu ridici greutatea –
 Te văd cu vadra în cap – să ai grijă,
 C-o să naști un prunc.

– Iu! Uliuu! și-a scăpat vadra din cap –
 Să ai grijă, s-a spart,
 Semn rău!
 Și n-a mai auzit ce-a zis străinul,
 Ce fel de copil o să nască ea,
 Ori un sfânt, ori un schilod, un nărod...
 Că s-a tulburat foarte tare...
 Dar i-au spus băiețandrii de erau cu vitele la
 Jgheab, la adăpat,
 „O să naști un copil, care...”

Și nici ei n-au deslușit bine, –
 – Care... ce?
 Începuse să ragă Prian,
 Care după ce băuse apă, trăgea la iesle...
 Ce să înțelegi când îți rage boul la ureche?

Asta a fost.
 Și ea, pun'te pe plâns!
 Și dă-i și jelește-te.
 Că nu se atinsese băiat de ea,
 Că ea, cum o făcuse mă-sa,
 Ca o floare... Și dă-i și plângi!
 Și la urmă n-a mai răbdat
 Și s-a dus la o babă să se „verifice“.
 (O chema: cutare a lu' cutare...)
 Și aia o ascultă, zice: „Stai o țără.
 Ia pișă-te tu aici în oala asta.“
 Și-a alergat și i-a prins o broască,
 De-aia râioasă,
 Și i-a dat drumul acolo. Și broasca a murit pe loc.
 Oac-oac – da' pe al doilea oac nu l-a mai terminat.
 – Fato, ești borțoasă, mânca-ți-aș gurita ta.
 – O fi fost broasca bolnavă... sau borțoasă...
 Și-a murit din naștere...
 Floarea glumea acum, că se știa curată.
 – Hai să mai prindem una... Prinde baba alta,
 Și aia, tot așa... moare –
 Și-n zilele următoare, Floarea, pe furis,
 Nu se mai... decât pe broaște.
 Și toate se-ntorceau cu burta-n sus.
 S-a dus la altă babă. (Mândița lu Suveică lu...)

– Învață-mă...
 Și aia s-a pus cu buruieni pe ea...

I-a dat de-a luat zeamă de leuștean, hrean...
 (Asta omoară tot... dar la unii feți nu se prinde,
 Că al lu Suveică nu s-a născut cu hreanul în cap?!)
 De i-a rămas părul așa alb... *Căiță*, ziceau unii,
 „E însemnat, s-a născut cu căiță“... De unde!
 Era de la hreanul ăla de n-a avut efect
 Decât la albire.
 S-a născut o țacă batrân așa la cap.
 Și s-a mai dus la alta...
 I-a urmă la alta...
 Toate i-au dat leacuri ca să-l omoare.

Și copilul continua să crească.
 Și începuse să se miște,
 Și Floarea asta o ținea una
 Și bună: Că n-are de unde,
 Că nu s-a atins nimeni de ea,
 Că ea-l leapădă.
 Până când o femeie i-a spus:
 Fă, tu nu vrei să-l naști pe Domnul
 Nostru Isus Cristos? Că și el tot așa...
 Și, dacă trebuie să se mai nască o dată?
 Dacă ești tocmai tu aia aleasă?
 Și Floarea s-a speriat și-a născut pruncul.

N-ai auzit că s-a arătat o stea cu coadă
 De-a măturat Bulzeștiul, l-a făcut lună,
 Și la urmă au venit unii de la răsărit,
 S-au uitat prin grajduri și-au luat toate...
 Nu știu ce s-a-ntâmplat cu el,
 S-a pierdut în lume.

ȚUNDRARUL

Ce avea Bățu în tașcă?
 Brichisală avea tașca aia de piele,
 Pe care o purta tot timpul la gât.
 Îi mai ziceau lui și Bățu, da-l chema

Dumitru Coltatu

Al lu' Hanță.
 Eu eram mic,
 Dar parcă mi-l aduc aminte o țară.
 Trecea pe drum, la deal, la vale,
 Cu tașca aia de gât.
 Oamenii ca el mergeau cu mâinile în buzunare
 Și fără nici o traistă. El avea o traistă de piele
 De porc, unsuroasă.

– Ce ai, mă, acolo? îl întreba maica. Ce avuții?
 – Ei, am! Cremenea, amnarul, am luleaua,
 Am țundrarul...

Săracul, asta era averea lui.
 Și-o plimba prin tot satul.
 Și râdea la ele. Cu țundrarul își desfunda luleaua.
 Sau îndesa tutun în ea
 Punea acolo, în teasca aia, cuie, lântișoare.

A murit într-o șură, într-un grajd.
 Țundrarul nu i l-a luat nimenea
 Că ailați fumători îndesau luleaua
 Cu răzbici –
 Tot țundrar, dar îi ziceau ei *răzbici*

METODA CEAUNULUI

Se îmbolnăvea câte un copil.
Era răcit.
Cinci fete, nu era greu să fie cineva răcit
Într-o zi.
Se văeta, se văeta.
Mama avea treabă.
Și dacă nu murea până seara
Când făcea mămăliga,
Atunci scăpa.

Avea metoda ei.
După ce răsturna mămăliga pe masă,
Mare, galbenă, zicea:
– Hai, care ești bolnav?
Fuga, ce mai așteptați? Te legași cu șervetul?
Și fetița venea legată la cap și i se punea
Ceaunul în cap, i se îndesa pe urechi,
Ca o căciulă
Așa îl ținea mamă-sa cu niște cârpe de margine
Și șervetul de pe cap apăra copilul.

ETANȘ

La colectivizare nu voise să dea boul.
Nu știu ce era, taur sau întors.
Și-au auzit că vin de la vale cu colectivizarea.
Că vine comisia.
Și el s-a pus să scoată butoaiele din beci...
Putina, brădoaicele, totul... le-a scos.
„Bă, ce-o fi făcând asta?”
Și la urmă a luat boul de funie și l-a momit să intre pe gărlci –
„Ușurel, ușurel, băiatul tatii”.
Boul s-a luat după porumb și s-a văzut în beci.

Și ăla a zidit ușa.
Și-i dădea mâncare pe oblon.
Și doi ani a stat bietul bou pitit (asta era după plenara
Din 3–5 martie)
Crezând că se schimbă ceva, că vin americanii.
Draci, l-a pârât cineva, nu știu care
Și-au venit tot ai noștri...
„Bă și ăla din bou l-au găsit taur.
Atât de dor i-a fost
De libertate... De, și stătut și bine hrănit.”
Când s-a văzut el la lumină
A ieșit ca un zimbru, cu niște
Fudulii ca cumpăna fântânii.
Și așa făcea cu coarnele prin aer.

Chelcea, parcă, l-a luat
 Tipau omul și femeia ca după mort.
 Și Chelcea, care îl ducea de funie,
 Odată s-a văzut luat în coarne
 Și așa pe sus taurul l-a dus la colectivă.
 A intrat cu el falnic pe poarta colectivei.

E, să fi văzut bucurie pe vaci!

VETERANUL

În ultima zi de război,
 Se juca pe drum cu alți copii,
 Și-a găsit o grenadă îngropată
 A umblat la ea,
 A explodat și i-a retezat o mână.

Mai târziu se ținea mare,
 Că e veteran de război
 Dar grenada era din războiul ălălalt
 Și lumea îl întreba:
 – Tu din care război ești veteran, mă?
 Din asta, de s-a terminat cu lupta pentru pace
 Sau din ălălalt, de s-a terminat cu România Mare?
 – Eu sunt din ăla, de s-a terminat cu armistițiul
 Sunt veteran dintr-un război ca lumea,
 Nu din asta la care nici,
 Nu m-au luat pe bază de mână lipsă.
 Acum s-a terminat alt război
 Și tot învinși am ieșit,
 Voi sunteți toți veterani proști.

BURTICIOAICA

Burticioaica, duminica lua cerga
 De pe gard și-o asternea în mijlocul curții,
 Și ședeau toți pe cergă lângă ea.
 Avea trei fete și trei băieți.
 Și veneau toți de pe la casele lor,
 Și veneau la ea aici la „raport”.
 Și-i lua la rând:
 – Da tu, mă? Ce-ai făcut?
 Îi chema Ilie, Marin și Sandu.
 Și Rița și Floarea și Ioana.
 – Da tu ce-ai făcut?
 Și spuneau și ea-i învăta,
 E bine sau nu e bine.
 Purta peșchir – basmaua i se părea

o rușine –

Era o femeie foarte înțeleaptă. Al de-l am
 Fir-al breazu să fie toată ziua
 Doarme și bea tutun.
 Sus fumatul, jos scuipatul
 Și în gură căcatul.
 Și se certa cu el. Ea
 Era de neam bun, soră cu popa Marin
 Al bătrân, tatăl preotesei lu popa Niță.

Și la urmă plecau și ea striga după ei:
 – Auzi tu, mă? Să nu mai faci așa.

E, zicea ea, n-au avut și ei tată.
 Doar pe mine mă au. Primul ei bărbat murise.
 Și se mutase cu asta, Tufăriș Toțu.
 Ea își făcuse casa pe moșia bărbatului,
 A lui Tufăriș,
 Care n-avea decât petecul ăsta.
 Tufăriș, (Toțu) trăia,
 Dar se ducea la Brăila vara.
 Nu făcea nimic. Avea un cufăraș mititel
 Și cu ce venea și el de la Brăila,
 Îl ținea închis
 Ce-o fi avut acolo? vreun țundrar și tutun.
 Și-o drăcuia pe ea
 „Cu mumă-ta preoteasă și cu tac-tu popă”.
 – Ascultați voi la mine, că pe mine m-a-nșelat

ăsta

Am venit la sărăcia lui aici și uite ce-am ajuns!
 Plâng întruna. Și el: „Fire-a dracului cu
 copiii tăi”

Și-a mai făcut și cu el
 Pe Ioana, măritată prin Gorunești
 și pe Ion –

Însurat pe la deal pi-colo.

Și tot pe locul ăla, din deal de Tufăriș
 Era o căsuță unde trăia
 Ioana, sora lui Tufăriș.
 Și asta care, cânta frumos,
 A făcut un copil frumos, pe Sandu.
 Și din cauza asta, c-a făcut copilul

Ȃla, nu s-a mai măritat. N-a luat-o
 Nimeni, dar era frumoasă și deșteaptă.
 Băiatul ăsta, Sandu, era de-o seamă
 Cu Marin Mugurel, parcă mai mic
 C-un an. Deștept, s-a-nsurat și
 El prin Boghea, avea copii,
 Mai venea și el prin sat, dar
 N-avea la ce.
 Curtea era cu iarbă, cu nalbă
 Avea coacăze în grădiniță
 Și-un copil venea și fura
 Coacăze.

VĂNĂTOAREA

Ȃi dăduseră și lui pistol
 Și toată ziua „se antrena” să ochească.
 Da drumul unui dovleac de pe coastă și trăgea în el.
 Găsise un dovleac mare și cu coaja groasă
 De nu intra nici un glonț în el. Dovleac porcesc!
 Ori nu nimerea el deloc.
 Coasta era cam repede,
 Venea dovleacul cu viteză la vale.
 Poc! Poc! Se auzea pe coastă. (Ȃși și comanda.)

– Mă ce deavu bubuie? Cine pe cine împușcă.
 – Păi, nefericitul ăsta al lui...
 Se tot căznește să execute un dovleac...
 – Mă, ăsta se joacă cu focul! a zis Chelcea.
 Luați-i arma din mână, înnimerește vreun copil,
 Vreo vită...

Venise iufa aia cu legionarii...
 Și cine l-o fi învățat, cum l-or fi momit?
 Se dăduse de partea lor
 A mers la câteva întruniri, a învățat niște cântece...
 Și i-au dat pistol.
 Și până să învețe el să ochească...

S-a terminat cu legionarii...
I-a supus Antonescu într-o noapte.

Chirțu nu făcuse nimic, că n-avea vârsta,
Dar l-au găsit pe-o listă.
Și ce-a mai tras el
Pentru dovleacul ăla, pe urmă!

După război a stat cu frica-n sân cât a stat
Și-n timpul ăsta, noaptea tot săpa, săpa în bălegar
În curte – și-a făcut o groapă mare
Și-a îngropat cărțile.
Și când s-a întors după vreo cinci ani
Slab ca osâiacul
Dezgropă – ce să mai găsească? Tot bălegar.
Putreziseră și cărțile legionare,
Intraseră în fermentație,
Cum intraseră toate după război –
Și cum o să intre și cărțile astea comuniste
Când le-o fi lor...
„Sfântă tinerete legionară“ și „cărțile“ șefului de cuib!

Unii îmbrăcau cămașa verde fără să fie înscriși
Așa de fudulie,
Și pe toți i-au dibuit și toți au plătit
Cum se plătește totul pe lumea asta.
Și cine i-a pârât?
Tot unul de-al lor, legionar
Dar care nu îmbrăcase cămașa verde,
Fiindcă era prea gras
Și nu-l încăpea. Mergea încins cu ea,
Sau cu ea după gât.
– „Ni ti teme – c-o să-i pedepsim pe toți“,

Striga tot el prin sat.
Se făcuse *organ provizoriu*
Și pe cine avea el necaz zicea c-a fost legionar,
Îl pâra și într-o lună două dispărea din comună.

Bă, să te ferești de nărod – zicea... cutare,
Că un nărod face cât trei proști.
Dar ăsta era și prost rău.
Să te ferească Dumnezeu,
Când o face râma ochi
Că-i mai rea decât șarpele.

TORICA

Nu zicea și el dracu sau naiba,
 Că lumea ailaltă, zicea
 Al de mutu-i săcurea.
 – Fugi de ci, mă urâtule,
 Că mă spariu și mai dau în
 Altele – îi zicea Torica.
 Îi era ei aminte să se mărite,
 Dar nu cu ăl tu-i săcurea.
 Dracu gol, așa i se părea ei.
 Da ea, ce frumuseată!
 Era pielea pe ea ca arcerul, așa bine-ntinsă
 Și țatele-nfoiate și moțate
 Stăteau la gura bluzei ca niște areți,
 Ca șoavele,
 Gata să se repeadă la om să-i scoată ochii,
 Ferească Dumnezeu și Maica Precistă.

Și lui Coporâe i se scurgeau ochii după ea.
 Îl lua cu leșin,
 Că el avea ochi buni,
 Vedea bine și știa să deosebească
 Bine ce-i place, ce-i e lui drag, de ce nu-i e,
 De ce e lui silă pe lumea asta,

Că părinții voiau să i-o dea pe Tilina lu' Piedin,
 Care nu era urâtă, dar nici ea nu voia să-l ia.

Își tot făcea drum pe-acasă pe la Torica.
 Se ducea și-ncremenea acolo, uitându-se la ea.
 Biata fată, nu-i dăduse deloc în bună, nu-l pristimise
 Cum credea Tilina, ba chiar îl certa.
 Ei, se și răbolea la el:
 – Ce stai, mă, aci ca muscalul?
 Vii și stai ca muscalul.
 Măcar pune mâna pe ceva, fă și tu o treabă.
 – Nu, că eu mor! Dacă nu te măriți cu mine, mor!
 – Dă-te' dnă!
 El își puna repede mâinile la ochi,
 Că era superstițios:
 – Nu mai pronunța numele „lu' mutu-i săcurea!“
 Că ne ia pe amândoi.
 – E, de-aia nu te iau eu... și ăla, cum îi zici tu,
 O să te ia singur.
 Nu s-au luat.
 A pierdut o vară pe lângă ea degeaba.

A REGULA PRIN CURTE

Se duceau să reguleze prin curte,
 La vite. Să le dea fân, paie.
 Oilor – coceni, frunze.
 Să dea la câine –
 Sau să-i dea un picior în flămând
 Dacă n-aveau timp de el,
 Că, el, câinele
 Mai răbda...
 Troaca la porc să fie plină,
 Că ridicau curtea în sus – porcii
 Găinile cârâiau, curcanii bolboroseau,
 Rațele mac, mac, măcăiau căzând,
 Ba-n târtiță
 Ba-n gușă. Doamne! Era un iad!

Da ce bine era!
 Ce bine se simțea omul!
 Bărbatul pe-o parte regula la vite
 Și femeia, pe alta,
 Regula la păsări.

Și odată se potoleau toate,
 Și ei se întâlneau osteniți în casă,
 Da cu inima împăcată.

„Sărut mâna, omule!“ îi zicea muierea,
 Și *omul* ori îi răspundea ori nu-i răspundea.
 Și îi da un ghiont: „Du-te, fă, și tu și pune de turtă!
 Repede, n-auzi? Că acuși vine prânzul
 Și iar trebuie să regulăm prin curte.“

Asta era treaba lor principală, iarna.

CHIFTEAUA

Nicu lu' Rinu pusese deoparte o
 Chiftea să se otrăvească –
 Atunci,
 O ascunsese pe sub șopru –
 Nu știa nimeni de ea.
 Și când îi venea lui să moară,
 Ori uita unde-a pus-o, ori
 Nu se putea mișca...
 Acum încerca să se târască la
 Șopru și să ia chifteaua.

CUTREMUR

Biserica sta ca un boxeur
 Cu arcada spartă.
 Tot Dumnezeu a trimis și cutremurul
 Să ia partea balaurului
 De sub sulita lui Sfântul Gheorghe.

Acum ei au fost mai tari –
 Cutremurul și balaurul.

Din arcada spartă
 Curge sânge.

Calul Alb al Sfântului Gheorghe
 S-a înroșit.

LĂDIȚA CU CUIE

Îi decedase un copil la spital
 Și-l aducea-ntr-o lădiță de cuie
 Pe furis.
 Nevastă-sa, care era cu el,
 Nu știa ce transportă, ce cară el.

– Oo, hăist! Fire-al naibii cu râtul tău!
 Hai, lonele, hai băiatule!
 Ionel, un bou mare, costeliv,
 Merge încet.
 Nu știi, așa e el, domol.
 Ori, să fie vârsta?
 Are 17 ani.

Ionel și Prian sunt luați
 De la Gospodăria Colectivă,
 Când s-a desființat,
 I-am văzut la fântână.
 Ionel nu vrea să bea din jgheab.
 A băut șapte căldări de apă
 Și după ce golea căldărea,
 În timp ce nea Costică o umplea din nou
 Îi surprindeam privirea foarte neliniștită:
 – Dacă nu-i mai dă?

Privirea bouului și răbdarea lui!
 Să fii de șaptesprezece ani bou
 La gospodăria colectivă, te bat toți.
 – Sunt blânzi, zice nea Costică.
 Uite, trec pe sub ei.
 Trece și nu i se întâmplă nimic
 Au coarne tapâne.

– Hai mă, repede cu „aparatul“!
 Strigă Costică.
 „Aparatul“ e găleata cu mortar –
 – Uite-o, gata!
 – Hai mai repede, ce mă ții cu marfa-n soare?
 Salahorii, care cărau balast
 (Salahorii la balastru), cum zic ei.
 Mai glumesc, se veselesc
 Lucrează la o casă.

– Și ce-ai făcut, mă, cu lădița de cuie,
 Întrebă Ilie.
 Nu ne spui până la cap.
 – Mă frate, îmi murise copilul la spital.
 Și aia că să-l ardă la morgă.
 Iau autorizație ca să-l duc acasă,
 Dar cum?
 I-am pus într-o lădiță de cuie.
 Lădița într-un plastic și plasticul într-un sac
 Ies de la spital, o-ntâlnesc pe nevastă-mea
 – Ce ai acolo?
 – Uite, niște cuie.
 Mergem la rată,
 Ajungem în sat și când coborâm îi dau sacul
 – Mai du-ți și tu că-i trup din trupul nostru...

– Ce-i acolo?
 – Păi e copilul...
 A murit la spital și l-am adus acasă
 Să-l îngropăm creștinește.
 Dar dacă mă prinde cineva, mă închide...
 Că ziceau c-am omorât copilul.
 Credeau că sunt un criminal
 Care-și ascunde victima
 Că și eu mă feream ca ăla care încearcă
 Să ascundă victima.
 Bine că m-am văzut ajuns la rată,
 Sigur că-mi pare rău de copil,
 De-aia nu l-am lăsat să-l ardă.

NA, OAIE!

– Ete, mă, ce-am ajuns.
 Din negustor la Ploiești
 Să pasc oile la vale!
 – Na, oaie, na, că pun șarpele pe tine!
 Avea o biciușcă de piele
 Îi zicea șarpe
 Na, oaie, na, ete șarpele!
 Ori îl vrei pe Averescu?
 Averescu era băta.

M-am însurat la 45 de ani
 Și-am luat-o pe Sultana.
 Sultana ori merge cu două rânduri
 A săpat
 Ori nu trage deloc.

S-a certat odată cu ea
 Și femeia, de, i-o fi dat o palmă.
 – Ridici tu mâna la mine, fă?
 Îndrăznești asta?
 Muiere, na căciula mea,
 Și puneți-o în cap.
 Și dă-mi mie basmaua

Și preiei comanda casei.
 Crești copii, ai grijă de toate.
 Te privește!

Un an de zile a umblat cu basmaua pe cap –
 Că se făcuse aia de rușine –
 – Să vadă și ea cum se ține o casă!
 Că bărbatul o ține, că de-aia are căciulă
 – Da-ncailea ea poartă căciulă, mări, nene?
 – Are o târnă de floci în cap,
 Cum să steie căciula?

NEVASTA

Am o nevestă bună,
 Cuminte, zice Mitruț (zicea acum o sută de ani)
 Când mă vede, face trei lucruri deodată:
 Mă pupă, mă scuipă, și mă drăcuie.
 – Fir-al dracului, iar veniși beat?

Nu, nu mă ceartă.

CUȚITUL

Ea i-a pus cuțitul...

L-a înfipt și nu l-a mai scos

I-a vrut moartea

Cuțitul pus în inima căruței.

Și omul a plecat dimineața cu căruța

la Bălcești.

Și Moșoaica-i nfipsese cuțitul în inima căruței –

Și pe la mijlocul drumului,

Pe la Aninoasa,

I s-a făcut rău.

Rău și rău...

A oprit caii.

Se zvârcolește el – și dă de cuțit.

Îl vede, strălucea așa ca un ochi de șarpe...

Mai are putere să-l scoată.

Și-l aruncă...

Ptiu! Fire-a deavu!

Știu că tu ești Moșoaica

I-a aruncat și i-a trecut.

Și-a văzut de drum.

Și când s-a întors,

Moșoaica era cu ochii pe drum

Și s-a mirat că-l vede.

Era prima dată când cuțitul pus de ea

Nu lucra bine.

– Ce mai e pe la Bălcești, vere?

Aduseră oale frumoase ăia de la Oboga?

– Aduseră, aduseră, uite ce oală frumoasă

Și jap cu ea în capul vrăjitoarei.

Hacapaua lui mânciu, păi cu mine te pui tu?

De care nu s-a lipit nici glonțu pe front?

ȘOARECII DE STICLĂ

Cei mai periculoși sunt șoarecii de sticlă.

A, nici nu știți cât sunt de periculoși

Și cât de mult te costă

Toma economisise și el vreo douăzeci și cinci
de mii de lei

Vânduse porcul, că nu mai putea să mănânce gras

Că iesiseră pe el niște pete, și-l apucase un
scârpinat

De-i venea să-și rupă carnea de pe picioare.

Și moașa a zis, că e ori de la untură ori de la vin

Și vânduse și vinul, care dă tensiune și

Răimea aia de la tensiune iese prin piele și

De-aia-i vine să se scarpine.

Și-i pusese într-o sticlă de lapte

Făcuți sul, așa,

Și sticla de lapte, că are gură mai mare

Ca să-i poată scoate.

E, și când să-i scoată, peste vreo două luni

Ca să-și ia porc, că-i trecuse scârpinatul

Și să-și cumpere și o damigeană de vin

Cu floare – tot vinul lui,

Dar tot mai scump acuma,

Și cu floare

I-a scos roși-ferfenită.

Ca o hartă veche,

Care se sfărâmă.

Rumegus, pleavă.

Îi mâncaseră șoarecii

Care intraseră în sticlă după lapte...

Și când colo, bani.

Banii lui Toma.

Nu și-a mai cumpărat porc

Și iar a început mâncărimea aia

Acum de necaz.

Șoarecii de sticlă dau o mâncărime grozavă

Și nici un doctor de la Craiova

Nu i-a dat de leac.

GHIARE DE VULTUR

Cu brațul sfâșiat de ghiara unui vultur mort
 I-a zis unul:
 Mă vulturul ăsta și mort zgârâie.
 – Fuși, că nu te cred.
 – Pune mâna așa
 Și ăla îndoaie picioarele vulturului
 Și ghiarele s-au făcut cange
 Și i-au intrat în piele
 Că vulturul când își îndoaie picioarele
 Ghiarele i se strâng
 Și dacă au în ce se înfige, se înfig.
 Erau cu oile pe matca Dobrețului
 Și-au găsit un vultur mort
 Mureau mulți atunci, că mâncau hoituri cu stricină
 Pusă să omoare lupii.
 Trebuiau stărpiți lupii
 Și prin toate pădurile
 Numai momeli de-astea cu mortăciuni, otrăvite.
 Vulturii și corbii au dispărut înaintea lupilor
 Și ăsta mort (o fi fost poate în agonie)
 Se răzbunase și el pe cine putea,
 Pe niște copii cu oile.

VIȚELUL

În timpul războiului, veniseră nemții
 Cu rechiziționatul animalelor.
 De la unii luau boi, de la alții cai,
 Ce găseau.
 Îi plăteau ei cum îi plăteau, de!

Lui Nătărău i-au luat vițelul.
 Și cine-o fi fost cu ei, din comună,
 Ce-a fi spus?
 Ce le-o fi spus
 „Cum să-i luăm omului ăstuia, cu atâția copii!”
 (Unsprezece sau doisprezece),
 Că s-au pomenit, după o zi, cu vițelul la poartă.
 Îl făcuseră cumva scăpat.
 Vițelul s-a întors acasă.

Îl țineam cam ascuns, nu-l scoteam pe câmp,
 În curte vițelul mai zbiera.
 Îi puneam mâna pe bot
 „Bă, boue! Vrei să te audă?
 Tu nu știi că e război? Vită! Stai cuminte aici!”

Și linia frontului se dusesse departe, în Răsărit
 Ocupaseră până aproape de Iași –

Și noi tot țineam vițelul ascuns.
 Și așa, du-te vreme, vino vreme –
 Se întâmplă războiul ăstălalt.
 Vin rușii în comună.
 – Unde-i Berlinul? Au întrebat mai întâi
 Ca să nu credem noi că au venit cumva pentru
 vite.
 Unii au arătat spre Vâlceaua Bonii
 Alții pe Vâlceaua Popii
 Care pe Bisa,
 Care pe la Țiclonul.
 Și-a doua întrebare a lor
 Când au ajuns la Nătărău
 – Unde e boul?
 (Ne pârâse cineva)
 – Vreți să spuneti vițelul.
 – Vițelul.
 – Boul, poate scăpat din războiul celălalt
 Se făcuse o mândrete de bou
 Da cam bătrân!
 Îl țineam cum ai grijă de veterani.
 Să știi că și de data asta
 Or să-l facă scăpat
 Că familia asta are copii mulți
 Și cum să ia ei boul lui Nătărău?
 „Să vedeți că o să vină“.

 Ca să-ți mai aduci aminte
 Istoria Patriei,
 Păi, mânzatul ăla de-atunci, mânzatul
 A murit, că multe se mai pot întâmpla
 Între două războaie...
 (Și tata Maria, ca să schimbe vorba):

– Nu plouă neam, tovarășă comandir –
 (Era o femeie care era șefă), nu plouă neam.
 Pe la dumneavoastră cum merge câmpul?
 (Tâlmaciul n-a vrut să traducă.) „Taci, fă!“
 S-a lăsat o tăcere,
 Și musafirii au luat seama prin curte
 Și dădeau să plece.
 Da' boul, care sta culcat în spatele șopruului:
 – Muu – Muu! (ii era sete).

Luați-l, a zis femeia comandant,
 Să ne completăm efectivul.
 (Așa a tradus tâlmaciul.
 Nu l-ar lua, dar e pentru completare
 De efectiv.)

I-au așteptat câțiva ani. Ce să mai vină?
 Pradă de război!
 I-or fi pus să tragă?
 Sau l-au tăiat?
 Iar Nătărău al bătrân,
 Când întâlnea pe cineva
 Îl oprea și-l ruga să-i răspundă la
 Întrebarea care îl frământă pe el:
 – De ce nemții îl făcuseră scăpat
 Și de ce rușii nu?
 Ghici ghicitoarea mea –
 Zicea lumea
 Lasă-ne să ne mai gândim.

PUNTEA
(Ultimele)
(1997)

CINEVA

Vino la căpătâiul bolnavului, soare,
Mângâie-i obrazul
Cu raza ta de rădăcină a vieții.

Cerule, bântuit de atâta energie cosmică
De la mii și mii de sori și stele,
Energie atât de miraculoasă,
Ți-am cerut o fărâma,
Te-am implorat în genunchi,
Dacă nu mi-ai dat
Păstrează-o pentru tine
Și să ți-o bagi în ochi.

Strângeți-vă în jurul meu, prieteni,
Vino, Doamne, și Tu și plânge-mi de milă.
O să-mi facă bine hohotul vostru,
Aduce a viață.

Cineva taie cu o foarfecă
Drumurile mele,
Le peticește în batjocură
Și le aruncă la câini.

[I.XI.1996]

SINGURĂTATE

Ia căpătâiul bolnavului
Doar căpătâiul –
Și-a ridicat capul de pe el
Și, de parcă, acum l-ar vedea
Îl întreabă:
– Ai venit și tu să stai cu mine,
Căpătâiule?

– Da!
Trebuie să fie cineva lângă tine
În ceasurile astea,
Fiindcă ești tare bolnav.

[2. XI. 1996]

PUNTEA

Mă balansez pe ceva foarte șubred
Un fel de punte primejdioasă,
Străbătută de spasmele
Unui teribil vârtej;
O punte între nimic și nimic
Pe care eu n-am cerut s-o trec.

Niciodată n-am făcut
Atâtea gesturi dezordonate,
Semănând a rugă, amenințare, disperare...
Sunt azvârlit în cer
Printre tunete
Revin,
Iar mă azvârle
Niciodată n-am fost atât de speriat.

– Dă-te jos de pe linia asta
Închipuită,
Nu înțelegi că totul s-a terminat?
Sunt azvârlit, trântit, dat cu capul
de pereți

Mă sprijin, mă agăț
Mă ridic.

– Nu știam că viața
 E o linie închipuită, zic.
 Zmuciturile mă fac jucărie
 Pe scândura șubredă, între pământ și cer.

Ce departe în urmă a rămas leagănul
 Din același lemn ca și puntea
 În care mama, cântând și plângând,
 Mă învăța ritmul cosmic
 Pe care-l pierd acum:
 Nani! Nani!
 – De ce nu mi-ai spus că viața
 E o linie închipuită,
 Mamă?

[2.XI.1996]

OPREȘTE!

Oprește!
 A răcnit sufletul,
 Oprește să mă dau jos!
 Sunt sătul de-atâtea corvezi,
 De-atâtea determinări, obligații și legi,
 Eu am fost făcut să fiu liber.

– Nu pot să mă opresc,
 I-a răspuns pământul,
 (Pământul din mine),
 Dă-te jos din mers,
 Dacă-ți dă mâna
 Și fă-o chiar acum,
 Când eu o virez
 Spre scârbă și tină.
 Dă-te jos în cer,
 Prietene de-o viață,
 Te iau când revin.

[2.XI.1996]

DOAMNE!

Doamne,
 la-mă de mână
 Și hai să fugim din lume,
 Să ieșim puțin, la aer.
 Poate schimbând curenții,
 O să mă simt și eu în larg,
 Lângă Tine.

Spitalul Cochin, Paris
 [10-11.X.1996]

FICAT LOCUIT

Simt aripile vulturelui
 Întinzând marginile ficatului meu;
 Îi simt ghearele,
 Îi simt pliscul de fier,
 Îi simt uriașa lui poftă de viață,
 Setea lui de zbor
 Cu mine în gheare
 Și zbor.

Cine spunea că sunt înlănțuit?

[2.XI.1996]

MĂȘTILE

Am experimentat
În chinuri nemaipomenite
Vreo șapte-opt măști ale morții
Și toate mi s-au părut îngrozitoare.

N-am vrut să mă recunosc
– Luați-le de aici, odată, mă enervează.
Acesta nu sunt eu.
(Nici mort.)

Eu care-am plâns în hohote
Pe ruina tuturor civilizațiilor,
Pe mormanele de tăblițe scrise
Și cărămizi smălțuite,
De ce să nu plâng acum
Și pe ruina obrazului meu?

[5.XI.1996]

REISEFIEBER

Toată viața am suferit de Reisefieber.
Ce-o să mă fac eu, în ceruri,
Rătăcind printre stele,
Cu al meu nenorocit Reisefieber?

Un fir de praf de voi fi
Și tot voi înnebuni universul
(Și el, săracul, în veșnică fugă)
Cu această nenorocită a mea
Neliniște a plecării...

[5.XI.1996]

DUSUL

A plecat fără să mai verifice
 Dacă a închis gazul
 Și dacă a strâns robinetele de apă.

Nu s-a mai întors de la poartă,
 Că-l strâng pantofii cei noi
 Și să-i ia tot pe cei vechi,
 Ori c-a uitat ceva.
 Acum n-a uitat nimic.

A trecut pe lângă câine,
 Fără să stea de vorbă cu el,
 Iar acesta s-a mirat, apoi s-a liniștit:
 „Înseamnă că nu se duce prea departe,
 Vine îndată“.

[5.XI.1996]

SCARĂ LA CER

Un fir de păianjen
 Atârnă de tavan,
 Exact deasupra patului meu.

În fiecare zi observ
 Cum se lasă tot mai jos.
 Mi se trimite și
 Scara la cer – zic,
 Mi se aruncă de sus!

Deși am slăbit îngrozitor de mult,
 Sunt doar fantoma celui ce am fost,
 Mă gândesc că trupul meu
 Este totuși prea greu
 Pentru scara asta delicată.

– Suflete, ia-o tu înainte,
 Păș! Păș!

[5.XI.1996]

ASCITĂ

Și dintr-o dată
Mi-au dispărut gleznela,
Fragilele mele glezne, agere,
S-au îngropat în carne.

Pulpele sunt ca doi butuci,
Stau pe butuci de rugină și
Fier vechi.

Numai burta
Se profilează înainte
Ca la o naștere iminentă.

Apa, clipocind misterios
Înăuntru,
Invită moartea la scaldă.

[6.XI.1996]

SPECTATOR

Observ cu interes
Cum se luptă instinctul vieții
Cu geniul morții.

Viața vine cu o mie de tertipuri,
Moartea are o mie și una de viclesuguri.
Ca doi gladiatori,
Unul cu trident și plasă,
Altul cu spada scurtă.

Strivit între logica misterioasă
A vieții
Și logica misterioasă a morții
Sunt terenul de luptă.
Au rămas din mine
Doar ochii,
Să vadă și să se îngrozească.

[6.XI.1996]

* * *

[„SUNT PENTRU VIAȚĂ!“]

– „Sunt pentru viață!“
 Strig din când în când.
 – „Bravo! Bravo!“
 Îmi face viața cu ochiul, fentând
 O lovitură de trident.
 – „Eu țin cu viața!“
 „Cu viața asta, că nu știu cealaltă
 Cum or fi, ce vor fi.“
 – „Ai auzit, monstrule?“
 El ține încă la mine,
 Zice viața.
 Și către mine:
 De fapt cel care luptă aici
 Cu îndârjire
 Ești chiar tu.
 Nu te lăsa, ține spada!

DURERE PURĂ

Nu mi-e rău ca să-mi fie bine,
 Mi-e rău ca să-mi fie și mai rău.
 Ca marea cu valuri verzi înșelătoare,
 Nici durerii nu-i poți ghici fundul

Fac scufundări în durerea pură,
 Esență de țipăt și disperare,
 Și mă întorc la suprafață vânat
 Ca un scafandru care și-a pierdut
 Rezervorul de oxigen.

Mă rog de împăratul peștilor
 Să-mi trimită un rechin de treabă
 Să-mi taie calea.

[6.XI.1996]

PROMETEU

O, dacă vrei să-i faci o mare bucurie
Cere-i un foc.

Fața lui schimonosită
De lupta cu vulturul
S-ar lungi pentru o clipă,
S-ar lumina.

Ca și când i-ar spune lui Zeus:
Vezi că tot mai sunt folositor oamenilor?

– Și ce să fac cu focul
Pe care mi l-ai dat, Zeus,
Scânteie perfidă, dureroasă,
Omenească?

– Dă-ți foc rugului
Pe care ești legat.
Și așa, stins,
El tot te mistuie.

* * *

[DE CE EU...]

De ce eu trebuie să intru în acest spital
Și cel care trece acum prin fata lui
Să meargă mai departe?

De ce el să treacă de poartă fără să-i pese
De ce tocmai eu să intru?
De ce nu el, de ce nu altul?
De ce eu?

Întrebări la care nu s-a răspuns încă.

Spitalul Cochin, Paris
[10.X.1996]

ÎNAINȚAȘII

Îmi sunt dragi înaintașii
 Încerc în fața lor
 Un profund sentiment de admirație și evlavie,
 Îi iubesc atât pentru că au trăit,
 Cât și pentru faptul că au murit.
 Au fost capabili să moară.
 Au găsit resurse extraordinare
 Ca să se lupte cu noaptea cea veșnică
 În chinuri numai de ei știute.
 Au înfruntat-o cu bărbăție
 Și și-au dat obștescul sfârșit.

Acum, când mă pregătesc să fiu înaintaș,
 Sărut cu evlavie umbra înaintașilor mei.

[9.XI.1996]

STINGERE VOCALĂ

Îngerul care sună
 Stingerea vocală,
 Își lasă goarna de la gură
 Și mă dojenește
 Că eu o sting prea repede.
 – Îmi pierе glasul brusc
 – Să-ți piară numai când vei auzi goarna.

Pentru tine n-a sunat încă goarna.
 Treci în front, soldat și cântă.
 Cântă viața.
 Mai ai de mărșăluit prin ea,
 Răcanule în ale durerii.

[9.XI.1996]

* * *

[CE MĂ DOARE...]

Ce mă doare cel mai tare
 E că nu voi mai putea fi
 În contact cu cărțile,
 Să stau dimineața în fața bibliotecii
 Ca la țărmul mării
 Mângâiat de briza tainică adiind
 De pe rafturi.

Dacă tot voi fi atât de aproape de ele,
 Sper să nu mi se refuze, Doamne,
 Plăcerea de a citi în stele

Măcar o dată pe săptămână
 După orarul afișat pe un nor.

[9.XI.1996]

SOLUL MĂRII ALBASTRE

– Îmi retrag apa din celulele tale,
 Îmi trimite vorbă marea
 Printr-un sol,
 Am mare nevoie de combustibil
 (Acum în pragul iernii).

– Înțeleg de ce de la o vreme
 Nori negri îmi dau țărcoale:
 Există în ei o bună parte din mine
 Care îmi face cu mâna.

[9.XI.1996]

* * *

[ARĂT ATĂT DE ÎNGROZITOR]

Arăt atât de îngrozitor
 Încât pierd mult timp
 Consolându-i pe cei
 Care vin să mă vadă.

Țipă, își pun mâinile la ochi,
 Blestemă.
 „De ce tocmai tu“, se răstesc la mine.
 Doamne, unde ești, Tu ești?

Eu încerc să le ridic moralul
 – Ei, lăsați, nu-i chiar așa cum vi se pare.
 Săptămâna trecută arătam și mai rău
 Boala e boală, totuși.
 Face ravagii, unde se încuibă
 Și la urma urmei, toți murim
 Și vorba lui Hamlet „Dacă-i acum
 Nu va fi altă dată“.

Dacă n-ar fi durerea asta îngrozitoare
 Aș accepta senin, mioritic,
 Chiar și figura asta de schingiuit.

Lumea e sinceră,
 Lumea suferă pentru mine.

„Curaj“
 Aud din toate părțile
 Și eu ce pot face?
 Îi consolez pe toți, cum pot,
 Numai mie nă știu ce să-mi mai spun,
 Când rămân singur.

[11.XI.1996]

PRIVEGHI

Asist la
Propriul
Priveghi.

Nu știu ce să fac cu mine
Cel viu.
Nu știu ce să fac cu mine
Cel răposat.

Eu nu i-am înmănat mesajul
Acestei lumi.
El nu vrea să-mi transmită codul
Lumii de dincolo.
(Ah, și eram ca frații).

[11.XI.1996]

COȘCIUG FRICOS

Se lăsa pus în mormânt cu grijă
De oameni pricepuți și vânjoși
Târșiți cu de-al de-astea.
(„Apucă de-acolo! un pic mai la dreapta!
Așa! dă-i drumul! nu de tot“)

Când atingea fundul gropii
(Fusese lărgită, că o croiseră cam strâmtă)
Coșciugul odată avea un frison nervos,
O sperietură,
Și țâșnea cât colo
Cu groparii târâș,
Prinși cu chingi.

Procesiunea era uluită
Din ce material o fi coșciugul?
Ori fundul gropii
Are ceva de speriat.
Ziaristii cereau mai multă transparență
Și dădeau vina pe alegerile apropiate.

Coșciugul, care părea unul oarecare
Scânduri geluite și bătute-n cuie de 8

Dărâmasă câteva cruci
 Se ciocnea de turla bisericii
 Se bălăbănea prin aer
 (Groparii se dădeau jos din pomi
 Cu câte-o prună-n gură)
 Și după o vreme
 Revenea spășit la buza gropii.
 Aștepta să i se arunce flori
 Și țărână proaspătă.

Femeile iarăși începeau plânsul,
 Se perindau prin fața lui.
 – Ia hai, mă, să mai încercăm o dată!
 Mai dați niște frânghii,
 Apucați dumneavoastră de dincolo
 Și să stea vreo doi deasupra, pe el,
 Să fie mai greu.
 Alții să sară când o atinge pământul,
 Să-l contrabalansăm.

Hăț încolo, hăț încoace, cu grijă
 Cobora precum hârzobul spre lumea
 cealaltă
 Și, dintr-o dată, o cutremurare –
 Și parcă și un geamăt înăbușit,
 Și cu partea mai îngustă înainte,
 ca pe o rampă,
 Aerodinamic, țâsnea afară.

Până seara, cu toate tertipurile,
 Nu s-a lăsat îngropat.
 Acum plutește zurliu pe cer,

Urmând a fi doborât
 De vreo rachetă
 A marinei de coastă.

[11.XI.1996]

BILANȚ

Am vreo două boli grele,
Alte câteva foarte grele,
Plus vreo trei îngrozitoare
(Toate, am fost asigurat, sunt incurabile).

Fiecare mă doare în felul ei.
O durere diferențiată, acută,
Solicitându-ți doar ea întreaga energie
Și putere de rezistență.

La un loc dau un fel de
Esență de tortură și chin
Ceva de neimaginat
Sunt ca o orgă blestemată
Peste care s-ar năpusti
În fiecare ceas, o mie de furtuni.

[11.XI.1996]

AUTORUL

Când o carte îmi place foarte mult,
Când mă entuziasmează,
Încep să aplaud și să strig:
„Autorul!“, „Autorul!“

Nu-mi pot reprima
Această veche apucătură
De om de teatru.

Aplauzele se întrec,
Devin aplauze prelungite,
Uneori se întâmplă să apară
Și autorul într-un colț al bibliotecii.

Un om cât se poate de modest,
Altfel de cum mi-l închipuisem eu.
Își pune mâna la inimă,
Se înclină timid,
Ne privim o clipă în ochi –
Și dispare.

Așa i-am cunoscut
Pe mulți dintre scriitorii

Care fac fala bibliotecilor,
I-am cunoscut personal.
Au fost în casa mea.

[19.XI.1996]

CARTEA MORTII

Semnează distrat
În cartea morții
Cartea vieții a fost
Ridicată discret, adineauri,
Și arsă cu flacăra mică
În fața casei.

Cine a vrut să se uite
S-a uitat, descoperindu-și capul.

Sângele s-a întins puțin pe pagină,
Îngerul îndoliat pune sugativa.

[19.XI.1996]

CĂDEREA ÎN SINE

Ochii mi s-au dus
În fundul capului.
– Mă duc să-mi aduc înapoi ochii,
Din fundul capului,
Spun dimineța.

E drum lung,
Nu m-așteptați cu masa.

[19.XI.1996]

ZESTREA GENETICĂ

Multe defecte
Va trebui să-mi corectez
Acolo, dincolo.

În primul rând,
Problema longevității,
Să nu mai contrazic
Statisticile,
Cu speranța de viață la naștere.

Locuind pe un fir de praf
Cu o fereastră spre marea
Care stă pe alt fir de praf
Și cu alta spre un munte,
Tâsnind chiar din centrul altui fir de praf.
Am acces la peisaje divine.
Călătoria mea, inversă,
Pe o rază de soare.

[19.XI.1996]

PROMETEU BOLNAV

Profitând că vulturul
 E ocupat să scurme adânc cu ciocul
 Și să se ghiftuie,
 Îi lua ghearele și se scărpină
 Repede și cu forță pe piele.
 Ce bine că el și le-a lăsat mari
 Că unghiile mele s-au tocit de tot cu anii,
 Încercând să-mi tocească nervii.

Boala de ficat dă un prurit,
 O mâncărime feroce.

[21.XI.1996]

RUGĂCIUNE

Doamne,
 O să mă sui pe un scaun,
 Să-mi dai o palmă.
 Întind, iată, și obrazul celălalt.

Dă-mi una tare, cu forță
 Să mă dezechilibrez definitiv,
 Să mă duc prin univers, învârtindu-mă,
 Ca o planetă nouă a durerii,
 Sfărâind prin etern tăciune.

Nu mă lăsa să mă pătimesc,
 Adu-mi alinarea încruntării
 Și a mâniei Tale grozave
 În marea bunătate a Ta.

Stropul de esență divină
 Se va vedea poate de jos
 Luminând, emanând fericire.

[21.XI.1996]

APROAPE PANTOMIMĂ

Ea își vâră pumnalul în piept
Până la prăsele,
Îl scoate și îl întinde logodnicului
Zâmbind.

– Nu doare!
El ia pumnalul
Și-l înfige în piept până la prăsele,
Îl scoate și i-l întinde
Într-adevăr, nu doare.

Ea ia pumnalul
Dă să-l mai înfigă o dată,
Dar mâna i se încleștează,
Pumnalul cade, ea moare.

Nu doare!
Mai apucă să spună
El se întinde să ia pumnalul
Se împleticește, și moare.
Nu, n-a durut.

Eu ridic pumnalul
Mă uit la el
Și-ncep să urlu.

Doare, doare îngrozitor
Fraților dinaintea mea,
De ce n-ați spus c-a durut?
E dintre acelea care dor îngrozitor.

Mă întorc cu spatele și ies din scenă.

[21.XI.1996]

PĂSĂRILE

Mergeam pe cer,
Pe jos,
Căci scăpasem vehicolul ceresc
Îmi plecaseră pur și simplu de sub nas.

Peisajul era cum îl știti:
Stele care se aprind,
Stele care se sting și cad,
Meteoriți, comete.
Căci nimic nu se schimbă
Aici la periferia galaxiei noastre.
Și când mă uit în spate
Văd niște păsări, multe.
N-am putut să le număr
Stoluri, cârduri, mereu după mine
Vesele și gălăgioase
Zburau și mâncau ceva,
Un fel de grăunțe
Ce curgeau din buzunarele mele,
Ca pescărușii în urma vaporului
Care răscolește bancuri de pești.

În urma mea o trenă imensă de păsări,
Ele mă propulsează cu aripile lor puternice

De pot merge pe jos, pe cer, mi-am zis.
Atunci una se apropie de mine
Și-mi spune în taină:
– De fapt, nici nu suntem păsări,
Noi, cele care te urmărim pretutindeni,
Noi suntem cântecul tău.

[25.XI.1996]

PE FRONT

Când s-a întors de pe front
 Fratele meu mi-a povestit un episod
 Care-mi tot revine în gând
 În aceste zile, nu știu de ce.

În timpul vreunei ofensive,
 Răniții din primele rânduri
 Răsăreau dintre copaci
 În balta lor de sânge și jale,
 Ca un fel de pete de licheni,
 Arătând direcția frontului.

Unii erau zdrobiți rău,
 Nu se mai puteau mișca
 Țipau și cereau apă,
 Își spuneau adresa
 Și rugau să li se comunice
 Împrejurarea tristă.
 Alții, cu arma lângă ei,
 Voiau să-și pună capăt zilelor,
 Dar nu mai puteau
 Să ajungă la armă.

Auzeai de peste tot
 Cum se roagă de soldații cenușii
 Încrunțați pe baionetă
 Mergând cu pas hotărât
 Și cu credință în Dumnezeu:
 „Împușcă-mă, camarade!”
 Se ruga stins muribundul
 Și fratele meu adăugă:
 Odată chiar m-am oprit lângă unul
 Care zăcea sub un copac
 Cu burta zdrobită de un obuz
 „Împușcă-mă, camarade!
 Să se termine mai repede.”

Văzând care-i situația
 Chiar mi-am pregătit arma,
 Dar m-am uitat o dată la fața lui
 Ca de copil, ochii noștri s-au întâlnit
 o clipă

Și-am luat-o la fugă.

– Te rog,
 – Nu pot, camarade, să fiu călăul tău
 Iasă, acum vor veni brancardierii
 Te vor duce la spital, poate scapi,
 Mare e Dumnezeu.

Mă gândesc ce inimă tare
 Trebuie să aibă și Dumnezeu,
 Dacă poate vedea atâta durere
 La răniții uitați sub copaci.

[25.XI.1996]

MOȘI STRĂMOȘI

Îmbătrânesc îngrozitor de repede
 În câteva luni, cât alții în câțiva ani.
 Într-un an din om în putere
 Am devenit moș și strămoș.

Înțeleg acum de ce iei preșurile în picioare,
 De ce trebuie să mergi gârbovit,
 De ce toate obiectele vin spre tine
 Și te agasează,
 De ce pregeți să te ridici din pat,
 De ce te încercă tot mai des
 Un preget și-o uitare
 (Cum zicea mama, săraca,
 Dumnezeu s-o odihnească):
 – Mă, nu știu ce am
 Mă-ncercă așa un preget și-o uitare.
 De ce mâncarea nu mai are gust
 Parcă-ai mesteca paie.

De ce dorințele au pălit,
 Ambițiile s-au stins,
 Simțurile dormitează...

Cred că e un *stas* care se cere acolo
 Ca toți la sosire să aibă
 Aceeași fizionomie
 Și să fie la fel de bătrâni.
 Chiar copilul, dacă zace un an,
 El pleacă gârbovit și cu mască de bătrân
 De șaptezeci de ani.

Am schimbat condeiul pe un toiag,
 Mă împiedic și lucrurile din casă
 Toate au devenit agresive
 Și mă agată.

[27.XI.1996]

REGNURI

Cu un cristal de cuarț într-o mână
 Și cu un fir de troscot și-o foaie
 De pătlagină într-alta,
 Încerc să mă sprijin ca pe două cârje,
 Pe un drum foarte accidentat.
 Îmi pun nădejdea în cele două regnuri,
 Care se poartă prietenos cu mine.

Ah, ce cristal pur aș fi fost
 La fel de concentrat și dumnezeesc
 Pe toate fețele!
 Ah, ce folositor aș fi fost celor
 din jur

Ca modesta pătlagină,
 Sau troscotul mănos din șanț.
 Mă detectează porcii că le profanez
 domeniul,

M-au localizat extraterestrii,
 Și ei tot cristale.
 Și eu șontâcâi,
 Om de sânge și carne,
 Și, sprijinit de buruieni de leac,
 Materie îndelung alchimizată,

Șontâcâi pe drumul ăsta,
 Fără orizont,
 Om de sânge și carne,
 Cu o conștiință inflamată de cunoaștere
 Animal greșit.

[27.XI.1996]

PRIMA CĂZĂTURĂ

Nu știam că în cădere
 Prind atâta viteză
 Și am atâta greutate.
 Sunt bolid, meteorit,
 M-am împiedicat în neputere
 Și am căzut urcând scara casei,
 Mă temeam de mult de asta,
 Așteptam cu spaimă.
 „Să nu te lovești de ceva,
 Îți spargi capul,
 Atenție la trepte.“

Mi s-a recomandat să port,
 Când ies spre ușă,
 O cască metalică
 Parcă plec pe front
 Printre gloanțe,
 Ori lucrez pe-un șantier
 Sub schele.

Casca e nespus de grea.
 Gravitația bate în ea
 Ca torentul ploii

Și mă împinge în pământ.
 O înlocuiesc când pot
 Cu un cerc de carton.

[27.XI.1996]

CEL CARE

Stătuse atât de mult
În intimitatea minunii,
Încât ajunsese să-L recunoască pe Dumnezeu
Din spate.

– Uite-L., tresărea dintr-o dată
El e. Îl cunosc.
– Bine, dar e un munte.
– Așa arată El, din spate
Lat în umeri – Îl cunosc foarte bine.

Și iarăși: Fluviul ăla care vine spre noi
Este El, din spate. Ce suflu,
ce măreție!
– Dar înaintează spre noi, e din față...
– Nu, că merge cu spatele înainte...
– Dar L.-ai văzut vreodată din față?
Nimeni nu L.-a văzut vreodată din față,
Însă eu am început să-L recunosc
din spate...

E pretutindeni.
Întors cu spatele, avansează în toate
direcțiile

Iată-L., în sfârșit! (Un deal)
Iată-L., dincolo (O pădure)
– Este El, pretutindeni –
Cel care nu-și arată fața.

MĂ STRECOR PRIN MULȚIME

Încerc să mă strecur prin mulțime
 „Dați-vă la o parte! Faceți loc!
 Am aripi!”

– Dacă ai aripi, de ce nu zbori?
 – Aripile mele sunt tot pentru mers pe jos.
 Îmi țin spiritul înfoiat.
 Respirația largă, puternică,
 Mă protejează de micile cutremure
 Ce mă asaltează.

Când vreau să zbor,
 O fac mult mai simplu.
 Întind mâinile în sus
 Și plonjez în albastrul
 Care ne înconjoară.
 În ideea de cer,
 În ideea de zbor.

[28.XI.1996]

NU DA

Peste tot pe unde am călătorit
 (Motiv pentru care am fost foarte invidiat
 Batjocorit, terorizat, urmărit atât cât

s-a putut),

De cum mă ridicam, cât de cât deasupra
 orizontului

Și încercam să contemplan mărțea
 universului,

Liniștea dinăuntru zidirii sale,
 Auzeam un uman, mult prea știut:
Nu da! (nu da în mine)

Țipete, răcnete ca din gură de șarpe,
 Hohote de jelanii neîntrerupte
 Și acest „nu da”, în toate limbile posibile
 Deasupra tuturor continentelor,
 Acest curcubeu de păslă neagră,
 Îndoliind auzul.

Am întrebat odată un paznic:
 Ce faceți, domnilor,
 Ați transformat lumea cealaltă
 Într-o temniță mohorâtă?

E pe-aici o altă vamă a văzduhului
 Neinventariată de teologi?
 De ce chinuiți bietelesufflete?

– Se scot din ele toxinele.
 Ah, ce pământ blestemat!
 Ce aer de fum.
 Tot mai des aud cuvântul toxină
 Mă lupt cu el.
 Și tot ce mai pot articula,
 Din cauza tuturor este acest „nu da!”
 Cine spunea că nu există punți de legătură
 Între lumea aceasta și cea de dincolo?

[28.XI.1996]

IOV

Gata fetelor!
 Ne-am hârjonit toată ziua,
 V-am mângâiat,
 V-am dezmiertat,
 E târziu!
 Lăsați-mă și pe mine să dorm
 Măcar câteva minute,
 Sunt stors ca o lămâie,
 Mâine o luăm de la capăt.

Fetele sunt cele 1500–2000 de bube
 Care au pus gheara pe bietul Iov
 Și-l joacă așa cum știu ele,
 Îl târâsc pe jos și-l dau cu capul
 De ce se nimereste.

El le zgândără și le zădărește
 Cu o bucată de cărămidă și-un ciob
 Vin mulți să-l hulească
 Știindu-l căzut acum, de tot
 Și-o carne vie, învelită cu sac
 El îi ascultă și le demonstrează
 În subtext absurditatea
 Atât a existenței cât și a inexistenței lui

A, iei numele Domnului în deșert,
 Necredinciosule?
 – Blestemată fie ziua în care m-am născut,
 Să fie ștearsă din crugul vremii,
 Dar Dumnezeu nu trebuie judecat logic,
 El trebuie acceptat și trăit.
 Doamne, sporește durerea mea
 Și du-o până la margini!
 Oare cum îmi voi aminti mai târziu
 Încercarea aceasta năpraznică,
 Anul bubei și al zgaibei?!

[28.XI.1996]

* * *

[M-AM OBIȘNUIT...]

M-am obișnuit să dorm cu ochii deschiși,
 De spaimă să nu fiu luat prin surprindere,
 Să am controlul meu asupra lumii
 Până în ultimul moment.

Ca un far care nu vrea să se stingă ziua
 Ține orizontul mării mereu
 În magia unei priviri disperate.

Te rog să-mi închizi ușor
 Pleoapele atunci,
 Ce-a fost de văzut am văzut!
 Să tragi cu grijă aceste obloane fine
 Peste ochii mei obosiți.

Sper să fie cât mai târziu
 Cândva, într-o noapte cu multe stele
 Și cu salcâmi înfloriți.

[28.XI.1996]

NICI NU ȘTIU

Nici nu știu ce să fac
 Acum cu voi
 Gânduri prea intim legate de mine.
 Am vrut să pun pe foc aceste versuri,
 Ele ar aduce cu poezia
 Dacă n-ar fi atât de disperat adevărate.

Și dacă la capătul funiei
 Fiecărui vers
 N-aș fi eu,
 Pe un câmp nesfârșit de gheață,
 Rebegit și disperat
 Ducându-mă pe copcă.

Aceste toxine m-asiinaiu,
 Dacă nu mă eliberam de ele.
 Sunt îngrozitor de trist
 Că v-am scris, versuri,
 Și tot mai sper
 Să nu vă citească nimeni.

[28.XI.1996]

SĂ NU MĂ-NTREBI CE ZI E ASTĂZI

Să nu mă-ntrebi ce zi e astăzi,
 Că nu știu
 Eu am plecat de-acasă acum un an
 Și nu m-am mai întors
 Cred că am ieșit și din timp
 Printr-o crăpătură a lui.

Sunt undeva după un perete,
 Întors cu fața la alt perete,
 Care s-ar putea să fie
 Prea departe de aici
 Sau la capătul lumii.
 Se aude totul prin ei
 Dar nu poți comunica,
 Parcă nu-s pereți de casă.

Eu nu m-am mai întors acasă
 Din dimineața aceea de mai
 Când am plecat și m-am lăsat dus.

Azi s-ar putea să fie o zi mare
 Cu roșu în calendar,
 Dar ce să știu eu când de un an de zile

* * *

[CINE MĂ VA VEDEA...]

Cine mă va vedea cu un copac în brațe
 Să nu se sperie, am eu o vorbă cu ei,
 Îi rog să mă sponsorizeze
 Cu puțină viață,
 Să-mi pun în ordine niște hârtii
 Ei cunosc problema frunzelor,
 Iar pe-ale mele dacă le pierd
 Pe toate odată
 Nu se mai întorc la primăvară.
 Ei au rădăcini adânci
 În pământ și-n cer,
 Soarele are culcuș în coroana lor.
 Le spun că iubesc ca un nebun pădurea,
 Am cântat-o și sufăr pentru ea
 Mă simt o sălbăticiune a codrului,
 Rătăcită pe străzi și dezorientată pe moment.
 Am nevoie urgentă de înțelegerea
 Acestor trunchiuri vânjoase
 Să sufle asupra mea
 Acel abur tainic regenerador.

O, tu stejarule, tu ulmule sortit pieirii,
 Fagule, cu coaja ta albă,

Tu bradule, țepoasă catedrală,
 Voi salcâmi, carpeni,
 Și iarăși tu, stejarule secular,
 De câteva ori trăznit în frunte,
 Pe care te strâng acum în brațe,
 Ia foșniți voi o dată duios,
 Fluiere fermecate și umpleți-mi o dată
 Inima de bucuria firii.
 Desigur, promisiuni sunt multe.

[28.XI.1996]

Să-mi țină mereu prin preajmă
 O turmă de rămători,
 Să-i aud parcă pașii Bunului Învățător
 Care scoate doar cu vorba dracii din om.

SĂRACA-MI PIELE

Săraca-mi piele parc-aș fi pus-o în bețe
 Și-aș fi plecat cu ea la cerșit.
 Uitați-vă ca la o minune,
 Ea s-a luptat cu buba și a învins-o.

E o fâșie de cer și ea,
 Care a apucat niște vremuri mai grele
 Și a ajuns să slujească
 Unui trup, care prinde toate scamele,
 Toate energiile rele.
 Acum va fi curată, veselă,
 Nu va mai avea parte
 Decât de adieri de briză
 Și terapie de cântec de privighetoare.

* * *

[TREBUIE SĂ BEAU APĂ...]

Trebuie să beau apă după fiecare cuvânt
 Căci mi se usucă gura, nu știu de ce.
 Există în *ele* toată amărăciunea
 Unei zile de toamnă, cu burniță
 Și cu cer foarte jos.
 Sunt cuvinte strivite,
 Nenorocite, care-mi dau o nesfârșită milă.

[30.XI.1996]

* * *

[MĂ SCOL DIN PAT...]

Mă scol din pat cu un mare efort de voință
 E un act de eroism
 Să mă bărbieresc,
 Mai ales că bărbieresc un străin.
 Care se holbează la mine speriat
 Parcă m-ar întreba: tu cine ești, măi
 slăbănogule?
 Mai rentează meseria de frizer astăzi?
 Și care mai e prețul?
 Eu am de gând să-mi las barbă
 Și să mă fac schivnic
 Retras în peștera fără sfârșit a nopții.

[30.XI.1996]

ELEGIE

Lumina din ochi a pălit,
 S-a stins zâmbetul din colțul gurii,
 Totuși ziua nu s-a-ntunecat,
 Oamenii râd veseli pe străzi.

Ce bine că totul este astfel orânduit,
 Să dispar din stol fără să se bage de seamă.
 Nu se-ntâmplă nimic pe lumea asta
 Decât lucruri cu miez și scâldate
 În indiferență.

[30.XI.1996]

ATUNCI

– Atunci de ce tăcerea asta
 Atât de densă, de îngrozitoare?
 – Ba comunicăm cu cei de dincolo
 Tot timpul,
 Dar nu mai avem ce să ne spunem.

[2.XII.1996]

Spre toate azimuturile –
 Câte o clipă rămâne cerul gol
 Și ca prin ferăstruici magice
 Am momente scurte
 De miraculoasă comunicare cu lumea.

[2.XII.1996]

MESTECENII

Mestecenii îmi trimit răvașe
 „Curaj, uită porcăria asta
 Intră-ți în mână,
 Fii tu, lucrează!

Și dacă ai nevoie de hârtie de scris
 Îți dăm noi din coaja noastră
 Albă și moale.
 E mai bună decât papirusul
 Și, dacă nu poți veni s-o ici,
 Scrie pe noi, de la distanță, pe fereastră,
 Vom păstra totul în biblioteca noastră vie.“

[3.XII.1996]

OCHELARII

Eu stau viteaz
 În fotoliu
 Mi-am potrivit cu efort
 Cartea pe genunchi
 Dar observ, speriat,
 Ochelarii sunt hăt departe
 Tocmai pe birou.
 Cum să fac eu să vină la mine
 Singuri?
 De la 4 metri
 Cu ce magnet să-i momesc?

Până nu de mult
 Eram tot un magnet extraordinar.
 Nu numai că toate lucrurile dorite
 Veneau bucuroase spre mine,
 Dar mă duceam și eu la ele,
 Eram parcă mai fericit
 Să-mi folosesc invers puterea atragerii
 Și să mă las dus
 Pe aripi de vânt.

O, am văzut o bună parte de pământ
 Cu picioarele astea;

Dacă mă gândesc,
 Numai ce presopuncură am făcut,
 Pe munții înalți, cum m-am cățărat
 Până la crestele vulcanilor lunari
 (O să te cânt odată și pe tine TEIDE)
 Parcă mă apucă și acum amețeala.

Acum cartea m-apasă pe genunchi,
 Iar ochelarii nu vor să dea o fugă
 Până la mine.

Dacă ațipesc, o să mă-nece iar tusea.

[3.XII.1996]

GÂND PENTRU GREC

Vom fi, într-adevăr, părelnici,
 Dacă n-ar fi durerea,
 Cea fizică, brutală,
 Care înăbușă vuietul
 Adânc al sufletului,
 Iar când ea e groaznică,
 Și ține atât de mult,
 Suntem nespūs de concreți
 După gratiile existenței noastre

Am trecut și eu prin fața peșterii tale
 Peștera și-a dat cu părerea
 Că așa fi o umbră iluminată din spate
 Și-așa mai departe.
 Suntem un sistem de umbre, de fapt,
 Care se amplifică și se modifică pe drum.

Pornim mai înainte și trecem
 Prin fața peșterii tale,
 Oameni cu torțe aprinse în mâini.

[3.XII.1996]

BALAURUL

Șarpele curelar
 M-a înhățat totuși,
 Un șarpe dispărut,
 Înviat dintr-o carte de zoologie
 Pentru că lui așa i-a prezis ursitoarea
 Cu gândul în altă parte,
 Uitând că nu mai există balauri.
 Așteaptă acum la coadă.
 Înaintea lui sunt, în diverse faze
 De îmbălușare și mistuire,
 Alți voinici.
 Toți au urlat, s-au zvârcolit
 Și s-au potolit pe măsură ce
 Au avansat ca pe banda rulantă.
 Ultimul, ăsta de la picioarele lui,
 Mai râvnește și-acum
 Între timp șarpele năpârlește,
 Cu un efort extraordinar
 Și-a dat jos cămașa-i de zale,
 Pielea mirosind cumplit a usturoi
 El o privește cum sclipește

În mii de raze:

„Mi s-a oferit șansa unui ultim
Apus de soare, își zice, e minunat“.

[3.XII.1996]

* * *

[O, CE GREA...]

O, ce grea este haina,
Parc-ar fi platoșă pentru un turnir
La care, cavaler țațoș,
Am participat de-atâtea ori.

O, ce grele sunt încălțările astea,
Parcă târăsc după ele
Tot pământul pe care l-am colindat!

O, ce greu e să visezi,
S-a tras un oblon
Și stau toată noaptea
Fără imagini!

O, ce grele sunt toate,
O, ce greu, ce greu!

[3.XII.1996]

VINĂ

Mă simt vinovat
 Ca și când
 Aș fi comis o faptă rea.

La marea spovedanie
 Care mă așteaptă
 O să spun asta:

Doamne,
 Am trăit și eu
 Printre făpturile tale.
 Am făcut rău?

ÎNTELEPTUL

Nenorocitul de mine
 Am călcat în Valea Plângerii.
 – Ai călcat cu dreptul sau cu stângul?
 – Cu stângul.
 – E rău.
 – Și dacă aș fi călcat cu dreptul
 Tot rău ar fi fost.
 Același lucru.
 E bine să nu calci
 În Valea Plângerii.

Și acum mi-a plecat și calul
 S-a întors în galop acasă.

* * *

[ACESTA E DECI]

Acesta e deci
Ceasul

Nu știu ce să
Fac mai întâi
Ce atitudine să iau.

La naștere cică am
Țipat ca un disperat
Trei zile.

Dacă n-ar fi fost
Durerile astea aș fi zis
C-a fost o moarte bună.

SPIRIT

Lângă cruce
Era pusă și o
Cutie de scrisori –
Încă mai primea
Corespondență.

O citea, după miezul nopții,
Când ieșea să-și mai
Desmortească oasele
Și să tragă aer proaspăt în piept.

Citea fără să deschidă plicurile,
Continua să-și cultive spiritul
Și să fie în contact cu lumea --
Lumea se ferea de el.

* * *

[NU-I SPORTIV...]

Nu-i sportiv, Doamne,
Să dobori calul
În momentul
Când sare peste obstacol.

Avântul acela grozav,
Frenezia goanei,
Urechile,
Ochii luminoși plini de promisiuni,

Aburii ce lucesc pe
Crupa și coada-nnodată...
Se și vedea trecând
Primul linia de sosire,
La o lungime de cal
De Conrad
Și Tu, deodată, îl dobori
Cu un bobârnac.

BERBECUL CU COARNELE ÎNTOARSE

Berbecul cu coarnele întoarse
De 24 de ori răsucite în lături,
Se dă înapoi, își ia avânt
Și se izbește de un cap de pod.

Se luptă crunt cu un cap de pod,
Berbecul falnic, cu coarnele întoarse.

Sângerând îngenunche și zice:
„M-am izbit de limita cunoașterii,
M-am luptat cu ea,
N-am putut s-o împing mai încolo,
Nu s-a clintit...”

Frica de moarte m-a împins,
Vitejia m-a făcut s-o iau în carne.
Zadarnic.

Moartea e acest cap de pod...
Și capul meu de berbec suferă.

O, soare, spre tine toată nădejdea noastră,
Tu care...”

Lacrimi mari se preling din ochii lui
Frumoși de berbece.
Sclipesc neputincioase coarnele lui
Răsucite de 24 de ori.

PLECARE

Mă întorc cu fața
Spre perete
Și le spun prietenilor
Îndurerați:
Mă întorc repede.

DESPĂRȚIREA DE MINE

Dialog

– Ah, cât aş fi preferat

Subitul

– Sunt foarte sănătos, pot
S-o duc, dacă mă ajută
Dumnezeu, până la 90 de ani.
– Dar de subit n-ai auzit D-ta?
Citește parabola bogatului
Căruia i-a rodit țarina.

EXPERIENȚĂ

M-au scufundat
Într-un lichid
Și au uitat
Să mă mai scoată.

E drept că n-am
Dezlocuit un volum tot mai mare,
Volumul meu fiind pentru moment
Drastic diminuat.

Ei spun că eu
Trebuie să dau din mâini
Și să mă zbat.
Știința nu dispune
De fonduri suficiente,
Perioadă de austeritate.

[5.XII.1996]

MERGÂND SPRE BINE

E bine, Doamne,
 Că Te-ai gândit la mine
 Și nu l-ai ales pe altul
 Pentru delicata, înfricoșata
 Ta experiență.

Eram și cel mai bun de tăvăleală
 Și mă laudam
 Că am în mine
 O energie inepuizabilă.

Am căzut în păcatul trufiei,
 Iartă-mi-l mie,
 E uman
 Ia-Ți ochii și de la celelalte păcate.

Am crezut că viața care mi s-a dat
 E chiar a mea
 Și că eu sunt chiar eu,
 Uitând poate uneori de Tine.

Acum, mergând spre bine,
 Cum spun cei care mă văd,

Calc pe poala Ta de curcubeie
 Și, la toată înfricoșarea asta,
 Adaug, nestemata umilinței
 Și aduc ziditorului lumii
 Lauda mea de preamărire și slavă.

[5.XII.1996]

O RUGĂCIUNE A INIMII

Doamne,
Ajută-mi cât mai pot
S-o duc.

Pune ordine-n mine,
Împacă-mă cu lumea
Și cu minunea vieții.

Scoate-mi din cap
Idea fixă,
Care m-a țintuit

Fă din subconștientul meu
Un torent de speranță.

[5.XII.1996]

* * *

[AM AJUNS...]

Am ajuns în rugăciunile mele,
Să nu-i mai cer lui Dumnezeu
Câțiva ani, sau un an,
Ci să-i cer doar câte-o zi,
Câte-o noapte:

– Doamne, ajută-mă să trec cu bine
Și noaptea asta.
Doamne, fă ca ziua aceasta
Să fie mai blândă.

[5.XII.1996]

* * *

[MI-AM DAT...]

Mi-am dat subconștientul la plus.
 Era la minus
 Închis într-un cerc
 Tocmai în fundul pământului.
 Mă iradia zilnic
 În pusee de jale
 – Încetează odată, i-am zis,
 Eu sunt un om solar,
 Am nevoie de efluvii de sus.
 M-am simțit bine la aer,
 În starea de bucurie
 A vieții care se împlinește.
 – Este o atracție și pentru Thanatos
 Îmi răspunde o fascinație.
 De a trece mereu alte și alte praguri.
 Las-o pe mai târziu,
 Ieși afară la lumină,
 Ne vom simți bine, băiatule!

[7.XII.1996]

VEȘTI

Ziarele informează cititorii
 Cu oarecare ironie
 Despre starea mea penibilă.
 Ba c-aș fi sub morfină,
 Ba că mi-aș petrece
 Ultimele zile la țară.
 N-am timp să fac precizări,
 Să dau dezmințiri
 Și n-am nici putere.
 „Știrile despre moartea mea
 Sunt exagerate“,
 Spunea Mark Twain
 Ieșit și el dintr-o boală.
 Oricum, de ce ar trebui
 Să-ți fie rușine
 Când suferi?
 Nici fiarele
 Nu se atacă între ele
 I a adăptoare.

[7.XII.1996]

MACAZUL

Tramvaiul trece prin fața spitalului,
 Iar în fața camerei mele
 Se schimbă macazul.
 M-am obișnuit cu acest zgomot feroviar,
 Dar uneori, noaptea,
 Îmi dă tresăriri.
 Uneori, noaptea, când
 Cu chiu cu vai reușesc să ațipesc,
 Sună ca o bubuitură.
 Mi se pare că din fiecare tramvai
 Coboară un om și vine în fugă
 Să ne aducă o veste.
 Îmi bate la ușă:
 Cine e, întreb eu plin de speranță
 Intră!
 – Sunt eu, macazul.
 Te anunț că a trecut și tramvaiul 14.

[7.XII.1996]

* * *

[MI-AM AMINTIT]

Mi-am amintit
 Toți câinii noștri
 Când să moară,
 De bătrânețe,
 Stăteau ascunși pe sub magazie,
 Pe sub pătul.
 Le duceai mâncare, apă,
 Deschideau încet pleoapele,
 Se uitau, înălțau ochii
 Și spre tine
 Și-i închideau la loc
 Nu mai puteau să dea
 Și din coadă,
 Să-ți multumească.

Cumplită e intrarea asta
 La strungă
 Și pentru om și pentru animal.

[7.XII.1996]

ADDENDA

PILOT DE PĂSĂRI

Ce sunt eu pilot
de păsări?
De ce se țin așa după mine?

ÎN TOATE FETELE

Cristalul meu de cuarț
Licăre numai speranțe.

*
* *

Mă observ plin de curiozitate,
Cu emoție și oarecum teamă.

*
* *

Vin să-și ia rămas bun.

*
* *

Aș lua seara
luna, de somn,
ca pe o pastilă.
Atât de mare e
Neodihna mea.

DIN PERIODICE

CONTRIBUȚIE LA VALORIFICAREA LUNII

Cronică fantezistă

Vai, n-am greșit adresa? Ei, asta ar fi bună!
M-aplec, miros cu grabă... Nu, nu: miroase-a lună.
Primul poet pe lună... Admir timid, cu frică.
În juru-mi lună plină¹... cu zări subțiri de sticlă,
Pătate de lumină... Mărturisesc aci,
Văzută de aproape nu pare-un punct pe i.
Nu! Luna e o oază în cosmos. Împietrită,
Ea pare mai degrabă Frumoasa Adormită
Ce-așteaptă Făt-Frumosul, ivindu-se din ceață,
Să sufle peste dânsa și să îi deie viață.
Uite pământ de-al nostru, mănos ca Bărăganul.
A, ce bucate mândre vor crește-aici la anul,
Căci nu-i departe clipa visată, a minunii,
Când vom citi decretul: „Destelenirea lunii”.
De la pământ la lună vor prinde-atunci să zboare
Dând chiot lung prin spații, rachete cu tractoare.
Iată ce mări de șesuri! Și tainic, lângă maluri,
Foșnesc cu crengi imense păduri adânci de dealuri...

1
Demult, într-un alt veac
Cică-ar fi fost în lună un altul, Bergerac
Eu nu cred: nu văd urme pe-aici. Doar ele-ar spune.
În fine, las deschisă această chestiune.

Balauri roșii, negri, prin fiecare vale,
 Trec fluvii, de cărbune, de gaze și metale,
 Ducând cu ele tone de viață și de cânt...
 Vom face-aceste fluvii să curgă pe pământ,
 Planeta-mbogățindu-și străvechiul ei tezaur
 C-o Volgă de cărbune, c-o Dunăre de aur.
 Atunci, în loc să intre în mină, un miner
 Se va sui pe-o scară și va scobi în cer,
 Mari bolovani de aer înlăturând c-o mână.
 Va curge jos cărbune pușcat tocmai în lună.
 ...Pe-aici de multă vreme e-o secetă grozavă,
 Nu cresc copaci, nici iarbă... nu crește decât lavă.
 Ținuturi însetate, vă spun acuma vouă:
 Nu peste multă vreme în lună va să plouă!
 Da, vom aduce norii de-acas' de pe planetă,
 Împachetați, baloturi, frumos, cu etichetă.
 Legați cu funii groase de munți înalți și stele,
 Vor sta deasupra lunii ca niște mari umbrele,
 Ferind-o de arșiță, dând viață verde văii...
 (Aș vrea s-asist la prima ceremonie-a ploii).
 A, să nu uit... În lună nu-i aer nici de frică
 Și nasul se usucă de dorul lui și pică
 (Eu însă nu-i duc lipsa, cu nasul nu mă-ncaer:
 În buzunar am gata un pachetel cu aer)
 Deci vom aduce aer chiar de la noi din țară:
 Vom face o conductă prin muncă voluntară...

...Mă plimb tăcut prin lună, stârnind un colb de stele
 Și o împart cu grijă în zone și parcele.
 Ici, hotărâsc în sine-mi, noi vom săpa un râu,
 Aici vom pune sfeclă, aici vom pune grâu...
 Aici va sta orașul măreț fără egal
 În care se va ține al păcii festival...

Și-aici un parc... Ca mâine veni-vor cu alai
 Spre dânsul pământeni în cros de 1 Mai.
 Vom face-aici canale... aici vom umple hăul
 Și vom trunchia cu grijă-ntr-o zi, cu fierăstrăul,
 Toți munții-ăștia falnici, zburliți ca niște lupi,
 Scobiți pe dinăuntru, din ei vom face stupi:
 Toți tinerii să aibă dulceața și plăcere
 Când vor veni în lună, în luna lor de miere.
 Mă plimb tăcut pe lună.... Aș scrie-o poezie
 Dar n-am luat din rachetă stilou și nici hârtie...
 Chiar, unde mi-i racheta, pegasul vremii mele?
 Ei, e pe-aici, prin haos. S-a dus să pască stele.

VÂNTUL A BĂTUT DINSPRE LUNĂ...

Vântul a bătut dinspre lună
 Și ne-am umplut de colb de stele
 Pe față, pe frunte, pe mână...
 Miroase-a luceferi cum miroase a alge
 Pe un țarm, dimineața, când valul se sparge.

Pentru apele cerului nestrăbătute
 Oamenii au construit
 Niște corăbii noi, cu pânzele larg desfăcute...

Și-ntr-o dimineață frumoasă și bună
 Poezia a pus piciorul în lună.

TINEREȚE

Pe inelul zării-aș vrea un meșter
 Să-mi graveze sufletul de-acum,
 Cu florii orelor de studiu,
 Cu ecoul pașilor pe drum.

Să-mi aprindă sus pe munți privirea,
 Ca pe-o stemă steaua fără moarte;
 Și-ntr-o pagină de câmpie
 Zâmbetul să-mi pună semn de carte.

Fericit mă simt între prieteni
 Soarele-nvârtindu-și focul roții
 Zilele, pe rând, din zvonul muncii,
 Îmi întind buchete de emoții.

Cântecul îmi pleacă de pe buze
 Ca o boare caldă din țărână
 Și măsur cu gânduri de uimire
 Faptele înalte pân' la lună.

Inima de inima mulțimii
 Mi-o apropii, viață, și-o aprinzi –
 Ca pe-un vers frumos mă scoți în lume,
 Parcă printre șiruri de oglinzi.

CONTRIBUȚIE LA DESCOPERIREA VIITORULUI

Cronică fantezistă

...Copiii nu-s ca-n vremea copilăriei mele:
În loc să prindă fluturi aleargă după stele –
Pândesc o noapte-ntreagă câte-o cometă și
O prind și-o trag de coadă... Ce să le faci? Copiii!

...Dacă fumezi, soția îți spune scurt acum:
– Ieși pe terasa lunii, bărbate, că faci fum!
Tu ieși pitind țigara să nu îți-o stingă vântul...

Da, se schimbă multe. În primul rând pământul.

Pământul!... mama noastră cu alintări draguțe,
Ce ne-a purtat de grijă pe când eram maimuțe,
Făcând, la ora mesei și fără osteneală,
Ca să ne pice-n gură, de sus, o portocală...
Pământul!... Da, și astăzi pământu-i generos,
Dar e mai plin de cântec, mai nobil, mai frumos;
Se dăruie luminii, verdeții mai intens,
Întinerind prin geniul lui *homo sapiens*.
De la un pol la altul, la anumite ore,
Se-ncinge, ca un pașă, c-un brâu de aurore,
Ce-mpodobesc o clină de deal, un pisc, o vale,
Atât de luminoase și-atât de boreale!

Tot ce-a fost mic pe vremuri, chiricit și slab ca acul,
E plin de strălucire...

Iată: să luăm bumbacul:

Azi crește ca pădurea rusească, nesfârșită,
Recolta lui mai mare-i și-i oarecum finită:
Te sui spre vârful-i falnic pe-o scară uriașă
Și-n fiecă capsulă găsești câte-o cămașă.
Tot ce-a fost ciumă, groază, calamitate – odată,
Acuma nu-i nimica sau o nimica toată.
Ați cunoscut cu toții și încă de mulți ani
Dispozitivul simplu de-mpiedicat vulcani.
Vezuviul, ce de veacuri a împrășcat cu ură.
Răufăcător notoriu, are-un căluș în gură.
De răd acum și norii pe fruntea lui de iască.
Văzând cum s-opinteste moșneagul să tușească.

La Polul Nord nu este nici urmă de ghețar.
Eu m-am bronzat acolo și-i extraordinar
De bine... Mii de raze te gădila în plete...
Le simți de la distanță că-s ultraviolete.
În cald nisipul plajei te tolănești frumos
Și stai o oră, două... E tare sănătos!

...Săpând adânc pe locul unui oraș străbun,
Arheologii noștri au fost găsit un tun.
E la muzeu acuma, într-un coșciug de aur
Și-l cercetează lumea ca pe un brontozaur.
„Ia ce folosea asta?” ... se-ntreabă și nici unul
Nu-i vede rostul practic, măcar să tragi cu tunul!

Oare câți ani, ca visul, de comunism trecură,
De au uitat nepoții cum sună-o-mpuşcătură?
Nu-i vorbă, sunt și astăzi – și faptu-i cunoscut –
Războaie mondiale: războaie de țesut.

Azi pașnica suveică din țară-n țară: hopa!
 Sărind ca veverița, străbate Europa.
 Trei fete țesătoare, trebăluind la fire
 Îmbracă într-o oră întreaga omenire.

...Plângea mai ieri pe stradă un ins – se-ntâmplă

și-asta

Spunând la toată lumea că i-a fugit nevasta.
 Era dispus s-o cate (of, o iubea cu-ardoare)
 Dar unde să o cate, căci cosmosul e mare!?
 Ci peste-aceste drame – cum să le zic? –

„burgheze“,

În leagănul vieții făcut din metereze,
 Pe marea înflorită a muncii, pururi vie,
 Ne leagănă prezentul c-un val de poezie.

Și astăzi se visează, se cântă, dragii mei,
 Și azi îndrăgostiții întârzie pe-alei
 (Cuvântul clar de lună fiind însă tocit,
 Ei se sărută numai sub clar de satelit).

După o zi de muncă tot pământeanu-și ia
 De mână soțioara și iese la șosea.
 Gândiți-vă o oră la braț cu o femeie
 Pe o șosea, să zicem pe Calea cea Lactee
 (E o șosea modernă, întreținută bine
 Și pietruită numai cu perle și rubine)
 Iată-i săltând alături în ochi cu lumea toată.
 Ce liniște solemnă! Ce nopte-nmiresmată!

Deodată, străbătută de liricul avânt,
 Perechea se întoarce cu fața spre pământ:
 ...El crește-ncet din haos, prin zări de diamant,

Cu lumi întregi de gânduri sub fruntea-i de savant
 Și trece printre stele, purtându-și fanionul,
 Pe care scrie: „Omul. Ce mândru sună: Omul“ ...

DE VORBĂ CU POSTERITATEA

Cronică fantezistă

Voiam să plec în Marte, călare pe un nor.
Simțeam în mine-avântul... Aș fi putut să zbor,
Dar chiar atunci un critic, cu zelul meseriei,
Îmi jumulise groaznic aripa fanteziei.

Deci i-ascuțeam, c-o pilă, un vârf de epigramă
La masa mea de lucru... Deodată, bag de seamă
Că telefonu-mi joacă... Și-un zvon dintr-însul, greu,
Suisse receptorul în aer, ca pe-un zmeu.
Curg sunete confuze în liniștea-ncăperii...
Dau fuga plin de spaimă:

– Nu! Nu sunt Pompierii!

Da! Cum? Posteritatea?! Pe mâine?! Stai puțin,
Stai ca să-mi ard o palmă, că-mi vine să leșin.

Tu, cea care prin veacuri, de pe înaltu-ți soclu,
Privеști la pana noastră, atentă, cu binoclu,
Și-aștepți, ca amiralul, să-ți raportăm pe rând,
Prin ceata grea cu versuri de foc semnalizând,
Vorbește! Da, sunt gata... Alo, Posteritate!
Cum? Poezii desprinse din actualitate,
Care să-și ieie zborul spre anul 4000
Către „Congresul celor cincizeci de poezii?”

Frumos! Dar ce anume aș mai putea să scriu?
S-a spus aproape totul... Vai, m-am născut târziu!

La care ea, de-acolo, grozav s-a-nflăcărat
Și mi-a vorbit o oră. Dau textul prescurtat:

„Ca-n fața unui munte ce crește tot mai mare
Deschide-n fața vieții o carte cât o zare
Și nori de poezie s-ar prăvăli spre ea,
Ca șoimii-n avalanșe de aripi și de nea.
E totul nou și proaspăt, frumos ca primul vis
Al unui prunc în leagăn... Răspunde: Ce s-a scris
Din tonele de teme ce cresc lângă caiete,
Cu grijă descărcate din zeci de vagonete?
Din gesturile muncii în aerul ca puful? –
Din marea aventură pe care-o are stuful,
Trecând prin foarte multe procese, de conștiință,
Până ajunge-o carte a unui om de știință?
Minerul se afundă în marea lui sublimă
Ca un poet al nopții ce caută o rimă,
S-o scapere în fulger de bucurie rară
Cu marea de lumină ce freamătă afară...
(Iar tu scrii versuri «albe» și scade simțitor
Producția de versuri pe cap de cititor...)

Deci vreau să ieși aminte la fenomenul Azi.
Vreau o rețea de versuri între Țicleni-Bicaz,
Ca niște nervi ai mâinii ce pipăie pe strune
Lumina și fiorul de-naltă tensiune
Tu urmărește fapta, avântul uriaș:
Cum satul de pe schele se uită la oraș
(Parcă ar vrea să-i spună în limba lui – «Vecine,
Iaca, mă bate gândul să mă întrec cu tine»)
Cum pregătesc recolta pe șesul larg eroii,

Slujindu-se cu grijă de mecanismul ploii
 Care ridică râul, în brazda caldă pus,
 Cu niște sfori de apă ce-l trag de spic în sus,

Pe albele palate, sculptate parcă-n soare,
 Antenele înalte sunt versuri în picioare,
 Scrutând întreg pământul cu gândul și privirea,
 Atente la ce cântec mai cântă omenirea.
 Privește: chiar acuma din ape se desface,
 Sclipind de poezie cuvântul lumii: Pace.
 Zburând din țară-n țară el fâlfâie din pene
 Și-și suie porumbelul pe case și pe-antene.

Auzi? iubirea cântă. Chiar merii din livezi
 Par scripete cu brațe și roți ciudate, verzi,
 Cu care – meșter mare – pământul, în tăcere,
 Spre ochii voștri urcă minuni rotunde: mere –
 Romantice, sub bluza luminii, transparentă,
 Abia se conturează, ca sâni de studentă.

E totul nou și proaspăt, frumos ca primul vis
 Al unui prunc în leagăn... Apucă-te de scris.
 Sus pânzele, poete! Să bată-n ele vântul!
 Cuprinde-ntreg prezentul ca Magelan pământul!
 Sunt mări nestrăbătute de nimeni pân-acum,
 Si Țări de Foc ciudate, cu palmieri de fum...

Când soarele, un pictor, cu gesturi cumpănite
 Fixează-n rama zilei tablouri inedite,
 Tu-ntrece-te cu dânsul: cu propria-ți suflare
 Deschide-n fața lumii o carte cât o zare“.

PUTNA, 500 DE ANI DE LA URCAREA
 PE TRONUL MOLDOVEI A LUI
 ȘTEFAN CEL MARE

Măcar că vânt vuia năpraznic,
 Tâmplatu-s-a la Putna praznic;
 Norodu tot a fost venit,
 Ce numai Ștefan au lipsit.

„OAMENII MĂRIEI-SALE“

CAP. I

*În care cei ce se arată la potrivit ceas, într-un anume loc
din Țara Moldovei, nu sunt prichindeii, ci niște buni ai noștri
prieteni de demult.*

...Și scorbura părea un fund de mare...
Lizuca sta atentă doar la vânt...
Era o seară care nu se află
O seară mai albastră pe pământ.
– Acum s-arată cine-s prichindeii,
Să vezi mata ce mici sunt ei... să vezi...
– Lizuca, dacă n-au să se ivească?
– Mi-a spus-o Sora Soarelui... ce crezi?

Tăcerea sta cu aripile-ntinse
Și nici-o frunză nu-ndrăznea să zboare.
– O noapte persiană, numai stele. –
Patrocle a-nceput să latre tare.
...Un bubuit năpraznic de copite...
Copacii își ridică fruntea lată –
...Și frații Jderi descălecară sprinteni,
Înfiorând Dumbrava minunată.
Răsare și-o femeie c-o desagă

Și prinde-a-i întreba de un cioban:
Nu l-au zărit cumva, prin munți, cu turma?
Pe el Nichifor îl chema... Lipan...
Când luna s-a aprins ca un incendiu
A scăpărat pe spada lui Șoimaru.
Retras în stuful umbrelor, deoparte,
Tăcea dureri adânci Marin pescarul...
Soseau acum mereu de pretutindeni
Și de la Bradu-strâmb, din Rădășeni –
– Bine-ai venit, Măria-ta Nicoară
Cu polcurile de zaporojeni!
...Brad Bornea, vânătorii, „emigranții“...
Ieșeau parcă din negură și fum.

Ținând de bot avântul lui Patrocle,
Îi explicam Lizucăi ce și cum:
– Aista, vezi, e dumnealui Manole
Păr Negru... Și în plosca ceea are
Un vin pecetluit, cu bună-aromă...
...Motoc... Vasile Hoțu, zis cel Mare.
Vezi, plini de sânge-s cal și călăreț...
– Să ne iertați, prieteni dumneavoastră!
Ne-a zăbovit o treabă de județ.

CAP. II

*Sfat de taină. Cum dumnealui Moș Hau îl suduie pe un
oarecare.*

Niște uncheși, puțini la-nfățișare,
Cu trudă din priveliște s-au tras
Și-mpreunându-și bărbile stufoase
Ținură sfat de taină preț de-un ceas.
– Să mergem! slobozi glas mare unul,

Ne-am scos și noi din scorbura greoaie.
 Și cum plecasem numai în cămașă:
 – Pun rămășag – am zis – că o să ploaie!
 Scârbit Moș Hau îmi puse mâna-n creștet.
 Spre dumnealui Ilie Turculeț:
 – Se vede că e greu cetitu-n stele,
 Ori e domnia sa un nătăflet!
 Văzut-ai scăpărând amnare-n baltă,
 Carași, chișcari, plătici și somotei?
 – Care sunt buni jucând pe jar ca tapii
 Și-apoi scăldați în baie de mujdei –
 A fost întâi o pace ca aceea
 De trec flori prin iarbă, păsări, lemne?
 Văzut-ai vreun godac cu paie-n gură?
 Cum o să ploaie dacă nu sunt semne?!

CAP. III

Pe toate șleaurile către Cetatea lui Bucur.

Pornirăm... Și cu noi odată norii
 S-au bulucit spre-apus în lung convoi.
 Și codrii, și izvoarele și munții
 Și toată țara a pornit cu noi.
 Pădurea Borzei hăulea de cornul
 Lui Peceneaga fermecat și greu.
 Valea-Frumoasei flutura miresme
 Și cetina suna pe Deleleu.
 Din loc plăcut pescarilor, din Deltă,
 Văsleau cu aripi ude, ca spre-un astru,
 Becate, rațe, lișiți fără număr –
 Și-n fruntea lor un cocostârc albastru.
 Tot pe sub geana codrului, călare,
 Cu ochii-n ochii aprigei femei,

Cosma Răcoare se-nvârtea cu vântul –
 Cosma Răcoare... strașnic om, ehei!
 Spuneau istorii nouă vânătorii
 Și bacii cei pletosi din Căliman.
 Ruxandra cu întreg alaiul nunții
 Trecea, prin colbul lunii, în rădvan...
 Eugenița Costea cu ochi tragici
 Părea chiar Antigona lui Sofocle.
 Iar de Marenne se minuna de toate...
 Lizuca venea-n urmă cu Patrocle. –
 Ci eu cătam tertipul să ajung,
 Să nimeresc cumva lângă Ancuța
 Cea tânără, fiind el drumul lung.

Solomonari, răzăși cu vechi hrisoave
 Și cărturari, stăpâni pe roștul slovei.
 Ciobani viteji, cu spada sângerată...
 O oaste cât istoria Moldovei!

CAP. IV

Cum Lizuca îl găsește pe bunicul care are prisacă și albine; cum Patrocle dă din coadă, aflând că însuși Nicoară Potcoavă rostește cuvântul de slavă.

Când am ajuns sunaseră cocoșii
 Din trâmbițele sparte de trei ori –
 Și stelele ca niște crengi de aur
 Își scuturau luminile pe flori.
 – Să bați cu straja sabiei în poartă
 Chiar dumneata, portare de Suceava!
 ...Cetatea avea porțile deschise
 Cetatea ne-a primit cu toată slava.
 Palatele zâmbesc cu fața albă

Părea prieten fiecă copac
 Pe ulițele largi de-atâta cântec.
 ...El ne-aștepta acasă în cerdac --
 Ca muntele-n amurg, privind în vale
 Cum vin spre el cu brațele întinse
 Atâția „oameni ai Măriei-Sale...”

O clipă-așa... doar ochii râd și cântă...
 Cuvintele vin greu și cu zăbavă,
 Sta țara-n fața lui descoperită...
 – Să ne trăiești! – rosti atunci Potcoavă,
 Pe noi norodul ne-a trimis anume,
 Noi suntem soli... Ne-au dat solie bună
 Cei petrecuți ca florile prin vreme,
 Cei spulberați ca frunzele-n furtună,
 Nu i-ai uitat în zodii și restrîște
 I-ai ogoit cu cântece și leacuri.
 I-ai însoțit în dragoste și-n lupte
 Și ai oftat cu ei prin grele veacuri.
 Se cheamă că e praznic mare astăzi!
 (Și țara fremăta din zare-n zare)
 Să ne trăiești cât soarele Moldovei
 Prietene al nostru cel mai mare!

...Estimp, de zor, Ancuțele-amândouă
 Turnau în oale nouă chihlimbarul...
 – Căci pentr-un praznic mare ca acesta
 Moldova a rodit bun vin: Cotnarul.

CONTRIBUȚIE LA VALORIFICAREA MĂRII

Cronică fantezistă

PROLOG

– Inelul! Vai inelul! Privește-l cum s-afundă...
 – Și plângi, frumoasa lumii! Iubito, o secundă.
 M-am aruncat în valuri să-l caut, cu temei
 (Inelul mă costă bani grei).

PRIN GALERII DE ARGINT

...Lin, lin, lin, în jos prin apa ne'ncepută,
 De parcă mă lăsam c-o parașută.
 Și algele foșnesc și-mi pare că-s
 Hoinar prin lanul mare de ovăs...
 Departe hăt, departe-n zare ștearsă
 E fundul mării ca o boltă-ntoarsă...
 Mă duc spre cerul ud din fundul mării
 Să prind în brațe stelele și norii
 Și peștii mă privesc cu ochi blajini,
 Cumînți de tot, ca niște pinguini.
 Lin, lin, în jos...

Cobor la întâmplare,
 E prima dată când mă las în mare.
 M-opresc o clipă pe un vârful de stâncă
 Și o măsur cu degetul... Adâncă!

...Și e-o tăcere, ca-n bibliotecă.
Mă uit: nu se năzare o potecă,
Sclipind printre tulpini de sânziene,
Vreo cărare-ngustă, de sirene?

Priveliștea în cioburi mari se sparge
...Acolo-ntr-o pădure de catarge
Dorm marinarii, vajnicii băieți,
Cu mâinile-ncestate pe lopeți,
Duc untdelemn în chiupuri de argint
Din Etiopia și din Corint.*
Dar pânzele li-s sparte, prora roasă...
I-au răzbunat prietenii de-acasă.
Dând mării, după legea din bunici,
Cincizeci de grele lovituri de bici?

...Privesc parcă pe-o mie de ferști
Și scormonesc cu mâna printre pești,
Dar nu-i și nu-i inelul cel frumos.
Lin, lin, în jos.

A, fundul mării! Emoționat
Am pus ca-n vis piciorul pe „uscat“
Câtând cu ochii, printre scoici și zgură
O pietricică să o iau în gură,
Când... chiar inelul! Ura! L-am găsit!

Și fără grijă-acum și liniștit
Hălăduiam pe plaiurile-acele,
Parcă plecasem după vioarele.
Ce vânt năprasnic și pe vremea cui
A răsturnat corăbii cu statui!

Le-am scos cu grijă din nisip și ceață
Și le-am expediat la suprafață

Pe-o insulă în lucru: an de an
Va crește floarea asta de mărgean...
– Să mi le scoți frumoase, cum le-am pus
Le-om aștepta ță-o luntre-acolo sus,
Când s-or ivi din spumă, parcă vii,
Peste un milion de ani și-o zi.
(Am calculat eu totul foarte bine).

Mii de oglinzi se-ntrec să mă lumine.
Mă văd multiplicat de mii de ori:
O-ntreagă oaste de cercetători.
Ci vor veni și ei cu microscopae.
Ciocane pneumatice-or să sape
În roca moale a muntelui de apă...
Sub bolta mării viața va să-nceapă
Intensă cu tramvaie și elevi
Și n-o să poți să te mai miști de țevi.
De faruri, alambice, robinete...
Iar peștii parcă-i văd cu etichete.
Rechinii săgetând bazinele
Purta-vor număr ca mașinile.

...Ce-ntunecă nisipul, iarba rară?
E umbra pescărușilor de-afară.
Jucând ca o năframă de mătăasă.

Mă odihneam pe-o piatră prețioasă
Și ascultam tăcut, în depărtare,
Cum fluviile s-azvârleau în mare...
Puteam acum în voie să contemplu.
„Și-aici în fundul mării, de exemplu...“
Dar n-apucați să-mi iau cu gându-avânt,
Că-n jurul meu – un freamăt ca de vânt.
Jucând din șolduri și clipind din gene

S-apropie o ceată de sirene.
 Mă-nconjură prin liniștea ce praf e
 (Eu pariez că vor autografe)
 Și cea mai mică iese-n fața lor,
 Roșindu-se-mi întinde un ulcior:
 – Aici în sfera visului etern,
 Poete, bea din vinul de Falern.
 Ți l-am păstrat ascuns sub bolovani.
 E vechi de două mii de ani.
 Am dus neprețuitul vas la gură
 Să sorb de politete-o picătură.
 Dar l-am golit aproape jumătate
 Pe nerăsuflete
 – Într-adevăr, e vinul bun pe-aici!
 Voiam chiar să le cer și niște mici,
 Dar apa prinse-n jur să se frământa,
 Sirenele-ncepuseră să cânte:
 – Rămâi la noi, în liniștea cea verde.
 Și seara vor veni să te dezmierde
 Fecioarele cu brațe moi...
 Rămâi la noi...
 Grădinile din mare, scufundate,
 Te-așteaptă cu o mie de palate
 Ce tremură pe-al valurilor tiv...
 – S-ocup atâta spațiu locativ?
 – Rămâi la noi... Vom face să apară
 În mare o gazetă literară
 Scrisă cu perle grele pe sifid.
 Iar tu vei fi redactor șef.
 Vei îndrăgi splendorile marine...
 – Degeaba, le răspund, nu ține
 Prea mult un joc de raze în apus.
 Mă duc să spun savanților de sus

Să-ndrepte telescoapele solare,
 Spre mare.
 – Și-i musai ca să fii acolo-ndată?
 – Da. Fiindcă mă așteaptă și o fată.
 Voi nici nu știți, sirene guralive,
 Ce extraordinare perspective
 Au valurile-acestea fermecate,
 Când le-or ciopli mașini și aparate
 Urcând prestigiul mării pân' la stele,
 Conform cu versurile mele.

EPILOG

– Inelul! Iată-l splendid, cu-ntreaga mării vrajă...
 Dar nu văd decât urma sandalelor pe plajă.
 S-a dus... Și jur pe stele, iubita c-a plecat
 Imediat ce-n apă m-a fost văzut intrat.

LA RĂSCRUCE DE IDEI

de VICTOR FELEA

Stau lângă un copac, rezemat chiar de el...
 Și mi se pare că mă fac totuna
 Cu trunchiul acesta... Și coaja
 Lui ca un brâu vegetal mă-ncinge
 Iată,
 Am uitat de mult de servici și am ramuri,
 Iar toate ideile mele le-am prefăcut în frunze...
 Numai inima mi-a rămas aceeași
 Ca o scorbură de sânge și în curând
 Îndrăgostiții vor veni pe aici și o vor auzi
 Și vor zice că s-a întors primăvara...
 Visul meu s-a împlinit într-adevăr,
 Sunt stejar de-a binelea, ura!
 Dar – curiosă-i și firea poetului! –
 Parcă aș vrea să fiu altceva...

Da, puteam să fiu ceva mult mai util
 Societății...
 Oare de ce nu mi-oi fi rezemat trunchiul de farul
 De la Constanța?

Nu zic ba, e bine să fii și stejar
 Dar un lucru nu pot eu să pricep:

Cum să stai în veci nemîșcat?
 Să fii mereu egal cu tine, tu însuți
 Odgoanele rădăcinilor să te țină mereu ancorat
 Și să nu poți niciodată pleca,
 Să te mai rezemi și de altceva?

Aș vrea să fiu antrenor.

TAUR ÎN GENUNCHI
de IL.IE CONSTANTIN

Ay, unde sunt coarnele lunii?
Toate lucrurile s-au înveșmântat
În conturul lor
Și apoi s-au retras în vânt.

Sângele are pleoape tremurătoare...
Purpura s-a suprapus peste portocaliu
S-a transformat în negru
Și a curs peste viață.

Aerul mi se retrage de lângă nări
În galop vertical
Și orizontul repetat
Ay,
... Stadionul va fi gol fără mine,
Schele.

NICHITA STĂNESCU
ALBASTRU VIRIL

M-am uitat atât de aparte la ea
Încât i-am arătat
Un omoplat
Din care tocmai ieșea o panteră
Ireversibilă

Iubita a încercat un sentiment în plus
Și a vrut să fugă
Dar am oprit-o cu urechea-mi stângă
În care deodată mă prelungisem
Într-o făptură ce nu poate fi trecută cu vederea
Aceasta a întrebat-o:
Ei, acum vezi că nu-i nici o deosebire
Între el și un leu
Sau între el și un cerc vicios?

Din clipa aceea am fost prieten cu iubita mea
Și eu o trimeteam zilnic în oraș
După comparații.

Zâmbetul ei îmi foșnise sufletul
Ca o iedără în care se bucură vrăbiile,

Împachetându-mă în emoții lungi
Ca pe o zebură-n propriile-i dungi.

IMN

Hai, întinde sfoara
Noua mea zi,
Ziua mea luminată.
Voi încerca să merg pe ea
Într-o viață
Fără meandre.

Mă voi ține bine
Cu amândouă mâinile
De obiectele din jur
De părinți și de arbori,
De apele călătoare, de nori.

Iar dacă într-o zi
Voi face un pas greșit,
Sau mă voi împiedica,
Tu nu te sinchisi de asta,
Continuă să desfășori pentru mine
Alba ta sfoară
Ca pe o frumoasă
Posibilitate.

ÎNTR-UN SUFLET

M-am instalat destul de confortabil
 Într-un suflet aproape nou.
 Acum pot să mă descurc și cu ochii închiși
 În topografia lui complicată.
 Comutatorul de lumină se află aici,
 Sucești și se aprinde un zâmbet.
 Pe masă poți vedea
 Un puternic și frumos sentiment
 Pus într-o vază.
 Dincoace – oglinda ochilor ei
 În care voi fi obligat
 Să mă bărbieresc zilnic.
 Fereastra dă spre un peisaj
 Cu declarații de dragoste
 Din prefabricate...

Da, e destul de bine aici.
 Numai de n-ar exista vreo ușă secretă,
 Să mă pomenesc într-o noapte
 Cu un individ peste mine,
 Că sufletele astea moderne
 Nici nu știi cu cine comunică.

LAPSUS

Cum se numeau bătrânii aceia buni,
 Care tot veneau pe la noi
 Când eram mic?
 Dar ceilalți doi, bărbatul cel încrunțat
 Și femeia harnică,
 Pe care-i vedeam des prin casa noastră
 Și care la început
 Parcă nu erau așa bătrâni?
 Cum se numea clădirea aceea
 În care am învățat eu?
 Ce nume purta povestea aia cu patru picioare
 De pe care mâncam și beam
 Și pe care am și jucat
 De câteva ori?
 În fiecare zi vedeam pe cer
 Ceva rotund, semăna cu o roată roșie,
 Și se tot rostogolea numai într-o singură parte...

Cum se numea?
 Cum se numea drăcia aceea
 Frumoasă și minunată și nenorocită și caraghioasă,
 Formată din ani
 Pe care am trăit-o eu?
 Cum mă numeam eu?

UN LUCRU

Dacă aş avea mijloace,
N-aş face nimic altceva
Decât o bancă de lemn
În mijlocul mării.

Construcție grandioasă
De stejar geluit
Să inspire pace,
În timpul furtunii
Pescărușii mai lași

Sau peștii mărunți
Să se strângă la taifas
Când, o dată în viață au chef
Să spună și ei câte ceva.

E destul de istovitor
Să tot împingi din spate valul
Dându-i oarecare nebunie,
Vântul, el mai degrabă, s-ar putea așeza acolo
Din când în când.

Și să zică așa, gândindu-se la mine:
„N-a făcut nimic bun în viața lui

Decât această bancă de lemn
Punându-i de jur-împrejur marea“.

M-am gândit bine,
Lucru ăsta l-aș înălța cu dragă inimă,
Ar fi ca un lăcaș de stat cu capul în mâini
În mijlocul sufletului.

EGOISM

Umblu cu-un ciob în mână,
Spart sub calea ferată
Încă înaintea erei noastre
De presimțirea apropiării trenului.

Nu știi ce-a putut fi rotund
Cu această ultimă descoperire,
De aceea alerg cu el
Prin muzeul de arheologie
Să văd unde va arunca
O nouă lumină.

Îl pun în capul șarpelui
Și se potrivește de minune.
Șarpele avea un ciob în cap,
Semn al lutului ars.

Îl așez în spărtura dintre două tanagre
Și vine ca de acolo
Toți acești bărbați vânând
Și femei pieptănându-se,
Constituiau un vas formidabil
În care probabil se păstra viață.

Îl pun în burta opaițului pictat obscen
Și scena se aprinde de ritual magic,
Îl înfig în colții mamutului
Și mamutul fără acest zmaț
Devine un nonsens,
Se potrivește la fiecare mormânt,
Aș putea să întregesc cu el
Timpurile acestor zei.

Foste și greutateți de cântar
Pentru măsurat evenimentele
Mai dumnezeiești.
Ori sânul aș putea să-l cârlesc
Al femeii care tocmai șterge praful de pe valuri.

Peste tot lipsește câte ceva,
Dar mai bine mi-l îndes mie
În cap.
Și mă iluminez fantastic,
E un ciob după care tânjeau
Cioburile mele găsite mai demult.

ORIENTARE

Mă iau după petale
De pe picioarele iepurilor,
Vinete ca destinul,
Însemnând fiecare altceva.

Luna are și ea vânătași,
Pe pântec,
Dacă stai să te uiți cu telescopul
Vezi cum e mândră de ele.

Vinele de pe mâinile bărbaților
Au de asemenea direcția lor,
Mușuroaiele de furnici
Nu mai sunt concludente.

Caut o regiune numai a sufletului
Mă iau după petale
De pe picioarele iepurilor.

ULTIMA ȘANSĂ

Holbați-vă la mare,
Acum când ați ratat și ultimul înec
Întindeți mâinile în lături,
În munți și în șes
Și cu toată suprafața asta
Priviți-o.

Milă mi-este de voi,
Bureți
Scoși la marginea fiecărui val,
Consumând fiecare
Resturile de la repaus,
Resturile de la mișcare
Pentru că v-ați făcut mâinile
Streășină la ochi
Rândunicile și-au durat cuibul
Chiar în stomacul vostru,
Și mai aproape de casa omului.

Deci nu mai e nici o șansă
Să părăsiți uscatul
Ochii voștri, uscat bulbucat.

MINUNE

Noaptea sfinții prind o consistență supranaturală
În orice caz, neobișnuită lor,
Învățați să fie risipiți.

Se strâng aproape de tot
Mâneci ai zice întregi,
Aureole întregi
(Cerul în urma lor rămâne rarefiat).

Și se lasă încet pe acoperișurile noastre țestoase,
Se ating cu tălpile ude,
Alunecă pe pisici
Și prin burlane se scurg în pământ.

Stau și eu sub cel mai mare burlan al orașului
Lipind de telescopul ăsta
Ochii nostalgici ca doi vulcani stinși,
Pândind marea erupție de sus
Să-i umple din nou
Cu bolovani de foc.

ÎNCORDARE

Aud cum îmi pică trăsăturile
În palmă
Ca o pădure de linii punctate
Când ridici o Tartă

Pic-pic, trăsăturile-n palmă...
E o moină-n suflet
Și-n vârstă.

Vino de mă ghicește,
Ciugulind cu fiecare cuvânt
O efigie-n cădere.

Vino repede, până nu trece prima umbră,
Altfel o voi iubi
Și totul de va tulbura
În fața de ceară.

Repede, repede, vrăjitoare
Până nu trece această viață,
Altfel va trebui să ghicești tot pământul
Și lumea de la-nceput.

EVENIMENT

Îmi vine să mă sui în univers
 Sau într-un copac și mai mare
 Și să scutur ca într-o lacrimă
 Toate clipele viitoare.

„Clipa aceasta e un eveniment în viața mea“
 Ar trebui să spunem pentru fiecare clipă
 Iată la Dunăre mă pot uita
 Mișcând pleoapele ca o aripă.

CIMITIR

Absolut toate bolile
 – Mai ales cele incurabile –
 Se vindecă după moarte.
 (Inclusiv spondiloza
 Care mai doare încă doi ani)
 După ce ai murit)

Nu fiți triști, doctori,
 Se dă de leac, oricum,
 După moarte.

MÂNZ PRIN DOBROGEA

Un mânz cu copita de plută,
Fugind pe câmpia bătută
Ajunse din urmă, trecute,
Pe-aici hoarde, hoardele, sute.

Le-ajunge, le-ntrece, le-asteaptă din urmă
Nu știe istorie mânzul. Din turmă
S-aude nechez mare și coase,
Cosind cotoonoage și oase.

Și țipă barbarii, din țeste
Bând sânge, căzând peste căpestre
În roata-i străveche olarul
Transformă în smaltț osuarul.

Barbarii se duc, vin barbarii,
În lemnul din fluiere caii
Ajung pân' la doine-n cimpoaie
Curg lacrimi, curg lacrimi și roaie.

Palatul se schimbă-n colibă
Și veacul răsare din clipă,
Se uită prin ochi de firidă
Un astru, mâncat de omidă.

Pe dinul de munte se declin,
Pe iarba de calcar și vin,
Un mânz văd prin Dobrogea veche
Cu vuietul mării-n ureche.

Și tropăe mânzul, prin pietre fierbinți
Cu-o floare de sânge-ntre dinți
O floare din solul sărac
Ducând cavalerului trac.

ELEGIE II

Ti-ar fi plăcut, mamă, să vezi
 Atâta noian de zăpezi,
 Cum crește troianul atâta,
 Și țurțuri la stele, ca băta
 Ciobanului care, din lună,
 În turme ne mână, ne mână.

De ochi, țineai cartea departe:
 „Nu văd, doar așa se năzare“.
 Acum ești o literă-n carte.
 Să-nvingă orbirea cea mare
 Dă cerul potop de ninsoare.

Mereu îmi spuneai, c-un oftat:
 „Nu știu am trăit, am visat?“
 Zăpada te roagă s-o crezi!
 În vreme trăiești și-o visezi.

Te vezi dând la boi de mâncare,
 Cu coșul de paie-n spinare
 Alături sunt urme de lupi,
 Cu urmele tale le-astupi,
 Și-ajungi înghetată la noi,
 C-o veste mai rea din război.

Mereu puneai mâna la tâmple:
 „O, câte-au putut să se-ntâmple!
 Și cum am trecut printre rele
 De-aș trece odată de ele!“

Avut-am răbdare de pom,
 Că multă e viața din om!

Și moartea e multă-n om, mamă.
 Dai timpului ultima vamă,
 Veghind, chiar din spic, arătura,
 Pământul sorbindu-ți căldura,
 Tu, mamă, tu sân de natură,
 C-un petec de țară pe gură.

CĂLINESCU SAU AVEREA DE VERB

De câte ori mă pregătesc să-l citesc,
 Mi se pare că plec la mare.
 O neliniște bruscă mă ia pe sus
 Un cuvânt imposibil de articulat,
 Dar care vrea să iasă ca o măsea de minte,
 E o durere să pleci la mare, îți spui ca ghețarul fosilă.
 Și ceva te împinge din spate,
 Aluneci înspre abis cu zestrea ta de grohotiș.
 O forfotă în simțuri
 Dar și o imensă bucurie mă holbează spre Călinescu –
 Pipăibila minune.

Ceva vine peste tine ca muntele la Mahomed
 Și nici nu vrei să te dai la o parte,
 Un munte de cristalizări,
 Prisma prin care literatura intră descompusă și iese
 Rază nouă –
 Laser pentru mâine.

Călinescu a așezat într-un plan orizontal
 Cascadele
 Făcându-le clape de litere
 Contempli un fenomen numit:
 Natura umană ca parte colosală a naturii.

Ia ei curenții de suprafață și de adâncime se văd.
 Două holde de săgeți și trimiteri,
 Care se seceră între ele, într-o perpetuă vară.

Un albastru liric inspectează din când în când
 Paginile zării,
 Croșetând priveliștea de valuri
 Cu câte un peștișor de aur,
 Prins cu dexteritate și mutat solemn
 Dintr-o vale a răsfrângerii în alta.

COPACUL CARE STRIGĂ

M-am oprit pentru câteva momente
 Și-am simțit năpădindu-mă
 În partea stângă,
 Din tălpi până-n creștet,
 Nelipsiții mușchi și licheni.

Doar de câteva clipe mă oprisem
 Și mușchii și lichenii
 Își și-ncepuseră lucrarea.

Și m-am pomenit strigând:
 Nu vreau s-arăt nordul!
 Nu! Nu!

DOAR O LITERĂ

Doar o literă de mână
 Duci în pulberea de stele
 E citeață-o săptămână

Apoi cerul se răzbună
 Spală cu lumină cele
 Alfabete, bune, rele

OAZA

Ai dat adresă unei vagi reverii,
 Cu ape de rubin și de turcoază,
 Cu tine duce-m-aș pe pustii,
 Clătînătoarea mea oază.

Pălpându-mă din săni flustrateci
 Mă aprinzi și mă stingi după voe
 Îmi vor rămâne în gând ostateci
 Porumbei pentru arca lui Noe.

ÎNCEPE

Începe să se crape
 De mileniul trei.
 În acea confuzie specifică
 Oricărei treziri
 Crăpăm în somn și credem că ne trezim.
 Se aude cum crapă la încheieturi.

Civilizația noastră
 Ca o haină prea veche
 Croită pentru mileniul doi
 Și care nu mai vine bine
 Pe mileniul care vine
 Și spre care mergem,
 Un' doi, un' doi!

Încotro mergem?
 Spre anul 2000.
 Cine ajunge primul,
 Așteaptă.

CALENDAR

Nici un calendar nu-i exact
 Mi-a spus înțeleptul cu mâini bătucite,
 Care tocmai terminase de rotunjit
 Piedra del sol.

Există între ele diferențe
 De-o miime de secundă,
 Ba chiar de-o secundă,
 Ba chiar de-o zi!

Cel mai bine se trăiește
 În aceste intervale de timp,
 În acel spațiu al anului
 Neluțat în seamă.

Încearcă

(Ciudad de Mexico)

SUBLINIAREA NOASTRĂ

Totul s-a făcut numai în beneficiul nostru.
 Se pare că am fi scopul ultim al naturii.
 Moștenim nu numai averea familiei
 Dar și evoluția speciei, de la maimuță încoace
 Și a regnului animal.

Pss! Să nu se afle:
 Suntem chiar moștenitorii
Întregului univers. (Sublinierea noastră)

Taxa de succesiune ne omoară.

O ÎNTREBARE

O întrebare pe care și-o tot puneau
Grecii:
Dacă sufletul este uscat,
Sau e o formă mai subtilă a apei?

Având arăta mare în jur,
Ar fi putut să-l considere, din capul locului,
Uscat:
Un fel de tăbliță cerată,
Pe care e scris, ciobit și indescifrabil,
Cifrul secret al omului.

PĂMÂNTUL

Lazăr se chinuia iar să moară
– Se întâmplă, din moment ce te-ai născut –
Și când i s-a spus, spre liniștire,
Că i se sapă mormântul,
Locul de liniște după două vieți
O mare spaimă i s-a aprins în ochi:

– În nici un caz în pământ!
A îngăimat cu glas stins.
Oriunde, dar nu în pământ.

– De ce? Întrebă rudele întristate.
Dar Lazăr și mai înspăimântat spune
Aproape tipând
(Cu vocea aia stinsă, ruginită de vreme),
Silabisește dărdâind de groază:
– Pământul învie!
Te saltă iar la viață,
Face el cum face
Și te învie.
Da, în pământ ești susceptibil de înviere.
Am cunoscut-o pe propria-mi piele.
Lacrimi mari i se prelingeau pe obraz,

Și parcă și ele repetau ca un ecou
Ultima lor dorință:
– Oriunde, dar nu în pământ!
Pământul învie!

ICAR

Icarul nostru
Poate că nu cade prea de sus
(Nu ne permite plafonul)
Dar cum cade,
Cum intră direct în probleme.

Până peste cap, desigur.
Și deasupra locul e bătucit,
Cimentat,
Un nou avânt spre cer e problematic,
Deși pista nu e deloc supraaglomerată
Și și-ar găsi singur un culoar
Pe cer.

Oricum,
Căderea e sigură
Și se intră direct în probleme.

OSTATEC

În lupta pentru pace luat ostatec
 Și chinuit mai tare ca-n război,
 Am fost romantic, căscăun, lunatec,
 Ghem de speranțe, de nădejdi vâlvoi.

Cu palma priponită de-un piroi,
 Pe care-l și plătesc lunar, apatic,
 Chirie dând pe găurile noi
 Ce mi le face-un timp, forând sălbatic.

Încerc să las o urmă, niscăi semne,
 Iar picăturile sunt grabnic supte.
 Tot sper să crească niște ierbi mai demne,
 Sau rădăcini – suduri de oase rupte.

Dar lutul mult iubit, cu care lupt,
 Le aparține și pe dedesubt.

1989

OEDIP ȘI ORACOLUL

– De ce mă întrebi,
 Îi zice oracolul
 Lui Oedip, prăbușit în fata lui,
 În genunchi.
 – Așa, din curiozitate,
 Căci știi totul,
 Nenorocitul de mine.
 Știu cum, din nebagare de seamă, l-am ucis pe tata
 Și din iuteala instinctului,
 M-am însoțit cu nevasta lui,
 Mama mea.
 O, de mult știi totul, totul,
 Vai mie!

– Atunci dacă știi totul
 Și ți-i limpede taina,
 Piei din fața mea
 Nenorocitul!
 Că mi-ai stricat și plăcerea
 De-a-ți face o surpriză.

OBSERV

Mă uit la picioarele femeilor
În autobuz,
Observ cum li se umflă picioarele,
Din cauza proastei circulații.

Ah, brambureala mijloacelor de transport
În comun.

UN CAL

Un cal care căra ciment,
Într-o căruță cu ghivent
La roți – se tot înșuruba
Pe drum
Și drumul nu-l sfârșea.

Și, de atâta opintit,
Calul, săracul, a murit.
Și căruțașul zicea: „Dii,
Hai, scoală-te! Ce nu mai știi
Să mergi? Mărtoagă, hai și moartă,
Să duc cimentul pân' la poartă“.

Dar calul mort nu se mai scoală,
Imun la orișice morală.

BRAȚUL SPIRALEI

Nimic mai simplu decât o spirală.
 N-ai decât să păstrezi regula de aur
 A spiralei:
 Un avânt,
 Care se învâрте fără să ametească
 În jurul axei uluite.

E ca înșurubarea în problemă:
 Pe măsură ce intri în ea
 Te îndepărtezi de ea.

Pe de altă parte
 Se știe cât de perfidă e spirala
 Urcând-o, are ca și pământul, tendința
 De-a te împinge spre margini.
 (Vezi cum cad visele de pe planetă)

Melcul își tot amână construirea casei
 Pentru că n-a rezolvat încă
 Problema spiralei.

Nedumerit își întârzie creșterea
 Și se tot scarpină în creșter cu un corn:
 Ce înseamnă aia „înșurubare în problemă?”

GRABĂ

Cu geamantanul în mână,
 Mai arunc o privire
 În camera de hotel.

N-am uitat nimic?
 Ce-aș fi putut uita?
 A, am uitat să mă uit pe fereastră...

Iată, frumoasa priveliște
 Spre mare.
 Să mă interesez, când ajung acasă –
 Să mă interesez ce mare e asta.

DEOCAMDATĂ

Deocamdată am scăpat de angoasă.
 Nimeni nu mă mai spionează.
 Dușmanul care era în mine
 L-am pierdut la bobotează.

Cine știe ce se întâmplă cu el
 Cum i se aplică lupta de clasă,
 Deocamdată dorm. Oțez nițel.
 S-o descurca el, lasă...

PĂDUREA ROMÂNĂ

Prizonierii păcii, vai, buștenii,
 Legați cu lanțuri, lunecă încet,
 De parcă-a întreține focul Gheonii
 Noi fost-am desemnați prin vot secret.

Și ceas de ceas vâram un codru, biet,
 Și fălcile le umplem cu milenii
 E vremea curmăturii și-a poienii,
 Miroase-a rumeguș și-ai bea oțet.

Cucu-a fugit și schitul bate-o toacă:
 Dă lemn pe lemn și plânge și-i e milă
 Cu muntele de fală se dezbracă.

Iar ursui-i jupuit de viu, – ce joacă!
 El s-ar mira, sub brișcă, ci-i e silă,
 Un țipăt mut zvâcnește în pupila.

VORBIM

Vorbim numai în clipocit de apă
 (Posacul robinet de apă ne e complice)
 Pare-un complot mai fiece agapă,
 Ce firu-n patru-i musai să-l despice.

Firul am zis? E ditamai otgonul
 Simți pe grumaz marinărescu-i nod.
 Măsori necazurile cu pogonul
 De când pământul nu-ți mai e pe rod.

Isterizat vezi doar urechi ciulite
 Și culmea culmilor: e chiar așa!
 Te toarnă umbra ta pe ocolite
 Și cu harpon te-a doborât din sa.

Și ce spuneam? Vorbim în pic-pic-pic,
 Dar apa s-a oprit – tăcem chitic.

INOCENȚĂ

Îi venea de trei, patru, zece ori
 Aceeași idee
 Și de fiecare dată o credea nouă
 Și o scria...

Noroc (mare) că memoria nu-l mai ajuta așa de bine
 (O Doamne,
 Ce tinere de minte avea la șase ani!)
 Și ideea se mișca mereu
 Sub alte cuvinte,
 Infinit de multe cuvinte.
 Ce mască enormă!...

Se poate spune că toată viața
 I-a venit aceeași idee!

În asta și stă, de fapt,
 Neclintita lui măreție.

ROVINE

Dacă e astăzi marți, poimâine-i joi,
Iar joia e o tristă zi de griji:
La vite-n leauri nu mai sunt ogrinji,
Mîroase-a leordă și-a usturoi.

Poșircă și halercă dați la prinși
– Cei cu arcanul – arcuri pune noi.
Astăzi e marți, poimâine-i deci război,
Iar de-i război nu-i lesne pentru-nvinși.

Noroc că nu-s cetăți de cărămidă,
Să tragem cu sâneată din firidă.
Ei vin în zale, voi să dați cu praștii.

În mlaștini să-i atragem: să-i ucidă
Pământul ăsta care cere dajdii
De trupuri vii, cum soarbe lacul aștri.

PORNIREA CARAVANELOR

Descoperirea Americii e iminentă.
Se angajează navigatori.

Avem la dispoziție un ocean – pe dreapta
Coasta lui ca o sirenă foarte sexy
Ni se lipește de pulpe
Și valurile șoptesc:
„Îndrăzniți! Îndrăzniți!“

Vom strecura oceanul
Și ce va rămâne va fi America:
Fluvii imense, cataracte, bizoni, aur,
Ridicați pânzele!
Ne așteaptă zborul în lună.
Ne așteaptă filmele cu Stan și Bran.
Încă vreo cinci șase secole
Vom angaja navigatori curajoși.

Pornim în brațe cu coloanele lui Hercule,
Dizolvând ca pe-o pastilă
Misterul planetei,
Pe care o vom înfășura într-un mister și mai mare.

METRÓN ARISTÓN

Ia închiderea muzeului, dintr-o dată,
 Toate statuile și-au părăsit sălile,
 Îngheșuindu-se spre ieșire.
 În locul lor s-au postat
 Vizitatorii înmărmuriți, împietriți.

Mergeau pe stradă,
 Poseidon cu tija de fier la un picior
 Și cu talpa desprinsă,
 – Aceasta păsea singură înaintea –
 Copilul, încercând să țină
 Calul speriat,
 Tânărul din Anticitera
 Și copilul trezit de pe stela lui Ilisos
 Cu câinele lui și toate celelalte statui.

Propriu-zis nu era un mers,
 Era o translație,
 Numai bucățile puse strâmb,
 Ori de-a-ndoaselea, de restauratorii
 nepricepuți,
 Se azeau singure la locul lor,

Vasele grecești mă întrebau de un târg
 de oale

Oarecare.

„Oare ne vom mai umple vreodată
 Și cu altceva, decât cu mister?“, se văitau.

Nimic de prisos! Nimic de prisos!
 Se auzea vocea filosofului antic.
 „Metron ariston!“, „Metron ariston!“
 Încă mai vâjâie în ureche, în original.

HUȚA-HUȚA

În leagănul civilizației
 Simți nevoia să te copilărești,
 Să scoți limba
 Și să te dai huta.

Hera, sau Gea, sau Afrodita
 Mișcă pe rând, distrată,
 Leagănul cu piciorul
 Și te simți proaspăt, candid, fericit
 În vecinătatea țâței mitice.

LA DELFI.

La Delfi! La Delfi cu noi!
 Să știm: fi-va pace? Război?
 O Pythie, gură amară,
 Ne spune așa, într-o doară:
 „Oricum, cineva o să moară.
 Și, poate, murind, o să-l doară“.

SĂ DUCI OFRANDĂ...

– Să duci ofrandă lui Apollo
Pythonul ce mai mișcă încă.
Ziceam că-i mort, dar e acolo
Și putrezește pe o stâncă.

– Poftim, îi spun, luând pe umăr,
Solzoasa, strașnica reptilă.
Cât te iubesc, slăvite-Apollo,
Dar și de ea îmi este milă

E fructul rocilor acestea,
Petale-s solzii cei de aur.
Tu ești Apollo – Sfântul Gheorghe,
De ce să pierzi un biet balaur?

Coborâtor e ca și tine
Din soare și e muritor,
Împuținarea de ființă
Este-un păcat îngrozitor.

VICTORIE

Cvadriga mea a câștigat
Și duc ofrandă lui Apollo:
Pe mine însumi, dat legat,
Cu hățul norilor de-acolo.

Pe hornuri curg, spre temple, pietre
Și se transformă-n colonade.
Un sanctuar cu multe vetre
De la Corchira la Cyclade.

AGAMEMNON ÎȘI PUNE MASCA

Agamemnon își pune masca
În cinstea noastră
Și dispăre sub ea,
În timp ce noi rămânem uimiți.

S-a dus la războiul Troiei sau unde?

De lancea întrebărilor indiscrete,
Se apăra cu această platoșă de aur
Fin cizelată...

Dar nu, s-a dus, într-adevăr, la războiul Troiei.

Când va veni o va întreba, fără nici o umbră de ironie,
Pe iubitoarea lui soție, Clitemnestra:

– Aș putea face, dragă, o baie

În baia noastră îmbietoare
Și atât de funcțională tehnic?

POSEIDON PIERZÂND TRIDENTUL

Golfuri de sărituri în timp,
De pe coloane, trambuline.
Urcat cu zeii pe Olimp,
Atenție, plonjez în mine.

Din straturile-adânci, în care,
Împachetate dorm statui,
Le scot atent pe fiecare
Și la simbolul vechi le sui.

Poseidon, pierzând tridentul,
Îl va găsi prin vâl de prisme:
El răscolește Occidentul
Cu-nvolburări de silogisme.

INTRAREA ÎN PORT

La intrarea în port,
După faimoasa călătorie,
Corabia nu mai vede
Pădurea cea verde de stânci.

– Unde sunt pădurile Heladei? întrebă
– Au plecat toate pe mare!
– Și au reușit s-o astupe?
Luați catargele mele
Și vâslele și prova
Și înfigeți-le pe culmi
Să se facă iarăși păduri.
Pădurile Heladei.
O, pădurile Heladei...

– E prea târziu, răspunde muntele gol,
Au putrezit pe mări
Pădurile Heladei –
Pădurile verzi ale Heladei...

VÂNTUL SĂRAT

Un măslin și un zeu
Un măslin și un zeu
Chiparoși și jepi,
Eucalipti și pini.
Capre păscând pietre pe munți.

Iar vântul lustruiește stilul doric,
Vântul sărat ia coloanele în brațe
Sub privirea mea,
Care mă întorc de la Cap Sounion
Ca o ofrandă care n-a fost primită.

ACEASTĂ GEOMETRIE...

Această geometrie de porturi,
 Această geometrie de golfuri,
 Golfuri și escavații în lună,
 Râpe în destin,
 Unduiri de nume celebre...
 Și bărci răsturnate pe plajă.

Întorcându-ne de la Cap Sounion,
 Pe drum am întâlnit
 Influențe venind dinspre egipteni,
 Ne-au izbit drept în față influențele,
 Ca stoluri de miresme, călătorind cu briza.

PE PROMONTORIU

Cutia lui Poseidon
 Încearcă să se reclădească
 Pe promontoriu.
 Depozite cu zei – templele.
 Duc pietricelele lângă coloane.
 Când bate vântul,
 Sunete ciudate la Cap Sounion:
 Ca și când un șoarece ar ronțâi
 În mitologie.

O INSTALAȚIE CU PYTHII

Templul lui Apollon,
O instalație cu Pythii –

Se iau trei ciobănițe de capre
Și se instalează deasupra unei
Crăpături misterioase.
Încep să vorbească în dodii
Și tot bazinul mediteranean
Tresare, ia aminte, se înfioară.

ADUCĂTORUL DE OFRANDE

Aducătorul de ofrande
Cu un vițel viu pe umeri
Mă privește.
Încerc să prind ochii vițelului,
Privirea lui nevinovată, de jertfă.
Nu știe că trăiește în secolul VI
Înainte de Cristos.
O, ce vremuri!
Și fetele alea frumoase din Beoția,
De la Coryae,
Atât de căutate pentru
Modele de cariatide...
Dar și eu eram mult mai tânăr.

De secole mă uit în ochii vițelului
Care merge supus spre templu.

UN SFINX...

Un sfinx mai mic
Semiautomat
Și semimisterios.

EFECTUL DE PIRAMIDĂ

I
Ce zice?

Nu vreau să intru în piramidă, zice.
Este în ea o energie negativă
Care face rău, cauzează sănătății!
Toți care-au pășit înăuntru, împinși de curiozitate
Sau pentru a studia ori ca să prade,
S-au pomenit împunși de junghiuri, roși de angoase
Storși de vlagă... și nu s-au mai pus pe picioare!
Sălășluiește-năuntru un șarpe încolăcit –
Fără gură te mănâncă, fără mușcătură otrăvește –

Stau la intrare, cu urechea pe răsufătoarea misterioasă,
Nu simți în nări? Emană mirosul de muced uscat
Al pustiului pus la cutie. Iese un soi de curent,
O vrajă care-mi umple mintea de gânduri negre
Și-mi înmoaie încheierurile. Degeaba stai gură-cască eu
n-o să-ți fiu prada, dihanic!
Nu vreau să intru. V-am mai spus, zice. Nu vreau!

Mi-e frică de efectul de piramidă,
De ce n-ați făcut-o cub? Sau paralelipiped Sau... trunchi
de con, poftim?

Geometria e plină de forme,
 Pustiul ar fi acceptat orice formă
 Pustiul înghite totul –
 La dimensiuni monstruoase, toate dau ceva grandios
 Tot o minune a lumii, dar fără efectul de piramidă.
 Dați-mi răgaz de chibzuială. Să mai contemplu
 ce e în afara jucăriei,

Viata, Nilul, deșertul ...

Dacă vă e teamă de moarte, răspunde plin de respect
 sacerdotul,

Problema e rezolvată. Sunteți de mult... dus.
 Și îmbălsămat. Totul e-n ordine.
 Problema este de-a se respecta ritualul,
 Spre a nu strica ordinea cosmică. (*Speriat*):
 Pentru a nu *betegi* ordinea cosmică.
 Apele Nilului se pot întoarce la izvoare,
 Mălul fertil va fi dus de vânt –
 Întunericul, ieșit din hăuri, va cotropi pământul...
 necaz mare dacă nu vă continuați acum drumul,
 pentru a vă contopi cu soarele, pentru a deveni astru.
 – De ce mi se-ntâmplă totul pe nepregătite?
 Viata pe nepregătite, moartea pe nepregătite?
 Și-acum... asta... ce ziceai că mă paște?
 Soarele?! Nici vorba! E un pas prea important.
 N-am ce căuta în soare – sunt nepregătit.
 – Ba da, ba da! Sunteți mumie – v-am spus.
 De cum ați binevoit să închideți ochii pentru totdeauna
 S-a și prezentat zeul cu cap de câine.
 S-a aplecat cu nespusă grijă deasupra trupului,
 cald încă, păstrând ca pe o mireasmă aburul vieții.
 „Un trup din care a plecat de curând viața, e ca oglinda
 Prin care tocmai a trecut un călăreț în fugă“,
 Sunt chiar cuvintele lui –

II

Hambarul de viscere

Apoi, c-o mișcare iute, de mare precizie, zeul cu cap
 de câine,

mediul absolut, v-a deschis toracele.

A scos inima sângerândă.

și-a aruncat-o-ntr-un coș.

Măestru v-a deschis vintrele. Măruntaiele le-a sortat
 cu știință mare în trei coșuri diferite.

Intestinele într-unul,

Rinichii în altul și ficatul în al treilea coș.

Pipăiți-vă, cu degetele gândului, sunteți golit cu totul.

După care zeul cu cap de câine v-a scos creierii

Pe nas cu multă artă și smerenie.

I-a privit bine. A dat din cap

Și i-a aruncat, gânditor, în al cincilea coș

N-a spus la ce s-a gândit.

„Gata hambarul cu viscere?“ a întreat

– Da, au răspuns slujbașii și i l-au pus la-ndemână.

Îmbălsămarea a decurs după toate prescripțiile sacre.

Medicul Amon, zeul cu cap de câine

A vegheat ca totul să fie perfect

Nimic ce-ar fi putut putrezi n-a mai rămas

În nobilul trup –

Sunteți ca o cutie îndelung argăsită, fiartă, îmbibată cu
 straturi de uscăciune și de mirodenii.

S-a lucrat pe brânci asupra ta, faraoane.

Medicul Amon în persoană, a dat cu mirodenii,

A dezinfectat, a uns și a dres – A luat cu el secretul numai de

El știut al îmbălsămării.

Tot ce era pentru trecătoarea viață zace în coșuri –

Iar coșurile sunt rânduie în hambarul de măruntaie

Inima, poate, imperceptibil mai pulsează încă precum un
sâmbure
În piersica desprinsă de pe ram.

III

Spune că nu e gata

– Nu sunt pregătit – măcar că îmbălsămat, cum zici,
Măcar că îmbălsămat. Ce să caut înăuntru? Așa-i că
Piramida nu-i gata?

Spune că nu e gata –

– Toată viața ați supravegheat înălțarea ei falnică.

Una din marile bucurii ale domniei, șantierul colosal
al mormântului

Vocația de arhitect și de constructor v-a desfășurat zilele
și nopțile.

Personal ați vegheat tăierea blocurilor, transportul lor,
Așezarea perfectă, piatră peste piatră. Mereu cu teamă
că muchiile

ar putea să aibă denivelări

Că piatra s-ar abate de la unghiul cerut.

Pe dinăuntru, drumul sacru spre centrul piramidei

amenință să n-aibă suișul perfect

Ce-ați mai strigat la constructori: „Atenție, neghiobilor,
la drumul sacru!”

Da, amar de ani ați dus grija construcției palatului veșnic

Ziua, îndemnați salahorii – 15 000 de inși, cu mușchi
zdraveni –

– 15 000? Nu-mi amintesc decât 11 inși cu fețe smolite,

cu antene pe cap

Vorbeau într-o pâlnie. Zburau prin aer cu blocurile

Urișe în brațe, parc-ar fi fost fulgi de zăpadă blocurile,

Acelea uriașe, de granit...

– Ai uitat – cufundându-vă în studiul astronomiei
Trebuie, ziceați ca piramida să
se armonizeze rotirii pământului. Răsăritul soarelui s-o
atingă
cu prima rază într-un anumit loc și apusul s-o bată iarăși
într-un
Punct magic. Ați avut grijă ca diametrul să reprezinte atâta
din Ecuator...
Ați controlat an de an cu augusta mână dacă muchiile
Descresc spre vârful. „Să taie perfect timpul, trecând prin el
ca lebăda pe apă” – ați spus textual.

IV

Piramida dintr-o zi

– Atunci să fi visat eu c-am făcut piramida-ntr-o zi?
Cu unsprezece inși necunoscuți care-au venit cu
macheta și mi-au propus
S-o facă gratis, dacă le dau terenul – de sub piramidă.

Să-l închiriez pe o durată de 333 de mii de ani
– Halucinații din timpul îmbălsămării, peșemne
– Încă nu-s pregătit... Ceremonia poate nu s-a
terminat... O,

Mai e ceva de făcut... Hai, băieți, dați zor! Vedeți-vă de
treabă...

Duceți-o la capăt,

Că nici mie nu-mi e deloc la-ndemână.

Mereu m-am temut, am tremurat de grijă

C-o să mor pe neașteptate – înainte de a-mi vedea dus la bun
sfârșit bârlogul, „opera”.

– E terminată, v-așteaptă –

– Nu, că ar mai fi de finisat anumite lucruri!
 – Ba da, ba da!... Ați și avut o ceremonie solemnă,
 Frumoasă – tot Egiptul a luat parte – Foarte funerară!

V

Albul ca doliu

Când sarcofagul fu urcat pe corabie a scârțâit puntea
 de aur;
 A scârțâit aurul a aur... dacă zornăitul nobilului metal
 poate fi numit
 Scârțâit... Și până v-ați găsit poziția, patul de lingouri
 a scos niște sunete stridente.
 Mai multă strălucire decât zgomot...
 Și mulțimea imensă de preoți în alb – semn de doliu
 albul –
 Și corabia trasă de funii deși purtată pe umeri –
 Acum se îngroapă corabia, aici lângă piramidă, auziți!
 Groapa are forma navei. În ea a încăput ca vioara în
 cutia ei.
 S-au tăiat lepezile numărate și acum se așează pe
 dungă.
 Nimeni nu le va putea da la o parte
 Dacă nu descoperă cheia – Lespedea cheie ... cu ea
 se deschide...
 – Da, percep un zgomot ușor, un clipocit neobișnuit
 – Scufundarea în timp și ieșirea din timp, pe partea
 cealaltă
 – Și cu toate acestea eu nu mă simt pregătit.
 – Începe călătoria de 12 ore nocturne...
 – (Salvat) Știu de ce nu sunt gata: N-au scris băieții
 ce trebuia pe pereți.
 – Totul e gata. S-a pus la intrare, a fost așezat pe soclu
 capul de rezervă.

Chipul faraonului, cioplit în piatră, cu perucă și barbă falsă
 Cu ochii de pietre prețioase.
 El va primi ofrandele...
 sufletul călătorește de pe acum în identificarea corpului.
 Pe pereții încăperii din urmă, totul transcris pe curat –
 până și cantitățile
 De vopsele date meșterilor pentru peretele din dreapta,
 Egale cu cele de pe peretele din stânga – cât negru,
 cât alb, cât
 Ocră, cât galben, cât verde. Până și timpul e menționat,
 timpul
 cât au lucrat – două echipe de scribi – de-o parte și de alta,
 Pe piatra, dată cu ipsos, trebuind să termine în același timp.
 Au înaintat cu scrisul în pas egal – scribii noștri
 conștiințioși
 Și totul a ieșit caligrafic!

VI

Deschiderea gurii

– O, dar nu mai înțeleg scrisul – dacă nu mai văd,
 Mi-ați pus ochi de oxidiană, care văd în altă lume
 dar aici sunt orbi
 – O, zeul!... după ce totul s-a terminat, și îmbălsămarea
 și totul,
 A purces la ritualul de deschidere a gurii. V-a deschis gura
 cu clestele de diamant și v-a insuflat darul vorbirii,
 V-a ridicat apoi pleoapele, poruncind văzului „Vezi”
 A atins urechile și le-a poruncit „Auziți” –
 Așa întreg și cu toate simțurile de veghe, veți străbate
 cele 12 ore
 Ale nopții. Ah, să răspundeți corect la întrebările zeilor răi,

Repetând ce e scris pe peretii din stânga – sunt formulele sacre.

Trebuie repetate adoma... Apoi cu ajutorul zeului. (...)
Vei trece peste toate pragurile și veți putea intra în cele 12 ore diurne.

Și iarăși întrebări. Și iarăși răspunsuri scurte și precise –
(Vezi peretele din dreapta) – Dacă totul merge bine la sfârșitul

Acestui lung drum, plin de capcane, vei ajunge cu bine în soare.

Bucură-te. Peste o zi și-o noapte te vei topi în soare,

Ca să răsari din nou odată cu el –

Veți deveni soare – Universul o să-și intre în crug

Ordinea în Egipt va fi pusă la cale –

– Bal Nu vreau să devin astru –

nu vreau să ajung acolo sus, în discul cel roșu

pe care-l ține pe cap Horus

De ce îmbrățișez acel bulgăre rotund,

Să mă topesc în cazanul energiei infinite?

Și (de ce) printr-un punct, înțepat pe disc,

să curg peste Egipt șuvoi de raze –

obeliscuri fluide

din care arhitecții noștri au și tăiat câteva mostre

plantându-le – osii verticale – prin prafoase cetăți?

M-am hotărât! Nu voi face efortul

de-a dezlega enigmele.

Mă voi bălbâi la formulele sacre,

pășind schiop prin inițiatul timp –

Voi gafa colossal la nocturnul examen,

anapoda, răspunzând și la cele douăsprezece ore diurne...

Și atunci? Așa-i că voi rămâne pe dinafară?

Trântit în praf, lipit de pământ, precum cămașa de corp,
m-au urcat la ceruri, pulverizat cu abstracțiunii... în cauza primordială

Așa-i că voi fi scos din acest sarcofag,

Care stă țepăn în alt sarcofag

Și urmează a fi căpăcit

Cu altul și mai durabil, de granit roșu, mi se pare –

În inima însăși a piramidei pusă și ea la amuțit

precum pieile puse la murat.

Voi fi despuiat de poleiala de aur,

De peruca de aur, de barba falsă (de aur)

și voi rămâne afară, pradă aerului

Ca o mumie umilă de om sărac

Într-un coș de rădăcini de papirus...

Spune, așa-i că nu voi deveni soare?

Așa-i că mă veți lăsa afară, supus erodării,

Bucurându-mă de apăsarea zilelor și-a nopților

Pe simțurile mele ce treptat își vor pierde acuitatea?

o, sacerdot, o preoți, oameni prea învățați

cu excesul vostru de minte, cu limbajul vostru ocult

care nu va fi descifrat niciodată...

Vreau o înmormântare simplă, cuviincioasă, fără pompă,

Lângă piramidă. Aici între geometria piramidei și corabia

scufundată,

fără a mai fi zăbovit în ceva – faceți-mi hatârul

Să-mi profaneze mormântul cine-o vrea,

Aceasta e vrerea mea. Vrerea ce-a din urmă. Și mai află

ceva.

Minunat a lucrat zeul felcer,

totul s-a făcut după tipic, perfect

și îmbalsămarea și totul,

l-am studiat capul de câine

„Cuțu, cuțu“, îi ziceam, fără să mă audă,
 Mi-aduc aminte de toate fazele, cetos așa cum vezi
 prin apă...
 Deschiderea gurii și redarea simțurilor, de asemenea
 Insuflarea a fost fără cusur parc-am fost injectat cu o
 stare de veghe.

Mi s-a suflat prin palme trezirea simțurilor,
 un singur lucru a uitat – ce păcat! – marele medic –
 Din neatenție, nu mi-a pus la loc *gândirea magică*.
 Vai mie, nenorocitul lăsat pradă! (...)

– Să sune trâmbițele, sloboziți glasuri de slavă și jale
 o, soare, tu care faci ca totul să fie ceea ce este...

VÂNĂTOARE CU BUMERANG

De câte ori am aruncat bumerangul,
 S-a întors la mine, aducându-mi pasărea ochită:
 Ibisul cu pene strălucitoare sau egreta.
 De nădejde, bumerangul meu
 Din lemn de sicomor!...

Acum îl tot arunc
 Să-mi aducă pasărea care zboară
 Fără să dea din aripi.
 Ea stă nu în mlaștină printre stuf,
 Ci pe obeliscul din mijlocul cetății

Pentru că această vietate mândră
 Despică aerul, fără să dea din aripi.
 Zborul ei este mai iute, o, mult mai iute
 Decât puterea mea de a jungere.
 Zborul ei este mai iute decât zborul.
 – Nu, nu pot să-ți vânez această pasăre, –
 Îmi spune bumerangul meu din lemn de sicomor,
 Așezându-mi-se trist pe umeri.

ŞASE GÂŞTE

Frumoase mai sunt aceste găşte
 Care, cu picioare roz-ocru, merg să-şi scalde
 Penele albe în moliciunea Nilului.
 Una, cea din faţă, mai prinde cu ciocul galben
 Un firicel de iarbă
 Şi se simte în înaintarea micului cârd,
 Legănarea molcomă a lumii în ceasul ei de tihnă.

Nu mă interesează că ele sunt zeițe.
 Simbolizează cine ştie ce literă-cheie
 A universului.
 Ele sunt minunate ca găşte.
 Ritmul de alb şi negru de pe penaj –
 Alura dezinvoltă, desenul ochilor.

Contemplându-le mersul de-o clipă
 Spre veşnicul Nil, lipsa de grijă,
 Simt cum mi se pune iarăşi un nod în gât de emoţie,
 Mă umplu de solemnă măreţie a vieţii, prinsă
 În vremelnica, banala ei aşezare.

Gândul meu sărută ochii care le-au văzut întâi,
 Sărută mâna care le-a pictat
 Acum cinci mii de ani.

AMNEZIE

Văd așa: trei betişoare... deasupra lor, o pată ocru,
 Care susţine o altă pată – rotundă de data asta, nu
 lunguiată –
 Sub cele trei betişoare negre, altă pată. Cerc ocru.
 Un cărăbuş negru, desenat perfect.
 Sub ele un şarpe
 Şi un fel de răboj, cu multe creştături.

...Şi mai văd... o raţă, de-a noastră, de Nil.
 Şi pe capul ei stă un papagal
 Şi iar – orizontal –
 Acel răboj crestat... câte liniuţe? Patru.

Nenorocitele! rostiră buzele (lipite) ale faraonului.
 Ai uitat să citeşti!
 – Mă tem că da, slăvite faraoane, tare mă tem c-am uitat.
 Mă s-a încetozat simţul alfabetului sacru.
 – Văd semnele, dar nu le pricep.
 Ştii că trebuie să însemne ceva precis...
 Sunt consoane care compun cuvintele respective,
 Ah, şi ce mai citeam pe vremuri!
 Pot să vă spun chiar că am citit enorm!
 Grozav mi-a mai plăcut mie să mă cufund în lecturi alese.

Acum – pauză de înțeles... nu știu de ce. Amnezie?
 Apreciez azi cu totul altceva, care-mi scăpa mai înainte –
 Acum apreciez, în scriitură, *coloritul și calitatea desenului*.
 Dar nu înțeleg unde bat toate aceste semne?
 În ce mal imens.
 Pe care-l sapă cu sensuri obscure?

DEFUNCTUL ÎN MAI MULTE EXEMPLARE

Aduceți prinoase
 Celui care până ... (*la capătul aleii*)
 Se prezintă defunct...
 Până la capătul aleii
 Același personaj multiplicat

El are aceeași înfățișare
 Pretutindeni
 (*În toți ai lui*)
 Cei depuși până la capătul aleii

Ochii sunt la fel de vii
 În orbita de aramă
 Albul e de cuarț și opac,
 Corneea de cristal de rocă,
 Pupila făcută cu pigment negru
 Și seamănă toți și fiecare în parte
 Cu statuia lui *Ka-âper* –
 Lemn de sicomor – dintr-o singură bucată
 (*sicomoroasă*),

Deși câte un picior amputat, ori vreun braț – dacă e
 cazul –

Poate fi înșurubat discret (*pus la loc*)

Din altă bucată –
 Luată dintr-o altă viață a respectivului

Ca și statuile... *(lui Ka-âper)*
 Răposatul are un cap de rezervă
 De asemenea multiplicat *(tras la serie)*
 Până acolo... *(la capătul aleii)*

Prinoase îți aducem ție, –
 Jertfe de carne și fructe!
 Și nu vom pleca din preajmă până
 Nu le vor mânca fiarele și păsările...
 Prinoase îți aducem ție,
 Tu cel unic – în ciuda evidenței –
 Care ne privești de pe alee fix
 Cu o singură pereche de ochi iscoditori
 În ciuda evidenței.
 Zicem așa:
 ...
 (...) putrezirea trupului trebuie stopată.

CUNOSCUTA DURERE A UNGHIEI CARE CREȘTE ÎN CARNE

Intrând a doua zi în locul unde fusese depusă
 Glorioasa mumie,
 Cu mirosu-i ranced de cutie închisă în altă cutie,
 Zeul cu cap de șacal n-o găsi senină,
 Cu zâmbet ermetic și ochi împăcați,
 Ci schimonosită de durere, răvășită: ca un sul
 de papirus
 Desfășurat și înfășurat la loc, în grabă,
 cu multe cute

„Voi fi comis vreo eroare în potrivirea
 Substanțelor?
 Vechea operație de trepanație a creierului
 A suportat-o bine, a mai trăit ani buni,
 Dar acum, când l-am gătit pentru vecie –
 Oare unde să-mi fi tremurat mâna?”

Ia seama mai bine, medicul șacal
 Și, în sfârșit, pricepe: Unghiile!
 Mai continuau să crească, nesustrase
 Încă de la germinația universală
 Iar una – cea a degetului mare
 De la piciorul stâng
 Îi creștea în carne.

„Cunoscuta durere a unghiei care crește în carne!“
 Exclamă zeul cu cap de șacal, iscusitul medic.
 „La asta nu există leac, în prima etapă *după*“.
 Rosti: „Șchiopătând străbați primele vămi,
 Schimonosit de durere. Senin la chip, însă,
 Trebuie să răspunzi la enigme.
 Înseninează-ți obrazul!“

DESPRE BĂRBAȚI

(*Bărbații*) până la 40 de ani
 Sunt infantili
 Iar după... 40 de ani (*după aceea*)
 Sunt de-a dreptul sclerozați
 Ce... (*păcat*)!

PE PIAȚA TEBEI

Pe piața Tebei
Nu se mai află (lichidități)
Și (...) apasă pe prețuri.
*(Text obscur
Probabil Zeul creează o mare presiune
„Pe prețuri“).*

DIN MANUSCRISE

DORUL

Îți palpâie în suflet
Ca floarea lumânării;
Sfios ca fata mare
El arde ușurel,

Dar numai o suflare
De vânt din largul mării
Și poți s-aprinzi pământul
Cu focul dat de el!

1953, Predeal

PASTEL

Peste pietre ca o ciută
 Sare Prahova în valuri,
 Strecurându-se, pierdută
 Printre brazii de pe maluri.

Către ea grăbesc șuvoaie,
 Ca șopârle, prin brădet!
 Arde ca o vâlvătaie
 Soarele de Clăbucet.

Parcă-ar fi un licurici,
 Sau un lac de-argint poiana.
 Eu mă întâlnesc aici
 Cu Ileana Cosânzeana...

[IUBESC SINGURĂTATEA]

Iubesc singurătatea mută
 Cu dor, ca pe iubita mea,
 Că oamenii mă persecută
 Cu-a lor tovărășie grea.

1953, Predeal

IUBIREA

Stârnită de un vânt de vară
 Preface viața-n poezie,
 Îți pune-aripi la subsuoară
 Și-n mână-ți pune o făclie.

În suflet, pe strălimpezi file,
 S-apleacă și își scrie dorul,
 Îți dă putere ca prin zile
 Curat să luneci ca izvorul.

Dă gândului avânt de basme,
 Te face să ții ochii-n soare
 Și raza lui ți-o prinde-n plete.

E vraja primelor miresme,
 E apa vie-mbătătoare
 Ce-o sorbi mereu și tot ți-e sete.

Februarie 1954, Predeal

[IUBIREA MEA]

Iubirea mea este pe cale,
 O simt de câțiva ani cum vine
 Ca să mă ia cu ea la vale
 Spre Dunărea de rău și bine.

Nu-s pregătit cum se cuvine,
 Joc neștiut de-ntâmpinare
 Nu am podoabă nici o floare
 Afar' de sufletul din mine.

Predeal

RĂTĂCIRE

Nu mă știe, nici pădurea,
Nici poteca, nici poiana,
Când m-am dus să cat aiurea
Pe Ileana Cosânzeana.

Frunza m-a chemat cu lacrimi,
Mult a plâns izvoru-n poală...
Ci fugeam ca dus de patimi,
Azi mă-ntorc cu mâna goală!

Eram pui cu puf la gură
Când de-aici mi-am luat eu zborul
Azi sunt moș cu barba sură,
Lângă groapă mi-e piciorul.

M-a uitat de mult pădurea
Și poteca și poiana!
Pentru ce-am cătat aiurea
Pe Ileana Cozânzeana.

11 aprilie 1954

RONDELUL CUCULUI

Cântă din zori și până-n sară,
Nu prea frumos, dar foarte tare:
Cât o găină e de mare,
La pene-i negru ca o cioară.

– I-alunghi din pom, el vine iară
Lângă fereastra dumitale.
Cântă din zori și până-n sară
Nu prea frumos, dar foarte tare.

E mare iubitor de țară
Dar toamna primul din ea zboară:
„– Vin înapoi la primăvară!“
E mare iubitor de țară...

23 mai 1954, Predeal

RONDELUL TĂLĂNGII

E foarte, foarte sunătoare –
 O poartă boii mai deștepți:
 Pe unde trec să stea toți drepți,
 Căci nu sunt vite oarecare!

Când o auzi din depărtare,
 Ai zice că-i metal de pret,
 Dar este numai sunătoare.
 O poartă boii mai deștepți.

Și totuși are căutare,
 Sunt mulți ce-o vor cu orice pret
 – Probabil ca sperietoare –
 O poartă boii mai deștepți.

25 mai 1954, Predeal

RONDELUL VIPEREI

Se târâie furiș prin fân,
 În gură are-un venin nebun!
 Dai ortul popii când te mușcă;
 Împuşcă unde-o vezi, împuşcă!

Pândește răbdătoare pân'
 Îi cazi nepriceput în cușcă.
 Dai ortul popii când te mușcă.
 Împuşcă unde-o vezi, împuşcă!

Ți se mai bagă-ades în sân,
 Ți-nfige colțul în plămân
 Și îți bea sângele de dușcă,
 Împuşcă unde-o vezi, împuşcă!

31 mai 1954, Predeal

RONDELUL MELCULUI

Când simte vremea că-l împunge
 Pac! se închide-n cochilie.
 Să tune-afar' Sfântul Ilie –
 În cazemata lui n-ajunge!

A trecut ploaia? El învie
 Și iese-afar' la soare dulce.
 Din nou, când vremea îl împunge,
 Pac! se închide-n cochilie!

Eu știu un melc cu pălărie
 Dar lui nu-i place critica
 Așa că nu-l voi critica!
 Pac! se închide-n cochilie.

2 iunie 1954, Predeal

RONDEL

Rondelul mi-e mai la-ndemână
 Decât pretențios-sonetul,
 Ce trebuie luat cu-ncetul
 De vrei să scoți ceva smântână.

I-apuc de coadă cu o mână
 Și dau cu el, că-i știu secretul.
 Rondelul mi-e mai la-ndemână.
 Decât pretențios-sonetul.

Dar, nu știu, după-o săptămână
 Se face acru ca oțetul.
 De nu mai poți să-l iei în gură.
 Ei, tot mai bun ar fi sonetul!

9 iunie 1954

DOINĂ

Călător ca soarele,
Neguros ca mările,
Mi-am tocit picioarele...
Pe toate cărările.

Veșnic supărările
M-au urmat ca cioarele,
Înnegrindu-mi zările,
Tulburând izvoarele.

1954, Sibiu

E TIMPUL BROAȘTELOR

E timpul broaștelor să-nceapă
Concertul de orăcăială,
Căznindu-se ca să priceapă
Ce-am scris pe fiecare coală.

Cu toate vor ieși din apă
Să dea prostia-mi la iveală.
E timpul broaștelor să-nceapă
Concertul de orăcăială.

Privindu-mă cu ochi de ceapă
Ele-mi vor cere socoteală:
De ce am scris de mântuială?
Vor zice să fiu tras în țepă...

E timpul broaștelor – să-nceapă!

Aprilie 1955, Sibiu

NU-MĂ-UITA...

Ce-mi răsai mereu în cale
 Și te uiți la mine-așa,
 Tristă ca un cânt de jale,
 Floare de nu-mă-uita?

Vin în crâng, pe căi domoale,
 Rătăcind să pot visa,
 Iar tu plângi în iarba moale,
 Floare de nu-mă-uita...

Vrei să-mi spui cu glas de floare
 C-am uitat pe cineva
 Cu ochi ca ai dumitale,
 Floare de nu-mă-uita?

1955, Sibiu

[IUBIREA SFÂNTĂ]

Iubirea sfântă din copilărie
 Și azi mai arde-n piept ca o făclie,
 Uitată într-o cameră pustie.

M-aplec mereu, sfios și cu mirare,
 Spre amintirea ta, ca spre o floare
 Ce mi-a rămas în suflet și nu moare.

1955, Sibiu

PLOPUL

Pe pieptul unui vechi mormânt,
Crescu un plop cu frunza-n vânt,
Cu rădăcini adânc înfipite
În lutul plin de oseminte.

La cea mai mică adiere,
El se-nfioară de durere
Și plânge singur ziua toată,
Cu toate frunzele-deodată...

Toți trec râzând pe lângă dânsul –
Nu pot să-i înțeleagă plânsul.

1955, Cluj

BUNICUL

Și vântul a tăcut pe vale.
Și seara s-a lăsat de mult;
Afară nu-i nici o suflare:
Nici glas de ape și nici cânt.
Chiar vântul a tăcut pe vale.

Bunicul ca întotdeauna
Mă cheamă pe genunchii săi
Să-mi spună iar povești cu Muma
Pădurii și cu aprigi zmei;
Cum spune el întotdeauna.

De vreți și voi să ascultați
Povestea spusă de bunic,
Aici pe scaun v-așezați
Și ca și mine stați chitic
De vreți și voi să-l ascultați...

– Dar nu mai spun nimic de-acum,
Bunicule, tu poti începe;
Poartă-ne iar pe-al basmei drum
Cu fermecatele-ți sirepe.
Eu nu mai spun nimic de-acum...

Bunicu-și răsuci mustața,
 Prin părul alb își trecu mâna
 Și-nseninându-și apoi fața
 Ca lacu-atunci, când „iese luna“
 Începe răsucind mustața:
 Povestea mea-i poveste veche
 Și nu-i din carte adunată...
 – Să ne vorbească de-o pereche
 De aprigi zmei. A fost odată...
 – Povestea mea-i poveste veche.

1955, Iași

RONDELUL VÂRFULUI DE AC

Rondelul meu e vârf de ac
 Și câteodată-i măturoid,
 Când întâlnesc în drum gunoi;
 Eu cu gunoiul nu mă-mpac.

Trezește el c-un bobârnac
 Pe cei ce dorm pe perne moi,
 Rondelul meu e vârf de ac
 Și câteodată – măturoid.

Smulge ce-i muscă, ce-i copac
 Și freamătul pădurii noi
 Îl cântă. Înțepă unde e puroi
 Rondelu-i cânt și vârf de ac.

1955, Iași

FLOAREA IUBIRII

Lin în suflet, ca-n grădină,
 Ca un suflet s-a deschis
 Pe a dorului tulpină
 Un boboc gingaș de vis.

Mic și alb, plâpând și moale,
 Un bănuț de romanită,
 Cu petale fine, pale,
 Cu scânteii de luminiță.

Floarea, ca să nu se piardă,
 Dragoste sfioasă, vino
 Și cu ochii ce dezmiardă,
 Cu privirea ta lumin-o!

Și cu lacrimi fericite
 O stropește la tulpină
 Să nu-i pice, vestejite,
 Frunzulițele în tină.

Glasul tău ușor, bobocul
 Să i-l legene în soare...
 Încălzească-te norocul,
 Floare a iubirii, floare!

1956, Iași

PERLA

Peste nouă țări și mări,
 Tocmai jos, în fundul mării
 Într-o casă de sief,
 Stând, mielușă, sub zăvoare,
 Plânge trist o fată mare.

Și așteaptă un viteaz,
 Un voinic din lumea largă
 Să o fure și să-i șteargă
 Lacrima de pe obraz.

1956, Iași

PE UN FIR...

Pe un fir de iarbă blând
 A picat un bob de rouă
 Și-a simțit prin el trecând
 Un fior și-o vrajă nouă.

Când, ca roua lucitoare,
 Cade-n sufletul tău dorul
 Tot asemeni el tresare
 Și-l cuprinde lin fiorul.

Tot așa, odinioară,
 M-am înfiorat și eu
 Simțind dorul prima oară
 Și de-atunci sunt trist mereu.

1956, Iași

LINĂ, PALIDĂ LUMINĂ...

(Rondel)

Lină, palidă lumină
 De luceferi și de stele,
 Prin perdele cu dantele
 Se strecoară și s-animă...

Vin la geamul tău, regină,
 Ele, visurile mele:
 Lină, palidă lumină
 De luceferi și de stele.

Dormi... Sfioase albăstrele
 Peste chipul tău se-nclină;
 Strălucesc în raza fină
 Salbe albe și mărgele.

Lină, palidă lumină...

1956, Iași

OCHII MEI

Omul? Lut stropit cu sânge,
Colb purtat din zare-n zare...
Ochii mei, fără-ncetare,
Unul râde, altul plânge.

Viața? Șir de vise hâde...
Ici și colo câte-o floare...
Ochii mei fără-ncetare
Unul plânge, altul râde.

1956, Iași

OCTOMBRIE

Cad frunze veștede... și plouă:
Cad lacrimi grele și amare...
Tristetea veche iar mă doare...
Durerea veche parcă-i nouă...

1956, Iași

TURNU' LUI SEVER

Peste valuri fermecate,
Ziduri triste, de cetate,
Culcă-n Dunăre imagini.

Nu e nimeni să vegheze
Sus, în vârf pe metereze,
Ținând mâna-ncremenită
Pe săgeata otrăvită?

Dorm strămoșii somn de veci,
Reci sub lespezile reci...
Gâșteri verzi și șerpi foiesc
Pe trecutul românesc...

...Ci în jalnica tăcere,
Plopule, doar tu, stinghere,
Te-nfiori și plângi și tremuri
Pe cenușa altor vremuri.

1956, Turnu-Severin

CÂNTEC

-(Ada-Kaleh)

Strop alb de pulbere,
Cuib de sidef,
Nufăr pe Dunăre,
Ada-Kaleh!

Ada-Kaleh, Ada-Kaleh...

Te scaldă valuri
Cu unda repede,
Uitând pe maluri
Pene de lebede...

Trec valuri, valuri – cârduri de lebede.

Ca frunza dudului
Ți-s verzi grădinile.
Lumina sudului
Coace smochinele,

Lumina sudului, coace smochinele...

Colț scump din țara
Iubită... Eh,
Ada-Kaleh!

Ada-Kaleh, Ada-Kaleh...

CAPODOPERELE [AȘA SE NASC...]

Ale poeziei grele,
 Dar romantice dureri,
 Când l-apucă pe... (poet)
 Când l-apucă pe poet, deci
 Merge-ncet
 Pe trei poteci
 (Dacă e atunci pe drum)
 Și se strâmbă
 Și gândește și vorbește
 De cred toți că e nebun:
 „Micul sculptor...
 Poezie...
 Burghezie...
 Apoi ceva ce se șterge...
 Merge!“
 Și poetul se oprește
 Bagă mâna-n buzunar,
 Scoate un stilou, hârtie
 Și un ceas tot scrie, scrie
 Foarte inspirat, cum rar
 I se-ntâmplă lui, măcar
 Că natura l-a lăsat

Foarte, foarte inspirat.

După asta pleacă iar.

Iar în ziua următoare
 Poezia va apare –
 Citiți „Iașul literar“.

1956, Iași

PANTA RHEI

Anii trec... și trist îi numeri...
Tineretea,

Tineretea

Piere-n zări ca un porumb...
Porți manta de plumb pe umeri
Și ți-e pasul greu, de plumb.

1956, Iași

URSIȚOARELE

Îmi amintesc că încă nu aveam trei zile.
Eram o creatură de două sau trei kile
Și mă jucam în leagăn, distrat peste măsură,
Cu gândul dus aiurea și c-un picior în gură.
N-aveam nici o părere pe-atunci de zarea-albastră
Când le-am văzut că intră, ca hoții, pe fereastră.
Create din lumină, din spumă și din gol
Mi-au dat ocol o dată și iar mi-au dat ocol,
S-au cocoșat deasupra-mi tustrele, uriașe,
Și m-au privit atente, prelung, ca niște moașe.
Și-a început menirea întâia ursitoare:
– „Să-i crească nasul mare!”
Privind, crispat de ură, la zâna aia rea,
Mi-am dus la nas o mână înspăimântat: creștea.
– „Cu el când iese-n lume să pară, pas cu pas,
Un om care te roagă frumos să-l duci de nas.”
Tăcu. A prins a zice a doua ursitoare:
– „Să-i bată-n suflet vântul ca pe-un întins de mare,
Stârnind talazuri negre de mare-nfuriată,
Și aerul să-l strângă întruna ca o gheată.”
A treia ursitoare:
– „În lumea asta largă
Eu îl blestem să scrie – și mai apoi să șteargă;
Ideile să-l roadă ca râia și păduchii,

Să-și mângâlească viața cu semne și cu buchii
 Și drept pedeapsă cruntă pentru greșala asta –
 La masă totdeauna să-i bombâne nevasta...
 Îndrăgostit de muze, de flori cu-arome tari,
 Să-i iasă-n drum buchete de critici literari
 Care să-i țină calea când vine de la lecții,
 Șoptindu-i la ureche: «vreo două obiecții».
 Dar grija cea mai mare în trebușoara asta

S-o aibă tot nevasta.

Când a plecat la piață iubitu-i autor
 Ea prin hârtii să-i umble ca un cercetător.
 Ne-ntelegându-și soțul, să creadă că e cazul
 Cu opera-i completă a șterge aragazul.
 Norocul să-l urmeze, cal mândru, Ducipal,
 Dar el întotdeauna să sară peste cal;
 Întinsă de prieteni, în urmă-i, ca o gumă,
 Chiar gloria să-i fie târzie și postumă...
 Tu mă auzi băiete? Auzi ce-ți este scris? "
 Apoi spre celelalte: „Mai ziceți?”

–„Ba! Am zis.”

Și căteștrele zâne, după atare treabă,
 Săriră pe fereastră, cu foarte mare grabă.
 Privindu-le în noapte cum se topeau și-n zgură,
 Uimit încremenisem cu un picior în gură...

N-am înțeles atuncea menirea lor cea rea,
 Dar soarta mea-ncepuse... și nasul îmi creștea.

1956-1963

CÂNTEC DESPRE NOI

Noi rămânem tineri și fierbinți,
 Cu umbra imensă desenată pe lună, pe astre,
 Vântul de primăvară ce trece prin lume
 E suflul aripilor noastre.

Noi rămânem tineri și frumoși.
 Zilele trec printre noi: păsări albe printre statui.
 Respirația noastră aburește mările, adâncește zările
 Pline de flori de gutui.

Noi rămânem tineri și îndrăgostiți
 De farmecul dimineților scris pe unelte,
 De umbra adâncă a norilor, de liniștea florilor
 De mersul fetelor frumoase și zvelte.

Noi rămânem tineri și fierbinți
 În curgerea anilor tineri
 Cu gândurile răscolite de ploi de luccferi,
 Noi rămânem tineri și teferi.

Str. Roza Luxemburg nr. 7, Iași

PASTEL CITADIN

Zarea, bolta, florile
 Și-au pierdut culorile...
 Umblă frunzele hai-hui
 Printre oameni și statui.

Într-o muzică de surle
 Cerul cade peste turle;
 Se ghicesc vâslind prin nori
 Aripi negre de cocori.

Și pe strada principală
 Vezi vreo urmă de sandală,
 A pierdut-o pe asfalt
 Anotimpul celălalt.

3.XI.1957, Iași

VREMEA

Nu simți și tu, iubita mea,
 Mai rece că-i fiorul,
 Nu simți că mâna e mai grea
 Și mai încet e dorul?
 Visul, abia pornit spre cer,
 Ca spicul 'nalt se frânge...
 Aerul, platoșă de fier,
 Când ne mișcăm, ne strânge...

*

* *

Noi nu vedem de zare mai departe...
 Noi scriem zile după zile –
 Același gând, pe-aceeași carte,
 Strivit de vreme între file.

3.XI.1957, Iași

SENSUL

*(Unui pesimist care spune:
„viața și lumea nu au nici un sens”)*

Este, trebuie să fie!
Nu îl simți pe-aici pe-aproape
Nu ghicești o melodie
Ce ascunsă e sub clape?

Caută-l în forma vie
Fondul care e și-ncape...
Este, trebuie să fie!
Nu îl simți pe-aici pe-aproape

În întreaga-mpărăție
Ce-o purtăm în ochi, sub pleoape,
Ca un cer răsfrânt de ape,
Sensul ce îți scapă ție

Este, trebuie să fie!

3.XI.1957, Iași

TINEREȚE

Te pierd, te pierd pe veci comoară,
Cu fiecare perlă sau brătară
Pe care eu o dau nepăsător
Iubitei sau oricărui cerșetor...

Dar mă cuprinde jalea și mânia
Când hoții vin și-mi pradă vistierial!

3.XI.1957, Iași

PRIMĂVARA, DRAGOSTE...

Cronică fantezistă

Binișor să nu dărâm
Vreo stea din alt tărâm,
Pe o funie de vers
Mă dau jos din univers.

Cum pământul cât o nucă-i
Mă suisem, fără greș,
Sus în cer, ca-ntr-un cires,
Ca-n ciresul Măriucăi
Nic' – a lui Ștefan a Petrii...

Mai erau doi kilometri
Până la pământ... Deodată,
Ce-i acolo jos? O fată?
Inima-mi sări ca arsă.
Să fac iarăși calea-ntoarsă
Și cu aripi de zefir
Să m-avânt către nadir?
Să mă plimb, visând, agale,
Pe câmpii interstelare?
Poate fac vreun pas greșit
Și plonjez în infinit...

Deci stăteam pe gânduri eu...
Fata mă privea mereu...

Mă uitam și eu la ea...
Gravitația creștea...
Cu o forță colosală...
Mi-a venit o ameteală...
Munții i-am văzut cum mișcă,
Cerul s-a făcut morișcă...
Și-am căzut... ca-ntr-o uimire.

...Îmi veneam încet în fire.
Unde-s? Am o bănuială
Că-s cu capul într-o poală...
Am deschis un ochi nițel:
Un căpșor de Rafael
Mă veghea c-un fel de frică,
C-un aer de păsărică...
M-am uitat din nou: doi săni,
Speriați ca doi lăstuni,
Chiar deasupra-mi tresăreau,
Lin, de parcă fâlfâiau...

Mă umplusem de fiori,
Parcă-aș fi dormit în flori.

– Cum te simți acum, Sorine,
– Nu știu... parcă mi-e mai bine.
– Te-am văzut acum o lună
Când ai pus picioru-n lună,
(Pe pantofi și-acum ai praf) –
Mi-era teamă să nu pici
Și te-am așteptat aici.

Parcă-l ascultam pe Bach:
Un concert în Re minor.
...Pe-aici trece un izvor...

(Mai spuneam, privindu-i ia,
Urmărind doar melodia)
– N-ai nici vată în urechi!
Trebuie să fii atent,
Printre stele e curent:
Trage... Cum nu e nimic?
Să răcești în Carul Mic?
Cum? Și Marte tot rotund e?
Vezi? În păr am două funde...

Încruntat cătam la ea...
Și mă-ndrăgosteam lulea.
Ce lulea? E prea banal:
Mă îndrăgosteam mortal!

Eu îndrăgostit! Eu care
M-am rugat de Ursitoare
Să rămân mereu minor,
Numai ca să nu mă-nsor...

Am văzut atâtea fete
Pe o mie de planete:
Păr de aur... Sălbi de stele...
Nici nu m-am uitat la ele.
Fiindcă eu când ies pe cer
Sunt mai mult un inginer
Ce c-un teu măsoară spații
Și le pune-n ecuații.

Știu că-n Marte-s niște case
Foarte trainice, din mase
(Plastice, bine-nțelese)
Iată cu ce m-am ales!

Am avut și o idilă
Mai demult cu o copilă,
Cu un drac de domnișoară
Tocmai în Steaua Polară.
Nu știu cum m-a prins în mreajă.
...Câte întâlniri! Ce vrajă!
Ne plimbam răsând prin trestii...
Nopti polare... versuri... chestii...
Și-am lăsat-o biata fată!
(De-i trimit o ilustrată:
O atenție nu strică)
Am fost tare va să zică.

Și acuma... Îmi stă bine
Cum m-a-mbrobodit? Rușine!
Pe poteca vieții-ngustă
Merg ținându-mă de-o fustă!
Și de-ar fi, așa, o Evă...
Ci-i copil, e o elevă!
– Sunt de-o lună și ceva
Într-a XI-a A.

...Pe-o cărare ca o rază
Ne plimbăm și ne veghează
Un Iuceafăr, nou-nouț,
Mare cât un ou de struț.

Vrea acuma domnișoara
Să-mi arate primăvara,
C-a văzut cu ochii ei
Azi-noapte, la ora trei,
Niște prichindei cu fesuri
Făcând cuiburi pentru presuri,
Grijulii, din niște saci,
Puneau frunze prin copaci,
Le-nșirau pe rămurele,

Binișor, ca pe mărgele,
Le-agățau, ca pe cercei,
Câte două, câte trei.

Să nu cumva să mă mintă
Că o spun la dirigintă,
Eu, o mângâi, ea-mi dă flori...
Dragoste de-ncepători.

Vreau să scriu o poezie
Și n-aș scrie-o pe hârtie
Să o scriu pe-o frunză verde?
Ne-o ia vântul și se pierde...
Scară lungă vreau, de fier:
Mă gândesc să scriu pe cer.
– Minunat îmi spune fata,
Într-o lună îl dai gata.
Dar mai este cer destul
După zare, făcut sul.

...Și trăiesc ca pe-o minune
Noua mea ascensiune,
Nu în lună nu în soare,
Nici în stele călătoare,
Ci-n iubirea pură, vie,
Mare cât o galaxie.

Iași, 1959

CÂNTEC DE LICURICI

Pierdut în iarbă,
Printre furnici,
Am foc pe aripi,
Sunt licurici.

Aprinzând în infinit
Flăcăriuie de chibrit,
Nu mă mistui în zadar:
Sunt și eu un fel de far.
Pentru găza minusculă
Strălucire am destulă
Să-i arăt prin iarba deasă,
Drumul ei până acasă.
Pe poteca cea îngustă
Când se pierde vreo lăcustă
În perdeaua nopții grea,
Pentru ea
Eu sunt o stea,
O stea mare, bunăoară,
Cum ar fi Steaua Polară.

Pierdut în iarbă,
Printre furnici,
Am foc pe aripi,
Sunt licurici.

ÎNCORONARE

Cu dor ca prima oară, îndrăgostit ca Dante,
În liniștea grădinii eu o aștept să vie...
Amurgul îmi aruncă pe umeri o mantie
De purpură și aur cu flori și diamante.

Și-a teilor coroană cu flori gălbui, o mare
În care, luminoase, se văd aprinse stele
Coboară peste visuri, pe pragul frunții mele
Și-mi cere-un chip aievea cu ochii de cicoare.

Un zvon încet străbate, l-ascult printre castani
E-un imn pierdut. Ce sfântă-nfiurare!
Sărbătorește firea divină-ncoronare.
Sunt împăratul lumii: am douăzeci de ani!

SONET SONETULUI

Din lacrimi năzărite – mici boabe de cristal –
Ce-au picurat întruna în sufletul lui Dante –
S-a încheșat sonetul ca stâncă de coral
Pe fundul trist al mării, acoperit de plante.

O inimă-ntristată se zbate ca un val .
În versuri numărate, cu rime elegante,
Sclipind ca niște perle, ca niște diamante
Într-o coroană veche de rege feudal.

Catrenele curg leneș, se rânduiesc cu-ncetul
Cum le-a scornit durerea, cum le-a dorit poetul;
Tertetele par steaguri foșnind din fald în fald...

Tu le citești pe gânduri, te-ncântă epitetul
Și simți fiorii lirici vibrând în pieptu-ți cald
Ca un fluid de unde la țarmul de smarald.

EVUL MEDIU

Ardea cu flăcări Roma ca un apus de soare...
 Trufaşa ei cenuşă e spulberată-n vânt
 Şi se coboară noaptea, o noapte ca-n mormânt.
 Trec secolele-n stoluri de păsări călătoare.

Cu-ncolăciri de şarpe, ieşite din pământ,
 Se mişcă valuri, valuri, noroadele „barbare“;
 În munţi şi jos pe şesuri se plămădesc popoare,
 Se înfrăţeşte plânsul cu versul unui cânt.

Ţărani cu faţa tristă şi umeri roşi de jug...
 În umbră de pădure, zvârlindu-şi lanţul fug;
 Savaonii pun la visuri mici aripi de porumb...

Se-naltă către zare văpaia unui rug...
 Şi grav pe ţărnul mării, sub cerul ca de plumb,
 Scrucează depărtarea, romanticul Columb.

VACANŢĂ

Când voi pleca din sat, voi lua cu mine
 Un car cu şes arat şi iarbă crudă
 Şi-n vârful, zvârlit cu greu, un snop de soare
 Şi-un nor plutind, ca o batistă udă.

Mi-oi umple buzunarul cu miresme
 Şi sfoara zării o voi face ghem,
 Sub pleoape voi presa o-ntrăgă holdă:
 Poate-mi vor trebui pentr-un poem.

Voi lua puţină noapte somnoroasă,
 Tăcere încrustată pe o clipă,
 Când luna picoteşte sus pe-o claie
 Cu stelele băgate sub aripă.

Când voi pleca din sat, voi lua cu mine
 Un car cu şes arat şi iarbă crudă
 Şi-n vârful, zvârlit cu greu, un snop de soare
 Şi-un nor plutind, ca o batistă udă.

FLOARE-N GLASTRĂ

Rază blondă, spic de holdă,
Curge lînă, cristalină! –
Floare-n gîlstră, la fereastră,
Toată ziua bea lumină...

Pare-o ciută ce sărută
Fața apei... Fermecată,
Floarea-n gîlstră, la fereastră,
Pare-o ciută însetată.

Către seară se-nfioară:
Lin, mirate, fermecate
Printre foi răsar smaralde.

* * *

[SUNÂND DIN TALAZURI...]

Sunând din talazuri pe piatră
O mare-i aici nevăzută.
Noroc, aer tare de munte!
Tot sângele meu te salută.
Ai vrut să mă-ntâmpini la gară?
Sînt pulsu-ți, gânganie mică,
Cu aripi de iarbă și floare
Spărgând noaptea albă, de sticlă.

Noi unul spre altul cu dor
Fugi-vom prin liniștea verde –
Ca-n mari galerii subterane
Noi unul într-altul ne-om pierde.

Plămânii tăi, peșteri albastre,
Respiră parfum de fânăț,
Plecat peste-un val de miresme
Sorb sângele tău cu nesăț.

Alint rădăcinile tale
Înfipse în vânturi... Tu faci
Să-mi crească gândirea vînjoasă
Să-mi crească în suflet copaci.

* * *

[CREIONUL MEU...]

Creionul meu va naște în curând.
 Azi, mâine, nu se știe când.
 E ca Florica, o vecină-a mea
 Ce s-a simțit de-odată grea
 Și de atunci tot stă și plânge-n pat
 Că și părintii o cam bat.

Ci nu se văicăre deloc plaivasul.
 Stă demn pe-o coală și-și așteaptă ceasul.
 Eu unul n-aș putea să spui
 Ce coace el în mîntea lui.
 Așa de grav cum stă acum
 Îmi pare țeava-ntinsă-a unui tun
 Și parcă văd în față-i niște file
 Ce chiuie sub tir de proiectile,
 Cuvinte cad și se încolonează
 Se caută și se îmbrățișează.

Dacă mă uit puțin prin vârful sferic
 Văd versuri-n cuiburi de-ntuneric
 Dormind în cuibul lor opac
 Ca șerpilor mari făcuți colac.

Mă-ntreb și nu pricep defel
 Ce pot eu scrie c-un chiștoc ca el,
 Când scriitorii mari (Mihai și Petru)
 Scriu cu creioane lungi de-un kilometru?
 De unde i-a venit, de unde a
 Luat el harul ăsta de-a crea?
 L-au fecundat luminile amiezii
 Ca pe cartofii lui Arghezi?

UNUI SLUGARNIC

(Rondel)

„Trăiască șeful!“ Asta-mi este cheia
 Cu care vreau s-ajung în sfântul rai
 – Și-am să ajung cu cel dintâi tramvai –
 Ce drag mi-e mie șeful! De aceea

Îi cat în strună, nu-mi susțin ideea,
 Îl laud până capăt guturai.
 „Trăiască șeful!“ Asta-mi este cheia
 Cu care vreau s-ajung în sfântul rai.

De-aș fi poet, aș scrie o „șefiadă“,
 Plină cu șefi din cap și până-n coadă
 Și mi-aș începe astfel epopeea:
 „Cântă zeiță oamenii aceia!“

„Trăiască șeful, asta mi-este cheia“

MOARTEA

(Rondel)

Pe toți ne are scriși pe-o listă
 (Precis și cu inițială)
 Și cu o gumă, pesimistă
 Pe rând ne șterge de pe coală.

Ca fizic... e o babă tristă
 Și așa urâtă... moartea goală!
 Pe toți ne are scriși pe-o listă
 (Precis și cu inițială).

Întâi te-anunță ca o boală
 Și corpul când nu mai rezistă
 Sosește personal, „insistă“,
 Te culcă și nu te mai scoală.

Pe toți ne are scriși pe-o listă.

COMOARA

Nu se mai găsesc comori.
 Pământul a scos la iveală
 Tot ce era mai de preț.
 Nu mai avem noi norocul
 Să dăm peste căldarea de bani de aur,
 Peste tezaurul antic, cu mască și fibule
 În lucrătură fină.

Singurul noroc ce ne-a mai rămas
 Este moartea câte unui tiran, pe glob,
 Cel care-l găsește, răsturnat din pat,
 Teapăn, cu ochii belțiți, are șocul
 Găsiturului de comori. Clipește des,
 I se taie respirația, nu-i vine să creadă.
 Îl atinge întâi cu vârful degetelor,
 Se uită speriat în jur, dacă nu l-a văzut cineva.
 Îl întoarce pe partea cealaltă.
 „E mort de-a binelea! A crăpat!“
 Își face cruce.
 Fuge și nu spune la nimeni,
 Luminat pe dinăuntru de reflexele comorii lui de putregai.

Ca și comorile adevărate
 Găsirea unui tiran mort

Aduce ghinion
 Și e mai bine ca descoperirea s-o facă alții.
 Ții în tine taina.
 Te vei bucura de ea
 Când va deveni un bun național, exponată de muzeu.

Mexic, 1981

* * *

[DIFICULTĂȚI...]

Dificultăți au unii, chiar mai mor
 La cerere, se zice, într-o doară.
 Atâtea trepte câte le urcară
 Se prăbușesc vuind sub pașii lor.

Te uiți cum intră zilele în sac
 Precum demult le-au programat părinții
 Și ții de gura sacului, cu dinții,
 Și tu cu un destin de om sărac.

Covasna, 10 februarie '84

* * *

[DIFUZOARE...]

Difuzoare ale unui creier electronic,
 Credeam că vorbim cu propria gură --
 Se învârt pe cer butoane de aștri
 Potrivindu-ne glasul, ca sămânța în arătură.

Stai pe un mormânt și contempli un altul.
 Cineva te privește pe tine, viu
 Pământul te-a rodit ca să-i faci umbră,
 Umbra ta pe pământ e un sicriu.

Muzica cerne roua pe florile de pe mormânt
 Pe Bach îl îngână un gustiuc.
 În catedrala imensă a lumii
 Este loc și pentru orgă și pentru cuc.

19 august 1984

RIDIC PAHARUL

Mâna înghețe-vă pe țoiuri
 Buza vă stea de dinți, lipită.
 În cap vă pice câte sloiuri
 Ați prins de streășina-ngrozită –

Prin minte tot mai trec convoiuri
 Și-mi caut umbra pricăjită:
 Fantoma multelor apoiuri,
 Încolonată ca o vită.

Privind cum cade de pe friză
 O tencuială scorojită,
 Visez o focă pe-o banchiză,
 De gerul nordic aburită,

Și neputând, de frig, să gem,
 Ridic paharul și blestem.

26.12. '84

ALB DE TG. JIU

Ninge pe un scaun de Brâncuși
 S-așează fulgii ca-ntr-o palmă –
 Deschide infinitul uși
 Spre gurea ca visul, calmă.

Mușchii albi ce nu arată nordul
 Sărută Poarta, auster –
 Coloana-și urcă-n cer fiordul,
 Ritmând un țarm al nostru-n cer.

Ca un țaran ce nu mai ară
 Și nu mai are bățatură
 Mă rog de piatra lui de moară
 Să-mi macine ninsoarea pură.

S-o ia-n căuș de suflet, fiul,
 Să-și spele-o lacrimă și Jiul.

Tg. Jiu, 31.12. '84

SCRINTEALA VREMII

Curentul de aer rece și nasol
 Ce bate numai și numai de la pol
 Va afecta din nou și țara noastră –
 În primul rând să nu stați la fereastră,
 Căci trage polul celălalt în primul
 Și-orice obstacol pentru el e-un stimul.

Se vor produce multe devieri
 Politice – vai, vai! – plus deraieri –
 Și deraierile plus devierea
 Irită splina și-ntărâtă fierea.

Iar în a suta zi pe la amiază,
 Va licări în ochii lui o rază
 De umanism, căci Dumnezeu se-ndură
 Și ne va da el drumul la căldură.

Un tremur mare, pân' la dârdâială –
 Legați-vă cu bete și betcală
 De paturi, căci și-acestea prinse-n horă
 S-or bătăi cu 90 pe oră
 De kilometri și de cai putere
 Cu perturbații, cum ziceam, la fiere.

Scrinteala vremii este temporară
 A lumii e în creștere ușoară –
 Cei slabi muri-vor. Deci și prin urmare
 Ne vom trezi-ntr-o țară și mai mare.

1984

PERIOADA DE ÎNJUMĂTĂȚIRE

Pe lista morții-n ordine inversă:
 Întâi copiii: cei nenăscuți,
 Apoi cei din fașă,
 Apoi ceilalți,
 Apoi părinții,
 Apoi bunicii.
 Scara inversă...
 Și n-ai cum să te ascunzi
 Vei muri luptând pentru pace.
 Și chiar va fi pace.
 Și tu vei lupta în frunte
 Și nici nu va mai fi nevoie de război
 Și războiul va fi chiar pacea
 Și nici usturoiul nu-ți va folosi la nimic.
 I a holeră mai avea efect.
 Dar asta a fost demult.
 Și la ciumă mai avea efect
 Dar asta a fost demult.
 De altfel nici nu va mai fi usturoi.

În noi cu invizibilul se va da
 Ori s-a dat?
 Au! Au!

Parcă aud vaiete.
 Turmele pasc liniștite stronțiu pe tăpșane
 Și perioada de înjumătățire
 E foarte lungă.

Mai 1986

LA CHEREM

De mulți ce sunt, întunecă largi uliți
 Și viermuie pe trupul blândeii țări –
 O oaste colosală, nu cu suliti,
 Ci cu mandate, bice – amenințări –

Buzunăresc, cotrobăie prin poduri
 Distrug hrisoave, răscolesc sertare,
 Ei, vameșii cumplitelor exoduri
 Ale ființei noastre-n destrămare.

Ne-ai dat pe mâna lor, o, Doamne sfinte,
 – Obor de vite, scoase la mezat –
 De șapte ori se-ntoarseră-n morminte
 Strămoșii – și la urmă – i-am arat –

Arc de neliniști și de spasme ghem,
 Trăim cu ziua, la al cui cherem?

Martie 1987

MĂNĂSTIREA GORIAN

În peșteră
 Dumnezeu a făcut acoperiș
 De piatră
 Mănăstirii
 Odată pentru totdeauna.

Apa a încetat să picure
 Ca într-un ochi
 Stalactitele și stalacmitele
 Ce își refuză arhitectura
 Se mulțumesc să-i susțină
 Rugăciunea zilnică.

Octombrie 1987

ACUM, ACUM

În peșteră are de gând să plouă.
A și început să picure
De vreun mileniu și ceva.

Acum, acum
Se pornește și ploaia.
Norii adunați în suflete
Se răzbună.
Să ne ascundem sub stalacmite,
Să fim stalactite.
Lilieci, vampiri de caverne,
Dați-vă la o parte!
Ursus spaeleus, fugi frate!
Noroc că nu bate vântul
Să-i împrăstie.

Peștera Muierilor, 1988

CONSTANTA D.S.

Îmbătrânește și
Dumnezeu:
A-nceput să vadă iar
Fără ochelari.

– Degeaba te ascunzi
În faptele tale,
Îmi spune, sfătos
Distanța dintre noi
Rămâne constantă.

– O vom numi
Constanta D.S.,
(D = Dumnezeu, S = Sorescu)
Relație în care S
Care poate însemna și *sunt*,
Adică oricare *eu*, rămâne
Mereu la periferie,
Orice ar face.

– Numește-o cum vrei
Te văd bine mereu
Te văd aproape ca în copilărie.

Maastricht, 8 mai 1989

BUDVA

Numele oraşului a fost scris pe piatră
 Cu vreo patru secole înainte de Cristos.
 Dar nu s-a scris că nu mă voi scălda în golfu-i,
 Azi, 15 august 1989.

Totul ar fi trebuit scris exact pe piatră,
 Dacă vechii greci au fost ei atât de pricepuți
 Și de harnici, încă,
 Înainte de Cristos
 Totul să fi fost scris –
 Aici – pietre văd destule în jur,
 Înregistrat exact –
 Numele, întâmplările și
 Biografia noastră –
 Asta desigur, pe scurt.

Sau poate că s-a și scris
 Dar nu s-au găsit încă pietrele?

[15 august 1989]

VINE

Iată o scrumieră
 Întoarsă cu carapacea în sus,
 Mergând cu un fel de chiștoace
 Și fumând discret lungul drumului.

Broască țestoasă
 Voind să ajungă de la Budva la Dubrovnic
 A luat-o pe uscat,
 Ca să scurteze drumul.

Carapacea îi e garantată
 Pentru șapte sute de ani,
 Dar dacă o vedeți în fața voastră
 Pe autostradă, lipa-lipa
 Faceți-i loc, dați-i prioritate
 E în concurs, vine din antichitate:
 Ea încă se mai întrece cu Ahile.

August 1989,
 în drum de la Budva la Dubrovnic

ȘI DE ATUNCI, PE GARDURI

Găina ce făcea tot ouă roșii,
De Paști, a fost răpită mai demult.
Interogată ce i-au fost strămoșii
A cârâit tot mistic și ocult.

Au fost luați apoi la rând cocoșii
Și de atunci, pe garduri eu ascult
Doar toboșari ce cântă zorii roșii –
Un cucurigu sumbru și incult.

Idilic, pomii nu mai dau în floare,
Stau înghețați sub cerul mat și trist,
Întreținând delirul ateist,
Că-i bine să muncești în sărbătoare.

Și stai la coadă, vine Anticrist,
Răbdări prăjite dând la fiecare.

1989

PRAG

Lui Oskar Pastior

Imediat ce depășesc digul,
Venind dinspre mare,
Norii
Au o cădere bruscă.

Goluri teribile de aer
Îi țin tot într-o zdruncinătură.
(Țările de Jos sunt într-adevăr)
Sub nivelul mării,
Dar nivelul de viață e ridicat
Și acest contrast
Creează diferiți curenți)

Picăturile chiar își șoptesc între ele,
Cu puțin înainte de-a atinge
Coasta:
Atenție! Urmează Țările de Jos.
Legăți-vă centurile de siguranță.

Miercuri, 27 mai

În avion de la Dublin la Rotterdam

STAȚI BLÂND

O mie de ani încă nu-i momentul
Să ne simțim acasă-n pielea noastră –
Ne va-nghiți pe toți, pe rând, curentul
Sau mlaștina, cu voia dumneavoastră.

Degeaba schimbăm florile în glastră,
Căci lujerul plantat ni-i pe ghiventul
Ce se tot strânge – și simțim tridentul
Cum ne răscoală sufletu-n fereastră.

De doruri întărcați copii orfani,
Trăim ca vântul: numai din oftat
Mesaje triste de la șobolani
Primim lângă canalul desfundat:

„Stați blând, dezastru-a fost planificat
Pe încă una mie nouă ani.“

1990

FLUX ȘI REFLUX

Copacul din care se fac arcuri...
Se încordează în vânt
Trimite săgeți imagine

Zările sunt ele însele arcuri
Încordate
Flori galbene săgetează pe coastă

Numai săgeata râului văjâie într-o singură direcție
Spre pieptul mării
Numit Atlantic

Narrow Water, 1990

OCHII ȘI ȚINEREA DE MINTE

Caută câte un lucru,
 Caută cu disperare
 Până își pierde ochelarii.
 Atunci începe să răscolească pământul
 După ochelari.
 Îi caută până –
 Și găsește primul obiect căutat.
 Între timp, îi revine vederea:
 A uitat că nu vede fără ochelari.

4 decembrie 1992

AFACERE, CU NISIP

Cât vezi cu ochii numai nisip.
 Nisip peste tot.

Îmi vine în minte gluma aia
 Cu scafandru englez, mergând spre deșert,
 Echipat cu labe în picioare
 Cu rezervoarele de oxigen în spinare,
 Cu masca pe figură, muștiucul între dinți.

Vede un beduin. Îi face semn: Sir,
 – Yes.
 – Cât mai e până la mare?
 – Vreo mie cinci sute de kilometri.
 – Mă spurc în plaja voastră.

Zburăm de câteva ore peste deșert?
 De-a curmezișul peste Algeria, Libia,
 Mauritania, Senegal, spre Dakar. (Prima escală)
 Umbra avionului pare o caravană palidă.

Și zborul nostru pare o afacere cu nisip.
 O clepsidră care-a luat-o razna.

În avion peste Sahara, 1992

ACEASTĂ STARE

În moarte se respiră greu,
În schimb e veșnică: mereu
Voi respira și tot mai greu
Această stare de ne-eu.

Aprilie 1993

CU OCHII PE CEAS...

Cu ochii pe ceas,
Urmărești scufundarea soarelui,
Sub marginile orizontului,
Topirea realului în ireal,
Transformarea concretului în magie,
Ca și când ai aștepta
Ca pilula înghițită
Să-ți ajungă în stomac.

Efectul va fi, oricum, benefic:
Linistire, somn, regenerare prin vise,
Creștere în greutate, poftă de viață...

Depinde câte răsărituri și apusuri de soare
Ți-a scris – necitez – doctorul...
Pe rețeta din genă.

Noiembrie 1993

CEI SORTIȚI

Cei sortiți să ajungă
 La nivelul rădăcinilor,
 Ar trebui, înainte de moarte,
 Să poară hălădui
 La nivelul coroanelor.

Așa, măcar o vreme,
 De ochii lumii –
 Printre păsări și frunze,
 De dragul simetriei
 Care trebuie să existe în toate.

Dă-mi, Doamne,
 Acel suflu grozav
 Care să mă spulbere pe poteci de aer,
 Sus, în clarul esențelor,
 Peste fapte și întâmplări,
 Peste propria-mi greutate,
 Care a și început să se depună
 La rădăcina lumii.

Noiembrie 1993

VRAJA MĂRII

Penelopa
 Tot încerca să-l recupereze
 Pe iscusitul Ulise cu o pânză
 Care simboliza plasa mării,
 Ce se înnoadă și se deznoadă
 Ritmic

Ajungând acasă,
 Abia în Evul Mediu,
 Iscusitul Ulise,
 Furios,
 A vrut s-o ardă pe rug
 Pentru vrăjitorie.

Norocul Penelopei:
 Focul grecesc al lui Arhimede,
 Neîntrebuințat de mult,
 N-a mai funcționat –
 Și pânza albastră a mării
 N-a mai luat foc.

SCHIMB

Schimb mituri noi,
 Luate cu amănuntul
 Mitul investitorului străin,
 Mitul disidentului,
 Mitul armatorului grec ș.a.m.d.
 Contra mitologie greacă
 Luată *en gros!*

GRECIA

Grecia,
 Își pune trecutul în față
 Ca pe un scut de aur
 Frumos împodobit.

În spatele scutului e
 Viitorul,
 Dar scutul strălucește mai tare
 Decât soarele.

Statuile stau în pământ
 Ca guliile, ca țelina și ca ridichile.

Arheologii se cocoșează peste câmpuri
 Ca țăranii toamna,
 Trăgând de foi o mitologie
 Ce se dovedește an de an tot mai fertilă.

DELFI

Într-un templu păgân
Lumini păgâne:
Chiparoșii!...

Câte o literă sărită din tăblițe,
Țipă ca un copil rătăcit
Și mă întrebă:
– Nene, n-ai văzut-o pe
„Cunoaște-te pe tine însuți?”

TEBA

Toți au furat ce au crezut
Că e al lor
Din Teba.
Au mai rămas aici pietroaiele
Cele mari
Și pulberea
Și această căldură toridă
Din care luăm și noi câte
Ceva – puțin delir –
Și... un sentiment de grandoare.

STĂM ÎN NINSOARE...

Stăm în ninsoare, ca sub faruri
Iepuri hipnotizați, în drum –
Aruncă ura-n noi cu zaruri,
Scrise cu negură și fum.

Și, ca pe iepuri, din zăpadă,
Ne ia o mână, de urechi –
Ne minte timpul și ne pradă
Cu șiretlicuri noi și vechi.

Privind cum luna se dislocă
Din al nămeților grătar
Încerc, un sentiment de focă
Ce aburește un ghetar.

Muşcat de ochiul ei, rotund,
M-ascund în mine, mai adfund.

Craiova, 6 ianuarie '94

NEVESTICA

Luând-o în brațe
După un tineresc ritual
I s-a îngrășat în brațe, în câteva secunde
Cu 42,200 kg.

N-a mai ajuns cu ea până la pat
S-a prăbușit pe covor –
Un persan, cumpărat după multe economii
Și lupte cu scumpirea galopantă –
S-a prăbușit gâfâind pe covor
Într-o criză groaznică de sciatică.

Se întâmplă lucruri ciudate –
Iarăși o ploaie de stele...
Urmăriseră – cu puțin înainte, foarte romantic
Curgerea de meteoriți din constelația Gama –
Același fenomen cosmic, dând efecte contrare:
Ei dăruindu-i un extraordinar plus de motive
Lui luându-i.

De atunci fac dimineța gimnastică.
Aceleași figuri –

Ea să slăbească, el să se îngrăse.
 Totul e posibil dacă îți este clar scopul –
 Ce vrei să realizezi în viață.

17 aprilie 1994

* * *

[CÂND ASCULT MUZICA ROCK]

Când ascult muzica rock,
 Vreun concert mult, mult lăudat,
 Când toate obiectele din jur
 Vibrează să-și sară din țâțâni
 Când se zbugiumă fibra în lucruri
 Din cauza tobelor care bubuie ca gerul năpraznic
 Cel de crapă lemnele și pietrele,
 Iar cimbalele cad în transă din
 Secundă-n secundă...
 Mă întreb:
 Ce-o fi făcând în timpul acesta
 Cornul englez?

Desigur și cimbalele sunt instrumente
 Tobele bine întinse pe timpanul nostru
 Își au rostul lor, alăturile la fel.

Rockul e tot o muzică, nu?
 Concertul e bun
 Dar nu preget să mă întreb:
 Unde o fi cornul englez
 Și pădurea din noi.

Singapore, 1994

GÂTUIREA FLUVIULUI VITAL

Uneori știi de gâtuirea
 Fluviului vital –
 Apatie, stare aproape letargică –
 Din cauza epuizării
 Fizice –
 Mă apasă pe înveliş.

21 ianuarie 1995

STÂNA STANII

Ce e o stână? E o curte
 Stau oi în ea – cu lațe scurte
 Și minte lungă, da, de oaie,
 Intră prin strungă. Stau în ploaie.

Și doarme pe urechea surdă
 Ciobanul cu chimir de urdă –
 Saltea și țol îi e cojocul,
 Iar ploaia iarăși stinse focul.

Dulăii nu dorm. Dau să latre
 Chifnesc la stelele mulatre,
 (Amestecate-acum cu norii)
 Și i-auzi: Sus se-ntorc cocorii.

Mai 1995

PEISAJ

Râpă cu oi și cal pe mal
Iar calul paște iarbă verde
O stână-n râpă mi se pierde
Ciobanul cântă din caval.

O barză vine să desmierde
Și alta țipă sus pe deal
Alt cal și altă iarbă verde
Măgar cu cergă în aval
Pe Olt – tot stână – să ne ierte.

Mai 1995

SONDE ÎN VIE

Straniu peisaj: sonde în vie –
Viță de vie înaintând în șiruri, falnice
Și pe deasupra gâtul de cocostârc al sondelor.

Pământul produce deopotrivă
Petrol și vin.

Numai că țăranii, primăvara,
Întrerup sondele
Să tășnească bogăția vinului
În ciorchini dolofani ca niște noatini.

Toamna, după ce au cules viile
Și au sărbătorit, au dansat, au
Cântat și au adus ofrande –
Conectează
Sondele la zăcământul imens.

Podgoreni de vie și de sonde
Sunt bucuroși de solul lor
Atât de fertil!
Țăranul îi zice țăranii:

– Te pup țărăna cu două fete!
Îngenunche și sărută țărăna.

Sonde, viță de vie
Și oamenii sărutând țărăna –
Ciudat peisaj la Seciu.

31 martie 1996, Seciu, lângă Ploiești

BIOGRAFIE

Când mă uit în urmă,
Ia viața mea,
Mă văd mereu în urmărirea unei idei.

Timid, emoționat, cu niște flori, cam veștede în mână,
O studiez de la distanță, îi dau târcoale,
Încerc să intru în vorbă.

„Parcă ne-am cunoscut... Unde ne-am întâlnit?”

„Sunt o frumoasă locuțiune latină“.

Rămân fără replică.

Sau: „Sunt din Spinoza“

(„Care-o fi? Care-o fi, că le-am luat la rând“)

A, da, da... îmi amintesc. Vă stătea foarte bine acolo,

În Kant...

– În Spinoza...

– Așa, în Spinoza... acolo ne-am întâlnit.

Unele mă acceptă așa cum sunt –

(Intuind intențiile mele serioase)

Câte una mă mai și repede – la început –

– „Nu-ți e rușine, bădăranule?! Drept cine mă iei?“

(Vreo palmă nu mi s-a întâmplat să primesc).

M-am bătut și în duel – când a fost cazul –
 Apărând onoarea iubitei.
 Am avut noroc: cei mai mulți nu se prezentau
 Am așteptat ca prostul, numărând pașii corespunzători,
 Jonglând cu spada, fentând,
 Stând de vorbă cu martorii –
 (Am făcut adevărate colocvii
 Internaționale cu martorii,
 În așteptarea lașilor curtezani.)

Da, în noaptea de insomnie, când mă uit,
 Lucid în urmă
 Văd ca pe o alee cu plopi,
 O lungă galerie de idei frumoase,
 Cu care am petrecut minunate momente de desfătare.
 Ca să fiu sincer – tot felul de momente,
 Mergând de la sublim până la ridicol –
 Idile nevinovate, amoruri pătimase,
 Scandaluri mai mult sau
 Mai puțin publice... dar ce sare au dat acestea,
 Una peste alta:
 Ce sare și ce sens extraordinar au dat vieții

Un Don Juan livresc,
 În căutarea ideii în sine.
 (Până acum n-am văzut-o încă la față,
 Dar, probabil, nici nu mai e nevoie –
 Căutarea ei... e totul).

Așa se explică prosperitatea trăirii,
 Fantasticul și candoarea unei naivități,
 Aparent otova,
 Dar, în fond,
 Oțelite – ca un pumnal înfășurat într-o eșarfă.

Este poate și o carență majoră
 A vieții mele... mereu cu electricitatea
 Pipăirii noului,
 Surâzând la vârful degetelor –
 Făcând un zbenghi pe fruntea zilelor.
 Mereu cu buchetul acela de flori –
 Cam veștede de emoție – în mână
 Mereu îndrăgostit, mereu disponibil...

SCRIBUL

Mă vizitează tot mai rar
 Respirația –
 Nu mai respir – deci nu mai scriu,
 Prin urmare, nu mai trăiesc.

Și acum întreb:
 Porția mea de aer – rămasă
 (Că m-am dus înainte de vreme)
 Folosește la ceva?
 Măcar să se fi împărțit la săraci
 (Dacă ar fi posibil)
 Dar e o economie de neînțeles
 A neantului –

Și mai departe:
 Ce mai aveam eu de pus pe papyrus,
 Cine va scrie? Căci nici un fir de nisip
 Nu seamănă cu altul –
 Ce pană să se înnoade exact
 La firul meu început?!

Și tocmai căzusem
 Pe-o mină de subiecte, teme grozave –
 Îmi încropisem – zbârnâia – stilul.

Sau măcar cine îmi va înțelege însemnările
 Pe care n-am reușit să le pun în ordine?
 Răspunzi tu
 La aceste întrebări simple, de bun simț,
 Neantule pur?

BIBLIOTECA

Ce bine că toate aceste cărți
 Au fost scrise!
 Nu trebuie să le mai scriu eu
 S-o iau de la capăt,
 Să-mi frământ mintea.

Mă uit la fiecare titlu –
 Vărându-mi nasul și, silabisind,
 Și, cu fiecare tom,
 Parcă mi se ia o piatră de pe inimă.

Mă apăsau toate aceste lumi de gânduri
 Care erau ca o nebuloasă și în mîntea mea –
 (Cred că ne naștem cu virtualitatea de a trăi fiecare
 Experiența tuturor [celor] dinaintea noastră).

Bine ați făcut – le zic autorilor vechi și mai noi,
 Frunzărind cotoare și pagini de gardă –
 (Sunt înnebunit după paginile de gardă!)
 Bine ați făcut că ați scris toate astea la timp
 Că n-ați fost deloc, dar deloc leneși
 Și n-ați lăsat totul pe mine!...

TÂRG ȘI ARĂTURĂ

Oraș fără ruine, oraș fără biserici,
 Firide cu feștile ard ochii tăi eterici...
 Și nu miroase-a ceară sfințită în pronaos,
 Duc străzile în pantă spre margine de haos.

Și haosul se-ntoarce pe prima crăpătură
 Ca un poștaș ce-ți vără scrisoarea pe sub ușă,
 Răscruce de cutremur o cruce-i orice ușă –
 Și centru-i epicentru și-i târg și arătură.

Și, zilnic, se dărâmă și, zilnic, se îngroapă
 E-o secetă afară și, în adânc, o apă
 Ce saltă ca pe-o tavă în mâini de Salomee,
 Mii capete tăiate de bey ca mici trofee.

Dar nimeni nu dansează și, fără de cuvinte,
 Istoria, ea însăși, nu se mai ține minte.
 Mereu tot dă să-nceapă, mereu se răzgândește,
 Oraș fără ruine silabisind turcește!

Silabisind grecește, silabisind oricum,
 Dezastre, prădăciune, năvale, molimi, fum
 Și-n batiștea pierzării, mi-am pus a casei talpă,
 Aceste bărne late, această zdreanță albă,

Cămașa mea, semn pașnic, suit pe-acoperiș...
 Cât de potrivit locul și vremea de pieziș,
 Dă, Doamne, în orașul ruinat făr' de ruine
 Izbeliștea să piară, lovindu-se de mine.

DE ALES

Scrisul ca o formă de viață,
 Înțeleasă ca o concentrare maximă –
 (Până la extaz).
 Dacă nu scriu un timp,
 Ochii îmi fug în fundul capului.

Trebuie să mă frec la ochi,
 Să nu scape de tot înăuntru...
 Și nu mă simt în apele mele,
 Și parcă n-am aer, mi-e rău.

Dacă scriu prea mult,
 Ochii mi se bulbucează,
 Îmi ies din orbite,
 Parcă ar dori să vadă mai de aproape
 „Lucrul în sine“.

„De ales calea de mijloc“
 Găsesc notat în jurnalul meu,
 În fiecare dimineață.
 (Și un „P.S.: Cine te-mpiedică?“)

M-AM SIMȚIT PRIVIT

Parcă te-ar atinge un păianjen
 Cu picioare lungi, din lună.
 Parcă ar merge pe tine
 O cohortă-ntreagă de păianjeni.

Am întors de câteva ori capul, speriat,
 Nu era nimeni!
 M-am oprit, am cercetat –
 Nimeni nu se uită la mine –
 Cine naiba să se uite!

Și iarăși, pornind,
 Aceeași jenă pricinuită
 De-o insistentă privire,
 Îndreptată asupra mea.

M-am enervat, m-am împiedicat,
 Era să dau într-o groapă...
 Senzația a persistat toată ziua.
 Noaptea, până spre zori, am rătăcit pe străzi,
 Tulburat –
 Până când a trecut cometa...

Nu suport să mă privească cineva din spate,
 Am strigat în urma cometei.

PARANTEZA

Să deschizi o paranteză
 Și să n-o mai închizi niciodată...
 Să știi că nu se mai închide cât îți hăul,
 Ca o rană care nu se poate vindeca
 Decât într-un singur fel...

Mirosul de mâl proaspăt
 Al ziarelor de dimineață,
 Mâl în care se zbate somnul
 Somnul meu, prins în plase
 De intrigi, infamii, mizerii.

„Domnule, îmi spune cineva, în nori,
 E o țară acolo în est, unde metoda
 de cunoaștere
 Este confuzia, iar forma de comunicare –
 delirul.“

O cunoști?
 O țară... Începe cu litera R...
 Și are în ea niște imbecili care se numesc...
 Cutare și cutare. (Lista rămâne deschisă)

Nu poate fi vorba de (...), zic.
 Iar acești imbecili – cutare și cutare –

Lista rămâne deschisă –
 Nu există! Pur și simplu nu există!
 Pentru că, într-adevăr,
 Ei sunt nemernici.

Zburam prin nori, peste nori,
 Într-un balon de oxigen, cârpit ca vai de el –
 Căci aceasta e situația –
 Pe care încercam să-l aduc pe pământ,
 Să mai avem cu toții o gură de aer.
 În timp ce „vitejii“, „iluzorii“, din málul pângărit,
 Încordau spre el praștiile...
 Naivii, credeau că au de-a face
 Chiar cu un balon.

FĂPTAȘUL

Ca un hârciog,
 Care ar depozita imagini,
 Organizez altfel lumea,
 Și-o ascund în suflet.

Temător,
 Mă uit în toate părțile,
 Cu auzul ager,
 Respirația gâfâită.

Culeg spice din trăirea voastră,
 Boabe de durere
 Cuvinte simple,
 Având în spatele lor
 Reflectorul unei imense energii.

Făptașul culesului magic,
 Prea trecător ca să mă înfrupt
 Din agoniseală,

Eu, culegătorul din urma culesului.

CUNOAȘTERE PRIN CONFUZIE ȘI COMUNICARE PRIN DELIR

Dacă tu, Doamne,
Mă cunoști prin confuzie,
Confundându-mă mereu cu altul,
Atunci și eu
Voi comunica iar cu
Tine,
Prin delir.

Te rog ascultă și azi
Delirul meu.

Dar mai întâi,
Privește deșertul în care
Vorbesc.
Așa-i că îți place?

Idioții aceștia care mă îngână
Fac parte dintr-un cortegiu
Întâmplător de damblagii,
Sunt și ei în trecere, nu lua seama!...

CE MAGNET...

Ce magnet pervers
Mai sunt și eu:
Atrag hârtii,
În loc să culeg metale...

Îmi pun piedică pe străzi
Hârtiile
Mă-mbrâncesc,
Se lipesc de mine
Ca de-un afișier.

Când trec pe lângă bibliotecă,
Un frison apucă brusc
Rafturile,
Cărțile parcă au tremurici.

Nici n-ai zice că am
Atâta stranie forță în mine,
Când mă vezi rostogolindu-mă aiurea
Pe străzi,
Șters și mototolit

OCUPAȚIE

Pe masă, o sticlă de apă minerală,
Din care s-a băut un sfert,
Ca o natură statică
Pentru un pictor sărac.

Mă uit atent
Cum se formează bulele de aer,
La fundul sticlei și cum, una după alta –
Acum una – mai târziu alta –
Tâsnesc spre suprafață.

Se întâmplă ceva misterios acolo jos
Și, ca la un ordin, se nasc mărgăritarele astea
Și o zbughesc, dansând. –
Parașute întoarse, care cad în sus,
Punând în paranteză legile gravitației...

Or fi gura de oxigen
Pe care o așteaptă fiecare?

Ce caută bulele,
Nenorocitele astea de bule
La suprafață?

Asta mă tot întreb eu
De trei ceasuri.

SĂ TRECI PESTE MARE UN OU

Să treci peste mare un ou,
 Odată cu tine să zboare,
 Un suflu, un fel de ecou
 Al aripei, clipei datoare.

Și alb și rotund și sfielnic,
 O curbă descrie ușor,
 Tărâmul nicicând nu-i prielnic,
 Un zbor ce clocește alt zbor.

Și jos sunt talazuri grozave,
 Ca pături pe cai aburind,
 Adâncul ascunde epave,
 Din frânte lopeți clipocind.

Și oul cu pasărea zboară
 Și care pe care se cară?

MARATONIST

Pușlamalele jucau țintar,
 Aproape de linia de sosire.
 (Ascunși după cotitură, într-un boschet,
 Cu șprîtache în nas).

Maratonistul, ca un ciclon în expansiune
 Venea gâfâind de departe.
 Numai suflu, numai stare de scânteii
 La atingerea pistei.

Îl zăresc, – intră pe pistă, la cotitură,
 Mimează oboseala
 Sprintează,
 Și trec primii linia de sosire.
 Evident, un nou record mondial – filmat,
 La maratonul de patruzeci de ani de dictatură.
 Sunt purtați pe sus de mulțimea în delir,
 Aplaudați, decorați, recompensați – făcuți ambasadori.

Sosește maratonistul – și, puțin în urma lui, plutonul...
 Convins că a câștigat –
 Picioarele îi sunt ca ghiulelele –
 Crede că va cădea de cum
 Va atinge linia de sosire.

– Huo! Huo! I se răspunde de pe margine,
Uite-l și pe ăsta! Huo!...

El face ochii mari – nu înțelege nimic –
– Domnilor! Dar e o confuzie -- mai zice –
Și cade
Urât de tot plutonul care vine din urmă.

TICUL VÂSLEI

O vâslă pe mare
Se ridică și se înfigea singură în val.
Clipocind ușor, sparge zările
Fără odihnă, cutreieră marea.

O asimetrie care se încăpățânează
Să existe. Ai zice:
O pasăre lovită într-o aripă,
Care se zbate.

Rămasă de la cine știe ce naufragiu,
Își continuă mersul.
Mulți o urmăresc de pe țărm,
Minunându-se cum înaintează singură,
Ce energie secretă alimentează
Pulsația ei disperată.

Ea aude în noi adânc
Un icnet străvechi de galeră.

* * *

[PE ȚĂRMUL MĂRILOR]

Pe țărmul mărilor,
Al oceanelor,
Pe malul lacurilor, al fluviilor,
Mă trage curentul...

O lacrimă, dacă
E pe aproape, pe o geană –
Mă trezesc noaptea fără motiv.
Stau în capul oaselor
Și oftez:
Ah junghiul,
Apei
Din mine!...

MESAJE

Ca porumbel dormind pe frize
De vechi clădiri, în cuiburi moi,
Ca pescăruși aduși de brize
În albul visului șuvoi.

Din suflet se desprind banchize,
Purtând mesaje de-apoi,
Scrise de viscole și ploii
În alfabetul mării crize.

Citindu-le cu strânse buze,
În amintiri încerci să-noți
Și, printre valve de meduze,
Te zbați să ieși la mal, nu poți.

Vini învechite vin s-acuze.
Ești la cheremul unor hoți.

SE-NTREABĂ...

Slăbește moartea sau îngrășă?
Se-ntreabă morții între ei,
Stând în mominte ca în fașă
Cu veșnicia peste ei.

Și n-ar răspunde la-ntrebare,
Oricum, destul de fără rost,
De n-ar fi dracii cu... cântare,
Pe care-i suie, contra post.

Concluzia: prin cimitire,
Sub impasibilele cruci,
Totul înseamnă mistuire,
Problema e pe cine-mbuci.

Și dincolo de rău, de bine
Vuieste El, căzând în sine.

„PAR DÉLICATESSE“

Se temea să respire din plin
Pentru a nu deranja masa de aer din jur,
Creând un gol anticiclonic prea mare
Cu apriga robustețe a plămânilor săi.

Dar tocmai asta trebuia să facă!
Neconsumată,
Rația de aer, repartizată la naștere,
S-a răzbunat,
Oxidându-l pe dinafară

NEGRU-CORB

N-am cu ce scrie epopeea
 C-au dispărut corbii din Europa,
 Pana lor neagră-corb, înmuiată-n baladă,
 Câte sute de ani ne-a cântat?

Aud c-ar mai fi o pereche de corbi
 În nisipurile Deliborului,
 Prin Balcani pe jos, după cuiburi de corbi.
 N-am mai auzit un corb din balada cu Gruia lui Novac,
 Ultimul care mi-a vorbit de ei a fost Edgar Alan Poe,

Pentru leşurile atomice
 Cer măcar croncănituri medievale,
 Bocitoare negre medievale,
 Ca să se respecte măcar tradiția!

PROFET ÎN ȚARA LUI

Se citește Cioran în tren, pe toate liniile
 (Chiar și pe cele moarte),
 În depouri și la triaj.
 Disperații își administrează
 Culmi ale disperării, în România.

E o voluptate nemaipomenită să te lași
 Contaminat cu eșec, rău, neant –
 Silogismele amărăciunii dau leșinuri de plăcere,
 Spectrul ruinei apare ca un fel de Eden,
 Mult mai plauzibil.
 Nimicul în fuziune continuă tulbură mințile.

Nu v-am spus eu, domnule Cioran,
 C-o să ajungeți filosoful preferat al sfârșitului de mileniu,
 Al sfârșitului lumii?

Omul – m-am convins – e doar *sosia* de serviciu
 Făcând, la Paris, oficiul de primire,
 Îndatoritor cu admiratorii și plin de bună-credință,
 În timp ce filosoful meditează pe undeva prin Tibet,
 Lângă cea mai aridă crăpătură din podiș,
 Numărând particolele aerului rarefiat
 Și mulgând un yak.

Cioran – omul care merge întotdeauna în sensul
Neajungerii
A poposit în România.

Cu textul lui care cântă,
Cu Biblia lui numai apocalips,
Unde cuvintele, subliniate, țin loc de rimă,
El – numai conștiință a suferinței, numai cădere –

Bine ați venit acasă, domnule Cioran –
Ne-ați luat pe nepregătite,
Iertați deranjul,

E numai haos, nimicnicie,
Amărăciune – fără silogism – rătăcire, beznă...

Ați ajuns la timp,
Pentru a o lua de la început
Cu disperarea.

* * *

[SĂ IUBEȘTI...]

Să iubești a doua oară aceeași femeie,
Crezând că e prima dată
Să scrii a doua oară
Același poem,
Uitând că l-ai mai scris.

EUGEN IONESCU
L-A LUAT PE „NU“ ÎN BRAȚE

Eu văd un om
Ducând pe „nu“ în brațe
Între Slatina și București,
Între București și Paris,
Între Paris și Tokio și New York,
Și iarăși la Paris...
Un om mărunțel
Cu „nu“ în brațe.

„Nu“-ul său e universal,
Dar e „*d'origine roumaine*“.

Un ins tot mai șubrezit,
Ducând în brațe un „nu“, tot mai rotund.

Acum a plecat cu el la Dumnezeu
Și, în drum, tocmai trece din nou
Prin locurile noastre.

Cel puțin un „da“ din „dada“
E de origine română.
Am dat literaturii universale
Un „da“ și un „nu“.
Mai mult nu se putea!

OMUL CAVERNELOR

Stă în fața peșterii
Și îmbie trecătorii
Să intre.
– Vino, să-ți arăt ceva omule,
Semenul meu, frate,
Întârzie o secundă,
Unde te duci?

Înșii dau din mâini a lehamite –
Sunt grăbiți.
Și ce să mai caute acolo,
Am ieșit de mult din caverne.

– Vino, domnule, să-ți arăt bizonii mei,
Zice omul cavernelor exasperat.
Sunt extraordinari, mă și mir cum mi-au reușit...
Dau o impresie de viață, nu?
Hai să comentăm fenomenul
Să văd dacă e cazul să merg mai departe
Ah, ce bucurie e să poți desena pe pereții goi
Hai, să-ți arăt bizonii mei.

Sunt câteva turme, aici la intrare!
Hai să vezi doar doi-trei...

Să vezi măcar unul...
 Bizonul mugind
 Sau renul pascănd
 Sau un cal speriat.

Dar cine să-l asculte?
 Am ieșit de mult din caverne...

OBICEI

De obicei, ocașii erau întâmpinați
 Cum se cuvine, după datină:
 Cu pâine și sare.
 Când să guste li se lua pâinea,
 Lăsându-li-se doar sarea,
 Pe care trebuiau s-o scoată chiar ei,
 Lovind în munte, cu bolovanii și lanțurile de la
 Picioare.

Când ieșeau, după zece-cincisprezece ani,
 Iarăși – după datină –
 O codană le întindea fără nici o prefăcătorie
 Tradiționala pâine și sare.
 Cânta fanfara, era frumos!...
 Ezitau o clipă, gustau –
 Ciudat, sarea nu le mai plăcea!

LOC PENTRU POEZIE

În timp ce cântă
El este împuşcat

Vânătorii
Nu se pot apropia și nu-l pot ochi
Decât atunci când, năpădit de dragoste,
Închide ochii în extazul vieții.

Cocoșul de munte
Nu renunță la cântec
O, el știe că va fi ochit
Dar nu renunță la cântec!

CĂLĂTORIE

Plecând mereu,
Încerc să tocesc
Frica de moarte.

VÂRSTE

Cercurile
 La marginea pădurii,
 Așteptând să intre în copaci.

AEROPORT

În sala de așteptare
 Pasagerii, ca niște naufragiați,
 Pe fundul mării,
 Care încă mai respiră.

Gesturi dezordonate,
 Agonice.

Afară, sus, peste nori,
 Când se vor vedea deasupra pământului –
 Se vor simți acasă.

DE CE?

Centrul memoriei
Este undeva în creștet.

S-a scărpinat în cap
Până și-a adus aminte,
Mărunt-mărunt,
Toată viața.

A retrăit cu groază
Până și momentul acela
Penibil.
Al venirii pe lume.
I-a zgâriat timpanul
Primul lui țipăt.

Era atât de copleșitor
Acel țipăt, încât –
Deși aflat într-un moment foarte bun –
A uitat să-și aducă aminte
De ce s-a născut.

JERTFĂ

Tot păgâni am rămas!
Se mai practică încă
Jertfele aduse zeilor.
Orașele prălesc anume
Câini vagabonzi,
Hărăziți celui mai lacom zeu
Zeul șoselelor.

Zilnic vezi la marginea drumului răsturnat caraghios
Câte un dulău, cu un fir de sânge-ntre dinți.
Ieșit să se gudure la trecători
Să-și odihnească ochii în ochiul lor
Să le pupe mâna ca unor sacerdoți,
Dintr-un sentiment absolut gratuit și mistic,
Sunt izbiți de roți, prăvăliți.

Unii râd, zărindu-i,
„Uite javra, cotarla, a crăpat“.

Javrele astea, cotarile, jigodiile
Amărății câini cu urechile blege și ochi curați
Dornici să traverseze strada,
Și apoi să se întoarcă, adulmecând un miros

Care te salută dând din coadă,
 Sunt și ele biete ființe
 Care aprind și întrețin, cu viețile lor modeste
 Ca troscotul de prin șanțuri,
 Lacomul fitil al drumurilor în viteză.

URMĂREȘTE ACEST OM!

De mult, încă din copilărie,
 – Și asta a devenit un obicei –
 Dimineața, înainte de plecare,
 Îmi scot umbra în fața casei.

Și-n timp ce-ni trag haina pe mâneci,
 Îi spun: – Urmărește acest om!

Și umbra se ține după mine, docilă,
 Târâs-grăbiș sau săltând sprintenă
 Prin orașe, țări și coclauri,
 Cum se întâmplă.

Suntem doi care mergem,
 Și mergem și mergem,
 Absorbiți de orizonturi,
 Mistuiți de-o neistovită chemare,
 (Pe care numai eu o aud)
 Pe întortocheate drumuri, care,
 Când se înfundă, în fața noastră,
 Când se cascadează ademenitor.

Și azi-dimineață, cu noaptea în cap,
 Căci mă grăbeam – am scos,
 ca de obicei,

Umbra în fața casei
 Și i-am spus: Urmărește acest om!

Și pentru prima dată umbra a vorbit,
 Zice:
 Mergi prea mult, omule!...
 M-ai deșelat,
 Uite în ce hal m-ai adus,
 Nu te mai urmez.

De-aia stau acum și plâng
 Pe pietroi, aici la răscruce.
 Starea de vacuum îmi taie respirația.
 M-a părăsit umbra, biata de ea!
 Ce-o să mă fac eu acum atât, atât de singur.
 Atât de singur?!

LE CERI LEMN MULT...

Le ceri lemn mult, că te cam miști în cuie
 Și ești așa cât Golgota de mare –
 Încolo, crucea – fiere și sudoare –
 Ți-o porți ușor pe-ngusta cărăruie,

Ce pare-a coborî atunci când suie
 În cer cotind pe lângă câte-o mare,
 Furând din câte-o stea o scăpărare,
 Ca suferința ta să nu apuie.

Și plâns și troznet – zgomotul de fond,
 Și trăznete, izbind în lănci cu pleazna,
 Ci nu se crapă-adânc catapeteasma,
 Degeaba faci cu cruce-al zilei rond.

Și crucea-i strâmbă – cum ți-o măsurară,
 Și lemnu-i te aruncă în afară.

* * *

[VIAȚA A EVOLUAT]

Viața a evoluat
 Moartea a evoluat?
 Toate evoluează,
 Numai moartea nu evoluează.
 Atunci, dacă putem s-o luăm
 Și altfel:
 Dacă moartea n-a evoluat,
 Nici viața n-a evoluat.
 Se întâmplă altceva după moartea
 (Sau morții înșiși)
 Decât ce se întâmplă în urmă
 Cu sute de mii – și
 Milioane de ani? --
 Nu, nici ea nu crapă (moartea) altfel
 Decât o făcea înainte
 Și nici viața nu înfloreste altfel decât...
 Atunci de ce stau eu treaz
 Cu ochii în grindă...
 Și număr stelele – pe cer, le văd
 Fără a le vedea și le număr
 Fără a le da de capăt.
 De ce ele îmi dau de capăt
 (Mă topesc, mă usucă).

Ce să fac eu
 Apăsător de legile chimiei
 Și de această clepsidră de nisip
 A sângelui?

CAPTATIO BENEVOLENTIAE

Neisprăviților,
Minti aiurite,
Vite încălțate!

Tu, cățea în călduri,
Tu, vier puturos
Turmă în doi,
Haită de mâna a șaptea!

Rușinea ochilor mei!
Când vă văd,
Mă trece nădușeala de jenă!
De ce, de ce existenți?
Cu adevărat pozne ale naturii!

Probă vie a neputinței mele,
A lenei în invenție, a unei pauze în creație –
Iviți prin grosolana dibăcie a prostiei,
Într-un vacuum de divinitate!

Ah, ghemotoace de ambiții stupide,
Ciupercărie de dorințe joase!
Gogorita asta cu setea de absolut!
Spanacul „cunoașterii” voastre!

Ah, târâtoarelor!
Înmulțiți-vă în prostie!
Să mergeți pe acest glob pângărit
Până veți cădea jos de pe hartă!

Cât aș da să nu vă mai văd în ochi,
Să nu mai aud de voi,
Creaturi fără noimă!
Dublând jalnic chipul și asemănarea mea

Ca și cutremurul
Blestemul are un suflu sceptic,
Devastator,
Împinși de suflul blestemului,
Departate de grădină,
Luați pe nepregătite *în neglije*,
Jalnici, umani,
Adam și Eva mai auzeau vag,
C-o ureche
Mânia lui Dumnezeu.

PLINIU CEL BĂTRÂN,
CONTEMPLÂND ERUPȚIA VEZUVIULUI

Ce erupție minunată!
Cum joacă flăcările pe cer
Ca limbi de balaur care au stat
Închise în măruntaiele pământului.
Va fi, în sfârșit, apă caldă
La Pompei
Și, poate, chiar la Torre del Greco

Bătrânul meu câine,
Uitat în lanț,
Va scăpa, în sfârșit, de pureci
Căci sulful cu damful lui greu,
Gonește insectele.

Ca după orice erupție reușită
Va răsări, în sfârșit, pe versanți
Acea floare galbenă numită *ginestra*,
Foarte folositoare inspirației.

Deocamdată, văd că am probleme cu respirația,
Capul îmi e greu, mă înăbuș
Ce păcat că mor,
Alții îmi vor continua bucuria contemplației,
Admirația fără margini
În fața măreției naturii vii.

O LUNĂ...

O lună galbenă de groază,
Clipește strâmb prin strâmta oază
Și apele-și arată fundul,
Crapă butoaielor rotundul.

Pământul ca plesnit din doage
Hodorogeste-n orice îns –
Un clopot dat-a să se roage
Și dangătul în cer s-a stins.

Neamator de parastase,
Un cimitir vomită oase
Iar spiritul, plutind deasupra,
Nu se mai vede nici cu lupa.

Cum la-nceput a fost Cuvântul,
Ce se purta pe-a apei față,
Acum se pare că doar vântul
Ne va sufla pustiu în față.

Dă, Doamne, să mai țină-o clipă
Această veche schelărie,
Ce, într-a stelelor risipă,
Înalță-un strop de apă vie.

Așa cum lacrima se urcă
 În ochiul meu din mări secate,
 Proptit de tine ca de-o furcă
 A lumii, spune-mi că se poate.

PUNCTUL

Dacă e să mă concentrez
 Într-un singur punct imaginar,
 Eu mă concentrez tot
 Într-un singur punct real.

Mă concentrez, mă concentrez –
 Deslușesc o pădure, meri, peri, tei,
 Văd valve, alge, valuri, valuri...
 Scoici făcând schimb de ecouri,
 De vuiet marin,
 Acea densitate plină de mister
 A unei substanțe primordiale,

Mă văd pe mine – plan îndepărtat –
 Abia mă disting, dar eu –
 Apar apoi și în prim plan,
 Eu, mereu agitat, rău de transpirație,
 Plin de bărbăție, mândru,
 Alergând, strângând, sărutând, mușcând, cântărind,
 Vrând să merg mereu mai departe –

Și iarăși valuri și iarăși scoici,
 Și iarăși scoica...

Mă mai concentrez puțin – tot scoică,
 Vuiet, ecouri la *big-bang* –
 Ce-a mai rămas din el
 Universul într-o singură scoică vuind
 Și eu cu urechea să prind postul, sensul, cauza,
 Efectul, cauza fără efect –
 Plin de bărbăție.

Mă văd dând din coate,
 Mușcând, jurând,
 Plan îndepărtat, – prim plan
 Luând lumea drept martor, universul întreg martor
 Mândru, gelos, pizmaș, fericit, aiurit,
 Într-al noulea cer...
 Cântărind filosofii, probleme încâlcite.

DUPĂ UN NUMĂR...

După un număr de concentrări
 Masive, într-un singur punct
 Se prezintă punctul la mine,
 Zice:
 – Sunt gravidă.
 – Aud?

SOMN

Răsucindu-mă în somn,
 Am atins fără să vreau, cu vârful piciorului
 Ecuatorul –
 Trecea puțin mai la sud
 De capul patului meu –
 Mai fin la pipăit decât o aripioară...
 Noroc că era o linie închipuită,
 Noroc că visam că ating ecuatorul –
 Și nu prima dată, a cincea, a noua
 Oară.

Am impresia că te sâcâi
 I-a spus vârful piciorului meu
 Ecuatorului – te ating cam des
 – Nu, deloc – Mă gâdili și-mi place –
 Poftim idila!

CA LA O VÂNĂTOARE DE LEI...

Ca la o vânătoare de lei, în deșert,
 Plec în orice călătorie,
 Înarmat până-n dinți, firește,
 Dar cu inima strânsă,
 Căci în vânătoarea de pomină
 Eu sunt prada.

Momeala: gazela desprinsă din turmă,
 Care-i face sprinteni pe lei, mușchiuloși,
 Și le înfoaie teribila coamă.

Nu mă las prins totuși,
 De dragul echilibrului ecologic –
 Și eu sunt un animal protejat, nu?
 Și alerg cu limba scoasă
 Peste dune,
 Prin lume. E de necrezut,
 Dar am prins în viața asta
 Cele mai fantastice viteze!

Du-te la vânătoare, tinere nesăbuit,
 Îmi spun în fiecare dimineață
 (Acum ceva mai familiar, „bătrâne nesăbuit“)

Întărâtă, zgândără, zădărește,
 Mergi până lângă culcuș,
 Bagă capul în vizuină,
 Stai sub pomul ăla unde
 Motăie râsul –
 Scutură uriașul cearșaf
 Galben pe care dorm leii.
 Ieși tantoș, stârnește leopardul, tigru pătât,
 Jaguarul, misterioasa puma,
 Întărâtă-i să se ia după tine,
 În celebrele, fioroasele lor
 Salturi.

Fă azi marea călătorie,
 Fă marea călătorie, aia primejdioasă...
 Și, fugind din calea lor, cu limba scoasă
 În drum spre casă, fă și piața.

CHEIA

Cu cheia de la hotel
 Încerc să descui
 Misterul din mormântul
 Faraonului Ramses.

Culmea! Am și reușit
 Dar nu intru – mi-e frică
 Pofțiți dumneavoastră,
 Vă aștept aici
 La ieșirea din mister.

ÎNCĂ

Încă se mai nasc
 În Egipt chipuri
 Asemănătoare lui Ramses
 Sau Tuthancamon
 Se nasc direct *măști*.
 Prestigiul tradiției!

CINE POARTĂ NILUL PE UMERI?

Aș vrea să spun câteva cuvinte despre Nil.
 Întreb, mai întâi, fiindcă am venit
 Mai târziu:
 Oare Nilul a pătruns în literatură?
 Revărsările lui faimoase
 Au fertilizat și poezia?

Mă uit la vasul lui, lunguiet,
 Cum se clatină periodic,
 Fără să se verse prea mult lichid prețios –
 O mică baltă de viață,
 O prelungă pată verde în jur
 Și mă întreb: cine poartă vasul pe umeri?

Pictat cu ibiși și crocodili,
 Și cu o mică de alte păsări și animale,
 Cu pești și cu libelule.

Înțeleg, totul s-a scris aici,
 Cartea morților e pe raftul de colo,
 În biblioteca muntelui sacru.
 Cartea celor vii e închisă în piramidă
 Cu pecete de lespede –
 Totul s-a scris, s-a fișat, a fost pecetluit.

Da, vin târziu aici,
 Îmi dau seama că s-a muncit enorm, cu mintea
 Și cu brațele, desigur – piramidele bat la ochi –
 Dar ce mă interesează pe mine
 Ce-au făcut și-au dres alții?
 Faraonii și preoții –
 Și rostogolirile generațiilor.

În aceste clipe, Nilul șerpuiește
 Și curge *pentru mine* –
 Misterioasele lui izvoare se încordează
 Pentru a-mi insufla energie.
 Sunt plin de bucuria
 Pe care ți-o dă contemplarea esențelor
 Hieratica solemnitate a curgerii veșnice.

Cu picioarele încrucișate sub mine,
 În poziția consacrată rituală,
 Cu papirusul desfăcut pe genunchi
 Înmoi pana într-o picătură de Nil
 Eu, ultimul dintre scribi...

CORABIA

Urcă pe Nil o corabie cu simboluri.
 Vâslași: doi chirurghi cu cap de câine
 De la marginea deșertului. Căini-șacal.
 Specializați în măruntaie.
 Lângă ei, niște coșuri de papirus,
 Desigur pentru viscere –
 Pe catarge, păsări – bufnița,
 Gâsca, rața, ibiși –
 Măști.

– Nu sunt pregătit pentru aceste simboluri, zic.
 Mă mai las fertilizat de Nil,
 Mai stau de vorbă cu crocodilul,
 Tolănit pe nisip.
 – Mai gândește-te, zice,
 Următorul transport de simboluri
 Sosește abia la apusul soarelui:
 Pisici, cobre, cercuri sau pieptene,
 Albine, o vacă (mama zeului Horus)
 Pene, maimuța babuin...

Mai gândește-te, zice,
 Până la apusul soarelui e o veșnicie –
 Mai gândește-te, zice...

UMBRA

N-ai un dezinfectant? zice umbra mea.
 Tocmai vin de la piramide
 Și m-am tăiat în muchea piramidei lui Keops.

Nu știu cum a apus soarele prea brusc
 Și cum eram eu cocoțată,
 Am alunecat brusc, sau nu știu ce s-a întâmplat.

Mi-e teamă de microbii ăștia
 De mii și mii de ani,
 S-ar putea să fie o mână cosmică la mijloc,
 Iar microbii cosmici sunt cei mai răi –
 N-ai un dezinfectant?

– Ce coincidență!
 Și eu m-am tăiat într-o muche.
 Încercam să măsoz înălțimea piramidei cu umbra mea –
 Chiar tu ești aceea –
 După metoda grecului Thales. (Unul din cei șapte
 înțelepți).

Când, deodată, m-am pomenit sângerând.
 Și eu caut un dezinfectant.

Hai la Nil,
 El știe mii de retete...

EGIPTUL

Sufletul meu a pozat pentru sfinx
 Acum câteva mii bune de ani
 (Uite, parc-a fost ieri...)

Un meșter pietrar
 L-a tot observat de la distanță
 Și, de aproape,
 S-a tot învățit în jurul lui.
 L-a bătut ușurel cu degetul,
 Să vadă cum sună –

A încercat să-i prindă forma exactă
 Și-l vedea așa...
 Măreț și straniu – neclintit!

Se lăuda că, din hățisuri și întortocheri,
 Face amplă linie suplă
 Din cea mai teribilă încordare pe limite
 Scoate calm misterios –

Sub ochii mei a executat
 Niște schițe,
 S-a tot agitat meșterul,

A rupt, iar a dres.
(Uitasem cu totul)

A ieșit ceva
Din târășenia asta?

PE PERETELE DE REZERVĂ

Trei imnuri (*ode, priceasne*) am închinat azi Nilului,
Pe un perete de rezervă, pe care-l port în spinare.
(Porția era de cinci, având dreptul la două ștersături).
În primul, îl asemuisem soarelui,
Care are și nu are maluri,
Iar razele lui sunt în același timp aici și acolo –
Noaptea are maluri și *curge* ascuns în sine,
Văzut doar de zeul (care e același lucru)
Iar ziua se revarsă, arătându-se și muritorilor,
Care sunt, de fapt, malurile lui – inundabile
(*Care se lasă cotropite*).

În al doilea, vedeam în el barba faraonului –
Cea proptită în piept – puterea lui, ca și
Coadă de taur –
(*Aluzie la esența divină, comună*)
În al treilea – după prânz,
Am dat să-l compar cu (... *lacună*)
Sleit, toropit de căldură, enervat (*sărindu-mi țandăra*)
Am scris ca pentru mine:

Nilule, bătrâne, copile, mergi (...)
La izvoare (*învârtindu-te, făcând bolborosi*)

Fii tu însuți, frate, surioară (?), mândru de tine,
Căci eu mă dau la o parte (*eu nu-ți voi mai sta în cale*)

Norma de innuri era de cinci, azi, marti.

SUPRAVEGHETORII

Vecinul meu din dreapta le-a scris pe toate,
Corect – dar fără suflu.
Cel din stânga – așa apucat cum e –
Fără măsură, diluat ca (...) (pișatul bouului)
Și lipsit de strecurătoare
Compusese 195 de priceasne (...) (*labărări*)
Până când eu, din greșală, cu cotul
I-am revărsat călimara (*donița*) cu cerneală.

Supraveghetorii – cel de normă și cel de stil –
S-au oprit în dreptul fiecăruia.
Au venit, au cetit, clătînând din cap enigmatic –
Se feresc și ei unul de altul –
Cel cu stilul a zis că mâine
Nu ne bagă decât pe doi (*dintre noi*) în mormânt,
Unde pereții definitivi sunt deja dați cu (...) (muruială),
Ipsos pregătit pentru frescă.

Nilule, mama (...) (ta), surioară (?), frate, dacă nici mâine
(Nu am acces și-)mi pierd (iarăși) pâinea,
(...) în apele tale
Lacrimi amare (...) pe malul... unde (cântă turturica)
Și în loc de cerneala cea neagră...
Însăși hieroglifa trupului meu (...)
Lectură zeului cu ferăstraie (...) pentru consoane.

MUMIE ASTENICĂ

A troznit ceva
 Sau mi s-a părut?
 – Vi s-a părut.
 În piramidă n-a troznit nimic
 De patru mii de ani –
 Nici o mobilă, nimic?
 – Mobila a fost exclusă, de la început,
 Iar piramida nu troznește...
 – Pss... parcă iarăși...
 Ia încordează-ți auzul,
 Poate e ceva șubred,
 Ceva se reasează –

– Nimic nu e șubred
 Totul e bine așezat.

OCHIUL OCHIULUI

Mi se bate ochiul ochiului stâng,
 Mi se bate tot ochiul stâng.
 Visez o apă mare – Grijă, desigur –
 Am vedenii și auziri... (*auzenii*)
 Și amuțenii.

Aud o voce care zice – să mori nu alta – o cifră!
Zice numai cifre.
 Toate par mistice, cabalistice.
 Văd în aer forme – copacul, piramida, vârtejul de aer.
 Văd și pe papirus tot felul de forme.

Toate înseamnă ceva.
 Ori foarte simplu, ori foarte adânc.
 Uite vulturul ăsta, uite bufnița.
 Uite cobra în repaus, mâna întinsă spre mine...

Pupilele mi se dilată de spaimă.
 Gura dă să țipe,
 Dar mă apucă atunci crampa amuțeniei,

Crampă profesională – după prea mult uz –
 A profetului – după prea mult delir.

ALT REGISTRU

Alt registru e cu femei
 Pe un fond oclu.
 Ceva foarte decorativ, plăcut la ochi.
 Femei cu diademe – păr negru,
 Una în mână cu un balon de oxigen
 Și un sceptor în mâna cealaltă...

Un cărăbuș – albine – sus –
 Cruci maimuțe
 Trebuie să fie vreo inscripție, explicând că... (*lacună*)
 Sigur... ceva... (*lacună*)
 Ceva a vrut să spună
 Scribul pictor...
 Dar ce? Uite că... (*lacună*)
 Întreabă-mă să... (*te-ntreb*).

– Nenorocitele, spune abia auzit faraonul,
 Aparent buzele sale rămân lipite.
 Cum mai putem noi sta acum de taină?

Și ce îngrozitor de încet
 (Fuge), ire(parabil) timpul.

PASUL

S-ar putea ca și femeile astea
 Să însemne fiecare altă literă,
 Altă consoană.

Par asemănătoare până la identitate,
 Dar, dacă iei seama mai bine, vezi, tu faraoane?
 Una are părul negru, cu o diademă verde,
 Alta păr negru, diademă albă –
 Fustă strâmtă – moda cretană persistă –
 Toate făcând un pas înainte,
 Pasul acela important – *pasul!*
 Ce naiba o fi însemnând totuși?
 Pasul acela înainte?
 Mă întreb dacă în (*lacună*)... altă vi...(ată)
 Am știut într-adevăr ce înseamnă...

Precis, fiecare e altă literă
 Dar care să fie cuvântul? Care să fie cuvântul?

Amnezie totală.

(Mumificat?) în coșciug – vestmânt ușor –
 De tulpini de papirus.
 Și ferți-vă, după aceea – ca de foc să vă ferți –
 De aer – a nu se mai trage în piept,
 Dar în schimb – asta în a doua vamă (fază)
 Puteți mânca și prăjit.

SECRETUL NEMURIRII TRUPULUI

Nu... (*mâncati*) prăjit
 Și stați mult la aer.
 (*Trageți aer în piept,*
 Cât puteți de mult)
 (Așa, încă o dată).

Rădăcinoasele – pentru că
 Sunt mai aproape de pământ
 Sunt însuși pământul
 (Solul – solul patriei, cel care vine să
 Aducă o știre de la zei
 Și totodată tot ce se poate ara)
 Conține (*aduce*) știrile substanțe,
 Care sunt următoarele:
 (...lacună mare...)
 (...ce se găsește în pospaiul... (*fâ*)inei,
 (lacună...)
 Necesare nelenevirii trupului (*mădulelor*)
 Încheieturilor, zgârciurilor.

La nivelul rădăcinilor
 Așezați-vă orizontal ... unii preferă
 ghemuit...
 Trupul uns cu alifiile (*dresurile*) ieșirii din timp

SUNT COPLEȘIT DE SEMNE

Zeu al... (...)

Tu, soare,

Sunt copleșit de semne.

Ce să (fac). Ce pot să... (întreprind) mijlociu?

Mă înec, mă scufund în mine ca într-o (...)

Prostie fără fund.

Spaima mea este un zgomot surd de o clipă și

Un nor de praf înecăcios deasupra ființei mele

Ce să fac?

– Te privește, spuse foarte abstract

Forma geometrică

A piramidei.

SĂ SPUNETI

Să spuneți... (prin viu grai) celor

Care vor veni după noi,

Spuneti-le *grecilor* –

(Dacă e adevărat că așa se vor chema) –

După cum anunță proorocii – Chaldejii

Vizionarii noștri,

Spuneți-le (așa) că noi egiptenii

Am inventat totul,

În afară de democrație.

Să socotească dacă e bine sau rău

Că n-am inventat (*ne-am abținut să inventăm*)

Și asta

Cu toate că faraonului

I-ar fi stat în putere...

LEACUL

Arăți mult mai bine
 (V-ați păstrat foarte bine)
 (De fapt amândouă mumiile
 Arătau mult mai bine).
 Ia spuneți-mi ce ați făcut?
 Mor de curiozitate.

Ați continuat tratamentul acela
 Cu jumătate ceaiuri de rădăcini, jumătate (...)
 Amor... (sau *Amon?*)
 – Nu.
 – Rădăcinile de (...) textile (?)
 Totul însoțit de descânțece
 (*Ca adjuvant*)
 – Nu.
 – Măceșele... (*fierte*) într-o fiertură cu
 Troscot (...) și otră... (...)
 Și (...) au dat rezultate foarte bune.
 În unele cazuri, de dureri de inimă
 Fiertură de porumbe cu rozmarin,
 Amestecată cu o măsură de (...)
 Adus din... și cu leuștean adus din Fax (*ant*)
 Care e de luat în seamă și pentru (...)

Ca și pentru unghii sfărâmicioase
 Vulturii spre bătrânețe și le tratează (...)
 Înmuindu-și ghearele în zeamă de (...)
 Ca și ciocul care (*devine*) de asemenea sfărâmicios.
 Nu. Nimic din toate astea – (*n-am luat*)
 Deși le știam.
 – (*Atunci?*)
 – Secretul e mult mai simplu... (*simplu de tot*)
 Mi-am schimbat poziția de somn
 Dormeam (*adânc, dus*) de obicei pe partea dreaptă.
 Apăsam ficatul, care nu putea să lucreze,
 Dacă aș fi dormit pe partea stângă,
 Apăsam (*oprimam*) inima și de-aici dureri – din cap
 Până în călcâie – pe stânga și... (*pe dreapta*).

Și acum dorm cu fața în sus
 Nu oprim (*comprim*) nici ficatul
 Și nici inima.
 Somn mult mai odihnitor.
 Cerul deasupra, desfăcut
 În coadă de păuni
 Și eu ca bula de nivel – perfect întins,
 Orientat spre răsărit – apus –
 Sub iluzia eternității stelelor
 Eu – certitudine (*fără vise*)
 Din păcate, până la urmă – chiar în poziția asta –
 Destul de sfărâmicios, perisabil!
 – Nu, dar oricum, ca cedrul de Liban verde,
 Chiar la provă, vă țineți
 Încă verde.

ADJUVANTUL

Leacul nu merge gol, fără vorbe.
 Unii zic (susțin) că vorba e leacul,
 Toate celelalte oblojeli, fierturi, trăsuri,
 Puneri în șipci sunt simple momeli.
 Un ison al cuvântului, care are în el toată
 Zeama (tăria) tămăduirii.
 Repetiția cuvintelor cheie
 Creează magia
 Tonul misterios – stârnește curiozitate
 – Spun chaldeii, cititori în tomuri.
 Și neînțelegerea sensului,
 Prin oboseala, datorită efortului de-a înțelege,
 Ce e de neînțeles – numai faraonul (*soarele*) știe ce
 Stă într-adevăr în cuvinte, ce energie colosală –
 Nepriceperea provoacă somnul...

Tot peretele acesta,
 Uite peretele mormântului K, pe care
 Sunt scrise mii de nume
 S-a vindecat măcar o dată
 Cu acest descântec: ... (lacună mare).

SECRETUL

Vin cu cosoare de tăiat papirusul,
 Cu spăngi și țepușe de străpuns de la distanță
 Dragonul cel... (*indescifrabil*)
 Vin cu cângi de tras afară din mâl peștele cel... (*sters*)
 Și crocodilul cel... (*indescifrabil*)
 În dantura căruia zace ciopârțită talpa celui care
 Semet, sfidând legile zeilor, a mers (oarecum) pe apă.

Vin cu pietroaie uriașe pe umeri, cu care se despică
 Blocul de piatră
 Vin cu pietre șlefuite,
 Vin cu pietre neșlefuite, imense –
 Au mâinile pline de unelte ucigătoare,
 În ochi au tot arme contra ta,
 În crisparea gurii o coasă imensă.

Sunt dârji (*apucați*), blestemați,
 Demonii și iasmele rele au intrat în ei
 Vin, se apropie, înconjoară palatul,
 I-au ucis pe paznici – căsăpiră gârziile,
 Sunt mulți, uite ce aproape sunt, urlă...

Se revarsă,
 Cum niciodată nu s-au involburat așa

Fratele, sora (?) noastră, Nilul
 – Și ce vor? întrebă faraonul. Iară în barbă șoptește:
 – „De un singur lucru mi-e teamă”.
 – Să le dați...
 – De un singur lucru mi-e teamă.
 Îi voi face stăpâni pe pământuri, atât în Egiptul de sus,
 Tara albinei,
 Cât și în Egiptul de jos, tara (...)
 Să se lățească (lăbărteze) peste margini să... (ia)
 Și de la libieni și de la nubieni...
 – Ah, nu vor pământ...
 – Atunci aur? Duceți-i în visterie.
 Bulgării de soare strălucitor vor fi ai lor.
 – Nici aur. Nu vor turme, ori ceva care se mănâncă
 Și se digeră...
 – De un singur lucru mi-e teamă –
 Șoptește în barbă faraonul.
 (*Înspăimântat*) de data aceasta cer secretul... (*lacună*)

Taina veșniciei cată s-o smulgă (*s-o ia cu forța*)
 De la cel care (...) fiul soarelui
 E însuși zeul... comunică direct cu vaca cerească
 – O, nu!
 – Faraone! Știu toți
 (*nu mai e un secret nici pentru copii*)
 Că sunteți zeu – și vă spun pe scurt,
 Căci nu mai e timp de elocvență,
 Vor și ei!
 Chiar așa urlă afară: VREM ȘI NOI!

-- Și tu ce le spui? Ce le-au... (*comunicat*) oamenii
 noștri?
 Dacă nu vor hrană... poate duc lipsă de femei –

Caruca poftelor noastre
 Nu vor mai multe muieri, nu vor,
 Nici bere, care umflă în om voia bună,
 Înseamnă că e o răscoală (*sau revoluție*) metafizică?!
 O revoluție plus puțin complot metafizic.
 – Da, pentru suflet. Să nu moară deloc, niciodată –
 Deopotrivă cu
 Trupul... Și să le reducem (*tăiem de tot*) vămile pustiei
 Tot ce scrie în cartea morților să nu mai... scrie. Să nu
 mai stea.

Însemnat acolo,
 Să puneți scribii să șteargă tot.
 Pentru că dacă nu va mai exista moartea lor
 La dracu (demon) și cu literatura funerară de
 împrejmuire...

(Probabil de *circumstanță*)
 – Și tu ce le-ai spus?
 Ce iese din deschiderea gurii sacerdoților
 Noștri,
 Cei tobă de (...) – care au postit în (Tracia?)

Se aude până aici.
 Ascultați vocea *noastră*, răcnită la cornul de zimbru
 Din cețosul nord geto-dacic.
 „Gloată a năpastelor (*învățată cu nenorocirile*)
 Nu vă pripiti să fiți egali
 Cu – lumina sa slăvită – Faraonul
 Tocmai a coborât din soare și se întoarce acum – azi,
 mâine –

Tot în ... (soare). Nu toți suntem zei –
 Pentru numele lui Amon
 Un popor numai de zei ar fi o harababură
 Un nonsens – cine mai... (*lacună*)“

Mai dă din coate, pe brânci – ea cu fața către cer.
 Numărând cu gemete de fericire stelele,
 Clipa aia e nemurirea trupului, și a celor trei suflete
 Aflate într-însul. Și mai știți – *se aude în cornul de zimbru* –
 Târâtoarelor din mlaștină, cu noroi pe solzi,
 Politica nu e mitologie... Socotitorii noștri
 Au făcut demult
 Adunările, împărțirile, extragerea rădăcinii pătrate,
 Măsurarea globului – exact pe mijloc
 Și în punctul de turtire...
 Și din toate acestea... (*calcule*) – avându-se în vedere

și poziția

Stelei polare – rezultă, din toate – scăzând ce e de scăzut –
 Rezultă în final – 1.

Unu – nu toți, înțelegeți? Asta e situația! Voi văd că sunteți
 Mai mulți – nu sunteți 1. Vasăzică – mergeți acasă.
 Dați-o pe post, pe rugăciuni, pe asceză – vă punem la

dispoziție

Ditamai deșertul – de-o parte și de alta – munciți ca vitele,
 Plătiți-vă dăjdiile – la timp, nu cu întârziere, altfel
 Vor fi bătute femeile voastre,
 Vor fi bătuți, schingiuiți – pentru
 Neplata dărilor voastre – vecinii voștri –
 Și să vedeți cum o să plătiți
 După aia. Ori dacă nici post, nici muncă rodnică
 Cinstită, dați-o pe bere...
 Paradisul artificial e la buza carafei.“

-- Taci, zise faraonul, scoțându-și peruca. Aruncând de

pe el,

Mantia de aur și încingătoarea cu pumnale...
 Spune-i solului nostru să tacă odată cornul ăla...

Vorbesc eu cu gloata – pe limba lor, omenește...
 Face câțiva pași. Urcă pe meterez.
 – Liniște! Zice. Eu sunt faraonul.
 – Taci fanfaroane! Faraonul nostru e zeu,
 Ultima noastră speranță.
 Să ne învețe – asta dorim – să nu mai murim
 Deloc. (Da deloc!) El – și numai el –
 Posedă secretul de a fi veșnic.
 Să-l (pună la bătaie) – secretul – toți avem drepturi egale
 – Îmi place că forțați limita –
 Strigă cu glas tremurător faraonul.
 De-aș fi jos, așa așa face și eu.
 E grozavă această disperată
 Revoluție a cunoașterii absolute.
 Ah, cât îmi sunteți de dragi!

Dar, dacă e să fim sinceri –
 Văd că ura voastră e sinceră –
 V-ați răscolat cu toată sinceritatea.
 (Unii vorbeau de complot străin)
 Aflați că nu vă pot divulga
 Secretul nemuririi – oricât m-ați schingiui – pentru
 simplul motiv

Că nu-l știu. (*Urlă*) Nimeni nu-l cunoaște.
 Toți suntem praf și pulbere!
 V-o spune asta faraonul, fiul zeului Ra.
 – Piei din fața noastră, mincinosule!
 Strigară toți, aruncând cu pietre colțuroase,
 Cu țepușe.
 Faraonul are minte de aur, cingătoare cu pietre scumpe,
 Are păr ondulat – de aur.
 El nu cunoaște vătămarea trupului. Nici noi
 Nu vrem... să (murim) în veci – spuseră ei, într-un glas,

Ucigându-l cum furia mării
Care șterge umbra omului de pe nisip.
– Să vină faraonul! Urlă și acum.
Aclamându-l...
El să ne învețe, cum să... (...)
Faraonul...

CEL CARE...

Și Rha... (maiata),
Și aidoma trupul revine la viață,
Cel care,
Cel care a fost o singură dată plâns
(Lansat) pe pământ
Dintr-o lacrimă a zeului Amon.

* * *

[ÎNCERC...]

Încerc să pun fetele
 În figurile desenate
 Pe pereții din Valea
 Regilor și din Valea
 Reginelor.

Nu reușesc decât dacă
 Le pun să văd
 Din profil – capul
 Și trupul din față.

– Fetelor, ia mergeți voi
 Puțin drept înainte, să vă văd trupul
 Și cu capul întors
 Spre dreapta.

PEISAJ

Munți calcaroși și cu straturi
 De argilă.
 Caprele pasc pietriș,
 Măgărușii pasc praf.
 Se cară apa cu sacaua.

Ideea de potop
 S-a născut în ambianță
 Deșertică.

ÎN DRUM SPRE ASTRU

Se pare că drumul
E mult mai lung
Din moment ce n-am mai ajuns.
(Deși obeliscul cu ibiși din mijlocul cetății
Marchează clar producerea evenimentului –
Dar astfel de monumente o iau de obicei, înaintea
realității)

Lung și plictisitor drum
Să mergi ca printr-un maț de aer
– și măcar de-ar fi aer –
Ce leagă pământul de soare.
Scribul: Cum ar veni cordonul
ombilical.

Faraonul: Ca în interiorul unui pai,
dinspre rădăcină spre spic –
Împins de vanitatea proprie nouă –
De a transforma o cădere lamentabilă –
moartea – într-un triumf.
Scribul: Deci arta face bine cetății.

Faraonul: Să vă spun însă ceva mai
interesant.

Multiplele transformări de după...
Nu le-am reținut chiar pe toate.
Iar dintre cele pe care mi le aduc aminte
Mă opresc doar la câteva.

Nu mică i-a fost mirarea faraonului,
Când într-o zi,
A observat că
Părul i se înmoaie, devine mătăsos, lucios,
Parcă ar fi crescut cantitatea de aur din el.
Pasul se mlădie ca și șoldul.
Scribul: Asta din cauza bolii de ficat, faraoane, –
E un fenomen cunoscut în literatura de specialitate
Faraonul: Ce boală de ficat? Ce ficat?
Nu mi l-ați scos de tot la mumificare?
Scribul: Da, vi l-am scos, odată cu celelalte
măruntaie

Dar, poate în virtutea inerției...
Faraonul: Ești un prost, stai în cur!

Deci – ca mumie, am continuat totuși transformările unui
om viu

Care trăiește ceva mai multșor.
(Căci, dacă oamenii ar depăși 150 de ani,
Ti s-ar întâmpla tot felul de minuni)
Scribul: Luați aminte, pomenindu-se deci faraonul femeie
A început să se studieze în oglindă și-a sfârșit prin a se
găsi

Fru-moa-să, interesantă. Și a început să-și placă. Și a
început

Să-i placă tipa...
Faraonul: (Egipteancă de-a noastră,
Pentru că patriotismul mi-a rămas intact)

Și azi așa, mâine așa, mai o otheadă, mai o vorbă în doi

Sigur că îmi pusesem ochii acum pe faraon,
Să-l cuceresc.

Faraonul fiind tot eu, pierdut
Pe undeva prin memorie, dar cu atât mai fascinant...
Cum să vă spun?

Știam că plecasem spre soare.
Ca niște înțepături de viespi pătrund în eter
Sufletele celor duși, împrăștiind venin verde,

Care dă acea turbureală pe cer ca o pupilă
De Lynx, în vremuri de molimă,
Și eu, în interiorul întâmplării mele, lăsăm în urmă
Straturi după straturi învechite – din cea mai nouă
generație –

Și mă plictiseam.
Dacă mă caută cineva să spuneți că mă întorc
Săptămâna viitoare – spuneam, fără ironie, părăsind
câte o

Viață, câte o formă, câte o specie...
M-am uitat pe fereastră, pe hublou...
Scribul: Hubloul sarcofagului, vreți să spuneți... care
hublou?
Întrebă iar scribul, desfăcându-și cu greu gambele de
sub el

Și ridicându-se în picioare.
Faraonul: Stai în cur că vorbești prostii.
...și mă văd câine.

Căinele care se tot învârtea pe lângă masa de operație,
atunci...

Scribul: l-am observat și eu...

Faraonul: Și eu așa brusc, eram acum câine...
Căinele soldatului care păzea sala de operație

Cu coada pe sus, cu urechile alea mari, clăpăuge,
pe ochi.

Știam că în altă viață fusesem și câine
Și că aveam să mă regăsesc... dar parcă nu așa de
repede...

Scribul: Ah, câinii duc dorul stăpânilor!

Faraonul: Mă guduram la ideea că o să-l slujesc pe Boul
Apis
Hămăiam, chifneam, urlam la lună – luna venea mereu
pe partea

dreaptă – Când mergi spre soare
Iar când te întorci – probabil că vine pe partea stângă.
Măraiam, mă scuturam, mă scărpinam de purici
Iar lătram, urlam – știam vasăzică vreo 32 de feluri de
lătrat.

Eram un câine foarte cult
Și cum necum, numai ce rămân vagabond.
O, eu care fusesem câine de...
Scribul: de soldat, căinele soldatului...
Faraonul: Lasă-l pe ăla, acum eram altul, unul
vagabond...

Eu care fusesem...
Scribul: Căinele soldatului
Faraonul: Stai jos!
– ...de faraon, cu zgardă de aur... O aveam și acuma...
Amușinam delta Nilului din corabia de aur – atunci –
Păsările mă respectau și făceau opturi pe cer în onoarea
mea

...dar cum de rămăsesem fără stăpân?
Scribul: De la demolări... când dinastia care a urmat,
numai ce a pus

de au distrus palatul...
și acareturile

Faraonul: Da, s-a făcut vreo schimbare? Ce repede se
termină toate...

Că nu știu cum m-am rătăcit, am intrat într-o curte după
o mătă
Ea s-a suit – până la urmă într-un pom – și cine s-ar fi
așteptat?
Și eu? cum mai ies eu de acolo? Că nu era chiar curte,
era labirint...

Intrasem în Labirintul din Creta ca boul... ca boul ăla...
Scribul: Așa de tânăr și așa un centaur!
Faraonul: Tu să taci, stai în cur.
De data aceasta ai dreptate, scoală în picioare!
Eram minotaur.
Și nu-mi aduceam aminte să fi fost vreodată nici măcar taur,
simplu, născut din vacă

Oameni buni și ce metodă am găsit ca să scap de acolo
Firul Ariadnei, ioc!
Se consumase, l-au făcut ghem,
L-a aruncat ăla cu zarurile...
M-am condus atunci după alt fir
...de sămânță de centaur
Cum eram tânăr, viguros, copleșit de poftă lumesti
Și cum intram într-o încăpere nouă, cum tăbăram pe ea
...mă înțelege
Și rămânea funia de sămânță pe jos...
Și așa din cameră în cameră...
începuseră să-mi și placă, ale naibii
...toate erau goale, frumoase... numai încăperi goale...
intimitate completă.
Acesta este Labirintul!
Și cum vedeam funia albă pe jos știam că am mai fost
odată pe aici și pe aceasta n-o mai am, să trecem mai
departe,
toate erau istovite pe unde fusesem

Și așa am găsit ieșirea
Singura ieșire...
Și zvâr în sus! Și am ieșit de-acolo
cu părere de rău... șoim.
Mă rog, nici viața de șoim nu e prea lungă...
M-a rănit între timp din garda imperială a lui Ramses
Care venise într-o vizită neoficială de 2 zile în Egipt, la
vânătoare.
Același prostovan care a rănit și „Leoaica rănită” sau
„Leul rănit”,
celebra statuie de după aceea, impresionantă și ea,
dar să fi văzut modelul...

Rănit într-o aripă e îngrozitor să zbori
spre soare
Înainte, abia se deschidea un drum așa de lung...
Ce poate fi mai plictisitor decât drumul spre soare!
Spre zări noi, noi orizonturi și tot lucruri de astea?
De lehamite și de durere, mi-am adus aminte de gluma
aceea
Cu străinul care vine în pustie...

Ridicând capacul, arheologii sunt cuprinși de mirare
– Ce lucru ciudat! Mumia faraonului, iat-o răsucită cu
fața în jos,
zice șeful cu figură de câine, altfel om de treabă...
Poziția virilă – a fost bărbat în lege, zice copistul
care bătea la mașină procesul-verbal în 2 exemplare.
Zice și se ridică politicos în picioare
– Tu să taci, spui prostii, stai jos.
– Iar sarcofagul, iată, a fost clintit de la locul lui cu o
jumătate de milimetru.

SĂ TE PLIMBI...

Să te plimbi, indiferent trecător,
Printre șiruri de mumii, expuse în muzeu
Solemnitatea lor importantă
Cu fața spre cer...
Și să exclami:

„Mare scofală aerul lor important!”
Ce contează c-au pătruns marele mister?
Toți aceștia sunt morți
Și eu, întâmplător, sunt în momentul acesta,
Viu.

LISTA LUI MANETHON

Mai uită-te o dată pe lista lui Manethon,
Să-mi intre bine în cap. Citește!

Zeiță Vultur Nekhebet
Regele Scorpion
Hufu (Cheops)
Hafra (Chefren)
Libieni care... (lacună)
Nubieni care... (lacună) de asemeni
Beduini fii dererului... (probabil *deșertului*)
Kușeni... sub ghiarele de leu ale sfinxului
Pepi
Turme mari de vite...

LA SAGGARA

La Saggara, 60 m a lui Djoser.

N-a făcut umbră pământului timp de 17 zile.

Între cele două piramide ale lui Snefru –

Snefru, care bătea drumul între cele două piramide

Ale sale, pe care pusese mulțimea să i le

construiască,

Una pentru a fi înmormântat în ea,

Cealaltă, de... (fațadă)

Pentru statul (dublul său),

Nehotărându-se el în care să fie (înmormântat),

În aceasta sau în cealaltă,

Îndoindu-se în sinea lui

Pe vecie – într-o bună zi

Ca trestia, bătută de vânt...

S-a oprit (într-o bună zi) în mijlocul drumului.

A zis:

Deși soarele era pe cer și

Toate celelalte obiecte făceau umbră

(Își vărsau din ele umbra lor)

La ceasul al unsprezecelea în cea

De a optusprezecea zi s-a auzit un zgomot

Ca și când faraonul s-ar fi mișcat... (în)

Și un glas mare venind din interiorul

Pi(ramidei), glasul faraonului:

– Mă sufoc! Și ca și când ar fi vărsat.

Din el umbra înghițită atâta timp

Ea s-a așternut pe pământ

Eu am nevoie de două morți, nu de una

Și când am eu timp să mor de două ori?

Trecând prin toate vă(mile),

Plicticoasele ghicitori punându-mi-se mie

De două ori.

A vrut să dărâme una din piramide, dar nu l-a lăsat

(*S-a pus împotriva*)

Statul (dublul) său

Care se obișnuise deja cu ideea.

Ajungând în soare... (cu nervii la pământ, stresat)

De două ori

Ca o cămilă străbat eu deșertul

(Bătută pe cocoașă, cică poartă noroc)

Blestemat fie numele meu care mă călărește

(Mă bate pe cocoașă)

Între a fi aici și a fi dincolo

Aici eu (stau locului) gata.

Îmi frâng genunchii în nisip

Fiu al dererului (probabil *deșertului*).

Mi-a zis, căci și eu băteam drumul

Între două gânduri ale mele

Sau între un capăt al gândului

Și celălalt capăt al gândului –

Prins la mijloc –

Mi-a zis (dar nu se uita la mine)

Și grecul căruia îi venise ideea măsurătorii,

Înălțimii piramidei, folosindu-se de umbra ei,

Și de 17 zile aștepta năucit (grecul acela).
 Văzând umbra, așternându-se pe pământ
 Numai decît s-a repezit și a măsurat-o cu
 Pasul.

ÎNĂLȚAREA

Ia înălțarea la cer
 Se întâmplă așa: cad din trup
 Substanțele grele
 Atrase de centrul pământului – focul magnetic –
 Și, pe măsură ce corpul se dezbară
 De miresmele din el
 Fier, plumb, tină (– pământ amestecat cu scuipat –),

Te înalți tot mai sus propulsat
 De eliberarea de substanță impură (grea)

Și tocmai când prinzi viteză maximă
 ... (lacună)
 ... nimic de zis!

AM RĂCIT AZI-MOARTE

Am răcit azi-moarte (vom citi totuși azi-noapte)
 Întrucât nu știu cum m-am dezvelit
 Și m-a tras (răceala, curentul)
 Steaua Osiris interpusă
 Între soare, pământ – și somnul meu
 Și – prin această poziție s-a creat
 Curent, care m-a (tras)

Ciudata carte a morților, îți zici,
 Aștepti să citești nu știu ce filosofie adâncă
 Și asta
 Îți comunică banalitatea unei răceli
 Și îndrăznește să scrie – pentru vecie
 Că a răcit.
 Toți mai răcim, fiecare mai are câte ceva,
 Dar eu mă așteptam ca aceasta
 (Cartea morților) să fie mai învățată –
 Zice faraonul – neschimbându-și poziția.

Uite, și eu simt un junghi în șale,
 Deși microbii răcelii îi domolisem,
 Tratat, tot cu (microbi) în doze
 Prescrise de șacal.
 Pe de altă parte, cum să te ferești?
 (...de curent...)?

CE AI SLĂBIT AȘA?

Ce ai slăbit așa?
 Mă întreabă unul și altul.
 – Naivilor, le răspund în gând –
 Ca mumie n-ai voie să miști buzele
 – O prostie tehnică –
 Nu știți voi (oare) că unii murim pe slab
 Iar alții pe gras?
 Eu probabil că am fost programat
 (Textual: *mi-a fost scris*)
 ... (lacună)... pe slab.

Iar cu voce tare le grăiesc așa:
 (Tot fără să mișc buzele)
 M-am lăsat de amante (textual: *regine și sclave*)
 Iar energia... (destinată lor)
 Comprimată în sămânță...
 Fără (revărsări fertile)
 Îmi creează atâtea probleme
 Încât 'ru-i mama mă-si (în limba coptă
 în original)

Mult mai la-ndemână ar fi fost să urc în șa
 Să le-ncalec... (*tot în coptă*) ca și înainte.

De aceea, pierd din greutate
 Exact energia care pe ele (pe acestea)
 Le îngrașă.
 Pe chipul lor, pe chipul meu
 Prăbușirea sistemului energetic
 (Textual: A ceea ce nu se revarsă periodic).

DACĂ EZIȚI

Dacă eziți să faci o... (*tâmpenie*)
 N-o mai face,
 Fă numai tâmp... (*eniile*),
 Pe care le faci dintr-o dată
 (*Care îți vin așa, spontan*),
 Fără să-ți pună probleme
 De a sta mult... (*pe gânduri*)

Uite, eu... (*lacună*)... și de-aia.
 Prea îmi ziceam: o fi bine (*oare*) așa?
 Cu astfel de îndoieli în decizii
 În tâmp... (*eni*)... căci toate sunt... (*tâmp*)... enii
 Nu se conduc popoare.

Fii bou(*ul*) Apis
 Căci el nu e(*zită*)...
 A cărui copită calcă atâr de sigur, iar nu
 Sfârtecat între posibilități
 De bine și rău

PE UN SARCOFAG

Prost(i)ile altora (*m*) au ucis
 Nu ale mele gre(*seli*).
 Nu te lua după... (ei)
 Lasă-le să treacă evenimentele... (*astea*).

DESPRE KA ȘI BA

Există un suflet mare (general) *Ka*
 Din care își ia fiecare
 Un suflet mic al său, *ba*.
 (Ia și cu sensul de împrumută)

Și când te termini, îl dai înapoi –
 (A-ți da sufletul?) –
 Sufli în *Ka* pe micul tău *ba*
 Și se întâmplă un clipocit.

Ca și când ar cădea o picătură de apă
 În ocean – s-aude pic! –
 Sau: ca și când ai arunca o monedă în fântână
 Sau ai arunca o efigie pe o monedă
 (Literal: ți-ai lăsa umbra pe un ort)

Și așa s-a încheiat universul (pământul)
 Flacăra cu coajă subțire de suflet,
 Și spre cer – sus – aerul tot mai rar
 Așteaptă să ne întoarcem ușori (de tot, purificați)

CELE PATRU ARIPI FIXE

Uneori – rar –

Așa cum se zăresc pentru scurtă vreme munții de la
Mari depărtări, pe cer –

Văd cum se luptă Osiris cu Seth în mine –

Eu câmp de luptă-temerar!

Aud îndemnuri la bătaie, țipete, zbierete –

Hai! Acum! Păzea!

Și iarăși țipete – jelanii: Vai mie! Aoleu!

Din cauza rănilor deschise

Curge... (un fluid) în mădulele mele

Ca într-o sferă totul se duce și se întoarce

...ochii – oglinzi în care numai cel inițiat

Poate să descifreze izbânzi și înfrângeri temporare.

Osiris, când e în genunchi, vlăguit, iar Seth

Gata să-i taie capul,

Când, dintr-o dată – ca un... (puseu, jet) de foc

Se înalță și-l prăvale în praf, pe dușman,

Care... și din cauza vicleniei celor o mie de chipuri

Ale lui... (lacună mare)

Deocamdată, totul e în cumpănă

Și eu... o sferă care se rostogolește

Cum de nu... (dărăpănez) echilibrul?

DE-A PRINDEREA SUFLETULUI

I-am văzut pe... fugind

...aleargă din toate puterile.

La fel și...

Unde fug toți?

După ce aleargă (gâfâic, oboseți, cu splina umflată)

Fug să prindă sufletul

...ajungă din urmă... întocmai...

...și-l ajung?

Nu-l pot... (ajunge),

Căci acesta (sufletul, respirația) aleargă

mai tare decât zeii.

Numai Horus îl ajunge din când în când

Cu cele patru aripi fixe... (ale lui)

Dar mai ales... (dincolo de cele patru aripi fixe)

Din cauză că el este însuși

Ceea ce trebuie prins... (sufletul)

Dar, după un moment, acesta iarăși se rarefiază

Duc cu ei hotarele și ies din ele.

Uite-i fugind...

MAI BINE

Tot ca înainte
Pe când eram
Ca voi –
Inconștient.

Câr de rău
E să... (lacună)
Mai bine e... (să)...
...încontinuu, încontinuu –
Măcar de ți s-ar sparge vasul
În care îți fierbe sângele,
Decât să... (lacună)
Că e tot aia!

TEXTE DE PIRAMIDĂ

Dereticând prin încăperi
Trei zile am rupt chitanțe –
Îmi ocupau inutil sertarele –
Chitanțe cum că am plătit sau am primit bir
De la popoare care – unele –
Azi nici nu mai există –
(Interesantă această dispariție a
Unor seminții. Se ridică războinicii,
Vin cu zarvă, iureș, trec prin
Sabie, se amestecă și dispar – ca un râu.
Absorbit de nisip.)

Atâtea măsuri de grâu, de orez,
Atâtea corăbii cu lemne –
Din Dacia,
Atâtea greutateți de aur
(Cât aur mi-a mai trecut prin mâini
Pentru podoabe, măști
Fuste, centuri, mânere și
Iarăși sălbi).

Într-un an, de pildă, am
Plătit peste 30 000 de
Blăni de...

Animalul lui Seth –
 Care, între timp, a și dispărut
 (Ciudat cum dispar unele specii
 De animale sau de păsări!)

A fost și o muncă manuală utilă
 Mușchilor dar și o îndeletnicire
 Aproape filosofică –
 Uimindu-mă de repeziciunea trecerii timpului,
 Schimbării mirosurilor.

Acum sertarele sunt goale
 În încăperi este ordine –
 Fără chitanțe eu însumi mă simt
 Inutil și bătrân –
 De ce le-oi fi rupt?

VÂNĂTOARE CU BUMERANG II

Nu mai prind păsări vii
 Arunc bumerangul după păsările
 Gravate pe un obelisc –
 Ele se feresc, maestre, în inscripții.
 Stolul lor ține textul citet
 Dar bumerangul creează un du-te-vino
 Între mine și stâlpul de piatră
 Și până la urmă îmi aduce
 Ce voiam să prind:
 Ideea de pasăre.
 Mă pomenesc cu brațul...
 Ideea de ibis,
 De păsări într-un picior,
 De aripi desfăcute, de...

Plin de litere –
 Eu însumi devin un stâlp
 Gravat, care fugă – scris –
 În timp ce bumerangul
 Soarelui vrea să mă urce
 La cer.

* * *

[TÂMPITUL ȚSTA DE VIZIR...]

Tâmpitul ăsta de vizir... (indescifrabil)
 Suspicios și rău,
 Mi-a pus toți scribii în cap,
 De la dreapta la stânga și de la
 Stânga la dreapta –
 Toți mă insultă degeaba –
 Cârtesc.

Ba că ți-a schimbat poziția
 scrisului,
 Dar cu un picior sub el și cu
 Celălalt – stângul înainte.
 Ba că ți-a micșorat rația de cerneală
 Neagră –
 Ce se scria cu negru, se scrie
 Cu roșu
 Și ce era cu roșu – capetele de rând,
 Cu negru –
 Schimbări de dragul reformei.

Am aflat târziu
 Că nu citesc zilnic inscripțiile,
 Papirusurile –

Când am aflat, m-am luat cu
 Mâinile de cap –
 Și pe... negrește un ibis și-un
 Crocodil...
 I-am pus să culeagă curmale
 Cu mămuțele domesticite.

UCIDERE RITUALĂ

Jurați voi, sacerdoți, că n-a fost oucidere rituală
 Eu care v-am fost comandant suprem,
 V-am dus în luptă și de pe carul de aur
 Cu sabia mea am tăiat dușmani,
 Apărând Egiptul și lărgindu-i hotarele
 De ce, când, după trecerea anilor,
 Vederea, lăsându-mi, virtutea slăbindu-mi,
 Ați hotărât să mă uicideți?

Știu, mi-ați trimis în pat fete frumoase la (trup)
 Chipul nu interesează, tinere, zelte,
 Îmbiindu-mă cu dansuri, parfumuri
 Stând pe genunchii mei și
 Cerându-mi să le deslușesc
 În tinerețe, le spuneam:
 Muream dacă n-o iubesc cu foc
 Anume pe aceea, sau pe aceea, sau pe cealaltă
 Semănând îngrozitor și totuși atât de diferite,
 Atât de unice –
 Dar acum simt o răgadă, o moleșală,
 Lipsa de interes – ori mângâi coapsa mea
 Ori coapsa fetei – tot aia simt
 Și le cântam cântecul de faraon în vârstă:

„Foaie verde bob năut, azi nu mor, dacă nu iubesc;
 Pe când taur eu eram, dacă nu iubeam mult, muream
 Sau deloc...”

Și pe rând, ele, iscoadele noastre,
 Au venit și v-au spus – faraonul
 Așa și pe dincolo, ne ciupește
 Și ne spune glume – ne trimite
 În lunca Nilului –
 – A, ați spus voi, faraonul nu mai
 Poate, nu mai e bărbat în tărie –
 Jale mare pe tot Egiptul – Nilul
 Se va opri la cataracte,
 Nu va mai inunda câmpiile,
 fertilizându-le

– Și ce legătură are cartușul meu cu
 Revărsarea Nilului – negliobilor,
 – Are, căci, dacă tu nu ești, nu poți,
 Nici Nilul nu mai poate!
 Trebuie să rezolvăm problema să poată Nilul
 Să pună în regulă valoarea fertilă a Nilului,
 Mărginimea Nilului –
 – De aceea m-ați omorât!
 – Nu v-am ucis, nu v-am ucis!
 Am adunat, am făcut slujbele, ceremonialul...
 Și v-am întinerit... de două ori v-am
 Întinerit în adunarea noastră,
 V-am prelungit potența, mandatul –
 Jurăm că la noi nu se practică uciderea
 rituală –
 Poate așa vreun complot, dar nu a fost cazul.

– Am murit la vânatoare – așadar –
 – I.a vânat de căprioare – și v-a ieșit în
 Față un iepure șchiop...

Până și cobra, tăvălită de vultur, în iarbă,
 Care neputând-o omori – căci sare hiena
 Vulturul cu ghearele îi jupoaie doar solzii –
 Până și cobra, încercată de vultur, e
 Atacată apoi de furnici
 Și omorâtă de ele – dar un faraon
 Înaintat în vârstă, totuși teapăn în
 Decizii și-n faceri de bine...
 – Facerea de bine, înjurătură de mamă...

SĂ ZICI:

De ce oile noastre nu au lâna lungă
 Și fină – firul întins, mătăsos ca
 Al oilor din (cuvânt șters)?
 Pentru că ale noastre sunt oi de frontieră,
 Pasc iarbă vânturată de copite...
 Vălurită de săgeți... sunt oi (...
 Cuvânt lipsă, se înțelege *stresate*)

Să zici: Oaia (*stresată*) e cel mai
 Falnic animal – căci oaia nu e
 Capabilă de ură, nu știe ce e
 Frica, moartea, îi tai beregata
 Și ea stă în picioare până se scurge
 Tot sângele... dacă până și
 Oaia ajunge a fi (*stresată*) închipuiți-vă
 Ce timpuri am prins...
 Ce lână... (se înțelege: *de proastă*
Calitate) toarce din caierul lui...

Să zici:
 Na, oaia... de (cuvânt șters)
 Berbecul cu coarnele întoarse
 Eu sunt... (mielul?!)

BUCURIA... (CRETINĂ)

Bucuria... (cuvânt șters *cretină*) cu care
 Triburile își răsluesc
 Cu dosul palmei trecutul
 Au o istorie de 3000 de ani
 Și dintr-o dată, cu dosul palmei stângi, răsluesc totul;
 Inventează o baie de sânge
 Încep cu 1... cinci ani de la ...
 Zece... de când... topăie de
 Bucurie pe străzi, urcați prin copaci
 Zbیارă c-au scăpat de povara
 Măreată a...
 Că s-au... pișat pe gloria...
 Deoarece ei vor face totul
 (Excremente) mai bine.

NILUL SPUNE

Nilul curge gros, cu ape puține... între valuri
 Și spune câmpiilor arse de sete:
 Fiți cumiți, că mâine, poimăine
 Am de gând să vă... () fertilizez
 Inund, potopesc
 Simt cum îmi vine tăria, málul ca de spermă
 Groasă ca de taur ținut prea mult în țarc
 Ca un șarpe voi săgeta printre coapsele voastre
 Voi care, galeșe, vă unduiți pe dealuri,
 Arătând crăpături obscene în râpe – târfe cu gândul
 Doar la împerecheri!
 Fiți cumiți, aveți răbdare – simt o
 Forță ciudată
 Aveți răbdare, că mâine-poimăine,
 Într-o mare veselie,
 Și revărsare de
 Pe toate frumoasele mele iubite
 Cam târfe... purtătoare de potir al vieții.

* * *

[ZEUL CU MASCĂ...]

Zeul cu mască de câine, de la marginea deșertului –
 Câine hienă de la marginea deșertului,
 Marele medic – mi-a întredeschis buzele,
 Redându-mi într-adevăr secretul vorbirii.
 Pentru viața cea veșnică, mi-a atins pleoapele,
 Redându-mi vederea, mi-a reîntors intact
 Auzul
 Mi-a pus la loc toate simțurile,
 Dar a uitat să-mi redea gândirea magică,
 Pradă rațiunii, la intrarea în misterioasa
 Construcție – ridicată de mine? –

Aici, la intrare, fără gândirea magică,
 Prada rațiunii, mi-e frică.

IMN AERULUI

Și, dintr-o dată, aerul, care este
 Pretutindeni,
 S-a făcut sul (vârtej)
 Înghițit de Tefnet, El, cu
 Limbi de foc, îl lipăia pe
 Cer – și după aia, pe cerul
 Gurii sale de foc îl lipăia
 Înainte de-a-l înghiți
 Și focul – zeul (Tefnet)
 Creștea. Burta de foc
 Devenea tot mai gravidă – de foc,
 Și aerul se rărea în jur,
 Pe cer
 Și, în centru, nu mai era
 Decât foc.

LA TROCUL LUI MEMFIS

*Căderea vertiginoasă a (bobului
de orez – moneda oficială)*

Săptămâna trecută,
La Trocul din Memfis,
S-a schimbat un ou pe-un bou –
Asta din cauza distrugătoarei epidemii
De holeră a găinilor
(În ciuda tratamentului cu usturoi
În apa din piuă)

Vizirul a venit să-mi propună
O expediție de urcași la vecini
Ca să fure (să le ia) găini ouătoare
Și puicuțe moțate de nisip –

L-am muștrat aspru,
Până aici am ajuns?
Acesta nu este război cinstit!
(De apărare)
Pe de altă parte
Penele verzi – îmi propuneau
Ca, după invazie, să
Mijlocească pacea între noi și
Triburile vecine (vreo 15 ani)

Și (totodată) să ne aducă
Ei de peste mări
Ouăle trebuincioase, care
De obicei – din cauza
Căldurii de pe vapor – și
Călătoriei, apoi, pe cămile –
Ajung (la consumator) stricate,
Iar noi trebuie să plătim
Și o dobândă – în aur –
Care... ne (usucă)

A MÂNCA UN ARDEI GRAS

După ce se găti timp îndelungat, ajutat de slugi,
Faraonul porunci să i se aducă ardeiul cel gras.
(un ardei gras)

Imediat – pesemne că era pregătit dinainte – Un
cortegiu de slugi își făcu apariția.

Cel din față purta pe o tavă de argint

Un ardei gras (ardeiul cel gras),

proaspăt, cu câteva picături de apă sclipind pe pielea lui
verde – (cea verde)

Faraonul îl luă să-l mănânce. Toți încremeniră.

Buzele cărnoase ale zeului pământesc,

Se desfăceau ritmic, lăsând să se vadă dinții albi

strălucitori.

Se auzea troznetul fălcilor și zgomotul de (ceva)

Fraged care e rupt cu poftă din trupul naturii.

O ușoară salivă – (lacună) faraonul saliva

Pe măsură ce mușca – semn că totul e în regulă,

Ofranda e bine primită și va fi digerată imediat.

Era îmbrăcat de sărbătoare.

Cu peruca de aur, cu... pe degete inele... încins

cu centura cu cartuș regesc

Și cu coada de taur în spate.

În mâna lui rămănea scheletul cu sămburi albi.

Toată coaja verde – dispăruse treptat în gura stăpânului
pământurilor,
Atins de buzele cele enorme și lacome și de dinții albi,
Eficienți și de data aceasta – deși nu era ceva peste
măsură de greu –

Nu era ca și când ai fi devo(ra)

O carne ațoasă de găscă bătrână ori o bucată de
sold de crocodil în ziua când e dezlegare la crocodili.

În acele zile faraonul se prefăcea, de obicei, bolnav

Și dacă preoții nu țineau morțiș „să guste“, scăpa.

Căci era superstițios în ceea ce privește a mânca el

crocodilul.

Căci se gândea și că pot să facă, la urmă, mai cu plăcere

același lucru cu el.

Mai era puțină coajă verde spre cotor.

Faraonul se uită lung – o aprecie ducând-o în zare și

apoi, neașteptat de repede: ronț – ronț – ronț – o făcu

să dispară.

Ținea acum în mâna stângă ce mai rămăsese

Din delicatesa de post

Coadă verde adusă ca o hieroglifă ciudată

Și acel potir

piramidal cu sămburi – sămânța ardeiului.

După ce scuipă câțiva din acești sămburi rătăciți prin gură

Faraonul decis mușcă lacom mănâcând toți sămburii.

În mână îi rămăsese coada cea verde

adusă ca o hieroglifă ciudată.

Toți așteptau nedumeriți să vadă care va fi sfârșitul cozii –

când știut era în tot Egiptul că nu se mănâncă.

Faraonul o aruncă după o ezitare, cât colo.

Slugile se grăbiră s-o prindă (din zbor) și s-o pună pe

tava de argint.

Faraonul se șterse la gură cu dosul mâinii drepte umede,
de efort – și de plăcere.

– Un ritual? îndrăzni oaspetele
 (magul venit de la mari depărtări)
 – Nu. Am mâncat un ardei gras.
 Ce va urma după acest ceremonial?
 Vor fi măcelăriți cei 10 000 de prizonieri
 sau vor fi scoși (la defilare) ori (lacună mare)
 Ce înseamnă în traducere, această mâncare de ardei gras,
 această oficiere a mâncării ardeiului cel gras.
 Ceva foarte adânc desigur
 și cu urmări mari, importante în întreaga viață de azi a
 Egiptului:

– Nu – nimic din toate astea
 (uite că nu mi-a dat prin cap)
 Am mâncat un ardei gras.
 Mi-era poftă de un ardei gras. (Și după
 cum ați putut vedea, l-am mâncat.
 Sau: Numai ce l-am mâncat.)

FARAONUL SNEFRU

Să-mi descrii acum cele 13 100
 Capete de vite și pe cei 11 000
 De prizonieri, luați din deșertul
 Thnwyw, în urma glorioasei
 Mele expediții.
 Începi cu vitele – mi le descrii
 Ce și cum arată și la urmă
 Oamenii. (Continui cu oamenii)

Nu pot să dorm –
 În momente din acestea,
 Ascult bucuros descrieri ale
 Faptelor mele de ispravă,
 Dar nu bătaia mă interesează,
 Ci descrierea ca descriere...
 Ce fel de capre, ce fel de
 Oi, ce fel de boi...
 Și, desigur, cum arată
 Fiecare prizonier în parte
 (Înainte de-a fi pus la munci
 Ori sacrificat pe altare)

– Abia s-au numărat
 Ați reținut bine cifrele:

Capete de vite 13 100,
Iar capete de locuitori ai
Deșertului Thnwyw
Mii 11.

– Deci – că lungim vorba:
Capra numărul 1: cum
Arată? (Ca... capră?)
– Neagră. Până la 13 000 sunt toate
Negre. Iar de la 13 000 la
13 100 albe –
–Nu puteau fi numai capre
Că n-am capturat numai
Capre – Dar boi, dar
Oile? Dar țapii?
Dar oamenii.
Cum arată primul om,
– Adam?... Vreau să spun
Primul om din pustiul
Acela luat prizonier?
Nu știu, n-am avut timp
Să-l studiez, ca să pot
Să-l descriu. – Tăiați-!

*
* *

Nu-mi vine somnul. Numai dacă
Cineva ar face să mi se
Perinde prin fața ochilor
Roadele expediției noastre,
Din marele deșert.
Atunci mi-ar veni somnul
De care am atâta nevoie,
Întrucât mâine s-ar putea

Să facem o altă expediție
(în alt deșert)
– ?? Chiar fiecare om, fiecare
Cap de vită?
– Tăiați-!
– Tăiați-!
– Tăiați-!
– Tăiați-!
– Tăiați-!
(...) Tăiați-(liniută de unire)
– Tă-ia... (trei puncte)

JUDECATA MORTULUI

Înainte de a fi înmormântat,
 Defunctul este judecat de o comisie
 Formată din 42 de judecători, stând
 în semicerc. Dacă era găsit
 Nevinovat se punea în corabie și
 Trecea pe malul celălalt al Nilului,
 Unde era îngropat.
 Dacă i se aduceau acuzații întemeiate,
 Era lăsat neîngropat – cea mai mare pedeapsă.

Vezi Diodor din Sicilia în C. Daniel

TRIBUNALUL LUI OSIRIS

*(Spovedania negativă –
 nu-și spuneau păcatele, spuneau
 ce nu au făcut) Cap. 125*

Nu am bătut oameni,
 Nu am săvârșit păcate în locuri,
 Nu am făcut vreo faptă rea,
 Nu am luat mită,
 Nu am grăit de rău pe vreun zeu,
 Nu am pricinuit suferință,
 Nu am înfometat,
 Nu am ucis,
 Nu am dat poruncă să fie ucis cineva,
 Nu am scăzut banița... etc.
 Sunt pur
 (Rezultă o critică foarte înaltă)
 Sunt pur, sunt pur, sunt pur,
 Sunt pur!

VINĂ

Am pictat o femeie din față,
 Disprețuind canonul
 (care îmi cere să le pictez doar
 Din profil –
 Toate capetele din profil
 Și trupul din față)

Am vrut să-i văd amândoi
 Ochii – sprâncenele arcuite amândouă,
 Gura întreagă – buzele cărnoase
 Ca petalele unei flori carnivore –

După ce am pictat chiar o găscă
 Din față – (îndrăznind asta),
 Care, se știe, e protejată lui
 Amon –

O, zeu, tot la tine ajung!
 Îmi vei ierta,
 Îmi vei ierta marile sacrilegiu,
 Că am pictat-o pe iubita mea
 Din față –
 Ca să se uite veșnic la mine cu amândoi ochii
 Ei frumoși,
 Disprețuind canonul?

IAR LA SPOVEDANIE

Iar la spovedanie în fața celor
 42 de judecători ai tribunalului
 Lui Osiris, voi spune,
 Cu toate acestea, așa:
 „Sunt pur, sunt pur, sunt pur!
 Sunt pur“,
 Pentru că:
 „Nu am stins un foc care ardea
 cu vâlvătaie!“

* * *

[O CORABIE...]

O corabie ducea lemne
 La Missir –
 De la Callatis – pe mare
 Spre Alexandria,
 Venind la Callatis,
 Adusese busturi: ale lui Osiris,
 Ale lui Amon și Isis

Și acum căra lemne
 În Missir – brazi falnici,
 Stejari.

SCOICA

Vorbeam într-o scoică
 Și se auzea pe mare,
 Călăuzeam corăbiile –

Nu era vorba de învățatura mea,
 Ci glasul pur și simplu
 Se transmitea la distanță,

Ieșind tot din niște scoici
 Pe care marinarii le țineau la ureche.
 Au vrut să mă facă să le
 Spun secretul –
 Ca să nu-l duc cu mine
 În piramidă

E primejdios – am spus – voi nu veți
 Săvârși decât rele
 Poruncile voastre
 Vor fi răgnite,
 Ca o muzică prea tare
 Isterizând mări și țări
 Nu meritați secretul!

Și nu l-am spus.

ELEGIE

Mamă, câmpul nu mai e bun
 Nicăieri, în lume.
 Întotdeauna, de prin lume, îmi cereai să-ți spun
 Cum e câmpul anume.

Dacă e secetă pe unde-am umblat
 Cât de slabi sunt bieții plăvani,
 Pe tot pământul în lung și-n lat?
 Dacă pe locuri sunt bolovani?

Pe-acolo, ziceai, ăia au semănat
 Și le-a ajutat Dumnezeu?
 Grăul e înalt, porumbul a legat
 Țăranul o duce tot greu?

Îmi cereai să-ți vorbesc de pălămidă,
 Dacă a sosit cu vântoasă
 Anotimpul, care e o firidă
 Pentru o întrebare spinoasă.

Mamă, acum globul acesta tâmp
 Nu mai ară cu dobitoace...
 Mamă, cred că nici nu mai există câmp
 Lumea nu știi ce-o face.

M-AM CULCAT

M-am culcat, să nu
 Mă scoale nimeni...
 Sau, dacă mă trezește cineva,
 Într-un târziu... să-mi
 Spună mai întâi, în ce
 An suntem –
 Înainte de cine... om sau
 Zeu – sau după cine
 Om sau zeu...
 Căci anii trec ca o clipă
 Și numai după câteva
 Milenii toată lumea se plictisește
 Și-ncepe o nouă numărătoare...
 Iată, acum suntem în anul cinci (!)
 De la...
 Afară bălci...

SFÂNTUL ANDREI, CAP DE IARNĂ

Și nu răsare grâul pus de probă
Pe poliță în străchini, mici, de lut.
E-o secetă cumplită și, în sobă,
Prigoana gerului a început.

Sfântul Andrei se zice-i cap de iarnă
Și ghicitor în vreme Sfântu-Andrei
Eu îl vedeam c-o pălnie cum toarnă
În grâu mister și-n boabele de mei.

Dar iată supărat și-a-ntors privirea
Și globu' o să se-nvârtă fără rod
Și gura n-o să-și afle mântuirea
Nici pântecu' n-o zămisli norod.

Și vom certa cu morți pământul sterp
Căci va seca și măduva din verb.

NOI SIAMEZII...

Noi, siamezii cu un singur creier,
Batjocoră-a naturii, dar trăim
Ne țărăie-n urechi același greier,
Și noi același cântec țărăim.

Sarcina maximă ne-aduse-n lume,
Menindu-ni-se rost de siamezi
Și iată-ne, isprava unei glume
Uniți pe veci prin fixele idei.

Și robii unei forțe centrifuge
Ne zbatem către margini, dând din coate
Și prinși cu-aceleași gânduri clăpăuge

În timp ce-n lături pasul nostru fuge
Un singur cap pe găturile toate
Și dăm din el cu toți, că nu se poate.

CE NE RĂMÂNE?

Ce ne rămâne decât călirea
Prin foame cruntă, prin aprig frig?
Îngheață limba-mi, odată cu firea,
Prin vorbe țurțuri, eu totuși strig:

Se-ndepărtează promise raiuri,
Trăiți cu aer, nu mai trăiți!
Umblați la ierburi, mergeți pe ceaiuri
Destinși în sine, deși chirciți.

Ba e potopul, ba globul polul
Și-l pierde, hâtru, la noi sub pat.
Sfidând durerea scurtati ocolul
Așa cum însumi în ger mă zbat.

Pentru sfârșitul crunt de mileniu
Poate s-alege din voi un geniu.

MUSONII

Musonii noștri sunt: căldura, frigul.
Un clântănit de șase luni ne frânge
Și șase luni ne cântă cucurigul
Delirul de desert muiat în sânge.

Ne-mpleticim, simetrici, în aspical
Când de sudoare, când de țurțuri grei,
Chirciți ca lanul ce-și cănește spicul,
Din auru-i să nu sară scânteii.

Bunicii noștri de demult – ce timpuri! –
Se lăfăiau în patru anotimpuri,
Ci Doamne, dacă ai schimbat și clima,
Noi mai trăim, nu e perfectă crima!

Mai potrivește-ne din frig, căldura...
De nu... de ce nu-ncerci cu cianura?

FOSTELE SATE

Pânza freatică, vastă, cu mare pompă
 O sorbea nu știu ce fântână.
 Orice fir de iarbă este o trompă,
 Care suga pe-o săptămână.

Din fundul lacului, fostele sate
 Ieșeau la suprafață, timid –
 Fostele coșuri înecate
 Scoteau un fum tragic și lichid.

Pe luciul apei nu mai făceau cercuri
 Nici Sfânta Vineri, nici Sfânta Miercuri,
 Căci cercurile se spărgeau de turle,
 Foste biserici începeau să urle.

Și, tot un dangăt, locul își plângea
 O lacrimă cât el, ce nu cădea.

ȘI SUB...

Și sub biserici este loc arabil
 Și-acest pământ ne trebuie urgent.
 Să fie Dumnezeu din nou amabil
 Să rabde să-l murâm din contingent.

Se va găsi desigur un sergent
 Să-ndrume credincioșii, rezonabil
 Și un macaragiu voinic, capabil
 Să dea pe sărbători cu detergent.

Și-n locul cel sfințit și cu pisanii
 Săpate-n piatră, șterse, scrise iar,
 Căci nu aduce ceasul, ce-aduc anii,
 Schimbări în inimi și în calendar,

Vom semăna pentru-nceput ardei
 Ce dau două recolte de aței.

ÎNGHEAȚĂ...

Îngheață sabia în teacă
 Și iar e Polul Nord sub pat
 Și dormi cu fierul de călcat
 Să te mai încălzești oleacă.

Gonești microbii, răi, cu hrean
 Și pe obraz pui pungi cu sare
 Și timpu-n trecere, viclean,
 Încearcă-n pat să te doboare.

E FLACĂRA...

E flacăra îngrozitor de mică,
 Și nici măcar nu-i flacăra,-i scânteie.
 Și la scânteie-a fierbe o ulcică
 E-un vis prea minunat pentru-o femeie.

Lelița cu chibriturile, cică
 La gura sobei ar fi vrut să steie.
 La gura sobei mie-mi e și frică,
 Mai cald e în zăpadă, pe alee.

SE SUDEAZĂ MÂNA...

Se sudează mâna pe mânășă
 Geru-nvârtejit produce flamă.
 Pașii spre Siberia ni-i cheamă
 Vântul care mătură sub ușă.

Poezia iernii o destramă
 Soba rece, cu nimic în gușă
 Cu târâțele dintr-o păpușă
 Focului încerci să-i dai o vamă.

URMEAZĂ

Urmează ploile de primăvară
 Să nu mai vină-n martie nici ele.
 Cum toate – odată se simplifică
 Să-ncepă-o iarnă iar, din cele grele.

Dezlănțuit, un crivăț venetic
 Să palmuie orașul ce-l arară
 Și-n câmp doar fiare rele să răsară,
 Care sunt bune numai în aspic.

Iar casele să-și zdrențuie calcanul
 Închipuind flori moarte din moloz.
 Și-aceste flori să fie partea roz
 Pe care ne-o oferă, tandru, anul.

În rest, vom măcina la fel rogoz
 Hrănindu-ne și sila și elanul.

NERO

Toți dușmanii personali i-au murit de moarte bună,
Fie spânzurați, fie strânși de gât.
Fără dușmani e ca și singur, de-o săptămână
Și singur îi e, evident, urât.

Încearcă pe diferite căi să ne inoculeze ură,
Să ne stârnească să fim mai căs.
Dar cine se mai pune cu ei în cără?
Toți îi sunt prieteni și merg pâș, pâș...

El e marinarul ce ne sparge vasele
De cele mai înalte stânci inutile
Și noi nu mai prididim cu parastasele
Celor morți, așa, că n-au mai avut zile.

EI

Ei te supraveghează totdeauna
Dar rău îți fac numai din când în când –
Te-nșfacă atunci zdravăn, nu-ți dau rând
Să-ntrebi: De ce? Și-ți cară pumni întruna.

Au și momente când se poartă blând,
Îți tot promit și soarele și luna,
Ba unul e chiar gata să-ți dea una,
Și ție tocmai asta-ți dă prin gând.

Ca mucenicul stai, învederat
C-a fost la schingiuire predispus
Să fie cum voit-a Cel de Sus!

C-o lacrimă răspunzi și-un mic oftat –
Și dacă scapi, pe lista neagră pus
Vei fi iar liber – și supravegheat.

SOROCUL

Tu, suspectat, pe toți îi suspectezi,
Te uiți în ochii lor: nu par ce sunt.
Au în pupile cel puțin un sfânt,
Ce bine te cuvântă, Bune piezi!

Ambigua nestare de descânt
În care te cufunzi și-naintezi,
Să crezi ce e și să nu crezi ce vezi;
Dar totul, zici, vânare e de vânt.

Ci ți se pare tot mai lung sorocul
Ce ți s-a dat ca să umbrești, rău, locul,
Tristețile ce s-au lăsat la fund

Din málul gros care-a umplut ghiocul
Un nufăr scot, la fața apei, blând
Ce te privește cu-al său ochi rotund.

NUMĂR LA CASĂ

Număr la casă. Locuiești în număr
Precum un cariu prins în tocul ușii.
Povara zilei grele-o duci pe umăr
Și nopțile ți le petreci cu dușii

Care forează râul amintirii
Și pân' la buză-ți urcă-mpinși de flux
Cu flori în brațe și gătiți ca mirii
Și teasta ta-i hotelul lor de lux.

Și secerând coșmarul, iată zorii
Îți descojesc retina interzisă.
Te strigi pe nume, calea ți-i deschisă.

Spre fapte noi, la fel de iluzorii
Făuritor al multelor istorii
Din care cea mai palidă e scrisă.

* * *

[CUVÂNTUL SAT...]

Cuvântul sat din titluri să dispară
 Așisderea cuvintele țărani
 Pământ, durere, pâine, lacrimi, moară,
 Moșie, vite (oi, mânzați, cârlani)

Grădină, vie, fructe (măr sau pară)
 Brânză, smântână, unt, izlaz, ciobani,
 Legume (sfeclă, țelină), curcani,
 Mâncări de orice fel (fripturi, papară)

Acestea toate – aluzii pot să pară
 Și biruințele de-atâția ani
 Le subminează cum le subminară
 În galerii golani și șobolani.

Dicționarul dar să-l dai afară
 Și scrieți cu aplauze

...

CÂNTEC

Pe lume sunt atâtea dungi,
 Atâtea lume e vărgată!
 De la o dungă nu ajungi,
 La alta-i musai să te bată.

Te bate-o gheată, un pantof
 – Pantoful bate foarte tare –
 Tu stai în el ca un cartof
 Ce germinează la răcoare.

E multă lume necăjită
 Noroc că tu mai ai o plită
 Și coci pe plită floricele
 Și primăvara chemi cu ele,
 Căci vremea s-a lăsat cumplită.

ÎNCĂPĂȚĂNARE

Laptele totuși își păstrase culoarea
Iar statului îi trebuia și albul imaculat.
După unt, smântână și laptele din lapte
Numai culoarea-i mai avea de luat.

Se făcuse chiar un concurs (sunt la modă)
Și-ncepuse de-ndată numărătoarea
Inversă. Cine va da cea mai bună metodă
De a-i fura laptelui și culoarea.

GORGAN CU STICLE

În patul rece mă-nvălesc cu sticle
Cu apă fiartă – bună la șezut.
Deși afară-i timpul lui Pericle
Nu vrea să intre și în așternut.

Visez că-not pe spate-n Caraibe
Și poșta o primesc la sticle trasă,
Mesaje disperate și aride,
Scrise de cei ce se scufundă-n casă.

Că se răcește clima, știu prea bine
Mi-a spus-o scitul din mormânt semet
Pe petecul pământului din mine
Cultivă statul țurțuri și îngheț.

Mă răsucesc, zăpada mi-i gorganul.
Mă trage din adânc meridianul.

CRIZĂ MONDIALĂ

Perceptor de afirmații,
Umblă-n dârdor gazetarul
Să dai fiscu-n multe rații
Ca să umple el ziarul.

Să mai faci și inovații,
Dărâmând de tot cântarul.
Cum să scoți din ecuații,
Brânza, laptele, zahărul.

Ca lumina zilei clar e:
Trebuie să te ții tare.
Trece criza mondială.

Că-notând în nădușală
Ca să scoți din tine sare,
Beneficiul nu-i prea mare.

DACĂ LA NOAPTE...

Sperând întruna, vezi să nu disperi,
Să nu te ia pe nesimțite valul
Ce a săpat cu-nverșunare malul
Cărând atâtea ierni, atâtea veri.

Peste statuie pus e pedestalul
S-afundă bronzul falnic în tăceri
Ai cere de la viață, ce să ceri
Când îngropat e visul, idealul.

Sunt gânduri ce îți vin la miez de noapte
Când cucuvelele cobesc în șoapte
Căci lumea e sătulă până-n gât

De cobe, cobre-nveninându-ți fapte
Și mâine optimist vei fi, oricât,
Dacă la noapte nu visezi urât.

CARNE

Se sculau cu noaptea în cap,
 În orice caz pe la patru
 Erau în fața măcelăriei
 Unde se constituiau într-o coadă enormă.

Pe la șase
 Apăreau măcelarii.
 Își puneau halatele,
 Suflecau mânecile,
 Luau satărele
 Și-ncepeau să-i măcelărească pe primii,
 În ordine.

Asta nu-i împiedica pe ceilalți
 Să se îmbrânțească
 Sau să vină a doua zi
 Căutând a fi primii
 La carne.

PĂZEA

Tine-mi sufletul aproape,
 Îi mai spuse, să nu scape
 Să se dea la vr'un străin,
 Să mi-l umple de venin.

NUMAI MORALA

Principiul cauză-efect
 Este-al gândirii vechi defect --
 Căci dacă totu-ar fi pe dos,
 Ar fi chiar logic și frumos.

Și iarăși împotriva firii
 Sunt gânditorii negândirii.

LA RÂND

La rând ei stând, primesc doar sloiuri,
 Ce cad de sus, tărușe reci,
 Împutinând sărmâne roiuri
 Și priponindu-le-n poteci --

Aleargă omul de zăpadă,
 Fugind picioarele îl lasă --
 De vină-i mătura cu coadă,
 Ce-l mătură și îl apasă.

Zăpezii iar îi crește pretul
 Și-ți coase streășina cu ațe
 Te bucuri c-a venit dezghețul
 Și-alergi năuc, c-un sloi în brațe.

Te-ntorci la loc în rând, și sloi
 Te-agăți de viața de apoi.

HAGI TUDOSE

Hagi Tudose – ce domn!
 Mai greșea, când drămuia făina...
 Tăia coada pisicii, nu lumina
 Și nu vorbea atâta în somn.

„Zgârcenia asta are vreun rost,
 Zice și pisica. Frumos e
 Să te regretăm, nea Tudose?
 Fără Dumnezeu, ținem post.“

CUVINTELE

Cuvintele ce în tăcere
 Dospesc ca drojdia de bere,
 Coc pâinea intermediară,
 Îți intră-n zile, strigă: – Afară!

Afară nu-s la geam zorele
 Afară nu e primăvară.

* * *

[DUCETI-MĂ LA MĂNĂSTIRE]

Duceți-mă la mănăstire,
Căci nu mai pot de-așa chircire.
Ca Duhul Sfânt să mă întind,
Iadul cu viața să-l colind.

La supraoameni suprager,
E ropot de calorifer –
Calorifer pompat cu ger.
Dormim cu capul pe un sloi,
Ca-n Judecata de Apoi.

Sunt mai lung noaptea când dorm
Cu un gând destins, în vis
Sunt mai lung cu o cădere
De un stânjen, în abis –

Sunt mai lung cu o petală,
Cu un sfârc de stea de mare.
Ia măsoară-mă, din creșter:
Am crescut la întâmplare.

Sunt mai lung noaptea, când pipăi
Alte lumi, cu lungi picioare

De păianjen, care tese
Pânza pentru-o stea de mare.
Și așa cum stau destins
Ca un arc după război
Car în somn mai lungul ins,
Că aproape suntem doi –

Eu trezindu-mă-napoi.

CA DICHIS...

Ideile treceau prin mine
 Și se imprimau pe hârtie
 Mă manevra cineva, cred în vis.
 Ca aparatul Roentgen, o dublă pneumonie,
 Îi eram necesar inspirației –, ca dichis.

Rolul meu era s-o las să treacă
 Și să mă mir în fața hârtiei –
 Febra nu știu dac-o să-mi treacă
 Nici efectele pneumoniei.

Ah, și ce mă mai mir în fața hârtiei.

PESTE TOT

Peste tot e băgată o femeie
 Și, dacă ar dori să preia puterea,
 Ar prelua-o în 24 de ore –
 Zise faraonul.

AȘA TIHNIT

Doi călăi jucau cărți.
 Și unul, cel care făcea cărțile
 Zice:
 – Taie!
 Atunci celălalt dădea fuga și tăia capul
 Condamnatului, care aștepta,
 Gata spovedit,
 Cu grumazul pe butuc.
 Venea și *câștiga la cărți*.
 Execuțiile, se zice, aduc noroc.

Apoi îi venea rândul lui
 Să dea cărțile –
 Le amesteca bine și zicea:
 – Taie!
 Partenerul fugea și reteza și el –
 Capățâna unui condamnat.
 Și cum făcea treaba asta,
 Cum câștiga și la cărți,
 Dovedindu-se încă o dată că
 Execuțiile aduc noroc.

Jocul de cărți era distractiv
 Dar și noroc mare pe capul lor, că se nimerise

O vreme crâncenă – cu multe
 Condamnări capitale.
 O vreme numai bună de jucat cărți – între călăi.
 Și, ca să acopere gemetele
 Unora și altora
 Trebuiau să spună foarte tare
 – Taie!
 – Taie!

Așa tihnit, pe îndelete –
 Adevărat joc de societate, norocos
 Și repet, tihnit!
 Nu se auzeau decât niște gemete înăbușite
 Și glasurile lor vesele
 Care tăiau întruna:
 – Taie!
 – Taie!

CRIZĂ

Nu e benzină. (Ultima minune).
 Mașinile împinse sunt din spate.
 Și caii i-am ucis să facem roate.
 Am pus birjarii-n glumă să-i sugrume.

Nici anvelope nu mai sunt, nici gume
 De șters greșelile nenumărate
 Le-am irosit răsând cu ele sate
 Spre a vedea fără țărani cam cum e.

Ne-am conecta și pulsul la o pompă,
 Ce ar intra neapărat în pană
 Și-am cere lumii sânge de pomană,

Și elefanți să ne ridice-n trompă
 Moralul decăzut, care sucombă,
 Sub apăsarea zodiei, dușmană.

SONET TOMNATIC

Cu ceața groasă oblojind copacii
 Coboară cerul jos ca o prelată,
 Vinul e-n buți, via îngropată
 Țăranul stivă a făcut aracii.

Tot înspre vetre se retrag burlacii
 Și babele-i descântă cu vreo fată.
 Vreo Albă ca Zăpada, vreo nepoată
 De pe întinsul roditoarei Dacii.

Ai trage-obloanele scriind: „Închis“
 Nici visul n-are unde să se ducă,
 E cerul foarte jos, precum am zis.

Și pe furtuna timpului, năucă
 Norocu-și poartă coaja lui de nucă
 De-a pururi între creste și abis.

PĂRI DE PĂRGARI

Pări de părgari, scăpări de furi
 Din zbanțuri, lanțuri și belciuge.
 Ce carauale clăpăuge!
 Ce neam de târfe în călduri!

Voi da iar gărzilor săcuri
 – Că mai cinstit e al de fuge! –
 Să facă-n gloată curățuri,
 S-aud Vlăsia mea cum muge.

Ia car oricât de larg e zgăul
 Să treacă plini de răi spre iad,
 Chemat am fost să-i umplu hăul,

Și-o iau pieptis, nu trec prin vad
 Și-n iad, când însumi o să cad,
 Chiar că avea-va moț hărdăul.

IARNA

Iarna va curăța cardiacii,
 În soba rece butuci,
 Vor arde cei fără lemne, săracii,
 Se va mări parkingul de cruci.

Nemulțumiții de nesigurul mâine
 Se vor face cumva auziți.
 Iar sarcina mașinii de pâine
 Va fi să-i calce pe nemulțumiți.

Intrăm în iarnă ca-ntr-un tunel
 – Albă iurtă de viscol turbat –
 Vom ieși mai puțin din el
 La ceva ce încă nu ține de stat.

PASTEL

Își răsucește vântul trompa
 Din cas' mă scoți cu motopompa
 Tu ger tăios suflând pe horn,
 Din vis în noapte mă răstorn.

Și caut propria-mi stafie
 Și-o țin pe gheață să nu cadă.
 Salută omul de zăpadă
 Patrula noastră argintie.

Și iar mă-ntorc târziu pâș! pâș!

REȚETĂ

Laptele, ouăle și brânza de vaci
 Linیءea infernală și zgomotul sufletesc,
 Gândurile sărate, prețurile piperate,
 Și șefii iuți.
 Bucuria cu margini și bucuria fără margini,
 Lunea, marțea, miercurea, joia și vinerea.
 Sâmbăta și duminica, luate separat
 Sau cu săptămâna.
 Tristețea, dragostea înainte de moarte,
 Excesul de femei pe stradă.
 Doctoriile luate pe rețetă.
 Ideile, hârtia, hainele,
 Apa minerală, vegetală și apa vie.
 Mâncarea de orice fel, răbdarea de orice natură...
 Și viața, în genere...

Toate acestea
 fac rău
 Sănătății.

PALIMSESTE

Viței nu sunt pentru-nnoite piei –
 Și secole ne-ar lua și argăsirea!
 E mai dibaci să răzuim psaltirea,
 Sacrificând iar anticii viței.

Cohorta celor care-au scris pe ei,
 Tot încercând să ne explice firea,
 Crezând motorul lumii că-i iubirea,
 Și-n litere prea mici cătând temei.

O, mult mai iute arzi Alexandria,
 Decât să intri-n labirint de țeste –
 Pentru ispravă se găsească pretexte!

Cine spunea că s-a sfârșit hârtia?
 Bibliotecă, vi se-nnoiește glia,
 Căci vin răzuitorii mei de texte.

UN GHEM DE MOLII

În peștera lui Polifem,
 În ciuda polifoniei perfecte,
 A aruncat pe furis un ghem
 De molii, perfide, suspecte.

Și cu foarfece mici dar tenace
 Au tuns toți berbecii chilug
 Lătele până-n pământ
 Și mițele din belșug
 Au fost pur și simplu pulverizate.

Și nici unul din tovarășii lui Ulise
 Nu s-a putut agăța de berbecii tunși.
 Au fost prinși ca niște căpușe și smulși
 De căpcaunul care-i momise.

Cei ce din peșteră vor să-și scoată diezii-bemolii
 Atenție și la Polifem dar și la molii.

TUI ȘI ODOBAȘI

Potaie tristă-ți vei găsi hoherul
 Trimis să te înhame, din sălaș,
 De la Stambul cu tui și odobași,
 Ce pentru tine-au ascuțit hangerul.

Caftanul lasă-ți. Cam degeaba jderul
 I-ai pus, fălos, pe gâtul buclucaș.
 Umplut cu paie, cârpe și talaș,
 Te va păzi, în furcă, ienicerul.

Și capu-ți mândru-n poartă, la serai,
 Va sta să vadă zilnic, în alai,
 Cum trec a tale slugi, pupând papucii

Sultanului cel vrednic, ce tu l-ai
 Băgat în cinci buclucuri, cu haiducii
 Ce îi țineai în codri, pe mălai.

PEȘTERA URȘILOR

În peșteră-nviat-au urșii
 Pieriți în veac de veac, cu vaer,
 S-au întrupat din oase albe,
 Ies din cearșafuri largi, de aer.

Ah, ochii le-a deschis, cu fulger,
 Lumina bubuind în stâncă
 Și geologice fantome
 Pășesc din noaptea lor adâncă.

Și corbii-n jur privesc cu teamă
 Stafile în mers, greoaie,
 Ce-n munte-adânc au scris cu gheara
 Și i-au urlat în măruntaie.

Ei vin de dincolo de ere,
 Li-i vie spaima în orbită
 Simt iar rostogolirea stâncii
 Ieșirea lor pecetluită.

Din plânsul omenesc aproape
 Al fiarei deznădăjduite,
 Prinsă-n mandibule de marmori
 Cu stalactite, stalacmite.

Pereții-au mai păstrat un abur,
 Ca o fosilă de ecou.
 Se trag încet din vechiul țipăt,
 Își lasă albul lor cavou.

Dar la ieșire mii de umbre,
 Dorind să intre, în neștire:
 Sunt turmele de urși, sfârșite
 După o lungă hăituire.

Bolnavi și costelivi, ca umbra
 Sunt urșii ce nu vor să moară.
 Ei povestesc cuprinși de spaimă
 De cataclismul de afară.

Pe cer un astru de funingini,
 Ploi de leșie, mări de zgură,
 E vântul plin de chimicale,
 Stricnina crește-n arătură.

Cumplită vânatoare omul
 Pornit-a chiar și-n contra lui...
 Mai bine-n peștera adâncă,
 Să-i facă marmora statui.

DECLARAȚIE

Această meditație nu-mi vine
 Ca o mânășă, nu-i cunosc metoda.
 E legătura între ea și mine
 Ca între India și Cernavoda.

Eu altfel respir aerul ca soda
 Și caut suflul lucrului în sine.
 Pot să vă spun sonetul ce e, oda,
 Secrete ce le știe orișicine.

În limba noastră mantra n-are rimă
 Al nostru suflet altfel își dă foc
 Dar pedepsindu-mă ca pentru crimă
 Vrea alte flăcări fibra lui intimă.

Ni-i altul suflu-n fluierul de soc.
 Și pedepsind imaginara crimă
 Mi-ați dat voi mantra neaoșă: obroc.

LA ORA ȘAPTE

Cad muștele în lapte, dar nu-i lapte
 E ceva alb, putând a fi și var.
 E păcăleala ce, la ora șapte,
 Le-o facem muștelor, ce-n lapte sar.

Noi bem poșirca asta tot mai rar.
 Vociferând, se mai aud și șoapte:
 Văcarul nu se scoală mai de noapte
 Să mulgă vacile, mâncând mortar?

Civilizația atunci începe –
 Se spune – mai dihai și cu temei
 Când nici o minte-ntreagă nu pricepe
 Ce e cu lumea, și cu tine ce-i.

Dacă-i așa, noi chiar în centrul ei
 Ne situăm, ca lacrima în cepe.

SĂ VINĂ

Să vină Pythia la mine
 Să spună-n păsăreasca ei:
 Atâta rău o fi de bine?
 Și dacă e de bine, ce-i?

AUSTERITATE

Se făceau economii mari, în continuare.
 Gunoii se lua singur pe picioare
 Și se ducea departe de oraș,
 În nu știu câte transporturi de pași.

Dispăruse simțul pomenei
 Și nu se mai căuta cu câini lupi –
 Singur, în afară de focul Gheenei,
 Doamne, cu ce te mai ocupi?

ÎN BARBĂ...

În barbă țurțurii degeaba
 Și de sprâncene țurțuroi –
 Și pleoapa scârțâie ca scoaba
 Și ții în brațe visul: sloi –

Și soba trage vârcolacii
 Din lună (partea nevăzută)
 Suflând asupra lor, săracii,
 Forma de aer și-o-mprumută –

E cineva în plus în casă –
 Ești cumva zgriptor, numai tremur?
 De-odată geamu' spargi; c-o masă,
 Și sări afar' ca la cutremur

Și viscolul, la subțiori
 Ți-nfuge-o mătură – și zbori.

* * *

[DUMNEZEU]

Dumnezeu
Are un ochi de sticlă

– Te iert, păcătosule, zice
Dacă ghicești care din ochii mei
E de sticlă.

– Dreptul, zic.
Ești iertat, dar cum
Ai ghicit?

– Era singurul în care
Am văzut că mai licăre
Puțină omenie.

ACASĂ

O țară ce-i mereu la ea acasă
La răsucirea globului pe-orbită,
Ce-și vede de-ale sale și, frumoasă,
Adoarme scara, pasărea trudită.

Ce-n zori își spală fața, luminoasă,
În apa vie. Reîntinerită,
Își cheamă dulce fiii toți la masă
Și frânge și străinului o pită.

Și eu, înscris în roata ei, pe spiță,
Văd umbra-mi măsurându-se pe-un brad.
Furtuna pentru mine n-are vad.

Să plângă-mi vine-n prag o miorită –
Și, pentru zbor, aripi îmi fac, din șită,
Și chiar căzând, în țara asta cad.

* * *

[ÎNSPĂIMÂNTAT ...]

Înspăimântat, îmi număr anii
 Și orice an e de câștig –
 Mi-e tot mai cald, mi-e tot mai frig
 Și zilele s-au dūs ca banii.

Degeaba tată-al lumii strig –
 Zic: universul e-al vădanei –
 Naturii mame-i sunt tot spic,
 Ca tigrii, șoimii, șobolanii –

Învie-atingerea aripei
 Lungi grohotișuri de pe munte
 Și simt rostogolirea clipei
 În jgheburile de pe frunte,

Când prafu-mi s-o deda risipei,
 Pierzându-se în amănunte.

BUN CANAL

Bun canal – nimic de zis!
 Curge numai într-o parte
 Dinspre viață înspre moarte.
 Drumul invers – interzis.

Vechia-mi spaimă – daco-geto –
 De-a rămâne-n loc deschis...
 Mă-nțeleg cu Tintoretto
 Pentru-un loc în paradis.

Dau la cai câte-o legumă,
 Îi mai plimb, îi bat pe crupă
 Igrasia – noua grupă –
 Iar dă buzna pe lagună.

Totu-i bine pus la cale
 Și San Marco, San Vitale,
 Cu paftale în sandale,
 Se tot plimbă pe canale.

COVOR DE MACI – ISPITA

Pe lângă tren covor de maci
 – Coboară, hai, acum, ce faci?
 Coboară-acum cât ai covorul
 Te-arunci din tren și pui piciorul.

– Satano, piei! Decât un leș
 Mai bine stau în tren pe preș
 Covor de maci... Îl iau din mers,
 Înfășurat în acest vers.

Nimeni de-acasă nu mi-l fură
 Și-s domn la mine-n bătătură.

O BAIE DE CULTURĂ

Mă scufund în cultura lumii
 Și cărțile mele reprezintă
 Volumul de cuvinte dislocuit.

Alții
 Se așează peste mine
 Presându-mă.

Auzi
 Eterna clipocire
 În rafturile bibliotecii?

ALERG

Alerg
Cu diapazonul în mână
După nota care fuge.

E ceva aburos,
Ca o stea,
Văzută printr-o sită de argint.

E chiar steaua mea
Metamorfozată într-o notă muzicală
Structurată într-o notă muzicală

Ceva prin care tu devii însuși, cu adevărat,
Altfel, te confiscă universal-valabilul
Și mediocritatea.

Asudat,
Stau pe bagaj și plâng,
Mai nefericit decât
La pierderea ultimului tren

Am pierdut tonul.

RUGĂCIUNE (1)

Doamne,-aș vrea să plâng puțin,
Dar nu e loc de plâns în lume
O lacrimă ce mi-o abțin
În ochi mi s-a făcut fărâme.

Eu sunt în barba ta un sloi
Ți-i barba streășină – și vântul,
Bătând spre vremea de apoi
Mă clatină și-mi ia cuvântul.

Ci, clătinat din temelie,
Dă drumul lacrimii să pice
În lanurile de vecie,
Culegătorule de spice.

RUGĂCIUNE (2)

Ce-nalt e cerul, stelele ce sus!
 Și capul ți-a scăpat în galaxii,
 Gându-i un fir de care-abia mai ții,
 Ca spinul de-o durere-a lui Isus.

Aripi de respirații de copil
 Își pune aerul – și te lași dus,
 În sfera mare, unde centre nu-s,
 Sau tu ești centrul orișunde-ai fi.

Și din intermitențe și vibrații
 Frânturi de timp, sfărâmături de spații,
 Încerci cu sufletul s-aduni o oază.

Când noaptea-mi va ajunge la amiază,
 Din toate stelele să-mi dai o rază,
 Stăpânule de veșnice plantații...

DILEMĂ

În rai se dă prăjită fierea,
 În iad se dă uscat graham,
 Deviza raiului e: „mierea“,
 Deviza iadului: „ham-ham“.

Deci dieteticii buluc
 Se duc în rai, suiți în car...
 Și eu... eu unde să mă duc,
 Bolnav de-un rău original?

Căci mierea îmi irită fierea,
 Căci de la fiere mi s-a tras...

Stau la răscrucea cu-nvierea
 Microbii care-au mai rămas.
 Când simți în față adierea
 E sufletu-mi mergând la pas.

DOARE

Înjunghiat de gândul hâd,
Doare numai când surâd –
Am căzut ca-ntr-un cuțit
Într-un falnic răsărit.

Soarele-a luat-o-n sus,
Răsărind, eu am apus.

SPIRIT ÎNARIPAT

Lansând și eu pe Po o barcă
Înspre Veneția, la vale,
Se-ncarcă-n suflet, se descarcă
O necunoaștere-n spirale.

Platanii alte frunze-ncearcă
De-a lungul vechii magistrale
Am mai trecut odată, parcă,
Roman, pe vremuri, cu sandale?

Ochiul spiritului înaripat
Își studia umbra din vârf
Și peste ea s-a lăsat
Într-o zi ca un stârv.

Stârvul spiritului de sus
Zvâcnește în fiecare
Din noi, perfect suprapus
Peste visul de înălțare...

ARTĂ POETICĂ

Venind, ideea s-o și prinzi –
 Și, tăvălită prin oglinzi,
 S-o scoți din lacul lor de-argint:

Un pește viu, ce, aburind,
 Tărăș te trage-n labirint,
 Pe drumuri care toate mint.

PRINCIPIUL JIGNIT

Comunicantul fără vas
 Din vasele comunicante,
 Se varsă-n sine și-i plin ras,
 Și stă sub streșini delirante.

Și-atât îl chinuie preaplînul
 Cum obsedează cu seninul
 Un cer întins peste-un pustiu
 Jignind principiul vechi, divinul
 Am spus o vorbă, o mai știu?
 Zac la nivelul de om viu.

Simțirea cea cuprinsă-n creieri,
 Dând să se verse, se comprimă
 În noaptea treierând cu greieri
 O poezie fără rimă.

DEPERSONALIZARE

(Starea a doua)

Celulele închise-n mine
 Respiră-n faguri și-n albine;
 Sunt tot ieșit din balamale;
 Ciuperci pe plai și Luara-n vale.

Nici nu mai știu ce-aș vrea să fiu:
 Natură moartă cu gard viu?
 Un cuib de mierlă cu un ou?
 Să fiu și cântec și ecou?

Azi am văzut un corb și-un cuc
 De toarta cerului m-apuc,
 Planând peste pământul orb,
 Deopotrivă cuc și corb.

Uit de la mână pân' la gură.
 Natura iar mi-e bătătură
 Ca fluviul ce s-a-ntors din mare,
 Mai dau o raită la izvoare.

RAȚIUNEA IMPURĂ...

Ce rezistentă e floarea de halba?
 Și iarba, ce rezistentă sub pașii augustii!
 Ca sticla din care făcută e halba,
 Aproape incasabilă, când o muști.

Mă-ntreb eu acum, cum mă-ntreb eu ades:
 Noi ce putem face cu-această mânie?
 Ciobanul din lună să-l scoatem din stres,
 O liniște mare arând pe câmpie.

Întins este nervul pe care, dansând,
 Împingem pământul din noi spre neant.
 O lună nebună îmi trece prin gând.
 Ciobanul din lună, plângând este Kant.

IARNĂ GREA

Numai câinii știu, de frig,
 Cum se face un covrig,
 Ei ce n-au covrigi în coadă
 Stau covrig colo-n zăpadă,

Să-i mănânce vârcolacii,
 Clănțănind să-i ia cu sacii
 Că nici luna nu-i pe cer
 Vârcolacii mor de ger.

Dă colac la vârcolac
 Cheamă câinele pe sac
 Iarna asta dacă trece,
 Om tot râde, și-om petrece.

ORBUL

Stă întunericul în ochi
 Să nu îi fie de deochi
 – Ce cați în ochiul meu, tu, beznă
 De cad în gropi până la gleznă?

Ascunde-mă de răul soare.
 Afară e lumină tare,
 Însă aici, în ochi la tine,
 Este răcoare și e bine.

PRÂNZ CU VRĂBIILE

- Ce-mi veniți, vrăbii, la păscur,
Aici, pe codrul meu de pâine?
Nu știți că-s rău? Acum m-asmut
Pe voi, și latru până mâine.

Adică, stați. Mai am un os.
De ros
Și asta-i mai gustos.

Deși sunt câine, orisicât,
Când mânânci singur, ți-e urât.

VERIFICAREA INSPIRAȚIEI

Iată aceste uși de hotel
Care se deschid automat
De câte ori un vizitator
Cât de neînsemnat intră în raza
Celulei fotoelectrice....

Oricine, ori de câte ori vrea
Și ușile se dau de perete...
Uneori, în fața mea
Nu se deschid - și trebuie
Să le împing.

Sunt numai spirit, îmi zic -
Nu am greutate
Sînt aripă de înger -
Sunt inspirat.

MATCĂ PĂRĂSITĂ

Nu mai e apă de mult,
 Dar prundul s-a cicatrizat –
 Pe vechile răni cresc capete
 De dobitoace.
 Turma, turma...

TRAFIC

Aerisirea se face, ca la metrou
 Prin intrarea și ieșirea ideilor
 Din creier.

Săgetarea lor,
 Unele pe lângă altele,
 Îți umflă imperceptibil o venă
 Și te clatină ușor –
 Fenomenul numit „vacuum“

De ce ai tu nevoie
 De atâta trafic, zi de zi,
 Așa pustiu, cum pari
 Și fără copii?

Ah, nu mai sta cu degetul
 La tâmplă –
 Ca și când ai ține acolo
 Capul unui pod
 Gata să se prăbușească
 La semnalele farurilor...

GRIJĂ

Îmi plimb bagajul
În cărucior
Cu o grijă paternă.

Geamantanul e dispus
Să facă tot felul de șorți,
Să-l calce pe nenea ăla pe picioare,
Să spargă vitrinele,
Să se dea peste cap.

Toți par mămici și tătici,
Înarmați cu biberoane, susete,
Jucării zdrăngănitoare
Toți sunt numai grijă
Față de ciudatele progeneraturi
Înfășate cu sfori și curele,
Care tot dau din mânuțe,
Vrând să sară din leagăne...

– Fii cuminte, zic.
Vom zbura acuși, acuși.
La o înălțime de 10 000 de metri și
Cu o viteză de 800 km/oră!
Căpitanul Bondoc și echipajul său

Ne vor ura „bun sosit“ la bordul avionului lor
Prevăzut cu două motoare
Și patru ieșiri de siguranță,
În caz de depresurizare.

Niște măști de oxigen vor cădea automat
De deasupra locului nostru;
Le vom pune pe față și vom respira adânc.
Iar contra rechinilor
Avem două sticle urât mirositoare
Pentru salvarea pe mare sau pe ocean,
Vom îmbrăca o vestă galbenă.

Nu fi prostut și nu te lăsa așa greu,
Că-mi scoți mâinile din umeri –
Uite ce cuminte stă bagajul duduii de colo
Ia fel cel al domnului din față!...
Gata, acuși, acuși ne luăm zborul și talpășița.

ICOANĂ

Cu labelle bine întepenite
 În pământ, cu capul întors spre stele,
 Gura larg deschisă,
 Balaurul l-a vomitat
 Pe Sfântul Gheorghe, cu cal cu tot.

Acum tocmai termină
 De dat afară sulita.

– Și altă dată să nu-mi mai ieși în cale
 Că mi se întoarce stomacul pe dos...

– Drum bun, viteazule!
 Și află că mi-s pui de brontozaur.

VIZIUNE INDUSTRIALĂ

În pas cu știința și tehnica nu mai rămăseseră,
 Dintre orătânii, decât găinile.
 Ele crescuseră însă, atât de înalte!
 Ca să nu se spargă, ouăle erau prizonite sus
 De niște macarale imense
 Și aduse cu infinită grijă pe pământ.

(Găinile deveniseră prea tehnice
 Ca să-și mai poată îndoi genunchii, stând pe cuibar,
 Și ar fi fost, pe de altă parte, prea scump
 Să clădești cuibare cu mult deasupra zgârie-norilor)

Era frumos să vezi noaptea pe cer
 Pădurea de macarale așteptând
 La fundul găinilor, care deși iluminate „a giorno“
 Nu catadicseau să ouă decât în zori ori pe la prânz,
 Sfidând cheltuielile pe electricitate, taxa pe valoarea adăugată
 (TVA), ORACO, SPANACO și celelalte.
 Cel mai trist era uliul, prădalnicul
 Care înșelând vigilența computerelor din ultima generație
 Simtea în rotirile lui largi prădalnice, spre cuibul din Ursa Mare
 Că nu mai ține, vai, în gheare, ca pe vremuri,
 Un ou cu două gălbenușuri.

CA PRIN CEATĂ

Își aduce aminte ca prin ceață:
 El o înșela și ea era geloasă.
 Ea îl înșela și el era gelos.
 Amândoi înșelau și unul dintre ei era gelos,
 Dar care? El? Ea?
 Ea, de bunăseamă. Ba poate că tocmai el.
 Cred că erau geloși amândoi.
 Amândoi geloși pe cine?
 Pe aia? Pe ala?
 Era ea la curent cu aventurile lui extra?
 Era el la curent cu zburdălniciile ei darnice?
 Cine era acela? Cine era aceea?

Naiba să știe, —
 Că e mult de atunci.

SPIRITUL LUDIC

Nevoia asta de copilărie!
 Până și munților cât de înalți
 Le place să dea cu bulgări de zăpadă
 Și mai ales să se joace în pietricele.

Avalanșele
 Pornite de-a săniușul din culmi
 Sau, ca sub copite agere
 De capre negre
 Curgerea surdă de grohotiș pe teribilele hornuri,
 Ce-i mai relaxează! O, Doamne!

Ți-e și drag să-i vezi
 Cum tășnesc apoi spre cer —
 Înviorați și cu chef de veșnicie.

ÎN RITMUL MINERALELOR DIN MINE

Somn mineral...
 Mineralele din tine să se odihnească
 În somn, ca pilitura de fier,
 Ajunsă în sfârșit pe un mare magnet,
 Și a doua zi să te trezească deșteptătorul soarelui
 Sunând dintr-o rază... Tărăitul antipatic
 Al luminii pe retină.
 Să dai să oprești soarele cu mâna
 Ca pe un deșteptător pus pe noptieră
 Să te ridici oftând în capul oaselor,
 Apoi să sari din pat,
 Să-ți clătești ochii cu apă rece,
 Să-mbuci ceva în grabă,
 Și să pleci furios, uitându-te la ceas...
 Și în ziua următoare la fel...
 Și tot așa...
 Și tot așa...
 În ritmul naturii.
 Răsărit-apus, răsărit-apus,
 Goană – uitare de sine...
 În ritmul mineralelor din tine...

COMENTARIU

Oedip insultă oracolul,
 Spunându-i că știe ce trebuie să afle
 Doar de la el.
 Și atunci oracolul, enervat
 Îl trimite să-și ispășească soarta,
 Zvârlindu-i enervat în obraz
 Vorbe de ocară.
 (Și cu dicție impecabilă
 Căci, altfel, era bâlăbâit.)
 Din partea lui Oedip greșcăla de tact.
 Din partea oracolului impolitete.

PUSTNIC

Și din mustață făcând coade,
 Legându-le la spate cu
 Tei.
 Pustnicul a început să dea roade
 Vreo șapte-opt, șerpi cu clopoței.

Cea mai groaznică insomnie,
 Este cea de zi.
 Versurile mele, Doamne,
 Au niște cearcâne,
 Cât toate zilele.

Soarele intră în ele
 Și scapă dincolo
 Așa sunt de largi versurile,
 Cearcânele.

RONDUL DE ZI

Cu pași mari
 Piticul
 Dă ocol cetății.

Ori i s-au micșorat lui pașii
 – Să fie de la vârstă? –
 Ori s-a dilatat enorm cetatea
 (Din cauza căldurii?!!)

Cum soarele arzător
 Îl bate drept în creștet
 Umbra i s-a vârat ca un șarpe
 În prima crăpătură
 Și fără umbră, piticul
 Se simte absolut singur!

Gâfâie
 Și nu mai dă de capăt.

CA O INIMĂ

Ca o inimă
În mijlocul munților
Stă Caraimanul.

Țara vine din istorie
Și merge-n istorie, neabătută.

Țară a Vârfului cu Dor,
Țară de oameni,
Căci ca o inimă în mijlocul
Oamenilor
Stă Caraimanul

SPRE RUCĂR

Pietroaiele ca oile
Ieșite-s la păscut
Costișele și văile
Ca-n vremea de-nceput.

Scriind, tot te-ai ales cu
Un vechi tipar de caș –
Păzește ciobănescu'
La cot de peisaj.

Cobori și urci nostalgic
Între Bucegi și Piatra
Ești baciul geto-dacic
Ce-și uzitează pe vatră.

E liniște pe munte
E liniște pe văi –
Merg oile mărunte
Spre stâne, spre hodăi.

SCRISOARE

Plouă în cutia poștală
 Picăturile sunt scrisori de sus.
 Veștile sunt proaste și de mântuială
 Și nici una cu semnul plus.

Zăpada, câtă mai e, o mănâncă Mozoc
 În curte, așa, ciobănește.
 Departe de-a fi un simplu dobitoc
 (Ca mine, ca tine) *el intuiește*.

Și știe că zăpada măncată pe ploaie
 Este cea mai bună delicată.
 Încolo oasele mi se înmoaie
 Și din capitală îmi fac o compresă,

În jurul durerii de cap – cefalee –
 De natură veșnică și fenomenală.
 Și așteptând în ploaie o idee,
 Mă uit cum picură-n cutia poștală.

ORIENT

Deși iubesc și sunt iubit,
 O demonstrează asta trecutul-prezentul
 Îmi lipsește ceva: Orientul.
 Orientul este – orizontal – și trecut
 Pe care – vertical – nu l-am fost trecut.

Am închiriat degeaba o cămilă
 Cu condiția să mă ducă de milă,
 Așa, ca pe o a treia cocoasă
 (Cămila e după Orient pătimașă)

Îmi e capul plin de minarete
 Ca de niște cozi de egrete.
 Ia izvoare am tras tigrul de coadă
 Și-n Eufrat am dat cu mâna de zadă.
 Am văzut cel mai mare crocodil din lume,
 Pe nume Nil.

Ce-au făcut șeicii și califii
 Și furtunile de nisip – ca alifii –
 Ce-au făcut faraonii, ce-au dres
 Reprezintă, oricum, un succes.
 Ia care și eu vreau acces.

DUPĂ PERDEA

Multe stafii sunt interzise
În Danemarca, de atunci,
Și cei ce le mai văd, în vise,
Sunt scoși din visul lor, pe brânci.

Și mai ales cele de țânci
Au toate ușile închise.
Și bici, și tauri răi și rânცი
Păzesc ieșirile permise.

Dilema lui Hamlet, dilema,
Repet, e aprigă și veche.
Dormind, i s-a turnat cu stema
Și Danemarca în ureche.

După perdea e lumea-ntreagă:
În cine sabia o bagă?

NUMĂRAT, NENUMĂRAT

Lui Constantin Noica

Numărând o turmă,
Număr fiecare oaie.
Oaia numărată e aceeași oaie
Dinaintea numărării
Plus
O calitate, aceea de-a fi fost numărată.
E mai valoroasă decât una
Nenumărată.
Dar ea nu știe.
Însă toate oile sunt numărate.
(Și nici una n-are valoare
Întrucât rămân tot oi.)
Însă toate sunt numărate
Și nici una nu vrea să știe.

CUNOAȘTERE ÎNTÂRZIATĂ

Iubea foarte mult câinii
 Și odată în pădure s-a ntâlnit pe neașteptate
 C-un lup.

A crezut că-i vreun câine rătăcit
 Și văzându-l cât e de zburlit
 De slab și jigărit
 I-a zis:

– Al cui ești tu, mă, prăpăditule?
 Cine te-a pierdut? Cine nu are
 Grija de tine?

Animalul s-a uitat fix în ochii lui,
 O clipă.
 Poate s-o fi gândit:
 „Eu nu sunt al nimănui,
 Tu ești al meu,
 Și dacă ești al meu,
 Acum te mănânc,
 Fiindcă tocmai se întâmplă să-mi fie foame...”

Omul a mai făcut un pas spre fiară,
 Cu mâna întinsă, vrând s-o mângâie.
 (Iubea grozav câinii, c-un sentiment de frăție,
 O fi fost într-o altă viață, câine)

Dar lupul s-a întors cu spatele
 Și-a fugit în salturi mari de lup.

Căci ei nu se dau la om, sunt fiare mai puțin feroce
 Decât omul.

Dacă l-am întâlni, tot așa, din întâmplare,
 Pe Dumnezeu,
 Văzându-l amărât, trențuros,
 Alihnit de foame – cum îi place să se arate uneori,
 Tot așa nu l-am recunoaște și l-am întreba:
 – De unde ești dumneata?
 Cine-ti sunt părinții,
 Ori copiii, de te lasă-așa singur pe drumuri?

Și el s-ar îndepărta bombănind
 Și la urmă ne-am da seama c-a fost Dumnezeu.

Accasta se cheamă
Cunoaștere prin confuzie.

Și confuzia poate fi reciprocă.

RITM

Totul e zidire
 Și năruire.
 Celule, olane, cărămizi,
 Turnuri, ziduri, cetăți, palate...
 Mistria – Apoi năruirea,
 Dărăpănarea,
 Praful și pulberea.
 Și iarăși...

Vine rândunica,
 Ia praf în cioc, o picătură de apă,
 Clădește cuibul,
 Vine el frământă tina
 Cu puțină salivă...

Sub streășina vremii
 Stăm cu gurile căscate...
 În mâna lui Dumnezeu?
 Sau în pumnul lui
 Strâns a mânie?

Sub streășina vremii...

ISTORIE

Ziarul de astăzi
 S-a tipărit acum o mie de ani.
 În câteva ore
 La chioșcuri n-a mai rămas,
 Nici un exemplar,
 Pentru că așa suntem noi
 Iacomi de noutăți.

ȘTIRE

Un om, numit Isus, din Nazaret, 33,
A murit ieri, prima zi după I.C.
Crucificat pe Golgotha.

O carte cu învățătura sa
(Inclusiv Vechiul Testament)
Se va găsi de vânzare peste tot în lume,
Începând de azi.

NICIODATĂ

Niciodată n-am putut noi
Să prindem aripi,
Spun sârmele de telegraf,
În urma zborului de rândunele.

Acestea își pierd în zare
Coadă lor în formă de furculiță –
Ca-n secolul nouăsprezece,
Uitați-vă și voi.

Și totuși noi am comunicat cu lumea,
Înainte lor,
Ele doar fâlfâie și atât – zboară,
Însă noi am ținut legătura cu pământul
Și-am știut toată mișcarea,
Văzută și nevăzută...
Da, dar niciodată n-am putut noi
Să prindem aripi.

Sârmele de telegraf
Și lemne moarte – stâlpi,
Un stâlp, doi, trei...

Și ele zbură! și s-au dus,
Iată, că nici nu se mai văd...

Niciodată n-am putut noi
Să prindem aripi!

GIOCONDA

Spre a-și menține condiția fizică,
Dusă de curenți prin veacuri,
Gioconda,
Înoată
În enigmaticul ei surâs.

TRIFOI

Trifoiul acesta ud, cu patru foi,
 Care-ti scoate norocul din pământ din iarbă verde...
 Ce m-aş face eu, scăpat la suflet,
 Ca vita în trifoi?

Scăpat la nesfârşita livadă
 De suflet?

DIN BALAMALE

Ca nişte poduri care se ridică
 Solemn,
 Scârţâind vesele din balamale
 Lăsând să treacă vaporul

Tot astfel gândurile
 Se frâng şi se înalţă,
 Făcând loc inspiraţiei,
 Adunată din te miri ce
 Şi pe puntea versurilor dezordonate
 Şi vesele,
 Uimirea existenţei lor...

Şi a voastră oameni,
 Şi a mea.

STARE

Simt cum atârnă greu
 Mărgelele la gâtul femeilor.
 Și sâni cum le trag în jos.
 Un leșt pe care n-au cum să-l arunce.

Și dau cu el în mine
 Și găfâi sub povară.

SMALȚ DE TISMANA

Smalț de floarea-soarelui pe smalț de Tismana
 Lutul ars în țeasta lui Decebalus per Scorilo,
 Pe vremea când râurile se botezau
 Olt, Mureș, Jiu, Dunăre,

Curge smalț străvechi pe aceste vaduri.
 Picioarul îmi stă ca un fluier lângă ele
 Să-mi încrusteze pe el un cântec,
 Mâna își afundă căușul în vechile nume dacice,
 O scot gâlgâind de smalț de Tismana.

SIMPATIE

Casc gura la un pin.
 Privesc în sus
 Și-i prelungesc traiectoria
 Pe cer.

Simte solidaritatea mea
 De copac umblător.
 Zvâcnește din catarama de noduri
 Harta roșcată se desface
 O clipă,
 Pământul îi livrează o porție dublă
 De sevă
 Și pinul își mută coroana
 C-un lat de palmă mai sus.

Singura plimbare admisă.

Îmi face semne să nu mă sperii
 C-o ia în sus
 Și că mă lasă singur
 Să mă chinui pe orizontală.

ÎN ALB

Sunt goluri
 Ca în interioare de mingi,
 Golurile le saltă,
 Spre golul imens de sus.

Se aud peștii în mine
 Anulându-se

Plopul l-am stors de păsări
 Într-o ureche.

Ascult toată ziua
 Trilurile pădurii
 În alb.

Și merg pe-un drum negru,
 Pietruit cu pietricele negre
 Străjuit de plopi
 Fixați de frumusețea femeii
 Unanim recunoscută.

MEREU

Poezia, odată adusă pe lume
Ca un organism viu
Se apără pe sine,
Producând anticorpi.

Se adaptează oricărui anotimp,
Fără a se adapta,
De e furtună produce anticorpi
Contra furtunii,
Devine imună la vânt
La vărsatul de vânt.

Poezia își găsește în ea
Poezia.

Mecanismul odată declanșat,
Funcționează impecabil,
Contra oricăror pericole,
Contra morții prin explicație,
Contra tocirii cuvintelor,
Contra contrei.

Poezia își găsește în ea
Mereu
Poezia.

FEMEIE PRIVIND MAREA

Stă cu tălpile goale
Pe nisipul fierbinte
Se uită în larg...
Din profil, sâni
Par două planete misterioase,
Săltând pe valuri.

Și tu cavaler al cunoașterii
Și lup de mare,
Care ai eșuat simetric
Și pe mare și pe uscat,
Te uiți îngândurat,
Când la ea când la mare.

Iarăși contempli femeia frumoasă
Și iarăși marea
Dai din cap și murmuri înfrânt:
– Cine să vă mai înțeleagă
Și pe voi! ...

STATURA

Își mărea statura
 Prin abțință sexuală
 (Cum credeau germanii lui Caesar.)
 Și după ce și-a mărit astfel statura
 Ani și ani,
 Nu mai putu răbda,
 Ori socoti că a crescut de-ajuns.

Își alese
 O fată după plac,
 Dar o pierdu printre degete,
 Atât crescuse de înalt!
 Și caut-o și caut-o,

Între timp,
 Tot mai creștea,
 Creștea în prostie.

„Mai bine om,
 Plângea din vârful turnului său de veghe,
 Cu mâna pe sulită,
 Mai bine om!“

NĂRILE ZIMBRULUI

Aș scrie despre nările zimbrului.
 Cum freamătă ele, umede,
 Respirând aerul tare, de codru.
 Și cum ochii se limpezesc
 Iar capul se ridică mândru
 Și devine stemă...

DRACULA STĂ ÎN CUTIA NEAGRĂ

Castelul Bran
Ca un aparat de zbor
Traversează secolele –

Vuiesc cele 113 camere
Consumând mister –
Prin mici fisuri în stâncă
Se elimină gazele arse.

Turnurile – elice
Se înșurubează în nori
Zâmbind ironic,
Cu ochi reflectorizanți
Dracula
Stă în cutia neagră,
Cea care nu se va găsi
Niciodată.

CASTELUL BRAN

*„La Vamă călărețul plătește 3 bani,
iar pedestrul un ban“*

Pe un pisc sus, ca un brad
Care secretă rășină
Ca să se apere de răni
Castelul secretă groază.

Groaza în loc să îndepărteze
Atrage curioșii.

Aparatele de fotografiat
Tăcâne mereu,
Se filmează.

Din cele 113 odăi,
Nevăzut,
Dracula privește ironic
Și cu răsufierea-i rea
Voalează filmele.

VULTURUL MOARE CA UN VULTUR

Îmbătrânind, pliscul se încovoiaie
 Tot mai mult,
 Ca un arc încordat
 Care nu mai poate să mai tragă
 Decât în sine
 Pe o linie imaginară
 Care arată inima.

După o sută de ani,
 Vulturul mai poate sfâșia.
 „Am îmbătrânit“, își zice –
 Și, după vreo săptămână, ecoul
 Îi confirmă din văi adânci:
 „Am îmbătrânit“.
 „Nu mai avem plisc“, zice,
 Și ecoul: „Nu mai avem plisc“.

Atunci zboară pe cele mai înalte piscuri
 Dă roată peste falnicele stânci
 De unde a vegheat fără teamă,
 Strângându-și aripile, se lasă apoi

Să pice ca un meteorit în adânc,
 Cu ochii treji, cu capul sus
 Simte voluptatea căderii
 Care nu seamănă cu nici una din
 Fulgerătoarele lui aterizări pe zăpadă.
 Prada e chiar el.

Cade năpraznic
 Pe umbra sa din adânc,
 Zdrobindu-și oasele și ochiul deschis.

Alt vultur tânăr, de sus,
 Urmărește prada.

PROVIZORIU

Mă iau de-o aripă
 Și mă izgonesc singur
 Din inima ta.
 Și-nu mai dau și-un sut
 În aripa cealaltă:
 Marș, la dracu, în iad!
 Și mă mai și blestem,
 În urmă:
 Să fii atât de imaterial,
 Încât câinii să nu te latre
 Umbra să nu te simtă,
 Mirosul să nu te miroase –
 Marș, din acest rai
 Al inimii ei.
 Cu sudoarea frunții să muncești alt lut
 Până se va face din el o inimă,
 Altă inimă în care să te instalezi
 Provizoriu.

Și locul gol din inima ta,
 Mai păstrează forma iubirii tale,
 Exact cât trebuie ca apa
 Să ia forma ulciorului.

SALCÂMII

Ciorchini de floare de salcâm...
 O, Doamne, fermecat tărâm!
 Aici e gura cea de rai,
 Când înfloresc salcâmi-n mai.

JOC

Prăpastia are buze, se zice,
 Pe buza prăpastiei nu da cu nici un ruj.
 Nu mă ruga cu fiorii tăi! Bice
 Mai bine dă-i, du-te la Cluj.

Napoca, na! poc! A, ooleu!
 Nu da din gură și nu țipa,
 Căci din prăpastie iese un A!
 A, aburul, viață de zeu.

MICROBII ENERGETICI

Microbii energetici îmi luau pulsul
 La ore cu totul și cu totul întâmplătoare.
 Nu știu ce impuls îmi luau
 Ori pulsu-mi luau, cu degete tremurătoare.

Și când trecea trenul, hop! și ei
 Îmi aruncau pulsul pe calea ferată,
 În mărfarul încărcat cu viței,
 Sub fiecare traversă să bată.

De-aia strig aici, eu solidarul
 Cu toate vitele duse mereu la tăiere:
 Rulați deasupra-mi mai iute mărfarul,
 Căci n-am atâtea batiste să flutur la revedere.

LAPTE ȘI MIERE

Pe unde curgea lapte și miere
 S-a făcut baraj
 Și s-a strâns o mare, care-a secat.
 Toți cei care-au băut din ea, cu curaj,
 Sunt dați acum la acumulat.

Vecinul, l-aud cum tace și se-narcă
 Și el de-o energie grozavă – energie nu glumă!
 Pe respirația lui mă plimb c-o barcă,
 Deși asta costă enorm și consumă.

COMPUȘII DESCOMPUȘI

Luându-și inima-n dinți, toți compușii
 Dădeau înapoi ce-au luat.
 În primul rând corcodușii,
 Sfântul scaun și sfântul pat.

Cerul tot era plin de fulgi
 Căci ideile se jumuleau între ele.
 Inimă, de ce mi te smulgi,
 Să dai pulsații hienelor de stele?

Și gândurile care se cară
 Unul pe altul, în cărcă,
 Precum orbii duc ologii la gară
 Și surzii le fac semn și-i descurcă
 (semn cu o furcă)!

AL TĂU...

M-am dat jos din materie,
 Al tău sunt, Doamne,
 Până la spiritul tău, descompus.
 Degeaba mă acoperă cu pământ niște toamne,
 Căci eu m-am dat jos în sus.

ORICE GÂND

Totul s-a spus,
 Într-o formă sau alta,
 Într-o limbă sau alta.

Orice gând
 Îți sună cunoscut.
 În urechea scoicii
 Oceanul de azi
 E o sarmatică melodie.

Soarele răsărind
 Are în jur o abureală
 Ceva *deja vu*,
 Ca o copie după un răsărit
 Din antichitate,
 Care s-a pierdut.

Murind,
 Omul ar trebui să caște de plictiseală
 Și să spună cu onestitate:
 „Am încheiat citatul“.

FLECĂREALĂ ÎN RAI

Cine mănâncă un măr pe zi,
N-are nevoie de doctor, sună un
Proverb englezesc, zice Eva.

– Unul pe zi n-aș mânca,
Dar un măr pe noapte, mănânc,
Răspunde Adam,
Care și începuse să aibă insomnii,
Zvâcnind de cunoaștere.

– Unul, doar unul?
Că doar toată ziua adun cotoare
De pe urma ta...
– Mai bine ai aduna cotoare
De șarpe,
Viperă!

VALEA ACEEA...

O mare predispusă pentru plâns
Avea Valea Plângerii: vuia
De câte ori în codru-i restrâns
Vreo nenorocită ființă se încuia.

Și eu, călărind pe-o nuia
– În muguritul, zburdalnicul mînz –
Mi-am înfrățit pasul cu ea
Și împart al lacrimii prânz.

CONSULTAȚII

Doctorii consultă pagina cu morți
 Și se plâng că pacienții nu prea au zile.
 Cum mai stai cu tensiunea, cum te mai porți?
 Și nu mai lupta zilnic la Termopile.

A scăzut rezistența noastră la frig
 Faptul se confirmă statistic.
 Și rezistența la necâștig.
 Dumnezeu a fost declarat mistic.

CUNOAȘTERE

Până să vezi ce îți face bine
 Și ce-ți face rău,
 Ai și murit.
 Avem atâta de puțin timp
 Pentru orientare!

Pădurea se întinde în față
 La nesfârșit. Liane, șerpi veninoși
 Fiecare cu gura căscată, după tine,
 Pădurea vălurește în fața ta, la nesfârșit.
 Pe copaci mușchiul oscilează
 Încontinuu, pâlpaie,
 Ca acele busolei la pol.

Pădurea se cascadează în fața ta,
 Te împresoară în fiecare clipă.
 Singurul mijloc de-a te orienta
 E să-i dai foc.
 Înaintezi prin flăcările ei
 Și te mistui odată cu ea.

PROMETEU

Ca orice lepră, Prometeu
 S-a pus în colți cu Dumnezeu.
 Prin gând celui de sus îi dete
 Să-l dea cu capul de-un perete,
 Tocmai acolo-n Caucaz,
 Legându-l strâns, printr-un ucaz.

Și-un vultur foarte rău i-a dat
 Să-l escaveze în ficat.

Dar Prometeu nici nu se plânge
 Când i se ia ficatu-n sânge
 – Neputincios ești, o, vultur,
 Nu poți să muști cât pot să-ndur.

* * *

[NORDICII]

Nordicii,
 Îmbrăcați în cojoace,
 Beau bere fiartă
 Și-i înjură pe cei de la sud,
 Care, cică, beau berea rece.

Sudicii,
 Transpirați și desculți
 Sorb bere de la gheață
 Și-i înjură pe cei din nord
 Care, cică, prostii beau bere fiartă.

GRUP

Copilul doarme
 Și mama cască,
 Pentru a-i prelungi somnul.

Alături, descălțându-se
 Tatăl e fericit și el
 Privindu-și odrasla
 Care, în sfârșit, îi seamănă.

BALANS

Greu aduci o rază de soare
 În casă,
 Dar și mai greu e
 S-o urci pe cântar.

Azi toată ziua am vânat-o
 Și printr-un complicat sistem de oglinzi
 Abia am făcut-o să se lase pe talger.

Mai erau acolo și fire de praf –
 Și cu astea, câtă osteneală,
 Să le sufli, ca pe niște baloane,
 Dirijându-le să se depună precis
 La locul fixat.

Și umbrele chinezești
 Și gândurile,
 Tot ce aveam prin casă,
 Apoi și casa, bineînțeles,
 Toate acolo, colac peste grămadă
 Pe un singur talger al cântarului.

Pe celălalt – e locul meu,
Pe cel de jos,
Aproape lipit de pământ.
Eu tronez acolo,
Speriat, neliniștit împărat,
Așteptând înălțarea.

TREZIRE

Mă frec la ochi
Și totul îmi devine mai limpede
Se risipesc tainele nopții.

Continuu să mă frec la ochi
Tot mai treaz, an după an
S-a risipit tot misterul.
Dar și viața.

ÎMPACHETĂRI

Luna
 Împachetează cu o folie subțire
 De mister,
 Aceste creste, văile, copacii gânditori
 Și drumul până în zare.

De ce această cosmică grabă?
 Oare unde vrea să le ducă?

Împachetați
 În pântecul generos
 Al mamei,
 Nenăscuții bolborosesc ceva turbure
 Și se răsucesc în somn.

Și eu legat cu un cordon de viață
 De toate aceste lucruri
 Mă las înfășurat în zile însorite și nopți cu lună.

Oare
 Încotro se îndreaptă
 Generația de mâine?

BABILON

Răzoare-n plase, prinse-n cui –
 Cultivă ceapă gospodina
 Ea nu-i Semiramida, nu-i,
 Dar suspendată-i e grădina.

În jur e Babilonul sui –
 Conducte, ziduri și lumina
 Prin nori de praf ce fac cucui
 E floare rară și neghina.

* * *

[SUNTEM DE MULT...]

Suntem de mult pe rol de mamuți,
 Vom dispărea-n curând ca fiare –
 Omule, în zadar îți ascuți
 Mult încercatele gheare.

Ești un animal mult prea greu.
 Muntele e mlaștină sub tine
 Te scufunzi, scufundă-te cu Dumnezeu
 Pe care l-ai închis în viziune.

BUSOLA

Își croncăne busola nordul
 Și eu sunt corbul din busolă –
 Traduc în limba-mi dezacordul
 Din temelie în cupolă.

Neșansa de-a avea o șansă
 Până la cap o măsurai,
 Ca înecatul într-o transă,
 Prins, ca de haltere, de-un pai.

Și tot încercă să-l ridice
 Deasupra capului. Atât
 – Hai pune capăt, versu-mi zice,
 Fără neșansă mi-e urât.

CÂND

Când sticlele-mi făceau cu dopul,
Cu eticheta mă-mbiau
Și gâtul, tandru, cu prosopul
Li-l mângâiam, căci mă iubeau.

Erau licori pe vremuri, demne
De-a fi-mbuteliat-e-n Zeu
De mine. Muguri dau din lemne
Simțeam ca polobocul greu.

Azi din clondire de pe plajă
În zori culese cu o cergă
Nu mai găsești decât mesaje
De inși scăpați de pe covergă.

Când dau să beau, văd: „Ajutor!”
Când eu de sete crâp și mor.
Nici chiar pe vremea sa, Pericle
N-a-nchis atâta artă-n sticle.

ÎNFIAT

Orfan de răsărit, înfiat de apus
Rătăceam fără de căpătâi –
O pisică pe-un acoperis
Este luna – cu ea mă mângâi –

Această soartă oarecum astrală –
De ieri calc numai pe-un astru
Pământul ăsta de căpătuială
Mi-e dat, în loc de dezastru.

Iată, pe-aici am venit,
Iată pe-aici încolo m-am dus.
De mic copil, orfan de răsărit –
De mic copil, înfiat de apus.

INTRĂ-N MINE SOMNUL...

Intră-n mine somnul, prin pori –
Sunt atomi de somn în univers.
Dacă te săgetează, prin mulții nori,
Pune-te, băiete, pe mers.

Și tot merg pe-o câmpie, așa,
Cu un șoim pe umeri, de domn –
Cucăind, gata să cad din șa,
Într-o mocirlă de somn.

Și-mi arată șoimul vânatul
Dar în mână arcul stă flasc,
Căci ochit de timp e băiatul –
Șoimii stelelor îl și pasc.

* * *

[PRIETENE...]

Prietene, mi-ai dat telefon
Dintr-un nor sau dintr-un avion
Ori sufletul ți-a intrat pe coș
Și m-a trezit cu cântări de cocoș?

Deschis-am inima și fereastra
Și i-am pictat pintenii și creasta
Cu niște vorbe spuse într-o doară,
Prietene, să nu te doară.

DESPOVĂRARE

Pământul șade în suflet, ca-n placentă
 Un făt, ce se tot naște, nenăscut –
 Săgeata vieții tale o tangentă –
 În mugurește-un sâmbure durut.

Ai fost lumină și vei fi lumină –
 În mână pleci ținând o lumânare,
 Spre tine însuți îți croiești cărare,
 Tot aruncând veșmintele de tină.

* * *

[CUM BĂTRÂNETEA...]

Cum bătrânețea nu mă paște
 Și veșnic tânăr o să fiu
 Mai sus, mai jos, mai mort, mai viu,
 Mai dat în bobi, mai dat în paște.

Întreagă setea de-a cunoaște
 O desfășor pe hartă și o scriu
 Nu poate vremea să-mi împrăște
 Cu-al său noroi argintul viu.

PRADĂ

Mă las pradă mai multor manii
 Care mă devoră, șerpește,
 Una ar fi unsul cu alifii,
 Alta spaima de coadă de pește.

Încăput, vai, în câte cutii
 De vioară, trupu-mi tâmpește?
 Până și căteilor le zic: Dii!
 Pentru mine luna nu mai descrește.

Am fost bun și m-a pus pe rană
 Vremea aceasta-n delir.
 Lumii m-am dat de pomână,
 Pentru negustorie – chilipir –

Acum mă întorc iar la mine,
 Ca un tren alergând fără șine.

NICI MUȘTE

Nici muște nu mai dau în lapte,
 Căci laptele parcă-i de var
 Se-aud tot mai adesea șoapte
 Că noi mâncăm spre-a fi mortar,

Pentru-o imensă herghelie,
 Ce o clădim noi, chiar cu noi.
 Cu ochii ficși în bagdadie,
 Constructori harnici și strigoi.

S-aud blesteme, troznesc oase
 Și ne grăbim să fim în zid
 Și locatarii sunt chiar case
 Pline cu viitor și vid.

Și coadă e la parastase
 Și numai gropi ce se deschid.

CIMITIR

Unde mai pui
Că toți suntem duși.

Și pe lumea cealaltă
Există *lumea cealălaltă*
Care nu este aceasta
(O, ar fi prea simplu)
Nici cealălaltă
(Ah, ne-am simți ca acasă)
Ci *cealălaltă*.

Și când ajungi acolo
Ești trimis mai departe
Și culmea e că ducem dorul
Fiecărei lumi,
Lăsate în urmă.

Și culmea e că toate
Ocupă același spațiu
Și poate că nici timpul nu diferă.

GARDUL VIU

Ei stau tăcuți. Nimic nu au să-și spună,
Bunici și strănepoți ce nu se știu.
Ei duși de-un veac, ei duși numai de-o lună,
Tot mai adânc, în lut, din tată-n fiu.

Și parcă-ar fi sădiți într-un pustiu
Borne de os, înfrânte de furtună
Și-n liniștea ce-i ceartă și-i adună
Pot auzi cum crește gardul viu.

Satu-i depozitează-aici și-i lasă.
Cu florile sălbaticе, modeste
Iarba le mai aduce câte-o veste
Chiar drumu-și uită-ntoarcerea acasă.

Alt drum în ceruri este, nu mai este?
Clopotnița încet, încet se lasă.
Clopotnița pe frunte le apasă
Cu umbra ei, zorelele modeste.

* * *

[DIN TRAGICII GRECI]

Din tragicii greci
 Scot cu benzină ușoară
 Romantismul
 Pe care-l păstrez într-o sticlută
 Că am de gând să fac
 Un curent nou.

IMPLACABILUL

Ia să nu mai dorm atâta
 Moartea tot vine, urâta
 Pe-un cal murg și unul breaz
 Barem să mă afle treaz.

Nici nu-mi pasă, mă prefac
 Mai înfipt ca un copac
 Când în cer, când în pământ
 Moartea va veni pe vânt
 Eu m-ascund într-un cuvânt.

Raza care face stază
 Din viteza ei o clipă
 Înfiată de-o aripă
 Tu ești rază eu sunt oază.

Stă iubirea ta-ntr-o vază
 Pe tulpina ei de vază
 Pentru ochiul meu s-o vază.

* * *

[O, DOAMNE]

O, Doamne,
De ce trebuie să țin mereu
Acest imens pietroi
În brațe?

Ca nu cumva altfel
Să mă simt atât de ușor
Încât să mă înalț
La tine?

NOTE. COMENTARII. VARIANTE

LA LILIECI

(I-VI)

CARTEA ÎNTÂI

(1973)

Volumul *La Liliesi*. Cartea întâi a apărut la Editura Eminescu, București, 1973, 168 de pagini, coperta Cr. Müller. Cuprinde 49 de poeme, dintre care 10 au fost publicate anterior în reviste literare. Ediția a II-a, definitivă (București, Cartea Românească, 1986), în care au fost incluse toate poemele din acest volum, ca și cele din *La Liliesi*, Cartea a doua și *La Liliesi*, Cartea a treia, are înscris *pe verso*-ul paginii de titlu dedicația: „Memoriei părinților mei, Nicolita și Ștefan Sorescu“. În antologia *Drumul* (1984) au fost republicate, din Cartea întâi: *Nea Florea*, *Craiova văzută din car* și *La Liliesi*.

(p. 9)

NEA FLOREA

Publicată prima dată în România literară, nr. 43, 19 octombrie 1972, p. 14, inclusă, cu o altă versificație, în volumul *La Liliesi I*, din 1973, p. 5. Republicată în *La Liliesi* (I, II, III), ediția din 1986 și în antologia *Drumul*.

v. 45, în revistă:

Le prindeam și eu din zbor de la sora mea cea mare,

Marioara care

mi le citea doar o dată în întregime și a doua oară, pe sărite,

că n-avea timp

în volum:

Le prindeam și eu din zbor de la sora mea cea mare,

Marioara

Care mi le citea doar o dată în întregime

Și a doua oară, pe sărite, că n-avea timp

La fel, versurile 53, 55, 62.

(p. 12) LUPTA CU GĂRGĂUNII

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 9;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 14) MOMÂILE

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, 1973, I, p. 12;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 17) BÂR, BÂR!

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 16;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 19) DE-A-N BOUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 18;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 21) BUDUROI

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 21;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 22) CENUȘĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 22;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 23) MINUNEA

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 24;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 27) PISCUL CU BOJII

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 30;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 30) LUMEA ALBĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 33;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 32) CASA IELIȚEI

Publicată prima dată în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 35;
republicată în *La Liliiecii*, 1986.

(p. 33) TATA

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 9, 3 martie 1973, p. 4.
Inclusă în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 37, cu modificări. Textul
din ediția a II-a, 1986, identic cu cel din 1973.

v. 5, în *revistă*: Și vine la mine, mă ia în sus și mă *dă de-azvârlita*
în *volum*: Și vine la mine, mă ia în sus și mă *pomenesc zburând*

v. 8, în *revistă*: Cum mă *legănase în aer, era ca o lansare*
în *volum*: Cum mă *lansase în aer*

v. 13, în *revistă*: Stăteam și mă uitam...
în *volum*: *Eu stăteam și mă uitam...*

(p. 35) BABA

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 9, 3 martie 1973, p. 4.
Inclusă în volumul *La Liliiecii*, I, 1973, p. 39, cu 46 de versuri în plus
și cu modificări. În ediția din 1986, textul identic cu cel din ediția I.

v. 8, în *revistă*: *Care, pe măsură ce se usca, începea să se umfle de vânt.*
în *volum*: *Care, uscându-se, începea să se umfle de vânt.*

În revistă, poezia are numai 23 de versuri, ultimul fiind:
Dacă ne apropiam vreunul, odată tăcea.

(p. 38) PĂIĂRIE

Publicată prima dată în volumul *La Liliiec*, I, 1973, p. 43;
republicată în *La Liliiec*, 1986.

(p. 39) SPÂNZURATUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliiec*, I, 1973, p. 44;
republicată în *La Liliiec*, 1986.

(p. 42) FUSUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliiec*, I, 1973, p. 48;
republicată în *La Liliiec*, 1986.

(p. 45) COPĂCEANCA

Publicată prima dată în volumul *La Liliiec*, I, 1973, p. 51;
republicată în *La Liliiec*, 1986.

(p. 49) DEZMOSTENIT

Publicată prima dată în volumul *La Liliiec*, I, 1973, p. 56;
republicată în *La Liliiec*, 1986.

(p. 53) DUMINICA OAMENII N-AU PORECLE

Publicată prima dată în revista *Tomis*, nr. 2, 25 ianuarie 1973,
p. 8. Inclusă în volumul *La Liliiec* I, 1973, p. 61, cu modificări.

v. 2, în revistă: *Și la urmă dădea...*

în volum: *La urmă dădea...*

v. 4, în revistă: *Păstrate cu mare grijă în lada*

în volum: *Păstrate cu mare grijă în lacră.*

v. 14, în revistă: „Așa devreme, Nea Dumitre?”

în volum: „Așa devreme, Nea Dumitre? *Te duci parcă vii*

v. 15, în revistă: Bag'samă, vinde *Mitru* al lui Păsărică boii și
mă duc să-l

în volum: Bag'samă, vinde al lui Păsărică boii și mă *reped* să-l

v. 26, în revistă: „Fir-ați ale *tră!*” zicea Anica

în volum: „Fir-ați ale *naibii!*” zicea Anica

v. 27, în revistă: *Da' Cucu de ce are bănuțul ăla la ureche?*

în volum, înlocuit cu:

„*Hopa, că vine și*

Pimăvaru” – *se miru cineva,*

De la cotitură apărea Cucu, înalt, cam dejghinat,

Dar bănuțul tot strălucitor la ureche.

v. 51, în revistă: Pe Spânu-Ion

în volum: Pe Spânza-Ion

v. 57, în revistă: Prin sat, de i se pare nevesti-si care stă

în volum: Prin sat, de i se pare nevesti-si *de* stă

v. 60, în revistă: Și când ajunge acasă se pune de le face *fermece*, îl

în volum: Și când ajunge acasă se pune de le face *farmece*, îl

v. 61, în revistă: Cheamă *Popescu*

în volum: Cheamă *Nete*

Versurile 62-63, în revistă lipsesc

în volum: *Adică nu, asta e tot poreclă – îl cheamă Popescu*
(Unii au câte două, trei),

v. 75, în revistă: *Gagă Ionică*, nu te mai hodinești?

în volum: *Gagă Ionică*, nu te mai hodinești?

În revistă poezia e altfel structurată.

Versiunea apărută în volumul din 1973 este reluată fără modifi-
ficări în ediția din 1986.

(p. 56) A BĂTUT CLOPOTUL

Publicată prima dată în *Lucașfărul*, nr. 3, 20 ianuarie 1973, p. 5.

Inclusă în volumul *La Liliiec*, I, 1973, p. 65, cu modificări. În
ediția a II-a (1986), textul este identic cu cel din prima ediție.

v. 1, în revistă: Cel mai rău ne-a părut când a murit *Sandru lui Gogu*

în volum: Cel mai rău ne-a părut când a murit *Gogu*

lui Duluman

- v. 25, în *revistă*: Erau și murături într-o strachină, *de pofță*
 în *volum*: Erau și murături într-o strachină, *mânca cu pofță*
 v. 47, în *revistă*: Și *la nimeni* din sat nu *le* venea să creadă,
 cum se-ntâmpla
 în *volum*: Și *nimănui* din sat nu-*i* venea să creadă,
 cum se-ntâmpla

Versul 60, în *revistă* lipsește:

I-a pus în pomelnic, i-a dat o oaie peste groapă,

(p. 59) PE SPIȚE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 69;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 61) I.EIȚA

Publicată prima dată în *Lucașfărul*, nr. 9, 3 martie 1973, p. 4.
 Inclusă în volumul *La Liliaci*, prima ediție, p. 72, cu modificări.
 Același text, republicat în editia a II-a.

- v. 20, în *revistă*: – Cumnatul Miai mă dete pe ușă-afară,
 se *plângea* ea.
 în *volum*: – Cumnatul Miai mă dete pe ușă-afară,
 se *văieta* ea.

v. 83, în *revistă*: O aducea *Leana* îmbufnată, în car
 în *volum*: O aducea *nora* îmbufnată, în car
 Ultimul vers, în *revistă*: *A murit într-un sant*
 în *volum*: lipsește.

(p. 65) LA STRIGAT

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 76;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 69) PRÂNZUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 82, inclusă
 în editia a II-a cu modificări.

Strofa a V-a, v. 12,

ed. I: – Auzi, ia vino până la gard să-ți *spun* o vorbă

ed. II: – Auzi, ia vino până la gard să-ți *spui* o vorbă

v. 16, în *ed. I*: – Și-aș mânca, fa, rămnii la ciorbă de găină
 cu *zeamă de varză*
ed. II: – Și-aș mânca, fa, rămnii la ciorbă de găină

(p. 72) PETRECEREA

Publicată prima dată în *Lucașfărul*, nr. 3, 20 ianuarie 1973, p. 5.
 Inclusă în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 86; în cele două ediții
 textul este identic, dar cu o altă distribuție a versurilor în strofe.

(p. 74) CIUDIN

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 88–91;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 77) NEBUNUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 92–95;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 80) CIOBANUL CARE ȘI-A PIERDUT OIILE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 96–99;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 83) CRAIOVA VĂZUTĂ DIN CAR

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 100–105;
 republicată și în antologia *Drumul*.

(p. 88) CÂND SE VĂD MUNTII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 106–107;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 90)

FANFARA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 108–110; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 92)

RÂNDUIELI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 111–114; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 95)

ZARBĂ ȘI RIBLA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 115–116; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 97)

NECAZUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 117–119; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 99)

IA GOVIE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 120–121; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 100)

ÎN CĂUTAREA JUNGHIULUI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 122–123; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 102)

FRĂȚILA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 124–126; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 104)

PRICOPSEALA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 127–129; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 106)

HAU-HAU

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 130–133; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 109)

MICUL LORD

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 134–136; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 111)

DIMINEAȚA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 137–140; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 114)

DE LA VALE LA DEAL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 141–143; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 117)

CORJATA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 144–145. Inclusă în ediția a II-a cu modificări.

v. 15, în *ed. I*: Chimer a ieșit mai repede și-a plecat să se *culce*
ed. II: Chimer a ieșit mai repede și-a plecat
să se *usuce*

v. 19, în *ed. I*: Și-a făcut focu-n sobă să se *usuce*
ed. II: Și-a făcut focu-n sobă să se *zvânte*

(p. 119)

CORNUL CAPRII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 146–148; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 121)

ȘUBA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 149–150; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 123) MASA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 151-152; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 125) OAMENI LA PLUG

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 153-156; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 128) LA ILIECI

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 43, 19 octombrie 1972, p. 14; inclusă în volumul *La Liliaci*, I, 1973, p. 157, cu o modificare. Textul ediției a II-a, identic cu cel din prima. Republicată în antologia *Drumul*.

v. 27, în *revistă*: Rudele se cinstesc din aceeași ulcică, pe rând
 în *volum*: Rudele se cinstesc din aceeași ulcică, pe rând,
 „tot microbii ăia!“

Versurile 48 și 49, în *revistă*, fac un singur vers.

CARTEA A DOUA

(1977)

La Liliaci. Cartea a doua a apărut la Editura Cartea Românească, 1977, coperta Cr. Müller, 240 de pagini. Volumul cuprinde 87 de poeme, dintre care 23 au fost publicate prima dată în reviste literare. La includerea în ediția a II-a definitivă, 1986, unele poezii prezintă variante. În antologia *Drumul*, au fost incluse și 7 poeme din *La Liliaci*, Cartea a doua: *Cine mai trece pe drum, În capul trebii, Cântă Mitruta, Ecoul, Ignatul, Lăutul, În casa muierei*.

(p. 135) BI.ESTEMELE BĂII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 5; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 139) CINE MAI TRECE PE DRUM

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 33, 16 august 1975, p. 6. Inclusă cu modificări în volumul *La Liliaci*, II, 1977, p. 9; republicată în antologia *Drumul*, 1979.

v. 4, în *revistă*: Al lui Tiugă

în *volum*: A lui Tiugă

v. 5, în *revistă*: lipsește

în *volum*: Al lui Băsină

v. 8, în *revistă*: Roncioaica

în *volum*: Burticioaica

v. 9, în *revistă*: Apoi Coadă al lui Ceapă

în *volum*: Coadă al lui Ceapă

v. 10, în *revistă*: Sandu lui Burticea

în *volum*: Sandu lui Ciurel

În volum, 5 versuri în plus, versurile 30-32 și 37-38.

(p. 141) CE NĂPLAI

Publicată prima dată în revista *Argeș*, nr. 2, iunie 1975, p. 16. Inclusă, fără modificări, în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 11. *La Liliaci*, 1986.

(p. 143) JAF ÎN CIUPERCI

Publicată prima dată în revista *Argeș*, nr. 2, iunie 1975, p. 16. Inclusă identic în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 13, *La Liliaci*, 1986.

(p. 145) PĂINEA SUNA CA TOACA

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 19, 11 mai 1974, p. 4, cu titlul *Toaca*.

Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 15, cu modificări. În *revistă*, versurile 1 și 2 din volum nu există.

v. 5, în *revistă*: O chema Marioara, *toată lumea îi zicea așa*
 în *volum*: O chema Marioara

v. 12, în *revistă*: Cum nu băgase de seamă asta, înainte de-a-l lua?
 în *volum*: (*Era năroadă, cum nu băgase de seamă asta, înainte de-a-l lua?!*)

v. 21, în *revistă*: În sat era cea mai bătrână ciobancă
 în *volum*: Era cea mai bătrână ciobancă

Versurile 24-26, în *revistă*: Aripea când se mai potoleau niște draci
 acolo, la moară

în *volum*: Aripea când se mai potoleau niște

Draci *de sobolani* acolo la

Moară

v. 35, în *revistă*: Ea le tot dădea gură, să fugă, ca la lupi, dădea chior

în *volum*: Le tot dădea gură, să fugă, ca la lupi, dădea chior

v. 42, în *revistă*: Lumea ostenită *sturită* de muncă, dormea buștean

în *volum*: Lumea ostenită de la muncă, dormea buștean

v. 54, în *revistă*: Alceva caută ei. Cu ai mici e mai greu.

în *volum*: Alceva caută ei. Cu ai mici, *cu nichitarii* e mai greu.

v. 61, în *revistă*: Ea – mă, nu vă jucăți cu focul, mă

în *volum*: Ea – mă, nu vă jucăți cu focul, mă, *puță!*

v. 74 (*Aliga-aliga! Liga-liga-li!*), în *revistă* nu există.

v. 78, în *revistă*: Dar cum avea curajul să doarmă *sub talpa iadului*

în *volum*: Dar cum avea curajul să doarmă *printre sobolani*

v. 81-82, în *revistă*: Nu mai îndrăznesc să țărăie, *că* pica cerul
 pe ei, așa e de liniște

în *volum*: Nu mai îndrăznesc să țărăie,

C-ar pica cerul pe ei, așa e de liniște

În *revistă* strofele sunt altfel structurate.

(p. 149) ACT DE PREZENTĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 20;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 151) CÂINELE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 23;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 152) LUNA ÎN VADRĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 24;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 154) LA DOLINA LUI PRĂZARU

Publicată prima dată în volum (1977), p. 26, retipărită în ediția
 a II-a, 1986, cu o modificare.

v. 2, *ed. I*: Parcă-i vād, săreau împiedicați pe vale,
ed. II: Parcă-i vād, (*mama face ochii mici, oftează*) săreau
 împiedicați pe vale,

(p. 157) CHIRIP-CHIRIP

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 29;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 160) IADA DE ZESTRE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 32;
 republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 162) GRIJA

Publicată prima dată în revista *Ateneu*, nr. 121, februarie 1975,
 p. 7. Inclusă în volumul *La Liliaci*. Cartea a doua, din 1977, p. 34;
La Liliaci, ediția a II-a, 1986, cu modificări.

v. 2, în *revistă*: Și el își întindea minteanul jos, pe pământ
 în *volum*: Și Bătu își întindea minteanul jos, pe pământ
 în *ediția* a II-a: Și Bătu își întindea minteanul *pe* jos, pe pământ

(p. 164) SĂ NU PIARDĂ ZIUA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*. Cartea a doua, 1977,
 p. 36; republicată în *La Liliaci*, 1986.

În ediția a II-a (1986), între versurile 4 și 5 a fost introdus un nou
 vers: *Se pișă din mers*

(p. 166)

PRIN ODĂI

Publicată prima dată în revista *Ateneu*, nr. 121, februarie 1975, p. 7. Inclusă în volumul *La Liliaci*. Cartea a doua, 1977, p. 39; *La Liliaci*, 1986. Variante în ambele părți față de revistă.

În ediția I:

v. 29, în revistă: Cum a semănat ea cu babă-sa?

în volum: Cum a semănat ea cu babă-sa, *Truculeasa?*

Versurile 30-39 din volum, lipsesc în revistă:

*Mie-mi murise un copil**Și eram cu el în pat, nengropat**Și neroada de babă-sa (soacră-mea)**Vede pe Cină irecând pe drum,**Care-avea cărciumă,**Și ea se repede afară și-nireabă:**Costantinde, da' clanaret ai de Paști?**Și lumea se jelea pe copil**Și ea fugea să-nirebe de clanaret**Și asta cu aia seamănă!...*

Ultimul vers, în revistă: Ca la Viena, unde fusese el în 1918

în volum: Ca la Viena, unde fusese el odată

Ediția a II-a precă textul ediției I, eliminând ultimele 5 versuri:

*Nea Florea fusese la Viena**Și zicea: „Neică, acolo cădea acul și-l vedeai,**Așa era curățenie pe străzi”.**Lua târmul de miele, să fie curățenie în curte**Ca la Viena, unde fusese el în 1918 (odată).*

(p. 169)

LEȘINUL

Publicată prima dată în revista *Ateneu*, nr. 121, februarie 1975, p. 7. Inclusă, fără modificări, în volumul *La Liliaci*. Cartea a doua, atât în ediția I, p. 42, cât și în ediția a II-a.

(p. 171)

CEBĂLUIRI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 44; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 174)

CA OAMENII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 47; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 176)

ROSTUL

Publicată prima dată în revista *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1975, p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 49; republicată în *La Liliaci*, 1986, fără modificări, dar cu o altă distribuție a versurilor în strofe.

(p. 177)

CINE-A FOST CIULA?

Publicată prima dată în revista *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1975, p. 5. Inclusă în cele două ediții fără modificări. În *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 50.

(p. 179)

NEA FLOREA IA LECTII DE ARAT

Publicată prima dată în *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1975, p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 53, cu două modificări.
v. 1, în revistă: Erau puțini ai de-aveau câte-un om prin curte, *la noi*
în volum: Erau puțini ai de-aveau câte-un om prin curte
v. 7, în revistă: Aduceau lemne, cărau grâu, *porumbii* de pe deal
în volum: Aduceau lemne, cărau grâu, *porumbi* de pe deal

(p. 181)

PRIPEALĂ

Publicată prima dată în revista *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1975, p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 55, fără modificări, dar cu o altă distribuție a versurilor.

(p. 183)

ÎN CAPUL. TREBII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 58-62; republicată în antologia *Drumul*.

(p. 187)

DEALUL MUIERII

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 21, 24 mai 1975, p. 6. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 63-64, fără alte modificări, în afară de o altă structurare a strofelor.

(p. 189)

SOARE SEC

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 29, 19 iulie 1975, p. 6. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 65-66, fără modificări.

(p. 191)

CUCUL

Publicată prima dată în revista *Flacăra*, nr. 36, 13 septembrie 1975, p. 15. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 67-68; republicată în *La Liliaci*, 1986.

v. 17, în *ediția* I: Și pe la prânz *Reta* ieșea în prisă, întindea
pe culme
în *ediția* a II-a: Și pe la prânz *Veta* ieșea în prisă, întindea
pe culme

(p. 193)

CE E ZIUA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 69-70; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 195)

PAZA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 71; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 196)

LENEA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 72; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 197) IONCICA ȘI SFÂNTUL. GHEORGHE

Publicată prima dată în *La Liliaci*, Cartea a doua, p. 73-75. Reluată în *ediția* a II-a, 1986, cu modificări.

v. 17, în *ediția* I: Și se ducea pe vale la fata aia să vorbească cu ea
în *ediția* a II-a: Și se ducea pe vale la fata aia să vorbească
iar cu ea

v. 29, în *ediția* I: Nu știu cui, că nu m-a mai interesat
în *ediția* a II-a: Nu știu cui, că nu m-a interesat

(p. 199)

MĂSURAREA CAPULUI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 76-78; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 202)

UN COT DE PĂMÂNT

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 79-80; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 204)

GUSTUL CASEI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 81; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 205)

CÂNTĂ MITRUȚA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 82-84; republicată în *La Liliaci*, 1986, și în antologia *Drumul*.

(p. 207)

SOROACELE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 85-87; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 209)

VREMEA CA OMUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 88; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 210) PĂSTRAREA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 89; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 211) AMŌI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 90; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 212) DIMINEAȚA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 91-92; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 214) MOȘIA

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 32, 9 august 1975, p. 6. Includusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 93, cu modificări:

- v. 4, în *revistă*: Mai sărace *nu* ca ea, păi cine era ca ea?
în *volum*: Mai sărace ca ea, păi cine era ca ea?
- v. 5, în *revistă*: Striga la Florea, tare ca să audă
în *volum*: Striga la *argatul* Florea, tare ca să *o* audă
- v. 14, în *revistă*: *Și ne povestea seara*, răsând
în *volum*: *Și, seara, ne povestea răsând*
- v. 17, în *revistă*: Să se suie ea pe *casă*, să-și vadă moșia
în *volum*: Să se suie ea pe *scară*, să-și vadă moșia
- v. 21, în *revistă*: Da' ziceam *să* mai așteptăm până-*n* de deseară
în *volum*: Da' ziceam *că* mai așteptăm până-*n* de deseară
- v. 23, în *revistă*: Vă suiți amândoi
în *volum*: Vă suiți amândoi, *odată*

(p. 216) ÎN CAR

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 95; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 217) GHITĂ ZAMFIR

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 96-97; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 218) TREANȚA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 98-100; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 221) OAMENI BĂTRÂNI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 101-102; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 223) NEICĂ, NEICĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 103-104; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 224) SCHISMA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 105-112; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 230) S-A-NCHIS PĂMÂNTUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 113-114; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 232) 43

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 115; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 233) SOVONUI.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 116-117; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 235) CEI UNSPREZECE STÂNJENI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 118–121; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 238) DUPĂ SPATĂ, DRUM LUNG

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 122–126; republicată în ediția a II-a (1986) cu variante.

v. 12, în ediția I: Mi-e degrabă și-mi trebuie spata, stau cu războiul
în ediția a II-a: Mi-e degrabă și-mi trebuie spata, stau cu
al război

v. 13, în ediția I: Întins, cu picioarele-n brâgle
în ediția a II-a: Întins

(p. 242) ECOUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 127–128; republicată în antologia *Drumul, La Liliaci* (1986).

(p. 243) LA TULBURAT

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 129–136; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 249) FÂRȘEAIA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 137–138; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 250) TRENUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 139–140; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 252) PĂMAIĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 141–142; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 253) PURCEA

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 21, 22 mai 1976, p. 6, cu titlul *Necazuri*. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 143–149, cu modificări.

v. 2, în revistă: Am găsit doi oameni, pe Marin Pojescu și
Marin Lungu

în volum: Am găsit doi oameni, pe Titu Popescu și
Sandu Sfoiog

Versurile 5–6 din volum, în revistă într-un singur vers.

v. 8, în revistă: Toți trecuți prin câte-un necaz
în volum: Toți trecuți prin câte-un necaz cu miierile

v. 10, în revistă: – Și cum ai făcut, mă Marine, când te-a scos Gligorina
în volum: – Și cum ai făcut, mă Sande, când te-a scos Gligorina

v. 11, în revistă: Afară? – zicea Marin Lungu
în volum: Afară? – zicea Titu

v. 12, în revistă: – Era bună, mă. Mă duceam și eu la muncă, de,
ca omul
în volum: – Era nebună, mă. Mă duceam și eu la muncă,
de, ca omul

Versurile 13–14 din volum, în revistă într-un singur vers.

v. 21–22, în revistă: – Da' tu Gheorghe, cum ai făcut? căuta
el să mai abată vorba
în volum: – Da' tu Gheorghe, cum ai făcut?
Căuta Sfoiog să mai abată vorba

Versurile 23–24 din volum, în revistă într-un singur vers.

v. 28, în revistă: Ia-ți putina
în volum: Ia-ți putina, fi-ți-ar brădoaica a dracului, că curge

Versul 29 din volum: (*De unde? nu curgea, era bună, umflată*)
nu este în revistă.

v. 31, în revistă: Dacă aș fi plecat s-o las singură... dacă mi-o lua
cineva?
în volum: Dacă aș fi plecat s-o las singură... dacă mi-o fură
cineva?

Versurile 32–33 din volum, în revistă într-un singur vers.

Versurile 34–35 din volum, în revistă într-un singur vers.

Versurile 36–37 din volum, în revistă într-un singur vers.

Versurile 38-39 din volum, în revistă într-un singur vers.
v. 40-41, în *revistă*: Pași, da' am zis ca să tac. Și el se uită-n puțină.
în *volum*: Pași, da' am zis ca să tac.

Și el se uită-n puțină-n *capul meu*.

Versurile 42-43 din volum, în revistă într-un singur vers.

Versul 46, în revistă nu există.

în *volum*: – *Și așa a fost, întărește cineva care asculta, că*

v. 47, în *revistă*: Dimineța – *povestea tața Nicolita* – mă duc și
eu pe la

în *volum*: Dimineța mă duc și eu pe la

v. 51, în *revistă*: Purcea luase pe Mița lui Dumitru *Ciucă*

în *volum*: Purcea luase pe Mița lui Dumitru *Pazu*

Versurile 53-54 din volum, în revistă într-un singur vers.

v. 56, în *revistă*: După *aia Purcea* și-a vândut puțină lui *Jupănu*,
a mai stat

în *volum*: După *întâmplarea asta* și-a vîndut puțină lui
Jupănu, a mai stat

v. 57, în *revistă*: Vreo două săptămâni pe-acolo și i-a trimis *aia*
vorbă să se *ducă*

în *volum*: Vreo două săptămîni pe-acolo *pe Mătăsoaia* și i-a
trimis *aia* vorbă să se

Versul 58, în *volum*: *Întoarcă, fiindcă are nevoie de el să dreagă*
rostrurile, în revistă nu există.

Versurile 59-60 din volum, în revistă într-un singur vers.

Versurile 63-64 din volum, în revistă într-un singur vers.

(p. 256) BIOGRAFII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977,
p. 146-148; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 258) VERII ILINCĂI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977,
p. 149; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 259) IGNATUL

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 23, 9 iunie 1977,
p. 6. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 150, cu
modificări. Republicată în antologia *Drumul și La Liliaci*, 1986.

v. 17, în *revistă*: Noi, închiși în *sobă*, ne îndeseam...

în *volum*: Noi, închiși în *odaie*, ne îndeseam...

v. 50, în *revistă*: „Ăia de nici n-au tăiat porc’ – asta însemna că
umbli *cu turul*

în *volum*: „Ăia de nici n-au tăiat porc’ – asta însemna că
umbli

(p. 262) IĂUTUL

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 23, 9 iunie 1977,
p. 6. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 155, cu
două modificări. Republicată în antologia *Drumul și La Liliaci*, 1986.

v. 5, în *revistă*: Când și băieții și fetele se *făceau* aproape buni de
horă

în *volum*: Când și băieții și fetele se *făcuseră* aproape buni
de horă

v. 32, în *revistă*: Peste *buci*. Ținea ochii-nchiși,

în *volum*: Peste *turul gol*. Ținea ochii-nchiși

(p. 265) PROCESUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977,
p. 159-161; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 267) RUDA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977,
p. 162-164; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 270) ÎN CASA MUIERII

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 44, 30 octombrie 1976,
p. 4. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 165-166,
fără modificări. Republicată în antologia *Drumul; La Liliaci*, 1986.

(p. 271)

FÂNTÂNA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 167-168; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 273)

DUELUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 169-171; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 275)

ÎNTRE VECINE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 172; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 276)

RUGATUL PLOII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 173-174; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 278)

MITRU CEAPĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 175-179; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 282)

MAI BINE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 180; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 283)

ILINCA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 181-182; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 285)

SOMNUL PE LOITRĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 183-184; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 287)

CUNUNIA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 185-187; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 289)

MIREASA BĂTRÂNĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 188; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 290)

DUDUIANU

Publicată prima dată în revista *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1977, p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 189; *La Liliaci*, 1986, fără modificări.

(p. 293)

POMELNIC

Publicată prima dată în revista *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1977, p. 7. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 192, cu modificări.

v. 7, în *revistă*: O știu la nunta ei. Era gătită cu fustă verde cu plantici.

în *volum*: Eu știu la nunta ei. Era gătită cu fustă verde cu plantici.

v. 14, în *revistă*: Nae Nanieșu, soțul Dinei.

în *volum*: Nae Naniescu, soțul Dinei

v. 35, în *revistă*: Câți au murit? Dar ceilalți nu-i știu, la deal.

în *volum*: Câți au căzut? Dar ceilalți nu-i știu, la deal.

v. 38, în *revistă* nu există.

în *volum*: Pe Mărin al Bălii, tatăl lui Ilie.

(p. 296)

GRĂNICERUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 195-196; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 298) PĂUN UMBIATUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 197-199; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 301) TARE CA FIERUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 200; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 302) CASA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 201-202; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 303) GHEORGHE ZĂBIC

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 203-204; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 305) SFATURI DE DIMINEATĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 205-206; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 306) CADÂNUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 207-208; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 307) GEAM AFUMAT

Publicată prima dată în *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1977, p. 7. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 209-212, cu modificări.

v. 42, în *revistă*: Vreo *bubă*, cu vreo brincă...

în *volum*: Vreo *abubă*, cu vreo brincă...

v. 65, în *revistă*: Iar le astupă malul pe *Bisa*

în *volum*: Iar le astupă malul pe *Bosa*

Ultimul vers, în *revistă*: Nu știe pe ce *minuni* calcă
în *volum*: Nu știe pe ce calcă

(p. 310) LUNATECII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 213-214; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 312) BIÂNDA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 215-217; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 314) LA BIBĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 218-219; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 316) CĂMAȘA FERICITULUI
DIN GURA RACULUI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 220-222; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 318) SE-NTORC IA DEAL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 223-226; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 322) VREMEA LUI ION ȚOȚU

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 227-228; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 324) PÂNZA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 229-232; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 327)

A TRIMIS VORBĂ

Publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 42, 19 octombrie 1974, p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a doua, 1977, p. 233, cu modificări. În ediția I, o dedicație: „lui Mibai Gafitu“.

Versurile 17-18 din volum, în revistă într-un singur vers.
v. 27, în revistă: *Și Lenii*

Care mâna boii de la oiște – i-a trecut roata
vaporului

în volum: *Și Leana* care mâna boii de la oiște – i-a trecut roata
vaporului

v. 28, în revistă: *Peste mijloc* – era și cu copil în burtă –, *așa se zbătea*)

în volum: *Peste burtă* – și era și cu copil în burtă!)

v. 35, în revistă: Să aduci de la tața *Ioana* o oală mai mare,

în volum: Să aduci de la tața *Leana* o oală mai mare,

Versurile 42-45, în revistă nu există.

în volum: *Biserica veche și biserica nouă,*

*Ca două capete ale aceluiași șterger frumos, pus pe
umerii satului*

Când se spală pe ochi, dimineata,

Cîntîrîrul din vale, cu liliaci înfloriți.

v. 58, în revistă: *Și pus necazul pe el!*

în volum: *S-a pus necazul pe el!*

v. 59, în revistă: Mutu stă din vale de Cișmeaua lui *Răducu*

în volum: Mutu stă din vale de Cișmeaua lui *Răducanu*

v. 71, în revistă: Cei trei ulmi *seculari* ai lui Fănică al lui Ion Bălan

în volum: Cei trei ulmi *uitați de moarte* ai lui Fănică al lui

Ion Bălan

v. 74, în revistă: Podul lui Giurcă

în volum: Podul lui Giurcă, *se ține ușor minte,*

v. 75, în revistă: Podul cel mare

în volum: Podul cel mare, *la fel*

Versurile 92-93 din volum, în revistă fac un singur vers.

v. 95, în revistă: Ia securea și *se duce* să taie blane

în volum: Ia securea și *pleacă* să taie blane

CARTEA A TREIA

(1980)

La Liliaci. Cartea a treia a apărut la Editura Cartea Românească, 1980. Coperta Cr. Müller, 204 pagini. Cuprinde 70 de poeme, dintre care numai 10 au fost publicate prima dată în reviste literare. La includerea în ediția definitivă, 1986, unele poeme prezintă variante. În antologia *Drumul* (1984) au fost republicate, din *La Liliaci*, Cartea a treia, poemele *Mama* și *Se desprimăvărează*.

(p. 333)

DASCĂLUL

Publicată prima dată în *Tribuna*, nr. 9, 28 februarie 1980, p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*. Cartea a treia, p. 5, cu modificări.

v. 7, în revistă: Se schimba și muncea până-n întuneric

în volum: Se schimba *acolo la loc* și muncea până-n întuneric

v. 42, în revistă: Negoiești

în volum: Negoiești. *Ion Țuruc e străbunicul meu*

v. 51, în revistă: Dar Matei *asta*, învățătorul, parcă-l văd.

în volum: Dar Matei învățătorul, parcă-l văd

Versurile 53-54, în revistă formează un singur vers.

v. 55, în revistă: Schimbându-se cu *foalele* rele și începând munca.

în volum: Schimbându-se cu *hainele* rele și începând munca

v. 56, în revistă: După ce-i învățase pe *ăia* azbучea, pe nisip

în volum: După ce-i învățase pe *ăia* azbучea,

Pe nisip

Versurile 57-58, în revistă, sunt inversate.

Versurile 62-63, în revistă, formează un singur vers.

Versurile 68-69, în revistă, formează un singur vers.

(p. 336)

IOANA, MUMA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 10; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 338)

RĂDĂCINA GRĂULUI

Publicată prima dată în *Tribuna*, nr. 9, 28 februarie 1980, p. 5, cu titlul *Maica*. Inclusă în volumul *La Liliaci*. Cartea a treia, p. 10, cu modificări.

Versul 12 din volum lipsește în revistă.

v. 14, în *revistă*: – Ei, zice mama, *care-și amintește*

în *volum*: – Ei, zice mama, *care seamănă acum*

Versul 15 (*C-o poză de-a maicăii, de e pe perete.*) în *volum* nu există în revistă.

v. 19, în *revistă*: Și baba de la vale îi spunea mamei

în *volum*: Și baba de la vale (*bunica dinspre tată*) îi spunea
mamei

v. 20, în *revistă*: Să le faceți și la cumnații mei

în *volum*: Să vă gândiți și la cumnații mei

(p. 340)

MAMA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, p. 12–14; republicată în antologia *Drumul*.

(p. 342)

CIOCEA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 15–17; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 344)

JOANA LUI MĂRĂCINE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 18–21; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 348)

RONCIOAICA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 22–24; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 350)

DE VIVOR

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 25–26; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 352)

UITAREA

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 31, 31 iulie 1980, p. 6; inclusă, cu diferențe, în volumul *La Liliaci*. Cartea a treia, p. 27–31.

v. 1, în *revistă*: – Fato, uit. *Uit*. Mă arde aici

în *volum*: – Fato, uit. Mă arde aici

v. 22-23, în *revistă*: Săracul om cum ajunsese!

Vecina-i vorbea în vorbă, venise după foi de
porumb

în *volum*: *Aolelea*, săracul om cum ajunsese!

Mana-i vorbea în vorbă, venise după foi de porumb

v. 37, în *revistă*: Să cari pe *dracu*... Unde să te mai duci?

în *volum*: Să cari pe *deavu*... Unde să te mai duci? *Ce să cari?*

Versurile 43, 57, 70, numele schimbate:

în *revistă*: *Rinache, Florica, Dina Predoana*

în *volum*: *Niță, Torica, Ioncica și cu Frusina*

(p. 356)

BUDICĂ

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 31, 31 iulie 1980, p. 6. Inclusă în volumul *La Liliaci*. Cartea a treia, 1980, p. 32–34; *La Liliaci*, 1986, fără modificări.

(p. 359)

GHEORGHITA LUI CEAPĂ

Publicată prima dată în *Viața Românească*, nr. 10, octombrie 1980, p. 11–14. Inclusă în volumul *La Liliaci*. Cartea a treia, 1980, p. 35–37, cu un vers în plus: *O femeie slabă și cu ochi albaștri* (versul 22).

(p. 362) AMBACU

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 38–40; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 291–293.

(p. 364) MĂTĂUZUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 41–42; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 293–394.

(p. 365) AMENINȚAREA PRUNII. OR

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 43–44; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 294–295.

(p. 367) GÂNJUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 45–46; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 295–297.

(p. 369) SECERELE DE OS

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 47–49; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 297–299.

(p. 372) CÂRSTEIUL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 50–52; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 299–301.

(p. 375) VÂLNICUL DE IÂNĂ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 53–56; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 301–304.

(p. 378) BIZADEAUA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 57–58; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 304–305.

(p. 379) ORBIREA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 59–61; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 305–308.

(p. 383) SCARA VIETII

Publicată prima dată în *Viata Românească*, nr. 10, octombrie 1980, p. 12–14. La includerea în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 63, un vers în plus: *Ai nimerit ca găina oarbă-n grămadă cu boabe* (versul 15).

v. 1, în revistă: *Struțu* al bătrân...

în volum: *Măndoiu* al bătrân a făcut o casă bună

(p. 386) FOAIA DE ZESTRE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 66–71; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 310–314.

(p. 391) CREȘTINUL. LUI DUMNEZEU

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 72–73; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 315–316.

(p. 393) INSTRUCȚIA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 74–75; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 316–317.

(p. 395) ȘOPĂNEAȚA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 76–77; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 317–319.

(p. 397) ȘFATURI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 78–79; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 319–320.

(p. 439) GOGONEL ȘI PIPOTA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 126–127; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 353–354.

(p. 441) PE GARD

Publicată prima dată în *Ramuri*, nr. 11, octombrie 1980, p. 8. Inclusă în volumul *La Liliaci*. Cartea a treia, 1980, p. 128, cu schimbarea numelui „Riță”, în Ită.

Versul 16 din volum: *Și se uita la cer*, nu există în revistă.

Ultimul vers, în *revistă*: *Burta* că e surupată rău de tot, săraca
în *volum*: *Matele* că e surupată rău de tot, săraca

(p. 443) AVOCATUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 130–131; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 356–357.

(p. 445) ESCADRONUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 132; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 358–359.

(p. 447) OAMENI PAȘNICI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 133–136; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 359–361.

(p. 450) COBORĂȘ

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 137; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 362.

(p. 452) CAPUL ȘI OBLAMNICUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 139–143; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 363–366.

(p. 456) ÎMPĂLIȘATUL.

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 144–1455; republicată în *La Liliaci*, 1986, p. 366–367.

(p. 458) LEANCĂ LUAT DIN CĂLUȘ

Publicată prima dată în *Viața Românească*, nr. 10, octombrie 1980, p. 17–19; inclusă în volumul *La Liliaci*. Cartea a treia, 1980, p. 146–150, cu variante.

I. v. 11, în *revistă*: *Ăia* care păziseră mortul l-au păzit și pe el.

în *volum*: *Oamenii* care păziseră mortul l-au păzit și pe el

v. 12, în *revistă*: Dar cu sfială, că nu erau siguri pe *moartea lui*

în *volum*: Dar cu sfială, că nu erau siguri pe *deces*

v. 16, în *revistă*: Sculați *dracu*-n sus – se răstea Marioara la noi

în *volum*: Sculați *deavu*-n sus – se răstea Marioara la noi

v. 17, în *revistă*: Că-l *luară* pe Leancă din căluș și vă ia și pe voi

în *volum*: Că-l *luaseră* pe Leancă din căluș și vă ia și pe voi

II. ultimul vers, în *revistă*: Se mai poate face ceva. *Dacă nu*, nu

în *volum*: Se mai poate face ceva.

III. v. 2, în *revistă*: Și mutul îl bătea cu *ciomagele* *ălea toate la spate*

în *volum*: Și mutul îl bătea cu *snopul de ciomege, parcă-l*
trăgea pe roată.

v. 3, în *revistă*: Și-odată i-a trecut. Curgeau apele pe el.

în *volum*: Și-odată *minune* i-a trecut. Curgeau apele pe el

v. 7, în *revistă*: Și poate și Rusaliele mai tinere *și ele*

în *volum*: Și poate și Rusaliele mai tinere

Versul 9, în *revistă* nu este.

în *volum*: *Băga paie la vapor, când se treiera*

v. 13, în *revistă*: Și Leancă a rămas cu gâtul încins de focul de

la coada

în *volum*: Leancă a rămas cu gâtul încins de focul de la

coada

v. 16, în *revistă*: Prizonier și când s-a întors

în *volum*: Prizonier *hât departe* și când s-a întors

v. 17-18, în *volum*: A știut să facă imediat deosebirea *dintre*
 exploatați și
 Exploatatori și să *ghicească* de ce nu se
 dezvoltase comuna noastră
 în *revistă*: A știut să facă imediat deosebirea
Care sunt exploatați și *care*
 Exploatatori și de ce nu se dezvoltase comuna
 noastră

Versurile 23-24 lipsesc în *revistă*.

v. 29-30, în *revistă*: - Io mă? *De ce?*

- Tu mă? ... *De aia*

în *volum*: - Io mă?

- Tu mă? ...

Versul 31 lipsește în *revistă*.

IV. Versurile 11-12 nu există în *revistă*.

(p. 462) RITA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980,
 p. 151; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 463) VREMURI

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980,
 p. 152; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 464) DE LAPTE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980,
 p. 153-158, cu titlul *Bărbatul de lapte*; republicată în ediția a II-a *La*
Liliaci, 1986.

III. v. 1-2, *ediția I*: El asculta după un mărăcine. „Ce tot țărăie,
 mă, fir-ar a

Dracu“ ...

ediția a II-a: El asculta după un mărăcine. „Ce tot
 țărăie, mă, fir-ar a

Relelor“ ...

VI. v. 5, în *ediția I*: Cei doi au *adornit* prin șanțuri
 în *ediția a II-a*: Cei doi au *dornit* prin șanțuri

(p. 469) ȘONEA BĂDOIU

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980,
 p. 159-162; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 472) FEMEIA DE PESTE DEAL

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980,
 p. 163-165; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 475) MÂNIA

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980,
 p. 166-169; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 479) PIATRA CĂTURIE

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980,
 p. 170-171; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 481) VISELE MAMEI

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 31, 31 iulie 1980,
 p. 6. Inclusă identic în volumul *La Liliaci*, Cartea a treia, 1980,
 p. 172-174 și în ediția a doua (1986).

(p. 484) GRAPA

Publicată prima dată în revista *Ramuri*, nr. 11, noiembrie 1980,
 p. 8, cu variante față de textul inclus în volumul *La Liliaci*, Cartea a
 treia, 1980, p. 175-178.

v. 11, în *revistă*: Îi poftesc în curte. Și *deodată* se reped
 în *volum*: Îi poftesc în curte. Și *odată* se reped
 Versurile 26, 28 și 29 nu există în *revistă*.

v. 38, în *revistă*: ... - Bă, ce *dracu* are țuica asta?
 în *volum*: ... - Bă, ce *deavu* are țuica asta?

v. 44, în *revistă și ediția I*: – Hai, bă, fir-ar ai *dracului*, văzuși ce ne făcură?

în *ediția a II-a*: – Hai, bă, fir-ar ai *păcatelor*, văzuși ce ne făcură?

v. 55, în *revistă*: Asta le era vorba. I-a *ciobit* biba, i-a stricat mișina.

în *volum*: Asta le era vorba. I-a *umplut* biba, i-a stricat mișina.

Versurile 66, 67, 69, 70 și 71 lipsesc din *revistă*. Introduse în varianta din *volum*.

Republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 487) OM DICHIU

Publicată prima dată în *volumul La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 179–180; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 489) BIBLIOTECA

Publicată prima dată în *volumul La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 181–183; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 491) LUMÂNAREA

Publicată prima dată în *volumul La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 184–185; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 492) DIN CINCI DOUĂ

Publicată prima dată în *volumul La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 186–187; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 494) IONIȚĂ SIMION

Publicată prima dată în *volumul La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 188–194; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 498) IOANA LUI TRĂȘCĂ

Publicată prima dată în *volumul La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 195; republicată în *La Liliaci*, 1986.

(p. 499)

CHIȘU ȘI HOLERA

Publicată prima dată în *revista Ramuri*, nr. 11, octombrie 1980, p. 8. Inclusă în *volumul La Liliaci*, Cartea a treia, 1980, p. 196, cu variante.

La publicarea în *volum*, după primele 14 versuri, a fost intercalat un fragment (56 de versuri), narând „evenimentele” din Bulzești, care s-au încheiat cu moartea lui Chișu.

v. 75, în *revistă*: Nu le dădeau voie acolo cu lumânare

în *volum*: Nu le dădeau voie să se ducă acolo cu lumânare

v. 98, în *revistă*: Strălucitori ca în rai, străluceau toți de var, erau văruiți

în *volum*: Strălucitori, străluceau toți de var, erau văruiți

Ultimele vers, în *revistă*: Și parcă țin un perete înalt cu oasele *astea ale mele*

în *volum*: Și parcă țin un perete cu oasele.

CARTEA A PATRA

(1988)

La Liliaci. Cartea a patra a apărut în 1988 la Editura Scrisul Românesc, Craiova. Coperta Eustațiu Gregorian; 176 de pagini. Volumul cuprinde 48 poeme, dintre care numai 5 au fost publicate în reviste literare, înainte de apariția volumului. Ulterior, poemele Cărții a patra nu au mai fost republicate.

(p. 513)

PROBA FUMULUI

Publicată în *Viața Românească*, nr. 2, februarie 1987, p. 36–37. Inclusă, fără modificări, în *volumul La Liliaci*, Cartea a patra, p. 13.

(p. 516)

JOITA LUI ȚÂRDEI

Publicată în *Viața Românească*, nr. 2, februarie 1987, p. 37–38. Inclusă, fără modificări, în *volumul La Liliaci*, Cartea a patra, p. 17.

(p. 553) ÎNGĂDUIAIA

Publicată în *Viața Românească*, nr. 2, februarie 1987, p. 38-39.
Inclusă, fără modificări, în volumul *La Liliaci*, Cartea a patra, p. 62.

(p. 586) CĂIĂTOAREA

Publicată în *Arhivele Olteniei*, nr. 3, 1985, p. 203-204. Inclusă
în volumul *La Liliaci*, Cartea a patra, p. 105, cu modificări.

v. 53, în *revistă*: „E de formă”, zice că s-a terminat sarea. Și i-a dat
un brânci

în *volum*: „E dă formă”, zice. Și i-a dat un brânci

v. 73, în *revistă*, lipsește

în *volum*: (*George și-o mai aduce aminte*).

(p. 615) DARAU

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 33, 14 august 1986,
p. 6, inclusă fără modificări, în volumul *La Liliaci*, Cartea a patra,
p. 142.

CARTEA A CINCEA

(1995)

Volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea a apărut la București,
Editura Creuzet, 1995. Coperta și ilustrații de Marin Sorescu. Din
cele 35 de poeme, 19 au fost publicate anterior în reviste literare. Nu
au mai fost republicate într-o altă ediție.

(p. 633) CERCUL

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 4, 27 ianuarie-3 februarie
1995, p. 5. Inclusă cu text identic în volumul *La Liliaci*, Cartea a
cincea, p. 5.

(p. 637) SCHIJA

Publicată prima dată în *Viața Românească*, nr. 7, iulie 1989,
p. 47-48. Republicată în *Literatorul*, nr. 5, 3-10 februarie 1995, p. 5.
Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 9, fără modificări.

(p. 641) PE COLIBITĂ

Publicată prima dată în *Viața Românească*, nr. 7, iulie 1989, p. 50.
Cu text identic, inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 13.

(p. 667) 800 DE PRUNI ÎNFLORITI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 9, 3-10 martie 1995, p. 5.
Textul identic, inclus în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 39.

(p. 688) TÂRG LA BĂICEȘTI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 5, 7 februarie 1992, p. 5.
Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 60, cu modificări.
Versul 47, în *revistă* lipsește.

în *volum*: *Totuna dacă dorm din picioare sau culcați*

Versul 48, în *revistă*: Mai tihnit să doarmă din picioare...

în *volum*: Mai tihnit le e să doarmă din picioare...

(p. 698) LEIȚA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 7, 17-24 februarie 1995,
p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 71, fără modificări.

(p. 699) RĂU DE FOMEI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 6, 10-17 februarie 1995,
p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, fără modificări.

(p. 724) ȘEDINTA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 12, 27 martie 1992, p. 5,
cu titlul *Cuvinte noi*. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea,
p. 97, cu modificări.

Versul 6, în revistă, numele schimbate: în loc de Nane – Fane
v. 22, în revistă: Cotizație alt cuvânt nou după ședință

în volum: Cotizație alt cuvânt nou după ședință. *La început
ziceam se-dinții.*

v. 24, în revistă: S-a apucat femeia să mi-o spele și-am rămas în casă
în volum: S-a apucat femeia să mi-o spele și-am rămas în sobă

Versul 27, în revistă, numele schimbate: în loc de Nane – Fane

v. 28, în revistă: Ștefan Dragu. Hai, Mitră, hai scoate omu afară
în volum: – Hai, Mitră, hai scoate omu afară

(p. 730) MARITA LA MOARĂ

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 7, 17–24 februarie 1995,
p. 5. Republicată în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 103, fără
modificări.

(p. 733) LUAI LUMÂNĂRI

Publicată prima dată în *Viața Românească*, nr. 7, iulie 1989, p. 49,
cu titlul *Seder și Anica*. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea,
p. 106.

(p. 735) OCHETELE

Publicată în *Viața Românească*, nr. 7, iulie 1989, p. 50–51,
Republicată în *Literatorul*, nr. 8, 25 februarie–3 martie 1994.
Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 108, fără modificări.

(p. 738) LA DI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 1, 1–7 ianuarie 1994, p. 5.
Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 111.

În revistă, lipsește în partea a 4-a, versul 14:

Tot așa, strălucind parcă era un galben mare viu.

(p. 743) MĂNA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 1, 1–7 ianuarie 1994, p. 5.
Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 116, cu modificări

Versurile 6–11 din volum, intercalate în revistă după versul
Dornea. Sfoor! Sfoor!

v. 12, în revistă: O auzea o vecină pâș-pâș

în volum: O auzea o vecină plângând – mergea pâș-pâș

(p. 745) MOANȚĂ

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 7, 17–24 februarie 1995,
p. 5. Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 118, fără
modificări.

(p. 746) SECUREA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 7, 21 februarie 1992.
Inclusă în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 119, cu modificări.

Versul 24, în revistă, este fragmentat în două versuri:

Cruci de-ale mari

Și-a aprins lumânările cu vârful-n jos

După versul 9 de la sfârșit, în revistă un vers în plus: *Anglo-americanii*

(p. 751) BIET DE LUI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 8, 28 februarie 1992, p. 5.
Inclusă, fără modificări, în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 124.

(p. 753) JOIMARI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 8, 28 februarie 1992, p. 5.
Inclusă, fără modificări, în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 126.

(p. 772) NU ȘTIAM CĂ MOARTEA E FEMEIE

Publicată în *Literatorul*, nr. 12, 25–31 martie 1995, p. 1. Inclusă,
fără modificări, în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea, p. 146.

(p. 774) HAITA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 3, 20–27 ianuarie 1995,
p. 5. Inclusă, fără modificări, în volumul *La Liliaci*, Cartea a cincea,
p. 148.

CARTEA ȘASEA
(1998)

Volumul *La Liliaci*. Cartea a VI-a a apărut postum, editat de Fundația „Marin Sorescu“, 1998, ediție îngrijită de Mihaela Constantinescu și Virginia Sorescu. Pe copertă și în interiorul cărții: ilustrații de Marin Sorescu. *Postfața* de Jeana Morărescu. Cuprinde 84 de poeme, dintre care 20 au fost publicate de poet în *Literatorul* și *Luceafărul*. Celelalte, transcrise de Virginia Sorescu după manuscrisele aflate în arhiva Marin Sorescu, au fost, parțial, publicate în *Literatorul*.

(p. 781) VENI BIETUL. CÂINE,
VINE ȘI BIETUL TATA

Publicată prima dată în *Literatorul* nr. 23, 7–13 iunie 1996, p. 5. În volumul postum *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 5, inclusă în aceeași formă.

(p. 784) LINIȘTEA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 23, 7–13 iunie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 8, inclusă în aceeași formă.

(p. 786) BICIUȘCA FĂRĂ ÎNTREBUINȚARE

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 23, 7–13 iunie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 10, inclusă în aceeași formă.

(p. 788) PLENARA DIN 3–5 MARTIE

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 25, 21–27 iunie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 12, inclusă în aceeași formă.

(p. 790) I.A. NUNȚĂ

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 25, 21–27 iunie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 14, inclusă în aceeași formă.

(p. 793) VERE

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 25, 21–27 iunie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 17, inclusă în aceeași formă.

(p. 795) ALE IEȘIRII SUFLETULUI.
SĂRINDARUL ȚĂRÂNII

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 24, 14–20 iunie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 19, inclusă în aceeași formă.

(p. 801) DE, FA, ANICĂ

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 28, 12–19 iulie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 25, inclusă în aceeași formă.

(p. 804) AJARMA, REGIMENTE!

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 28, 12–19 iulie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 28, inclusă în aceeași formă.

(p. 807) NEGUSTOR CU COBILITA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 36, 6–13 septembrie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 30, inclusă în aceeași formă.

(p. 810) BALADĂ

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 36, 6–13 septembrie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 33, inclusă în aceeași formă.

(p. 812) PUFOAICELE ALBASTRE

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 36, 6–13 septembrie 1996, p. 5. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 35, inclusă în aceeași formă.

(p. 814) ALDĂMASUL

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 16–17, 24 aprilie 1992, p. 9. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 37, inclusă în aceeași formă.

(p. 819) BINE RĂU

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 10, 13 martie 1992, p. 5. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 41, inclusă în aceeași formă.

(p. 822) NEGUSTORIA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 10, 13 martie 1992, p. 5. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 44, inclusă în aceeași formă.

(p. 824) ECLIPSA DE SOARE

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 15, 17 aprilie 1992, p. 5. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 46, inclusă în aceeași formă.

(p. 828) MUIERI ÎN ALB

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 37–38, 1997, după manuscrisul aflat în arhiva autorului. Inclusă în aceeași formă în *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 54.

(p. 830) CÂND ERA DUMNEZEU MAI JOS

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 35–36, 1992, p. 5. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 96, inclusă în aceeași formă.

(p. 831) DE INIMĂ REA

Publicată prima dată, după manuscrisul aflat în arhiva autorului, în *Literatorul*, nr. 35–36, 1997. Inclusă în aceeași formă în *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 57–58.

(p. 833) FETELE DE AZI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 39–40, 1997, după manuscrisul aflat în arhiva Marin Sorescu. Inclusă în aceeași formă în volumul *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 59.

(p. 834) MARIA ȘI MARIN

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 26–28, 5–12 august 1994, p. 5. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 60, inclusă în aceeași formă.

(p. 836) 30 DE COIACI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 26–28, 5–12 august 1994, p. 5. În volumul postum, *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 62, inclusă în aceeași formă.

(p. 837) RIVALUI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 41–42, 1997. Inclusă în volumul *La Liliiec*, Cartea a VI-a, p. 63.

(p. 839) UN URĂȚ

Publicată prima dată, după manuscrisul aflat în arhiva poetului, în *Literatorul*, nr. 39-40, 1997. Inclusă în aceeași formă în volumul *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 65-66.

(p. 842) TOPOGRAFII

Publicată prima dată în volumul *La Liliaci*, Cartea a VI-a, 1998, p. 67, după manuscrisele aflate în arhiva poetului.

(p. 846) PORCUL

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 49-50, 1997, după manuscrisul aflat în arhiva Marin Sorescu. Inclusă în aceeași formă în volumul *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 71-73.

(p. 869) PRIMIȚI CĂLUȘUL?

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 11, 20 martie 1992, p. 5. În volumul postum, *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 94, inclusă în aceeași formă.

(p. 920) TUNDRARUL

Publicată prima dată, după manuscrisul aflat în arhiva scriitorului, în *Literatorul*, nr. 45-46, 1997. Inclusă în aceeași formă în volumul *La Liliaci*, Cartea a VI-a, p. 150.

PUNTEA
(ULTIMELE)

Volumul *Puntea* a apărut postum, prin grija Virginiei Sorescu, la Editura Creuzet, în 1997. Cuprinde ultimele poezii ale lui Marin Sorescu, cu o dedicație autografă: „Tuturor celor care suferă. Marin Sorescu 1996.”

Majoritatea versurilor au fost dictate soției. Pentru aceste versuri nu există, așadar, manuscris autograf. O parte din poeziile nedatate și însemnările din *Addenda* au fost scrise de autor într-o agendă cu coperti roșii. Volumul cuprinde 76 de poeme, publicate, parțial, imediat după moartea poetului, în *România literară*, nr. 47, 18-24 decembrie 1996, și în *Literatorul*, nr. 50, 13-20 decembrie 1996.

(p. 956) SINGURĂTATE

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 47, 18-24 decembrie 1996, p. 13; inclusă în volumul *Puntea*, p. 10; datată: 20.XI.1996.

(p. 960) DOAMNE!

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 50, 13-20 decembrie 1996, p. 4-5; inclusă în volumul *Puntea*, p. 14; datată: *Spitalul Cochin, Paris, [10-11.XI.1996]*.

(p. 962) MĂȘTILE

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 47, 18-24 decembrie 1996, p. 13; inclusă în volumul *Puntea*, p. 16; datată: 5.XI.1996.

(p. 963) REISEFIEBER

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 47, 18-24 decembrie 1996, p. 13; inclusă în volumul *Puntea*, p. 17; datată: 5.XI.1996.

(p. 964) DUSUL

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 47, 18-24 decembrie 1996, p. 13; inclusă în volumul *Puntea*, p. 18; datată: 5.XI.1996.

(p. 965) SCARĂ LA CER

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 47, 18–24 decembrie 1996, p. 13; inclusă în volumul *Puntea*, p. 19, datată: 5.XI.1996.

(p. 966) ASCITĂ

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 47, 18–24 decembrie 1996, p. 13; inclusă în volumul *Puntea*, p. 20; datată: 6.XI.1996.

(p. 967) SPECTATOR

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 47, 18–24 decembrie 1996, p. 13; inclusă în volumul *Puntea*, p. 21; datată: 6.XI.1996.

(p. 969) DURERE PURĂ

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 50, 13–20 decembrie 1996, p. 4–5; inclusă în volumul *Puntea*, p. 23; datată: [6.XI.1996].

(p. 972) ÎNAINȚAȘII

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 50, 13–20 decembrie 1996, p. 4–5; republicată în volumul *Puntea*, p. 26; datată: [9.XI.1996].

(p. 985) CARTEA MORTII

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 50, 13–20 decembrie 1996, p. 4–5; republicată în volumul *Puntea*, p. 38; datată: [19.XI.1996].

(p. 986) CĂDEREA ÎN SINE

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 50, 13–20 decembrie 1996, p. 4–5; republicată în volumul *Puntea*, p. 40; datată: [19.XI.1996].

(p. 989) RUGĂCIUNE

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 50, 13–20 decembrie 1996, p. 4–5; republicată în volumul *Puntea*, p. 43; datată: [21.XI.1996].

(p. 1012) NICI NU ȘTIU

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 50, 13–20 decembrie 1996, p. 4–5; republicată în volumul *Puntea*, p. 66; datată: [28.XI.1996].

(p. 1041) BERBECUL CU COARNELE ÎNTOARSE

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 47, 18–24 decembrie 1996, p. 13; republicată în volumul *Puntea*, p. 94.

(p. 1048) O RUGĂCIUNE A INIMII

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 50, 13–20 decembrie 1996, p. 4–5; republicată în volumul *Puntea*, p. 100; datată: [5.XII.1996].

VOLUME POSTUME

Patru volume de poezii, apărute postum, prin grija Virginiei Sorescu – *Puntea*, Editura Creuzet (1997); *Efectul de piramidă*, Fundația Marin Sorescu (1998), *Încoronare*, Fundația Marin Sorescu (2000) și *Scriteala vrenii*, Fundația Marin Sorescu (2000) și un volum, Marin Sorescu, *Versuri inedite*, 2001, publicat de George Sorescu, reunesc o considerabilă parte a versurilor lui Marin Sorescu rămase în manuscris sau în reviste literare. În prezenta ediție, aceste poezii sunt grupate în două secțiuni: *Din periodice* și *Din manuscrise*. În prima dintre ele sunt cuprinse și poeziile apărute în publicații literare, dar neincluse în vreun volum. Pentru o cât mai exactă determinare a etapelor creației soresciene, versurile apărute postum în volumele menționate au fost incluse în ediția de față în

ordinea cronologică a elaborării sau publicării lor, atunci când datarea a existat sau a putut fi apreciată. Celelalte respectă ordinea din volumele publicate.

DIN PERIODICE

(p. 1059) CONTRIBUȚIE LA VALORIFICAREA LUNII

Publicată prima dată în *Iașul literar*, nr. 11, noiembrie 1959, rubrica „Cronica fantezistă”, semnată Marin Șt. Sorescu. Republicată în volumul postum *Încoronare*, Editura Fundația Marin Sorescu, 2000, p. 44–47, în formă identică, după dactilograma aflată în arhiva autorului.

(p. 1062) VÂNTUL A BĂTUT DINSPRE LUNĂ...

Publicată prima dată în *Tribuna*, 31 decembrie 1959; republicată în volumul *Încoronare*, p. 34. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început selectate de autor în vederea publicării.

(p. 1063) TINERETE

Publicată prima dată în *Iașul literar*, nr. 1, ianuarie 1960, p. 49, semnată Marin Șt. Sorescu. Republicată în volumul *Încoronare*, p. 35. În formă identică, se află dactilograma din volumul pregătit pentru tipar de autor. Datată: 3. XI. 1957, *Iași*.

(p. 1064) CONTRIBUȚIE LA DESCOPERIREA VIITORULUI

Publicată prima dată în *Iașul literar*, nr. 2, februarie 1960, p. 57, rubrica „Cronica fantezistă”, semnată Marin Șt. Sorescu. Republicată în volumul postum *Încoronare*, 2000, p. 50 după textul identic al dactilogramei din arhiva poetului.

(p. 1068) DE VORBĂ CU POSTERITATEA

Publicată prima dată în *Iașul literar*, nr. 3, martie 1960, p. 47, rubrica „Cronica fantezistă”, semnată Marin Șt. Sorescu. Republicată în volumul *Încoronare*, 2000, în formă identică, după dactilograma din arhiva scriitorului.

(p. 1071) PUTNA, 500 DE ANI DE LA URCAREA PE TRONUL MOI.DOVEI A I.U.I ȘTEFAN CEL MARE

Publicată prima dată în *Iașul literar*, nr. 11, noiembrie 1960, semnată Marin Șt. Sorescu. Reprodusă identic în volumul *Încoronare*, p. 101. Scrisă probabil în 1957.

(p. 1072) „OAMENII MĂRIEI-SALE”

Publicată prima dată în *Iașul literar*, nr. 11, noiembrie 1960, semnată Marin Șt. Sorescu. Reprodusă identic în volumul *Încoronare*, p. 102-108, după dactilograma din arhiva scriitorului. Scrisă probabil în 1957.

(p. 1077) CONTRIBUȚIE LA VALORIFICAREA MĂRII

Publicată prima dată în *Iașul literar*, nr. 7, iulie 1961, p. 50, rubrica „Cronica fantezistă”, semnată Marin Șt. Sorescu. Republicată în volumul postum *Încoronare*, p. 66–74, după textul identic al dactilogramei aflate în arhiva scriitorului.

(p. 1082) LA RĂSCRUCE DE IDEI de VICTOR FELEA

Publicată în *Iașul literar*, nr. 6, iunie 1962, p. 44, în grupajul de parodii „Stiluri și tendințe în poezia unor tineri”. Nu a fost inclusă în nici una din edițiile volumului de parodii *Singur printre poezi*.

(p. 1084)

TAUR ÎN GENUNCHI

de ILIE CONSTANTIN

Publicată în *Iașul literar*, nr. 6, iunie 1962, p. 45, în grupajul de parodii „Stiluri și tendințe în poezia unor tineri”. Nu a fost inclusă în volumul *Singur printre poeți*.

(p. 1085)

NICHITA STANESCU

ALBASTRU VIRIL

Publicată în *Luceafărul*, nr. 6, 16 martie 1963, p. 11. Nu a fost inclusă în volumul de parodii *Singur printre poeți*.

(p. 1087)

IMN

Publicată în *Luceafărul*, nr. 18, 29 august 1964, p. 5.

(p. 1088)

ÎNTR-UN SUFLET

Publicată în *Luceafărul*, nr. 21, 10 octombrie 1964, p. 9.

(p. 1089)

IAPSUS

Publicată în *Luceafărul*, nr. 22, 28 mai 1966, p. 4.

(p. 1090)

UN LUCRU

Publicată în *Contemporanul*, nr. 38, 23 septembrie 1966, p. 6.

(p. 1092)

EGOISM

Publicată în *Gazeta literară*, nr. 46, 17 noiembrie 1966, p. 3.

(p. 1094)

ORIENTARE

Publicată în *Gazeta literară*, nr. 46, 17 noiembrie 1966, p. 3.

(p. 1095)

ULTIMA ȘANSĂ

Publicată în *Gazeta literară*, nr. 46, 17 noiembrie 1966, p. 3.

(p. 1096)

MINUNE

Publicată în *Viața Românească*, nr. 1, ianuarie 1969, Caietul 1(13), p. XVI.

(p. 1097)

INCORDARE

Publicată în revista *Arges*, nr. 7, iulie 1970, p. 1.

(p. 1098)

EVENIMENT

Publicată în *Luceafărul*, nr. 27, 3 iulie 1971, p. 1.

(p. 1099)

CIMITIR

Publicată prima dată în revista *Urzica*, nr. 9, 15 septembrie 1977, p. 4. Inclusă în volumul *Scrințele vremii*, p.151, transcrisă după manuscrisul aflat în arhiva Marin Sorescu.

(p. 1100)

MÂNZ PRIN DOBROGEA

Publicată în revista *Flacăra*, nr. 23, 11 iunie 1982, p. 11.

(p. 1102)

ELEGIE II

Publicată prima dată în *Scânteia tineretului*, Supliment literar și artistic, nr. 8, 24 februarie 1985. Inclusă prima dată în volum. Este a doua elegie dedicată mamei.

(p. 1104)

CĂLINESCU SAU AVEREA DE VERB

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 25, 19 iunie 1986, p. 3. Varianta, cu titlul *Ceva despre Călinescu*, aflată, în manuscris, în arhiva familiei, a fost publicată în volumul *Scrințele vremii*, 2000, p. 122.

CEVA DESPRE CĂLINESCU

*De câte ori mă pregătesc să-l citesc, mi se pare că
plec la mare. O neliniște bruscă mă furnică, îmi mută fălcile,*

*parcă mi-ar crește măseaua minții în creier, cu durerea
scoaterii ei cu tot.*

*Și, în același timp, o imensă bucurie
mă inunda și mă holbez ca la o minune.*

*Ceva vine peste tine
Ca muntele la Mahomed.
Un munte de sare,
Un platou legănat,
Care nu se ține decât prin coeziunea valurilor.*

*Călinescu a așezat într-un platou orizontal
Cascadele,
Făcându-le clape de litere
La care numai el știe să cânte.*

*Contempli un fenomen numit:
Natură umană ca parte colosală a naturii.*

*La el curentii de suprafață și de adâncime
Se văd,
Ca pe o hartă strategică săgețile roșii și albastre
Cu vârful în jos,
Cu vârful în sus,
Două holde de săgeți,
Care se seceră între ele într-o perpetuuă vară.*

(p. 1106) COPACUL CARE STRIGĂ

Publicată prima dată în revista *Steaua*, nr. 10, octombrie 1986, p. 3. În formă identică, transcrisă după manuscris, a fost inclusă în volumul *Efectul de piramidă*, 1998, p. 48, ciclul *Boabe de durere*.

(p. 1107) DOAR O LITERĂ

Publicată în *România literară*, nr. 6, februarie 1987, p. 4.

(p. 1108) OAZĂ

Publicată în *România literară*, nr. 6, februarie 1987, p. 4.

(p. 1109) ÎNCEPE

Publicată prima dată în *Viața Românească*, nr. 3, martie 1988, p. 31. Inclusă în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 115.

(p. 1110) CALENDAR

Publicată în *Almanahul Ramuri*, 1988.

(p. 1111) SUBLINIEREA NOASTRĂ

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 23, 8 iunie 1989, p. 6. Inclusă în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 46, fără modificări.

(p. 1112) O ÎNTREBARE

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 23, 8 iunie 1989, p. 6. Inclusă în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 103, fără modificări.

(p. 1113) PĂMÂNTUL

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 23, 8 iunie 1989, p. 6. Inclusă, fără modificări, în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 106.

(p. 1115) ICAR

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 23, 8 iunie 1989, p. 6. Inclusă în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 113, fără modificări.

(p. 1116) OSTATEC

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 33, 16 august 1990, p. 6. Poezia este datată: 1989. Inclusă în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 26, fără modificări.

(p. 1117) OEDIP ȘI ORACOIUL

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 33, 16 august 1990, p. 6. Inclusă în volumul *Scrineteala vremii*, p. 101, în aceeași formă.

(p. 1118) OBSERV

Publicată prima dată în *România literară*, nr. 33, 16 august 1990, p. 6. Inclusă în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 138, în aceeași formă.

(p. 1119) UN CAL

Publicată prima dată în *Literatorul*, 16 august 1990; republicată în *Scrineteala vremii*, p. 188.

(p. 1120) BRATUL SPIRALEI

Publicată prima dată în *Viata Românească*, nr. 9, septembrie 1991, p. 4. Republicată, în aceeași formă, în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 108.

(p. 1121) GRABĂ

Publicată prima dată în *Viata Românească*, nr. 9, septembrie 1991, p. 5. Republicată, în formă identică, în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 130.

(p. 1122) DEOCAMDATĂ

Publicată în *Viata Românească*, nr. 9, septembrie 1991, p. 4.

(p. 1123) PĂDUREA ROMÂNĂ

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 19, 8 mai 1992, p. 1. Republicată, în formă identică, în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 191.

(p. 1124) VORBIM

Publicată în *Literatorul*, nr. 20, 15 mai 1992, p. 5.

(p. 1125) INOCENȚĂ

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 20, 15 mai 1992, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 36, în ciclul *Boabe de durere*.

(p. 1126) ROVINE

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 35, 21 august 1992, p. 5. Republicată identic în volumul *Scrineteala vremii*, p. 189.

(p. 1127) PORNIREA CARAVANEI. OR

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 38–39, 11 septembrie 1992, p. 1. Republicată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 190.

(p. 1128) METRÓN ARISTÓN

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Prima poezie din ciclul proiectat *Reinventând Helada*. Republicată, în formă identică, în volumul *Efectul de piramidă*, 1998, p. 67, în ciclul *Reinventând Helada*.

(p. 1130) HUȚA-HUȚA

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5, sub titlul generic *Reinventând Helada*. Republicată, în aceeași formă, în volumul *Efectul de piramidă*, 1998, p. 69.

(p. 1131) LA DEIFI

Publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5, sub titlul generic *Reinventând Helada*. Republicată, fără modificări, în volumul *Efectul de piramidă*, 1998, p. 70.

(p. 1132) SĂ DUCI OFRADĂ...

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, 1998, p. 71.

(p. 1133)

VICTORIE

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul postum *Efectul de piramidă*, 1998, p. 72, în formă identică.

(p. 1134) AGAMEMNON ÎSI PUNE MASCĂ

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 73.

(p. 1135) POSEIDON PIERZÂND TRIDENTUL.

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 74.

(p. 1136) INTRAREA ÎN PORT

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 75.

(p. 1137) VÂNTUL SĂRAT

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 76.

(p. 1138) ACEASTĂ GEOMETRIE...

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 77.

(p. 1139) PE PROMONTORIU

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 78.

(p. 1140) O INSTALAȚIE CU PYTHII

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 79.

(p. 1141) ADUCĂTORUL DE OFRANDE

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 80.

(p. 1142) UN SFINX...

Din ciclul proiectat *Reinventând Helada*, publicată în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 81.

(p. 1143) EFECTUL DE PIRAMIDĂ

Prima poezie din ciclul *Efectul de piramidă* a fost publicată în *Literatorul*, nr. 31, 1-11 august 1995, p. 8-9. Republicată identic în volumul postum *Efectul de piramidă*, p. 89.

(p. 1153) VÂNĂTOAREA CU BUMERANG

Din ciclul *Efectul de piramidă*, publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 37, 22-29 septembrie 1995, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 103.

(p. 1154) ȘASE GÂȘTE

Din ciclul *Efectul de piramidă*, publicată prima dată în *Literatorul*, nr. 37, 22-29 septembrie 1995, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 108.

(p. 1155) AMNEZIE

Din ciclul *Efectul de piramidă*, publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 39, 8 noiembrie 1995, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 114.

(p. 1157) DEFUNCTUL ÎN MAI MULTE
EXEMPLARE

Din ciclul *Efectul de piramidă*, publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 39, 8 noiembrie 1995, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 120.

(p. 1159) CUNOSCUTA DURERE A UNGHIEI
CARE CREȘTE ÎN CARNE

Din ciclul *Efectul de piramidă*, publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 39, 8 noiembrie 1995, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 124.

(p. 1161) DESPRE BĂRBAȚI

Din ciclul *Efectul de piramidă*, publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 39, 8 noiembrie 1995, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 126.

(p. 1162) PE PIATA TEBEI

Din ciclul *Efectul de piramidă*, publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 39, 8 noiembrie 1995, p. 5. Republicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 127.

DIN MANUSCRISE

(p. 1165) DORUJ.

Publicată, după manuscris, de George Sorescu, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, 2001, p. 152. În manuscris datată: 1953, *Predeal*.

(p. 1166) PASTEI.

Publicată, după manuscrisul nedat din arhiva Marin Sorescu, în volumul *Încoronare*, 2000, p. 22. Republicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 83, după un manuscris datat: *Predeal*, 1953.

(p. 1167) [IUBESC SINGURĂTATEA]

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 146, transcrisă din manuscris. Datată în manuscris: 1953, *Predeal*.

(p. 1168) IUBIREA

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 84, transcrisă din manuscris. Datată în manuscris: *Februarie 1954, Predeal*.

(p. 1169) [IUBIREA MEA]

Publicată prima dată, după manuscris, de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 85. Deși nu este datată (pe manuscris e consemnat doar locul *Predeal*), versurile datează din aceeași perioadă cu poezia *Iubirea*.

(p. 1170) RĂTĂCIRE

Publicată după manuscris, de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 94. Manuscrisul este datat: 11 aprilie 1954.

(p. 1171) RONDELULI. CUCULUI

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 97, transcrisă din manuscris. Datată în manuscris: 23 mai 1954, *Predeal*.

(p. 1172) RONDELULI. TĂIĂNGII

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 98, transcrisă din manuscrisul datat: 25 mai 1954, *Predeal*.

(p. 1173) RONDELULI. VIPEREI

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 99, transcrisă din manuscrisul datat: 31 mai 1954, *Predeal*.

(p. 1174) RONDELEUL MELCUIUI

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 100, transcrisă din manuscrisul datat: 2 iunie 1954, Predeal. Pentru ultima strofă, G. S. indică o variantă:

*Fir-al naibii el să fie
Este ș-un melc cu pălărie
Greșește – vine la ședință.
Dar critica-l de-i cu putință;
Pac! se-nchide-n cochilie.*

(p. 1175) RONDEL

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 104, transcrisă din manuscrisul datat: 9 iunie 1954.

(p. 1176) DOINĂ

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 77, transcrisă după manuscris. Datată: 1954, Sibiu.

(p. 1177) E TIMPUL BROAȘTELOR

Publicată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 112, transcrisă din manuscrisul datat: Aprilie 1955, Sibiu.

(p. 1178) NU-MĂ-UITA...

Publicată prima dată de George Sorescu, după manuscrisul datat: 1955, Sibiu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 86.

Într-o altă variantă, aflată în posesia lui George Sorescu, versul 1 este: Pentru ce îmi ieși în cale.

(p. 1179) [[IUBIREA SFĂNTĂ]]

Publicată de George Sorescu, după manuscrisul datat: 1955, Sibiu, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 91.

(p. 1180) PLOPUL.

Publicată de George Sorescu, după manuscrisul datat: 1955, Cluj în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 138.

(p. 1181) BUNICUL

Publicată prima dată în volumul *Încoronare*, 2000, p. 16, transcrisă de Virginia Sorescu din manuscrisul aflat în arhiva familiei. În manuscris poezia este datată Iași, 1955.

O variantă din 1951, având 18 strofe (față de 6), a fost publicată de George Sorescu în volumul: Marin Sorescu, *Versuri inedite*, Editura Scrisul Românesc, 2001, p. 25-30, transcrisă din caietul de versuri *Răsare soarele*, reintitulat, în 1977 de către Marin Sorescu, *Moloz de început*, caiet în care figurează și basmul în versuri *Ion Ciobanul și Ileana Torcătoarea*, scris, de asemenea, în 1951 și publicat de George Sorescu în ediția menționată mai sus.

În varianta publicată de George Sorescu, între strofa a III-a și a IV-a, două strofe:

*Ca el nu-i nimeni de sfătos
Cuvântul lui te cucerește
Și glasul-i e melodios,
Iar basmul spus de el trăiește.
Ca el nu-i nimeni de sfătos.*

*„Eu sunt flecar de obicei,
Mi-o spune-oricine mă ascultă,
Dar să spun drept că n-au te mei,
Și vorba-mi pare o insultă,
C-așa-s copiii de-obicei.”*

v. 16, ediția G. S.: Dar nu mai spun nimic de-acum

în volum: Eu nu mai spun nimic de-acum

v. 29, ediția G. S.: De-ndrăgostiți. A fost odată.

în volum: De aprigi zmei. A fost odată

După strofa a VI-a, în varianta publicată de George Sorescu, încă 10 strofe:

BUNICUI.

Hei, dragii mei, mi-a fost dat mie
Să n-am încântător cuvânt,
Aș vrea ca Ion sau ca Ilie
Să fiu, dar cum vedeți, nu sunt.

Voi spune astăzi o poveste
Ce mi-o spunea și mie Moșu,
De-atunci e mult, ce mult mai este
De când cu Împăratul Roșu!

Dar stați că m-am întins la vorbă
Și nu vreau să v-aud căscând,
Mai bagă tu un lemn în sobă –
Să vad lămpita fumegând...
Și eu să mă apuc de vorbă“.

*

Priviți la ochii lui cei buni,
Priviți la chica-colilie,
Parcă vedeți pe cei bătrâni,
Prin arșiți răscolind o glie.
Priviți la ochii lui cei buni.

Și-ncepe cu „a fost odată“
Cum se începe de-obicei,
A fost în vremea-ndepărată,
Când lupii se jucau cu mitei,
Dar..., toate aste-au fost odată...
*
Bunicul spune, eu l-ascult
Și-al povestirilor tumult
Cu-al lor întortocheatul drum
Trezesc în mine-un nu știu cum,
Un dor de viață și de luptă.

*

Bunicul spune, eu l-ascult
Și-al povestirilor tumult
Cu-al lor întortocheatul drum
Trezesc în mine-un nu știu cum,
Un dor de viață și de luptă.

Tot sufletul mi-l răscolesc,
Imaginația-mi frământă
Și nu adorm decât târziu
Gândesc c-odată am să fiu
Un Făt-Frumos născut la Jiu...

– Dar, stai! De ce să vă mai știu
Cu flecărirea mea deșartă?
Mai bine v-asezați și voi
Pe scăunașe lângă noi...

Și privind tintă la bunic,
Sorbim povestea pic cu pic
Și n-o s-o mai uităm nicicând,
Ne va sta pururea în gând!

Când veți avea și voi copii
Și serile vor fi târzii,
Aduceți-vă-atunci aminte
Și de acest albit uncheș
Ce spune cu-al său glas povestea ...

Când veți avea și voi copii!

(p. 1183) RONDELUL VÂRFULUI DE AC

Publicată în volumul *Încoronare*, p. 93, transcrisă de Virginia Sorescu după un manuscris datat: 1955, Iași.

Într-un alt manuscris, în posesia lui George Sorescu, se află o variantă a rondelului, având titlul *Rondelul rondelului meu*, datat: 2 iunie 1954, Predeal, variantă publicată în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 101.

- v. 2, ediția G. S.: Și câteodată măturoid
în volum: Și câteodată-i măturoid
v. 6, ediția G. S.: Pe cei ce dorm pe perini moi
în volum: Pe cei ce dorm pe perne moi
Strofa a III-a, variantă în ediția George Sorescu:

*Smulge ce-i mască, ce-i capac
Peste paiată și noroi
Înțepă unde e gunoi
Rondelul meu e vârf de ac.*

(p. 1184) FLOAREA IUBIRII

Publicată de George Sorescu, după manuscrisul datat: 1956, Iași în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 87-88.

(p. 1185) PERLA

Publicată de George Sorescu, după manuscris, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 89. Datată: 1956, Iași.

(p. 1186) PE UN FIR...

Publicată de George Sorescu, după manuscris, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 90. Datată: 1956, Iași.

(p. 1187) LUNĂ, PALIDĂ LUMINĂ...
(Rondel)

Publicată de George Sorescu, după manuscris, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 93. Datată: 1956, Iași.

(p. 1188) OCHII MEI

de George Sorescu, după manuscris, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 139. Poezia este datată: 1956, Iași.

(p. 1189) OCTOMBRIE

Publicată de George Sorescu, după manuscris, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 147. Poezia este datată: 1956, Iași.

(p. 1190) TURNU' LUI SEVER

Publicată de George Sorescu, după manuscris, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 148. Poezia este datată: 1956, Turnu-Severin.

(p. 1191) CÂNTEC
(ADA-KALEH)

Publicată prima dată de George Sorescu, după manuscrisul aflat în posesia sa, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 154. Scrisă, probabil, în 1956, după vacanța petrecută împreună cu fratele său la Turnu-Severin.

(p. 1192) CAPODOPERELE [AȘA SE NASC...]

Publicată prima dată de George Sorescu în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 144-149. Poezia este datată: Iași, 1956.

(p. 1194) PANTHA RHEI

Publicată de George Sorescu, după manuscrisul datat: 1956, Iași, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 160.

(p. 1195) URSITOARELE

Publicată în volumul *Încoronare*, p. 41-43; datată: [1956-1963].

(p. 1197) CÂNTEC DESPRE NOI

Publicată în volumul *Încoronare*, p. 32. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început, selectate de autor în vederea publicării.

Pe manuscris este înscrisă adresa poetului, „Str. Roza Luxemburg, nr. 7, Iași”, semn că intenționa s-o expedieze spre publicare.

(p. 1198) PASTEI. CITADIN

Publicată, după manuscrisul transcris de Virginia Sorescu, în volumul *Încoronare*, p. 24.

(p. 1199) VREMEA

Publicată prima dată în volumul *Încoronare*, p. 28, după manuscrisul transcris de Virginia Sorescu; datată: 3. XI. 1957. Iași.

(p. 1200) SENSUL.

Publicată prima dată după manuscrisul transcris de Virginia Sorescu, în volumul *Încoronare*, p. 92; datată: 3. XI. 1957, Iași.

În manuscrisul aflat în posesia lui George Sorescu, după care s-a făcut transcrierea poeziei în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 119, câteva diferențe:

Poezia are subtitlul *Unui pesimist*

v. 4, în ediția G. S.: Că ascunsă e sub clape

în volum: Ce ascunsă e sub clape

v. 8, în ediția G. S.: Nu-l simți pe-aproape

în volum: Nu-l simți pe-aici, pe-aproape

v. 9, în ediția G. S.: În imensa-mpărăție

în volum: În întreaga-mpărăție

(p. 1201) TINERETE

Publicată, după manuscrisul transcris de Virginia Sorescu, în volumul *Încoronare*, p. 26; datată: 3. XI. 1957, Iași.

(p. 1202) PRIMĂVARA, DRAGOSTE...

Publicată, după manuscrisul transcris de Virginia Sorescu, în volumul *Încoronare*, p. 76-85; datată: Iași, 1959.

(p. 1207) CÂNTEC DE LICURICI

Publicată de George Sorescu, după manuscris, în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 124.

(p. 1208) ÎNCORONARE

Publicată în volumul *Încoronare*, p. 9. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început, selectate de autor și dactilografiate în vederea publicării.

(p. 1209) SONET SONETULUI

Publicată în volumul *Încoronare*, p. 10. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început, selectate de autor și dactilografiate în vederea publicării.

(p. 1210) EVUL MEDIU

Publicată în volumul *Încoronare*, p. 11. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început, selectate de autor și dactilografiate în vederea publicării.

(p. 1211) VACANȚĂ

Publicată în volumul *Încoronare*, p. 14. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început, selectate de autor în vederea publicării.

(p. 1212) FLOARE-N GLASTRĂ

Publicată prima dată în volumul *Încoronare*, p. 20. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început, selectate de autor în vederea publicării.

În varianta transcrisă în volumul Marin Sorescu, *Versuri inedite*, p. 157, poezia are numai două strofe.

(p. 1213) * * * [SUNÂND DIN TALAZURI...]

Publicată prima dată în volumul *Încoronare*, p. 30. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început, selectate de autor în vederea publicării.

(p. 1214) * * * [CREIONUL MEU...]

Publicată în volumul *Încoronare*, p. 88. Poezia, nedată, face parte din suita versurilor de început, selectate de autor în vederea publicării.

(p. 1216) UNUI SLUGARNIC
(Rondel)

Publicată prima dată de George Sorescu, în volumul *Marin Sorescu în scrisori de familie*, 1996. Republicată în volumul *Încoronare*, p. 96, după manuscrisul din arhiva Marin Sorescu, și de George Sorescu în volumul *Marin Sorescu, Versuri inedite*, p. 113.

v. 5, în ediția G. S.: Îi cânt în strună, nu-mi susțin ideea
în volum: Îi cânt în strună, nu-mi susțin ideea

(p. 1217) MOARTEA
(Rondel)

Publicată de George Sorescu în volumul *Marin Sorescu, Versuri inedite*, p. 114.

(p. 1218) COMOARA

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 44. Datată: *Mexic, 1981*.

(p. 1220) *** [DIFICULTĂȚI ...]

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 39, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *10 februarie 1984*.

(p. 1221) *** [DIFUZOARE...]

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 174, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *19 august 1984*.

(p. 1222) RIDIC PAHARUL

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 62, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *26 decembrie 1984*.

(p. 1223) ALB DE TG. JIU

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 180, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *31 decembrie 1984*.

(p. 1224) SCRINTEALA VREMII

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 64, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *1984*.

(p. 1226) PERIOADA DE ÎNJUMĂTĂTIRE

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 13, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu; datată: *Mai 1986*.

(p. 1228) LA CHEREM

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 32, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Martie 1987*.

(p. 1229) MĂNĂSTIREA GORIAN

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 87, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Octombrie 1987*.

(p. 1230) ACUM, ACUM

Publicată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 118, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Pestera Muierilor, 1988*.

(p. 1231) CONSTANTĂ D.S.

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 77, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Maastricht, 1988*.

(p. 1232) BUDVA

Publicată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 139; datată: [15 august 1989].

(p. 1233) VINE

Publicată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 114, transcrisă din manuscris de Virginia Sorescu. Datată: august 1989, în drum de la Budva la Dubrovnic.

(p. 1234) ȘI DE ATUNCI, PE GARDURI

Publicată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 35, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: 1989.

(p. 1235) PRAG

Publicată în volumul *Efectul de piramidă*, ciclul *Efectul de piramidă (Lecturi de papyrus cu lacune)*, p. 111. Datată: 27 mai [1990].

(p. 1236) STAȚI BLÂND

Publicată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 68, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: 1990.

(p. 1237) FLUX ȘI REFLUX

Publicată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 187, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Narrow Water*, 1990.

(p. 1238) OCHII ȘI ȚINEREA DE MINTE

Publicată în ciclul *Boabe de durere* din volumul *Efectul de piramidă*, 1998, p. 42. Transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: 4 decembrie 1992.

(p. 1239) AFACERE, CU NISIP

Publicată prima dată în ciclul *Boabe de durere* din volumul *Efectul de piramidă*, 1998, p. 47. Transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: 1992, în avion peste Sahara.

(p. 1240) ACEASTĂ STARE

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 185, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: Aprilie 1993.

(p. 1241) CU OCHII PE CEAS...

Publicată prima dată în ciclul *Boabe de durere* din volumul *Efectul de piramidă*, 1998, p. 18. Transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: Noiembrie 1993.

(p. 1242) CEI SORTITI

Publicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 23, ciclul *Boabe de durere*. Datată: Noiembrie 1993.

(p. 1243) VRAJA MĂRII

Publicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 82. Scrisă, probabil, în 1993, ca și poeziile din grupajul de versuri *Reinventând Helada*, publicate în *Literatorul*, nr. 36, 1993, p. 5.

(p. 1244) SCHIMB

Publicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 83. Scrisă, probabil, în 1993, face parte din ciclul *Reinventând Helada*.

(p. 1245) GRECIA

Publicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 84. Scrisă, probabil, în 1993, în ciclul *Reinventând Helada*.

(p. 1246) DELFI

Publicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 85. Scrisă, probabil, în 1993, în ciclul *Reinventând Helada*.

(p. 1247) TEBA

Publicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 86. Scrisă, probabil, în 1993, în ciclul *Reinventând Helada*.

(p. 1248) STĂM ÎN NINSOARE...

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 193, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Craiova, 6 ianuarie 1994*.

(p. 1249) NEVESTICA

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 192, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *17 aprilie 1994*.

(p. 1251) [CÂND ASCULT MUZICĂ ROCK]

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 143, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Singapore, 1994*.

(p. 1252) GĂTUIREA FLUVIULUI VITAJ.

Publicată în volumul *Efectul de piramidă*, p. 174, ciclul *Efectul de piramidă (Lecturi de papirus cu lacune)*. Datată: *21 ianuarie 1995*.

(p. 1253) STĂNA STANII

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 183, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Mai 1995*.

(p. 1254) PEISAJ

Publicată prima dată în volumul *Scrineteala vremii*, 2000, p. 184, transcrisă după manuscris de Virginia Sorescu. Datată: *Mai 1995*.

(p. 1255) SONDE ÎN VIE

Publicată în volumul *Scrineteala vremii*, p. 92-93. Datată: *31 martie 1996, Seciu, lângă Ploiesti*.

Poezii nedatate, publicate în volumul: *EFFECTUL DE PIRAMIDĂ*.
Ciclul *Boabe de durere; Biografie* (p. 5), *Scribul* (p. 10), *Biblioteca* (p. 12), *Târg și arătură* (p.13), *De ales* (p. 14), *M-am simțit privit* (p. 15), *Paranteza* (p. 16), *Făptușul* (p. 19), *Cunoaștere prin confuzie și comunicare prin delir* (p.19), *Ce magnet...* (p.21), *Ocupație* (p. 22), *Să treci peste mare un ou* (p. 24), *Maratonist* (p. 25); *Ticul vâslei* (p. 27), *[Pe tărâmul mărilor]* (p. 28), *Mesaje* (p. 29), *Se-nveabă...* (p. 30), „*Par délicatesses*“ (p. 32), *Negru-corb* (p. 33), *Profet în țara lui* (p. 34), *[Să iubești...]* (p. 37), *Eugen Ionescu l-a luat pe „Nu” în brațe* (p. 38), *Omul cavelnelor* (p. 39), *Obicei* (p. 41), *Loc pentru poezie* (p. 43), *Călătorie* (p. 44), *Vârste* (p. 45), *Aeroport* (p. 46), *De ce?* (p. 49), *Jertfă* (p. 50), *Urmărește acest om!* (p. 51), *Le ceri mult...* (p. 53), *[Viata a evoluat]* (p. 54), *Captatio benevolentiae* (p. 55), *Pliniu cel Bătrân, contemplând erupția Vezuviului* (p. 57), *O lună...* (p. 58), *Punctul* (p. 59), *După un număr...* (p. 61), *Somn* (p. 62), *Ca la o vânătoare de lei...* (p. 63).

Ciclul *Efectul de piramidă (Lecturi de papirus cu lacune)*: *Cheia* (p. 101), *Încă* (p. 102), *Cine poartă Nilul pe umeri?* (p. 104), *Corabia* (p. 106), *Umbra* (p. 107), *Egiptul* (p.109), *Pe peretele de rezervă* (p. 110), *Supraveghetorii* (p.111), *Mumie astenică* (p. 112), *Ochiul ochiului* (p. 113), *Alt registru* (p. 116), *Pasul*, (p. 117), *Secretul nemuririi trupului* (p. 118), *Sunt complexi de senne* (p. 122), *Să spunei* (p. 123), *Leacul* (p. 128), *Adjuvantul* (p. 130), *Secretul* (p. 131), *Cel care...* (p. 137), *[Încerc...]* (p.138), *Peisaj* (139), *În drum spre astru* (p. 140), *Să te plimbi...* (p. 146), *Lista lui Manethon* (p. 147), *La Saggara* (p. 148), *Înălțarea* (p. 150), *Am răcit azi-moarte* (p. 151), *Ce ai slăbit așa?* (p. 152), *Dacă ești* (p. 154), *Pe un sarcofag* (p. 155), *Despre Ka și ba* (p. 156), *Cele patru aripi fixe* (p. 157), *De-a prinderea*

sufletului (p. 158), *Mai bine* (p. 159), *Texte de piramidă* (p. 160), *Vânătoare cu bumerang II* (p. 162), [Tânpițul ăsta de vizir...] (p. 163), *Ucidere rituală* (p. 164), *Să zici:* (p. 167), *Bucuria...* (cretină) (p. 168), *Nihil spune* (p. 169); [Zeul cu masca de câine...] (p. 170), *Imn aerului* (p. 171), *La trocul lui Memfis* (p. 172), *A mânca un ardei gras* (p. 175), *Faraonul Snefru* (p. 178), *Judecata mortului* (p. 181), *Tribunalul lui Osiris* (p. 182), *Vină* (p. 183), *Iar la spovedanie* (p. 184), [O corabie...] (p. 185), *Scoicu* (p. 186) și *M-am culcat* (p. 187).

Poezii nedatate, publicate în volumul *SCRINTEALA VREMII*.

Elegie (p. 5), *Sfântul Andrei, cap de iarnă* (p. 6), *Noi stamezii...* (p. 7), *Ce ne rămâne?* (p. 8), *Musonii* (p. 9), *Fostele sate* (p. 10), *Si sub...* (p. 11), *Îngheață* (p. 12), *E flacăra...* (p. 15), *Se sudează mâna* (p. 16), *Urmează* (p. 17), *Nero* (p. 18), *Ei* (p. 19), *Sorocul* (p. 20), *Număr la casă* (p. 21) [Cuvântul sat din titluri să dispară] (p. 22), *Câinec* (p. 23), *Încăpățânare* (p. 24), *Gorgan cu sticle* (p. 25), *Criză mondială* (p. 27), *Dacă la noapte...* (p. 28), *Carne* (p. 29), *Păzeaa* (p. 30), *Numai morala* (p. 31), *La rând* (p. 33), *Hagi Tudose* (p. 34), *Cuvintele* (p. 36), [Duceți-mă la mănăstire] (p. 37), *Ca dichis...* (p. 40), *Peste tot* (p. 41), *Așa tihniți* (p. 42), *Criză* (p. 47), *Sonet tommatec* (p. 48), *Pări de părgari* (p. 49), *Iarna* (p. 50), *Pastel* (p. 51), *Rețetă* (p. 52), *Pamliseste* (p. 53), *Un ghem de molii* (p. 54), *Tui și odobași* (p. 55), *Pestera urșilor* (p. 56), *Declarație* (p. 58), *La ora șapte* (p. 59), *Să vină*, (p. 60), *Austeritate* (p. 61), *În barbă...* (p. 63), [Dumnezeu] (p. 66), *Acasă* (p. 67), [Înspăimântat...] (p. 70), *Bun canal* (p. 71), *Covor de maci – ispita* (p. 72), *O baie de cultură* (p. 73), *Alerg* (p. 74), *Rugăciune (1)* (p. 75), *Rugăciune (2)* (p. 76), *Dilemă* (p. 78), *Doare* (p. 79), *Spirit îmaripat* (p. 80), *Artă poetică* (p. 81), *Principiul jignit* (p. 82), *Depersonalizare (Starea a doua)* (p. 83), *Rățiunea impură...* (p. 84), *Iarnă grea* (p. 85), *Orbul* (p. 86), *Prânz cu vrăbiile* (p. 88), *Verificarea inspirației* (p. 89), *Matcă părașiuă* (p. 90), *Trafic* (p. 91), *Grijă* (p. 94), *Icoana* (p. 96), *Viziune industrială* (p. 97), *Ca prin ceată* (p. 98), *Spiritul ludic* (p. 99), *În ritmul mineralelor din mine* (p. 100), *Comentariu* (p. 102), *Pustnic* (p. 104), *Rondul de zi* (p. 105), *Ca o inimă* (p. 109), *Spre Rucăr* (p. 110), *Scrisoare* (p. 112), *Orient* (p. 116), *După perdeaa* (p. 117), *Numărat, nenumărat* (p. 119), *Cunoaștere întârziată* (p. 120), *Ritm* (p. 123), *Istorie* (p. 124), *Știre* (p. 125),

Niciodată (p. 126), *Gioconda* (p. 127), *Trifoi* (p. 128), *Din balamale* (p. 129), *Stare* (p. 131), *Smalț de Tismana* (p. 132), *Simpatie* (p. 133), *În alb* (p. 134), *Mereu* (p. 135), *Femeie privind marea* (p. 136), *Statuira* (p. 137), *Nările zîmbrului* (p. 140), *Dracula stă în cutia neagră* (p. 141), *Castelul Bran* (p. 142), *Vulturul moare ca un vultur* (p. 144), *Provizoriu* (p. 146), *Salcâmi* (p. 147), *Joc* (p. 148), *Microbii energetici* (p. 149), *Lapte și miere* (p. 150), *Compușii descompuși* (p. 152), *Al tău...* (p. 153), *Orice gând* (p. 154), *Flecăreală în rai* (p. 155), *Valea aceea...* (p. 156), *Consultații* (p. 157), *Cunoaștere* (p. 158), *Prometeu* (p. 159), [Nordicii] (p. 160), *Grup* (p. 161), *Balans* (p. 162), *Trezire* (p. 164), *Împachetări* (p. 165), *Babilon* (p. 166), [Suntern de mult...] (p. 167), *Busola* (p. 168), *Când* (p. 169), *Înfiat* (p. 170), *Intră-n mine somnul...* (p. 171), [Prietene...] (p. 172), *Despovărare* (p. 173), [Cum bătrânețea...] (p. 175), *Pradă* (p. 176), *Nici muște* (p. 177), *Cîmîtir* (p. 178), *Gardul viu* (p. 179), [Din tragicii greci] (p. 181), *Implacabilul* (p. 182), [O, Doamne] (p. 186).

REFERINȚE CRITICE

Fundamental, Marin Sorescu are o capacitate excepțională de a surprinde fantasticul lucrurilor unile și latura imensă a rețelor comune. Este entuziast și beat de univers, copilăros, sensibil și plin de gânduri până la marginea spaimei de ineditul existenței, romantic în accepția largă a cuvântului. Câte un poem e doar un strigăt de admirație în fața sublimității, în altele se strecoară deodată *witz*-ul, maliția, fantastică și ea. Mulți tineri poeți azi încearcă să deplaseze termenii metaforei, mergând până la paradoxal (metoda plutește în aer în toată poezia universală și produce, fără a ieși din limbajul inteligibil, efecte considerabile). Marin Sorescu [...] uzează de un procedeu simplu, care însă nu este îngăduit decât talentului spontan. El găsește un punct de vedere, care n-a trecut altuia prin minte, așează oul ca și Columb, spargând coaja în partea sferoidală și apoi găsindu-și o stabilitate vorbește în chipul cel mai simplu. Perspectiva insolită devine un regim normal.

Voi da un exemplu (*Capriciu*): „*În fiecare seară / Strâng de prin vecinil / Toate scaunele disponibile / Și le citeșc versuri. // Scaunele sunt foarte receptive / La poezie, / Dacă știi cum să le așezi*”.

Cazul poetului care citește poeme scaunelor (patrupede) inspiră un sentiment straniu de solitudine, nevoia de a se mărturisi cuiva, de a evoca un public fantomatic. Dar în toiul acestui sentiment rimbaldian, o bănuială ne învăluie. Fraza poetului e țesută din mătase și țepi. Teribilitatea, chiar și inconstientă, păstrând mereu vibrația lirică, poate să nu lipsească, și poetul, declamând în fața scaunelor, așezate cu socoteală, sugerează pe metromanul abstruz, fără audiență, care nu izbutește să adune și oameni.

Shakespeare pornește de la ideea, critic curentă, că dramaturgul englez e demiurgul unui univers unan. Tradusă în stilul biblic, această idee e de o perspectivă uimitoare: „Shakespeare a creat lumea în șapte zile. / În prima zi a făcut cerul, munții și prăpăstiile sufletești. / În ziua a doua a făcut râurile, mările, oceanele și celelalte sentimente (...). În ziua a treia a strâns toți oamenii / Și i-a învățat gusturile“. Deodată, în plină sublimitate, malignitatea reapare: „Atunci au sosit și niște indivizi care întârziaseră. // Creatorul i-a mângâiat pe cap cu compătimire / Și le-a spus că nu le rămâne decât să se facă / Critici literari / Și să-i conteste opera“.

E ca și cum un păun superb și-ar răsfira coada somptuoasă scoțând pe gură limbi de șarpe. Chiar și așa fraza rămâne în felul ei serioasă, criticul devenind demonul care neagă. Din nou vin enumerații splendide. Trec însă la final: „În ziua a șaptea s-a uitat dacă mai are ceva de făcut / Directorii de teatru și umpluseră pământul cu așe / Și Shakespeare s-a gândit că după atâta trudă / Ar merita să vadă și el un spectacol. / Dar mai întâi, fiindcă era peste măsură de istovit, / S-a dus să moură puțin“.

„A muri puțin“, iată o fericită formulă, mereu spontană. Shakespeare a murit numai fiziologic, deci înfim de puțin față de perenitatea operei sale. Sublimul aci e un aspect al umorului în înțelesul lui cel mai liric. [...]

Poemul surprinzător și emoționant este acela închinat lui Eminescu. Ideea e simplă: Eminescu a devenit un mit, opera lui înfățișând pentru noi un univers familiar: „Eminescu n-a existat“. „Noduri albe“ ale valorilor marine, ca o barbă nepieptănată de crai, e o aluzie de Călin, ape ca copacii curgători este o comparație inedită și simplă pe ideea de fluentă. Poemul are la îndemână toate mijloacele desenului și pensulei.

E tot ce s-a scris mai frumos, și fără poncif, în ultima vreme, despre marele poet. Marin Sorescu este un liric de pe acum plin de originalitate.

(G. CĂLINESCU, *Un tânăr poet* (Cronica optimistului), în *Contemporanul*, 23 octombrie 1964)

Capacitatea de a divaga inteligent, de a crea viziuni ale comicalului, de a expune cu detașare ironică diversele cusururi literare, este izbitoare la Marin Sorescu. Poetul, în care bănuim un timid și un sentimental, pătrunde fără ezitare într-un univers literar și cu o agresivă familiaritate îl parodiază, luminându-i părțile lui obscure, convenționale. Aici totul este de a deprinde un mod de expresie și de a-l reproduce accentuând laturile fragile sau ceea ce prilejuiește o replică spirituală, comică, prin răsturnarea de planuri. Dacă un poet proiectează, cu o familiaritate neîngăduită, lucrurile din universul intim, casnic, în spații cosmice, parodistul, sesizând discrepanța dintre sentimentul gravității acului și elementele ilare din sfera percepției imediate, îngroașă, aglomerează amănunțele, exagerând pe o direcție existentă în poezie. Așa procedează în poezia *La Marte* (după Maria Banuș) caricaturizând o atitudine prea casnică față de astre. Ipostaza gospodărească a celui ce vrea să împodobească cosmosul cu glastre și perdelute, să ștergă cu delicatețe feminină praful de pe „pervazul stelelor“, se îndepărtează de modelul original și autorul se poate supăra, replicând că el nu a spus așa ceva, că, în fine, parodistul l-a mistificat cu rea-voință. Supărare fără teme, deoarece poetul umorist creează sau divaghează pe o sugestie existentă, comentând cu veselie malițioasă o atitudine familiară față de fenomene grave.

Comicalul provine, în altă parte (*Ce ne mai trebuie* – Nina Cassian), din pastșarea timbrului solemn, a unei tonalități grave, de ritual, aplicate la lucrurile cele mai banale. Din sugestia unei intimități întreținute și prin micile atenții reciproce, umoristul reține aspectul lumesc, prozaic, luând simbolul în accepția cea mai concretă. El vizează, aici, un mod de expresie care exagerează funcția concretului în poezie și, pe de altă parte, o atitudine prea sacerdotală față de banal. Ținuta gravă a poeziei devine, astfel, în transpunerea parodiei, derizorie, căci „ciorchinii de atenții“, și invocarea „gambei“ scumpe a iubitelui sau a cravatei, ca o „fâșie de cometă“, surpă și aruncă în clocote de răs un mod prea lejer de a dialoga cu banalul, în chiar ipostazele lui poetice. [...]

Într-un gen de poezie care a dat în literatura română creații durabile (de la D. Anghel și St.O. Iosif la G. Topîrceanu și Al.O. Teodoreanu) Marin Sorescu, scutierul ei mai tânăr, are toate șansele de a izbuti. Cele

mai reușite parodii din volumul său de debut desemnează, în tânăra generație de lirici, o individualitate ce nu poate fi ignorată.

(Eugen SIMION, *Marin Sorescu, „Singer printre poeți“*, în *Gazeta literară*, nr. 12, 19 martie 1964, p. 2)

În *Poeme* Marin Sorescu, pe o linie mai directă, părănd adesea că se amuză, părăsește viziunile comicului pur, râsul inteligent și complice, pentru a se apropia, cu toate fibrele sensibilității vibrând, de viziunile grave ale existenței. Fantezia se desfășoară în voie, detașată de modele și de rosturile ei mimetice, iar ironia (*witz*-ul) intervine, ca în poemele romanticilor, pentru a marca o libertate interioară a spiritului, o ieșire de sub fascinația motivului poetic. „*Trebuie să ne ridicăm deasupra poeziei noastre – spunea odată Friederich Schlegel, întemeietorul romantismului german – și ceea ce adorăm să putem distruge în minte: altfel ne-ar lipsi simțul pentru totalitatea lumii*”. Ironia e una din formele prin care spiritul creator realizează această detașare. Lirismul modern a preluat *witz*-ul și i-a dat o mare extindere, detașându-l de atitudinea demonică, titaniană, proprie romantismului. Poetul modern se simte într-o mai mică măsură demiurg (sunt și exemple contrare!), creator de lumi, cât mai ales o ființă ce de-abia poate cuprinde, cu mintea lui, enigmatul universului. Ironia este adesea forma prin care se verifică posibilitatea spirituală a omului de a-și da seama de un destin absurd și de o existență imprevizibilă. Râsul „filosoficesc” al romanticului cu apetituri astrale devine castic și prevestitor de teribile neliniști interioare. La poetul cu altă optică filosofică decât cea existențială, el mai păstrează însă și alte rosturi. Unule, de pildă, acela de a sugera, cu o expresie simplă, directă, și nu rareori șagalnică, momentele esențiale ale existenței individului, raporturile cu lumea obiectivă sau, cum observă G. Calinescu privitor chiar la poetul pe care îl discutăm, de a surprinde „*fantasticul lucrurilor umile și latăra imensă a temelor comune*”. [...]

Marin Sorescu aduce la zi o tradiție mai veche de poezie românească, familiarizând pe cititor cu temele mari ale liricii contemporane. Punctul de vedere filosofic, care există cu adevărat, poate fi ușor surprins în versuri de o factură liberă, cu elemente din aproape toate

domeniile vieții spirituale și morale. Tematic, poezia acoperă un câmp întins, de la acela propriu liricii sociale și patriotice, până la sugestia universalului. Original, de efect e, într-adevăr, modul de a sparge o schemă de comunicare lirică prin schimbarea unghiului de percepție a faptelor. Poemul începe, de regulă, în tonul cel mai firesc, înșelător discursiv, și când simbolul s-a prefigurat, e răsturnat printr-o observație neașteptată. Cititorul e obligat astfel să mediteze și să descopere implicațiile adânci ale metaforei. [...]

Poezia cultivată de Marin Sorescu, din punctul de vedere al echilibrului de formule artistice care trebuie să existe în orice literatură, mi se pare a fi de cea mai mare însemnătate. Când se afirmă, puternic, o lirică vizionară, sublimată, poezia de fantezie cuprinzătoare, asociativă, demitizantă, devine o necesitate estetică. Talentul lui Marin Sorescu o slujește cu strălucire.

(Eugen SIMION, *Marin Sorescu: „Poeme“*, în *Gazeta literară*, nr. 29, 15 iulie 1965, p. 2)

În *Moartea ceasului*, Sorescu s-a regăsit, unic, original, descoperitorul autentic al unui stil propriu, fără a datora nimănui nimic, nici în lei, poezilor din interior, nici în valută, nimănui din sutele de mii de poeți cu care Dumnezeu a umplut lumea.

E evoluția uluitoare și deconcertantă, – bogat și dificil material pentru critica speculativă, – mai ales pentru aceea care caută neapărat cu lupa, nu o asemănare, ci mai multe cu toți liricii universali, de parcă un poet ar fi făcut din bucățele. [...]

Eram să spun că, departe de a fi un poet umorist, Sorescu este un poet tragic, și așa ar fi dacă el ar da chiar tragismului o valoare afectivă, și l-ar lua în serios, s-ar autoemotionala. Luciditatea lui în fața vieții și în fața acelor împrejurări care pe alții îi duc la tomuri teoretice de sisteme filosofice, sau la sinucidere, sau la insensibilitate totală, are la el un caracter degajat de orice sensibilitate, aproape științific. Imaginea cu care o exprimă de cele mai multe ori este ca o formulă, aproape exprimată în cifre, atât de concentrată și de demonstrativă este.

Va părea poate paradoxal, dar mie mi se pare că acest liric este anti-liric. Poate chiar aliric. Sau are numai decența și pudoarea lirismului?

Ironia cu ascuțiș, cu care se raje orice avânt liric personal, este o armă de care s-au mai servit desigur și alții. E destul să-l citez în această privință pe Topîrceanu. A făcut-o și anonimul poet popular. Dar Sorescu o mănuieste în luptă cu marile elemente ale naturii și ale omului ca atare, ca reprezentant al speței omenești. E o atitudine de ironie, de zeflemea, de sarcasm, nu numai față de sine, ci și față de univers, față de toate marile lui probleme în care este angajat și destinul uman.

Și, ceea ce constituie o trăsătură caracteristică lui Sorescu este simplitatea mijloacelor lui de expresie, degajarea, vocabularul de fiecare zi, direct, fără nici o podoabă inutilă, dar de-o mare expresivitate și forță de comunicare, tocmai prin aceasta.

Universul acesta al lui, oarecum în travesti, pare ciudat, dar în această ciudățenie aparentă el exprimă senzații omenești de mare sensibilitate și o filosofie personală. [...]

Am impresia că tot absurdul care frământă vremea noastră contemporană, tot ce înfierăm ca barbar și omenește de neconceput, toate violențele cu care conștiința noastră nu se poate împăca este exprimat metaforic în aceste *rîme* care mai ies încă după ploaie din pământul trupului nostru.

Dacă conștiința fiecărui om trece prin ea, și distilează o viziune a lumii și a omului, iată o conștiință care, nu numai că face aceasta, dar ne oferă esența acestei operațiuni, fără dramatism, fără emoții inuribile, ci ca pe o concluzie matematică.

Luciditatea e greu de purtat. Ceea ce străvede ea, nu se poate suporta cu sensibilități emotive, ci cu platoșele ironiei, ale sarcasmului, ale fantasticului în care realitatea pare neverosimilă și de-aceea nu ne atinge sufletul. Greu de suportat cu sentimentalism, o viziune atât de crâncenă, cum este *Viziunea* lui Sorescu care costumează perfect tragedia realului într-un costum „de alienat de ospiciu”. Și totuși simbolul este citeț și parcă tragicul e rizibil ca figura unui clown de geniu care râde și plânge în același timp.

(Demostene BOTEZ, *Marin Sorescu: „Moartea ceasului”*, în *Viata românească*, nr. 8, 1965)

În orice caz, Marin Sorescu, printre simbolurile existențialiste ale „spaimei” și „catastrofei” universalizate, are destul loc și timp să-și

construiască, în chip de redută, o poezie a solidarității genealogice și a rezistenței cultural-naționale, împotriva ideii și sentimentului de neant. Stirpea proprie, resimțită și văzută în generațiile antecesorilor și deopotrivă ale descendenților, precum și văzduhul țării înstelat de vitejeștile fapte populare ale unor Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, de imaginile poetice ale lui Eminescu și de persistența milenară în sărăcie a unui popor al pământului sunt, în poezii ca *Viscol și Laocoom*, ca *Bărbații și Trebuiau să poarte un nume*, în *Muzeul Satului* și altele, puternice acte de solidarizare cu realități supraindividuale, sunt gesturi de constructor și, în dramatismul conștiinței poetului, sunt, poate, în cele din urmă uitări mântuitoare ale obsesiei abisului. [...]

Privitor la imaginile în care se descară sensibilitatea noului poet, putem crede [...] că nuclee metaforice atât de personale și atât de cristalizate nu s-au mai emis, poate, de la Lucian Blaga al *Poemelor Luminii*. Cu marile înaintaș el mai are de altfel în comun, ca particularitate de limbaj ideativ, frecvența și adâncimea imaginilor temporale. Cuvintele lui fug adesea pe o lungă cursă de percuție istorică, fiind de aceea un fel de sonde aruncate în timp, fie acest timp biologic-familial, social-popular, generic uman sau chiar geologic și cosmic.

Noutatea imaginilor și temporalitatea percepției poetice (pe lângă orientarea la viața subconștientă, tot atât de semnalabilă) îl fac asociabil, așadar, cu Blaga. Numai însă că despre Lucian Blaga, fiindcă el avea mai totdeauna o conduită preotească și chiar profetică, se putea spune că profesa misterul, în timp ce Marin Sorescu, îndrăzneț din timiditate, e un Gavroche al baricadelor poeziei ridicate împotriva misterelor de la marginea ciliformă a sensibilității contemporane. Din acest nou punct de vedere, diferențial față de Blaga, el continuă, cu mijloace proprii, tradiția modernă românească a desolemnizării poeziei, a discreditării atitudinii oficiale, îmbogățind substanțial categoria lirică. [...]

Purtător al unei originalități convingătoare, noul poet aparține astfel deopotrivă identității sale de mănuiitor ingenuu al unor materiale inflamabile, ca și peisajului literar românesc, și timpului nostru, în orientarea lui antiexistențialistă fiind în același timp o lecție dintre cele mai profitabile.

(Vladimir STREINU, *Versificația modernă*, Editura pentru Literatură, 1966, p. 278-281)

Părăsind însă alegoriile sale inverse, de genul lui *Trebuiau să poarte un nume și Shakespeare*, cu facticele lor joc de intelectualități, Marin Sorescu e merit aceluiași vizionarism în concret, în obiectivitatea nemijlocită, captată prin simțurile dirijate de o inteligență în fond lirică, după cum o dovedesc versurile din *Melcul, Leda* sau *Pașii*. De subliniat în aceste poeme atât rigoarea imaginației, cât și cea a expresiei, totul concentrându-se pe linia severei desfășurări a ideii poetice. Cu „lucrurile“ se culcă Leda; dintr-o „piatră“ pânđește ochiul ce înfricoșează un copac; iar „sila“ melcului e de un autism material perfect. O rece, tăios lirică viziune a lumii direct omului dată, în care entuziasmul este pernicios fiindcă luciditatea ce reflectă în sine obiectele și natura, pentru a-și păstra integritatea și lirismul ei propriu, nu trebuie să se înfierbânte, ci să rămână amară; umorul poetului, sec și abstrus, este sfâșietor, din sorginte pur lirică, vrednic să nu-i altereze intelectul alegoric, vrednic să urmeze, printre materii, adâncul sens al nonsensurilor.

În activitatea poematică avem o triplă căutare: se caută pe sine poezia, se caută pe sine poetul și își caută poezia obiectul cunoașterii sale speciale (metaforice). În fond, cele trei căutări pot fi implicite una alteia, așa cum problema mijloacelor utilizate de poet și de poezie poate fi esența actului poetic luat în sine.

(I. NEGOITSCU, *Glose la poezii tineri de astăzi. Scriitori moderni*, E.P.L., 1966, p. 772-773)

Sunt autori – nu spun un lucru nou – superiori operei lor și opere superioare autorilor. Cu alte cuvinte, sunt autori care-și premere opera și, cunoscând-o, dispun de ea, și autori pe care abia opera îi dezvăluie, antrenându-i împotriva lor înșiși, cu o forță misterioasă și inexplicabilă. Autorul *Mortii ceasului* face parte, evident, din prima categorie: autorul e superior operei sale. El e o umbră mereu prezentă în operă: „Pe peretele ce mi s-a dat / Să-l umplu cu chipuri / Nu-mi văd deocamdată decât umbra mea / începută din toate părțile, / Ca turnul Babel“. Conștiința poeziei fiind mai puternică decât poezia, poetul suferă de această lipsă de libertate: el e stânjenit de imaginea lui însuși scriind. Dar conștient de superioritatea lui față de o operă care n-are

puterea să-l amăgească, să-l smulgă lucidității lui, să-l nască a doua oară, Marin Sorescu nu caută s-o ascundă, ci o acceptă și o cultivă. Inteligența e destructoare în lirică; dar M. Sorescu nu distruge nici odată cu adevărat ceea ce construiește, el face doar gestul distrugerii, oprindu-l la jumătate. Toate mijloacele sunt admise și respinse, poetul încredințându-se lor și îndoiindu-se de ele, folosindu-le și meditănd asupra lor. Pentru că a debutat cu parodii, s-a văzut numaidecât în această detașare a poetului de uneltele lui, vocația parodiei. Însă poetului îi lipsește orice intenție mimetică; dacă parodiază pe cineva, el se parodiază pe sine, scriind o poezie a îndoielii de poezie: poezie și în același timp meditație asupra posibilităților poeziei, spontaneitate lirică și experiment, creație și critică a creației.

Modernitatea formulei constă în intelectualitatea ei. Dar detașarea lucidă a poetului de poezie nu înseamnă neapărat ironie, neapărat umor. Contrar impresiei imediate, el nu distruge cu adevărat gravitatea confesiei, ci face doar gestul de a o distruge, el nu e ironic, neîncercător, ci se preface. Dacă parodiile debutului nu erau atât plăcerea de a trăi prin alții, cât aceea de a-și încerca puterile la adăpostul unui model, exercitare ilicită a talentului, probabil că nici poemele nu pot fi străine de această rezervă. Nota poeziei lui M. Sorescu mi se pare că nu e în primul rând ironia: dar rezerva, travestirea unui fond de ingenuitate, disimulația. Poetul e un sentimental și un timid, generos și delicat, în stare de mari elanuri pe care se sfiește să și le recunoască, făcând gesturi de cavalier întârziat, cultivând adică un soi de donquijotism.

(Nicolae MANOLESCU, *Ingeniozitatea inteligenței, în Contemporanul*, 3 iunie 1966)

Marin Sorescu e un poet. Unul cu adevărat. Și iar nu prea înțelegem: pentru că a început prin „parodii“, referințele la Topîrcanu curg lant, s-a vorbit și de o literatură de „fantezie“ și de o atmosferă „preventivă“. În realitate poezia lui Marin Sorescu e tragică, iar transparența ei excesivă e desprinsă dintr-o luminozitate cutremurată. Miturile nu sunt nici ele prea departe de universul liric al lui Marin Sorescu. Există și aici o confuzie. Se confundă fantezia cu umorul. Și

cu râsul. Marin Sorescu nu râde, nu face literatură umoristică. Are însă umor. Negru. Acela care dezvăluie insolitul, care împletește raporturile dintre lucruri, pentru a le scoate în evidență absurditatea, acela care înlesnește distanța privirii, luciditatea amară, care lasă să treacă tipătul. Dacă avem nevoie, neapărat de referințe la literatura universală, trebuie să dăm la o parte pe Jacques Prevert – poet de fantezii facile – și să ne oprim la Henri Michaux. Același tip de decalaj între realitatea lucrului văzut și privirea celui care vede, aceeași ochelari răsturnați, același surâs bine crescut ca pentru a te scuza că superi obiceiuri, lucruri și oameni vorbindu-le alături sau în răspăr, citindu-ți de pildă poemele unor scaune și luând pe unii semeni, în schimb, drept scaune. S-ar putea face și aceasta într-o zi: a analiza universul lui Marin Sorescu, ca o călătorie într-o țară de-a-ndoaselea (un fel de *Grande Carabogue*, sau un alt spațiu dinăuntru, al lui Michaux). O țară ciudată, în care strămoșii iluștri ar curge din cer spre tine, în care mumele ar naște prunci bătrâni, în care ar curge din cer spre tine, în care am fi foarte ocupați să dezgropăm morții ca hienele, în care munții ne-ar răni gurile, în care masa de lucru s-ar schimba-n cutremure și în care un Meșter Manole, obosit de repetiția unui gest inutil și blestemat, s-ar scuza față de soție de a nu o mai zidi de vie. [...] Unul dintre cele mai tragice universuri pe care ni le-a propus literatura română. Dar, cum spuneam, bine crescut. Cerându-și iertare că există și prefăcându-se că seamănă cu ceea ce știm de tordeauna c-ar trebui să fie. O arheologie în spirală, ca să nu se vadă că scobora atât de profund. Cu o simplitate a stilului care înseamnă o cucerire. Pentru că misterul lui Marin Sorescu stă în felul în care leagă imaginile între ele, și nu în cuvintele prin care le leagă, într-o atmosferă care devine o metaforă. Poate, mai ales, într-o privire. Fals resemnată. În fond poezia lui Marin Sorescu este dintre acelea care vrea să schimbe lumea, obosind-o cu întrebări, până își va arăta fața adevărată.

(Monica LOVINESCU, *Marin Sorescu*. Text difuzat la Radio „Europa liberă”; publicat în volumul *Unde scurte. Jurnal direct*. București, Humanitas, 1999, p. 208–209)

Lirismul de esență comică a lui Marin Sorescu este fără îndoială produsul unei acute inteligențe artistice, dublată însă de o fantezie

mobila și diversă, ale cărei combinații ating nu o dată fantasticul – un fantastic de tip modern, oscilând între polul absurdului și acela al enigmaticului. Poetul are, nu încapă vorbă, o seamă de iluștri înaintași, dar în zonele ei superioare arta lui este de o certă originalitate. În plan literar, Marin Sorescu apare ca un temperament de neconformist timid, cu alte cuvinte ca un spirit care, posedat de demonul polemicii, dispune de un sistem de inhibiție intelectuală cel puțin tot atât de puternic. Astfel de inși, caustici și șfioși, de o impertinență discretă, sunt uneori de un nonconformism mai radical decât aceia care-și exteriorizează o atare atitudine: rezerva lor ironică e un mod de a atrage atenția că revolta împotriva conformismului poate fi și ea redusă la automatism, că între mecanica banalului și aceea a scandalului se pot stabili izbitoare similitudini. Comical modern își are una din sursele lui într-o asemenea luciditate.

Față de atâtea distinctivități clasice între ironie și umor, aș propune-o, ca pe una sintetică, pe următoarea: ironia, prin reducere, ajunge la comic, ea putând fi caracterizată ca o voință (razbunătoare și demistificatoare) de comic, în vreme ce umorul reface în sens opus acest drum, avându-și în comic doar punctul de plecare, și sfârșind într-o atitudine a iubirii sau a simpatiei. Ambele mișcări își găsesc o ilustrare în versurile lui Marin Sorescu. Solemnitățile – mai ales cele de limbaj zis „poetic” – sunt demascate printr-o ironie care le potențează conținutul latent, absurd; dar nu o dată în spatele expresiei de o stângace și chiar ridicolă rigiditate (așa cum apare ea în contextul pe care i-l fixează poetul) fantezia descoperă asocieri posibile de o seducătoare și misterioasă poezie. [...]

Comical practicat de Marin Sorescu, în ciuda aparenței de dezinvoltură jucăușă, este un comic grav, cerut de altfel și de temele poetului, nu o dată – cum a arătat de pildă Vladimir Streinu – apropiate de sfera de preocupări a gândirii existențiale. Cele mai multe poezii se desfășoară – simplificând puțin lucrurile – pe două planuri. Cel evident și explicit este aproape tordeauna comic, efectele, mai bătaoare la ochi sau mai fine, fiind obținute prin folosirea unei mari varietăți de procedee (specularea echivocurilor verbale, inversiunea paradoxală a locului comun, acumularea de clișee lingvistice, disimularea ironică, exagerarea grotescă etc.). În majoritatea lor, aceste efecte au drept obiect expresia tradițională, convenționalizată, a unor

realități sufletești adeseori tragice. Ele reprezintă, deci, o atitudine ironică nu la adresa tragicului, ci la adresa doar a expresiei comune și plate pe care acesta o primește. Cel de-al doilea plan este unul profund și implicit. Spulberând, prin comic, expresia banală și comodă a anumitor sentimente omenești încărcate de substanță existențială, poetul nu propune o nouă expresie a lor. Planul profund al poeziei indică o admisiune tacită a tragicului și începutul unei dileme. [...]

Poetul, pornind de la aspectul comic al lucrurilor, descoperă o complicată dialectică interioară a sentimentului timpului și a sentimentului morții, și versurile lui capătă o rezonanță afectivă inanalizabilă. Gluma sfârșește într-o tăcere asediată de neliniști.

(Marci CĂLINESCU, *Între ironie și umor „Moartea ceasului”*, în *Amfiteatru*, iunie 1966, p. 83)

Singur printre poezi, titlul volumului de parodii, poate fi înțeles în mai multe feluri. În sensul cel mai direct, el poate fi interpretat ca o lucidă delimitare a speciei literare unice abordată în volum. Mai poate însemna *Eu, parodistul, printre poezi* – ceea ce poate fi luat și ca o mică ireverență față de cei parodiați, dar și ca o expresie a unei secrete gelozii față de confrății care se pot exprima în vers mai ușor ca autorul, acesta fiind terorizat de inhibițiile și eforturile ce le face spre a-și struni lira într-un mod original, diferit. Nici într-un caz nu mi se pare că titlul ar prezenta o negare a valorii celor parodiați, Sorescu știind, ca orice om de litere, că oricare autor, oricât de mare ar fi el, poate fi parodiat; că parodia e un exercițiu de critică și versificație amuzant dar minor. Un alt înțeles pe care îl poate avea acest titlu, înțeles care se răsfrânge mai ales asupra operei sale ulterioare, ar fi de domeniul unei constatări mai generale, aproape axiomatice: orice poet, în sensul originalității sale, e singur printre confrăți, unic și irepetabil pe scara valorilor.

Indiferent dacă una sau toate aceste interpretări sunt sau pot fi valabile, esențial mi se pare că Sorescu încorporează debutului o nuanță de teribilism ce-i va rămâne specifică. De asemenea, că titlul și conținutul volumului reprezintă o dependență livrescă în inspirație și că autorul strecoară o undă de autoironie ce nu l-a părăsit

deocamdată. În sfârșit, că debutul său prin parodii e concludent pentru atitudinea poetului față de ceea ce nu ar dori să fie poezia sa, concludent și pentru un anumit spirit de tratare a problemelor și ideilor ce-l preocupă, acele probleme și idei care se vor defini în *Poeme și Moartea ceasului*. Aci, parodia nu va mai fi un scop în sine, ci o modalitate de exprimare, de transpunere, a ceea ce tulbură adânc și dramatic pe autor.

Despre o problematică a filosofiei existențialiste, despre gustul pentru absurd ale lui Sorescu s-a mai vorbit (Vladimir Streinu și Matei Călinescu). Repertoriul temelor sale, precum și implicațiile lor pot fi lărgite, dar spațiul nu ne permite să o facem. Oricum, Sorescu este și nu este un poet accesibil. Forma poeziei sale face ca ea să fie luată ca o expresie a paradoxului gratuit și amuzant – deci ca o poezie ușoară; în același timp, cititorul avizat, amatorul de poezie, se crispează în fața expresiilor ce le folosește pentru a reda problematica sa, și chiar dacă înțelege ideea suspectează autorul de lipsă de gust. Ambele judecăți sunt nedrepte, dar talentatul și unicul Marin Sorescu se lasă încă furat de propria-i formulă. Nonconformismul său ascunde de fapt o mare timiditate, un suflet capricios, superstitios, susceptibil la accidente și complexat care „morometizează”, adică disimulează cu violență, reprimând melancolia și sentimentul. La tot pasul e surprinzător și se complăce astfel. Când e liric el dezvăluie o naivitate, o puritate neașteptată, ascetică, care interzice orice ciudățenie, orice urmă de mizantropie sau de misoginism (mai frecvent). Cum se întâmplă în poezia *Trebuiau să poarte un nume sau Ctitorie*.

(Gelu IONESCU, *Marin Sorescu*, în *Amfiteatru*, nr. 11, noiembrie 1966, p. 16)

Citesc câteodată versurile unui autor și-i citesc și articolele, observând cu uimire că mă aflu în fața aceluiași autor, în articole parcă e alt gând și altă peniță. Îi citesc lui Sorescu poeziile și-i citesc articolele, îl simt mereu pe el însuși, nici o mână străină nu-i apasă umărul și penița spre alte cuvinte decât ale sale, îndemnul interior se respectă în cronicile fanteziste și în uluitoarele povești pentru copii, în așa fel încât nimeni nu s-ar putea juca cu ușurință cu guma și creionul peste

cuvintele sale. Te-ai aștepta, întâlnindu-l, să-l auzi vorbind cu pasiune orgolioasă despre ce a scris și despre ceea ce scrie. Și i-ai accepta acest orgoliu. Dar e atât de discret cu sine, până la egoism, încât îți atrage prin tăcere atenția că lucrul de scriitor începe și se sfârșește la masa de lucru, ferindu-se, deci, chiar de imixtiunea gratuită a mărturiilor amicale.

(Ștefan BĂNULESCU,
în *Ramuri*, nr. 9, 15 septembrie 1967)

În domeniul ironiei Marin Sorescu (născut în 1936) este unul dintre poeții marcanți de azi, și nu numai din țara sa. El se înrudește pe alocuri cu Henri Michaux și cu poetul jugoslav Vasco Popa.

(Alain BOSQUET, în *La Nouvelle Revue Française*,
ianuarie 1968)

Tineretea lui Don Quijote este un volum atât de viu, încât noi înșine, care credeam că am spus totul despre poet, găsim cuvinte nespuse. De unde a învățat Marin Sorescu secretul de a rămâne el însuși fără să se repete, sau mai bine, de a se repeta tot timpul fără să pară același?

Pe o latură a ei, poezia lui Marin Sorescu este o poezie a ambiguității. Lumea are două măști, una comică, alta tragică; în lucrurile se ascund sensuri profunde, dar lucrurile n-au nici un sens; trecutul se anulează prin viitor, începutul prin sfârșit; existența este un joc, oricât de devine o existență. A ieși din ambiguitate înseamnă moarte: „*Jar în ziua când voi stăpâni cât de cât / Și limba lucrurilor, / Cea mai răspândită din lume, / Voi fi un om învățat / Și voi muri*”.

Pentru că totul este ambiguitate. [...]

Cea din urmă ambiguitate este a poeziei însăși: căci nu e vorba, la Marin Sorescu numai de o poezie a ambiguității, dar și de o ambiguitate a poeziei. Poetul nu ia nimic în serios, viața, moartea, cuvintele; dar el, cel dintâi, își regretă ușurința. E ironic, batjocoritor, dacă apropiem urechea, auzim plânsul. E un necredincios și un cinic;

cine cunoaște prețul? Nu crede în marile întrebări, nu crede în sfinți? Dar în „blazarea” lui se amestecă inextricabil sentimentul unei pierderi ireparabile și, departe de a face profesie de credință cinică, poetul suferă că nu mai este inocent. [...]

Ambiguitatea poeziei lui Marin Sorescu întâlnește ambiguitatea oricărei poezii care nu reușește să în-ființeze lumea ei decât des-ființând-o pe cealaltă, care nu există decât prin realul pe care și-l asumă și-l anulează totodată. Sensul amar al poeziei lui Marin Sorescu vine, totuși, din altă parte: din trăirea cu excepțională intensitate a ambiguității ei fundamentale. Poetul scrie poezie, îndoiindu-se de poezie. Dacă ar împinge îndoiala până la capăt, n-ar mai scrie; conștiința ar înghiți creația. Ceea ce găsim în *Poeme*, în *Tineretea lui Don Quijote*, pretutindeni la el, nu mai este pur și simplu poezie; este aventură a poetului până la limita poeziei, joc al poeziei cu propria moarte.

(Nicolae MANOLESCU, *Marin Sorescu:
Tineretea lui Don Quijote*,
în *Contemporanul*, nr. 27, 5 iulie 1968, p. 3)

Marin Sorescu e un cinic al poeziei.

Înainte de a propune o viziune asupra lumii, el impune o anumită atitudine față de poezie. Câtă libertate și câtă dramă e inclusă în această alegere nu e greu de presupus. O psihologie a creației se poate încerca în ciuda voinței manifeste a autorului de a șterge urmele propriei prezențe prin schimbarea nonșalantă și deconcertantă a măștilor.

De unde această tendință evidentă de a-și ascunde „sinceritatea” într-o expresie comică?

Marin Sorescu pare dinainte edificat în legătură cu poezia și decepționat de posibilitățile ei. El nu poate realiza sublimitatea stării lirice pentru că nu se poate debarasa de conștiința convențiilor pe care aceasta le presupune. „Naivitatea” trebuitoare poetului, capacitatea de uimire și de iluzie îi rămân străine. Vocația absolutului coexistă cu gustul apriroric al eșecului. Pentru a nu deveni vulnerabil printr-o certitudine, M. Sorescu se îndoiește de toate și, înainte de toate, de el însuși. Numai cine își face o idee foarte înaltă despre poezie resimte cu atâta acuitate trădarea ei. Dar, în același timp, cine vrea să devină poet trebuie s-o depășească sau s-o ignore.

M. Sorescu alege situația, întrucâtva paradoxală, de a face poezie din însăși negația poeziei. Așa se explică agresiunea „spiritului” în poezia sa, ca și escaladarea tuturor treptelor comicului, de la umor la absurd.

Universul contemplativ obișnuit, atmosfera lirică tradițională, postura hieratică sunt persiflate cu violență. Bunele canoane ale poeziei sunt busculate cu înverșunare, întreg ritualul poetic e dezvăluit fără nici o pudoare. Marin Sorescu profanează poezia, o face profană adică, o desacralizează, o bagatelizează chiar. Tentația pe care subtextul versurilor sale o mărturisește este aceea de a spune: „Iată ce simplu se face poezia, fără dificultate și (mai ales) fără mister!” Și într-adevăr, poetul parcă se încearcă în a scrie despre orice și în a dezvolta impresii pe care bunul-simț le anticipază.

Dar nu se întoarce o asemenea poezie împotriva propriei poezii? Inteligența manifestă și cu atât mai mult invazia comicului au dezintegrat lirismul întotdeauna. Acesta este însă un risc pe care poetul și-l asumă. El vrea să distrugă totul, dar o face pentru a câștiga. M. Sorescu se dezice spectaculos de poezie pentru a putea insinua discret unda proprie de lirism. Temele „mari” ale poeziei sunt minimalizate, cadențele solemne sunt întărite ironic în vederea poantei finale – care schimbă perspectiva. Pedala gravă capătă astfel un ecou intensificat de stridențele pe care le curmă. Paradoxul acestei poezii lucide, calculate, căutând poanta și mizând pe ea, este de a genera totuși starea lirică. La Sorescu, nu poanta e imprevizibilă, ci... lirismul.

(Mircea MARTIN, *Tineretea lui Don Quijote*, în *Amfiteatru*, iulie 1968, p. 511)

Descoperirea, în 1967, a unui poet, a unui mare poet român este un lucru la fel de surprinzător pe cât de natural. Căci uimirea de a vedea afirmată, peste dictatura realism-socialismului, o licărire metafizică în poezie, vine peste înțeleapta încredere în eterna putere creatoare a poporului român.

Volumul de poezii al lui Marin Sorescu, *Moarștea ceasului* (pe care aș traduce-o prin *Horologe defuncte*) ni s-a impus în aceeași măsură ca și *Poeemele luminii* de Lucian Blaga, *Joc secund* de Ion Barbu sau *Cuvinte potrivite* de Tudor Arghezi. Un ton original, o viziune

modernă, o voce autentică; iată extraordinara uimire pe care o încerci la lectura acestui excepțional și tânăr poet. Dar ceea ce este încă mai extraordinar este metoda poetică pe care Sorescu o inaugurează în literatura română. Suntem în prezența unei revoluții poetice? [...]

Poetul român dispune de două feluri de „stări” care sunt la baza Esteticii românești: *starea de dor și starea de urât*. În primul caz, nostalgia metafizică îl poartă într-o transfigurare a lumii (metaforă, scriere criptică, asocieri); în celălalt caz este constrâns – cu siguranță datorită „plictisului” sau „urâtului” provocat de universul lui intim – să creeze noul (ca Eminescu) sau, eventual, să reconstruiască, *piatră cu piatră, în spațiul poetic, lumea spulberată prin respingerea sa*.

Fără îndoială acesta este cazul lui Marin Sorescu, singurul, după cunoștința mea, care poetizează plecând de la starea de „urât”. Astfel îmi pot explica lirismul său cu adevărat nou în poezia noastră. Pe de altă parte, este inutilă o încercare critică a *Morții ceasului* plecând de la cultură (acest cimitir de judecați care dau uneori iluzia unei înțelegeri metafizice a lumii sau a unei veritabile percepții estetice). După exemplul marilor noștri lirici, Sorescu nu este poetul cultural al „eului personal”; el se înalță la poezia unui *Eu* transcendent, adică a omului universal care este pe cale de a reconstrui, la nivel poetic, lumea unde el trăiește.

Puțin contează că „urâtul” resimțit de poet privește banalitatea cotidiană, socială, psihologică sau tehnica lumii. Respingerea unei false familiarități cu lucrurile, semnificațiile acțiunii, iubirea sau teroarea istoriei nu are importanță decât în măsura în care poetul accede la starea metafizică a lumii. Metoda utilizată de Marin Sorescu pentru destrămarea lumii în bucăți (căci ea este „urâtă”) este schitată chiar prin titlul volumului: ceasul este mort, el întoarce spatele timpului lumii. Și totuși poetul nu țintește eternitatea (în fond, timpul continuă, cu toate că lucrurile au încetat să existe între intervalele stabilite de acele ceasornicului). El vrea, pentru că el este „sufletul mortului”, să vadă lumea pe cale de a naște o altă existență. Ceea ce implică din partea poetului o acțiune de refacere a lumii plecând de la ceea ce el numește, în *Vănat*, „mortăciuni”.

Poezia lui Sorescu este în același timp metodologică (punerea la îndoială a lumii) și ontologică (reconstrucția lumii). Unele poezii pun în evidență mai ales „îndoială”; altele se manifestă mai mult ca o

„acțiune”. Poetul are nevoie de arbori, de flori, de case, de oameni, de zămbete și idei, dar în postura unor obiecte moarte: private de prezența ceasului. Cu aceste „mortăciuni” poetul reface timpul vieții, adică lumea care se reconstituie conform bătailor inimii lui... *Gura racului* pare a fi piesa de rezistență a volumului. Prezentarea e homerică: primii oameni înlanțuiți de primii raci ieșind din apele sărate ale planetei în zorii timpurilor. În timp ce efortul și drumul oamenilor ajunși cu greu pe pământ sunt orientate către lumină, racii, dimpotrivă, se îndreaptă de-a-năratelea. Dar ei, acești monștri cu burțile roșii și clești ruginiți de fier cred „cu adevărat” că merg înainte, în retragerea lor către apele acoperite de tenebre. Viziune grandioasă, grea de sensuri, revelatoare pentru tot traгіsmul actualiei umanității. Cu toate acestea vocea poetului ajunge la puritatea *Eului* transcendental. Ea nu păstrează nimic „personal” nici „temporal”. Se arată universală și anonimă, vocea „omului în general”, a conștiinței identificată cuvântului în Absolut.

Marin Sorescu este ultimul nostru mare poet național.

(Constantin AMARIU, *Un nouveau poete roumain*, în *La Nation Roumaine*, Paris, nr. 240, 1968, p. 2)

La Marin Sorescu, mai ales, există o evidentă solidaritate între poezie și mesajul său teoretic, o unitate între creație și reflexia pe plan de conștiință. Trebuie neapărat adăugat că nu alta este atitudinea poetului modern, a cărui tendință de transformare a poeziei într-o permanentă căutare, explicare și definire a esenței și tehnicii sale, este de mult timp evidentă. Nu o dată, în poezia modernă, creația se dezvoltă într-o meditație asupra posibilității operei, într-o verificare a puterii de reacție. De unde și dispoziția profund lucidă, efectiv „eseistică”, a acestei poezii întoarsă spre ideea și introspecția poeziei, nu spre erupția sa spontană.

Deci, atunci când Marin Sorescu vorbește cu atâta insistență de „luciditate” în *Postfață*, el se dovedește nu numai consecvent cu sine – aerul și expresia antilirică a poeziei sale sunt izbitoare – dar și pe deplin integrat epocii, care – nu numai în poezie – a îngropat de mult miturile romantice. Îi urmăresc ideile literare și la nici una nu-i pot găsi antecedenti dincolo de Edgar Poe (teoria „conciziunii” poeziei, notez

în treacăt, descinde parcă direct din *The poetic principle*: „Un poem lung este o contradicție în termeni”). [...]

Nu oricine poate fi lucid și, mai ales, nu oricine își poate urma luciditatea până la capăt, într-o deplină sinceritate. Marin Sorescu nu ocolește cuvântul. Mai mult, el își revendică o sinceritate absolută (care-l onorează), în afara oricărui ipocrizii și convenții curente. Căci, în toate împrejurările, este vorba de sinceritatea evidenței, a edificării lipsei de orice iluzie. Poetul își pune problema relației cu publicul. Intuiește repede că „publicul” are aspirații uneori confuze: „Mai vrea ceva?” (Sartre face o observație identică: „*Noi nu mai știm, la drept vorbind, pentru cine scriem*”). Și atunci, întrucât nu știe bine cui se adresează, Marin Sorescu are curajul să afirme deschis: „*Scriu pentru mine. Sunt singurul public al gândurilor. Să fim lucizi: cine ne poate înțelege, când noi înșine nu ne înțelegem decât fragmentar...?*” Poezia devine atunci o metodă de introspecție, de descifrare a ființei morale a poetului, o formă de investigare și traducere a „subiectivității”. A fi lucid, în poezie, înseamnă pentru poet a se înțelege prin poezie, a-și revela condiția cea mai intimă. Poate vreun poet să se sustragă acestei obligații?

Luciditatea mai înseamnă și cunoaștere, nu de esențe, nu de transcendente, ci de adevăruri subiective și obiective contingente. Gustul final, firește, este „amărăciunea”, tristețea brutală și tonică a adevărului, a demistificației. Prin tipul de poet Marin Sorescu ieșim din sfera ficțiunii, a imposturii de orice speță. Poezia se transformă în instrument lucid de cunoaștere, nu de exaltare, și cu atât mai puțin de beatitudine.

Lucidă, în sfârșit, este convingerea că numai cultura, o vastă cultură poate da poetului elevație, finete, putere de concentrare și stilizare exemplară. Marin Sorescu detestă mitul poetului ignar, „*măind numai din propriile revelații*” ca bețivul din sughițuri. Poet real, poet mare înseamnă poet cult, chiar erudit, într-o atmosferă de elecțiune. [...] Poetul care nu citește nimic, care trece cu suficiență peste marea poezie este mai totdeauna un fals poet, un versificator. Cine ignoră cultura va fi ignorat de istoria culturii. Marin Sorescu își invită confrății la cea mai lucidă dintre meditații.

(Adrian MARINO, *Luciditatea poetului I Marin Sorescu*, *Tineretea lui Don Quijote, în România literară*, nr. 9, 5 decembrie 1968, p. 14)

Putem afirma răspicat: există puțini tineri poeți azi în lume care să fi împins atât de departe ca Marin Sorescu sensul burlescului în interogare.

(Alain BOSQUET, în *Antologia poeziei române*, Paris, Editions du Seuil, 1968)

Marin Sorescu e un cinic al poeziei.

Înainte de a propune o viziune asupra lumii, el impune o anumită atitudine față de poezie. Câtă libertate și câtă dramă e inclusă în această alegere nu e greu de presupus. O psihologie a creației se poate încerca, în ciuda voinței manifeste a autorului de a șterge urmele propriei prezențe prin schimbarea nonșalantă și deconcertantă a măștilor.

De unde această tendință evidentă de a-și ascunde „sinceritatea” într-o expresie comică?

Marin Sorescu pare dinainte edificat în legătură cu poezia și decepționat de posibilitățile ei. El știe că infinitul nu poate fi exprimat decât prin finit, adică prin cuvânt. El nu poate realiza sublimitatea stării lirice, pentru că nu se poate debarasa de conștiința convențiilor pe care aceasta le presupune. „Naivitatea” trebuitoare poetului, capacitatea de uimire și de iluzie îi rămân străine. Vocația absolutului coexistă cu gustul aprioric al eșecului. Pentru a nu deveni vulnerabil printr-o certitudine, M. Sorescu se îndoiește de toate și, înainte de toate, de el însuși. Numai cine își face o idee foarte înaltă despre poezie resimte cu atâta acuitate trădarea ei. Dar, în același timp, cine vrea să devină poet trebuie s-o depășească sau s-o ignore.

M. Sorescu alege situația, întrucâtva paradoxală, de a face poezie din însăși negația poeziei. Așa se explică agresiunea „spiritului” în poezia sa, ca și escaladarea tuturor treptelor comicului, de la umor la absurd.

Universul contemplativ obișnuit, atmosfera lirică tradițională, postura hieratică sunt persiflate cu violență. Bunele canoane ale poeziei sunt busculate, întreg ritualul poetic e dezvăluit fără nici o pudoare. Marin Sorescu profanează poezia, o face profană adică, o desacralizează, o bagatelizează chiar. Tentația pe care subtextul versurilor sale o mărturisește este aceea de a spune: „Iată ce simplu se face poezia,

fără dificultate și (mai ales) fără mister!” Și într-adevăr, poetul parcă se încearcă în a scrie despre orice și în a dezvolta impresii pe care bunul-simț le anticipează.

Dar nu se întoarce o asemenea poziție împotriva propriei poezii?

Inteligența manifestă și cu atât mai mult invazia comicului au dezintegrat lirismul întotdeauna. Acesta este însă un risc pe care poetul și-l asumă. El vrea să distrugă totul, dar o face pentru a câștiga.

Sorescu se dezice spectaculos de poezie, pentru a putea insinua discret unda proprie de lirism. Temele mari ale poeziei sunt mini-malizate, cadentele solemne sunt întărite ironic în vederea poantei finale – care schimbă perspectiva. Pedala gravă capătă astfel un ecou intensificat de stridentele pe care le curmă. Paradoxul acestei poezii lucide, calculate, căutând poanta și mizând pe ea, este de a genera totuși starea lirică. I-a Sorescu nu poanta e imprevizibilă, ci... lirismul.

(Mircea MARTIN, *Marin Sorescu. „Tineretea lui Don Quijote”, în Generație și creație*, E.P.L., 1969, p. 36–38)

Marin Sorescu este un autor îndrăgit de public, cărțile sale cunosc o desfacere invidiabilă, asemănătoare cu cea a romanelor de senzație. O echipă de tineri poeți cunoscuți poate trece neobservată într-un oraș oarecare, dar de îndată ce se va rosti formula: „cu noi este și Sorescu”, ignorarea se va transforma în triumf. Cei care disprețuiesc această primire caldă din partea cititorilor greșesc, cel puțin tot atât cât cei care o iau drept un eralon. A fi recepat de contemporani imediați nu e incompatibil întotdeauna cu așteptarea confirmării severe a timpului.

Placheta (elegant tipărită), prin care Marin Sorescu și-a fugărit iar admiratorii prin librării, este cu totul în nota sa, nu reprezintă nici un urcuș, nici un coborâș, este pur și simplu o carte în șirul cărților sale. Și de data asta, cu ocazia plachetei cu pricina, se verifică imposibilitatea de a vorbi despre poeți altfel decât în mod individual, vrem să spunem că fondul etern al lirismului constituie doar orizontul de referință, el nu este un ocean prin care să scrutăm fiecare operă și autor în parte. Nimeni încă nu a dat o definiție general acceptată a lirismului, el e proteic și ubicuu, apare unde nu te aștepti, se lasă așteptat în texte de prestigiu.

Marin Sorescu face parte dintre autorii care, cum se spune, nu au „nimic sfânt“, în aparență. [...] Sorescu suferă – la modul său – după cât înțelegem – în fața condiției umane, primejdii până la măduvă de pastiașă, suferă că autenticitatea însăși e pusă la îndoială de imitație. [...] Nesigur pe receptarea lucrurilor din afară, orice posesiune – condiție a identității – îi apare autorului primejdii. Dincolo de tot ce avem, de ființa iubită, se poate afla un altul care revendică posesiunea, o stare de provizorat se încăunează, iar poetul o transcrie cu tristul său umor.

Lumea lui Marin Sorescu este manifest cea a unui om mediu, orășean desprins de farmece tradiționale ale naturii, pentru care: „cântă cocoșii în bibliotecă“ și în fiecare zi trebuie să arunce, gospodărește, cărților, „grăunte mari de cafea“. Sufletul însuși se înstrăinează de poet, îi „scapă“, dar cum?: „ca o bucată de săpun în baie“. [...]

Poezia lui Marin Sorescu, înainte de a fi negată, trebuie, ca orice altă poezie, înțeleasă. Ea există, are continuitate, configurează o personalitate. Pentru amatorii liricii expresioniste poate părea salcie, pentru cei dornici de rigori clasice – dezordonată și prozaică, și așa mai departe. [...] Fiecare carte și fiecare poem constituie pentru acest scriitor răsucit: drumul apucat greșit poate fi rodnic, și invers, important este ca el să fie ales lăuntric și urmat până la următoarea răsucire. Dar nu e oare, acesta drumul oricărui artist?

(Ilie CONSTANTIN. *Marin Sorescu. Tușiți*, în *România literară*, nr. 23, 4 iunie 1970, p. 15)

Recitindu-l, mi-am dat seama că talentul poetului nu constră pur și simplu în a spune lucrurilor pe nume, în a „desacraliza“ tot ce atinge, ca un clown înțelept și cinic, dar, deopotrivă (dacă nu cumva, în primul rând), în a transforma orice i se oferă spre contemplare în universul lui, ca și cum n-ar avea încredere decât într-o lume răsturnată. Umorul lui M. Sorescu de aici, provine, din acest „defect“ de vedere: pe retina poeziei lui se formează numai imagini întoarse pe care nici o corecție ulterioară nu le mai îndreaptă. Poetul are simțul tragicului, dar numai dacă-i apare într-o ipostază bufonă și simte fără greș grăuntele de bufonerie din orice tragedie, e serios când glumește și

melancolic când râde, profund când se exhibează și cutremurat în fața miracolului din univers când își aprinde, cu mișcări nepăsătoare, o țigară... Proza cea mai banală traduce la el momente de sublimitate. Pentru Marin Sorescu cele mai anodine lucruri sunt prilej de gravă filosofie și cea mai gravă filosofie îi provoacă râsul.

Inegalitatea poeziei e răspunzătoare de multe neînțelegeri. Odată devenit conștient de talentul său de a privi lumea de-a-ndoaselea, poetul începe să și-l exploateze. Impresia generală rămâne nehotărâtă: poetul nu e nici atât de actor încât să-și simuleze neliniștile, dar nici atât de neliniștit încât să disprețuiască mistificația.

Dincolo însă de toate aceste considerații de „metodă“ lirică, poemele excepționale (în *Tușiți*, ca și aiurea) conțin o viziune crudă și insolită asupra lumii, foarte modernă în lipsa ei de respect pentru iluziile noastre confortabile sau pentru stupidul nostru bun-simț. S-a apăsat prea mult pe „hazul“ lui M. Sorescu. Poetul e mai degrabă amar și sarcastic. Nu întotdeauna ne vine să râdem urmărindu-i campania sistematică contra convențiilor: (poetice și nu doar poetice): despuiate de aparentele lor firești – natura, morala, istoria sau destinul nu devin mai blânde ori mai naive, ci, din contra, mai feroce sau mai violente. [...]

(Nicolae MANOI.ESCU, *Poezie și ceremonial antipoetic*, în *Contemporanul*, 21 august 1970)

În ciuda aparențelor, Marin Sorescu nu face parte din familia fanteziștilor ironici. Orice rămân să creadă cei mai mulți, împărțim convingerea că avem în el un poet existențialist, cu elemente de viziune abisală și absurdă în incifrarea enigmatică parabolică a universului său de reprezentări. Perspectiva, atât de personal deschisă de modul lui Marin Sorescu de a gândi metaforic condiția lucrurilor, ține de o exacerbare a lucidității intelectuale, dar în aceeași măsură și de un intuiționism genuin. [...]

Cu lirismul sublimat într-o inventivitate speculativă, care se manifestă cu prisosință în dialectica paradoxală a imaginilor aduse de versurile sale, poetul ne face sensibil, într-un sens tulburător, echivocul teribil a tot ceea ce ne închipuim că înseamnă ceva. Senzația de mister

a realului, pregnant resimțită de autor, ne este comunicată la fiecare pas, la un mod însă cu totul deromantizat.

*În jurul nostru-s cai troieni
În care stau pitiți oșterii
Și noaptea ei deschid o ușă,
În jos alunecă pe funii.*

*Din sicile, haine și tablouri
Ce le-am adus, navi, în casă,
Coborâ ceretele vrăjmașe
Și-n fruntea lor este un scaun.*

Chiar dacă impresionismul meditativ al versurilor lui Marin Sorescu, cu întorsături dintre cele mai neprevăzute, poate să pară produsul unui act de prestidigitatie al inteligenței, nu trebuie să se creadă că avem a face cu un poet ludic. Aventura cunoașterii, pe care o trăiește atât de deconcertant de-a lungul întregii sale poezii, este pentru autorul nostru mai mult decât un pretext de joc. [...]

Spiritul metafizic al poetului, de o candoare violentă în libertățile de mișcare pe care și le ia în ieșirea din orice conformism conceptual, își denunță natura singulară a viziunii într-un vers de o expresivitate percutantă. Cu toată accesibilitatea modului de comunicare, coerent cu inflexiuni de umor de incongruență (unele procedee stilistice, ca exploatarea echivocurilor verbale sau operarea unor transferuri insolite cu locurile comune ale limbajului; îl apropie pe autor de paralogismul lui Urmuz), poezia lui Marin Sorescu nu este ușoară sau ieftin distractivă, în sensul unei problematizări a lucrurilor în bășcălie. Ne găsim înaintea unui poet în măsură să dea serios de gândit, mai abscons în ceea ce spune decât lasă impresia.

(Dinu PHILAT, *Mosaic istorico-literar*,
Editura Eminescu, 1971, p. 217-221)

Autorul *Mortii ceasului* este un filosof ingenuu, un reflexiv candid. Iar familiaritatea lui nu vizează exclusiv lumea, ci deopotrivă, poezia.

Caracterul desacralizant se cuvine înțeles ca un refuz al gesturilor sacerdotale sau patetice în poezie, al poezi. De aici ironia, umorul (cultivat adesea în sine, ca un resort pur al limbajului). Poet prin excelență antipatetic este M. Sorescu mai cu seamă în *Tineretea lui Don Quijote*, unde bănuim și un program precis: arătarea cu degetul, precum făcea copilul din basmul lui Andersen, a goliciunii pretențioase. De aici aparentul cinism al poetului, care este o rezistență la sentimentalism și la sublim. Totul devine în ochii lui M. Sorescu moft (vorba lui Caragiale) și râsul se îndreaptă în contra tuturor și a toate. Tip de Mitică liric, Sorescu e reductibil la temperamentul muntenesc analizat așa de sugestiv de G. Călinescu pe exemplul lui Minulescu. Cu deosebirea că ipostaza grandioasă a lucrurilor mărunte îi lipsește aproape cu desăvârșire; el este dotat pentru bufonerie lucidă și minimalizare, pentru antisentimentalism. Este dramatic și gratuit, lucid și bufon ca un Cristian Morgenstern. De teama de a nu fi ridicol prin gravitate, preferă să fie din neseriozitate. Invitat să citească pe o scenă (la o întâlnire cu cititorii), în loc să ridice în picioare întregul rând ca să poată trece, a încălecat pur și simplu banca din față, cu un gest care sfida orice convenție.

În *Tușiți* se revelă o latură oarecum inedită a talentului lui M. Sorescu, și anume cruzimea. Desigur, amarăciune, și, mai rar, sarcasm, întâlcăm și înainte. Dar acum sarcasmul se generalizează. Râsului îi ia locul un rictus tragic. Iluziile, mistificația, vorbele mari nu mai sunt vânațe cu veselie, ci cu ferocitate. Încât putem spune că poetul își înlătură singur masca – ironică, ingenuă, umoristică, – arătându-și un obraz crispat. Odată cu masca dispar și ultimele ceremonii sau convenții: despre moarte, despre viață, despre iubire, despre frumusetă, despre neșansă, poetul vorbește cu tot firescul. Cruzimea viziunii provine din firescul ei. Ce poate fi mai crud decât moartea care ne lovește pe la spate – nu într-o clipă aleasă anume, ci la întâmplare, în tramvai, pe stradă, când ne ducem la slujbă? Deși sumbră, viziunea aceasta e reconfortantă pentru că restabilește un acord major între om și univers în planul existenței celei mai comune. Noi ne punem întrebările fundamentale, suntem fericiți sau disperți, ne e frică sau triumfăm clipă de clipă, printre lucrurile noastre familiare. Nici unul din aceste sentimente nu reprezintă împrejurări speciale ale vieții: din ele se țese, zi de zi, ceas de ceas, această existență însăși. În

această reîmbogățire, reînzeștrare (paradoxală) a spațiului obișnuit al omului cu toate marile valori umane, ni se pare a sta nouitatea și adâncimea liricii din ultimii ani ai lui Marin Sorescu.

(Nicolae MANOI.ESCU, *Marin Sorescu poet, dramaturg și eseist*, în *Contemporanul*, nr. 24, 1 iunie 1971, p. 3)

Este adevărat că, în piesele lui Sorescu, ca și în poeziile sale, are loc o dezintegrare a realului – cu diferența importantă că, spre deosebire de Ionescu, Sorescu face distincție între tragic și comic. El se dovedește un minunat „ordonator de haos”. [...]

Citindu-i poeziile, regăsim însă pecetea caracteristică a temperamentului unui Sorescu energetic, sardonice, cu sânge rece. Aici cochetază cu sentimentele sale de dezamăgire într-o lume absurdă. Ar fi poate mai corect spus că Sorescu găsește lumea mai puțin absurdă decât oamenii din ea. Oamenii, ca și *Shakespeare* al său, au creat lumea. Odată ce au făcut-o, ei au pierdut interesul pentru ea, în mare măsură, deoarece au continuat să creeze un număr infinit de lumi concentrice (asemănătoare cu acele păpuși rusești înăuntrul altor păpuși și aceea la rândul lor integrate altora) și găsesc viața îngheșuită în cea mai strâmtă dintre acestea (ca *Dante* în piramidă sau *Melcul* în cochilia lui). Însă, în cele din urmă, deși oamenii lui Sorescu se prăbușesc împreună cu microuniversurile lor, există o indicație de optimism în faptul că lumea reală este încă la locul ei, gata să primească cu bucurie pe cei cărora le place să se plimbe pe valuri.

(Roy MacGREGOR-HASTIE, *Poezia între tragic și comic*. Prefață la volumul *Rame-Fraines*, Ed. Eminescu și International Writing Program, Iowa City, 1972)

Să te schimbi mereu, rămânând același, să fii constant nerenunțând niciodată la investigarea noului și la creația de nou, ar părea un joc de cuvinte, un paradox, dacă experiența nu ne-ar dovedi că acesta este adevărul.

Versurile lui Marin Sorescu publicate acum câteva săptămâni în această revistă sunt o probă vie a acestei superioare contradicții a

talentului major, care depășește doar capacitatea de expresie puternică și vie. Cele două poeme excepționale din pagina „României literare” conțin și mai ales continuă nota specifică, caracterul poetului: Și ele au același aer de badinaj grav, emanând cu o aparentă liniște un sentiment tragic cruțat de retorism. Și ele, într-un fel, ne readuc în memorie întregul univers al lui Marin Sorescu, cu axa mare străbătând cotidianul, ridicat la rangul de poezie majoră. Aportul poeziei sale la poetica românească derivă din resemnificarea obișnuitului și înprospătarea percepției noastre față de lucrurile umile. Nu e vorba de „durerile înăbușite”, de mica dramă pe care o putem găsi pretutindeni, ci de marea dramă, de marea durere, de moarte și inconsistență, de căutarea febrilă de certitudini, exprimate într-un limbaj ironic și precis ca orice ironie.

Cele două poeme recente însă aduc și un aer nou, reprezintă neîndoios o nouă fază de creație și o nouă deschidere. Ele accentuează facultatea cunoscută de a exprima poezia adevărată în limbajul cel mai obișnuit, aproape prozaic, explodat din interior de valența lirică. Varza cu carne, fasolea, foarfeca și lupta de la Mărășești, văzută numai aparent ironic, din discreție față de un sentiment adevărat și puternic, își dezvăluie esența poetică. [...]

Noile poeme ale lui Marin Sorescu au o amploare neobișnuită, și sunt noi pentru că poetul nu mai este un moralist ascuns și discret, ca în atâtea din versurile sale anterioare, ci reconstituie un întreg univers, un spațiu istoric și geografic. Moralistul ne aduce în față un univers moral, și încă unul în care gravitatea și tristetea sunt balansate de o extraordinară vitalitate și certitudine valorică. Lumea aceasta a copilăriei poetului în mizerul sat oltean este de o flagrantă originalitate și complexitate de sentimente cum n-am întâlnit până acum în poezia noastră. Atitudinea față de moarte este rituală și liniștită, o împăcare de o solemnitate neapărentă, o subliniere a continuității ciclurilor, a unei tulburătoare treceri a vieții în moarte. *La Lăliței* este un poem excepțional, grav și umoresc în același timp, de o fantastică putere de sugestie, terminat cu o prelucrare mioritică, cu deschideri spre rădăcinile ei de viață austeră, de integrare organică în Cosmos. Inteligența aici nu distinge și nu rupe, ci unifică, leagă cu adevărat, subliniază continuitatea. Pastila soresciană se dilată și-și anexează noi forme de expresie întărind potențele anterioare, se ridică până la

viziune, universală și specifică în același timp. Totul în cea mai simplă formă și cum ar putea să fie altfel?

(Alexandru IVASIU, *Din nou despre simplitate*, în *România literară*, nr. 49, 3 noiembrie 1972, p. 2)

Poetul face parte din creatorii care, dotați cu o scilpitoare inteligență critică, fac poezie îndoiindu-se de poezie. Sau, mai precis, se prefac a nu mai crede în „harul” poetic – atitudine ce nu înseamnă de fapt altceva, decât afirmarea unui sentiment al libertății creatoare. E o intrare lipsită de orice timiditate în limbajul comun – la antipodul celebrei propoziții mallarméene ce enunța finalitatea poemului în actul de „a da un sens nou cuvintelor tribului”. Dimpotrivă, poetul simulează mereu un dialog foarte liber cu cititorul, creându-și de fapt un spațiu larg de mișcare pentru idei, ce se poate aplica astfel fără reticențe oricărui obiect. Un fel de complicitate ia naștere în felul acesta, pe platforma comună a ironiei. Este aceasta, un mod de apărare – o apărare de certitudinea iminenței convenției, și tocmai de necesitatea acelei libertăți. Se obține cel puțin o subordonare a formulilor poetice, printr-o continuă umilire a lor. [...]

Marin Sorescu vede de la început lumea „împachetată-n culori”, convenționalizate prin cuvânt, însă cu sentimentul că în fond aceasta este lumea ce i s-a dat, că o reală evadare nu mai e posibilă. Actul de luare în stăpânire a universului i se pare o *firească* reducere a *misterului existențial*, prin definirea fermă, lucidă, a zonelor obscure, cu o gesticulație oarecum mecanică, de o indiferență, ce-i drept mimată, mascând sentimentul teroarei de necunoscut (*Roma*).

Actul creator, așezat mereu sub pecetea „transcrierii lumii”, este totuși o posibilitate de apărare (și singura de altfel) împotriva invaziei unei realități amenințătoare, o paradoxală domesticire a stihurilor în artificialitatea cuvântului (*Sepia*).

Nu lipsește însă nici cealaltă perspectivă asupra creației, foarte răspândită în lirica actuală, pe care am putea numi-o a deteriorării și falsificării existenței prin „transcriere” – eterna problemă a creatorului în căutarea autenticității – însă așa cum s-a mai observat, sentimentul inautenticității realului, foarte puternic în creația poetului

contaminează și dezvoltarea acestei problematici în poeme de factură parabolic-grotescă, precum *Darul* ori *Tablouri*. Privită prin lupta miraculoasă a „specialistului”, lumea își descoperă angoasanta falsitate, calitatea de „reproducere ieftină” a unei alte lumi abia bănuite și, în orice caz, inaccesibile. Cele două poeme citate sunt de fapt niște alegorii ale convenționalizării universului trăit, ale predestinării în convenție a spiritului creator. [...]

Limbajul cotidian se suprapune perfect intențiilor poetului de a cobori pe pământ poezia. Nu lipsesc pentru aceasta nici expresiile dezinvolve de tipul calamburului, ca o contrapondere a solemnității (și „ei stătuseră mult pe pământ, / erau niște oameni de pământ, cum s-ar zice”), nici propozițiile direct angajate împotriva mitului (vezi acele „pietrotite cât ramura de mlaștin / scăpată de ciocul porumbelului după potop”). Nota ironică e generală și în primul rând se dezvăluie în sugerarea automatismului actului poetic și în încercarea de a degrada simbolul propriei poezii – „lada aia”. Distrugând, poetul construiește însă. [...]

Aspectul, desigur, cel mai frapant al liricii lui Marin Sorescu e cel fantezist ironic, atenuând patosul temelor mari ale poeziei – dragostea, suferința, moartea, raporturile individului cu timpul istoric, problematica creației etc. S-a observat însă, pe drept cuvânt, că la acest poet ironia este deseori amară, multe din poeziile sale cu „poantă” se deplasează spre regie, iar caricatura grotescă nu servește simplei discreditări a unor formule lirice ori procesului, numit într-un precis înțeles restrictiv „demitizare”. [...]

Dacă vorbim, așadar, la acest poet de demitizare, ea trebuie înțeleasă într-un sens foarte larg, o asemenea distanțare fiind hotărâtă, ca la orice poet intelectualist, de teama excesului sentimental și, pe de altă parte, de conștiința, mereu întretinută de lectură, a convenționalului. [...]

Tema fundamentală a poeziei lui Marin Sorescu pare a fi numită cu o expresie consacrată, *fortuna labilis*, dezvoltată într-un stil fără lamentații și adesea admirabil servită de însăși conștiința convenționalului, atât de frapantă în scrisul său... Este, desigur, destul de dificil să ieși de sub obsesia unor atitudini de mare frecvență în scrisul poetului, ce par a deplasa accentul pe „critica poeziei”, în multiplele ei manifestări. Cercetând atent, se descoperă un strat mai

profund al viziunii care, rămânând adânc marcată de conștiința convenționalului, nu-l mai detectează în modurile de interpretare a existenței în limbaj, ci în existența însăși. Am putea spune, simplificând, că dintr-un *sentiment al limbajului*, poezia redevine un *sentiment al lumii*.

(Ion POP, *Marin Sorescu în: Poezia unei generații*, Editura Dacia, 1973, p. 299–323)

De la primul contact, poezia lui Marin Sorescu izbește prin maniera ei perfect pusă la punct. Îndată după apariția cărții de debut (*Singur printre poeți*), a cărei semnificație de „studiu” critic sui-generis vizând eficiența viitoarei formule în condițiile aplicării ei pe material „de împrumut”, nu trebuie să ne scape din vedere, poetul se fixează definitiv în teritoriul propriei maniere, fiindu-i străin orice gând de evadare. Sub raportul organizării compoziției, al mecanismelor ce pun în mișcare discursul liric și fac posibile trecerile de la text la subtext etc. volumele poetului (*Poeme, Moartea ceasului, Tinerețea lui Don Quijote, Tușiți*, inclusiv cele dedicate, aparent, mai mult universului infantil: *Unde fugim de acasă, O aripă și-un picior*) fac dovada unei uluitoare unități, o unitate atât de recognoscibilă încât totul pare a se petrece într-o superbă indiferență față de riscul eventualelor supra-saturații sau al monotoniei.

Presupunem că această stare de lucruri are o unică explicație: incredințat că formula de exprimare poetică edificată încă de la început îi aparține în exclusivitate, Marin Sorescu nu mai are probabil nici o îndoială cu privire la posibilitățile practic nelimitate ale acesteia de a face loc în tiparele ei celui mai întins și mai divers registru de teme și motive lirice. Căci în ciuda relativului fixism învederat de structura stilistică a poeziei sale, autorul cărții *Moartea ceasului*, sub acest din urmă aspect nu aparține deloc categoriei monocorșilor. Dinpotrivă, am putea spune că puțini sunt poeții noștri de azi care să dovedească o mai mare disponibilitate ca el în direcția receptării aproape a oricărei solicititudini de ordin tematic. Situația nu e întâmplătoare pentru că Marin Sorescu este cel mai de seamă reprezentant al „anti-lirismului” din câmpul poeziei românești contemporane. Așa cum s-a mai

observat, absolut oricare din poemele sale se plămăuiește în virtutea unei intenții descalificante apropo de unul sau altul dintre modurile poetice consacrate, ceea ce vrea să însemneze că avem de-a face peste tot cu nedisimulate demonstrații critice întreprinse cu mijloacele de expresie ale poeziei, la loc de cinste aflându-se metafora de anvergură alegorică. [...] Apetitul poetului pentru explicitările realizate cu mijloacele transunerii epic-fabuliste este nelimitat. În ce ne privește, avem convingerea că tocmai în această acțiune de dezabstractizare a lirismului, grație masei infuzii de materialitate metaforică, stă secretul marelui succes de public al poeziei lui Marin Sorescu. Cu nimic mai prejos ca fond ideatic, ca dimensiune morală și filosofică față de aceea a confracților săi, împătumiți practicieni ai poemului așa-zis de concepție, meditativ, această poezie își asigură priza la cititori datorită extraordinarei fascinații pe care ea o exercită la nivelul dovezilor palpabile. Dacă se poate vorbi de un spor de accesibilitate în cazul poeziei lui Marin Sorescu, chestiunea nu e decât rezultatul firesc al acestui proces de repotentare epic-dramaturgică a arhitectonicii poemului; ceea ce nu are nimic comun cu ideea (avansată adesea de critică) unei presupuse abilități „lucrative”, menită a facilita prin compromis estetic o audiență cât mai largă. Adevărul este că, în chip cu totul surprinzător, Marin Sorescu e printre puținii care iubesc realmente să satisfacă unul dintre dezideratele fundamentale ale conceptului modern de poezie: implicarea cititorului în poem ca „personaj” având drepturi egale cu acelea ale „eului” poetic, în distribuirea „rolurilor” și, desigur, în umanizarea sensurilor inculcate subtextului. Simplu spus, semnul autenticității artistice, la acest autor, rezidă în capacitatea poemului de a-l câștiga pe cititor în dublă ipostază: de spectator și de interpret. Așadar, o lectură participativă, o lectură guvernată mereu de grimasa ironică, indiciu al concomitenței complicității și al distanțării scrutătoare. Adevărați frați siamezi, autor și cititor, în poezia lui Marin Sorescu, nu obosesc niciodată în jocul lor grotesc-tragic, sentimental și demitizant, reconfortant și avertizant prin luciditatea lui; e jocul ce se desfășoară neconținut pe atoccuprinzătoarea scenă a vieții omului modern.

(Nicolae CIOBANU, *Marin Sorescu. Suflă, bun la toate, în Luceafărul*, nr. 11, 17 martie 1973, p. 2)

Ar fi greu de bănuț, după felul inocent în care începe noua carte de versuri a lui Marin Sorescu [*La Liliaci*], ce va urma, și, mai ales, cât de radicală este în ea „critica” unei anumite literaturi. Câteva din poemele care o compun, publicate separat înainte, au putut trece neobservate (dacă exceptăm articolul lui Alexandru Ivasiuc din „România literară”, interesat tocmai de originalitatea viziunii), deoarece caracterul profund și metodic al parodiei nu devine evident decât acum, în volumul considerat în întregul lui.

Surpriza este la început numai de material și, pe alocuri, de formulă. Poetul pare a descoperi, cu întârziere, lumea satului în care a copilărit. Evocarea unor întâmplări, scene și obiceiuri, a limbajului sau a jocului de copii e luată ca pretext pentru lungi poeme narative și intenționat prozaice. Se observă lipsa „sentimentului”, deși nota autobiografică trebuie presupusă. Nici locurile, nici amintirile nu mișcă această coardă, îndeajuns de uzată, a nostalgiei evocatoare. Poetul reține, mai degrabă, hazul și pitorescul evenimentelor, latura lor excentrică sau chiar grotescă (*Spânzuratul, Ciudin, Zarbă și Ribla, Șuba* etc.) fără a ocoli simpla anecdotă (*Necazul*). Tragicul e redus la faptul divers (*Fusul*). Amănunte de viață familiară apar într-o lumină asemănătoare.

Devine tot mai limpede că autorul procedează la o depoetizare sistematică a motivelor din care s-a inspirat o întreagă literatură de orientare rurală sau tradițională. Unul câte unul, aceste motive se transformă în clișee. Ca și Caragiale sau Topîrceanu, Marin Sorescu face parte din categoria orașenilor cu spirit critic și fără simpatie pentru literatura care idealizează viața la țară. Numai că, la cei dintâi, parodia a rămas întâmplătoare, în vreme ce poetul din *La Liliaci* încearcă o demitizare dinăuntru și dusă până la ultimele consecințe. Tot ceea ce tradiționalității au elogiat, sau măcar au tratat ca obiect de poezie, devine ținta ironiei; însă nu o ironie rece, ci una bazată pe însușirea aparentă a temelor și a mentalității tradiționaliste. Adevărata atitudine iese la iveală abia după ce poetul a uzat cu discreție, apăsând nota ici-colo, de clișeele incriminate. Pretutindeni unde nostalgia sămănătorist-tradiționalistă a văzut poezia vieții la țară – în elementele arhaice ale civilizației, în superstiții, obiceiuri sau limbaj – Marin Sorescu vede contrafacerea, burlescul. El nu se sfiște să rădă de locurile comune ale acestei literaturi, cu buna dispoziție și „neseriozitatea” unui Mitică prozaic și sceptic.

Îndrăzneala ține, dincolo de vocația parodică, pe care i-o știăm, reinnoită totuși aici, de radicalitatea și anvergura operației. Depoetizarea nu se exercită doar în sfera (din care am ales exemplele anterioare) amintirilor de familie. Se desface în cercuri concentrice mereu mai largi, atingând și alte zone ale literaturii cu subiect țărănesc. Atât pe acelea intrate mai de mult într-un proces firesc de depreciere (idilismul, obiceiurile de sărbători, portul, cântate încă de sămănătoristi, acum aproape trei sferturi de veac), cât și pe acelea de care poezia mai nouă a continuat să se preocupe (eresurile, descântecele și zicerile, în latură magică sau lingvistică). [...]

La Liliaci întrece cu mult caracterul de simplă experiență literară și nici un volum de parodii, în sensul curent, nu este. Înainte de a fi ridiculizate, locurile comune sunt însușite liric, ca și cum poetul ar voi să ne inducă în eroare, amestecând evocarea tandră cu gluma corozivă, simulând și nostalgia și maliția. Marin Sorescu ne propune de fapt o formulă originală de poezie, remarcabilă deopotrivă prin spirit critic și ingenuitate.

(Nicolae MANOI.ESCU, *Viata la țară, în România literară*, nr. 33, 16 august 1973, p. 9)

O înfățișare puțin obișnuită capătă universul rural, această Atlantidă a literaturii române, în poemele lui Marin Sorescu din volumul *La Liliaci*. Evocând satul copilăriei, scriitorul pare a face o călătorie către un spațiu îndepărtat, nelunesc, ce nu mai poate fi regăsit în chip natural; amintirea este aici mai mult decât un simplu procedeu literar, înseamnă o revenire la o realitate originară. Itinerariile de acest fel presupun un sacrificiu ori existența unei călăuze: pătrunderea într-un tărâm îndeobște inaccesibil se face fie printr-o purificare, fie prin inițiere. Autorul împlinește însă ambele condiții, deși una singură ar fi fost de ajuns: despre viața la țară el scrie renunțând la orice „cunoștință” prealabilă, căpătată ulterior despre această lume, luându-și drept ghid memoria, imaginile înregistrate de o conștiință infantilă. Cum se vede, nu se trece dintr-un plan de existență în altul, este modificat doar unghiul de percepție: satul urmează a fi contemplat printr-o mentalitate mai proprie, adus în limitele unei înțelegeri mai „adevărate”.

Carte polemică, așadar, *La Liliaci* nu este însă și o carte ironică: tocmai prin absența raporturilor dintre un plan „sacru” și unul „profan”. Atât „sacrificiul” la care se constrânge autorul, cât și natura ghidajului ales au o determinare rațională, sunt de fapt procedee ale inteligenței. La realitatea universului rural poetul ajunge printr-o operațiune intelectuală, suprimând ceea ce „știe” despre această lume și evocându-o exclusiv prin mijlocirea reprezentărilor infantile conservate în memorie, ca fiind mai autentice. O intenție parodică este de aceea greu de presupus, întrucât atitudinea autorului nu privește o realitate literară, ci se legitimează prin „adevăr”: atât parodia unei tradiții literare, cât și literatura însăși, se poate deduce, îndepărtează de „realitate”. Caracterul, cum s-a observat, foarte realist al poemelor lui Marin Sorescu din *La Liliaci* este expresia unui dublu refuz: poetul respinge atât „literatura” vieții rustice, cât și parodierea acestei literaturii. Lirismul și ironia cedează locul unui stil eminentement prozaic, programatic „senzorial”. Figura tatălui, de pildă, nu este una „imaginată”, ci apare desprinzându-se dintr-un tablou oarecare, fără nici o altă semnificație în afară de aceea a autenticității. [...]

Remarcabilă este aici corespondența dintre modul relatării și obiectul ei; dacă nici un fior nu zguduie desfășurarea evocării, mereu de o indiferentă cursivitate, nici existența lumii înfățișate nu iese din cadrele unui „fresc” de nimic dependent. Tonul poemelor rămâne mereu același, fără inegalități de tensiune, iar această uniformitate sfârșește prin a șoca mai mult decât o „încordare” evidentă. Totodată, nimic din ceea ce se petrece în spațiul poemelor nu este resimțit ca „anormal”, dar această „normalitate” creează un sentiment de fantastic și irealitate tocmai prin lipsa oricărui „organ” al fantasticului și al irealității. [...]

La Liliaci este astfel o contemplare a „comediei rustice” în acord cu spiritul ei, sub interdicția oricărei participări afective.

(Mircea IORGULESCU, *O viziune a satului*, în *România literară*, nr. 20, 16 mai 1974)

Trăsătură predominantă a scriitorului, aceea că modul aparent cel mai simplu cu putință să vorbească despre sentimentele omenești și

despre condițiile existenței se îmbibă probabil cu acea forță uriașă care, după spusele sale, a pus stăpânire pe el, și anume dependența față de locul natal. Sorescu își trage seva din mediul satului românesc și chiar dacă acum duce o viață de orășean, în București – și pe deasupra face și lungi călătorii prin străinătate – el se reîntoarce întotdeauna în sinea sa la locul de baștină sau cel puțin la lumea eternă pe care acesta o reprezintă. Așa cum viața țăranului este condusă de natură, și de elementele cosmice, tot așa copacii și vântul, soarele și luna fac parte integrantă din lirica lui Marin Sorescu. În poezia *Sab*, acolo unde într-o încordare dusă până la limită asistăm la străvechea înfruntare dintre viață și moarte, „nevasta, copiii, soarele și luna” – stau... „în spatele meu”... „tremurând de toate mustările mele”. Nu poți să nu trasezi o lungă linie înapoi în timp până la Francisc din Assisi, care cu duioșie vorbea despre Fratele Soare și Sora Lună. Un sentiment de familiaritate cu natura străbate ca un laitmotiv întreaga creație a lui Marin Sorescu. [...]

(Marianne SANDELS, Prefața la volumul *Frankallning*, Stockholm, 1975)

Ceea ce conferă acestei poezii de un fantastic masculin respirația largă este afirmarea vieții, în deplina cunoaștere a creației, care este tot atât de grandioasă sau de jalnică, după cum poate fi împărtășită aproapei de vâzului și vorba omenească. Această seninătate gravă este străbătută de căldură: și nu este vorba de un gest artistic, ci de o acceptare a condiției umane în toate datele ei.

(Inge MEIDINGER-GEISE, în *Noah, ich will dir was sagen, Die Tat*, [1975])

Dominant la Marin Sorescu rămâne, indiferent de oscilațiile sale de umoare, spiritul critic, și avea dreptate, cred, Eugen Simion când îi numea poemelor „fantexii atroce”. Atitudinea ironică, dezvăluind uneori chiar o viziune sceptică asupra creației și existenței, tășnește din oroarea de convenționalitate, de stereotipia care sugrumă realul. În acest fel ironia impune sensul ei „pozitiv”, comunicând indirect

un uriaș respect al autenticității. Poetul se îndoaie uneori nu numai de capacitatea cuvântului în general și a literaturii în special de a comunica adevăratele trăiri, ci și de existența unei autenticități și atunci versul său devine „atroce”, deși niciodată sarcasmul său nu este fără soluții. Extraordinara disponibilitate umană de a juca toate rolurile posibile ajungând să perfecționeze expresia unei drame, încât o poate mima fără pretext real, provoacă neconținut dorința poetului de a neutraliza falsul prin comic. [...]

Ceea ce pare a deruta în mecanismul parodic este disimularea, drumul ocolit al afirmației. Marin Sorescu, ca majoritatea ironiștilor, este torturat de simțul ridicolului și nu-și permite, în ciuda aparentei familiarități cu care tratează „temele majore” ale poeziei, să se exprime direct, necodificat. Ia o privire atentă, versurile sale dezinvolve dezvăluie o sensibilitate excesivă în problema profesiunii deschise. Sinceritatea ajunge să-i sune fals și – atunci – cheamă *el însuși* în ajutor formele stereotipe, prin țesătura lor abilă lăsând să se întrevadă substanța unei mărturisiri reale. Poetul nu suportă solemnitatea sincerității și împotriva ei își ia toate mijloacele de precauție, cum spune în această poveste de dragoste pe care o putem interpreta ca o parabolă: „*M-am îmbrăcat e-o armură / Făcută din pietrele care-au rămas / după ce a trecut apa. // Mi-am pus o pereche de ochelari / În ceașă, / Ca să pot vedea numai / Cu mintea / De pe urmă // Mi-am protejat / Mâinile, picioarele gândurile, / Nelăsând nici un loc liber / Care să poată fi atins de mângâieri, / Ori de alte otrăvuri. // Chiar inima din piept / Mi-am acoperit-o cu o carcasă / De broască țestoasă / Ce-a trăit 800 de ani. // Când totul a fost gata / I-am răspuns tandru? – Și eu te iubesc*” (Precauție).

Aspectul prozaic, complicitatea aparentă cu cititorul, fraza banală, chiar frivolă, exprimă disprețul poetului pentru hipertrofia formei în detrimentul conținutului. Această familiaritate jucată este, de fapt, caricatura comunicării, și descoperim în ea o altă situație paradoxală; dezinvoltura este în esență o poză, o mască. Poetul nu este dezinvolt, ci crispat, în susținerea aerului familiar și degajat al versului depune o maximă pedanterie. Mima cere întotdeauna o perfecțiune mai mare a gestului decât o are în mod firesc, iar poezia lui Marin Sorescu mimează o mimă, afectează ceea ce este deja afectarea unei trăiri și în aceste condiții se simte evident în multe din poemele sale

maniera dezinvolturii, caracterul demonstrativ al familiarității. Abia în acest al doilea strat al afectării materia interioară, autentică, dislocată prin stereotipie începe să fie repusă în drepturile ei; distanța dintre realitate și aparență devenind mult prea mare, cititorul este forțat să corecteze conversația.

Dar Marin Sorescu este în general un temperament echilibrat. Își refuză intrarea deschisă în spațiul afectivității și absolutizează valorile lucidității. [...] Tensiunile prea mari îi displac și se refugiază în ironie. Parabolele sale degajă de obicei o stare tonică, tocmai pentru că voluptatea parodiei îi dă poetului satisfacția detașării de obiectul astfel demistificat. Energia ironică și plăcerea paradoxului sunt la Marin Sorescu nepuizabile.

(Dana DUMITRIU, *Lirism și ironie. Norii, în România literară*, 1 mai 1975)

Se mișcă în lumea „semiabsurdului conștient”. Este un ironist autentic, când usturător, când jucăuș. Se joacă cu prejudecățile și bizareriile oamenilor, le satirizează, dar niciodată nu le calcă în picioare. Acestui fapt se datorește, poate, că Marin Sorescu nu are dușmani, ba, dimpotrivă, are mulți prieteni.

Marin Sorescu este descoperirea marelui romancier și critic literar G. Călinescu, plecat prematur dintre noi și lăsându-și opera neîncheiată. Criticul Călinescu s-a dovedit un bun profet. Fiul lui spiritual a urcat. Și acum zboară cu aripile proprii.

(Menelaos LUDEMIS, *Un ironist autentic. Prefață la Sarcasme și surâsuri*, Editura Dorikos, Atena, 1976)

Pentru cei mai mulți, adevărul Marin Sorescu e mai ales cel din primele două-trei volume, ceea ce proporțiile selecției [„Cele mai frumoase poezii”] confirmă: 47 de poeme, față de 42 reținute din următoarele trei. Și poate n-ar fi hazardată prorocirea că raportul acesta se va menține neschimbat și în cazul unor selecții mai abundente. [...]

Cazul lui Sorescu e mai complicat, deși nimic din poezia sa nu aduce a complicare. În momentul când redebuta, ca poet de sine stătător, cu *Poemele* din 1965, Marin Sorescu era un artist aproape

cristalizat, căruia îi vor fi de ajuns primele două volume (*Moartea ceasului* fiind cel de-al doilea) spre a-și definitiva sistemul de cristale. În măsura în care sunt raportabile la acest sistem, produsele ulterioare nu fac decât să repete, adesea cu deficit de fantezie, lucruri o dată spuse, și spuse mai genuin. Dificultatea diversificării vine la Marin Sorescu din chiar structura dată, de cristale, a poeziei sale, care nu poate evolua prin amplificare, modificare, îmbogățire dinlăuntru și spre înlăuntru, după rânduiala fluidelor (or, starea lirismului e mai ales fluiditatea), ci prin spargerea tiparelor, pentru a construi *altceva*. În ultimă analiză, Sorescu reprezintă cazul paradoxal al unui poet care *pare* subiectiv, liric, chiar analitic, dar *nu e*. El e un poet perfect *obiectiv*, la care obiectul, natura, epicul, pretextul exterior sunt înlocuite cu reflecția și emoția solidificată, cu un peisaj de stalactite și stalagmite ale spiritului propriu. A figura situații, a înscena sentimente, a pune în ecuație stări de spirit reprezintă chiar și azi îndeletnicirea preferată a poetului care, înainte de a se descoperi dramaturg, s-a dovedit un neobosit regizor de idei pe cont propriu. S-a spus despre poemele acestea că sunt mai aproape de parabolă și fabulă, ceea ce într-o oarecare măsură este adevărat: ele semnifică și semnalizează, din ele se prelungesc impulsuri spre a se întâlni într-un punct situat în afara lor. Tehnica lor nu este însă a narațiunii cu tâlc, ci a pantomimei cu tâlc, a teatrului mut și mai ales a filmului de animație. De aici vine lirismul lor scheletic, de aici *obiectivitatea*, ieșirea din sinele particular și situarea într-un sine esențial, inflexibil și poruncitor. Această modalitate de filosofare în imagini (filosofia lui Sorescu fiind mai ales una trăită, o permanentă interogație în hieroglife asupra condiției umane, mai puțin asupra condiției artistului și aproape deloc despre insul unic, cu privire la care poetul păstrează o ermetică discreție) are avantajele și riscurile egal distribuite. Ea își caută punctul de plecare în lucruri, în obiecte și relații reale, dar și în produsele și asocierile imaginației, hrănită nu o dată cu resursele visului.

(Cornel REGMAN, *Sorescu I și Sorescu II*.
Prefață la volumul *Poeme*, 1978)

Autentica noutate a poeziilor „de dragoste” din cărțile lui Marin Sorescu provine din introducerea uzualului într-un univers al

intimității și al deferentei. *Sărbători itinerante* este cartea unei ofensive a ceea ce este comun, ordinar, banal, prozaic împotriva prețiozității, a pudorii, a enigmaticului, a inaccesibilului; dar nu în planul sentimentului, ci în acela al limbajului. Dragostea e calul troian al poetului: un prilej de a folosi cuvintele; eficient, surprinzător, foarte liber. Nicolae Manolescu remarcase în cronica despre *Descântotoca* absența stării provocate de sentiment, scriind că poetul „*nu iubeste, ci vorbește liric despre iubire*”.

Problema aceasta e: *cum* vorbește. Nicaieri mai bine decât în spațiul închis, tandru, ferit de impurități al poeziei de dragoste nu se putea vădi structura „populară” a liricii lui Marin Sorescu. Departele însă de a distruge ori de a „profana”, poetul întemeiază, în acord cu spiritul său. El nu substituie unor cuvinte altele, nu înlocuiește o terminologie obosită, anchilozată, acoperită de farduri printr-un lexic proaspăt, nu înnobilează „starea a treia” a vocabularului; ci aduce în teritoriul limbajului poetic sisteme și elemente lingvistice în mod obișnuit socotite profund nepoetice.

Poemele lui Marin Sorescu din *Sărbători itinerante* contrariază încă mai mult decât cele din *Descântotoca*; dar nu prin lexic. Nu calitatea și proveniența cuvintelor fac neobișnuită această poezie, ci organizarea lor, în răspăr cu ideile curente despre rostirea lirică. La lectură cititorul e îndemnat, de obișnuințe și de reprezentările sale despre „poezie” să decupeze din lungile de obicei poeme acele versuri și pasaje care par să se apropie de imaginea curentă, convențională, a unui „text poetic”; dar, odată operațiunea făcută, rezultatul nemulțumeste. Ceva s-a pierdut: scoase din ansamblu, izolate, fragmentele acestea încetează să mai fie reprezentative pentru întreg. Nu se poate cita dintr-un poem sau altul decât riscându-se desfigurarea lor în cazul când nu sunt reproduse integral. În ciuda aspectului eterogen, de amestec instabil, gata să se desfacă în orice moment, poeziile lui Marin Sorescu sunt compoziții de mare omogenitate, bazate pe un principiu unitar: acreditarea prin limbaj a unei viziuni violente realiste. Este însă o viziune care privește în primul rând literatura; dar nu pentru a o demistifica, pentru a-i compromite formulele uzate, pentru a o reîmprospăta prin bagatelizare; ci pentru a o aduce, cum ar spune poate poetul însuși, cu picioarele pe pământ. Fiindcă poemele lui Marin Sorescu nu sunt construite prin opoziție, ci prin asimilare. Poeticul

este invadat de formulele, mecanismele și tehnicile limbajului cotidian și utilitar; domină cele care impun un climat de familiaritate – iar între ele cele cu caracter accidental, cu un coeficient de temporalitate redus. Stereotipiile, asociațiile reflexe, digresiunile, jerbele de șabloane (poetul folosește, într-o materie improprie, tehnici ale prețiozității) sugerează instalarea într-un regim al efemerității și al întâmplătorului. Limbajul acesta nu este doar uzual: se și uzează rapid. Există în aceste poeme o extraordinară circulație a combinațiilor. Formele, mai propriu-zis formulele, proliferază cu mare viteză pentru a se deprecia la fel de repede; poetul suprimă durata în favoarea instantaneității. Pentru această poezie limbajul nu mai e un bun etern sau măcar de folosință îndelungată, ci unul de consum imediat.

Ar fi însă o greșeală să vedem în aceste poeme doar un reflex al unui anumit spirit al veacului. Așa cum nu e un insurgent, Marin Sorescu nu este nici un ilustrator obedient al unor tendințe manifestate în alte planuri decât cel literar. [...]

(Mircea IORGULESCU, *Dragostea și cuvintele*, în *România literară*, 8 martie 1979)

Recentele *Sărbători itinerante* (Ed. Cartea Românească, 1978), care ar constitui, cum ne spune autorul însuși, partea a doua a *Descântotecii*, continuă, în linii mari, experiența demistificatoare a erosului. Că e vorba de o acțiune programatică *sui generis* o afirmă limpede numeroasele fragmente de poem ce fac explicite intențiile. [...]

De la prima la ultima pagină, *Sărbătorile itinerante* construiesc jurnalul când tandru, când ironic, când săgalnic, ori ușor senzual al unei iubiri ce nu vrea să iasă cu nimic din comunul unei idile „normale” și în care tot ce depășește norma este amendat, cenzurat, fixat la vedere în insectarul convenționalului. Mai puțin tentat de preluarea, unor motive mitice pe care să le transcrie în registrul cotidianului, cum procedase de multe ori în cărțile anterioare, poetul încearcă acum o altfel de eliberare de mit, evitând sistematic aluziile de acest gen (când apare totuși, rar, trimiterea mitică devine pretext anecdotic, punct de plecare al unei înscenări groțesti) și lăsând, cu generozitate, loc liber notației întâmplătoare a măruntelor evenimente

domestice. [...] Oricum, cititorul e tentat, cel puțin într-o primă instanță, să interpreteze atitudinea iconoclastă a poetului în sensul căutării unei noi *autenticități*. În refuzul său de a sacraliza spațiul și limbajul erosului, Marin Sorescu construiește un discurs simili-automat, în care „declarația”, altădată solemnă, a sentimentelor se prezintă fărâmițată, deviată, „bruiată”, dacă putem spune așa, de un flux discursiv voit nediferențiat și diluat, cu poticneli și „lapsusuri” studiate. Câte un „dar ce spuneam?” ori „ce voiam să spun?” intrerup din când în când divagația, ca necesare chemări la ordine în derularea aluvionară a poemului. Schimbând ce e de schimbat, avem de-a face aici cu un demers similar celui întreprins de un Camil Petrescu în *Versurile* din 1923 sau în *Un luminis pentru Kicsikém*, unde acel „memento necesar al realului” ori „ultimii pași pe teren real înainte ca poezia să-și ia zborul” (cum se exprima autorul lor) justificau ceea ce E. Lovinescu numise „transcrierea netransfigurată a amănunțului caracteristic”. Într-un anume sens, și autorul *Sărbătorilor itinerante* ar putea subscrie la opoziția predecesorului față de acele „anemice vânturi de simbolurile zadarnic încercând să urce-n goluri” și la programul acestuia vizând apropierea până la identificare cu „concretul vieții”.

O atare lectură a poeziei din această carte e însă permisă doar până la punct. Căci tot acest spectacol al regisirii autenticității unei poezii erotice care și-ar fi recuperat dimensiunile reale pare a fi așezat aici, într-o oarecare măsură, sub semnul ironiei. În unele momente, prezumtiva „vigoare nouă” și „ruperea din viață, din realitate” a acestui lirism „realist” e pusă parcă la îndoială. Nu însă într-un mod suficient de subliniat pentru a nu se lăsa impresia că poetul face iarăși concesii unei anumite categorii a publicului, diminuând astfel efectul propriei acțiuni demistificatoare. Interesantă ca demonstrație, prin demontarea dezinvoltă a mecanismelor poetizării (locul poantei de altădată e luat aici, printr-o răsturnare spectaculoasă a raporturilor, de către metaforă și simbol, devenite prezențe de excepție într-un discurs modelat după capriciile înregistrării evenimentului brut), cartea *Sărbătorilor itinerante* atestă, paralel cu experiența insolită din *La Liliaci*, preocuparea lui Marin Sorescu de innoire a propriei formule lirice.

(Ion Pop, „Sărbătorile itinerante” ale lui Marin Sorescu, în *Steaua*, nr. 7, iulie 1979, p. 22)

Mi-au plăcut, mărturisesc, de la început aceste poeme și am văzut în ele voința autorului de a-și înnoi stilul (fără a-și trăda personalitatea) și, mai mult decât atât, voința lui de a crea o mitologie lirică bazată pe datele existenței olteneste. De această mitologie va trebui să se țină seama de aici înainte în poezia noastră. Sorescu nu cântă satul, cum fac atâția la noi, Sorescu creează un limbaj poetic și o tipologie fabuloasă, pomind de la elemente, probabil, autentice. N-am cum să-l controlez și n-are importanță dacă poetul spune sau nu adevărul despre istoria și oamenii satului său. Importanță este impresia pe care o lasă aceste poeme din care obișnuitele mijloace de figurație au dispărut. Impresia este, încă o dată, favorabilă, poemele arată o fantezie nebună, limba lor este inedită și, prin numărul mare de regionalisme, dă o senzație de aspră savoare.

Poemele de acum se apropie, istoricește, de epoca noastră, cronologia rămâne, totuși, fantezistă. Poetul fuge mereu în trecut, generațiile se amestecă, *Mosu* (naratorul care se repetă în poeme) povestește fapte petrecute acum o sută de ani ca și când s-ar fi petrecut ieri. O senzație ciudată de vechime și de grabă a timpului de a înghiți totul se observă în poemele acestea ce vorbesc mai ales de bătrânețe și moarte, de practici magice și de întâmplări burlești. Însă nota tragicului se simte sub închipuirile, inteligentele comedii. Cine știe să citească vede că poemele sugerează, în fond, dispariția unei lumi, că toți indivizii cu nume curioase (Ilie Chelcea, Gheorghe Banța, Ion Țuruc, Trică-a lui Gogu, Ciupag, Ciocea, Ciula, Roncioaica, Mitru Ceapă, Chișu etc.) s-au mutat deja *la Liliaci*, sau sunt în drum spre cimitirul care adună și stinge drame, uneori, teribile. Figura centrală a acestei mitologii lirice rămâne, în continuare, mama, cronicarul principal al satului Bulzești. Ea a apucat *trei rânduri de treierat* (cu caii, cu batoza și, acum în urmă, cu combina), și, în confesiunea ei reînvie o tipologie și o practică târânească. *„Mulț vede omul cât trăiește și pate, pate”, zice ea la urmă.* Mama visează, apoi, întâmplări vechi de 70 de ani, ce-a fost acum o săptămână nu-și mai aduce aminte. Ea face colaci la toți morții pentru că *„ei au fîmuit mai 'nainte pămîntul și rostul grîului”* (*Rădăcina grîului*).

Sorescu are știința, talentul, nu știu cum să-i zic, de a întoarce hazul spre o idee profundă și gravă. Poemele lui ating, în fond, cu mâinile spiritului comic, arhetipurile, miturile existenței țărănești

amenințate de istorie. În *La Liliaci*, III, pare și mai concentrat în această direcție. Ce se vede întâi este o suită de *figuri* simbolice și un număr de întâmplări care, relateate cu bună ironie, înveslesc spiritul nostru. La urmă vedem că veselia nu-i decât o pregătire a spiritului pentru a primi o viziune mai dramatică a vieții rurale. [...] Ce poate fi, apoi, profund liric în confesiunea unei bătrâne tărănci care, într-o zi, orbește și pipăie lucrurile din casă cu mâinile ei slabe? Lirică este puterea fanteziei, profundă este sugestia unui destin în pragul morții. În adâncul frazelor umoristice simțim mișcarea înceată, implacabilă a răului existențial. [...]

La Liliaci, III, pune, încă o dată, în lumină calitățile lirismului sorescian: puterea fanteziei de a ridica epicul la liric, de a împinge faptul banal de existență spre indeterminarea, profunditatea metafizicului, în fine, finețea ironiei care trebuie pretuită în poezie, pentru că ironia este una din însușirile cele mai rare, mai subtile ale spiritului uman. Răsul nu degradează obiectul, răsul – în literatură – pregătește obiectul pentru întâlnirea cu marile idei. Ironia, s-a spus de atâtea ori, și este cazul să credem, este alcoolul gândirii, ironia este o libertate la care nu vād de ce ar trebui să renunțăm. Sorescu a avut tăria și ambiția să ducă la capăt un proiect liric vast și, să nu ezit să spun, primejdios. A reușit. *La Liliaci* este, în totalitate, mai mult decât o carte originală de poezie: este o construcție spirituală, o unitară *țară imaginată* (țara imaginată a poetului) căreia trebuie să-i aflăm un loc în geografia noastră literară. Și l-a fixat, în fapt, singură: cu tipologia, peisajul și limbajul ei de neconfundat.

(Eugen SIMION, „*La Liliaci*”, *Cartea a treia*, în *România literară*, nr. 8, 19 februarie 1981, p. 4)

După o primă carte, apărută în 1973, și o a doua în 1977, vom privi ultima, încă proaspătă, din 1980. Marin Sorescu face ceea ce epoca respectivă nu-i îngăduie lui Creangă. El își așează evocările locului natal în formă poetică, în versuri. Poate că la această idee a contribuit indirect și Tudor Vianu, care a arătat că *Amintirile* marelui moldovean pot suporta și o formă tipografică versificată (v. *Arta prozatorilor români*, I).

Am spus că, așa cum apare în *La Liliiec* a lui Sorescu, graiul oltenesc cuprinde aceeași pondere de rafinement artistic pe care o întâlnim în vorbirea moldovenească a lui Creangă. Totuși, stilul și tipul de artă este tot atât de opus cum ar fi în pictură liniarul față de coloristic, sau scrierea telegrafică modernă față de cea afectiv descriptivă a romanticilor. I.imbajul lui Sorescu, lipsit de culoarea sentimentală pe care o dă faptul *amintirii*, lipsit de digresiuni și citate pitorești cu caracter patemiologic, prezintă în schimb o grandoare parcă ceramic-arhitectonică (*casele-adunare ca niște urcioare* – Argezi). Această sugestie rezultă din dozarea perfectă – și tocmai de aceea nu mecanic-farmacuetică – între modelajul plin al peretilor – fie ei de case sau de ulcele – și caracterul aerian al spațiului interior. Astfel, în forme ce ies întâie chiar sub ochii noștri, frământă și Marin Sorescu crusta aparent simplă a unui substanțial aluat lingvistic, dospit de o drojdie nutritivă ce-l face să crească în lumini și umbre, amintita sugestie arhitectonică, valabilă pentru întregul ansamblu stilistic relevat de un originar clasicism oltenesc. [...] Am spune că nu există nici în vorbirea oltenească din *La Liliiec* traforajul verbal al imaginilor metaforice. În graiul oltenesc al acestei opere efectul se obține, în mare parte, printr-un contrast de accente între lumina solară a cuvântului și întunericul de iad cuprins adesea în conținutul respectivului cuvânt.

Aici stă și ceva din tăria țăranelui român în genere, așa cum se află surprinsă de Marin Sorescu prin izvorul ei particular de extracție oltenească. Prilejul ne îndeamnă să facem o analogie *à rebours* cu una din trăsăturile comediei. În mod curent, comicul desăvârșit se consideră a fi acela ce se exprimă de către un personaj care nu râde. Contrapartea poate fi întâlnită la tipul țăranelui oltean, văzut cu adâncă pătrundere de Marin Sorescu. Chiar și aflat în cele mai dramatice situații, acest țăran le relatează printr-o vorbire albă, impersonală, în care bogata și proaspăta sevă populară alungă acrimonia neagră a disperării. Astfel, în multe poeme ale *Liliiecilor* apare motivul unei morți fie violente, fie doar neașteptată. Ne surprinde aici, la cei îndoliați, un fel de obiectivare epică în vorbirea lor, care se vede lipsită cu totul de curemur verbal, de seisme vocale. Nici o interjecție zburlată în sensul unei echivalențe a cuvântului cu smulgerea părului. Dar nu numai motivul morții, al doliului, ci și al oricărei alte situații disperate se vede tratat în felul acesta de către cei îndurerați. [...]

Folosind în toată savoarea sa graiul oltenesc, Marin Sorescu se ferește să facă dintr-insul o simplă broderie decorativă, expusă afectării, manierei sau pretiozității. Niciodată nu se abate de la viul făgaș natural. Ca atare, utilizează și neologisme din cele mai recente – expresii de actualitate ce nu pot fi ocolite – dar care se dizolvă atât de organic în pasta inflexiunilor folclorice. Floarea de câmp a vorbirii oltenești se deschide aci peste toate durerile oamenilor, echivalentă cu o cântare prin care se lasă mai impresionant auzită suferința. Totul se modulează într-un registru paradoxal de complexă simplitate.

La Liliiec este, în primul rând, prin ea însăși, o operă de valoare, putând figura încă de pe acum printre creațiile devenite clasice ale literaturii noastre. Dar nu este numai atât. Ea deține și funcția de propedeutică la marile trilogii dramatice semnate de Marin Sorescu. Această serie poetică ne introduce totodată în mediul aspru, dur, bărbătesc, care l-a generat pe poetul oltean, și ne explică felul cum, la el, tragicul s-a văzut complet disociat de *patetic*. Nu negăm că aci își are partea sa și inițierea într-un anumit filon al dramaturgiei contemporane, însă numai ca o simplă grefă confirmatoare, aplicată unei genuine „matrici” oltene, care se află cu anticipație dirijată în același sens.

Este firesc ca o sensibilitate creatoare care s-a hrănit de timpuriu, în atmosfera pe care o găsim decantată în seria *Liliiecilor*, să devină a unui dramaturg. Și, în acest circuit, tot atât de firesc este ca el să se dezvolte drept creator al unei drame atroce, pătrunsă în toată nuditatea ei, fără nici o învăluire retorică. Deși dramaturgia lui Marin Sorescu intră în apogeul ei încă din 1968 cu *Iona*, iar prima serie a *Liliiecilor* datează abia din 1973, pe plan explicativ aceasta din urmă o precede pe cea dintâi. Ne aflăm în fața unui mare fenomen poetic care își are drept fundament spiritul și rădăcinile, potențate în universal, ale vetrei oltenești.

(Edgar PAPU, *La Lilieci III*, în *Ramuri*, nr. 1, ianuarie 1982, p. 3)

Aspectul cel mai impunător în *La Lilieci* îl constituie relieful epopeic al evocărilor de lumi țărănești și acea capacitate de a percepe în obișnuitul vieții absolutul. Edgar Papu descoperă afinități cu

viziunea clasică a lui Creangă și situează această scriere a lui Marin Sorescu în vecinătatea *Amințiilor din copilărie*. Un reper mai apropiat, în timp și în spirit, poate fi *Moromeții*. *La Lilioci* provoacă în noi aceeași extraordinară, apacantă senzație că am pătruns într-un ținut spiritual inconfundabil, lume desăvârșit articulată în oricare fibră, având puterea să dea un sens propriu desfășurărilor umane fundamentale: nașterii, copilăriei, iubirii, declinului biologic și morții. La fel, raporturilor bărbat-femeie, părinți-copii, tineri-bătrâni și tuturor celorlalte.

„Totul se află înăuntru”, suntem avertizați, și într-adevăr impresia cea mai vie pe care ne-o inculcă *La Lilioci* este că am fost introduși într-o lume siesi îndestulătoare, orgolios închisă pentru că dispune în interior de resurse sustinătoare nesfârșite. A vieții cu puncte retrase în această incintă este un fapt în ordinea firească a lucrurilor, iar a te încumeta dincolo de orizontul ei poate echivala cu o expediție în miraculos, în poveste: „*Satul e închis ca o cetate / totul se află înăuntru. Când vine de la câmp / Omul parcă trage scara potecii după el / Ce se petrece afară parcă e din alt tărâm, / Unde ajungi călare pe pajură / Ori scoborându-te printr-o fântână parăsită*”.

Așadar, „satul e închis ca o cetate”, în care omul sorescian se repliază trăgând după el „scara potecii”, dar să nu vedem în gestul acesta un refuz inflexibil de a privi în afară și cu atât mai puțin o inaptitudine. Aș spune că în *La Lilioci* „închiderea”, tragerea scării lor constituie mai mult o posibilitate decât o practică, o soluție la îndemână, oferită de faptul că în interiorul satului-cetate se află depozitat tot ce este esențial ca experiență omenească, și de aici sentimentul plinății, al completitudinii vieții în acest univers ce își ajunge siesi. [...]

În contact cu lumea profană din *La Lilioci* am văzut că sacrul, divinul își rarefiă substanța și se umanizează. În schimb, cresc în reliefuri până la epopee și mit evenimentele obișnuite ale satului. De la cele ale vieții ciclice: lucrările câmpului, tăierea porcului de Ignar, obiceiuri de sărbători etc., până la ocupațiile mărunte care umplu cotidianul țărănesc: mersul la moară, lăutul copiilor, reșutul la război, hrănirea familiei, a viețatilor curții ș.a.m.d. Între toate acestea are loc un joc permanent de reducții și dilatări care pe de o parte diminuează

sacrul, îl temperează, iar pe de altă izbuteste să imprime obișnuitului, naturalului accente transfiguratoare.

Oricare element al mediului din *La Lilioci*, însuflețit sau nu, este convocat să participe la ritmurile existente țărănești tipice. Prin procedee simple – un accent imperativ pus în frazare, un *trebuie* oportun distribuit – este întreținut acest sentiment al integrării totului într-o ordine cu roluri și funcțiuni prestabilite, definind dintotdeauna spiritul unei lumi.

(G. DIMISIANU, „*La Lilioci*” de Marin Sorescu, în *România literară*, nr. 12, 18 martie 1982, p. 12)

Ca mulți alți poeți est-europeni care au început să scrie după război, Sorescu a simțit nevoia să rupă cu uzurparea romantic-simbolistă care dominase poezia apuseană până atunci, perioadă în care cultura franceză exercitase o influență puternică în România...

Deși am citit multă poezie română contemporană în traducere, nu mă pot încumeta să situez opera lui Sorescu în interiorul tradiției naționale. Totuși, atotpătrunzătoare, generoasă lui ironie mai presus de toate – generoasă pentru că nu-și cruță nici propria seriozitate, propriile aspirații, propria sensibilitate – mă izbește ca o caracteristică națională. Această ironie poate fi considerată ca adânc și autentic egalitară în spirit. Spre deosebire de ironia lui Corbière și Laforgue, care a fost transportată în poezia americană de Ezra Pound și T.S. Eliot, ironia lui Sorescu nu servește la îndepărtarea persoanei poetice de cursul general al umanității, sau spre a-și condimenta o conștiință de sine, care altfel ar cădea în dulcegăria confesiunii. Parabolele lui Sorescu ironizează condiția umană, incluzându-se în ea; și ele o fac cu atâta imparțialitate, cu un minimum de tendință. Aceasta duce la universalitate și traductibilitate. Totuși prioritatea acordată naționalului, chiar regionalului, rămâne compatibilă cu ambele aspecte sus amintite.

O astfel de prioritate privește trecutul latin, ca în poemul *Către mare*, un tribut lui Ovidiu, care a fost exilat la Tomis, pe țărmul Mării Negre, și a murit acolo. [...]

Ironia lui Sorescu se extinde și asupra aluziilor religioase, dar la fel acționează și seriozitatea care zace sub ironie prerutindeni.

Sorescu s-a pronunțat asupra strânsei relații care există, în ce-l privește, între scrierea pieselor și scrierea poemelor; și înseși unele din poemele sale sunt de asemeni un fel de povestiri. Foarte puține din ele sunt strict lirice, fic și numai pentru că Sorescu este profund suspicios față de efectele emoționale în care excelează versul strict liric. Pentru motivele arătate, poemele sale evită tensiunile și densitatea care provin dintr-o angajare prea strânsă a poetului în particularitate, în quiditatea unui lucru, a unui loc, a unei persoane anume, decât dintr-o situație care poate fi a oricui. Pentru aceasta, Sorescu ar fi trebuit să recurgă la un vocabular mai specializat, mai individualizat, la o textură verbală mai puțin transparentă decât a sa. Orice gen de poezie își asumă propriile riscuri, și Sorescu și-a asumat uriașul risc implicat în încercarea de a smulge poezia din specificul ei. Prin ce are mai bun a și reușit, grație ironiei atocuprinzătoare, inventivității comice și inteligenței sale pure. [...]

Libertatea de invenție a lui Marin Sorescu a părut cititorilor superficiali drept suprarealism. Cu toate acestea, nimic nu se depărtează mai mult de suprarealism decât procedeele lui Sorescu, în ciuda situațiilor onirice, prezente în multe din poemele sale. Suprarealismul cerea o eliberare a subconștientului și aspira la dicteul automat. Parabolele în versuri ale lui Marin Sorescu abordează realitățile omenești cu mijloacele fanteziei și ironiei. Dar nu pentru a elibera conștientul său ori al altcuiva, ci pentru a ajunge la adevărurile existenței umane, situate la nivelul conștiinței. Întrepătrunderea fanteziei cu ironia situează creația lui Sorescu la egală distanță de suprarealismul mimetic, fotografic.

(Michael HAMBURGER, Prefată la volumul *Selected Poems*,
Ed. Bloodaxe Books Newcastle upon Tyne, 1983)

Marin Sorescu este un poet care nu mai are nevoie nici de lauda, nici de contestația cronicailor literari. El există ca un foarte important autor de istorie literară, cu o operă desfășurată în cele mai neașteptate direcții, de la denutantele parodii ale începuturilor, la

cronicile literare din *Lucefărul* sau din *Ramuri* și de la poezia paradoxală, pe care se întemeiază marea sa notorietate, la teatrul de aparență existențialistă din ultimii ani. În cazul lui, neobișnuit este faptul că ori de câte ori pare să devină prizonierul unei anumite experiențe literare, el surprinde prin capacitatea sa de a se înnoi. Marin Sorescu este unul dintre scriitorii noștri cei mai disponibili, exprimat cu succes aproape egal în poezie, în proză, în teatru sau în critica literară.

Totuși, cu *Fântâni în mare* Marin Sorescu nu inaugurează o etapă sau o experiență literară nouă, ci se exersează cu rezultate adeseori excepționale, în formula care l-a consacrat. Căci există „o formulă Sorescu“, așa cum există o formulă Arghezi sau o alta Coșbuc, imposibil de repetat fără a da impresia de epigonism sau de imitație. Toate aceste soluții au avut ca rezultat o modificare radicală a perspectivelor lirismului românesc, dar în timp ce la Coșbuc (pentru a rămâne la exemplele pe care le-am luat) specificul vine dintr-un anumit tip de prozodie, iar la Arghezi din lexic și din topică, la Sorescu specificul este de natură logică. [...]

În formula aceasta, derutantă pentru foarte mulți critici, intră *paradoxul*, diferitele forme de *silogism* și, în general, *legăturile* logice încrucisate, cu un punct mai îndepărtat de pornire în proza lui Urmuz. De cele mai multe ori, un enunț care sugerează o anumită direcție „narativă“ este brusc întrerupt și în prelungirea (sau în interiorul) lui sunt introduși termenii unei alte serii. [...] Concretul fuzionează în felul acesta cu abstractul, cotidianul cu excepția, efectul general fiind unul de perspectivă surprinzătoare, de privire proaspătă și de insolit. În ciuda aparentei de joc, cititorului i se pretinde de fiecare dată un considerabil efort de adaptare, pentru că el trebuie să se deplaseze corect într-un sistem de coordonate multiple, să descifreze un plan al textului, prin celălalt, într-o permanentă mișcare. [...] De altfel, utilizând mecanismul complex al încrucisării seriilor existente, vechii greci au construit imaginea centaurului sau a *sirenei*, combinații vii în care întregul este întotdeauna mai complex decât suma părților lui. Acest lucru l-au făcut, la nivelul cuvintelor, Christian Morgenstern și, la noi, Cantemir sau Mircea Ivănescu, inventatorii struțocămilei, ai broscoporcului sau ai piscicicăinelui. Performanța lui Marin Sorescu este de a fi realizat același lucru, cu ajutorul ideilor pe care le combină.

Întrebuințând o comparație numai în aparență decorativă, G. Călinescu a fixat cât se poate de exact această formulă combinatorie, într-o *cronică a optimismului*, din 1964: „*Ea și cum un păun superb și-ar răsfirea coada somptuoasă, scoțând pe gură limbi de șarpe*“. Într-adevăr, poezia lui Marin Sorescu începe ca păun și se termină ca șarpe. Sau invers.

(Florin MANOLESCU, *Literatura paradoxurilor*, în *Contemporanul*, nr. 8, 18 februarie 1983, p. 8)

Ce mai este nou în poezia lui Marin Sorescu? Nouă este în primul rând această carte – *Fântâni în mare* (Ed. Eminescu) – cu un titlu de o stranie „poeticitate“; metaforă sugubeacă, dar... frumoasă. Și poezia lui se vrea acum mai frumoasă, ea se apropie cu oarecare sfilă de armonie și lirism, ba chiar acceptă să se supună ȱgorilor sonetului, ale ritmului și rimei. ȱl recunoașteți oare pe Sorescu în următoarele legănări melancolice? „Plouă și țin în brațe marea / Cu legănarea ei de dor și ură“. [...] Sigur că poate fi recunoscut. Există aici o mecanicitate indicând luciditatea trează, dar mai există și un abandon în fluxul imaginilor. Sentimentul triumfând asupra badineriei și spiritului parodic, un Sorescu trist și visător, căutând voluptăți în melodicitate – iată ceva, totuși, surprinzător, chiar dacă această tentativă nu va însemna, evident, schimbarea la față a cunoscutului poet. Marin Sorescu a fost dintotdeauna și un liric mascat, trădându-se ca atare prin „scenariul“ liric al poemelor sale în care s-a injectat cu voluptate ironia. Vechile sale deprinderi îl îndeamnă și acum să ia o bună distanță față de „excesele“ lirismului, așa că el, de exemplu, scrie și nu scrie „pastel“, adică scrie *Ceva ca pastelul*, ceva derivat din mixtura sa lucidă unde strălucirea rapidă a ideii dă la o parte evanescența și vagul, sporind însă electricitatea statică a cuvintelor. [...].

Oarecum nouă este și o anumită radicalizare a tălcurilor risipite prin fabulele sale nervoase, subtextul se impregnează cu o discretă anxietate [...], subtile manevre conduc fabulația spre o zonă de simboluri ale vieții moderne. Nu poți să nu admiri ingeniozitatea cu care acest poet își decupează pretextele poeziei din banalitatea cea mai flagrantă, după cum și prefacerile la care este supusă această banalitate, în numai câteva versuri. Un om citindu-și ziarul în tramvai

poate deveni o „scenă“ în care un regizor de film ar putea investi, eventual, o oarecare încărcătură locală cu valoare de simbol. [...]

Ca în cele mai bune cărți din „tineretea“ poetului, densitatea unor atari compoziții este de o maximă expresivitate. Se imaginează concursuri de hibernare (!) [...] / „*N-ai voie să visezi, / N-ai voie să gândești. / Cei care a prins gândind / Este scos din joc și nu ne mai interesează*“ –, etimologii fanteziste mimează rostirea unor tâfnoase adevăruri filosofice [...], ni se oferă și piatra filosofală a vechii teorii mecaniciste despre impulsul inițial ce ar fi stat la originea universului. Astfel, într-o vervă strălucitoare, poetul își rezervă destinul de a fabrica, la nevoie, „bobârnace“. Bobârnacul ținut în rezervă ar putea depana „mașinăria lumii“ atunci când vor veni „zile negre de repaos“, când s-ar ivi adică o criză de inițiativă. Mai în glumă, mai în serios, oferta nu este sub demnitatea celei mallarmeene, care ar fi oferit idei; doar că are „fumisteria“ soresciană. Dar sondele aruncate în aceste „fântâni“ se întorc uneori și cu probe alarmante: „*vitorul va fi numai noaptea*“, iar „*zburătoarele vitorului*“, o specie hibridă de lilieci și cosmonauți. Dialogul între semeni se va duce de-a surda, în zgomotul unei uriașe Niagare (poem ce exploatează înflorătoarea agresivitate a vacarmului). Apoi, poetul mai păsește prudent și cu umor salvator pe tărâmul „didactic“ al poeziei călinesciene: „*Rămâne neclintit-a lumii taină / Nimicul ca și totul pe tipsia / Gândirii reci îmbracă-aceeași haină*“. ȱ vedem pledând cu toată seriozitatea în favoarea temperanței, punând de exemplu sub protecție cuvântul sfânt „țară“, atât de amenințat cu demonetizarea la care-l supune o intensă producție veleitară, ȱ simțim croindu-și o dialectică aparte, colocviind cu Parmenide sau cu Aristotel, însă de astă dată nu la modul metaforic evocator din mai vechiul său poem dedicat lui Shakespeare, ci cu un popas în sentimentul amar al relativității sedimentare în istorie. Evident că poetul nu poate fi prins într-o singură formulă, nici măcar în cele aparent noi, ivite odată cu această carte. Ceea ce înseamnă că Marin Sorescu rămâne paradoxul propriei sale stabilități, vulcan deopotrivă latent și activ, curios poate în aceeași măsură ca și cititorul să afle el însuși ce volume fierbinți de materie scot cuvintele la suprafață, de pildă, din aceste fântâni marine.

(Dinu FIĂMĂND, „Bobârnacul sorescian“, în *Viața studentescă*, nr. 15, 13 aprilie 1983, p. 8)

Față de normele știute ale tradiției lirice, ale frumosului din poezie Marin Sorescu este un vechi, neobosit și neastâmpărat eretic. Sfidarea sa durează de mult și nu dă semne c-ar vrea să se liniștească, fiind dispusă să-și descopere cu fiecare volum noi motive de regenerare, noi pretexte, noi forme. Inventivitatea sa în serviciul acestor erezii și atitudinilor sfidătoare pare neistovită. Sorescu nu se mai satură și nu se mai cumintește când e vorba să contrarieze și, dacă se poate (și încă se poate), să *înte* sensibilitățile mijlocii, gustul unei poezii evazioniste. Replica sa, totdeauna neașteptată, este, în atâtea variante, o replică a *realității* îndărătnice, refractare, dure, replica unui paradoxal – în materie de lirism – bun-simț terestru, de neconsolat, impermeabil la soluțiile iluzorii ale *problemei* omului, cu dificultate încrezător doar atunci când simte proximitatea terenurilor ferme ale *practicii* umane.

Vorbirea de-a dreptul, cu toate cuvintele pe masă, și vorbirea deviată, complicându-se în mulțimea presupunerilor legate de sensul lor mai mult sau mai puțin sigur, inspirația dezarmant de spontană și slova calculată și făurită, inocența și scepticismul, un fel de „copilărie” (sau de copilărie) întârziată și un fel de „îmbătrânire” simetric prematură: neîmpăcate antinomii trăind totuși, în chipul cel mai firesc, în bună vecinătate, neștiind parcă și, de fapt, bine știind una de cealaltă.

Sorescu domesticește „filosofia” în versurile sale naiv-flegmatice (din împerecherea aceasta el și-a făcut un *stil*, bun la orice, pregătit să înfrunte toate încercările), aducând-o la orizontul comun, fără să o coboare și să o vulgarizeze, fără să-i trădeze mai niciodată esența. Aerul său este acesta, că spune, fără să se încurce în metafore căutate, cum stau lucrurile, ce se (mai) întâmplă, cum arată „viața” și ce mai pune la calea, ce surprize ne pregătește, ori, dimpotrivă, ce dezolată lipsă de surprize. Împovărațoarea retrăire a antecedentelor și totodată deplina lorignotare, iată *poziția* în care de obicei se fixează. [...]

Renumele public, extraordinar, cum se știe, în cazul Marin Sorescu, incită critica la examinări și reexaminări. Este el meritat? Este meritat pe deplin. Chiar dacă nu totdeauna motivele sunt cele adevărate, verdictele, de o parte și de cealaltă, ating pragul unui rar și reconfortant acord. Rezonanța publică și rezonanța de adâncime, valoarea exponențială și valoarea „pur și simplu” a operei sale (una

dintre cele mai importante ale literaturii române din ultimele decenii) se întâlnesc de astă dată în spiritul unui sănătos acord.

(Lucian RAICU, *Rezonanță și valoare*, în *România literară*, 5 mai 1983, p. 4)

I-am ales deoarece i-am recunoscut o calitate prea puțin răspândită, aceea de a poseda deopotrivă autenticitatea unui mare scriitor, originalitatea și o însușire care nu se află în mod obligatoriu la cei mai mari creatori: simplitatea expresiei și a limbii, această simplitate care, departe de a dauna profunzimii, îi conferă un plus de putere și de valoare. Ea se mai poate observa la Marin Sorescu, în lipsa desăvârșită a prejudecăților de orice fel privind temele abordate (Marin Sorescu „versifică” cu aceeași placiditate și spontaneitate despre Adam, Don Juan, Shakespeare, unele din „miturile” sau arhetipurile literare cele mai cunoscute și cele mai „banalizate” totodată, cât și despre țăranii din satul lui natal (*La Liliect*) ridicăți de el la rangul unor personaje pitorești și savuroase ale unui univers insolit, fără echivalent în literatura română.

Această simplitate se regăsește în mănuierea unei limbi cu atât mai viguroasă și bogată cu cât este mai puțin convențională sau sofisticată și care se deschide cu o egală generozitate bogăției necontrolate a creațiilor populare cât și infinitelor posibilități ale jocului de cuvinte sau de idei pe care Marin Sorescu îl practică cu pasiunea tinerească pentru ceea ce e gratuit, măcar în aparență.

Ceea ce le conferă tuturor creațiilor lui Marin Sorescu tonalitatea lor fundamentală este, înainte de toate, umorul și ironia, forme ale jocului limbii și spiritului, un joc revelator, „demistificator” care nu iartă nimic și pe nimeni. Umorul și ironia îi deschid lui Marin Sorescu porțile unor domenii de obicei bătute numai de prea răspânditul „*esprit de sérieux*” dacă nu de pedanteria științifică sau pseudoștiințifică: mitul, istoria, filosofia, în sensul cel mai larg al acestui termen, cu alte cuvinte, reflecția despre condiția umană. [...]

(Jean-Louis COURRIOL, *Întru întâmpinarea literaturii române: Marin Sorescu, Poezii*. Simpozion Colocvii „Les langues neo-latines”, septembrie 1983, Franța)

literar, Marin Sorescu se manifestă aproape mereu *à rebours*; el este un tip insolit de alexandrin (constient de apăsarea inevitabilă a culturii existente), căruia îi trebuie un element motor, o manifestare culturală anterioară față de care să ia atitudine (nu altfel procedase Ion Barbu în *Poezia lenină*). Parodiile din primul volum erau manifestarea cea mai „inocentă”, ele ilustrând, didactic aproape, voluptatea poetului de a crea în răspăr. Ceea ce nu presupune în chip necesar ironia! Poemul *Nevermore* este dovada cea mai concludentă în această privință.

Impresia pe care o creează textele soresciene este că autorul lor nu vânează momentul privilegiat al „inspirației”, ci modelul de luat în răspăr. Muza lui este existentul cultural, suma de prejudecăți existente, rutina; el imaginează noul ca replică (nu neapărat ironică) la ceva existent și, fascinat de magia insolitului, caută interdicțiile spre a nu le respecta și canoanele pentru a se abate de la ele. [...]

Putem afirma acum, la două decenii de la debutul poetului, că nu se putea un început mai organic, mai firesc, în devenirea lui artistică, decât parodiile. Parodia explicită reprezintă copilăria acestui insurgent înnașcut și tocmai de aceea, maturizându-se, a abordat-o fără nostalgiei, care vor apărea, poate, la bătrânețe, așa cum se întâmplă cu jucăriile uitate în pod și regăsite, aureolate de nimbul amintirii, peste decenii. Parodiile acestea nu sunt deci exerciții, ci o formă elementară de manifestare tipic soresciană. Este datorită criticii să scoată parodiile din locul periferic în care au fost plasate. Căci ele subliniază organicitatea devenirii artistice a autorului lor, anticipând deopotrivă propensiunea spre ludic și preferința pentru creația *à rebours*.

Parodia nu presupune exclusiv ironia, ci în primul rând un mijloc eficient de a te detașa de o convenție, asumându-ți-o. Căci poetul nu și-a propus, de pildă, să-l ironizeze pe Macedonski, în parodierea căruia văd „actul de naștere” al poeziei soresciene. Există în finalul replicii la *Noaptea de octombrie* acel pasaj cutremurător, de un patetism de care Marin Sorescu este capabil, dar pe care și-l permite doar în parodie, reprimându-și-l cu atenție în celelalte poeme: „*Ca un nebun atunci am izbucnit în râs. / Un râs ciudat, demonic, un râs ca-n alte țări, / Că mișle de tomari cădeau din etajere! Și geamurile toate vibrau precum un clopot. / Se adunase lumea și eu râdeam în hohot. / Râdeam de mine însumi, de viața-mi scursă-n van. / Râdeam că am scris versuri, că nu am fost băcan, / Sau negustor, sau popă, sau mare amiral...!*

Râdeam de mine însumi, râdeam, în general, / De toți acei lunatici, flămânzi și trenturoși! Ce cumpără hârtie și mor tuberculoși, / Crezând că după moarte posterioarea dreaptă! O să-i cinstesc veacuri de-a rândul pentru făptă.” Acesta este râsul tipic sorescian: un râs ce nu presupune automat amuzamentul, ci atrage atenția asupra unor lucruri extrem de grave, uneori chiar tragice. Vocea lirică râde în hohot; să nu uităm că se și plânge în hohot... Mimând un râs demonic, poetul vituperează împotriva unor stări de lucruri scriind, astfel, poezia civică. Dar ea este, înainte de toate, poezie. Textul clocotește de ură, fiind poezie de factură parodică, dar poezie *lirică!* Este curios cât de repede a fost uitată (sau doar neglijată?) observația călinesciană din finalul articolului citat: Marin Sorescu nu este un „parodist” în înțelesul curent al cuvântului, ci un „fantast”. În parodie, artistul a găsit prima cale de manifestare a atitudinii lui structural polemice. Faptul că n-a insistat confirmă intuiția călinesciană.

Ajungând în acest punct al discuției, se cuvine să reinterprețăm aprecierea curentă potrivit căreia Marin Sorescu ar fi, înainte de toate, un ironist. El râde pentru că nu-și permite să înjure și să plângă. Nu râde spre a descreeți frunțile, ci spre a ne pune pe gânduri! De aceea am considerat reprezentativă pentru activitatea-i de parodiator replica la Macedonski. În volumul *Tineretea lui Don Quijote* figurează un text (*Darul*) ce poate oferi „cheia” înțelegerii ironiei soresciene. Specialistul care colindă muzeele lumii, „umplându-le de ridicol” prin dovedirea faptului că expuneau copii, și nu originalele tablourilor, este un personaj emblematic pentru întreaga creație soresciană. Redus la pretextul epic, poemul ar deveni o „poantă” banală și poate cel mult teribilismul ar atrage atenția unor cititori. Tema adâncă a poemului ține însă de sfera tragicului, implicațiile fiind extrem de profunde. Dovedirea falsității unui etalon este de un tragism comparabil cu pierderea unei credințe; lupta demascatoare este aici instrumentul științei (progresului) sau, poate, al diavolului; oricum, acțiunea ei – pozitivă, în fond! – este pustiitoare. Însingurarea deplină a celui capabil a sesiza falsitatea lucrurilor marchează apogeul tragediei; lipsa unei ieșiri din impas dovedește clar (salvarea lipsind cu desăvârșire) că nu putem vorbi de comic. „Scenariul” este, poate, comic (sau ar putea fi receptat ca atare); substanța poemului e însă tragică. Tulburător,

textul este grăitor în privința modului în care simplitatea (aparență) poate face casă bună cu gravitatea și cu profunzimea.

Merita amintită, în acest context, afirmația autorului, făcută în prefața la ediția a doua a parodiilor: *Nu am intenționat și nu m-am oboseș niciodată să fac lumea să râdă. Cu atât mai puțin am căutat să stărnesc râsul pe seama poeziei. Poezia a fost pentru mine întotdeauna ceva foarte înalt, aproape sfânt*. Cauza principală care a dus la echivalarea aproape automată a poeziei soresciene cu ironia este faptul că, neputând suporta clișeele, le-a luat mereu în răspăr. Preferințele poetului merg însă spre grotesc, nu spre comic (cum s-a crezut, greșit, multă vreme, dat fiind că autorul debutase cu parodii).

Insistându-se excesiv asupra caracterului polemic al operei sale și asupra aspectelor ironice ale acesteia, imaginea globală a creației poetice soresciene a fost involuntar falsificată. S-a ignorat, de exemplu, faptul esențial că Marin Sorescu a cultivat cu insistență elogiu, chiar dacă l-a ascuns sub masca persiflării, uneori. Poemul: *Trebuiau să poarte un nume* este ilustrativ în acest sens, ca și *Muzeul satului* sau *Cititorie*. Prin atari texte (și prin altele; un foarte frumos elogiu adus actului de a scrie găsim în *Scribul*), Marin Sorescu se dovedește cel mai subtil autor de elogii din poezia noastră contemporană. El este cu atât mai original cu cât elogiază ignorând mijloacele tradiționale ale laudei.

Ostenția nu este la Marin Sorescu exclusiv temperamentală, ci și truc literar de evitare a confesiunii directe; prin aceasta, el se încadrează într-o direcție urmărită programatic în poezia modernă, în care economiei de mijloace retorice i se asociază economia de sentimente exprimate. Marin Sorescu scrie sub imperiul lucidității, nu al „inspirației”; ceea ce nu înseamnă că spontaneitatea lipsește! Ea este inteligent exploatată, estomparea sa fiind voită.

Emoția este privită ca intolerabilă slăbiciune de acest autor stăpânit, totuși, de afectivitate (greu reprimată). Într-un poem din volumul *Astfel* el asociază emoția cu o infirmitate: *„de aceea mă emoționez și mă bălbâi”* (*Ameteala*). Cinismul aparent nu este decât un truc artistic inteligent; dacă lucrul era evident și în volumele *Poeme* (*Retroversiune*, *Reminiscențe*), *Moartea ceasului* (*Un acoperiș*, *Singur*) și chiar *Singur printre poeți* (Al. Macedonski – *Noaptea de octombrie*), culegerea din 1968 (*Timerețea lui Don Quijote*) lasă să se întrevadă mult

mai clar sensibilitatea poetului. Volumul îi arată cititorului că acest autor ce face eforturi atât de mari să pară detașat, până la cinism, iubește totuși visele (*Visăm și noi*), este sensibil și chiar tandru, capabil de o candoare seducătoare în texte precum *Jucării*. Nu la sensibilitate s-a renunțat, ci la modalitatea consacrată de manifestare a ei în poezie.

(Mircea SCARLAT. Prefață la volumul *Drumul*, București, Minerva, 1984, p. VIII-X)

Dacă spre lumea din *La Liliaci* putem privi ca la „un teatru mare cât satul”, este pentru că autorul, preluând rolul povestitorului-tăran (sau, mai exact, regăsindu-și condiția originară țărănească de care, cel puțin în aparență, se distanțase) și reinviind ca atare, multiplele voci și roluri prin care colectivitatea rurală se exprimă, desfășoară un evantai cvasi-complet de situații și „scene” caracteristice, reconstituite ca într-un muzeu viu al memoriei. Totul, în sat se petrece, pe de altă parte, în văzul lumii, sub ochii unor „spectatori” cotidieni ce judecă gestul, cuvântul, situația existențială ca pe un spectacol mai mult sau mai puțin semnificativ, în funcție de exigențele codului colectiv, iar acest caracter spectacular se accentuează pe măsura transiterii orale a evenimentului către un destinatar absent de la „locul faptei”, care-l retrăiește însă prin semnele deja *selectate și ordonate* de povestitor, având, în plus, beneficiul desfătării lingvistice oferite de naratorul-interpret. Acesta este, de fapt, statutul asumat de poet în tripticul *Liliacilor*. Povestindu-se pe sine, cel de la vârsta copilăriei și adolescenței, dar și colportând „poveștile” altora, el reface, printr-o (re)identificare, „forul român” al satului natal, ca scenă pe care se perindă o comunitate pitorească, plină de vitalitate și imaginație, în roluri și situații dictate de ritmurile specifice lumii rurale „balcanice” către jumătatea secolului nostru.

În raport cu creația anterioară a poetului, „regula jocului” pare a se fi schimbat radical. Poezia se distanțează de modurile confesive cunoscute, recurge masiv la epic și descriptiv, ori utilizează elemente ale reprezentării dramatice. „Autenticitatea” nu se mai definește aici în funcție de respingerea, mai mult sau mai puțin explicită, a „literaturii” și ironizatorilor sale convenții, ci e căutată într-un soi de fotografiere a evenimentului, în transcrierea brută a faptelor, cu

intenția unei substituiri: în locul poeziei care înfrumusețează prin – cum ar spune Camil Petrescu – „anemice avânturi de simboluri“, ni se propune (și impune) viața, ca prezență a realității imediate, cu cantitatea ei de materie netransfigurată, întâmplătoare, neselectată, dată așa cum e unei „lecturi“ ce trebuie să-i degajeze semnificațiile, eventuala „poezie“.

Astfel înfățișat, programul acestui moment creator ar indica într-adevăr o întoarcere decisă la mult invocatul „plan primar“ al existenței: viața e lăsată – s-ar spune – să se rostească singură, reducând la minimum, sau chiar eliminând cu totul, vocea auctorială. Nimic nu s-ar situa, astfel, mai departe de perspectiva ludicului decât o asemenea atitudine neutră, de un „realism“ radical.

(Ion POP, *Un teatru mare cât satul*, în *Transilvania*, nr. 8, 1984, p. 23–24)

Aderenta poetului la public a fost dintru început foarte largă, fapt care a permis considerabile mutații în orizontul estetic al vremii. Forța impactului s-a datorat mai ales atitudinii desacralizatoare pe care poetul o adoptă deschis, odată cu primele poeme, față de tabuurile lirice considerate în acea epocă insurmontabile. Este vorba în primul rând de marcarea unei anumite atitudini „lirice“ față de materia versului, caracterizată printr-un amalgamaj, în proporții variate, de patos și elevație.

„Simțirii alese“ Marin Sorescu îi opune un alt tip de sensibilitate. Poetul își narează, cu o debordantă simplitate, experiența sa imaginativă de explorare a feței ascunse a lucrurilor ce ne înconjoară. [...]

Poate că nicăieri până la Marin Sorescu insistența de a aduce permanent în versuri obiectele fundamentale, copacii, munții, marea, soarele, luna, norii, stelele – obiecte încărcate cu un imemorial nimb de sacralitate – nu transpare atât de vizibil; tot așa cum, până la el, nici un alt scriitor român nu și-a îngăduit să transforme cu atâta consecvență cosmicitatea ce înconjoară destinul uman într-o bucatărie de campanie a soldatului-poet, pornit să se războiască cu barierele vieții și ale morții. S-a remarcat de multe ori dispoziția ludică a poetului de a minimaliza obiectele, de a le aduce la scara obișnuințelor cotidiene, cu o ingeniozitate ce contravine flagrant dezideratelor

împământenite ale poeziei, recomandând excelsior-ul, desprinderea din imediat, din teluric. Prozaismul chiar ostentativ al liricii lui Marin Sorescu se cuvine însă privit în corelație cu stringența cu care poetul atacă temele fundamentale, fatis, rupându-le din înălțimea lor culturală și aducându-le în carnea ființei prezente cu mijloacele ironiei și inteligenței scăpărătoare. Inteligența înrămează obiectele și situațiile într-un context frapant, ce le revelează cu atât mai pregnant identitatea, le subordonează strategic ideii de ansamblu, realizând, prin poanta finală, atât de frecventă, un vârf intuitiv, o explozie a înțelegerii. Marin Sorescu nu mai metaforizează în limita fiecărui vers, întregul poem construindu-se ca un eșafodaj metaforic al ideii centrale. Ironia imprimă, subtextual, tonusul emoțional al trăirii. Față de pleiada numeroșilor „ironiști“ ce-i vor urma, poezia lui Marin Sorescu se distinge printr-o deconcertantă jovialitate a reticenței. Deși ironia presupune îndepărtarea vorbitorului de la propriile-i cuvinte, ascunderea lui dincolo de ceea ce exprimă direct, ea nu se resimte nicăieri, în lirica soresciană, ca o experiență frustrantă, a neputinței sau a refuzului de a comunica.

Ea derivă, de această dată, din apetitul suculent de a truca mesajul, nutrinđ convingerea, comună tuturor tricksterilor cu har, că adevărul se naște mai bine glumind. Gravitatea – tema morții deține un primat incontestabil – pusă în ecuație ludică fără crispările maturului ce „se coboară“ la altitudinea jocului, produce acea impresie particulară de ingenuitate virilă care sporește atracția versului sorescian. Din această sudură, a densității grave și a volatilității ludice, se compune întreaga poezie rezistentă a lui Marin Sorescu. [...]

(Liviu PAPADIMA, *Două antologii din opera lui Marin Sorescu*, în *Tribuna României*, 15 octombrie 1984, p. 8)

Primul lucru care îți atrage atenția, la auzul poemelor lui Sorescu, este humorul și cineva și-ar putea face impresia falsă că e vorba doar de un poet amuzant, agreabil. Ca și când Sorescu și-ar fi propus să scrie în limba sa maternă propriile *Antipoeme* și *Extravagante*. Dimpotrivă, când, în loc să le auzim, le citim, când intrăm în ele, surprindem două trăsături: imaginație și maliție. Sorescu se oprește asupra faptelor care par a fi mai puțin observate sau absurde și construiește

poeme de un humor mușcător, care-i face să sângereze pe alții și chiar pe el însuși. „*Cine este inocent – și cum ar putea fi?*” – dacă lumea și oamenii sunt cu capu-n jos?

Atunci imaginea liniștită și ironică ce intrigase își arată cealaltă față, tumefiată, feroce. Omul relatează lucrurile ca și când ar fi vorba de ceva banal, și care dintr-o dată, mai ales în final, capătă o rotație surprinzătoare, care paralizează și taie respirația. Mușcătură, lovituri, sfichiuri, palme. Versuri ca o sevă sau o iarbă, amare. În joc aproape întotdeauna există un fond negru. Adultul nu-și uită copilăria, dar a scrutat de-a lungul anilor inima și sufletul oamenilor și știe că nu mai e posibil să continue amăgindu-se. Toți suntem vinovați, și una sau mai multe vini trebuie purtate ca un stigmat teribil; – și cum putem ilustra mai bine aceasta decât prin *Fluierul*, bucată impresionantă, unde un simplu fluierat al unui copil îi face pe oameni să-și amintească toate vechile lor acțiuni de rău augur. Omul – vrea să zică Sorescu – este o ființă magnifică și depreciable, *semenul meu, fratele meu*.

Lupul perfect pentru sine însuși. Abia de aici încolo apare o fâșie subțire de lumină pentru a se iluziona și a putea trăi. Are încredere, dincolo de orice, în viață și nu în oameni.

Vorbeam cu câteva rânduri mai sus despre *Fluierul*. Alte patru poeme – ar putea fi mai multe, desigur – sunt demne de antologat: *Drumul*, unde întâlnim un imaginativ joc intelectual cu faimoasa aporie a lui Zenon; *Shakespeare*, care are virtutea de-a plăcea și celor care știu, și celor care nu știu; *Laocoon*, cu lectura sa dublă și imaginea finală de o tristețe grotescă, și *Unghi*, tot atât de neliniștitoare ca *Fluierul*, unde se poate observa mai bine viziunea neagră asupra lumii a acestui remarcabil poet român.

Un poet, care așa cum cerea Stevenson, cum o repeta Borges, posedă darul cel mai de preț: incântă.

(Marco Antonio CAMPOS, Prefață la volumul
El huracan de papel, Mexic, 1985)

În poezia secolului al optprezecelea englez prin spirit se înțelegea ceva oarecum diferit de sensul lui de azi. Așezându-l în centrul plin de averime al metaforei poetilor metafizici din secolul al șaptesprezecelea

și imaginația activă pe care Coleridge o rezerva poetilor pe care-i prețuia, ne-am apropiat de natura lui. Sprintenele și uimitoarele metafore ale lui Donne și Herbert sunt marcate atât de spirit cât și de bună dispoziție, și riguroasa componentă fizică a metaforelor balansează în sus ideea, în natura sa abstractă. Nu există ființă legată de pământ care să n-aibă suflet și trup. O lume de materie și suflet, componente, în același timp despărțite și legate între ele.

E genul de spirit pe care Sorescu îl folosește adesea și care-i conferă poemelor sale cele mai multe dintre atribute. La nivelul de sus, poemele posedă o inteligență riguroasă, un humor fals întristat, inventivitate și instalarea intuiției într-un sistem concis de imagini. Imaginile au ceea ce Eliot, în remarcile asupra poeziei lui Jonson, desemna prin termenul de „profil”. Puritatea „conturului” i se potrivea foarte bine lui Eliot însuși și-l ajută și pe Sorescu să se descurce destul de bine cu imaginea, fără a-și bate prea mult capul cu rezonanța ei.

Sursa forței lui Sorescu este, în chip paradoxal poate, și aceea a slăbiciunii sale. Sacrifică uneori prea mult inventivității: deși discuită, opereii îi lipsește uneori, în ciuda desmintinilor versurilor, inima. Ceea ce face însă din Sorescu un poet – nu este atât imaginația, cât, la nivelul său cel mai înalt, o incomparabilă îngemănare a acesteia cu forța senzorială.

Iată câteva dovezi pentru inventivitatea lui Sorescu.

În *Ochii*, aceste organe se dilată până când „*Eu nu voi fi decât un punct negru / În mijlocul lor*”: atunci ei vor îngădui tuturor fenomenelor din universul vizibil să intre în ei. Prin aceste mărturii ale lumii externe, poetul vede lumea. Tensiunea dintre privire și privit este rezolvată prin fuziunea eului și a realității externe – a sinelui cu non-sinele. Invenția este controlată de modestie și totodată ireverențioasă față de tot ceea ce este altceva decât sinele. În *Darul* există forță narativă, iar în *Indigo* spiritul imaginativ este plasat într-o imaginerie pe cât de familiară nouă, pe atât de modernă: „*Noaptea cineva-mi pune pe ușă / Un indigo imens! Și tot ce gândesc apare instantaneu / Pe partea de dinafară a ușii*”. [...]

În *Iată* nu citim o idee, nici măcar o idee înveșmântată în imagini. Senzorialitatea constituie aici o parte esențială a însăși naturii ideii: „*Cineva te-a înțeles pentru o clipă! Făcând numele tău / Să treacă prin corpul tău. / Sonor și dureros. / Ca limba de bronz / Prin golul clopotului*”!

Propria identitate și respectul pentru identitatea altuia au devenit chestiuni cruciale în secolul douăzeci. E o epocă în care pare sancționată ideea că mulțimile sunt, la grămadă, zerouri fără valoare. Un nume, adevărat, nu e omul însuși, dar e un semn esențial al identității. Insul devalorizat și trupul devin goale, ca un clopot; de aici, numele care răsună în ele exagerat, ca o compensare a devalorizării și a golului. Golul însuși exagerează dangătul. Așadar *sonor și dureros*. Acesta este Sorescu, într-un bun pasaj al lui, arătând nu spunând, cum sună un clișeu critic în uz.

(John SILKIN, *De la poet la poet*. Introducere la vol. *Let's talk about the weather... and other poems*, 1985)

Poezia lui Sorescu funcționează după principii de extensie structurală, pe care el le concentrează uneori, dar nici un traducător nu-și poate permite să le prescurteze. Poetul impune astfel, în mod subtil, o anumită dinamică a traducerii. Și fie că poetul subliniază fantezia sa, ironia, simbolismul sau dimensiunea mitică a versului său, toate perspectivele și toate ritmurile converg spre o combinație unică de spirit și substanță. Poate că poemele lui Marin Sorescu se lasă echivalente cu atâta ușurință de către traducători diferiți, pentru că sunt ele însele o formă de traducere, sau chiar de esperanto. Poetul transpune experiențele vieții de zi cu zi în contururile lor emblematiche. Parabolele lui Sorescu pun întrebări enigmatice, oferind în același timp clarificări și răspunsuri. Ele posedă accesibilitatea universală a fabulelor, care depășesc granițele de limbă...

(Edna LONGLEY, Prefață la volumul *The Biggest Egg in the World*, Londra, 1987)

Niciodată ca la această lectură în diagonală erotică a poeziilor lui Sorescu nu mi-a fost mai evidentă trăsătura caracteristică, valoarea estetică dominantă a acestei lirici: *dezinvoltura* ei. (Dezinvoltura implică, în acest caz, familiaritate, nonșalanță ironică și abilitate de a transforma melancolia, umoarea neagră în grimasa comică.) Dezinvoltura e jucăușă, dar jocul nu e naiv. Ea înseamnă mânăuire

îndemânatică a antifrazei, a eufemismelor ironice, o întreagă regie a retoricii. Sentimente ascunse, refulate revin, purtând masca contrariului lor: grotescul pentru emoționant, burlescul pentru tragic, ironia sau umorul pentru registrul emoțiilor grave. În prefata sa la volumul lui Sorescu, Carageani observă, pe drept cuvânt, alternanța registrului „înalț” cu cel „jos”, colocvial. Umorul cu multiplele sale fețe (printre care unele ce ascund și revelează indirect amarul) umorul-amar reprezintă o estetizare a afectelor. Sorescu – după Eugen Ionescu – știe că pateticul nu trebuie neapărat recitat cu patos, că tragicul nu trebuie reprezentat cu tragic. Punând masca umoristică, el nu dizolvă gravitatea sentimentelor.

(Nicolae BALOTĂ, *Marin Sorescu, Poesie d'Amore*, traducere de G. Carageani și Gabriela Bertini, Ed. Dick Peerson, Napoli, 1987)

Forța operii lui Marin Sorescu constă din amestecul inedit de elemente, un umor negru și o inteligență profundă, o ironie ascuțită și o compasiune totală, o conștiință a absurdului și a dorințelor de neimplinit ale sufletului.

(John F. DEANE, Prefață la antologia *The youth of Don Quixote*, 1987)

La Liliaci nu putea fi (și nu a fost) citită în deceniul trecut cum este citită astăzi. Cartea a produs inițial nedumerire sau a fost, pur și simplu, contestată. S-a spus că poetul, a cărui coră părea în scădere, forțează simpatia criticii printr-un *tour de main*. Dar chiar și cei care au acceptat-o (printre care m-am numărat), au făcut-o pentru cu totul alte motive decât acelea care ne retin atenția după cincisprezece ani.

Deosebirea de poezia lirică a momentului și de poemele lui Marin Sorescu însuși era îndeajuns de mare ca să explice fenomenul. Standardele vremii (la impunerea cărora generația lui Sorescu jucase rolul principal) preindeau o poezie definită prin câteva elemente bine fixate în conștiința poeților și a cititorilor: lirism (confesiune abstractă, subiectivitate, monolog), impersonalitate, transfigurare,

fragmentarism și stil scriptic. Provenite toate din modernismul interbelic, ele constituiseră, zece ani mai devreme, o reacție salutară la poezia reportericească și epică a deceniului 6. Poeții care ilustrau noul lirism erau receptați, inconștient, în funcție de măsura în care răspundeau la aceste standarde. Ei se numeau Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Ion Alexandru, Ana Blandiana, A.E. Baconsky, Șt. Aug. Doinas, Leonid Dimov, Cezar Ivănescu, Florin Mugur sau Mircea Ciobanu. Nu stă în intenția mea să alcătuiesc un inventar, așa încât omisiunile n-au nici o semnificație. Sorescu însuși participase la acest spirit prin majoritatea culegerilor lui de după *Poeme*, în ciuda faptului că părea a nu-l lua în serios. El însă nici nu-l nega, în esență, tratându-l în felul lui burlesc sau parodic, singura diferență remarcabilă fiind, dincolo de ton, aceea că stilul poeziei lui Sorescu a fost dintru început oral, accesibil (aparent) și cotidian. Dar până și în această ultimă privință, să observăm că cel ce vorbea în poeme nu era chiar omul de pe stradă, ci intelectualul care-i mima unele expresii și, în general, familiaritatea, faonda balcanică, în abordarea marilor probleme.

La Liliaci (și faptul a ieșit în evidență de la primul volum din serie) nu mai pune preț pe nici una din aceste trăsături. Poeziile din culegere aveau un decupaj evident narativ („povestire”, psihologie, portret, dialog), erau biografiste, prozaice și realiste, tinzând la un soi de monografie poetică a satului (cum Edgar Lee Masters o făcuse pentru orașelul lui american), cu ajutorul unei oralități capabile, de data asta, să restituie vocile reale ale protagoniștilor dincolo de vocea poetului însuși. Firește, o *mise-en-scene* există și aici, un scenariu, care însă nu s-a văzut decât mult mai târziu, la capătul seriei. Exemplul din *La Liliaci* a rodit destul de repede, chiar mai înainte ca generația 80 să înceapă a aprecia programatic și fătis cam aceleași componente ale poeziei ca și Sorescu. [...]

Primul volum din *La Liliaci* s-ar fi putut intitula *Amintiri din copilărie*. Avem aici perspectiva copilului (firește, regizată de către poetul adult) asupra satului și a oamenilor lui. Copilul ia parte la jocurile vârstei (lupta cu gârșuni din scorbură), unele utile economic (făcutul pe momâile), sau cască gura la spectacolul lumii rurale, la obiceiuri, tradiții și întâmplări de tot soiul. Un aspect neconținut relevant este acela lingvistic. Numeroase expresii idiomatice

sau etimologii populare sunt marcate cu intenție ori doar menționate din amuzament. [...]

Fără a fi stereotipă, structura pieselor poate fi descrisă. În general, fiecare din ele începe (ori se termină) cu un pasaj de aparență lirică ori confesivă, ce ar fi putut figura în *Poeme* (aceiași ton familiar în tratarea unor teme serioase), după care (sau înainte de care) poetul se complace în relatarea unei întâmplări, în portretul unui personaj, într-un dialog „pe viu”, în care proza vieții zilnice se răsfață în voie...

Volumele următoare înfăptuiesc încă și mai minuțios această monografie a așezării oltene. Perspectiva mediatoare a copilului dispare aproape cu totul (putem număra pe degete excepțiile) și piesele succesive nu sunt altceva decât scurte istorisiri de întâmplări sau monologuri ale unor țărani, episoade cu alte cuvinte, din trecutul și din prezentul Bulzeștilor, începând cu războiul din '77 și terminând cu vremea cotelor obligatorii. Tablourile din Bulzești sunt pline de viață, pitorești, hazlii, tragice, etnografice și așa mai departe...

La Liliaci este, în volumele doi și trei, un folclor cult, dacă mi se îngăduie asocierea: o încercare de a reconstitui filosofia vieții țărănești, prin intermediul unor tablouri din Bulzeștii natali, în toată proaspătă și înțeleaptă ei naivitate (care e și aceea a lui Moromete), așa cum s-a născut dintr-o experiență istorică specifică și așa cum se exprimă prin gura ori gesturile unor oameni obișnuiți, trăindu-și viața de zi cu zi; în spatele tablourilor și al limbajului stă, desigur, poetul cult, marele sforar, care „selectează” și „ordonează”, cu talentul și inteligența lui artistică, deopotrivă excepționale.

(Nicolae MANOI.ESCU, *Amintiri din copilărie sau tablouri din Bulzești*, în *România literară*, nr. 7, 12 februarie 1987, p. 9)

Apă vie, apă moartă, și eu am băut și din una și din alta, ascultând Plânsul gândurilor fără ieșire.

Am citit toată culegerea cu interes, ba mai mult, cu emoție. *La Liliaci*, dimpotrivă, pune în incurcătură un „înstrăinat” ca mine. E vorba aici de o viziune atât de *neoase*, încât nu știu cum să reacționez. În plus eu sunt *boanghină*, specie blestemată și obtuză în ochii oltenilor.

Dar ce contează, când toată cartea este o demonstrație de umor, deci de vitalitate, care descumpănește cititorul pornit să împartă în paru firul sutelor de realități a căror natură nu îndrăznește să le lămurească. Cu afecțiune,

(Emil CIORAN, *Scrisoare datată*, Paris, 27 iulie 1987)

Acest profund și original poet, dramaturg, prozator, traducător liric și mesager cultural românesc în lume, acest om care este Marin Sorescu, poartă în sine un continuu paradox: se arată mereu el însuși și, totuși, mereu depozitar al unei răsunătoare surprize. Așa se prezintă și în actualul său volum de versuri: *Apă vie, apă moartă* (Scrisul românesc, 1987).

Recunoaștem într-însul un impunător tezaur de inflexiuni grave, majore, adesea cutremurătoare. Dar, pentru ceea ce aș vrea să spun mai întâi, trebuie să deslușesc în prealabil că Marin Sorescu este în actualitatea noastră poetul cu cel mai larg ecou național și internațional. Acest om – (pe bună dreptate) – a gustat din plin gloria obținând cea cunună de lauri, râvnită de toți barzii lumii. Și totuși, faptul, departe de a-l fi ametit, i-a săpat și mai adânc luciditatea. Acest poet, care a detestat totdeauna retorismul, realizează și acum cât de puțin lucru e succesul pentru valorile ce știu să se ridice deasupra convingentei.

Ba mai mult, recunoscut pe cea mai înaltă treaptă, poetul se simte suspendat în gol. O ursitoare „amară“ i-ar fi descântat:

Totul va fi urcare de trepte, / Totul va fi luare de scară.

Aceste versuri din *Scara* constituie refrenul amplificat din primele cuvinte ale poemului: *Cineva-mi lua scara*. Înălțarea îi răpește omului pârghia echilibratoare a rădăcinilor.

În fond, Marin Sorescu trăiește intens zădărnicia absurdului drum al vieții. Nicăieri nu se află exprimată atât de strâns ideea despre demența lumii, concomitentă cu amenințarea spectrului nimicirii.

Dar nu numai ideea în sine a fatalului sfârșit, ci și senzația, am spune, vie a morții apare halucinant intuită. Ne referim, de pildă, la poemul *Coborârea*, unde cu acuitate se evocă omul ce *cade greu* la pat.

Legea gravitației telurice se potentează atunci copleșitor în muribundul trup uman:

„Pământul își simte prada / Și-și concentrează asupra ta/Atracția-i colosală. // Toată gravitația lumii și-a pus ochii pe tine! Și te trage cu nevăzute funii.“

Senzația corpului *greu* acaparează întreaga materie de unde viața vrea să fugă, viața care-l săltase pe om spre a deveni mai ușor, plutind deasupra sa însăși. S-a putut desprinde de-aci o analiză existențială de-o rară intensitate.

N-am dori, totuși, ca acest aspect – evident fundamental al prezentei culegeri lirice – să blocheze chiar toată atenția noastră. Se mai cere subliniat că unele versuri esențiale cuprind o viziune, n-aș spune filosofică, ci doar perfect coincidentă cu o anumită filosofie. Acele versuri îmi amintesc de concepția unui gânditor ca Giovanni Gentile, după care ar exista pe toate planurile – metafizic, etic, estetic, pedagogic – o identitate dialectică între subiect și obiect. O atare identitate nu se mai constituie, însă, la Marin Sorescu ca rod al unei gândiri sistematice, ci al unei profunde trăiri. Este vorba de cunoscuta percepție lirică, aceea ce-și asimilează atât de plenar obiectul încât devine una cu el.

(Edgar PAPU, *O apariție lirică de excepție*, în *Ramuri*, nr. 9, 15 septembrie 1987)

Complexitatea poeziei lui Marin Sorescu ține mai ales de fondul său grav, de un dramatism esențial, căruia – din pudoare?! – poetul îi conferă o înfățișare veselă, adesea clovnescă, picantă, pitorească, relaxată, deviată cu sistem. Nu este o inaderență la tragic, nici un fatalism nepăsător, eventual reducibil la specifica formulă a hazului de necaz: e forma ultimă, aproape disperată, a rezistenței. E multă spaimă în poezia lui Marin Sorescu – spaimă de vorbele mari, spaimă de golul cuvintelor tocite, spaimă de tristețe și de resemnare, spaimă de tăcere, spaimă de singurătate, de noapte, de frig, de moarte, spaimă de spaimă. Din acest punct de vedere noua lui carte nu este mai cuminte: este mai directă, mai urgentă în rostire. *Apă vie, apă moartă*,

este volumul lui Marin Sorescu cel mai saturat de obsesia dispariției, sub a cărei presiune fardurile poetice se scorojesc și curg neputincioase.

(Mircea IORGUI.ESCU, *Altfel, dar tot Sorescu*, în *România literară*, 1987)

Distingând lirica soresciană de creația engleză contemporană, comentarii o integrează, totodată, universului cititorilor anglofoni, găsindu-i puncte comune cu tradiția poeziei britanice. De exemplu, în prefața volumului *Ranell-frames*, Roy Mac Gregor-Hastie apropie viziunea lui Marin Sorescu de aceea a lui Dylan Thomas, opinie împărtășită în *New Zealand Monthly Review* (mai, 1973) de Norman Simms, care adaugă: „Cred că în lirica lui Sorescu există, de asemenea, ecouri din Donne și poezii metafizici englezi, sesizabile în alternanța tonurilor (de la solemnitate și incantație până la tonul colocvial) și în alăturarea de imagini cosmice unor detalii concrete ale universului familiar“.

Nu credem că se poate vorbi de „ecouri“ ale poezilor metafizici englezi în lirica lui Marin Sorescu, ci de anumite similitudini, remarcate, de altfel, și de John Silkin în prefața volumului *Let's Talk about the Weather*. Lărgind domeniul de referință, John Silkin îl asociază pe Marin Sorescu tradiției britanice a *wit*-ului, care începe cu poezii metafizici ai secolului al XVII-lea și reunește creații emanând luciditate, spirit și fantezie verbală

(Gabriela DRAGNEA, *Marin Sorescu, În spațiul anglofon*, în *România literară*, 10 martie 1988)

Singur Marin Preda a mai reușit așa ceva în literatura noastră. Să creeze un univers rural, izbitor diferit de lumea lui Creangă, Slavici, Sadoveanu, Brebeanu sau Blaga, să zicem, și totuși dând impresia că e o oglindă a satului românesc sempitern, neîntrecută până acum în autenticitate. Marin Sorescu a realizat practic, în plan poetic, o operă echivalentă cu *Moromeții*. E un veritabil tur de forță, să împui o viziune foarte particulară, respectiv personală, în maniera cea mai distinctă, ca pe o imagine perfect fidelă realității.

Singularitatea lumii țărănești a lui Marin Sorescu afectează toate aspectele existenței umane. Note diferențiate foarte accentuate, de ordin social, etnic, familial, cultural, moral, caracterologic, fizionomic, intelectual, lingvistic, humoral, ne întâmpină oriunde ni se opreste privirea și rezultă din amănunte sugestive, strecurate cu o mare abilitate. [...]

Particularismul acesta pronunțat al universului din *La Liliaci* iradiază poezie, fiindcă aprinde imaginația noastră și o face să lucreze în pale rezezi. E o cale originală de a sugera lucrurile, nu nenumindu-le, și parafrazând cuvintele care cheamă prezența lor, așa cum recomanda Mallarmé, ci dimpotrivă apăsând pe un detaliu surprinzător prin concretețea lui insolită. Ceea ce răsare din platitudinea existenței curente e atât de neobișnuit la Sorescu, încât extravaganța aliajului fascinează, devine comic și misterios totodată. Poetul se dovedește a fi un maestru al grotescului, cum puțini alții de anvergura sa există în literatura noastră. Și aici e urmașul demn al lui Argezi...

(Ovid S. CROHMĂLNICEANU, *Marele show bulzeștean*, în *Ramuri*, nr. 2, 1989)

Cea mai bună poezie scrisă sub presiunea condițiilor totalitariste își păstrează forța poetică intrinsecă și după ce condițiile acelea au trecut și s-au schimbat – opera lui Marin Sorescu apare ca un caz fericit, care confirmă la timp această afirmație.

Ea te învață și te încântă dar nu în această ordine: încântarea vine mai întâi. În cazul lui Sorescu putem, de fapt, revizui o celebră apoteogmă și spune că poemele sale încep în încântare, fac o incursiune prin înțelepciune și sfârșesc în punctul inițial de pornire, complet revigorate. Ele izbutesc să opereze în registrul basmului, dar sunt basme spuse de un narator foarte sofisticat, care poate conferi veridicitate tandretei ficțiunilor sale și totuși ne convinge să-l urmăm până la concluziile cele mai sobre, inerente lor. Nu-i de mirare că-l iubește pe Breugel:

Nu știu de ce Breugel mă face să plâng./ El nu era mai bătrân decât mine./ Dar i s-a spus bătrânul./ Fiindcă pe toate le stia când a murit./ (Tablouri)

Și tabloul lui Breugel care se leagă cel mai limpede de aceste poeme este, probabil, *Jocuri de copii*: varietatea, vitalitatea, mulțimea și realitatea din el, starea lui de carnaval al dezordinii argotice și de enciclopedie de adevăruri proverbiale, toate acestea dau sens și substanță afirmației lui Sorescu „*Și eu caut să-nvăț de la el*”.

Nu că ar avea chiar atât de mult de învățat. Acest poet pare să fi fost născut atât iepure, cât și broască țestoasă și să fi aflat încă de la început despre multele lucruri care sunt viața și despre acel mare lucru care este moartea. Opera lui întrușchipează impulsurile complementare și contradictorii, atât pentru a le reduce cât și pentru a le face să prolifereze, atât pentru „*a coborî până la amănunt /Până la baza general umană*”, cât și pentru a merge împotriva atracției gravitaționale a unor cunoștințe atât de pline de greutate și a o învinge „*Prim minunea înălțării*” (*Minune*). Astfel pasivitatea amară a „*Melcului*” este doar o parte a adevărului, incomplet fără opulența și strălucirea lui *Shakespeare*. Și dificultatea de a fi, pe care o deplânge în *Coborâre*, este la antipodul minunatului joc de flăcări celebrat în *Lansare*. Acțiunea fiabilă a acestei dialectici garantează astfel, credința lui Sorescu în potentialul uman de a depăși condițiile negative, tot așa cum corectează tendința spre fatalism și apatie, etalată în momentele sale mai cinice.

Ironia este elementul în care se duc toate aceste negocieri intelectuale și spirituale. Nu ironia celui ce stă deoparte și privește fără implicare, cu o figură blazată, ci o ironie a celui inițiat și discret, genul etalat de bătrâna care, întrebată de ce toate cântecele poporului ei, eschimos, sunt atât de scurte, a răspuns: „*Cântecele noastre sunt atât de scurte pentru că noi știm atât de mult*”. Tocmai acest gen de discreție innăscută este cel care face din *Capriciu* cu mult mai mult decât un exercițiu capricios și care dă *Hotilor* și poeziei *Bocca di Leone* forța de a înregistra mici unde timide de după soc pe seismograful politic.

Nu că ironia ar fi doar o metodă de comentariu indirect despre represiune și cenzură. Ea este mult mai profundă și mai esențială, un fel de bară de echilibru intelectual, pe care poetul o folosește pentru a se menține în picioare între provocarea ciclurilor mortalității pe de o parte și, pe de alta, formele acelea perfecte pe care inteligența

cultivată le oferă și le demonstrează. Într-adevăr, ironia este atât de prezentă, încât începe să sune uneori ca un tic, nu ca o necesitate. Și totuși poeme cum ar fi *Perspectiva*, *Unde uităm*, *Prăpastie*, *Iacoon*, *Către mare*, *Ca și cum* îl vor reasigura pe orice cititor că seriozitatea și încărcătura emoțională a operei lui Sorescu nu sunt puse în pericol de iuteala tușeului său. Într-o asemenea artă umorului și elegia lucrează împreună, cu agilitate și dezmiertându-se, animând răsturnările caracteristice ale istoricilor în miniatură la fel de bine cum sforile unui păpușar animă întâmplările teatrului în miniatură.

Dar în spatele farmecului vaporos și a subversității încrunțate ale rutinei lui Sorescu există o solidaritate permanentă cu viața neglijată a cetățeanului de rând, o dorință de a rămâne la același nivel și în termeni buni cu experiența de zi cu zi și de a saluta curajul pe care-l implică menținerea identității individuale și a respectului de sine la cei mai umili dintre oameni. Mărturia neașteptat de directă din *Muzeul satului* este de aceea un mod de a ne aduce aminte că atunci când aceste scurte poeme ridică din umeri și se dau, istete, deoparte, ele nu abdică de la „*droaia de izbeliști ce-s date cărni*”: ele se află în schimb pe drumul lor spre un anume spațiu personal, unde lumea este întâlnită ca istorie, meditație, exemplu clasic, plictiseală contemporană dar întotdeauna întâlnită ca un test de rezistență, un text al acelei minunate capacități de a te înălța: *Fiindcă avem în noi! Geniul înălțimiil* *Ca peștii zburătoril Dorul aripilor adevărate*.

(Seamus HEANEY /Premiul Nobel pentru Literatură, 1995/
Introducere la volumul *Hands behind my back*,
Oberlin College Press /SUA/, 1991)

Sorescu a fost considerat un poet filosof. Toți poeții sunt puțin și astfel se vedește că marii gânditori, de la anticii greci până astăzi s-au revărsat în poezie ca în marca cea mai fericită de cunoaștere. Căci ea e cea mai bună oglindă pentru a cunoaște și a ne cunoaște, pentru a ne lepăda crusta cotidiană și a ne întoarce dezalienați la anotimpul nostru originar. Chiar el ne-o spune: „*Nu știu cine sunt și în scrișul meu încerc să mă descopăr. Mă aflu pe măsură ce crește opera mea și cu cât știu mai mult cu atât mai tare mă neliniștesc totul*”.

Dar pe lângă filosof e un poet umanist și „ecologic”, fiindcă ne restituie nu doar umanitatea, ci și ceea ce omul a iubit mereu în păcatul lui capital de orgoliu și trufie: să stăpânească natura. [...] Dacă există ceva care să ne poată salva în clipele acestea întunecate e poezia, prin care îl putem vedea pe celălalt, pe cel diferit, pe cel altfel pe dinafară dar și pe dinăuntru.

Și nimeni nu izbutește mai bine decât acest poet, care descoperă în simpla experiență cotidiană toate misterele omenești, ale istoriei și ale universului, cu meșteșugul firesc al olarului și cu infinitesimalul ceasornicarului. Ce miraculoasă mânăuire a paralelismelor, a simetriilor, a asemănarilor din cele diferite. Cum ne descoperă privirea dintâi, aceea a omului din trib, cum spunea despre marii poeți compatriotul său Mircea Eliade. Ce originalitate enormă cuprind aceste delicate capsule lirice în care stau închise toate misterele, spaimele și cerbicia nedemolită a vieții.

Până la urmă, acest poet ne învață, o dată mai mult, că marea artă trece dincolo de frumusețe, de pura voluptate estetică, și răzbate în antropologie, în psihologie, în rațiunile ultime ale existenței noastre. Dar mai ales cred cu tărie că orice artă cu adevărat mare, precum arta lui Sorescu, este semnificativă, transcendentă și stimulantă printr-un conținut etic special care ne ajută să trăim și să conviețuim, indivizi și popoare.

(Jaime VALDIVIESCO, *Privire filosofică*, în *Natiunea* /Chile/, 23 noiembrie, 1995)

Curajul cu care și-a acceptat moartea este uimitor pentru un om de la care ne-am fi așteptat să se joace cu ea ca Ivan Turbincă, s-o păcălească și s-o amâne. Am citit de câteva ori *Scară la cer* până să înțeleg ce era șocant în această poezie, atât de soresciană, în definitiv: poetul își privește în ochi propria moarte. De data aceasta, cel care moare este chiar el, nu mai încapă loc de glumă, nu mai e timp pentru nici o deghizare și pentru nici un rol: *Un fir de păianjen, / Atârână de tavan, / Exact deasupra patului meu... / În fiecare zi observ / Cum se lasă tot mai jos, / Mi se trîmbe și / Scara la cer – zic.*

Mi se aruncă de sus. / Deși am slăbit îngrozitor de mult / Sunt doar fantoma celui care am fost / Mă gândesc că trupul meu / Este totuși prea greu / Pentru scara asta delicată! – Susflete, ia-o tu înainte. / Păș! Păș!

Mereu imprevizibil, Marin Sorescu iese din scenă parcă împăcat cu sine, calm, detașat, fără sfâșiere. Dacă absența patetismului îi era de la început caracteristică poetului, n-am cum să spun același lucru despre religiozitatea saivă a versurilor lui din urmă. Omul, ca și poetul, este o enigmă. Crezi că l-ai cunoscut pe cel dintâi. L-ai citit de zeci de ori pe cel de al doilea. Ca să constăți că nu știi nimic, nici despre unul, nici despre altul.

Moartea lui Marin Sorescu mă aruncă în perplexitate. Și *mă doare*. Ce timpuri aspre, nemiloase, în care poeții ne mor unul după altul!

(Nicolae MANOLESCU, *Ne mor poeții*, în *România literară*, 18–24 decembrie 1996)

Ca om social, ca om public, Marin Sorescu s-a comportat contradictoriu, stârbind prin aceasta nedumeriri. Era prudent, prefera să vâslească în ape liniștite, grijuliu față de autorități, părea chiar intimidat de ele, inhibat, manifestându-se astfel lungi perioade, până ce, deodată, o lua razna, comițând gesturi șocante de rebeliune, stârmitoare de mare vâlvă tocmai pentru că veneau de la unul ca el, reputat prin cumintenie, prin „înțelepciune”. Astfel au fost campaniile lui din *Ramuri*, după ce s-a instalat bine în șa ca redactor-șef, purtate în anii '70, împotriva unor scriitori „intangibili” pentru că erau bine cotați politic, pe care îi desființează literar. Acțiunea aceasta a culminat cu dezvăluirea de către Sorescu a scandalosului plagiat al lui Eugen Barbu. A te lega în acea epocă de Barbu, care teroriza scriitorimea română de sub scutul Securității și asmutit de Partid, nu era la îndemâna oricui, însă „cumintele” Sorescu a îndrăznit să o facă, raliind inițiativei sale și pe alții. Apoi s-a repliat, s-a domolit, mai ales din momentul în care a început să fie șantajat cu participarea sa la afacerea tulbure a „transcendentalilor”. Deveni maleabil, iarăși prudent, iarăși cuminte, reușind să stingă, încet-încet, supărarea oficială și mâniile multilor confrăți despre care spusese neplăcute adevăruri sau îi ridiculizase.

S-a tot făcut caz de egoismul lui Sorescu, de avariția lui și de arghirofilie. Oameni ce i-au fost apropiați pot însă mărturisi despre actele lui de generozitate discretă. Era milos dar ținea să nu se știe, lăsând să circule despre sine imaginea indiferenței față de necazurile altora. Nu-i exclus să fi fost și aici un calcul. Poate că nu voia să se audă că este în măsură să facă bine, că este, material, un om înlesnit. Oricum, legenda egoismului său trebuie corijată. Egoismul absolut nu ajută pe nimeni, nu dă nimic nimănui, avarul nu lasă un bănuț să-i scape printre degete. Că nu a fost astfel, cei ce l-au cunoscut știu prea bine. De neînțeles este comportarea sa de după 1990. Prudentul, calculatul, reticentul Sorescu miză totul, fără să pregete, pe cartea unui militantism „apolitic“ ce retrezi, înțețindu-le, vechi acuzații, în cel-priveste, de oportunism și carierism, întărîte mai ales după acceptarea nefericitului ministeriat al culturii, care numai ponoase i-a adus. A avut de suportat multe atacuri, a nemulțumit, ca ministru, pe toată lumea, amici și inamici, cum ar fi trebuit să se aștepte, i s-a azvârlit în față învinuirea de tranzacționism și de labilitate morală, de lipsă de verticalitate. Până ce îl lovi, năpraznic, necrățatoarea boală a cărei înfruntare bărbătească, eroică îl descoperi tuturor ca om puternic și brav.

În poezie Marin Sorescu a început prin lansarea unor aparent benigne atacuri la adresa retoricii clasice, procedând prin parodie, prin apel la jocul persiflator de cuvinte, prin adoptarea oralismelor străzii, a jargonului popular continuând, în spirit dezinvolt, acțiunea destruc-turantă a postavangardei (Geo Dumitrescu, Tonegaru), lăsând totuși, ca și aceștia, să se întrezărească, dincolo de ceea ce părea în poezie amuzament ușor, exercițiu ludic, o undă de tragism. Aluziile la moarte, chiar dacă glumete, strecurau în acele poezii o neliniște, o tulburare, un vag sentiment angoasant. În *Moartea ceasului*, în *Tineretea lui Don Quijote* și chiar în *La Liliaci*, cu tot pitorescul localist de acolo, puteau fi detectate filoanele tragice ale unei lirici de înșelătoare grațuitate și exuberantă.

În *Puntea* nu mai poate fi vorba de „filoane“, ci de tragismul integral al unei viziuni ce răsrânge condiția omului îmbrățișat de moarte: peste o zi, peste două, știe *precis* că va muri. Enuunțurile sale ultime, ne avertizează, „ar aduce cu poezia / Dacă n-ar fi atât de disperat de adevărate“.

Cum altfel decât amară putea fi tonalitatea acestor elegii, venind de la cineva ce știe că „Nu mi-e rău ca să-mi fie bine./ Mi-e rău ca să-mi fie și mai rău“ (*Durere pură*).

Și totuși umorul, umorul trist sorescian, cum de fapt totdeauna fusese, n-a fost alungat, anulat de teribila așteptare a morții și, precum odinioară, poetul mai poate să râdă, mai poate să glumească pe seama trecerii sale „dincolo“: „*Multe defecte / Va trebui să-mi corectez/ Acolo, dincolo.// În primul rând, / Problema longevității / Să nu mai contrazic statisticile./ Cu speranța de viață la naștere*“. [...]

Nota definitorie a impresionanței cărți o dau totuși confesiunea simplă, șoptită, umana, prea umana mărturisire, găuită, a fricii de a rămâne singur, după ce „*lumea care suferă pentru mine*“ a plecat, neuitând, desigur, înainte, să-i ureze bolnavului „curaj!“. El va încerca după aceea să doarmă „*cu ochii deschiși / De spuimă să nu fu luat prin surprindere*“. Este o sfiită resemnare în ultimele mesaje, în ultimele rugi ale poetului și un tandru apel la gingașie și blândete adresat ființei care va fi de față „atunci“: „*Te rog să-mi închizi ușor! Pleoapele atunci./ Ce-a fost de văzut am văzut! / Să tragi cu grijă aceste obloane finel Peste ochii mei oboșiți*“. Asemenea „vărului Shakespeare“, Sorescu s-a dus să moară puțin: „*Mă întorc cu fața spre perete / Și le spun prietenilor îndurerați: / „Mă întorc repede*“.

Puntea – un impresionant document omenesc și poetic.

(Gabriel DIMISIANU, *Scufundări în durere pură*, în *România literară*, 1996)

Jurnal cutremurător al ultimelor 40 de zile ale poetului împins de o forță necunoscută pe o „*punte primejdioasă*“ – „*Pe care eu n-am cerut s-o trec*“, precizează el ca într-un proces-verbal al unui fapt divers și totuși atât de înfricoșător de singular: „*Mă balansez pe ceva foarte subred / Un fel de punte primejdioasă./ Străbătută de spasmele / Unui teribil vârtej! / O punte între nimic și nimic! / Pe care eu n-am cerut s-o trec.// Niciodată n-am făcut / Atâtea gesturi dezordonate, Semănând a rugă, amenințare, disperare...*“, volumul intitulat tocmai *Puntea* evocă teme și motive obligatorii pentru situația și starea omului căzut în cursa sfârșitului inevitabil nu la modul general-obștesc, ci la cel concret-individual:

de elev scos (tocmai el, a nume el!) la tabla neagră a morții, de ostaș („răcan“) silît să strige la apel prezent!, de cetățean citat printr-o somație, la un termen ulimativ: relația cu Dumnezeu, relația viață/moarte, trup/sufer, cerul cu păsările și îngerii lui, plecarea, *dusul* arghezian, despărțirea (de cărti, de sine însuși), suferința, neputința, marea singurătate... I.a început, la începutul bolii Dumnezeu mai e *ironic* invitat să se alătore poetului suferind, să vină și *el* să-l plângă de milă: „*Strângeți-vă în jurul meu, prieteni, / Vino, Doamne, și Tu și plânge-mi de milă. / O să-mi faci bine hohotul vostru, / Aduce a viață*“. Însă repede, foarte repede, făcându-se mic, bolnavul Îl roagă să-l ia de mână și să fugă, împreună, „din lume“. Raporturile cu Dumnezeu ale lui Sorescu, care pare convins de „*absurditatea Atât a existenței cât și a inexistenței lui*“, sunt complexe: El stă cu spatele la noi, are „*inimă tare*“: „*Mă gândesc ce inimă tare! Trebuie să uibă și Dumnezeu. / Dacă poate vedea atâta durere...*“, e lipsit uneori de *fair-play*: „*Nu-i sportiv, Doamne. / Să dobori calul / În momentul / Când sare peste obstacol*“; pe măsura apropierii de moarte a poetului, versurile despre Dumnezeu își pierd virulența critică: „*I.a marea spovedaniel Care mă așteaptă! / O să spun asta: // Doamne, / Am trăit și eu / Printre făpturile tale. / Am făcut rău?*“ pentru a se transforma în cele din urmă în rugăciuni...

(Valeriu CRISTEA, *Ultimele*, în *Caiete critice*, 1997)

Poate niciodată până acum, în scurta mea „carieră“ de critic literar, n-am resimțit mai acut, după citirea unei cărți, *limitele* propriiei profesii. *Puntea*, ultimul volum de versuri al lui Marin Sorescu, a zdruncinat, oarecum, în mine, convingerea fermă că interpretarea critică este cu totul *altceva* decât ceea ce „*răuvoitorii*“ (sau ignoranții) o consideră a fi: o verigă intermediară, absolut de prisos, între scriitorii și cititorii lor. Pentru a mă „*consola*“, cât de cât, mi-am spus că această revelație a inutilității criticii literare survine destul de rar – și atunci, în acele momente, nu poți fi decât fericit că se întâmplă așa: întrucât e indiciul cel mai sigur că ai întâlnit în fine *capodopera*.

În ciuda credinței că, într-un astfel de caz, orice comentariu e aproape superfluu, să-mi fac, totuși datoria de *critic*! „*Tutorul celor care suferă*“, motto-ul volumului *Puntea* scris cu o mână, ea însăși,

suferindă, fixează de la bun început „*publicul*“ ce trebuie să asiste, cutremurat, la cumplit-poticnitul mers al *zeului muribund* (adică al Poetului grav bolnav) pe „*scândura șubredă*“, puntea dintre pământ și cer. Cel mai atent „*spectator*“ al tragediei este chiar bolnavul care o trăiește, care se scaldă, zilnic, într-o „*esență de tortură și chin*“. Suflul și spiritul nu pot decât să constate, înfricoșate, degradarea cărnii – într-un trup înfățișat ca un „*teren de luptă*“ a vieții cu moartea: „*Strivit între logica misterioasă! A vieții! Și logica misterioasă a morții! Sunt terenul de luptă. / Au rămas din minel Doar ochii. / Să vadă și să se îngrozească*“. (*Spectator*). *Spectator implicat* al propriei alunecări înspre „*peștera fără sfârșit a nopții*“, bolnavul pare un Sisif condamnat la chinul perpetuu – fiind, deocamdata, doar un „*răcan în ale durerii*“ (memorabilă formulă!): „*Pentru tine n-a sunat încă goarna. / Treci în front, soldat, și cântă. / Cântă viața. / Mai ai de mărșăluit prin ea, / Răcanule în ale durerii*.“ (*Stingere vocală*).

Dincolo de groaznicele chinuri prin care îi este dat să treacă omului „*de sânge și carne*“, parcă mai teribilă e *degradarea* „*statutului*“ de zeitate omnipotentă de care se bucura, până acum, Poetul. Lucrurile, obiectele din universul său de influență și determinare care, până nu de mult, „*veneau bucuroase*“ și supuse spre Stăpânul lor absolut, ca spre un „*magnet extraordinar*“, par, acum, a se revolta, a nu se mai supune dorințelor zeului bolnav, ce contemplă cu nesfârșită tristețe noul peisaj domestic (din ce în ce mai puțin domestic): „*Am schimbat condeiul pe un toiag. / Mă împiedic și lucrurile din casă! Toate au devenit agresive! Și mă agată*“. (*Mosi strămoși*). Drama e cu atât mai mare, dat fiind faptul că în universul liric al lui Marin Sorescu se evidențiază pregnant (ca și la Argehi, în faza sa „*blândă*“, a „*regelui-gospodar*“ scaldând într-o mare de iubire pe „*supușii*“ nenumărați din regatul Mărțișorului) o anumită structură de *pater a Poetului*. De aici, marea sa dragoste pentru micile vietăți – în general, pentru toți reprezentanții, oricât de umili, ai *lumii necuvântătoare*. Dacă într-un volum precedent, *Iulu și Gulu-Gulu* (de „*versuri pentru copii*“), mișunau, efectiv, toți acești supuși – de la pitigoii la mână, de la iepuraș la dropie, de la câinele Smochină la șoarece, vererită și râme(!)... –, în *Puntea* numai câinele credincios și copacii „*solidari*“ par a nu-l fi uitat pe Demiurgul grav bolnav: „*A trecut pe lângă câine, / Fără să stea de vorbă cu el, / Iar acesta s-a mirat, apoi s-a liniștit!*“

„Inseamnă că nu se duce prea departe./ Vine îndată”. (*Dusul*); „Mestecenii îmi trimit răvașel / Curaj, uită porcăria asta./ Intră-ți în mână./ Fii tu, lucrează!! Și dacă ai nevoie de hârtie de scris/ Îți dăm noi din coaja noastră/ Albă și moale./ E mai bună decât papirusul/ Și, dacă nu poți veni s-o iei,/ Scrie pe noi, de la distanță, pe fereastră./ Vom păstra totul în biblioteca noastră vie” (*Mestecenii*).

Nimic nu-l poate salva, însă, pe omul care suferă din ce în ce mai mult („Nu mi-e rău ca să-mi fie bine./ Mi-e rău ca să-mi fie și mai rău”), dar care nu cere, pentru aceasta, „socoteală” Divinității. Dimpotrivă, el se roagă fierbinte pentru o „pierdere”, o dispărire a sa în uriașa forță a Dumnezeuirii [...] (*Rugăciune*).

O dată cu acest poem extraordinar, intrăm inevitabil în „zona” citatului extensiv. Din excepționala suită de *poeme ale zeului muribund* ce formează *Puntea* lui Marin Sorescu, cel puțin șapte pot fi considerate – cântărind atent termenii – niște *capodopere*. Din considerente de spațiu, nu le vom reproduce pe toate (*Coșciug fricos*, *Pe front* și *Gazdă de iad* fiind mai lungi), dar cele patru poezii-bijuterii care urmează [*Durere pură*, *Ascită*, *Singurătate*, *Scară la cer*] (făcând „de rușine” orice analiză critică) dau măsura întregii forțe a Poetului-Demiurg, [...]

La drept vorbind, unicul comentariu critic pe marginea unor asemenea poeme ar trebui să se reducă la un (urias) semn de exclamare admirativă.

ie iulie 1997

(Daniel CRISTEA-ENACHE. *Marin Sorescu.*

Poemele zeului muribund, în *Concert de deschidere*,

București, Ed. Fundației Culturale Române, 1997, p. 44-47)

Puntea este o carte a morții, cum îi și spune într-un poem Marin Sorescu, o carte scrisă de un Iov care are curajul să-și numere bucele și zgaibele care i-au năpădit trupul. Spiritul, singur în „nevointa” lui, dialoghează cu Dumnezeu și dialoghează, mai des, cu sine în legătură cu încercarea prin care trece. Încercare, încă o dată, imposibilă, venită, deodată, nu se știe de unde, ca o ispașire nedreaptă. Poetul pune toate nelinești în scurte poeme aritmetice ca niște

suspine întrerupte de reflecții despre existență și inexistență. Nu par a fi lucrate à mort, cum sunt de regulă poemele lui Sorescu, în ciuda libertății și fragmentarismului lor programatic, sunt doar niște notații neîncheiate, grăbite, concentrate în jurul unei teme copleșitoare care vine și revine.

Tema este, evident, moartea. *Puntea* este, în felul ei, *marea trecere* a lui Sorescu. Nu o trecere cosmică, nu o pregătire pentru contopirea în marele univers, ci doar o încercare de a gândi propria dispariție existențială. Deși pare o pură frivolitate, trebuie să spun că Marin Sorescu a reușit și în această imposibilă ipostază. Și-a stăpânit teama, poemele sunt extraordinar de profunde, deși autorul nu se gândește deloc la literatură când le gândește. *Le gândește, repet, nu le scrie*, majoritatea fiind (după cum ne asigură soția poetului, doamna Virginia Sorescu) dictate. Sau ca să respectăm integral adevărul, *poemele sunt scrise în gând*, cu „cuvinte strivite / nenorocite, care-mi dau o nesfârșită milă”. Așa strivite, nenorocite, miloase, cuvintele sunt, cu toate acestea, bine găsite și fac în așa fel încât poemele să fie memorabile. [...]

Marin Sorescu dezvăluie în *Puntea* o altă față a lui, aceea de poet metafizic și, putem spune, poet religios. O formulă care nu se potrivește cu o operă reputată pentru imaginația ei ironică. Cine a citit bine poemele vechi și piesele de teatru ale lui Sorescu și-a dat însă seama că, dincolo de poetul ironic și fantezist sau de autorul dramelor parabolice, există un scriitor cu acces la marile teme. *Paradisul* este o piesă metafizică, adică o meditație profundă despre istorie, destin și moarte. Sentimentul transcendenței coboară într-o parabolă tragică în care, sub forme înveselitoare, se revelează destinul individului.

Puntea reia în chip mai direct aceste teme în niște poeme înfiorate și pure ca niște rugăciuni în anticamera morții. O invocare, întâi, a soarelui, simbol al vieții, de a veni la capătul bolnavului (*Cineva*), o altă invocare a cerului, pentru a-i da o fărâșă din energia lui, în fine, o rugă sfâșietoare către Dumnezeu și prieteni pentru a-l ocroti cu mila lor. Ezitant, pierdut până acum în mici reflecții generale, poemul pătrunde brutal în inima suferinței și atacă pe față tema morții: „Strângeți-vă în jurul meu, prieteni./ Vino, Doamne, și Tu și plânge-mi de milă. / O să-mi faci bine hobotul vostru./ Aduce a viață. // Cineva

taie cu o foarfecă Drumurile mele. / Le peticește în batjocură! Și le aruncă la câini”.

Tema este reluată apoi sub diverse forme și asociată cu un număr de imagini în jurul cărora geniul lui Sorescu, ineputabil chiar în această situație limită, țese o pânză subțire din două fire fragile: spaima și speranța. Firul speranței se rupe des, spaima se îngroașă și câștigă teren. Ființa s-a instalat în starea de boală, o stare de nestare. O singurătate populată de un coșmar fără capăt. O trecere, repet, pe o punte lungă și subredă deasupra unui teribil vârtej. Prometeu, Iov, mitul mioritic, miul alungării din paradis, ieșirea printr-o crăpătură a timpului, tema trupului care se topește, tema argehiziană a plecării de acasă, în fine, ideea fatalității oarbe și sălbatice, toate sunt rostite în versuri sublime prin tragedia pe care o exprimă și sfâșietoare prin sinceritatea lor. Numai Argezi în *Psalmi* a mai coborât atât de adânc în interiorul ființei care suferă. Cu deosebire, importantă, că la Argezi perfecțiunea artei abstractizează neliniștea spiritului, în timp ce, aici, poemul este o simplă rugă gânditoare pe pragul deznădejzii existențiale. [...]

(Eugen SIMION, *Fragmente critice*, Fundația Scrișul Românesc, 1998, p. 199–200)

O producție poetică acoperind mai bine de două decenii cum este aceasta presupune, desigur, vârste și înfățișări diverse. Stadiile nu sunt niciodată exclusive ci inclusive. În aparență, Marin Sorescu se schimbă la față, dar, în fond, nu-și renegă chipurile vechi ci le păstrează sub măștile de ultimă oră. Lucru aproape firesc la un poet-dramaturg, a cărei poezie se resimte de proximitatea teatrului și invers. De altfel, conform unei practici curente, fragmente de poem sau poeme întregi se regăsesc grefate în textele dramatice; asta în timp ce poezia, la rândul ei, are o poiză de anecdotic și de „reprezentabil”, în pofida filonului liric profund.

Sorescu are aptitudinea aparte de a pune degetul pe rănile perene ale poeziei. El trece în revistă aspectele grave și totodată pe cele banale, umile ale existenței. Candoarea genuină afișată de poet este o capcană pentru neavizați. Asupra fiecărei aserțiuni emisă de el, planează

tensiuni neliniștitoare. Când nu te aștepti, sub fiecare vers se deschide câte o trapă a interogațiilor demistificante. Avem de-a face cu o poezie intonată în registru dublu. Se comentează simultan *Realul* și *Realitatea poeziei*. Dincolo de imaginea epidermică a lumii, se aduce în instanță o întreagă tradiție a mitologiei culturale, care și-a lăsat amprenta de-a lungul timpului asupra vieții. De aici decurge caracterul paradoxal – șocant pentru simțul comun – al acestui univers liric contradictoriu, impregnat de o ironie, uneori cu iz frondeur...

Oricât de variate, poemele lui Marin Sorescu se nutresc din obsesii constante. Și invers, oricât de omogene ele îngăduie modulații surprinzătoare.

(Monica SPIRIDON, *Marin Sorescu și rănile perene ale poeziei*, în *Paradigma*, nr. 1 1998, p. 8)

Marin Sorescu este, după părerea mea, și cred că sunt cel care a spus asta prima oară, un geniu. Literatura lui a fost salvatoare pentru spiritualitatea românească în vremuri grele. El se înscrie într-o constelație extraordinară de valori care, așa cum spunea foarte bine aici admirabilul și egalul cu sine critic literar Valeriu Cristea, nu numai că nu a confirmat societatea totalitară, dar a contestat-o în permanență.

L-am iubit pe Marin Sorescu și sunt bucuros că faptul îmi este recunoscut, încet-încet. [...] Sunt mândru că m-am bătut pentru cauza colegilor mei și pentru libertatea lor, atunci când ei au avut nevoie de un altul care să o facă, pentru că fiecare dintre noi e neputincios în fața propriului destin.

Marin Sorescu n-a fost un descărcător social. Dar ceea ce a făcut el este de neestimat pentru noi toți. Marin Sorescu, fără ca noi să ne dăm seama la timp, a schimbat registrul literaturii române...

Marin Sorescu a creat o nouă mitologie română. Pentru Marin Sorescu, prima iluminare a fost limba română. El n-a fost un parodist, aici îl contrazic pe cel care l-a numit un sublim parodist. Nu, parodiști au fost ceilalți. El a restabilit normalitatea în cultura română. El a dezbrăcat, ca și Caragiale, de derizoriu și de mizerabil, spiritul limbii. De aceea, pentru Marin Sorescu cultura a reprezentat întâi efectul talentului lui asupra limbii române.

Am simțit, în anii maturității lui Marin Sorescu, că, dintr-o dată, cu colegul nostru de la „Cenaclul Labiș“ [...] s-a întâmplat ceva care m-a tulburat: pe măsură ce trecea timpul, Marin Sorescu se muta tot mai lângă Eugen Ionescu, Emil Cioran, Mircea Eliade. Întindeam bratele după el în zadar. El este, fără îndoială, clasicul acestui moment de spirit național.

(Adrian PĂUNESCU, *Evocare „Marin Sorescu“*, în *Republica*, 8 martie 1999)

Când mă gândesc la Marin Sorescu, îi văd ochii pe jumătate veseli, pe jumătate triști; îi văd mustața pe de o parte foarte chic, pe de cealaltă – demodată; văd un rustic la fel de bătrân ca și Hesiod și un poet internațional modern ca și Auden; apoi mă gândesc la povestea despre bătrânul eschimos și la răspunsul pe care el l-a dat atunci când colecționarul de folclor l-a întrebat: „De ce la voi poveștile despre oameni sunt atât de scurte?“ A răspuns: „Motivul pentru care ele sunt atât de scurte este pentru că noi știm atât de multe“. Am fost foarte tulburat citind poemele pe care Marin le-a scris pe patul de moarte. Opera lui Sorescu reafirmă edictul artistic proclamat de W.B. Yeats (și calitatea traducerii o confirmă): Când cortina a căzut, lui nu i-au dat lacrimile. El nu și-a „întrerupt rânduiri pentru a se tângui“, ci a perseverat să scrie, așa cum îl deprinsese vocația sa pe care nu a trădat-o.

Este aici curaj și bucurie, copilărie și învățare. Cartea îl contrazice pe Sf. Paul: Sorescu nu a pus deoparte obiectele copilăriei când a atins maturitatea și acesta e secretul autorității sale ca poet. Dar ceea ce ne doare pe noi, cititorii, și ceea ce l-a rănit pe el adânc, pe măsură ce viața sa se apropia de sfârșit, este conștiința faptului că perfecțiunea operei sale nu era posibilă în acest caz fără „perfecțiunea“ vieții, în sensul original al cuvântului, și anume acela de a împlini ceva.

(Seamus HEANEY, *Cuvânt înainte la Dánta Deireadh Saoil*, Editura Coiscéim, Irlanda, 2000)

Multe poezii din anii '80 trimt cu adresă precisă la calvarul trăit de români sub Ceaușescu, mai ales în faza ultimă, convulsivă, a

regimului său, poezii care, fiind astfel, nu puteau aspira să fie atunci publicate. Sorescu le-a scris pentru a le scrie, închizându-le apoi în mapele lui secrete, și așa voluminoase, apte să-i asigure în postumitate, după cum se poate vedea, o a doua prodigioasă carieră poetică. Sunt poezii pe care le-ar fi putut tipări după 1990, ca mărturii ale unei disidențe reale de sertat, cum a făcut de altfel cu un alt grup de texte, cu acele *Poezii alese de cenzură*, din 1991. Deși, sub aspectul subversivității, erau mai „tari“ decât cele pe care le „alesese“ cenzura, Sorescu nu a făcut caz de ele, din motive pe care nu le știm.

În ele, într-adevăr, referirile la vremea de *scrinteală* (de nebunie, de coșmar) sunt numeroase și inechivoce, configurând prin însumare, imaginarea unui univers calamitat, lovit de un blestem care pustiește totul și zădărnicește rodirea: „*Și nu vă sare grâul pus de probal Pe o polișă, în străchini mici, de lut. / E-o secetă cumplită și, în sobă, / Prigoana gerului a început. // Sfântul Andrei se zice-i cap de iarnă! Și ghicitor în vreme Sfântu-Andrei! Eu îl vedeam c-o pâlnie cum toarnă / În grâu mister și-n boabele de mei. // Dar iată supărat și-a întors privirea! Și globu-o să se-nvârtă fără rod / Și gura n-o să-și aște mântuirea / Nici pânteceu' n-o zămislă norod. // Si vom certa cu morți pământul sterp / Căci va seca și măduva din verb*“.

Aici proiecția este aluziv-simbolică dar în alte părți dobândește concretețe, vizând fără dubiu nefasta epocă în aspectele ei cele mai notorii și mai detestabile: frigul din case („*Îngheață sabia în teacă / Și iar e Popul Nord sub pat / Și dormi cu fierul de călcat / Să te mai încălzești oleacă*“; „*E flacăra îngrozitor de mică, / Și nici măcar nu-i flacăra, -i scânteie. / Și la scânteie-a fierbe o ulcică / E-un vis prea minunat pentru-o femeie*“; „*Se sudează mâna pe mânășă / Geru-n vârtej produce flama / Vântul care mătură sub ușă*“; „*Calorifer pompat cu ger / Dormim cu capul pe un sloi*“); dărâmarea bisericilor („*Pe luciul apei nu mai facem cercuri / Nici Sfânta Vineri, nici Sfânta Miercuri, / Căci cercurile se spârgeau de turlă, / Foste biserici începeau să urle*“); distrugerea satelor, nimicirea țăranilor („*Cuvântul sat din titluri să dispară / Așijderea cuvintele țăranii Pământ, durere, pâine, lacrimi, moară, / Moșe, vite, oi, mânzați, cârlani*“); supravegherea oamenilor. [...]

Vorbeste aici un privilegiat, un răsfățat al regimului comunist, un pontif al lumii de ieri, cum îl consideră unii critici maximaliști, a săi și ai lui Marin Preda sau Nichita Stănescu, judecați la fel? Sau vorbeste,

dimpotrivă, *individul comun* trăitor în acel orizont sumbru, insul agresat și terorizat, umilit în toate felurile, capabil totuși de revolte și ricanări, cum este Marin Sorescu în aceste poezii rămase necunoscute? Poezii hărăzite sertarului, ce e drept, dar și ele mărturisind despre o atitudine, despre un mod de a reacționa față de totalitarism.

(Gabriel DIMISIANU, *O față nevăzută*, în *Ramuri*, nr. 2-3, februarie-martie 2001)

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR DUPĂ TITLU

- A**
- A bătut clopotul – II, 56
 A bea gaz – II, 551
 Abis – I, 566
 Abstracțiuni – I, 704
 Absurd – I, 371
 Acasă – II, 1443
 A cânta dintr-un arc – I, 1499
 Acea picătură – I, 1121
 Această geometrie... – II, 1138
 Această stare – II, 1240
 Aceeși nostalgje – I, 606
 * * * [Acesta e deci] – II, 1038
 Act de prezență – II, 149
 Actorii – I, 369
 Acrul – II, 593
 Acum, acum – II, 1230
 Adam – I, 307
 Adaos la delir – I, 1421
 Addenda – II, 1054
 * * * [Adevărul iese la lumină] – I, 995
 Adiacente – I, 1230
 Adjuvantul – II, 1334
 Adorm... – I, 1181
 Aducătorul de ofrande – II, 1141
 Aedul – I, 1232
 Aeroport – II, 1293
- Afacere, cu nisip – II, 1239
 A fost o zi – I, 487
 Agamemnon își pune masca – II, 1134
 Ah, puntea... – I, 1337
 Ah, unde-a fost Cartagina... – I, 1403
 Ah, vrăjitoarele... – I, 1398
 Aici – I, 1382
 Ajunul nopții – I, 1380
 Alarma, regimente! – II, 804
 Alb – I, 1136
 Albastru viril – II, 1085
 Alb de Tg. Jiu – II, 1223
 Albicioasa – I, 722
 Alchimie – I, 380
 Aldămașuf – II, 814
 Ale ieșirii sufletului. Sărindarul
 țărâni – II, 795
 Alerg – II, 1448
 Alergătorul – I, 355
 Alfabetul – I, 274
 Alibi – I, 1324
 Alimerele – II, 911
 Aliniat – I, 1373
 Altă culoare – I, 819
 Altă schiță pentru „Iona” – I, 1088

- Alcă stampă – I, 1396
 Al rău... – II, 1508
 Alte dimensiuni – I, 423
 Alt registru – II, 1326
 Alunecarea de castane – I, 732
 A mai plouat... – I, 1143
 * * * [Am ajuns...] – II, 1049
 Am atins incredibilul... – I, 1611
 A mânca un ardei gras – II, 1380
 Ambacu – II, 362
 Amenințarea prunilor – II, 365
 Am fost spontan până mai
 adineaori – I, 602
 Am închis citatul – I, 1479
 Am legat... – I, 90
 Amnezie – II, 1155
 Amoi – II, 211
 Amprentă de nas – II, 672
 Am răcit azi-moarte – II, 1356
 Am vrut să mă schimb – I, 1035
 Am zărit lumină... – I, 79
 Amețea – I, 584
 Amiază – I, 1116
 Amintire – I, 1267
 Animal ciudat – I, 240
 Anotimp amânat – I, 1053
 Anticarul – I, 265
 Antiseismică – I, 1561
 Apa asta – I, 190
 Apariția – I, 501
 Apariție bruscă – I, 1165
 Apă vie, apă moartă – I, 1036
 Aproape – I, 665
 Aproape pantomima – II, 990
 Apropii stelele – I, 304
 Apus nr. 15 – I, 909
 Apus nr. 21 – I, 812
 * * * [Arăt atât de îngrozitor] –
 II, 976
 Arcadă – I, 326
 Ardealul, starea mea de spirit –
 I, 1442
 Ardem etape – I, 806
 A regula prin curte – II, 934
 Arheologie – I, 1142
 Arinul – I, 1126
 Aristotel – I, 1002
 Artă poetică – II, 1454
 Ascită – I, 966
 * * * [Ascult ce zice lumea] –
 I, 561
 Astfel – I, 495
 Așa cum... – I, 1378
 Așa se întâmplă – I, 884
 Așa tihnit – II, 1424
 Așteaptă toți – I, 1424
 Așteptare (*Aștept să-mi vină ideile
 de la capătul lumii*) – I, 793
 Așteptare (*Cică lucrurile mai trec
 o dată*) – I, 928
 Așteptând să fiarbă fasolea –
 I, 1273
 Aștepti efectul – I, 1446
 Atavism – I, 171
 Atavisme – I, 417
 Atât de frumoasă – I, 1581
 Atlantida – I, 258
 Atlas sentimental – I, 1200
 A trimis vorbă – II, 327
 Atunci – II, 1025

- Ața de iță – II, 555
 Au! Au! – I, 1070
 Aud... – I, 1096
 Austeritate – II, 1440
 Autocenzură – I, 936
 Autorul – II, 983
 Avocatul – II, 443
 Țăla – II, 661

B
 Baba – II, 35
 Baba Nițu – II, 844
 Babilon – II, 1521
 Baja California – I, 1260
 Baladă (*Când îndrăgostiții au luat
 peste tot foc*) – I, 331
 Baladă (*Nae Noatinul mergea la
 oras*) – II, 810
 Baladă (*O talangă de la oi*) –
 I, 1098
 Baladă a magistrului Villon –
 I, 32
 Balans (*Greu aduci o rază de
 soare*) – II, 1517
 Balans (*Nici n-a apus bine soarele*)
 – I, 925
 Balaurul – II, 1033
 Balta – I, 1587
 Balta dracului – I, 1079
 Barcă – I, 1149
 Bate-Vânt – I, 1187
 Bărăgan – I, 614
 Bărbații – I, 87
 Bărbia vânăta – I, 683
 Bărboși mereu – I, 160
 Bătrânii – II, 410
 Bătrâni la umbră – I, 975
 Bâr, bâr! – II, 17
 Berbecul cu coarnele întoarse –
 II, 1041
 Biblioteca (*Nea Miui – bării
 n-avea în casă*) – II, 489
 Bibliotecă (*Ce bine că toate aceste
 cărți*) – II, 1262
 Biciușca fără întrebuintare –
 II, 786
 Biet de lui – II, 751
 Bilanț – II, 982
 Bile și cercuri – I, 150
 Bine rău – II, 819
 Binețe – II, 771
 Biografie – II, 1257
 Biografii – II, 256
 Bizadeaua – II, 378
 Blazare – I, 237
 Blanda – II, 312
 Blestem de mumă – II, 899
 Blestemele Bălii – II, 135
 Blestemul doi – I, 730
 Blitz în ianuarie – I, 1536
 Boala – I, 132
 Boala răsului – I, 405
 Bobârnacul – I, 992
 Bocca di Leone – I, 1247
 Bocet crăpat – I, 918
 Boii de altădată – II, 535
 Bolnav de carte – I, 1583
 Boroağa – II, 575
 Bota – II, 523
 Boul și vițelul – I, 25

Braconaj - I, 1176
 Braga - I, 1376
 Brațul spiralei - II, 1120
 Bucuria... (cretină) - II, 1374
 Budică - II, 356
 Buduroi - II, 21
 Budva - II, 1232
 Bumbac - I, 892
 Bunătate - II, 573
 Bun canal - II, 1445
 Bunicul - II, 1181
 Bureți - II, 684
 Burticioaica - II, 926
 Buruieni de nebulie - II, 507
 Busola (*Și croncâne busola nordul*) - II, 1523
 Busola (*Marea este o busolă imensă*) - I, 332
 Butoiul - I, 253

C

Cadânel - II, 306
 Ca dichis... - II, 1422
 Cafea - I, 450
 Cai de mare, verzi - I, 27
 Caiet de gramatică - I, 905
 Ca la o vânătoare de lei... - II, 1311
 Calendar - II, 1110
 Caligrafic - I, 1497
 Calul - I, 480
 Calul alb fără splină - I, 1141
 Campari - I, 714
 Cam unde? - I, 1429
 Candoare - I, 1167

Caniculă cu milog - I, 1151
 Ca-n pâine - I, 1084
 Ca oamenii (*Strâng și eu bani - au, am strâns 1200 de lei!*) - II, 655
 Ca oamenii (*Tipa, țipa ca din gură de sarpe*) - II, 174
 Ca o caracatiță - I, 1044
 Ca o frunzărițe de ziar, viața... - I, 1241
 Ca o inimă - II, 1474
 Ca o Penelopă - I, 1065
 Ca o psalmodiere - I, 1408
 Ca pastelul - I, 963
 Capodoperele [așa se nasc...] - II, 1192
 Capriciu - I, 103
 Ca prin ceață - II, 1468
 Captatio benevolentiae - II, 1302
 Capul și oblanțnicul - II, 452
 Car alegoric - I, 1343
 Caravana - I, 505
 Carnaval - I, 446
 Carne - II, 1414
 Cartea morții - II, 985
 Carusel - I, 1323
 Casa (*Când auzea maica de vreo fată care se mărită*) - II, 302
 Casa (*Fane al lui Dină Teslaru*) - II, 767
 Casa (*Vreau să-mi fac o casă*) - I, 206
 Casa Leliței - II, 32
 Casă sub observație - I, 1391

Castelul Bran - II, 1499
 *** [Ca și când m-am jucat] - I, 482
 Ca un alt Delfi - I, 1131
 Caut - I, 1305
 Caută bine! - II, 604
 Caut portretul lui Hegel - I, 425
 *** [Caut un rezgior de reverențe] - I, 509
 Cavalerii de foc - I, 1302
 Căciula - I, 1502
 Căderea în sine - II, 986
 Călătoria - II, 586
 Călătorie (*Pe fundul mării mergeam cu trenul*) - I, 1037
 Călătorie (*Plecând mereu*) - II, 1291
 Călătorim - I, 588
 Călătorul - I, 983
 Călăul cu șapte mâini și victima cu șapte capete - I, 1277
 Călinescu sau averea de verb - II, 1104
 Cămașa fericitului din Gura Racului - II, 316
 Cămila - I, 354
 Cămila ară prin deșert - I, 1251
 Cărămizi - I, 1300
 Către Eratostene - I, 1520
 Către mare - I, 620
 Căus - I, 758
 Căinele (*Aici căinele trebuie să latre, că de-ai a e căine*) - II, 151
 Căinele (*Căinele era legat lângă porc*) - II, 756

Căinele cu mingea în gură - I, 1546
 Căini... - I, 1264
 Când - II, 1524
 *** [Când ascult muzica rock] - II, 1251
 Când era Dumnezeu mai jos - II, 830
 Când roata roșie pe cer s-arată - I, 997
 Când se văd munții - II, 88
 Când și când - I, 1379
 *** [Când voi izbi cu barda eu, profund] - I, 12
 Cântă Mitruța - II, 205
 Cântec (*Această zaristă de ciocârlie*) - I, 1531
 Cântec (*Ada-Kaleb*) - II, 1191
 Cântec (*Cum mor copacii în picioare*) - I, 1049
 Cântec (*Femeie, cu sânii degeaba*) - I, 594
 Cântec (*Pe lume sunt atâtea dungi*) - II, 1409
 Cântec de-al dracului - I, 1023
 Cântec de licurici - II, 1207
 Cântec de solștițiu - I, 952
 Cântec despre noi - II, 1197
 Cântec din solz de peste - I, 1239
 Cântec pentru automobilul meu, dispărut în bezna - I, 73
 Cărsteiul - II, 372
 Câte gânduri - I, 1074
 Câteodată - I, 230

- Câte puțin – I, 328
 Cât ține dîpa – I, 784
 Ce ai slăbit așa? – II, 1357
 Ceancă – II, 691
 Cearcăn – I, 106
 Ce-ar fi? – I, 1411
 Ceată – I, 547
 Cebăluiti – II, 171
 Ce ciudat – I, 563
 Ce dreg... – I, 1197
 Ce e ziua – II, 193
 Ce greu – I, 1312
 Cei doi tâlhari – I, 544
 Cei sortii – II, 1242
 Cei unsprezece stânjeni – II, 235
 Ce lapsus! – I, 994
 Cel care (*Stătuse atât de mult*) – II, 1004
 Cel care... (*Și Rha... (maiata)*) – II, 1341
 Cel din dreapta. I (*Poliptic*) – I, 1437
 Cel din mijloc. IV (*Poliptic*) – I, 1440
 Cel din stînga. II (*Poliptic*) – I, 1438
 Celebra gheară – I, 1006
 Cele patru aripi fixe – II, 1362
 Ce magnet... – II, 1271
 Ce mai facem? – I, 1430
 *** [Ce mă doare...] – II, 974
 Ce năplai – II, 141
 Ce ne mai trebuie – I, 5
 Ce ne rămâne? – II, 1396
 Cenușă – II, 22
 Ce-o fi o fi – I, 1303
 Ce prăfăraie e la tine – I, 582
 Ceramică – I, 191
 Cercul – II, 633
 Cercuri, spirale – I, 670
 Ceremonia – I, 1357
 Cer încergat – II, 609
 Cernere – I, 472
 Cerul – I, 706
 Ceva – I, 943
 Ceva ca rugăciunea – I, 1316
 Ceva cât de cât – I, 600
 Cheia – II, 1313
 Chei pentru rotund – I, 1291
 Chifteana – II, 936
 Chirip-chirip – II, 157
 Chirțu – II, 722
 Chișu și holera – II, 499
 Cifrul – I, 1409
 Cimitir (*Absolut toate bolile*) – II, 1099
 Cimitir (*Unde mai pui*) – II, 1532
 Cimitirul era O.K. – I, 1107
 Cine – I, 252
 Cine-a fost Ciula? – II, 177
 Cine joacă mireasa? – II, 902
 Cine mai trece pe drum – II, 135
 *** [Cine mă va vedea...] – II, 1016
 Cine poartă Nilul pe umeri? – II, 1315
 Cineva – II, 955
 Ciobanul care și-a pierdut oile – II, 80

- Cioburi – I, 1281
 Cioburi de amforă – I, 932
 Ciocea – II, 342
 Ciorchine – I, 1094
 Circuit – I, 1027
 Ciudin – II, 74
 Ciumatul – I, 1284
 Clătinare de balanțe – I, 1445
 Clepsidra – I, 559
 Clopote – I, 1428
 Clopotelul – I, 1040
 Clorofila – I, 1310
 Coadă de vulpe – I, 842
 Coajă de ulm strecurată – II, 560
 Coborâre – I, 513
 Coborârea – I, 1124
 Coborâș – II, 450
 Cocoloșind – I, 1093
 Cocori – I, 1322
 Cocor rătăcit în mobilă – I, 840
 Cocoșul – I, 1433
 Codiriștea – I, 48
 Colind – I, 1106
 Coloanele ierbii – I, 1004
 Columb – I, 1333
 Comentariu – II, 1471
 Comisia – II, 727
 Comoara – II, 1218
 Comoditate – I, 373
 Compunere – I, 248
 Compușii descompuși – II, 1507
 Comutator de raze de lună – I, 1217
 Concentrare (*O țară atât de mică!*) – I, 531
 Concentrare (*Toate lucrurile din casa mea*) – I, 390
 Concentrică – I, 302
 Conci – I, 601
 Concurs – I, 261
 Concurs... – I, 986
 Condamnaare – I, 957
 Condamnații – I, 1367
 Constanta D.S. – II, 1231
 Consultații – II, 1512
 Contabilitate – I, 200
 Continentul deltei – I, 1235
 Contra clepsidrei – I, 700
 Contractii – I, 449
 Contribuție la descoperirea viitorului – II, 1064
 Contribuție la valorificarea lunii – II, 1059
 Contribuție la valorificarea mării – II, 1077
 Conversație pură c-o literă chinezească – I, 1287
 Conversații – I, 782
 Copacul – I, 1038
 Copacul care strigă – II, 1106
 Copăceanca – II, 45
 Corabia – II, 1317
 Cor în gând – I, 1482
 Corlata – II, 117
 Cosășii – I, 707
 Cosciug fricos – II, 979
 Covor de maci – ispita – II, 1446
 Craii de carti – I, 317
 Craiova văzută din car – II, 83
 Creație – I, 111

Credeam – I, 1384
 *** [Creionul meu...] – II, 1214
 Creștinul lui Dumnezeu – II, 391
 Crila de oameni – II, 581
 Criză – II, 1426
 Criză mondială – II, 1412
 Cros – I, 691
 Crusta – I, 679
 Citorie – I, 142
 Cucul – II, 191
 Cu deșteptătorul – I, 441
 Culegătorii de spice – II, 731
 Cum – I, 1562
 Cum? – I, 276
 Cum a scăpar Trașcă – II, 878
 *** [Cum bătrânețea...] – II, 1529
 Cum dracii dorm... – I, 1154
 Cumințenia muntelui – I, 1258
 Cumpăna – I, 1269
 Cum soarele... – I, 398
 Cunoaștere (*Era foarte sociabil*) – I, 1553
 Cunoaștere (*Până să vezi ce îți face bine*) – II, 1513
 Cunoaștere întârziată – II, 1480
 Cunoaștere prin confuzie și comunicare prin delir – II, 1270
 Cunoscuta durere a unghiei care crește în carne – II, 1159
 Cununia – II, 287
 Cu ochii pe ceas... – II, 1241

Cu o singură viață – I, 1011
 Cuplu suplu – I, 1488
 Curcubeu la metru – I, 846
 Curiozitate – I, 1304
 Cursa de gură – I, 1144
 Cu spatele – I, 209
 Cutia neagră – I, 1606
 Cu toate că... – I, 1059
 Cu toate pânzele... – I, 1102
 Cutremur – II, 937
 Cutremur artificial – I, 1385
 Cuțitul – II, 944
 *** [Cuvântul sat...] – II, 1408
 Cu vârful degetelor – I, 277
 Cuvintele – II, 1419

D

*** [Dacă apa nu se-nnegrește] – I, 399
 Dacă eziți – II, 1359
 Dacă la noapte... – II, 1413
 Dacă nu cer prea mult – I, 603
 Dacă oamenii – I, 311
 Dafin – I, 228
 Danseză – I, 86
 Dante – I, 198
 Dantescă – I, 1425
 Daraua – II, 615
 Darea – I, 1456
 Darul – I, 221
 Darul lui Trancă – II, 763
 Dascălul – II, 333
 Date despre probleme – I, 634
 Datorii – I, 625
 Datu-n jujeu – II, 646

Dărdora – I, 1558
 De-a baba-oarba – I, 195
 De-a fachirul – I, 1338
 De-a Icar – I, 275
 De-ai lui Năstase sin Petru – II, 857
 De ales – II, 1265
 Dealul Muierii – II, 187
 De-a-n boul – II, 19
 De-a prinderea sufletului – II, 1363
 De bătlăii... – I, 1420
 De băntuială – I, 911
 De ce? – II, 1294
 *** [De ce eu...] – II, 971
 Declarație – II, 1437
 Dedicatie – I, 1315
 De două ori – I, 138
 De drag – I, 580
 Dedublare – I, 479
 De, fă, Anică – II, 801
 Defunctul în mai multe exemplare – II, 1157
 *** [Degetul mare opozabil] – I, 538
 De inimă rea – II, 831
 *** [De la ce înălțimi ametoitoare] – I, 458
 De la nord la sud – I, 1146
 De lapte – II, 464
 De la vale la deal – II, 114
 Delfi – II, 1246
 Delir la umbră – I, 1254
 De năluca – II, 913
 Denivelări – I, 772

Deocamdată – II, 1122
 De of și de aoleu – I, 13
 De partea taurului – I, 1508
 Depersonalizare (Starea a doua) – II, 1456
 Depunerii aluvionare – I, 1103
 De rebus – I, 320
 Descântec – I, 1158
 Descântec de fie ce-o fi – I, 1160
 Descântec de legat săpunul – II, 686
 Descoperiri prea mari – I, 1282
 Desfacerea – I, 1290
 Despărțirea de mine – II, 1044
 Despovărare – II, 1528
 Despre bărbați – II, 1161
 Despre Dumitru – I, 1372
 Despre *Ka și ba* – II, 1361
 Despre mâini – I, 1132
 Despre tălpi – I, 577
 Despre zurbă – I, 1364
 Destin – I, 365
 De uit vreo țară – I, 1374
 De vântoasă – I, 51
 De vânzare – II, 566
 Developare – I, 137
 De vivor – II, 350
 De vorbă cu posteritatea – II, 1068
 De vorbă cu zidarii – I, 61
 Dezinfectând vaea – II, 852
 Dezmostenit – II, 49
 Dictare – I, 475
 *** [Dificultăți...] – II, 1220
 *** [Difuzoare...] – II, 1221

- Dig – I, 636
 Dii! – I, 268
 Dilemă (*Îmi pare rău de mine și de voi*) – I, 1491
 Dilemă (*În rai se dă prăjită fierea*) – II, 1451
 Dimineata (*Ce fragedă ți-i marginea visării!*) – I, 1244
 Dimineata (*– Hai, care vă sculați să plecați cu vitele*) – II, 212
 Dimineața montană – I, 58
 Dimpotrivă – I, 654
 Din balamale – II, 1489
 Din cinci două – II, 492
 Dincolo – I, 385
 Din natură – I, 901
 Din spumă, Venera... – I, 832
 * * * [Din tragedii grece] – II, 1534
 Din vârf – I, 291
 Dirijabilul de mine – I, 1066
 Discul aruncătorului de discuri – I, 740
 Dispare condorul – I, 1480
 Dispariția în covor – I, 467
 Dispozitivul – I, 1589
 Dispută – I, 1159
 Distanța în corituri – I, 1233
 Doamne! – II, 960
 Doare – II, 1452
 Doar o literă – II, 1107
 Doină (*Nu, nu plâng, mi-a răspuns*) – I, 930
 Doină (*Călător ca soarele*) – II, 1176
 Don Juan (*Când o dragoste*) – I, 516
 Don Juan (*După ce le-a mâncat rone de ruj*) – I, 386
 Don Quijote și Sancho Panza – I, 117
 Dor – I, 1507
 Dorul – II, 1165
 Două coșmaruri – I, 1377
 Dracul – II, 401
 Dracula stă în cutia neagră – II, 1498
 Drum – I, 542
 Drum dulce – I, 1021
 Drum forestier – I, 1110
 Drumul – I, 81
 * * * [Duceți-mă la mănăstire] – II, 1420
 Duduianu – II, 290
 Duelul (*Ivan Dumitrașcu la peste șaptezeci de ani*) – II, 273
 Duelul (*Să ne bătem în gânduri interzise*) – I, 1407
 Duhul locului – I, 1026
 Duminea oamenii n-au porecle – II, 53
 Dumneata – II, 111
 * * * [Dumnezeu] – II, 1442
 Dună – I, 1255
 După facerea lumii – I, 1082
 După perdea – II, 1478
 După spată, drum lung – II, 238
 După un număr... – II, 1309
 După untul pământului – II, 412
 Dura și Boldescu – II, 519

- Durată – I, 1321
 Durere pură – II, 969
 Dusul (*A plecat fără să mai verifice*) – II, 964
 Dusul (*Părât de ploii, mă sapă soareci*) – I, 1061
 E
 E bine – I, 1402
 Echerul – I, 374
 Echilibru – I, 295
 Eclipsa de soare – II, 824
 Ecologică – I, 1487
 Ecoul – II, 242
 Ecuatorul și polii – I, 1213
 Efecte secundare – I, 1388
 Efectul de piramidă – II, 1143
 Efigia – I, 825
 E flacăra... – II, 1401
 E foarte greu – I, 1498
 Egiptul – II, 1319
 Egoism (*Pun garduri norilor*) – I, 1549
 Egoism (*Umblu cu-un ciob în mână*) – II, 1092
 Ei (*Ei te supraveghează totdeauna*) – II, 1405
 Ei (*Ei vor veni. Stând după colț*) – I, 1410
 Ei, a trecut – II, 714
 Elegie (*Această zonă o-nsemnăm c-o cruce*) – I, 1349
 Elegie (*Lumina din ochi a pâliti*) – II, 1024
 Elegie (*Mamă, câmpul nu mai e bun*) – II, 1393
 Elegie (*Mamă, întâia zăpadă*) – I, 1121
 Elegie II – II, 1102
 Enigma – II, 679
 E-o molimă – I, 1397
 Erată la rai – I, 687
 ...Ergo sum – I, 1404
 Erudiție – I, 1010
 Escadronul – II, 445
 Este pământ – I, 251
 * * * [Esti atât de statornică] – I, 434
 Esti cumpănă – I, 1083
 Etans – II, 923
 E timpul broaștelor – II, 1177
 * * * [Eu când vreau să mă odihnesc] – I, 951
 Eugen Ionescu l-a luat pe „Nu” în brațe – II, 1286
 Eu, mediteraneanul – I, 1575
 Eu, neabătutul – I, 1347
 Eu sunt copilul... – I, 1477
 Eu și celălalt – I, 1465
 Eu și fluviul – I, 1072
 Eu voi aluneca – I, 1196
 Evaporare – I, 1016
 Eveniment – II, 1098
 Evoluție (*Am arat fără odihnă*) – I, 414
 Evoluție (*Știința se transformă-n neputință*) – I, 1490
 Evul Mediu – II, 1210
 Execuția de agrement – I, 1496
 Exerciții fără colac – I, 1112
 Exigentă – I, 225

Existențial intermitent – I, 1188
 Expansiunea universului –
 I, 1500
 Experiență – II, 1045
 Experiențe – I, 1600
 Experiment – I, 1392
 Explozie demografică – I, 1427
 Extaz – I, 765

F

Facere – I, 537
 Fachirul începător – I, 1279
 Falsul motan – I, 442
 Fanfara – II, 100
 Faraonul Snefru – II, 1383
 Fatadă în scară – I, 1319
 Fânăchioaia – II, 526
 Făptășul – II, 1269
 Fără mare – I, 193
 Fără punctuație – I, 1215
 Fântâna – II, 271
 Fântâni în mare – I, 1020
 Fărseala – II, 249
 Febra (*Pământul strămut*) – I, 629
 Febră (*Sunt mai concentrat pe
 partea dreaptă*) – I, 1366
 Femeia de peste deal – II, 472
 Femei cu gusă – I, 506
 Femeie privind marea – II, 1495
 Femei fierbând coji – II, 429
 Fereastră – I, 641
 Ferestre la cub – I, 38
 Ferigă – I, 899
 Fetele de azi – II, 833
 Ficat locuit – II, 961

Fiecare – I, 301
 Fierul – I, 1610
 Fior (*Bătrânii își fac vânt*) –
 I, 929
 Fior (*S-abunecăm pe spații lucii*) –
 I, 1092
 Fior de început – I, 256
 Flecăreală în rai – II, 1510
 Floarea Floarei – II, 917
 Floarea iubirii – II, 1184
 Floare-n glastră – II, 1212
 Fluierul – I, 115
 Fluvii – I, 1195
 Flux și reflux – II, 1237
 Foaia de zestre – II, 386
 Foaie verde – I, 395
 Focar – I, 1501
 Foc și apă – I, 263
 Focul sacru – I, 101
 Folosul – I, 1474
 Fortăreață – I, 420
 Fortărea minunii – I, 507
 Forțe în plus – I, 864
 Fostele sate – II, 1398
 Frațila – II, 102
 Frescă (*În iad păcătoșii*) – I, 188
 Frescă (*Oamenii, foale superbe*) –
 I, 303
 Fuga (*Într-o zi*) – I, 105
 Fuga (*Poate că stelele*) – I, 421
 Fulgerul a trecut... – I, 181
 Funcționarul lui Eros – I, 972
 Furnici – I, 432
 Furtuna – I, 553
 Fusul – II, 42

G

Gaia-mațul – I, 1135
 Galaxie – I, 575
 Galopul – I, 1242
 Gardul viu – II, 1533
 Garafele – I, 803
 Gazdă de iad – II, 1012
 Găsirea – I, 1153
 Gând – I, 568
 * * * [*Gândești rar*] – I, 491
 Gând pentru grec – II, 1032
 Gândurilor – I, 1199
 Gânjul – II, 367
 Gâsca bătrână, cu pană de găină
 – II, 643
 Cătuirea fluviului vital – II, 1252
 Geam afumat – II, 307
 Gene – I, 570
 Geografie – I, 1137
 Geometrie – I, 1418
 Gest – I, 337
 Gheorghe Dolan – II, 853
 Gheorghe Zăbic – II, 303
 Gheorghita lui Ceapă – II, 359
 Ghiare de vultur – II, 948
 Ghiță Zamfir – II, 217
 Gimnast căzând – I, 1566
 Gioconda – II, 1487
 Gladiole – I, 857
 Glasul – I, 1419
 Glaswand – I, 459
 Glezne fragile – I, 1228
 Gogonel și pipota – II, 439
 Golful – I, 1327
 Gonind – I, 1140

Gorgan cu sticle – II, 1411
 Grabă (*Ab, cum sunt femeile
 grăbite, imprudente*) – I, 724
 Grabă (*Cu geamantanul în mână*)
 – II, 1121
 Grapa – II, 484
 Gravida – I, 1056
 Grădina de grîndină – I, 859
 Grănicerul – II, 296
 Grecia – II, 1245
 Greierele și furnica – I, 29
 Greul pământului – I, 667
 Grija (*Ea dormea în pat, ca o
 cucoană*) – II, 162
 Grija (*Îmi plimb bagajul*) –
 II, 1464
 Grup (*Copilul doarme*) – II, 1516
 Grup (*Trăiau de mult timp
 împreună*) – I, 305
 Gura racului – I, 186
 Gustul casei – II, 204
 Gusterii de la Înșirata – I, 1294

H

Hagi Tudose – II, 1418
 Hai acasă – II, 619
 Haiducul – II, 776
 Hai la moară – II, 530
 Hai la vorbe – I, 527
 Hăira – II, 774
 Halebarda – I, 348
 Hamlet în căutare... – I, 1085
 Harta – I, 259
 Hau – Hau! – II, 106
 Hărtie – I, 122

Hibernăm – I, 1216
 Hiena – I, 156
 Hititul fosilă – I, 1164
 Hoții – I, 483
 Hornuri – I, 567
 Horoscop – I, 126
 Huța-huța – II, 1130

I

Iad – I, 540
 Iar – I, 216
 Iarăși și iarăși – I, 1514
 Iar din lentile și recipiente –
 I, 1394
 Iar la spovedanie – II, 1389
 Iarna – II, 1429
 Iarnă grea – II, 1458
 Iar tu... – I, 1601
 Iată... – I, 167
 Icar (*Icarul nostru*) – II, 1115
 Icar (*Ordinea de zi este despre
 vânt*) – I, 876
 Icoană – II, 1466
 Idila – I, 1563
 Iertare – I, 1054
 Ieșirea unghiilor la mare –
 I, 1240
 Ignatul – II, 259
 Ilinca – II, 283
 Iluminare zadarnică – I, 1457
 Imn (*Copacii au în loc de
 rădăcini*) – I, 98
 Imn (*Hai, întinde sfoara*) –
 II, 1087
 Imn (*Prin vremi de chin, prin
 vremi năuce*) – I, 1530

Imn aerului – II, 1377
 Imn către necunoscutul din mine
 – I, 17
 Impas – I, 926
 Implacabilul – II, 1535
 Imponderabilitate – I, 1565
 Impuls – I, 1169
 Incertitudine – I, 628
 Inconfundabilul – I, 1295
 Indigo – I, 378
 Inefabilul – I, 728
 Inevitabilul de după colț –
 I, 1455
 Inițiere – I, 1569
 Inocență – II, 1125
 Inscripție pe o piatră – I, 1314
 Insomnie – I, 934
 Inspirație – I, 422
 Instalație cu fier de călcat –
 I, 1050
 Instrucția – II, 393
 Interpretări de pretexte – I, 1081
 Intimitate – I, 774
 Intrarea în port – II, 1136
 Intră-n mine somnul... – II,
 1526
 Intru și ies din casă – I, 46
 Invariabil – I, 1336
 Invizibilii – I, 953
 Ioana lui Mărăcine – II, 342
 Ioana lui Trașcă – II, 498
 Ioana, muma – II, 336
 Ioginul – I, 1261
 Iolă – I, 763
 Ioncica și Sfântul Gheorghe –
 II, 197

Ionită Birete – II, 597
 Ionită Simion – II, 494
 Ion și ai lui – I, 9
 Iov (*Gata fetelor!*) – II, 1009
 Iov (*Iov stătea pe grămada lui de
 gunoi*) – I, 1019
 Ipostaze – I, 1057
 Ipoteticile stele – I, 462
 Iradiat de alb – I, 1177
 Iscălitura – I, 1030
 Istorie (*Era atâta istorie în carte*)
 – I, 1513
 Istorie (*Ziarul de astăzi*) –
 II, 1483
 Istorioterapie – I, 377
 Isus – I, 1417
 [Iubesc singurătatea] – II, 1167
 Iubirea – II, 1168
 [Iubirea mea] – II, 1169
 [Iubirea sfântă] – II, 1179
 Izvor de adăpat aripa – I, 1095

Î

*** [Îmi pare rău de fluturi] –
 I, 367
 Îmi țiuie – I, 1476
 Împachetări – II, 1520
 Împălișatul – II, 456
 În acest spațiu infinit – I, 647
 Înaintașii – II, 972
 În alb – II, 1493
 În arcul de senzații – I, 1211
 În așteptarea moșului – I, 574
 Înălțarea – II, 1355
 Înălțarea la cerere – I, 823

În barbă... – II, 1441
 În capul trebii – II, 183
 În car – II, 216
 În casa muierei – II, 270
 Încă – II, 1314
 Încăpățănare – II, 1410
 În căutarea junghiului – II, 100
 În căutare de geamăn – II, 719
 Începe – II, 1109
 Începi cu zei, cu ceru-adânc... –
 I, 1000
 Începură – II, 721
 În cer – I, 517
 *** [Încerc...] – II, 1342
 În cetate – I, 1444
 Încet, încet – I, 1422
 În cimitir – I, 1048
 Încordare – II, 1097
 Încoronare – II, 1208
 Încropeală – I, 674
 Încrustații – I, 776
 Încurcat – I, 411
 Îndepărtarea malurilor – I, 799
 În depărtări – I, 545
 În drum spre astru – II, 1344
 Îndulcind... – I, 1286
 În dungă... – I, 159
 În fața viselor – I, 392
 Înfiat – II, 1525
 *** [În fiecare an] – I, 1012
 Înfiorire de maree – I, 816
 Îngăduiala – II, 553
 Îngânare – I, 1097
 În gând – I, 642
 În geamul meu – I, 1602

- Îngerul – II, 665
 Îngheață... – II, 1400
 În groapa cu cuvinte – I, 444
 În legătură cu aura – II, 992
 În legătură cu problema – I, 1517
 În loc de invocatie – I, 1252
 În mare – I, 933
 În ritmul mineralelor din mine – II, 1470
 Înseminare – I, 1426
 * * * [Înspăimântat...] – II, 1444
 În talpa iadului... – I, 1320
 Întâmplare – I, 565
 Întoarcerea faraonului – I, 619
 Întoarcerea pe jos (*O iau pe lume înapoi*) – I, 539
 Întoarcerea pe jos (*O mare plină de pahare proaspăt spălate*) – I, 476
 Întotdeauna tu ești alta – I, 595
 Întrebare – I, 464
 Întreg – I, 1574
 Între stele – I, 204
 Între vecine – II, 275
 Întruna – I, 1436
 Într-un suflet – II, 1088
 Într-un târziu... – I, 1607
 Înțeleptul – II, 1037
 În vad – I, 1259
 Înveninată – I, 257
 Învierea lui Lazăr – I, 530
 Învierea lui Lazăr (*Variantă*) – I, 1518
 Învieri – I, 1341
- În virtutea vieții – I, 404
 Îți semeni – I, 702
- J**
 Jaf în ciuperci – II, 143
 Jelianie – I, 235
 Jelitul – II, 577
 Jertfa (*Nimic mui optimist*) – I, 327
 Jertfa (*Tot păgâni am rămas!*) – II, 1295
 Joc – II, 1504
 Joc de garderobă – I, 866
 Joita lui Târdel – II, 516
 Joimari – II, 753
 Jucării – I, 233
 Judecata mortului – II, 1386
 Juratul – II, 533
 Jurnal intim – I, 1605
- K**
 Kavafis – I, 1555
- L**
 La argea – II, 546
 La bibă – II, 314
 Labirint – I, 1468
 La cazan – I, 1078
 La ceruri – I, 438
 La cherem – II, 1228
 La Cornul Caprii – II, 119
 Lacrima – I, 966
 La curățat de cărămidă – II, 589
 Lada – I, 343
 Lada de zestre – II, 160

- La Delfi – II, 1131
 La Di – II, 738
 La dólina lui Prázaru – II, 154
 La dumneata – I, 299
 La fața locului – I, 1545
 La govie – II, 99
 La iernatec – II, 400
 La izvoare – I, 768
 La lecție – I, 401
 La Lilieci – II, 128
 La Marte – I, 3
 Lampa – II, 583
 La nașul Cornița – II, 898
 La-ncărcat de măracini – II, 653
 Lansare – I, 143
 La nuntă – II, 790
 Laocoon – I, 102
 La ora șapte – II, 1438
 Lapsus (*Am făcut parte*) – I, 1263
 Lapsus (*– Care, mă, care?*) – II, 614
 Lapsus (*Cum se numeau bătrânii aceia buni*) – II, 1089
 Lapsus (*Nu-mi mai aduc aminte*) – I, 473
 Lapte și miere – II, 1506
 La răscruce de idei – II, 1082
 La rând – II, 1417
 La Saggara – II, 1352
 La scara mea – I, 452
 La strigat – II, 65
 La Trocul lui Memfis – II, 1378
 La tulburat – II, 243
 Lădița cu cuie – II, 938
 Lămurirea – II, 599
- Lăutul – II, 262
 Lângă izvoare – I, 897
 Leac – I, 638
 Leacul (*Arăți mult mai bine*) – II, 1332
 Leacul (*„Asta merge acasă – și moare”*) – II, 859
 Leancă luat din căluș – II, 458
 Le ceri lemn mult... – II, 1299
 Leda – I, 96
 Lelița (*– O-bo! Uite-o pe Lelita Floarea!*) – II, 61
 Lelița (*Punea mana apă în oala de turță*) – II, 698
 Lenea – II, 196
 Leșinul – II, 169
 Lia – II, 592
 Lăbații la Vârșeț – I, 1025
 Licăr – I, 313
 Limba prinsă – II, 696
 Limpezimi – I, 610
 Limpezire – I, 874
 Lină, palidă lumină... – II, 1187
 Lingouri de plop – I, 844
 Lingura – II, 608
 Linia moartă – I, 403
 Liniștea (*Câteodată mama apărea dimineața de pe vale*) – II, 784
 Liniștea (*Lunea vrea proză și eu înaintez cu poezia*) – I, 725
 Linoleum și dragoste – I, 49
 Linx – I, 1119
 Lipsă – I, 940
 Lista lui Manethon – II, 1351

- Loc pentru poezie – II, 1290
 Logodnă – I, 676
 Lotuși aburind – I, 805
 Luai lumânări – II, 733
 Luare-aminte (*Noaptea uit de mine, cum se-nvămplă*) – I, 612
 Luare-aminte (*Sava se varsă destul de bine*) – I, 1339
 Luctarea privirii – I, 1186
 Lumânarea – II, 491
 Lumea albă – II, 30
 Lumina – I, 430
 Lumina dată la cindea – I, 1075
 Luminile – II, 620
 Luminii mici – I, 663
 Luna – I, 718
 Luna în vadră – II, 152
 Lunatecii – II, 310
 Luni după duminică – I, 590
 Lupii au dispărut – I, 1538
 Lupta – I, 1483
 Lupta cu gărgăunii – II, 12
 Luptătorul pe două fronturi – I, 1450
- M**
 Macazul – II, 1052
 Madrigal – I, 23
 Magazinul cel mare – I, 64
 Mai... – I, 1375
 Mai bine (*Da, da, grijit, Mitru Ceapă s-a simțit mai bine*) – II, 282
 Mai bine (*Tot ca înainte*) – II, 1364
- Mai departe – I, 868
 Mai mult ca perfectul – I, 310
 Maja desnuda – I, 1309
 Mama – II, 340
 M-am culcat – II, 1392
 * * * [M-am obișnuit...] – II, 1011
 M-am oprit chiar lângă tragic – I, 572
 M-am simțit privit – II, 1266
 Mania persecuției – I, 350
Manu propria – II, 881
 Manuscrisul Marea Moară – I, 1301
 Maratonist – II, 1275
 Marchiza – II, 650
 Marea – I, 557
 Marea întrebare – I, 1475
 Marea sârbătoare – I, 1484
 Marea străvezime – I, 1003
 Maree – I, 605
 Marele absent – I, 1539
 Marele cântec despre mine – I, 59
 Marele Orb – I, 1191
 Margine de gând – I, 232
 Maria și Marin – II, 834
 Marin al lui Pătru – II, 658
 Marița de la moară – II, 730
 Marș – I, 1355
 Martirii – I, 1431
 Marți, după Paști – II, 567
 Masa – II, 123
 Mașini – I, 519
 Marcă părăsită – II, 1462

- Matinală – I, 80
 Maximum de durată (*Oamenii – duminici ale timpului*) – I, 415
 Maximum de durată (*Predați lumii*) – I, 503
 Măcar tiduri – I, 583
 Măciuchița – II, 404
 Mă doare ce nu doare – I, 941
 Mănăstirea Goriac – II, 1229
 * * * [Mă scol din pat...] – II, 1023
 Mă strecor prin mulțime – II, 1006
 Măsura – I, 1368
 Măsurarea capului – II, 199
 Măștile – II, 962
 Mărturisirea – II, 422
 Mătasea – I, 736
 Mătăzul – II, 364
 Mă uit – I, 1351
 Mă uit cum se mărește ziua – I, 1067
 Mă uit la ceas – I, 1432
 Măhniri – I, 10
 Mâna – II, 743
 Mânia – II, 475
 Mântuire – I, 1193
 Mânz prin Dobrogea – II, 1100
 Mânzățișuri – II, 433
 Mecanică simplă – I, 202
 Melcul – I, 83
 Melopee – I, 1073
 Meniu – I, 210
 Mereu (*Poezia, odată adusă pe lume*) – II, 1494
- Mereu (*Stelele*) – I, 1178
 Mereu același – I, 1534
 Mergând spre bine – II, 1046
 Mergem după bețe de chibrituri – I, 571
 Mesaj – I, 427
 Mesaje – II, 1279
 Mestecenii – II, 1029
 Meșterul Manole – I, 217
 Metoda ceaunului – II, 922
 Metrón arístón – II, 1128
 * * * [Mi-am amintit] – II, 1053
 * * * [Mi-am dat...] – II, 1050
 Mica trecere – I, 1087
 Microb frumos – I, 397
 Microbii energetici – II, 1505
 Micul lord – II, 109
 Mi-e frig – I, 795
 Miez – I, 456
 Miez de vârtaj – I, 882
 Miezul pietrei – I, 745
 Mintea la treabă – I, 810
 Minune (*Noaptea sfinții prind o consistență supranaturală*) – II, 1096
 Minune (*Tocmai*) – I, 1547
 Minunea – II, 23
 Minune-i și moartea – I, 1068
 Mircasa bătrână – II, 289
 Mister – I, 937
 Mișcare (*Dimineata*) – I, 338
 Mișcare (*Plouă exact la rădăcina*) – I, 1362
 Mișina – II, 710
 Mitru Ceapă – II, 278

Mitru Tâlmăciu – II, 867
 Moanță – II, 745
 Moară de vânt și centrală atomică – I, 1330
 Moare străbunică – II, 427
 Moartea (*Rondel*) – II, 1217
 Moartea Balii – II, 682
 Moartea lui Trancă – II, 542
 Moarte vagă – I, 1014
 Moina – I, 1218
 Momăile – II, 14
 Morții și anotimpul – I, 879
 Moșia – II, 214
 Moși strămoși – II, 998
 Moștenire – I, 626
 Muieri în alb – II, 828
 Mulay Ismail – I, 1250
 Mulți porți deschiși – I, 1063
 Mulțumire – I, 1556
 Mumie astenică – II, 1324
 Muntele (*Într-o zi*) – I, 1007
 Muntele (*Țin locul unei pietre din pavaj*) – I, 177
 Munții – I, 84
 Munții căptușiți cu dale – I, 1249
 Musonii – II, 1397
 Mușuroaie – I, 788
 Mutații – I, 239
 Mută! – II, 399
 Muzeul satului – I, 93
 Muzică și tenucială – I, 830

N
 Na, oaie! – II, 941
 Narație – I, 431

Natură moartă – I, 1190
 Natură vie – I, 1138
 Năpasta – I, 1400
 Nările zimbrului – II, 1497
 Navaliri – I, 1386
 Nea Florea – II, 9
 Nea Florea ia lecții de arat – II, 179
 Neapucarul – I, 1447
 Nebănuite forțe – I, 1537
 Nebunul – II, 77
 Necazul – II, 97
 Ne cunoaștem – I, 484
 Necunoscuta – I, 821
 Nedumeriri... – I, 1123
 Ne gravăm chipul – I, 241
 Negru-corb – II, 1282
 Negustor cu cobilița – II, 807
 Negustoria – II, 822
 Neică, Neică – II, 223
 Nemuritor cu ziua – I, 1471
 *** [Neputând dormi] – II, 1015
 Nero – II, 1404
 Nevasta – II, 943
 Nevermore – I, 496
 Nevestica – II, 1249
 Niagara – I, 1024
 Nici muște – II, 1531
 Nici nu face... – I, 1183
 Nici nu știu – II, 1012
 Niciodată – II, 1485
 Nilul spune – II, 1375
 Nimicul – I, 1041
 Ninsorea – I, 766

Nisipul – I, 1598
 Nistor al bătrân – II, 569
 Niște sunete – I, 448
 Noaptea – I, 1340
 Noapte de octombrie – I, 69
 Noe – I, 989
 Noi cute – I, 1052
 *** [Noi, făcătorii din mână] – I, 463
 Noi jertfe – I, 1585
 Noi siamezii... – II, 1395
 Nor – I, 970
 *** [Nordicii] – II, 1515
 Norii – I, 396
 Nostalgie – I, 552
 Noul orar al soarelui – I, 1009
 Noutăți – II, 905
 Nu da – II, 1007
 Nudism – I, 361
 *** [Nu-i sportiv...] – II, 1040
 Numai – I, 669
 Numai lăcustele... – I, 169
 Numai morala – II, 1416
 Numai noaptea – I, 991
 Număr la casă – II, 1407
 Numărat, nenumărat – II, 1479
 Nu-mă-uita... – II, 1178
 Nume proprii – I, 990
 Nu ne mirăm – I, 309
 Nu ne temem – I, 15
 Nunta bunicii – II, 849
 Nuntă la Picioroga – II, 420
 Nu pot să trec nimănui – I, 296
 Nu se loveau – II, 617
 Nu suntem singuri – I, 886

Nu știm că moartea e femeie – II, 772
 Nu știu cum – I, 1526
 Nu te-ncurca! – II, 693

O
 Oameni bătrâni – II, 221
 Oameni cu artag – II, 425
 Oameni de la raion – II, 759
 „Oamenii Măriei-Sale” – II, 1072
 Oameni la plug – II, 125
 Oameni pașnici – II, 447
 O amoeba – I, 453
 Oasele – I, 1522
 Oaza – II, 1108
 O baie de cultură – II, 1447
 Obicei – II, 1289
 Obișnuirea cu numele – I, 1297
 Observ – II, 1118
 Obsesii – I, 693
 Ocean întrerupt de corăbii – I, 597
 Oceanele se mută-n bălți – I, 1535
 *** [O, ce grea...] – II, 1035
 Ochelarii – II, 1030
 Ochetele – II, 735
 Ochii – I, 134
 Ochii mei – II, 1188
 Ochii și ținerea de minte – II, 1238
 Ochiul ochiului – II, 1325
 Ocol – I, 947
 Ocolul lumii – I, 189

- *** [O corabie...] – II, 1390
 Ocru – I, 1307
 Octombrie – II, 1189
 Ocupație – II, 1272
 Odă profană – I, 1306
 O decorație – două sute de nasturi – II, 908
 *** [O, Doamne] – II, 1536
 Oedip și oracolul – II, 1117
 *** [O femeie] – I, 416
 Oglinda care fuge – I, 1080
 O instalație cu Pythii – II, 1140
 Oi sub pod – I, 1524
 O întrebare – II, 1112
 O licărire – II, 1027
 Ologul și Grădinile suspendate – I, 1299
 O lume – I, 1354
 O lună... – II, 1305
 Om dichiu – II, 487
 Omul cavernelor – II, 1287
 Omule – I, 489
 O noapte ca o piatră despletită – I, 62
 Opac – I, 1127
 O piramidă – I, 161
 O piscică – I, 185
 Oprește – II, 959
 Ora – I, 298
 Orar -- I, 1494
 Orbirea – II, 379
 Orbul (*Stă intunericul în ochi*) – II, 1459
 Orbul (*Uneori noaptea*) – I, 1028
- Orbul trenului – I, 1313
 Orice gând – II, 1509
 Orient – II, 1477
 Orientare – II, 1094
 Oriunde, sus – I, 709
 O rugăciune a inimii – II, 1048
 O să plouă – I, 550
 Oscilații – I, 564
 Ostarec – II, 1116
 O streasină – I, 1318
 Otrăvuri – I, 158
 Oțel suav – I, 630
 Ou – I, 273
 O vreme – I, 413
 O, ze! – I, 1363
 O zi (*Ai dormit cu mâinile sub conștiința oboșită*) – I, 511
- P**
 Pace (*Am mâncat toată grăsimea pământului*) – I, 312
 Pace? (*Ci iată-n timp de pace camuflaj*) – I, 1560
 Pagina a cincea – I, 737
 Palimpseste – II, 1432
 Pantaloni (*Anii trec... și trist îi numeri...*) – II, 1194
 Pantaloni? (*Cum acest râu n-are de gând să treacă*) – I, 1492
 Pantomimă – I, 468
 Paranteza – II, 1267
 Parcă – I, 1271
 „Par délicatesse” – II, 1281
 Parfum – I, 672
 Parfum de amfore – I, 579

- Parmenide – I, 1001
 Pasărea – I, 1268
 Pastel (*Își răsuțește vântul trompa*) – II, 1430
 Pastel (*Oile cu capu-n clăi*) – I, 1170
 Pastel (*Peste pietre ca o ciută*) – II, 1166
 Pastel citadin – II, 1198
 Pastorală nr. 3 – I, 747
 Pastorală nr. 15 – I, 746
 Pasul – II, 1327
 Pașaportul – I, 107
 Pașii – I, 97
 Patru albușuri – I, 889
 Paza – II, 195
 Păcat – I, 1554
 Pădurea – I, 1570
 Pădurea Ietea – I, 1237
 Pădurea Română – II, 1123
 Paianjenul a ajuns – I, 250
 Paianjenul nevoie-având de-un unghi... – I, 1091
 Păiugă – II, 607
 Pălărie – II, 38
 Pământ – II, 252
 Pământul – II, 1113
 Pământul dat la-ntors... – I, 1076
 Păpușa de trențe – II, 677
 Părere – I, 394
 Păsări – I, 778
 Păsările – II, 994
 Păstrarea – II, 210
 Păun umblatul – II, 298
- Păzea – II, 1415
 Pâinea suna ca toaca – II, 145
 Până la trei – I, 335
 Până la un punct... – I, 1231
 Pânda (*Există atâtea amprente*) – I, 356
 Pândă (*Pescarul s-a scurs pe*) – I, 982
 Pânza – II, 324
 Pârghii – I, 418
 Pări de pargari – II, 1428
 Pârpor – II, 914
 Pe acest pământ care are formă de sferă – I, 447
 Pe-a luminii curgere – I, 1064
 Pe brânci – I, 1559
 Pe cine căutați? – I, 1393
 Pe cobiliță – II, 641
 Pedeapsa (*Podul simte de la mare disanță*) – I, 333
 Pedeapsă (*Ducii de pe Columna lui Traian*) – I, 1548
 Pe front – II, 996
 Pe gard – II, 441
 Peisaj (*Au început să mișune, poznașe*) – I, 1564
 Peisaj (*Miroase-a lână, a usuc*) – I, 1525
 Peisaj (*Munți calcaroși și cu straturi*) – II, 1343
 Peisaj (*Nici un semn bun. Și de trei ori mai mare*) – I, 1435
 Peisaj (*Râpă cu oi și cal pe mal*) – II, 1254
 Peisaj cu vânt și vânător – I, 1114

- Peisaj marin – I, 1022
 Peisaje – I, 1262
 Pe la fântâna lui Popoveanu –
 II, 855
 Pe merit – I, 915
 Pe nealterateala – I, 716
 Penelopa – I, 1128
 Penitență – I, 1405
 * * * [Pentru experiențe avansate]
 – I, 1533
 Pentru păsările dispărute – I, 231
 Pentru semnele din aer – I, 854
 Pe osie – I, 1285
 Pe peretele de rezervă – II, 1321
 Pe piata Tebei – II, 1162
 Pe promontoriu – II, 1139
 Perechea – I, 827
 Pericolul orgelor – I, 346
 Perioada de instrucție – I, 961
 Perioada de înjumătățire –
 II, 1226
 Perla – II, 1185
 Permutarea – II, 875
 Perpetuum mobile (*Călătoresc cu
 un copac spre mine*) – I, 60
 Perpetuum mobile (*Între
 idealurile oamenilor*) – I, 294
 Perpetuum mobile (*Lui Prometeu
 i se lăsase dreptul de replică,
 totuși*) – I, 615
 Perpetuum mobile (*Noi dăm cu
 „Huo!”, voi dați cu flit*) –
 I, 1505
 Perseverare – I, 183
 Perspectivă (*Dacă te-ai îndepărta
 puțin*) – I, 267

- Perspectivă (*Copii gălăgioși, tinere
 femei*) – I, 1332
 Pervazul cu nimicuri – I, 587
 Pe spițe – II, 59
 Peste tot – II, 1423
 Pe sticlă – I, 555
 Pe sub ușă – I, 246
 Peștera – I, 360
 Peștera urșilor – II, 1435
 Petale – I, 838
 Petrecerea – II, 72
 * * * [Pe țărmul mărilor] –
 II, 1278
 Pe un fir... – II, 1186
 * * * [Pe un fost fund de mare] –
 I, 548
 Pe un prund – I, 1163
 Pe un sarcofag – II, 1360
 Piatra – I, 1311
 Piatra acră – I, 959
 Piatra căturie – II, 479
 Picătura – I, 1047
 Pictura cu crin – I, 1226
 Pieton – I, 323
 Piramida mea – I, 1608
 Piscina cu languste – I, 592
 Piscul cu Bojii – II, 27
 Pitia – I, 466
 Plastic – I, 960
 Pleacă trenul – I, 1586
 Plebiscitul – II, 885
 Plecare – II, 1043
 Plecarea în oglindă – I, 1192
 * * * [Plecat peste viața mea] –
 I, 560

- Plenara din 3–5 martie – II, 788
 Pliant – I, 470
 Plimbare în cerc – I, 1168
 Pliniu cel Bătrân, contemplând
 erupția Vezuviului – II, 1304
 Ploaia – I, 40
 Plopul – II, 1180
 Plouă și țin în brațe marea –
 I, 999
 Plus – I, 426
 Pluta – I, 833
 Pod peste suflet – I, 525
 Poduri – I, 454
 Poemul – I, 1326
 Poeziile din vis – I, 1504
 Pomană – I, 1356
 Pomelnic (*Când nu mai știu cum
 mă cheamă*) – I, 967
 Pomelnic (*Mama zice: – E, muri
 și ultima pensionară*) –
 II, 293
 Popice – I, 211
 Popocatepetl, pe dreapta – I,
 1342
 Porcarii – II, 549
 Porcul – II, 846
 Porecla – II, 527
 Pornire – I, 110
 Pornirea caravelor – II, 1127
 Portret mișcat de tot – I, 1308
 Portretul artistului – I, 133
 Poseidon pierzând tridentul –
 II, 1135
 Post negru – I, 818
 Povară – I, 535

- Poveste (*Întâi a semănat mălai*) –
 I, 1120
 Poveste (*Muma Pădurii a tăiat
 pădurea*) – I, 1527
 Poveste (*Pe marginea drumului*) –
 I, 1599
 Poveste (*Sufletul tău funcționează
 cu lenne*) – I, 173
 Poveste mov – I, 855
 Pradă – II, 1530
 Prag – II, 1245
 Praguri – I, 1198
 Prăpastie – I, 282
 Prânz cu vrăbiile – II, 1460
 Prânzul – II, 69
 Prea cinstite oi albe, cuvioase oi
 negre – I, 617
 Precauție (*M-am îmbrăcat c-o
 armură*) – I, 460
 Precauție (*Verificati-vă poziția în
 care dormiți*) – I, 214
 Precum – I, 1266
 Presimt... – I, 1390
 Pretexte – I, 436
 Pricina – I, 339
 Pricopseala – II, 104
 * * * [Prietene...] – II, 1527
 Prieteni – I, 363
 Prima căzătură – II, 1002
 Primăvara, dragoste... – II, 1202
 * * * [Primele cuvinte s-au coclit]
 – I, 988
 Primiți Calușul? – II, 869
 Primul afluent – I, 1234
 Prin ceara... – I, 870

- Principiul fierii – I, 1489
 Principiul jignit – II, 1455
 Prin indigo – I, 1365
 Prin negru de fum – I, 770
 Prin odăi – II, 166
 Prin pământ ca prin apă – I, 828
 Printr-un ochi de sticlă – I, 131
 Pripeală – II, 181
 Priveghi – II, 978
 Priveliste – I, 1175
 Prizonierul din cafea – I, 1207
 Proba fumului – II, 513
 Probe – I, 1194
 Problema ouălor moi – I, 1148
 Procesul – II, 265
 Profet în țara lui – II, 1283
 Profetii mincinoși – I, 1352
 Profund cerebrală – I, 814
 Prometeu (*Ca orice lepră,
 Prometeu*) – II, 1514
 Prometeu (*O, dacă vrei să-i faci o
 mare bucurie*) – II, 970
 Prometeu bolnav – II, 988
 Proorociri – I, 1359
 Provizoriu – II, 1502
 P.S. – I, 1101
 Pueblo – I, 1328
 Pufoaicele albastre – II, 812
 Puiul de rămă – I, 1443
 Punând cartofi... – I, 1381
 Punct – I, 437
 Punct explodat – I, 1270
 Punctul – II, 1307
 Puntea – II, 957
 Pupile dilatate – I, 835
 Purcea – II, 253
 Purici și crocodili de varză –
 I, 529
 Puritatea – I, 695
 Pustnic – II, 1472
 Pustnicul – I, 1173
 Puterea – II, 702
 Putna, 500 de ani de la urcarea
 pe tronul Moldovei a lui
 Ștefan cel Mare – II, 1071
- R**
 Radar – I, 1519
 Rame – I, 99
 Raportul – I, 1461
 Ratiunea impură... – II, 1457
 Răbdare – I, 1466
 Răboj – I, 1495
 Rădăcina grăului – II, 336
 Rămâne drumul înapoi – I, 1051
 Rătăcesc pe străzi – I, 43
 Rătăcire – II, 1170
 Rătăcital – I, 1117
 Rău de fomei – II, 699
 Rău la ficar – I, 1360
 Răul conservă – I, 1568
 Război local – I, 1434
 Războinici – I, 720
 Rânduiești – II, 92
 Recapitulare – I, 526
 Recidiviști – I, 1542
 Regnuri – II, 1000
 Reusefeber – II, 963
 Reminiscențe – I, 119
 Repar... – I, 1118

- Retragerea cu torțe – I, 1201
 Retroversiune – I, 113
 Rețetă – II, 1431
 Revăd Iașii – I, 44
 Revelații – I, 1540
 Ridic paharul – II, 1222
 Risipire – I, 1042
 Ritm (*Cohorte de marginalizați*) –
 I, 1478
 Ritm (*Seara, la ora 9 fix*) –
 I, 1329
 Ritm (*Totul e zidire*) – II, 1482
 Ritmuri – I, 586
 Rița – II, 462
 Rivalul – II, 837
 Roadere – I, 1008
 Roata – I, 130
 Roboșii – I, 166
 Rochia de lână – I, 689
 Romantică (*Ab, Izvor sticlindu-ți
 dinții*) – I, 1100
 Romantică (*Ne prisosesc idei și
 fapte*) – I, 942
 Roncioaica – II, 348
 Rondel – II, 1175
 Rondelul cucului – II, 1171
 Rondelul melcului – II, 1174
 Rondelul tălângii – II, 1172
 Rondelul vârfului de ac – II,
 1183
 Rondelul viperei – II, 1173
 Rondul de zi – II, 1473
 Rostul – II, 176
 Rotund – I, 1171
 Rovine – II, 1126
 Rubedenii – I, 956
 Ruda – II, 267
 Rufe – I, 451
 Rugatul ploii – II, 276
 Rugăciune (*Arunca cam rar
 undița, pescarule*) – I, 551
 Rugăciune (*Doamne*) – II, 989
 Rugăciune (*Doamne, creația a dat
 înapoi*) – I, 1139
 Rugăciune (*Sfinților*) – I, 157
 Rugăciune (1) (*Doamne, -as vrea
 să plâng puțin*) – II, 1449
 Rugăciune (2) (*Ce-nalt e cerul,
 stelele ce sus!*) – II, 1450
- S**
 Saci pe dulap – I, 850
 Salcâmii – II, 1503
 Salt – I, 651
 Samson (*De păr l-au tras cu patru
 cai*) – I, 938
 Samson (*Pieptenul meu, legat cu
 sfoară de calorifer*) – I, 863
 S-a-nchis pământul – II, 230
 S-anin de gând – I, 1077
 Santinela la galaxie – I, 1205
 Sar obloanele – I, 996
 Saran pățitul – I, 1481
 Sau cam așa ceva – I, 1459
 Să ajutăm – I, 285
 Să ceri – I, 1182
 Să duci ofrandă... – II, 1132
 Săgeata – I, 1467
 *** [Să iubesti...] – II, 1285
 Să nu mă-ntrebi ce zi e astăzi –
 II, 1013

- Să nu piardă ziua – II, 164
 Săraca-mi piele – II, 1021
 Să spuneti – II, 1331
 Să te fixezi... – I, 1245
 Să te plimbi... – II, 1350
 Să trecem la fapte – I, 1129
 Să treci peste mare un ou –
 II, 1274
 Să vină (*Să vină, cine mai e de
 venit*) – I, 1469
 Să vină (*Să vină Pythia la mine*) –
 II, 1439
 Să visăm – I, 751
 Să zici: – II, 1373
 Scafantru eşuat – I, 1166
 Scara (*Cineva-mi lua scara. Eram
 sus*) – I, 1060
 Scara (*Orizontul*) – I, 969
 Scara vieții – II, 383
 Scară la cer – II, 965
 Schija – II, 637
 Schimb – II, 1244
 Schimbarea numelui – II, 890
 Schisma – II, 224
 Scoica (*M-am ascuns într-o scoică,
 pe fundul mării*) – I, 139
 Scoica (*Vorbeam într-o scoică*) –
 II, 1391
 Scoici presate – I, 871
 Scribul (*Anonimul acesta a fost un
 scrib faimos*) – I, 440
 Scribul (*Mă vizitează tot mai rar*)
 – II, 1260
 Scrinteala vremii – II, 1224
 Scrisoare – II, 1476
 Scrisori din camera de alături –
 I, 1223
 Scufund totul – I, 576
 Scutit de import – II, 716
 Secerele de os – II, 369
 Seceriș – I, 1532
 Seceta (*Secetă pe la noi*) – II, 879
 Secetă (*Arde pădurea*) – I, 1147
 Secretul – II, 1335
 Secretul nemuririi trupului –
 II, 1328
 Secura – II, 746
 Se desprimăvărează – II, 434
 Se făcea că... – I, 383
 Segment (*Eu voi începe să te uit*)
 – I, 429
 Segment (*Puteai, ca în povești, să
 mă încerci*) – I, 284
 Seif – I, 581
 Semnal de alarmă – I, 977
 Semne – I, 290
 Semne rele – I, 1399
 Se-nchearbă luna – I, 1296
 Seneca – I, 435
 Sensul – II, 1200
 Sens unic – I, 382
 Sentimentul fructelor și al
 legumelor – I, 19
 Sentimentul lănei – I, 1221
 Se-ntorc de la deal – II, 318
 Se-ntreabă... – II, 1280
 Senzație – I, 508
 Sepia – I, 118
 Se pregătește-o lacrimă-n
 fântâni... – I, 1370

- Se sudează mâna... – II, 1402
 Sfaturi (*Copilul când îl scalzi
 după botez*) – II, 397
 Sfaturi (*Să mergi cu grija prin
 Grecia*) – I, 1292
 Sfaturi de dimineață – II, 305
 Sfântă oboșală – I, 699
 Sfântul Andrei, cap de iarnă –
 II, 1394
 Sfinții – I, 407
 Shakespeare – I, 135
 Silabisind – I, 1256
 Sișiște – II, 865
 Simetrie – I, 352
 Simfonie – I, 913
 Simpatie – II, 1492
 Simplu – I, 7
 Simturi – I, 1017
 Sincronizare – I, 948
 Singur – I, 208
 Singurătate – II, 956
 Sinucidere – I, 316
 Smaț de Tismana – II, 1491
 Soare sec – II, 189
 Socrate – I, 971
 Solemn – I, 213
 Solul mării albastre – II, 975
 Somn (*Gândurile, ca un nisip
 greblat*) – I, 546
 Somn (*Pluteam pe-un râu, parcă
 legat de mâini*) – I, 1055
 Somn (*Răsucindu-mă în somn*) –
 II, 1310
 Somn întepat de ostie – I, 1133
 Somnambulul... – I, 172
 Somnul pe loitră – II, 285
 Somnul, teribilă arhivă... –
 I, 1045
 Sonde in vie – II, 1255
 Sonet arhaic (I) – I, 1361
 Sonete amestecate – I, 661
 Sonet profan – I, 1441
 Sonet sonetului – II, 1209
 Sonet tomnatic – II, 1427
 Sonetul IX – I, 756
 Sonetul XV – I, 748
 Sonetul XIX – I, 761
 Sonetul XXX – I, 750
 Sonetul XXXI (*Pe-o colină-naltă*)
 – I, 37
 Sonetul XXXI (*Cine face azi
 sonetele, tu sau eu?*) – I, 752
 Sonetul XXXII – I, 754
 Soroacele – II, 207
 Sorocul – II, 1406
 Sovonul – II, 233
 Spargerii – II, 600
 Spațiu – I, 486
 Spațiu-rimp – I, 1317
 Spânzuratul – II, 39
 Spectacol – I, 288
 Spectator – II, 967
 Spic – I, 1018
 Spirală – I, 192
 Spirit – II, 1039
 Spirit înaripat – II, 1453
 Spiritul ludic – II, 1469
 Spleen – I, 31
 Spongios – I, 1104
 Spre Rucăr – II, 1475

- Stafiile – I, 697
 Stampă (*E acru vinul, sânul mai lăsat*) – I, 1115
 Stampă (*Ei scot cărbuni, dar fața li-i de piatră*) – I, 1486
 Stampă (*Ia carne este-nchis și, spre știință*) – I, 1395
 Stampă fulgerată – I, 1283
 Stare (*M-o fi aruncat cineva la cos, sau mi se pare*) – I, 681
 Stare (*Nu dormeam. Mă lăsam dus*) – I, 1039
 Stare (*Simt cum atârnu greu*) – II, 1490
 Starea vrenii – I, 1473
 Stare maximă – I, 478
 Start – I, 324
 Static – I, 927
 Statuie – I, 1172
 Statul – II, 565
 Statura – II, 1496
 Stați blând – II, 1236
 *** [Stau cu coatele pe mare] – I, 593
 ** [Stau în atenția luminii] – I, 504
 Stăm în ninsoare... – II, 1248
 Stăna Stanii – II, 1253
 Stânjenul – II, 417
 Stilizare – I, 607
 Stringere vocală – II, 973
 Stocii – I, 1174
 Straturi – I, 227
 Străinul (*Copacul acesta se va lăuda*) – I, 1005
 Străinul (*Oamenii n-au trecut încă*) – I, 351
 Streacăină de dor – I, 1090
 Studiu (*Aveam de mult o bănuială împotriva mea*) – I, 244
 Studiu (*Pe fărnelul unui peste urias*) – I, 981
 Studiu (*Se luminează de ziua, desigur*) – I, 388
 Studiu de repaus – I, 272
 Subiectivism – I, 184
 Sub linia orizontului – I, 1069
 Sublinierea noastră – II, 1111
 Such a tuch – I, 657
 Suflete, bun la toate – I, 457
 Suflu – I, 1612
 *** [Sunând din talazuri...] – II, 1213
 Sunet – I, 569
 Sunetul – I, 955
 Sunt ca o piatră – I, 627
 Sunt consultați călmăcitori de vise – I, 1401
 Sunt coplesit de semne – II, 1330
 Sunt corabie – I, 591
 *** [Suntem de mult...] – II, 1522
 Sunt eu mereu – I, 1529
 Sunt numai operații reușite – I, 1573
 *** [„Sunt pentru viață!”] – II, 968
 Superstiție – I, 175
 Supraveghetorii – II, 1323

- Sus – I, 180
 Švejk – I, 164
 Sybilla din Cumae – I, 791
 S
 Șah – I, 120
 Sansa – I, 1086
 Șapte dungi – I, 469
 Șarpele – I, 514
 Șarpele casei (*Șarpele casei*) – I, 270
 Șarpele casei (*Venea din curte și intra într-o gaură*) – II, 610
 Șarpele vede un fluier – I, 255
 Șase găste – II, 1154
 Școala – II, 915
 Școala lui Naniescu – II, 571
 Ședința – II, 724
 Și aerul – I, 643
 Și atunci eu? – I, 1253
 Și căutând în vremi trecute tălcul... – I, 1406
 Și de arunci, pe garduri – II, 1234
 Și drumul... – I, 1184
 Și fiecare apă-ncearcă... – I, 1257
 Și Gangele – I, 1162
 Și la cap de drum – I, 1046
 Și nici prea clar – I, 1155
 Și Oltul... – I, 1582
 Și sub... – II, 1398
 Și sub un pretext – I, 1415
 Și totul îmi alunecă ușor... – I, 124
 Și trec absent, răspund contradictoriu – I, 1423
 Și visul meu... – I, 1265
 Șoarecii de sticlă – II, 946
 Șonea Bădoiu – II, 469
 Șopâneata – II, 395
 Știre – II, 1484
 Șuba – II, 121
 T
 Tablă – I, 652
 Tablouri – I, 108
 Taifas cu Polifem – I, 1595
 Taina – I, 958
 Tare ca fierul – II, 301
 Tata – II, 33
 Taur în genunchi – II, 1084
 Tava cu jeratec – I, 848
 Tăurașul – I, 36
 *** [Tămpitul asta de vizir...] – II, 1368
 Târg la Balcești – II, 688
 Târg și arătură – II, 1263
 Târziu – I, 95
 Teamă – I, 147
 Teba – II, 1247
 Teoria tipătului – I, 895
 Tertip – I, 649
 Texte de muzică ușoară – I, 67
 Texte de piramidă – II, 1365
 Ticul vâslei – II, 1277
 Tidva – I, 314

- Tifla-i, neică! – II, 540
 Timp – I, 280
 Tinerețe (*Pe inelul zării-aș vrea un meșter*) – II, 1063
 Tinerete (*Te pierd, te pierd pe veci comoară*) – II, 1201
 Toamnă – I, 558
 Toast – I, 1238
 * * * [Toată lumea ți-a dedicat] – I, 608
 Topografii – II, 842
 Torica – II, 932
 Tors – I, 1515
 Tot așteptăm... – I, 1414
 Totem – I, 1180
 Tot smeul – I, 1157
 Totul – I, 376
 Trafic – II, 1463
 Transcendentală – I, 1369
 Transfer – I, 979
 Transformarea – I, 808
 Transfuzie secretă – I, 330
 Transarea unui cui – I, 1584
 Tratat despre tril – I, 743
 Traversarea – I, 1571
 Trăim – I, 1528
 Treanta – II, 218
 Trebuiau să poarte un nume – I, 140
 * * * [Trebuie să beau apă...] – II, 1022
 Trei citate din Ilie Constantin – I, 52
 Trenul (*Căzacu venise din armată. Era gros*) – II, 250
 Trenul (*– Uliu, nașcule*) – II, 757
 Tresar ori tremur? – I, 562
 Tresăriri – I, 902
 Trezire – II, 1519
 Tribunalul lui Osiris – II, 1387
 Trifoi – II, 1488
 Troia – I, 163
 Trup și suflet – I, 1043
 Tui și odobași – II, 1434
 Tunelul – I, 1412
 Turm în jos – I, 554
 Turmul Londrei – I, 556
 Turnu' lui Sever – II, 1190
 * * * [Tu să dormi] – I, 611
 Tusiți – I, 358
 Tutun – I, 368
- T**
 Tăranii – I, 1350
 Tășnet – I, 41
 Tepeș – I, 1485
 Țintă miscătoare – I, 1383
 Țipătul – I, 1551
 Tundrarul – II, 920
- U**
 Ucidere rituală – II, 1370
 Uitarea – II, 352
 Uitat – I, 1122
 Uite că plec – I, 578
 Uite Păsărica – I, 242
 Ulise – I, 639

- Ulmul – II, 558
 Ultima șansă – II, 1095
 Ultimul concert – II, 562
 Ultimul tulnic – I, 1452
 Umbra (*Dacă și umbra noastră*) – I, 155
 Umbra (*N-ai un dezinfectant? zice umbra mea.*) – II, 1318
 Țumbește – I, 1179
 Un acoperis – I, 197
 Un an – I, 1156
 Un bălbăiș – II, 856
 Un cal (*Aș vrea un cal mâncând ovăzul*) – I, 1185
 Un cal (*Un cal care căra ciment*) – II, 1119
 Un clește – I, 286
 Un cot de pământ – II, 202
 Unde? – I, 461
 Un demn... – II, 887
 Unde uităm – I, 522
 Unde zeu e Zamolxe – I, 532
 Un fel de a fi – I, 1058
 Un geam în fața noastră – I, 194
 Un ghem de molii – II, 1433
 Unghi (*I-a pus o mână la ochi*) – I, 128
 Unghi (*Trec pe cer, în formă fixă*) – I, 950
 Un „la“ de sus – I, 1454
 Un lucru – II, 1090
 Un om căzând într-o frunză – I, 1506
 Un orator... – I, 1416
 Un pai – I, 321
 Un paznic. III (*Poliptic*) – I, 1439
 Un sfinx... – II, 1142
 Unui slugarnic (*Rondel*) – II, 1216
 Un urât – II, 839
 Urma – I, 1325
 Urmărește acest om! – II, 1297
 Urme – I, 541
 Urmează – II, 1403
 Ursitoarele – II, 1195
- V**
 Vacanță – II, 1211
 Vag (*Si nimeni nu va mai ști despre tine*) – I, 549
 Vagul (*Din păcate toate astea se vor publica într-o zi*) – I, 633
 Vai – I, 1613
 Valca aceea... – II, 1511
 Valoarea respirației – I, 685
 Vară de septembrie – I, 1209
 Varvaliu – II, 579
 Vase comunicante – I, 1108
 Vasul – I, 786
 Vaza surâdea – I, 599
 Văcăriciul – II, 861
 Vălnicul de lână – II, 375
 Vânat – I, 152
 Vânătoarea (*Îi dăduseră și lui pistol*) – II, 929
 Vânătoare (*Pestele care mănâncă peștii*) – I, 536

- Vânătoare cu bumerang (*De câte ori am aruncat bumerangul*) – II, 1153
- Vânătoare cu bumerang II (*Nu mai prind păsări vii*) – II, 1367
- Vânători – II, 896
- Vânt – I, 543
- Vântul – I, 490
- Vântul a bățut dinspre lună... – II, 1062
- Vântul sărat – II, 1137
- Vânzare-cumpărare – I, 1387
- Vârste – II, 1292
- Vârtej – I, 613
- Vedenie – II, 626
- Vedenii cu draci – I, 880
- Veni bietul câine, vine și bietul tata – II, 781
- Vere – II, 793
- Verificarea inspirației – II, 1461
- Verii Ilincăi – II, 258
- Vestea – I, 1189
- Veșnicul eu – I, 1062
- Vești – II, 1051
- Veteranul (*În ultima zi de război*) – II, 925
- Veteranul (*Precum prigoria răbdând de sete*) – I, 1152
- Via – I, 711
- *** [Viața a evoluat] – II, 1300
- Viața ne face rău – I, 1353
- Vibrare pe loc – I, 1125
- Vibrații – I, 179
- Vicisitudini – I, 21
- Victorie – II, 1133
- Vijelia – II, 892
- Vină (*Am pictat o femeie din fată*) – II, 1388
- Vină (*Mă simt vinovat*) – II, 1036
- Vină (*Parcă mă simt vinovat de ceva*) – II, 1026
- Vină refractată – I, 1413
- Vine (*Iată o scrumieră*) – II, 1233
- Vine (*Vine steaua să mă ridice*) – I, 319
- Vine din urmă – I, 1246
- Vinovatul – I, 512
- Vis (*În fața casei în care convietuiesc cu mine însumi*) – I, 153
- Vis (*Inspirația venea în urmă, pe jos*) – I, 520
- Vis (*Tăiam buricul unui nou-născut*) – I, 1550
- Visăm și noi – I, 224
- Viscol – I, 92
- Visele – I, 1389
- Visele mamei – II, 481
- Viteză – I, 1105
- Vițelul (*În imasul verde abia ajuns-a*) – I, 35
- Vițelul (*În timpul războiului, veniseră nemții*) – II, 949
- Viu cu adevărat – I, 528
- Viziune (*Câte-o pisică-n galoși*) – I, 523

- Viziune (*Mă îngrășam treptat*) – I, 278
- Viziune (*Nu mai există copii noi*) – I, 148
- Viziune (*Patul s-a răsucit pe cele patru călcâie*) – I, 445
- Viziune (*Străzile erau întesate de haie*) – I, 170
- Viziune industrială – II, 1467
- Vocalizc (*Lacrimile se preling*) – I, 968
- Voinicul – I, 964
- Vorbim – II, 1124
- Vorbim despre vreme – I, 1031
- Vorbire – I, 485
- Vraja mării – II, 1243
- Vrăjitorie – I, 1557
- Vremea – II, 1199
- Vremea ca omul – II, 209
- Vremea lui Ion Toțu – II, 322
- Vremuri – II, 463
- Vulturul moare ca un vultur – II, 1500
- Z**
- Zarbă și Ribla – II, 95
- Zestrea genetică – II, 987
- Zeul de mucava – I, 1493
- *** [Zeul cu mască...] – II, 1376
- Zeul somnoros – I, 1089
- Zgomote – I, 293
- Zi bună – I, 659
- Zidirea în dragoste – I, 998
- Zile otrăvite – I, 1371
- Ziua șiroind de raze – I, 515
- 30 de colaci – II, 836
- 43 – II, 232
- 800 de pruni înfloriți – II, 667

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR DUPĂ PRIMUL VERS

A

- A apucat 92 de ani. Îi zice unei femei: (*Șonea Badoiu*) – II, 469
Abia după ce murise (*Balta*) – I, 1587
Abia mai tineri dacă sunt urmașii (*E bine*) – I, 1402
Absolut toate bolile (*Cimitir*) – II, 1099
„Această casă e de închiriat (*Fatață în scară*) – I, 1319
Această coapsă are capsă pusă, (*Sonet profan*) – I, 1441
Această geometrie de porturi, (*Această geometrie...*) – II, 1138
Această meditație nu-mi vine (*Declarație*) – II, 1437
Această zariște de ciocârlii, (*Cântec*) – I, 1531
Această zonă o-nsemnăm c-o cruce, (*Elegie*) – I, 1349
Aceleași gânduri, aceleași reflexe, (*Sonetul XV*) – I, 748
Acesta, da suflu! (*Suflu*) – I, 1612
Acesta e deci (* * * [*Acesta e deci*]) – II, 1038
Acest fost lac, superbă secătură (*Ești cumpănă*) – I, 1083
Acest glob mic, această lume rară, (*Glasul*) – I, 1419
A chemat-o să facă săpunul. (*Descântec de legat săpunul*) – II, 686
Acolo unde istoria (*Urma*) – I, 1325
Acum am putea să fim și triști, (*Mesterul Manole*) – I, 217
Acum, că vrăjitoarele-au fost prinse, (*Ah, vrăjitoarele...*) – I, 1398
Adeseori m-am întrebat cum arată iubirea, (*Lumini mici*) – I, 663
Adevărul iese la lumină (* * * [*Adevărul iese la lumină*]) – I, 995
Adiacentele la ce-am de spus (*Adiacente*) – I, 1230
Adie din pleoapele tale (*Pe merit*) – I, 915
Adorm c-un bec în ochi. Să văd în mine (*Adorm...*) – I, 1181
Aducătorul de ofrande (*Aducătorul de ofrande*) – II, 1141
Aduceți prinoase (*Defunctul în mai multe exemplare*) – II, 1157

- Aerisirea se face, ca la metrou (*Trafic*) – II, 1463
 Afară-i o vreme de căine (repet). (*Petale*) – I, 838
 A fi și a gândi tot una este, (*Parmenide*) – I, 1001
 Agamemnon își pune masca (*Agamemnon își pune masca*) – II, 1134
 Ah, cerul privit printre brazi (*Vibrare pe loc*) – I, 1125
 Ah, cum sunt femeile grăbite, imprudente, (*Grabă*) – I, 724
 Ah! globu-acesta, jalnic alibi (*Alibi*) – I, 1324
 Ah, hornurile, (*Hornuri*) – I, 567
 Ah, Izvor sticlindu-ți dinții (*Romantică*) – I, 1100
 Ah, puntea supără peste repezi ape. (*Ah, puntea...*) – I, 1337
 Ah, răcoarea pădurii. (Exclamație.) (*Limpezire*) – I, 874
 Ah, unde-a fost Cartagina arată. (*Ah, unde-a fost Cartagina...*)
 – I, 1403
 Aici căinele trebuie să latre, că de-aia e căine. (*Căinele*) – II, 151
 Aici sunt învățații cu ideea. (*Dantescă*) – I, 1425
 Ai dat adresă unei vagi reverii, (*Oaza*) – II, 1108
 Ai dormit cu mâinile sub conștiința oboșită (*O zi*) – I, 511
 Ai fost la un concert unde ți-au clănțanit dinții... (*Muzică și tencuială*)
 – I, 830
 Ai intrat în inspirația mea de astăzi (*Microb frumos*) – I, 397
 Ai lui Zgoidea (*Se-ntorc de la deal*) – II, 318
 – Ai, mă, că pusei albia. Care ești primul? (*Iăutul*) – II, 262
 Ai nebunia culorilor, totul să fie mov. (*Poveste mov*) – I, 855
 Ai văzut niște pictroaie zilele astea, (*Miezul pietrei*) – I, 745
 Albie seacă, sub munte sterp. (*Duhul locului*) – I, 1026
 Ale poeziei grele, (*Capodoperele [așa se nasc...]*) – II, 1192
 Alerg (*Alerg*) – II, 1448
 Al lui Fletu, (*Cine mai trece pe drum*) – II, 139
 altcum intitulată cu titlul: (*Baladă a magistrului Villon*) – I, 32
 Alt registru e cu femei (*Alt registru*) – II, 1326
 Alți japonezi chemat-am de urgență (*Antiseismică*) – I, 1561
 A mai plouat pe-un alfabet, (*A mai plouat...*) – I, 1143
 Am ajuns în rugăciunile mele, (***) (*Am ajuns...*) – II, 1049
 Am ajuns la trăiri. (*Campari*) – I, 714
 Am arat fără odihnă, (*Evoluție*) – I, 414

- Am atins incredibilul (*Am atins incredibilul...*) – I, 1611
 Amândoi trecuți de 80 de ani. (*Hai acasă*) – II, 619
 Am cărbune în păr, praf negru în ochi, (*Încrustatii*) – I, 776
 America e mare colecționară (*Date despre probleme*) – I, 634
 Am experimentat (*Măștile*) – II, 962
 Am făcut ocolul pământului, (*Ocol*) – I, 947
 Am făcut parte (*Lapsus*) – I, 1263
 Am fost în casa lor, (*La nașul Corniță*) – II, 898
 Am fost spontan până mai adineaori (*Am fost spontan până mai adineaori*) – I, 602
 Am încălțat cu pantofii mei (*Portretul artistului*) – I, 133
 Am în pantofi nisip alb (*Pădurea Ietea*) – I, 1237
 Am legat copacii la ochi (*Am legat...*) – I, 90
 Am luat tot pământul (*Exigență*) – I, 225
 Am mâncat toată grăsimea pământului, (*Pace*) – I, 312
 Am o nevastă bună, (*Nevasta*) – II, 943
 Am pândit (*Braconaj*) – I, 1176
 Am pictat o femeie din față, (*Vină*) – II, 1388
 Am plecat cu el la Craiova. (*Crila de oameni*) – II, 581
 Am răcit azi-moarte (vom citi totuși azi-noapte) (*Am răcit azi-moarte*)
 – II, 1356
 Am sărit, tocmai treceam pe lângă un oraș – orașul acela. (*Apariția*)
 – I, 501
 Am stat în cantonament, (*Bumbac*) – I, 892
 Am stat pe cuie: (*Fachirul începător*) – I, 1279
 Am și sentimentul lănei – (*Sentimentul lănei*) – I, 1221
 Am terminat toate subiectele, (*Vorbim despre vreme*) – I, 1031
 Am trecut peste câteva mii de poduri (*Poduri*) – I, 454
 Am uitat dacă am dormit sau nu (*Nemuritor cu ziua*) – I, 1471
 Am umblat cu cerșitul pe la păsări (*De-a Icar*) – I, 275
 Am văzut cu ochii mei cum puneau la cale (*Fierul*) – I, 1610
 Am văzut marea cu alți ochi. (*Altă culoare*) – I, 819
 Am vreo două boli grele, (*Bilant*) – II, 982
 Am vrut să mă schimb pe unul mai bun, (*Am vrut să mă schimb*)
 – I, 1035

Am zărit lumină pe pământ, (*Am zărit lumină...*) – I, 79
 Anii trec... și trist îi numeri... (*Panta Rhei*) – II, 1194
 Anonimul acesta a fost un scrib faimos: (*Scribul*) – I, 440
 Apa asta e plină de nade, (*Apa asta*) – I, 190
 Apa bolborosea fără rime (*Opac*) – I, 1127
 Apa vie murea și ea. (*În vad*) – I, 1259
 Apele peste care-am trecut (*Călătorul*) – I, 983
 A plecat fără să mai verifice (*Dusul*) – II, 964
 Arăt atât de îngrozitor (* * * [*Arăt atât de îngrozitor*]) – II, 976
 Arăți mult mai bine (*Leacul*) – II, 1332
 Ard. (*Extaz*) – I, 765
 Ardea cu flăcări Roma ca un apus de soare... (*Evol Mediu*) – II, 1210
 Ardealul, starea mea de spirit (*Ardealul, starea mea de spirit*) – I, 1442
 Arde pădurea, (*Secetă*) – I, 1147
 Are mâinile paralizate, moi (*Ioana lui Mărăcine*) – II, 344
 Are niște ochi parcă știe tot ce spunent, (*Prin negru de fum*) – I, 770
 Are o privire parcă-ar ști totul. (*Ninsoarea*) – I, 766
 Arheologii au descoperit (*Ceramică*) – I, 191
 Arunci cam rar undița, pescarule, (*Rugăciune*) – I, 551
 Ascult ce zice lumea (* * * [*Ascult ce zice lumea*]) – I, 561
 Aseară am uitat un ochi deschis (*Cearcăn*) – I, 106
 Asist la (*Priveghi*) – II, 978
 Asta e arătura, uite, zice mama, când o-ncepe (*Momăile*) – II, 14
 Asta e singura mea răzbunare pe viață, (*Santinelă la galaxie*) – I, 1205
 Astăzi trebuie să ai neapărat (*Concentrică*) – I, 302
 Așa cum, de copaci, nu vezi pădurea (*Așa cum...*) – I, 1378
 Așa cum stai, (*Citatorie*) – I, 142
 Așa pe la prânz, începea să mă doară capul, (*Soare sec*) – II, 189
 Așa se întâmplă cu fiecare pereche, (*Așa se întâmplă*) – I, 884
 Aș avea nevoie de-o spată, nu dați voi o fugă (*După spată, drum lung*)
 – II, 238
 Aș bate câmpii, aș picta năpârci, (*Ocru*) – I, 1307
 Aș, nu plouă curând, spune Moșu Pătru, (*La Cornul Caprii*) – II, 119
 Aș scrie despre nările zimbrului. (*Nările zimbrului*) – II, 1497
 Asteaptă toți să le spui unde (*Asteaptă toți*) – I, 1424

Asteptând să fiarbă fasolea, (*Asteptând să fiarbă fasolea*) – I, 1273
 Aștept o veste care privește (*Vestea*) – I, 1189
 Aștept să-mi vină ideile de la capătul lumii, (*Așteptare*) – I, 793
 Aștepți efectul (*Aștepti efectul*) – I, 1446
 Aș vrea să fug (*Urme*) – I, 541
 Aș vrea să spun câteva cuvinte despre Nil. (*Cine poartă Nilul pe umeri?*)
 – II, 1315
 Aș vrea un cal mâncând ovăzul, (*Un cal*) – I, 1185
 Atâr a plouat, atât a plouat, (*Acea picătură*) – I, 1121
 Atâr de obosiți picăm unul în brațele altuia (*Sonetul XXX*) – I, 750
 Atât de tare îi bătea inima, (*Vibrații*) – I, 179
 Atâtea „da“-uri cap la cap (*Cifrul*) – I, 1409
 Atins-am paroxisumul și mai va (*Zeu de mucava*) – I, 1493
 Atlas sentimental ce stă pe-un peste (*Atlas sentimental*) – I, 1200
 A trecut luna prin dreptul ferestrei, pe cer, (*Mica trecere*) – I, 1087
 A troznit ceva (*Munie astenică*) – II, 1324
 – Atunci de ce tăcerea asta (*Atunci*) – II, 1025
 Au căutat fetele în Petronius (*Sybilla din Cumae*) – I, 791
 Aud cum îmi pică trăsăturile (*Încordare*) – II, 1097
 Aud cum se-nvârte pământul, (*Aud...*) – I, 1096
 Au intrat dracii în mine, (*Gazză de iad*) – II, 1018
 Au început să mișune, poznașe, (*Peisaj*) – I, 1564
 Au plecat pe urmă „comisiile“ prin sat, (*Comisia*) – II, 727
 Au rămas neîngropați foarte mulți morți, (*Hiena*) – I, 156
 Au și trecut pași prin nervii noștri, (*Caiet de gramatică*) – I, 905
 Au venit doi inși cu niște (*Topografii*) – II, 842
 Auzind că viol are-un post de vază (*Boul și vitelul*) – I, 25
 Aveam așa o greutate (*Inscripție pe o piatră*) – I, 1314
 Aveam de mult o bănuială împotriva mea (*Studiu*) – I, 244
 Aveam o poezie care nu mă lăsa să dorm (*Hoții*) – I, 483
 Avea pământ mai mult (*Mosia*) – II, 214
 Avea pensie după bărbatu-său, care murise-n război. (*Corlata*)
 – II, 117
 Avea 7–8 ani prin '47. (*O decorație – două sute de nasturi*) – II, 908
 Aveam vreo trei ani, (*Tata*) – II, 33

- Aveam 60 de zile și duceam pe cobiliță (*Negustor cu cobiliță*) – II, 807
 Aveam un ciob de pământ (*Fetele de azi*) – II, 833
 Avem și noi emanații, (*Ca un alt Delfi*) – I, 1131
 A venit o noapte ca o piatră albastră, (*O noapte ca o piatră despletită*)
 – I, 62
 Ay, unde sunt coarnele lunii? (*Taur în genunchi*) – II, 1084
 Azi am fotografiat numai copaci, (*Developare*) – I, 137
 Azi am văzut un ochi (*Arcadă*) – I, 326
 Azi noapte, pe la două, visasem că-nviasem, (*Noapte de octombrie*)
 – I, 69
 Azi nu mai scriu, (*Ceva*) – I, 943
 Azi o pânză de nor, (*Lansare*) – I, 143
 „Asta merge acasă – și moare” – (*Leacul*) – II, 859

B

- Baba Nițu confunda descântecul de aplecatelea (*Baba Nițu*) – II, 844
 Baba, seara însărat, când a venit acasă, (*Cadâmul*) – II, 306
 Babă-ta, când a murit tac-tu, (43) – II, 232
 „Ba, fa cumnată, (*Frățila*) – II, 102
 Barbarii cam unde-or să-ncapă, (*Cam unde?*) – I, 1429
 Bat clopotele absolut degeaba, (*Clopote*) – I, 1428
 Bat un cui în liniște. (*Roadere*) – I, 1008
 Băla rămăsese văduvă. (*Moartea Bălii*) – II, 682
 (*Bărbații*) până la 40 de ani (*Despre bărbați*) – II, 1161
 Bătăi în inimă: Cioc! cioc! (*Ce-o fi o fi*) – I, 1303
 Bătrânii își fac vânt (*Fior*) – I, 929
 Bătrânii și morții (*Fiecare*) – I, 301
 Bătrânul devenea din zi în zi tot mai mic. (*Fără mare*) – I, 193
 Beam apa din găldanul cu broaște, (*Buduroi*) – II, 21
 Berbecul cu coarnele întoarse (*Berbecul cu coarnele întoarse*) – II, 1041
 Beția funigeilor, doar ea, (*Sunt consultați tâlmăcitori de vise*) – I, 1401
 Bine, bine, (*Imponderabilitate*) – I, 1565
 Binisor să nu dărâm (*Primăvara, dragoste...*) – II, 1202
 Biserica a veche din Trântoru. (*Ia curățat de cărămidă*) – II, 589
 Biserica sta ca un boxeur (*Cutremur*) – II, 937

- Boc! Boc! În poartă. (*Nu te-ncurca!*) – II, 693
 Bomba cu ger încă mai sare, (*Experiențe*) – I, 1600
 Brazilii își vindecă scorburile (*Transfuzie secretă*) – I, 330
 Bucuria... (cuvânt șters *cretină*) cu care (*Bucuria... (cretină)*)
 – II, 1374
 Bun canal – nimic de zis! (*Bun canal*) – II, 1445
 Bunicul, Ion Bălan Sorescu, a murit în 1919. (*Porecla*) – II, 527
 Burticioaica, duminica lua cerga (*Burticioaica*) – II, 926
 Búzele sunt o carne vie, (*Cros*) – I, 691

C

- Cade ghinda la așternut. (*Toamnă*) – I, 558
 Cad frunze veștede... și ploaia: (*Octombrie*) – II, 1189
 Cad muștele în lapte, dar nu-i lapte (*Ia ora sapte*) – II, 1438
 Cafeaua de astăzi (*Caféa*) – I, 450
 Ca la o vânătoare de lei, în desert, (*Ca la o vânătoare de lei...*)
 – II, 1311
 Cald ca lângă o sobă. (*Cântec de solstițiu*) – I, 952
 Cald și la umbră. Perlele ard gâtul (*Altă stampă*) – I, 1396
 Ca melcul coarnele-n trecut (*Veșnicul eu*) – I, 1062
 Camioane cu struguri pe șosea (*Libații la Vârșei*) – I, 1025
 Ca niște poduri care se ridică (*Din balamale*) – II, 1489
 Ca o hidrocarbură saturată (*Linx*) – I, 1119
 Ca o inimă (*Ca o inimă*) – II, 1474
 Ca o piatră ajunsă la mare, (*Piatra*) – I, 1311
 Ca orice lepră, Prometeu (*Prometeu*) – II, 1514
 Ca orice paznic (*Tors*) – I, 1515
 Ca o țigară-n colțul gurii (*Rotund*) – I, 1171
 Ca porumbel dormind pe frize (*Mesaje*) – II, 1279
 – Care apropie oamenii, ai spus? (*Fără punctuație*) – I, 1215
 – Care, mă, care? (*Lapsus*) – II, 614
 Car nămol cu o căldare (*Nudism*) – I, 361
 Casa Lelței era o bujdulă veche, de pe vremuri, (*Casa Lelței*) – II, 32
 Casc gura la un pin. (*Simpatie*) – II, 1492
 Casele sunt pline de copii, asta vine de sus (*Masa*) – II, 123

Castelul Bran (*Dracula stă în cutia neagră*) – II, 1498
 Ca și când aș întocmi o hartă. (*La scara mea*) – I, 452
 Ca și când m-am jucat. (* * * [*Ca și când m-am jucat*]) – I, 482
 Ca un boxeur mă cântăream mereu (*Amintire*) – I, 1267
 Ca un hârciog, (*Făptasul*) – II, 1269
 Caută câte un lucru, (*Ochii și tinerea de minte*) – II, 1238
 Caut corbul descântat de Edgar Allan Poe (*Nevermore*) – I, 496
 Caut un regizor de reverente (* * * [*Caut un regizor de reverente*])
 – I, 509
 Cavalerii de foc (*Cavalerii de foc*) – I, 1302
 Cazacu venise din armată. Era gros (*Trenul*) – II, 250
 Călăresc pe planeta asta (*Calul*) – I, 480
 Călător ca soarele, (*Doină*) – II, 1176
 Călătoresc cu un copac spre mine, (*Perpetuum mobile*) – I, 60
 Călăul inchiziției (*Piatra acră*) – I, 959
 Călăul își face raportul: (*Raportul*) – I, 1461
 Călăul trebuia să omoare timpul. (*Călăul cu șapte mâini și victima cu șapte capete*) – I, 1277
 Călcăm (*Ca pastelul*) – I, 963
 Cămașa era lungă și mă rodea la glezne când fugeam (*Cămașa fericitului din Gura Racului*) – II, 316
 Cămila ară prin deșert (*Cămila ară prin deșert*) – I, 1251
 Căprioare, căpriori, (*Colind*) – I, 1106
 Căutam ritmuri potrivite (*Ritmuri*) – I, 586
 Ca vine moartea (*Gând*) – I, 568
 Căinele cu mingea în gură... (*Căinele cu mingea în gură*) – I, 1546
 Căinele era legat lângă porc. (*Căinele*) – II, 756
 Câmpul magnetic (*Oscilații*) – I, 564
 Când am insomnie, (*Istorioterapie*) – I, 377
 Când a murit Mitrică..., (*Mărturisirea*) – II, 422
 Când a naufragiat antichitatea (*Nume proprii*) – I, 990
 Când ascult muzica rock, (* * * [*Când ascult muzica rock*]) – II, 1251
 Când auzea maica de vreo fată care se mărită (*Casa*) – II, 302
 Când era bunicul elev (*Scoala*) – II, 915
 Când era fericit, (*Contractii*) – I, 449

Când era tata bolnav. A venit Chirimențu (*S-a-nchis pământul*)
 – II, 230
 Când esti bolnav cântărești mai mult. (*Coborârea*) – I, 1124
 Când începea să se petecească zăpada. (*Cucul*) – II, 191
 Când îndrăgostiții au luat peste tot foc, (*Baladă*) – I, 331
 Când între noi și lume (*Horoscop*) – I, 126
 Când marea (*Peisaj marin*) – I, 1022
 Când mă gândesc (*Juni după duminică*) – I, 590
 Când mă gândesc ce mă așteaptă și acasă, (*Ulise*) – I, 639
 Când mă gândesc la tine (*Intimitate*) – I, 774
 Când mă uit în urmă, (*Biografie*) – II, 1257
 Când moare câte unul, ce fericire! (*Explozie demografică*) – I, 1427
 Când ni s-au furat oile, (*Ciobanul care și-a pierdut oile*) – II, 80
 Când nu mai știu cum mă cheamă, (*Pomețnic*) – I, 967
 Când nu ploua, era secetă. (*Rugatul ploii*) – II, 276
 Când o carte îmi place foarte mult, (*Autorul*) – II, 983
 Când o dragoste (*Don Juan*) – I, 516
 Când omenirea a ieșit din apă, (*Gura racului*) – I, 186
 Când omul trage să moară, se strâng rudele (*Ale iesirii sufletului. Sărindurul țărâni*) – II, 795
 Când prin perdeaua de ninsoare (*Junina dată la rindea*) – I, 1075
 Când punea copita pe lant, (*Mută!*) – II, 399
 Când roata roșie pe cer s-arată, (*Când roata roșie pe cer s-arată*) – I, 997
 Când s-a cununat Cheagu, tot așa bătrân, (*Mireasa bătrână*) – II, 289
 Când s-a declarat holera, în 1913 (că dacă nu se declara (*Chișu și holera*) – II, 499
 Când s-a întors Costică tuns și gras, ieșea lumea să-l vadă, (*Nebunul*)
 – II, 77
 Când s-a întors de pe front (*Pe front*) – II, 996
 Când se dă de leacul unci boli (*Jeac*) – I, 638
 Când se-mbăta Cazacu, sau se certa cu cineva (*Mânia*) – II, 475
 Când se-ntâlneau cu el, femeile îl ocoleau prin sant (*Ciudini*) – II, 74
 Când simte vremea că-l împunge (*Rondelul melcului*) – II, 1174
 Când stai în tren și pleacă trenul vecin, (*Pleacă trenul*) – I, 1586
 Când sticlele-mi făceau cu dopul, (*Când*) – II, 1524

- Când și-a dat seama (*Dispariția în covor*) – I, 467
 Când taie steaua albă o felie (*Ca-n pâine*) – I, 1084
 Când te dor dinții, e prăpăd. (*De vivor*) – II, 350
 Când toate-n jur sunt coapte, belsugului dând cep, (*Sentimentul fructelor și al legumelor*) – I, 19
 Când vei fi bătrân (*Focar*) – I, 1501
 Când vin acasă (*Întoarcerea fâraonului*) – I, 619
 Când vine noaptea, crește Caraimanul (*Celebra gheară*) – I, 1006
 Când voi izbi cu barda eu, profund, (* * * [*Când voi izbi cu barda eu, profund*]) – I, 12
 Când voi pleca din sat, voi lua cu mine (*Vacantă*) – II, 1211
 Cântă din zori și până-n sară, (*Rondelul cucului*) – II, 1171
 Câte gânduri îmi trec prin cap (*Câte gânduri*) – I, 1074
 Câteodată alunec pe gheață, (*Abis*) – I, 566
 Câteodată întunericul (*Câteodată*) – I, 230
 Câteodată mama apărea dimineata de pe vale, (*I.înîstea*) – II, 782
 Câteodată mă simt așa de bine, (*Licăr*) – I, 313
 Câte-o piscică-n galoși (*Viziune*) – I, 523
 Câte păsări o fi stricat (*Pentru păsările dispărute*) – I, 231
 Cât vezi cu ochii numai nisip. (*Afacere, cu nisip*) – II, 1239
 – Câți ani ai, nea Ioane? (*Binete*) – II, 771
 Câți cai trag de viață? (*Dii!*) – I, 268
 – Ce-ai lua cu tine, (*Dacă nu cer prea mult*) – I, 603
 Ce ai slăbit așa? (*Ce ai slăbit așa?*) – II, 1357
 Ce alunecos e săpunul în baie, nu ți se pare (*Din spumă, Venera...*) – I, 832
 Ce amforă! și dezgropată (*Odă profană*) – I, 1306
 Cea mai frumoasă oboseală (*Gene*) – I, 570
 Ceancă-n altă parte o fi mai bine. (*Ceancă*) – II, 691
 Ce-a pățit Mitru, după ce-a auzit fără să vrea (*De lapte*) – II, 464
 Ce-ar fi de-am mai gresi oleacă, (*Ce-ar fi?*) – I, 1411
 Ceasul s-a-ntrors cu spatele la timp. (*Cu spatele*) – I, 209
 Ceapă era atât de deasă, (*Ceapă*) – I, 547
 Ce avea Bătu în tașcă? (*Tundrarul*) – II, 920
 Ce bine că toate aceste cărți (*Biblioteca*) – II, 1262

- Ce ciudat că în lună (*Ce ciudat*) – I, 563
 Ce darnică a fost totuși natura (*Păreră*) – I, 394
 Ceea ce-l enerva cel mai tare pe Turbincă, bietul, (*Perioada de instructie*) – I, 961
 Ce e moartea altceva (*Căciula*) – I, 1502
 Ce e o stână? E o curte (*Stâna Stăni*) – II, 1253
 Ce erupție minunată! (*Pliniu cel Bătrân, contemplând erupția Vezuviului*) – II, 1304
 Ce este pagina a cincea e mult mai important. (*Pagina a cincea*) – I, 737
 Ce fragedă ți-i marginea visării! (*Dimineata*) – I, 1244
 Ce frumoasă ești azi, (*Socrate*) – I, 971
 Ce frumos a nins (*Ocean intrerupt de corăbii*) – I, 597
 Ce frumos îți mângâi degetele de la piciorul drept (*Grădina de grindină*) – I, 859
 Ce greu de definit e o prietenie, (*Inefabilul*) – I, 728
 Cei care au văzut lacrimi (*Jelanie*) – I, 235
 Cei ce-ntr-o rână stau, râniți (*Tepes*) – I, 1485
 Cei doi tâlhari sunt importanți (*Cei doi tâlhari*) – I, 544
 Cei mai dezinvolti – actorii! (*Actorii*) – I, 369
 Cei mai înstăriți își făcuseră car de fier. (*Gârjul*) – II, 367
 Cei mai periculoși sunt șoarecii de sticlă. (*Șoarecii de sticlă*) – II, 946
 Cei mai viteji dintre noi merg la gărgăunarița (*Lupta cu gărgăunii*) – II, 12
 Cei sortiti să ajungă (*Cei sortiti*) – II, 1242
 Ce lehamite îi e urechii mele (*Apus nr. 15*) – I, 909
 Ce liniștitor e să coși tivul. (*Cocor rătăcit în mobilă*) – I, 840
 Cel mai aproape de esența-i divină (*Sunetul*) – I, 955
 Cel mai greu se cară o barcă (*Barcă*) – I, 1149
 Cel mai rău ne-a părut când a murit Gogu lui Duluman, (*A bătu clopotul*) – II, 56
 Celulele închise-n mine (*Depersonalizare (Starea a doua)*) – II, 1446
 Ce magnet pervers (*Ce magnet...*) – II, 1271
 – Ce mai e nou pe la Craiova? întreba Papagheorghe, (*Noutăți*) – II, 905

- „Ce mai faci?” (*O amoebă*) – I, 453
 Ce mă doare (* * * [*Ce mă doare...*]) – II, 974
 Ce mi-ai făcut, Doamne, (*Învierea lui Lazăr*) – I, 530
 Ce-mi răsai mereu în cale (*Nu-mă-uita...*) – II, 1178
 Ce-mi stați ca niște bizadele aci-n drum, cu mâinile-n (*Bizadeaua*)
 – II, 378
 – Ce-mi veniți, vrăbii, la păscut, (*Prânz cu vrăbiile*) – II, 1460
 Ce multe nume proprii! (*Ca o frunzărire de ziar, viața...*) – I, 1241
 Ce-nalt e cerul, stelele ce sus! (*Rugăciune. 2*) – II, 1450
 Ce n-aveam noi în comună, n-aveam fanfară, (*Fanfara*) – II, 90
 Ce ne rămâne decât călirea (*Ce ne rămâne?*) – II, 1396
 Centrul memoriei (*De ce?*) – II, 1294
 Centurioni cu coifuri clăpăuge, (*IV Cel din mijloc*) – I, 1440
 Ce-o să ne spunem noi, (*Zi bună*) – I, 659
 Ce prăfăraie e la tine sub pat (*Ce prăfăraie e la tine*) – I, 582
 Cercurile (*Vârste*) – II, 1294
 Ceremonia era foarte tristă. (*Ceremonia*) – I, 1357
 Ce rezistentă e floarea de nalbă? (*Rățiunea impură...*) – II, 1457
 Ce rezistent mai e și omul, vai! (*Cor în gând*) – I, 1482
 Cerul scăpase sus, (*Cerul*) – I, 706
 Ce să alegi din Dura! (*Dura și Boldescu*) – II, 519
 Ce se aude? Ce nu se mai aude? (*Curiozitate*) – I, 1304
 Ce spumă sub cascadă, (*Cântec de-al dracului*) – I, 1023
 Ce sunt cu pilot (*Addenda*) – II, 1054
 Cetatea de scaun o am în cap, (*Invizibilități*) – I, 953
 Ce tot plantezi în pământ (*Tidva*) – I, 314
 – Ce visai, mamă? (*Visele mamei*) – II, 481
 – Ce zici de murmur? (*Niagara*) – I, 1024
 Ce zi e azi? (*Întrebare*) – I, 464
 Chipul meu îmi pare cunoscut (*La dumneata*) – I, 299
 Cică lucrurile mai trec o dată (*Așteptare*) – I, 928
 Ci iată-n timp de pace camuflaj, (*Puce?*) – I, 1560
 Cimitirul era bun (*Cimitirul era O.K.*) – I, 1107
 Cine a construit lumea (*Atlantida*) – I, 258
 „Cine e mic și stă la scărpinat? (*Porcul*) – II, 846

- Cine face azi sonetele, tu sau tot eu? (*Sonetul XXXI*) – I, 752
 Cine-i plătește sunetului (*Datorii*) – I, 625
 Cine îți tot aduce ție garoafe? (*Garoufele*) – I, 803
 Cine mănâncă un măr pe zi, (*Flecăreală în rai*) – II, 1510
 Cine mă va vedea cu un copac în brate (* * * [*Cine mă va vedea...*])
 – II, 1016
 Cineva îmi observă, de la distanță, (*Vină refractată*) – I, 1413
 Cineva le ungea pe furis arcușul cu supozitoare (*Un „la” de sus*)
 – I, 1454
 Cineva-mi lua scara. Eram sus (*Scara*) – I, 1060
 Cineva se ștergea c-un prosop roșu (*Unde?*) – I, 461
 Cineva trage de-o sfoară, (*Din vârf*) – I, 291
 Cioană găsește în pădul (*Misina*) – II, 710
 Ciocca secera singur pe la Bocsă. (*Ciocca*) – II, 342
 Ciorchini de floare de salcâm... (*Salcâmii*) – II, 1503
 Ci rătăcind tot printre pulpi robuste, (*Ologul și Grădinile suspendate*)
 – I, 1299
 Cireș și eu, (*Erudite*) – I, 1010
 Ciula își cârpea basmaua (*Mătăuzul*) – II, 364
 Civică dormea pe blane (*Un bălbăis*) – II, 856
 Coadă al lui Ceapă a luat într-o zi la păscut vacile unchiesului
 (*Cârsteiul*) – II, 372
 Cocioaica a tânără (*Nu se loveau*) – II, 617
 Cocoloșind în pat emoții (*Cocoloșind*) – I, 1093
 Cocosul jungariat mănji cu sânge (*Cocosul*) – I, 1433
 Codrule (*Foaie verde*) – I, 395
 Cohorte de marginalizați (*Rim*) – I, 1478
 Colonelul era rău de sufla cenușă după mumă-sa. (*Alarma, regimente!*)
 – II, 804
 Comprese din trei cearcafuri... (*În arcuș de senzații*) – I, 1211
 Comunicantul fără vas (*Principiul jignit*) – II, 1455
 Constanța era bătrână, de 79 de ani. (*Orbirea*) – II, 379
 Constanța lui Cotoarbă era bolnavă. (*Marchiza*) – II, 650
 Consultă mersul trenurilor mele (*Eu voi aluneca*) – I, 1196
 Conversăm din două păsări diferite (*Conversații*) – I, 782

- Copacii au în loc de rădăcini (*Imn*) – I, 98
 Copacul acesta se va lăuda (*Străinul*) – I, 1005
 Copacul din care se fac arcuiri... (*Flux și reflux*) – II, 1237
 Copacul și-a întins umbra (*Pornire*) – I, 110
 Copiii gălăgioși, tinere femei, (*Perspectivă*) – I, 1332
 ...Copiii nu-s ca-n vremea copilăriei mele: (*Contribuție la descoperirea viitorului*) – II, 1064
 Copiii sunt dulci pretexte (*Pretexte*) – I, 436
 Copil, (*Obişnuirea cu numele*) – I, 1297
 Copilul când îl scalzi după botez, (*Sfaturi*) – II, 397
 Copilul doarme (*Grup*) – II, 1516
 Copita care scurmă-n gheață (*Peisaj cu vânat și vânător*) – I, 1114
 Corpul tău are o digitație nemaipomenită (*Simfonie*) – I, 913
 Costandin avea o fată de măritat (*Somnul pe loitră*) – II, 285
 Costică Buzdugan venit din Boghea (*Spargerii*) – II, 600
 Craiova văzută din car e cel mai frumos oraș din lume, (*Craiova văzută din car*) – II, 83
 Credeam la răutate că-s imun, (*Credeam*) – I, 1384
 Creionul meu va naște în curând. (* * * {*Creionul meu...*}) – II, 1214
 Creste de cocoși pe geam (*Caligrafie*) – I, 1497
 Cromwell a tăiat capul cuiva. (*Ce lapsus!*) – I, 994
 „Cruci de vânzare!” (*De vânzare*) – II, 566
 Crucile (*Impas*) – I, 926
 Cu brațul sfâșiat de ghiara unui vultur mort (*Ghiare de vultur*) – II, 948
 Cu ceața groasă oblojind copacii (*Sonet tomnatic*) – II, 1427
 Cu cheia de la hotel (*Cheia*) – II, 1313
 Cu crocodilii frați, cu Nilul, (*Stoiciz*) – I, 1174
 Cu dălți topoare și custuri, (*Și fiecare apă-ncearcă...*) – I, 1257
 Cu dor ca prima oară, îndrăgostit ca Dante, (*Incoronare*) – II, 1208
 Cu geamantanul în mână, (*Grabă*) – II, 1121
 Cu labelle bine înțepenite (*Icoană*) – II, 1466
 Culegeau oamenii porumbii. Ori când făceau cârstațile: (*Din cincii două*) – II, 492
 Culmea e că toate chinurile (*Iad*) – I, 540

- Cum acest rău n-are de gând să treacă (*Panta Rhei?*) – I, 1492
 Cu mălai la gât am stat și eu, (*Micul lord*) – II, 109
 Cu mâna sub cap și vășând (*Vară de septembrie*) – I, 1209
 Cum bătrânețea nu mă paște (* * * {*Cum bătrânețea...*}) – II, 1529
 Cum cădea pe gânduri, (*Invariabil*) – I, 1336
 Cum deschizi fereastra, (*Pastorală nr. 3*) – I, 747
 Cum dracii dorm cu capetele-n smoală, (*Cum dracii dorm...*) – I, 1154
 Cum făcea a lui Jaliu ca s-o înfurie (*Între vecine*) – II, 275
 Cu mine se petrece (*Întâmplare*) – I, 565
 Cum i-o fi ros vântul numele, (*Pâinea suna ca toaca*) – II, 145
 Cum în sălbatici intră draci (*Vrăjitorie*) – I, 1557
 Cum mai tresar la cel mai mic zgomot! (*Haita*) – II, 774
 Cum mor copacii în picioare, (*Cântec*) – I, 1049
 Cum ne iese energia (*Radar*) – I, 1519
 Cum ni se aseamănă scrisul, (*Aproape*) – I, 665
 Cum poate ține de cald un cuvânt, (*Dimpotrivă*) – I, 654
 Cum să nu fiu bătrână, mă, (*Mama*) – II, 340
 Cum se numeau bătrânii aceia buni, (*Lapsus*) – II, 1089
 Cum soarele este singura problemă internațională (*Cum soarele...*) – I, 398
 Cum spusei, Trancă a avut darul ăsta a lui: (*Darul lui Trancă*) – II, 763
 Cum vâjâie mustața mea teпоasă! (*Viscol*) – I, 92
 Cunosce mersul vremii (*Anticarul*) – I, 265
 Cu ochii pe ceas, (*Cu ochii pe ceas...*) – II, 1241
 Cu pași mari (*Rondul de zi*) – II, 1473
 Curentul de aer rece și nasol (*Scrinteala vremii*) – II, 1224
 Curnul era o bucată ruptă dintr-o frânghie. (*Capul și oblamnicul*) – II, 452
 Curse se-ntind prin târg, se fac tabele (*Transcendentală*) – I, 1369
 Cu Savu-n cără și cu alții-n cări, (*Despre Dumitru*) – I, 1372
 Cutia lui Poseidon (*Pe promontoriu*) – II, 1139
 Cu tine mă mai satur și eu de puncte puncte, (*Pupile dilatate*) – I, 835
 Cu toate bătațiile pierdute (*Cumpănă*) – I, 1269

- Cu toate că se afla în rai, (*Adam*) – I, 307
 Cu tot focul nostru sacru, (*Pe nealteratelea*) – I, 716
 Cu trei-patru luni înainte de-a muri, o chemă pe mama: (*Un urât*)
 – II, 839
 Cu umbra mea fac unghi (*Rubedenii*) – I, 956
 Cu un chibrit încălzea, soba. (*Seceris*) – I, 1532
 Cu un cristal de cuarț într-o mână (*Regnuri*) – II, 1000
 Cuvântul înnebunit de un sens (*Gaia-matru*) – I, 1135
 Cuvântul sat din tieluri să dispară (* * * [*Cuvântul sat...*]) – II, 1408
 Cuvintele ce în tăcere (*Cuvintele*) – II, 1419
 Cvadriga mea a câștigat (*Victorie*) – II, 1133

D

- Da, aceasta e o vreme din susul curentului, (*Mintea la treabă*) – I, 810
 Dacă apa nu se-nnegrește, (* * * [*Dacă apa nu se-nnegrește*]) – I, 399
 Dacă aș avea mijloace, (*Un lucru*) – II, 1090
 Dacă e astăzi marți, poimăine-i joi, (*Rovine*) – II, 1126
 Dacă e să mă concentrez (*Punctul*) – II, 1307
 Dacă eziți să faci o... (*tâmpenie*) (*Dacă eziți*) – II, 1359
 Dacă mă mai învie (*Învierea lui Lazăr – Variantă*) – I, 1518
 Dacă mi-aș fi legat viața de o sorcovă, (*Absurd*) – I, 371
 Dacă ne durea capul, ne duceam la Floarea. (*Măsurarea capului*)
 – II, 199
 Dacă oamenii ar purta (*Dacă oamenii*) – I, 311
 Dacă și umbra noastră (*Umbra*) – I, 155
 Dacă te-ai îndepărta puțin, (*Perspectivă*) – I, 267
 Dacă te-ntâlnești cu un scaun, (*Semne*) – I, 290
 Dacă treci pe la fântână, înainte de răsăritul soarelui, (*Fântâna*)
 – II, 271
 Dacă tu, Doamne, (*Cunoaștere prin confuzie și comunicare prin delir*)
 – II, 1270
 Dacă-ți moare mortul, te duci în fiecare sâmbătă (*Soroacele*) – II, 207
 Dacă un deget ți-a rămas în mare, (*Dig*) – I, 636
 Dacii de pe Columna lui Traian (*Pedeapsă*) – I, 1548
 Da, da, grijit, Mitru Ceapă s-a simțit mai bine. (*Mai bine*) – II, 282

- Dansează, suflete! (*Dansează*) – I, 86
 Dar nici cu ochelarii pe nas (*Visele*) – I, 1389
 Dați de pomană colaci de salvare, (*Altă schiță pentru „Iona”*) – I, 1088
 Dați frunzele la o parte de pe noi (*Obsesii*) – I, 693
 Dați-mi o cărămidă. (*De vorbă cu zidarii*) – I, 61
 Dați unul o respirație. (*Să ajutăm*) – I, 285
 „Dă-mi rachie să beau, fire-a dracu, (*Oameni cu artag*) – II, 425
 Deasupra curge trenul – o injecție (*Oi sub pod*) – I, 1524
 De bătlăii pierdute nu am vreme. (*De bătlăii...*) – I, 1420
 De când au apărut aparatele de fotografiat (*Uite Păsărica*) – I, 242
 De când sunt legi și răstigniri caduce (*II Cel din stânga*) – I, 1438
 De câte ori am aruncat bumerangul, (*Vânătoare cu bumerang*)
 – II, 1153
 De câte ori era gata (*Cămila*) – I, 354
 De câte ori închid citatul, (*Am închis citatul*) – I, 1479
 De câte ori mănânc un măr, (*Iarăși și iarăși*) – I, 1514
 De câte ori mă pregătesc să-l citesc, (*Călinescu sau averea de verb*)
 – II, 1104
 De câte ori sunt scos la lecție (*Ia lecție*) – I, 401
 De ce eu trebuie să intru în acest spital (* * * [*De ce eu...*]) – II, 971
 De ce închid, de ce deschid, (*Cocori*) – I, 1322
 – De ce mă întreb, (*Oedip și oracolul*) – II, 1117
 De ce-mi pui la îndoială sentimentele? (*Pastorală nr. 15*) – I, 746
 De ce oile noastre nu au lâna lungă (*Să zici:*) – II, 1373
 De ce zici că nu-ți e favorabil Peștele? (*Încropeală*) – I, 674
 Decolam ușor, lăsându-mă pe spate (*Pe-a luminii curgere*) – I, 1064
 De Crăciun n-aveau toți porci căzuți. (*Împălisatul*) – II, 456
 De cum am gustat din acel lichid, (*Apă vie, apă moartă*) – I, 1036
 De cum deschid ochii (*Sub linia orizontului*) – I, 1069
 Dedicția ar trebui să sune așa (*Stafile*) – I, 697
 Defilează un car (*Car alegoric*) – I, 1343
 De fulger, cerul se înmoaie, (*Vânzare-cumpărare*) – I, 1387
 Degeaba, autor, eu sunt vinovatul, (*Vinovatul*) – I, 512
 Degetul mare opozabil (* * * [*Degetul mare opozabil*]) – I, 538
 De gloabe noi ce-au pus pe Păpălari, (*Despre zurbă*) – I, 1364

- De la arcul Carpaților (*Astfel*) – I, 495
 De la ce distanță simte răul (*Distanța în cotituri*) – I, 1233
 De la ce înălțimi amelițitoare (***) [*De la ce înălțimi amelițitoare*]
 – I, 458
 De la o vârstă (*Femei cu gusă*) – I, 506
 De la o vreme (*Darea*) – I, 1456
 De la o vreme, nu știu cum, (*Nu știu cum*) – I, 1526
 De la un timp, a băgat de seamă (*Tipăru*) – I, 1551
 De la vale la deal, întâlneai numai lume de-a bună. (*De la vale la deal*)
 – II, 114
 Delir mândru al chimiei, (*Clătinare de balanțe*) – I, 1445
 De mult, încă din copilărie, (*Urmăreste acest om!*) – II, 1297
 De mulți ce sunt, întunecă largi uliți (*La cherem*) – II, 1228
 De n-ai fi tu, atâta sete (*Cu toate pânzele...*) – I, 1102
 Deoarece ai în tine încrederea bolnavului strivit (*Codirîstea*) – I, 48
 De obicei, ocazii erau întâmpinați (*Obicei*) – II, 1289
 Deocamdată am scăpat de angoasă. (*Deocamdată*) – II, 1122
 Departe de vârtej, în nămol. (*Somn întepat de ostie*) – I, 1133
 De păr l-au tras cu patru cai (*Samson*) – I, 938
 Dereticând prin încăperi (*Texte de piramidă*) – II, 1365
 Derogare de la dero (*Aliniat*) – I, 1373
 Descifrând chiar Marea Moartă, (*Manuscrisul Marea Moartă*)
 – I, 1301
 Descoperind virtuți acolo unde nu le caută nimeni, (*Static*) – I, 927
 Descoperirea Americii e iminentă. (*Pornirea caravelor*) – II, 1127
 Descoperirea mieilor abia fătați (*Bâr, bâr!*) – II, 17
 Descoperiri prea mari mai sunt puține. (*Descoperiri prea mari*)
 – I, 1282
 Deși iubesc și sunt iubit, (*Orient*) – II, 1477
 De uit vreo țară, să-mi aduci aminte, (*De uit vreo țară*) – I, 1374
 Dialog (*Despărțirea de mine*) – II, 1044
 Dificultăți au unii, chiar mai mor (***) [*Dificultăți...*] – II, 1220
 Difuzoare ale unui creier electronic, (***) [*Difuzoare...*] – II, 1221
 Dimineața – (*Miscare*) – I, 338
 Dimineața, o felie subțire de viață (*Meniu*) – I, 210

- Dimineața strâng cu o greblă (*O piramidă*) – I, 161
 Dina lui Costache Bocșaru venea pe la fie-sa, pe la (*Piatra câturie*)
 – II, 479
 Din antichitate și evul mediu, (*Moștenire*) – I, 626
 Din când în când, trece un cal pe ulița mare. (*Galopul*) – I, 1242
 Din lacrimi năzărite – mici boabe de cristal – (*Sonez sonetului*)
 – II, 1197
 Din mare, scoica expulzată, (*Scafandru equat*) – I, 1166
 Din munții Apusenii un tulnic (*Ultimul tulnic*) – I, 1452
 Din păcate toate astea se vor publica într-o zi, (*Vagul*) – I, 633
 Din toate coșurile iese fum, (*Interpretări de pretexte*) – I, 1081
 Din tragedii greci (***) [*Din tragedii greci*] – II, 1534
 Dintre toate misterele (*Mister*) – I, 937
 Din turnul Londrei (*Turnul Londrei*) – I, 556
 Din viața acestor oameni (*Muzeul satului*) – I, 93
 Dispare, dispare condorul (*Dispare condorul*) – I, 1480
 Divina Comedie, piramidă rătăcitoare, (*Dante*) – I, 198
 Doamne, (*Doamne!*) – II, 960
 Doamne, (*O rugăciune a inimii*) – II, 1048
 Doamne, (*Păcut*) – I, 1554
 Doamne, (*Rugăciune*) – II, 989
 Doamne, aș vrea să plâng puțin, (*Rugăciune. I*) – II, 1449
 Doamne, creația a dat înapoi (*Rugăciune*) – I, 1139
 Doamne sfinte, prin ce vrajă (*Cum*) – I, 1562
 Doamne, sufletul meu (*Niște sunete*) – I, 448
 Doar o literă de mână (*Doar o literă*) – II, 1107
 Doctore, simt ceva mortal (*Boala*) – I, 132
 Doctorii consultă pagina cu morți (*Consultații*) – II, 1512
 Doi călăi jucau cărți. (*Așa tihnit*) – II, 1424
 Doi frați, de sunt născuți în aceeași lună, (*Lunatecii*) – II, 310
 Doi-trei oameni. (*Simplu*) – I, 7
 Domnilor, să trecem la fapte, (*Să trecem la fapte*) – I, 1129
 Domnule, am auzit în tinerete o ghicitoare (*Enigma*) – II, 679
 Domnule, să vezi și dumneata (*Nu știam că moartea e femeie*) – II, 772
 Două coșmaruri se bat cap la cap. (*Două coșmaruri*) – I, 1377

- Drăghicioiu al bătrân a avut trei copii, (*Ilinca*) – II, 283
 Drumul are un semnal de alarmă (*Gonind*) – I, 1140
 Duceți-mă la mănăstire, (* * * [*Duceți-mă la mănăstire*]) – II, 1420
 Duminica oamenii n-au porecle, (*Duminica oamenii n-au porecle*)
 – II, 53
 Dumnezeu (* * * [*Dumnezeu*]) – II, 1442
 Dumnezeu (*Spațiu-timp*) – I, 1317
 Dumnezeu e surd (*Prăpastie*) – I, 282
 Dumnezeu nu vorbește cu nimeni, (*Revelații*) – I, 1540
 După aia, când au început să facă recensămintele, (*Siliște*) – II, 865
 După ce-au constatat (*Pe acest pământ care are formă de sferă*) – I, 447
 După ce le-a mâncat tone de ruj, (*Don Juan*) – I, 386
 După ce se găti timp îndelungat, ajutor de slugi, (*A mânca un ardei gras*) – II, 1380
 După ce treci (*Treanta*) – II, 218
 După facerea lumii (*După facerea lumii*) – I, 1082
 După moarte, Homer (*Marele Orb*) – I, 1191
 După un îndelung exercițiu, (*Neapucatul*) – I, 1447
 După un număr de concentrări (*După un număr...*) – II, 1309

E

- E-aceeasi cucuvea ce, noaptea, cobe, (*Ajunul nopții*) – I, 1380
 E acru vinul, sâmul mai lăsat, (*Stampă*) – I, 1115
 Ea dormea în pat, ca o cucoană, (*Grija*) – II, 162
 Ea i-a pus cuițitul... (*Cuițitul*) – II, 944
 Ea își vără pumnalul în piept (*Aproape pantomimă*) – II, 990
 Ea secera (*Rita*) – II, 462
 E atât de frumoasă, (*Atât de frumoasă*) – I, 1581
 – E, azi-noapte visă porcul sânge, zicea mama, dimineața, oftând
 (*Ignatul*) – II, 259
 E bine, Doamne, (*Mergând spre bine*) – II, 1046
 Echerul, folosit și în matematică, (*Echerul*) – I, 374
 Echipajul a sosit dis-de-dimineața. (*Dispozitivul*) – I, 1589
 E clar, (*A cânta dintr-un arc*) – I, 1499
 Eclipsa devine tot mai întunecoasă (*Foc și apă*) – I, 263

- E, da cine-i mai ține minte pe-ai de demult? (*De-ai lui Năstase sin Petru*) – II, 857
 E dandana mare cu copiii mici când se-nbolnăvesc, (*În căutarea junghiului*) – II, 100
 E drept că nu suntem pasări (mai știi?) (*Păsări*) – I, 778
 E dulce goliciunea ta, lipsită de orice spiritualitate. (*Maree*) – I, 605
 E flacăra îngrozitor de mică, (*E flacăra...*) – II, 1401
 E foarte, foarte sunătoare – (*Rondelul tălângii*) – II, 1172
 E foarte greu să ai de toate, (*E foarte greu*) – I, 1498
 Egală cu tine însăși (*Îți semeni*) – I, 702
 Ei, boi mari, ca zimbrii. (*Boii de altădată*) – II, 535
 Ei completează-ntruna și cu sârg (*Intruna*) – I, 1436
 E interesant ce valoare are un tipăt (*Teoria tipătului*) – I, 895
 Ei scot cărbuni, dar fața li-i de piatră (*Stampă*) – I, 1486
 Ei stau tăcuți. Nimic nu au să-și spună, (*Gardul viu*) – II, 1533
 Ei te supraveghează tordeauna (*Ei*) – II, 1405
 Ei vor veni. Stând după colț. (*Ei*) – I, 1410
 El, dimineața, se scula, da la găini, da la porc (*Maria și Marin*)
 – II, 834
 Elesteul era plin de serpi cât codiria bicicuștii. (*La tulburat*) – II, 243
 Elimin somn atunci când casc. (*Zeu somnoros*) – I, 1089
 E mică steaua (*Cernere*) – I, 472
 Eminescu n-a existat. (*Trebuiau să poarte un nume*) – I, 140
 E noapte târziu, (*O, zei!*) – I, 1363
 E o buruiană de are rădăcini în toate părțile. (*După untul pământului*)
 – II, 412
 E-o molimă, microbul ei secret e, (*E-o molimă*) – I, 1397
 E-o pasăre ce-i spunem Bate-Vânt. (*Bate-Vânt*) – I, 1187
 E o toamnă care scoală morții (*Morții și anotimpul*) – I, 879
 E plăcut să spun: (*Piramida mea*) – I, 1608
 Era atâta istorie în carte, (*Istorie*) – I, 1513
 Era cam almăj, semenic, (*Natură vie*) – I, 1138
 Era cărciuma lui Chișu. (*Ghișă Zamfir*) – II, 217
 Era Chișu (străbunicul ăstora, de scăpase de la holera) (*Bătrâni*)
 – II, 410

- Era foarte sociabil (*Cunoaștere*) – I, 1553
 Era în burță babă-ța, când a murit tatăl ei, Drăchicioiu. (*Cei unsprezece stâneni*) – II, 235
 Eram ecou: făceam ca trenul. (*Ipostaze*) – I, 1057
 Eram la țărmul mării, (*Lada*) – I, 343
 Era muma lui Ion Poștaru (*Roncioaica*) – II, 348
 Era muma vitregă (*Ioana, muma*) – II, 336
 Era o fântână – spunea baba. (*Nuntă la Picioroaga*) – II, 420
 Era o potecă, drept de la Biriță, în deal. (*Eclipsa de soare*) – II, 824
 Era paznic la cooperativă (*Ăla*) – II, 661
 Era tânără, dar nu-i venea deloc să stea acasă. (*Prin odăi*) – II, 166
 Erau bordeie pe Bisa în deal, pe Țiganu și pe Lupa. (*Vremea lui Ion Toțu*) – II, 322
 Erau femeile îmbrăcate cu fuste frumoase de borangic, (*La govie*) – II, 99
 Erau puțini ai de-aveau câte-un om prin curte, (*Nea Florea ia lecții de arat*) – II, 179
 Erau, săraci, decât loculețul ăla de casă (*Bureți*) – II, 684
 E Sancho Panza, nobil scutier, (*Don Quijote și Sancho Panza*) – I, 117
 E starea vremii deopotrivă (*Starea vremii*) – I, 1473
 Este pământ până sus în cer, (*Este pământ*) – I, 251
 Este, trebuie să fie! (*Sensul*) – II, 1200
 Este un cerc familiar zarea (*Cu vârful degetelor*) – I, 277
 Ești atât de statornică (***) [*Ești atât de statornică*] – I, 434
 Ești toată ca o pandalie (*Portret mișcat de tot*) – I, 1308
 – Ete, mă, ce-am ajuns. (*Na, oai!*) – II, 941
 E timpul broaștelor să-nceapă (*E timpul broaștelor*) – II, 1177
 E titlu? Bineînțeles, acum când bronzul (*Patru albușuri*) – I, 889
 Eu când vreau să mă odihnesc (***) [*Eu când vreau să mă odihnesc*] – I, 951
 Eu, cu ficatul meu, spune rechintul (*Transfer*) – I, 979
 Eu mut o zi albă, (*Șab*) – I, 120
 Eu n-am văzut niciodată (*Caut portretul lui Hegel*) – I, 425
 Eu sap un strat, (*Straturi*) – I, 227
 Eu stau viteaz (*Ochelarii*) – II, 1030

- Eu sunt copilul cel purtat pe umeri (*Eu sunt copilul...*) – I, 1477
 Eu țin ochii deschiși, (*Vârtej*) – I, 613
 Eu văd un om (*Eugen Ionescu l-a luat pe „Nu” în brațe*) – II, 1286
 Eu voi începe să te uit (*Segment*) – I, 429
 Există atâtea amprente (*Pânda*) – I, 356
 Există un loc unde uităm. (*Unde uităm*) – I, 522
 Există un suflet mare (general) Ka (*Despre Ka și ba*) – II, 1361
 Experiment de stare de urgență (*Experiment*) – I, 1392

F

- Faima venea spre el (*Noaptea*) – I, 1340
 Fane al lui Dincă Teslaru (*Casa*) – II, 767
 – Fato! Fato! O fi lumea săracă, da' ca păcătoasele (*Joita lui Târdel*) – II, 516
 – Fato, uit. Mă arde-aici (*Uitarea*) – II, 352
 Fața de masă și fața de pernă (*Dispută*) – I, 1159
 Făcusem o bătătură la picior. (*Pârpor*) – II, 914
 Fără îndoială, pământul (*Popice*) – I, 211
 Femeia aceasta (*Dincolo*) – I, 385
 Femeie, cu săniile degeaba, (*Cântec*) – I, 594
 Femeile au ceva de papușă: (*Ce ne mai trebuie*) – I, 5
 Femeile au un parfum al lor (*Parfum*) – I, 672
 Femeile când au bărbia vânăta, e un semn bun. (*Bărbia vânăta*) – I, 683
 Femeile vopseau cu frunze de nuc, de arin, (*Femei fierbând coji*) – II, 429
 Fereastra ochilor tăi îmi e necesară (*Fereastra*) – I, 641
 Fetitei îi răsărise săniile (*Candoare*) – I, 1167
 Fiecare, călător, în tramvai, (*Condamnare*) – I, 957
 Fiecare creangă (*Spațiu*) – I, 486
 Fir-ar ai deavu! Niște năroji. (*Jonită Simion*) – II, 494
 „Fir-ar al iacacui! (*Blestemele Bălii*) – II, 135
 – Fire-ai al dracu, Mitre, mumă, (*Blestem de mumă*) – II, 899
 Fire și noduri câte, pân' la el, (*Aristotel*) – I, 1002
 Fiul își prinde de mijloc părintele (*Iacoon*) – I, 102

- Fiu-su îi vânduse casa. (*Lampa*) – II, 583
 Floarea lui Cazacu (*Tare ca fierul*) – II, 301
 Floare naltă, floare neagră, (*De of și de aoleu*) – I, 13
 Floarea Ciugulea umbra-umbra de la o vreme c-o șubă mare. (*Suba*) – II, 121
 Floarea lui Ghiță l-a făcut. (*TiŃla-i, neică!*) – II, 540
 Floarea lui Ghiță trebuia să se repeadă la Bălcești (*Târg la Bălcești*) – II, 688
 Fluvial trage cu funii vapoarele grele, (*Moară de vânt și centrală atomică*) – I, 1330
 Focul mitraliază în sobă, (*La izvoare*) – I, 768
 Fratele Babei, Dumitru, avea porci mulți, (*Porcarii*) – II, 549
 Fructe mici, roșii, multe, multe, (*Curcubeu la metru*) – I, 846
 Frumoase mai sunt aceste găște (*Șase găște*) – II, 1154
 Fugind după curci, mi-am dat seama (*Piscul cu Bojii*) – II, 27
 Fulgeră. (*Războinicii*) – I, 720
 Fulgerul a trecut prin mine (*Fulgerul a trecut...*) – I, 181
 Fusese într-o vară la băi, tocmai la Covasna. (*Văcăriciul*) – II, 861

G

- Gata fetelor! (*Jov*) – II, 1009
 Găeanu avea două fete. (*Grapa*) – II, 484
 Găina ce făcea tot ouă roșii, (*Și de atunci, pe garduri*) – II, 1234
 Găina pe care am cumpărat-o aseară, (*Destin*) – I, 365
 Gândea într-o limbă moartă (*Hitiul fosilă*) – I, 1164
 Gândești rar (***) (*Gândești rar!*) – I, 491
 Gânditor și cu mâinile la spate (*Drumul*) – I, 81
 Gândurile, ca un nisip greblat (*Somn*) – I, 546
 Gândurile, rufe-ntinse la uscat, (*Limpezimi*) – I, 610
 Gândurilor până la care-am urcat (*Gândurilor*) – I, 1199
 Găza asta născută azi-dimineață (*Plus*) – I, 426
 Gerul iar trage cu tunul, (*Alb*) – I, 1136
 Gheorghe Dolan, din Dolanii ăstia, (*Gheorghe Dolan*) – II, 853
 Gheorghită fusese crescut de pui (*Rivalul*) – II, 837
 Ghici unde bar? (*Terti*) – I, 649

- Gogoșica a venit cu furca de tors, (*De nălucă*) – II, 913
 Gogu lu' Mitru Măriei lu' Niță... (*Biciușca fără întrebuintare*) – II, 786
 Golfuri de sărituri în timp, (*Poseidon pierzând tridentul*) – II, 1135
 Grecia, (*Grecia*) – II, 1245
 Greu aduci o rază de soare (*Balans*) – II, 1517
 Gura larg deschisă (*Cursa de gură*) – I, 1144
 Gustul mâncării din cazan (*La cazan*) – I, 1078

H

- Hagi Tudose – ce domn! (*Hagi Tudose*) – II, 1418
 – Hai, care vă sculați să plecați cu vitele. (*Dimineața*) – II, 212
 – Hai de-a alimerele. (*Alimerele*) – II, 911
 – Hai, fă, că stă caru-n drum, nu-l mai găsirăți (*Actul*) – II, 593
 Hai, întinde sfoara (*Imn*) – II, 1087
 Hai să credem tot ce spunem, (*De-a baba-oarba*) – I, 195
 Hai să facem schimb de gânduri, (*Carnaval*) – I, 446
 Hai să ne sinucidem, le spun prietenilor mei. (*Prieteni*) – I, 363
 Hamlet, în căutare de fantome, (*Hamlet în căutare...*) – I, 1085
 Hălăduiau prin munții Bai (*Geografie*) – I, 1137
 Holbați-vă la mare, (*Ultima șansă*) – II, 1095

I

- Ia duceți-vă, mă, la cucoana Marita, (*Budică*) – II, 356
 I-a făcut Moșul foaie de zestre, când s-a (*Foaia de zestre*) – II, 386
 I-am scris să-mi împrumute niște cărți, (*Către Eratostene*) – I, 1520
 – Ia pipota, Gogonele! (*Gogonel și pipota*) – II, 439
 I-a pus o mână la ochi (*Unghi*) – I, 128
 Iarba ca un prundis (*Coloanele ierbiilor*) – I, 1004
 Iarba, munții, apele, cerul (*Otrăvuri*) – I, 158
 Iar barbarii vin. Cu tunul (*Năvăliri*) – I, 1386
 Iar e vineri, iar nu pot să mănânc carne. (*Post negru*) – I, 818
 Iar la spovedanie în fața celor (*Iar la spovedanie*) – II, 1389
 Iarna va curăța cardiicii, (*Iarna*) – II, 1429
 Iar spun vorba mea: ce bine e în baie! (*Lotuși aburind*) – I, 805

Iar trandafirul a rodit măceș, (*În geamul meu*) – I, 1602
 Ia să nu mai dorm atâta (*Implacabilul*) – II, 1535
 Iată aceste uși de hotel (*Verificarea inspirației*) – II, 1461
 Iată, lucrurile (*Iată...*) – I, 167
 Iată, m-am născut, (*Pliant*) – I, 470
 Iată-ne și în Marte... (*Ia Marte*) – I, 3
 Iată nu mai vreau să fac un pas, (*Studiu de repaus*) – I, 272
 Iată o scrumieră (*Vine*) – II, 1232
 I-au făcut un control la magazie, (*Chirțu*) – II, 722
 I-auzi cum urlă lupii, (*Hau – Hau!*) – II, 106
 I-a zis lu' fiu-su... Torica, noru-sa, era gătită (*Pe gard*) – II, 441
 Icarul nostru (*Icar*) – II, 1115
 Ideea că circulația s-a activat (*Sonetul XIX*) – I, 761
 Ideile treceau prin mine (*Ca dichis...*) – II, 1422
 Iedera și trestiiile (*Scufund totul*) – I, 576
 Ielele nu le-am văzut jucând ca nebunele, ținându-se de mână, (*Pricopsela*) – II, 104
 Ieșirea în lume este la poartă, duminica, (*Iumea albă*) – II, 30
 Imediat ce depășesc digul, (*Prag*) – II, 1235
 Important este, (*Plimbare în cerc*) – I, 1168
 Inconfundabilul de-atâtea ori (*Inconfundabilul*) – I, 1295
 Indiferent al câtelea din rând, (*Totem*) – I, 1180
 – Inelul! Vai inelul! Privește-l cum s-afundă... (*Contribuție la valorificarea mării*) – II, 1077
 Inevitabilul șade la masa de comandă (*Inevitabilul de după colț*) – I, 1455
 Infinitul e mult mai mare (*Un acoperiș*) – I, 197
 Insistă! Insistă! Insistă! (*Viteză*) – I, 1105
 Inspirația e un fel de programare, (*Necunoscuta*) – I, 821
 Inspirația venea în urmă, pe jos. (*Vis*) – I, 520
 Instalație cu fier de călcat (*Instalație cu fier de călcat*) – I, 1050
 Interiorul acesta ar părea rece, (*O piscică*) – I, 185
 Intră-n mine somnul, prin pori – (*Intră-n mine somnul...*) – II, 1526
 Intrând a doua zi în locul unde fusese depusă (*Cunoscuta durere a unghiei care crește în carne*) – II, 1159

Intru și eu în această ceață (*Golful*) – I, 1327
 Intru și ies din casă (*Intru și ies din casă*) – I, 46
 Intr-un transă, ies din transă (*Șansa*) – I, 1086
 Ioanca, nevasta lui Marin al Florii, rămăsese (*Proba fumului*) – II, 513
 Ioncica lui Gorie pierduse banii, șase sute de lei (*Caută bine!*) – II, 604
 Ion Graure era mort după femei. (*Rău de fomei*) – II, 699
 Ioniță al lu' Burghiu (*Primiți Călușul?*) – II, 869
 Ioniță al lui Burghiu a pătit-o. (*Amprătă de nas*) – II, 672
 Ioniță Simion, văr cu Moșu. (*Hai la moară*) – II, 530
 Iov stătea pe grâmbada lui de gunoi, (*Iov*) – I, 1019
 Iradiind, cernută prin geana coniferă, (*Dimineață montană*) – I, 58
 Iubea foarte mult câinii (*Cunoaștere întârziată*) – II, 1480
 Iubesc singurătatea mută (*Iubesc singurătatea*) – II, 1167
 Iubirea mea este pe cale (*Iubirea mea!*) – II, 1169
 Iubirea sfântă din copilarie (*Iubirea sfântă!*) – II, 1179
 Iubire de făcut cu mâna, în gară, (*Funcționarul lui Eros*) – I, 972
 Ivan Dumitrașcu la peste șaptezeci de ani (*Duelul*) – II, 273

I

Îi dăduseră și lui pistol (*Vânătoarea*) – II, 929
 Îi decedase un copil la spital (*Lădita cu cuie*) – II, 938
 Îi dureau dinții pe câte unii (*Ochetele*) – II, 735
 Îi venea de trei, patru, zece ori (*Inocență*) – II, 1125
 Îi zic lui Seder (povestea mamei): (*Ia-nărcat de mărăcină*) – II, 653
 Îmbătrânesc îngrozitor de repede (*Moși strămoși*) – II, 998
 Îmbătrânește și (*Constanta D.S.*) – II, 1231
 Îmbătrânind, n-a mai putut rămâne iarna în sat. (*De inimă rea*) – II, 831
 Îmbătrânind, pliscul se incovoiaie (*Vulturul moare ca un vultur*) – II, 1500
 Îmi amintesc că încă nu aveam trei zile. (*Ursitoarele*) – II, 1195
 Îmi arăta încă de cu toamnă opincile viitoare, pe spinarea porcului gras, (*Nea Florea*) – II, 9
 Îmi e rusine de nesațiul acesta, explicabil, (*Oriunde, sus*) – I, 709
 Îmi e teamă de faza abstracțiunilor, (*Abstracțiuni*) – I, 704

- Îmi inspiri niște versuri lungi, lungi (*Coadă de vulpe*) – I, 842
 Îmi intru-n piele. Parc-aș zace, (*Ce greu*) – I, 1312
 Îmi pare rău de fluturi (* * * [*Îmi pare rău de fluturi*]) – I, 367
 Îmi pare rău de mine și de voi, (*Dilemă*) – I, 1491
 Îmi place cum se-ntoarce cămila (*De la nord la sud*) – I, 1146
 Îmi place grozav delta. (*Continental deltei*) – I, 1235
 Îmi plimb bagajul (*Grijă*) – II, 1464
 – Îmi retrag apa din celulele tale, (*Solul mării albastre*) – II, 975
 Îmi sunt dragi înaintașii (*Înaintașii*) – II, 972
 Îmi sunt pustiu și-mi sunt în el și oază, (*Somnul, teribilă arhivă...*)
 – I, 1045
 Îmi țiuie urechea dreaptă (*Îmi țiuie*) – I, 1476
 Îmi vine să mă sui în univers (*Eveniment*) – II, 1098
 Împărțeam aceeași aripă mare (*Găsirea*) – I, 1153
 Împiedică-tă-n relativ, (*Streășină de dor*) – I, 1090
 Împreună suntem foarte dialectici (*Ecuatorul și poliul*) – I, 1213
 În acest pământ (*Omule*) – I, 489
 Înainte de a fi înmormântat, (*Judecata mortului*) – II, 1386
 Înainte de a-i lua, (*Švejk*) – I, 164
 Înaintez cu un instinct sigur (*Somnambulul...*) – I, 172
 În așteptarea moșului (*În așteptarea moșului*) – I, 574
 În barbă turțurii degeaba (*În barbă...*) – II, 1441
 În caz că voi vorbi (*Aedul*) – I, 1232
 Încă se mai nasc (*Încă*) – II, 1314
 În centrul unui cerc tu ești mereu, (*Geometrie*) – I, 1418
 Începe să fie târziu (*Târziu*) – I, 95
 Începe să se crape (*Începe*) – II, 1109
 Începem altul, taie, (*Sonetul XXXII*) – I, 754
 Încep să înghețe mâinile, (*Saci pe dulap*) – I, 850
 Începi cu zei, cu ceru-adânc, din care (*Începi cu zei, cu ceru-adânc...*)
 – I, 1000
 Începură aștia să are (*Începură*) – II, 721
 Începuseră să se năstimescă poamele. (*Vâtnicul de lână*) – II, 375
 Începutul bătrâneții se cunoaște după aceea (*Fârșeala*) – II, 249
 Încerc să caligrafiez o stare de uimire, (*Conversație pură c-o literă
chinezescă*) – I, 1287

- Încerc să mă strecor prin mulțime (*Mă strecor prin mulțime*) – II, 1006
 Încerc să pun fetele (* * * [*Încerc...*]) – II, 1342
 Încet, încet ne ducem, nu știu unde, (*Încet, încet*) – I, 1422
 În cer suflitele (*În cer*) – I, 517
 Încet, încet ne ducem. Nu știu unde. (*Ca o psalmodiere*) – I, 1408
 Încet, încet, tot îmi veneam în fire (*Risipire*) – I, 1042
 Închipuiește-ți că am fi putut trăi acum (*Tava cu jeratec*) – I, 848
 Închizând și deschizând ochii, (*Apropii stelele*) – I, 304
 În cimitir doar deșteptarea (*În cimitir*) – I, 1048
 În completarea somnului de veci (*Pământul dat la-ntors...*) – I, 1076
 În dragoste totul s-a cam scris (*Pe un prund*) – I, 1163
 Îndulcind moartea cu moarte (*Îndulcind...*) – I, 1286
 În evul mediu pictorii (*Sfintii*) – I, 407
 În fața casei în care convietuiesc cu mine însumi (*Vis*) – I, 153
 În față sunt mii de kilometri de deșert, (*Traversarea*) – I, 1571
 În fiecare an (* * * [*În fiecare an*]) – I, 1012
 În fiecare noapte un clopoțel (*Clopoțelul*) – I, 1040
 În fiecare seară (*Capriciu*) – I, 103
 În fiecare zi (*Până la trei*) – I, 335
 În fiecare zi suntem în altă țară, (*Călătorim*) – I, 588
 Îngerilor novici, (*În legătură cu aura*) – II, 992
 Îngerul care sună (*Stringere vocală*) – II, 973
 Îngheață sabia în teacă (*Îngheață...*) – II, 1400
 Înghesuia-l în troleibuz, (*Halebarda*) – I, 348
 Îngropat (*Ioginul*) – I, 1261
 În gură de șarpe ne e oarecum bine, (*Condamnații*) – I, 1367
 În iad păcătoșii (*Frescă*) – I, 188
 În imasaș verde abia ajuns-a (*Vițelul*) – I, 35
 Înjunghiat de gândul hâd, (*Doare*) – II, 1452
 În juru-i un halou de intelect (*Cuplu suplu*) – I, 1488
 În jurul lumii, ne-ncăput (*Impuls*) – I, 1169
 În jurul nostru-s cai troieni (*Troia*) – I, 163
 În leagănul civilizației (*Huța-huța*) – II, 1130
 În legătură cu problema (*În legătură cu problema*) – I, 1517
 În lene sunt ascunse cele mai multe bucurii (*Seif*) – I, 581

În loc de Adam și Eva a se citi, cutare și cutare. (*Erată la rai*) – I, 687
 În lupta dintre furnicile mari și mici (*Oțel suav*) – I, 630
 În lupta pentru pace luat ostatec (*Ostatec*) – II, 1116
 În mare pestii se deshidratează. (*Și drumul...*) – I, 1184
 În martie a fost un potop marțian, (*Lângă izvoare*) – I, 897
 În mine erau douăzeci de generații (*Simucidere*) – I, 316
 În mine e un dram de depărtare (*Sunt eu mereu*) – I, 1529
 În mine țipă vreo celulă (*Insomnie*) – I, 934
 În mine-un scit se căuta pe sine, (*Imn către necunoscutul din mine*)
 – I, 17
 În moarte se respiră greu, (*Această stare*) – II, 1240
 În noaptea de Sfântul Gheorghe, Ioncica (*Ioncica și Sfântul Gheorghe*)
 – II, 197
 În ogradă (*Furtuna*) – I, 553
 Înotam spre tărâm cu disperare (*Exerciții fără colac*) – I, 1112
 În pas cu știința și tehnica nu mai rămăseseră, (*Viziune industrială*)
 – II, 1467
 În patul rece mă-ncălzesc cu sticle (*Gorgan cu sticle*) – II, 1411
 În peștera lui Polifem, (*Un ghem de molii*) – II, 1433
 În peșteră (*Mănăstirea Goriac*) – II, 1229
 În peșteră are de gând să plouă. (*Acum, acum*) – II, 1230
 În peșteră-nviat-au urșii (*Peștera urșilor*) – II, 1435
 În ploaie, rezemat de un copac (*Copacul*) – I, 1038
 În poiană (*Idilă*) – I, 1563
 În primăvara anului 1946 nu voiau (*Gâsca bătrână, cu pană de găină*)
 – II, 643
 În rai se dă prăjită fierea, (*Dilemă*) – II, 1451
 În revărsat de zori, ca în baladă, (*Voinicul*) – I, 964
 În sala de așteptare (*Aeropori*) – II, 1293
 În scara de joimari copiii mergeau pe coastă (*Joimari*) – II, 753
 Însemn c-un geamăt și-un oftat (*Răboj*) – I, 1495
 În somn, (*Maja desnudă*) – I, 1309
 Însăpăimântat, îmi număr anii (* * * [Însăpăimântat...]) – II, 1444
 În stânga – un mosneag, (*Spectacol*) – I, 288
 În susul apei, într-un spasm de os (*Prăguri*) – I, 1198

În talpa iadului eu băteam cuie, (*În talpa iadului...*) – I, 1320
 Întâi ajungea căinele. Venea și se așeza în prispă, (*Veni bietul căine, vine și bietul tata*) – II, 781
 Întâi a durut-o o traversă. (*Linia moartă*) – I, 403
 Întâi am înconjurat părinții (*Ocolul lumii*) – I, 189
 Întâi a semănat mălai (*Poveste*) – I, 1120
 Întâi o pată rosie, (*Apus nr. 21*) – I, 812
 În timp ce cântă (*Loc pentru poezie*) – II, 1290
 În timpul războiului, veniseră nemții (*Vițelul*) – II, 949
 Întors de la Bicaz, Marin al lui Geică – (*Manu propria*) – II, 881
 Întotdeauna tu ești alta (*Întotdeauna tu ești alta*) – I, 595
 Între idealurile oamenilor (*Perpetuum mobile*) – I, 294
 Între prânz și-ntre nemiaz, mă repezeam pe la Ilie (*Prânzul*) – II, 69
 Într-o încăpere ca toate celelalte, (*Concurs*) – I, 261
 Într-o noapte, pe aici, pe la Cișmele, (*Dumneata*) – II, 111
 Într-o vioară (*Inițiere*) – I, 1569
 Într-o țară mică (*Îșirea unghiilor la mare*) – I, 1240
 Într-o zi (*Fuga*) – I, 105
 Într-o zi (*Muntele*) – I, 1007
 Într-o zi ni-am văzut ieșind, (*Sens unic*) – I, 382
 Întrucât situația este așa cum este, (*Semnal de alarmă*) – I, 977
 Într-un camion (*Peisaje*) – I, 1262
 Într-un colț al bordeiului făceau argeaua. (*La argea*) – II, 546
 Într-un târziu (*Într-un târziu...*) – I, 1607
 Într-un templu păgân (*Delfi*) – II, 1246
 Înțelegând gresit o tehnică yoga, (*Labirint*) – I, 1468
 Înțepat cu sulțiți, ghimpi și cuie, (*Isus*) – I, 1417
 În ultima zi de război, (*Veteranul*) – II, 925
 Înveseleau drumul când treceau ele. (*Muieri în alb*) – II, 828
 În virtutea vieții, (*În virtutea vieții*) – I, 404
 În 1913 au venit după care, să ducă provizii (*Oameni pașnici*) – II, 447
 În 1956 au sosit la Iași 600 de prizonieri români (*Pufoaicelale albastre*)
 – II, 812
 În '56 îl întâlnesc pe Sfântul Dumitru, (*30 de colaci*) – II, 836
 Își aduce aminte ca prin ceață: (*Ca prin ceață*) – II, 1468

- Își croncăne busola nordul (*Busola*) – II, 1523
 Își făcuseră oamenii treaba. (*Aldămașul*) – II, 814
 Își mărea statura (*Statura*) – II, 1496
 Își răsucește vântul trompa (*Pastel*) – II, 1430
 Îți pâlpaie în suflet (*Dorul*) – II, 1165
 – Îți voi dovedi că toate tablourile sunt false, (*Darul*) – I, 221
 Îu, ce năplai! (*Ce năplai*) – II, 141

J

- Jonglerul din circ mi-e tată, (*Bile și cercuri*) – I, 150
 Jurați voi, sacerdoți, că n-a fost o ucidere rituală (*Ucidere rituală*)
 – II, 1370
 Jurebie se întorsese proaspăt din război. (*Instrucția*) – II, 393

L

- La apusul soarelui, mi s-a spus, (*Seneca*) – I, 435
 La Bobotează numărai nouă pari. (*Femeia de peste deal*) – II, 472
 La carne este-nchis și, spre știință, (*Stampă*) – I, 1395
 La căpătâiul bolnavului (*Singurătată*) – II, 956
 La cele mai bune replici ale mele (*Tușiți*) – I, 358
 La colectivizare nu voise să dea bouf. (*Etanș*) – II, 923
 Lacrimile se preling (*Vocalize*) – I, 968
 La Delfi! La Delfi cu noi! (*La Delfi*) – II, 1131
 La dólina lui Prăzaru se scaldau caii de călărași. (*La dólina lui Prăzaru*)
 – II, 154
 La fața locului vin japonezi. (*La fața locului*) – I, 1545
 La Genova (*Priveștiște*) – I, 1175
 La intrarea în port, (*Intrarea în port*) – II, 1136
 La înălțarea la cer (*Înălțarea*) – II, 1355
 La început (*Poemul*) – I, 1326
 La început nu era în picioare (*În dungă...*) – I, 159
 La închiderea muzeului, dintr-o dată, (*Metron ariston*) – II, 1128
 La manejul meu din nori (*Inspiratie*) – I, 422
 La mirări și uimiri de categoria întâi (*Cu toate că...*) – I, 1059
 L-am văzut pe... fugind (*De-a prinderea sufletului*) – II, 1363

- Lancea lungă și cu vârful înmuat în cucută (*Stilizare*) – I, 607
 La noi în sat nu erau vânători. (*Vânători*) – II, 896
 La noi muierea pupa mâna bărbatului (*Rânduieții*) – II, 92
 Lansând și eu pe Po o barcă (*Spirit înaripat*) – II, 1453
 La-ntretăierea ploii cu tramvaie (*Vicisitudini*) – I, 21
 La nunta lui Dinu lui Foloiu, (*La nuntă*) – II, 790
 La prânz, toți hămesiți de foame, (*Bota*) – II, 523
 Laptele, ouale și brânza de vaci (*Rețetă*) – II, 1431
 Laptele totuși își păstrase culoarea (*Încăpătânare*) – II, 1410
 La rând ei stând, primesc doar sloiuri, (*La rând*) – II, 1417
 La Saggara, 60 m a lui Djoser. (*La Saggara*) – II, 1352
 La Ungureanca era o coastă foarte mare (*Coborâș*) – II, 450
 Lazăr se chinuia iar să moară (*Pământul*) – II, 1113
 Lăsăm barba să ne acopere (*Bărboși mereu*) – I, 160
 Lângă Ceahlău ar trebui, la greu, (*Marea străvezime*) – I, 1003
 Lângă cruce (*Spirit*) – II, 1039
 Lângă malul drept, în trepte, 1. (*Trei citate din Ilie Constantin*) – I, 52
 Leacul nu merge gol, fără vorbe. (*Adjuvantul*) – II, 1334
 Leana lui Mitréle a venit și ea, (*Jelitul*) – II, 577
 Leana punea rufele în albție, (*Amândi*) – II, 211
 Le ceri lemn mult, că te cam miști în cuie (*Le ceri lemn mult...*)
 – II, 1299
 Leda trece surăzând (*Leda*) – I, 96
 Leul stă cu gura căscată (*Bocca di Leone*) – I, 1247
 Lia lui Gânju, paralizată de vreo doi ani (*Lia*) – II, 592
 Liftul trebuia să oprească la trei, (*La ceruri*) – I, 438
 Lină, palidă lumină (*Lină, palidă lumină...*) – II, 1187
 Lin în suflet, ca-n grădină, (*Flourea iubirii*) – II, 1184
 Locuiesc într-o roată. (*Roata*) – I, 130
 Locuim într-o singură lume, (*Glaswand*) – I, 459
 Logodna a fost foarte bine pusă la cale, (*Logodnă*) – I, 676
 Loveam cu câte un gogoloi de lemn și după fiecare (*La bibă*) – II, 314
 Luase astenia de la o găină. (*Daraua*) – II, 615
 Lua ciurul de la unghete și juca-n el în curte, (*Jaf în ciuperci*) – II, 143
 Luăm în brațe butoiul zilei (*Butoiul*) – I, 253

- Luând-o în brațe (*Nevestica*) – II, 1249
 Luându-și inima-n dinți, toți compuşii (*Compușii descompuși*)
 – II, 1507
 Lucra la Dobret, de vreo două săptămâni. (*Luminile*) – II, 620
 Lucrau la casa noastră, după ce-a ars. (*Purcea*) – II, 253
 Lucrează, fă și tu ceva, dragă, în casa asta, (*Ceva cât de cât*) – I, 600
 Lucrurile-si pun pe piept (*Fior de început*) – I, 256
 Lui Civică îi luaseră carul și boii. (*Pe cobiliță*) – II, 641
 Lui Focu era să-i moară Foaca, nevastă-sa, săraca, (*În car*) – II, 216
 Lui Lungu i s-a arătat Dumnezeu azi-noapte, (*Minunea*) – II, 23
 Lui Marin al lui Geică i-au tăiat prunii (*800 de pruni înfloriți*)
 – II, 667
 Lui Prometeu i se lasase dreptul de replică, totuși. (*Perpetuum mobile*)
 – I, 615
 Lumea aproape să termine și ai lui Pătru nici nu se gândeau (*Oameni
 la plug*) – II, 125
 Lumea vrea proză și eu înaintez cu poezia (*Izinstea*) – I, 725
 Lumina din ochi a pălit, (*Elegie*) – II, 1024
 Lumina, dă drumul la umbre! (*Umbrele*) – I, 1179
 Luna (*Împachetări*) – II, 1520
 Luna – (*În loc de invocație*) – I, 1252
 Lupii au dispărut, au dispărut, (*Lupii au dispărut*) – I, 1538
 Lupta de clasă s-a mutat acasă, (*Lupta*) – I, 1483

M

- Magazinul cel mare (*Magazinul cel mare*) – I, 64
 Mahmur diaconul Iakiri (*Măhniri*) – I, 10
 Mai aruncați niște vreascuri (*Focul sacru*) – I, 101
 Mai auzii una! zice Nițu al Nițai. (*Scutit de import*) – II, 716
 Mai avem încă multe (*Visăm și noi*) – I, 224
 Maica ieșea la poartă și trecea câte-o femeie la deal. (*Bunătate*)
 – II, 573
 Maica zicea: (*Rădăcina grăului*) – II, 338
 Mai construim noi mult acest tunel, (*Tunelul*) – I, 1412
 Mai de mult era Dumnezeu mai jos, (*Când era Dumnezeu mai jos*)
 – II, 830

- Mai întâi să vă arăt cu bățul (*Harta*) – I, 259
 Mai roadeți coajă de copaci, (*Mai...*) – I, 1375
 Mai uită-te o dată pe lista lui Manethon, (*Lista lui Manethon*)
 – II, 1351
 M-am adunat (*Câte puțin*) – I, 328
 Mama lui Ion Roncea, (*Chirip-chirip*) – II, 157
 „Mama mea, când s-a mbolnăvit de-a murit, (*Moare străbunică*)
 – II, 427
 M-am ascuns într-o scoică, pe fundul mării, (*Scoica*) – I, 139
 Mama se ridică binișor (*Vedenie*) – II, 626
 Mama zice: – E, muri și ultima pensionară (*Pomelnic*) – II, 293
 Mamă, câmpul nu mai e bun (*Elegie*) – II, 1393
 M-am culcat, să nu (*M-am culcat*) – II, 1392
 M-am dat jos din materie, (*Al tău...*) – II, 1508
 M-am dus la apă, în zilele Crăciunului. (*Ata de iță*) – II, 555
 M-am instalat destul de confortabil (*Într-un suflet*) – II, 1088
 M-am îmbrăcat c-o armură (*Precauție*) – I, 460
 M-am închis în casă, (*Autocenzură*) – I, 936
 M-am obișnuit să dorm cu ochii deschiși (***) [*M-am obișnuit...*]
 – II, 1011
 M-am oprit chiar lângă tragic (*M-am oprit chiar lângă tragic*) – I, 572
 M-am oprit pentru câteva momente (*Copacul care strigă*) – II, 1106
 M-am uitat atât de aparte la ea (*Nichita Stănescu. Albastru viril*)
 – II, 1085
 Mamă, întâia zăpadă (*Elegie*) – I, 1109
 Mando! Mando! (*Pripeală*) – II, 181
 Manole, păgubosule meșter, (*Bocet crăpat*) – I, 918
 M-a prins această cursă fără-un viciu, (*Semne rele*) – I, 1399
 Marea este o busolă imensă, (*Busola*) – I, 332
 Marea ia pietre-n gură și-l îngână pe Cicero, (*Ameteala*) – I, 584
 Marea Moartă (*Forțarea minunii*) – I, 507
 Marea plescăie, ca un lins pe bot (*Marea*) – I, 557
 Marele-absent. Sfidând acoperișuri (*Marele absent*) – I, 1539
 Marin al lui Mugurel se întoarce (*Coajă de ulm strecurată*) – II, 560
 Marin Trancă, fiind însurat de vreo douăzeci de ani (*Ruda*) – II, 267

Marita lui Spataru era din Bulzesti. (*Varvaliu*) – II, 579
 Marți, după Paști, venise cuscră-sa pe la ea, (*Martii, după Paști*) – II, 567
 Martiri uzuali, pentru fiare, (*Martirii*) – I, 1431
 Masină de golit de tine însuți, (*Masini*) – I, 519
 M-au scufundat (*Experiență*) – II, 1045
 Mă aciuasem pe lângă mine, (*Un fel de a fi*) – I, 1058
 Mă aflu-n groapa cu cuvinte, (*În groapa cu cuvinte*) – I, 444
 Măă, n-ați făcut și voi nimic, măă, (*Să nu piardă ziua*) – II, 164
 Mă balansez pe ceva foarte subred (*Puntea*) – II, 957
 Mă bărbieresc pentru Fata Morgână (*Oglinda care fuge*) – I, 1080
 Mă bătea prea tare soarele, (*Comoditate*) – I, 373
 Măcar că vânt vuia năpraznic, (*Putna, 500 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei a lui Ștefan cel Mare*) – II, 1071
 Mă cobor la sufler, iată, (*Coborâre*) – I, 513
 Mă culc în pat, reglementar, (*Probe*) – I, 1194
 Mă doare ce nu doare, (*Mă doare ce nu doare*) – I, 941
 Mă doare golul dintre scări (*Cum?*) – I, 276
 Mă dor genunchii, piept, rărunchi. (*Nor*) – I, 970
 Mă dreg cu africane dresuri (*Dună*) – I, 1255
 Mă duceam la apă-nt-o zi și mă-ntâlesc c-o femeie. (*Călătoria*) – II, 586
 Mă frec la ochi (*Trezire*) – II, 1519
 Mă gândesc la mine prin semne. (*Cioburi*) – I, 1281
 Mă iau de-o aripă (*Provizoriu*) – II, 1502
 Mă iau după petale (*Orientare*) – II, 1094
 Mă îndoiesc de mine (*Spirală*) – I, 192
 Mă îngrășam treptat, (*Viziune*) – I, 278
 Mă întorc cu fața (*Plecare*) – II, 1043
 Mă întorc spre mare și vorbesc cu Ovidiu, (*Către mare*) – I, 620
 Mă las pradă mai multor manii (*Pradă*) – II, 1530
 Mănâncă fiarele zăpadă (*Blitz în ianuarie*) – I, 1536
 – Mănâncă, să-ți dai gura la o parte, (*Sfaturi de dimineață*) – II, 305
 Măndoiu al bătrân a făcut o casă bună, (*Scara vieții*) – II, 383
 Mă-ntâlesc cu ea, c-o velință în brate (*Fânăchioaia*) – II, 526

Mă, nu credeam s-ajung să fur lemne (*Lămurirea*) – II, 599
 Mă obsedează formarea viselor, (*Se făcea că...*) – I, 383
 Mă retrag în minerale (*Retragerea cu torte*) – I, 1201
 Măria lui Lungu, când s-a măritat cu Ion Lungu, (*Cumuniă*) – II, 287
 Mărioara avea limba prinsă. (*Limba prinsă*) – II, 696
 Mă scol din pat cu un mare efort de voință (* * * [*Mă scol din pat...*]) – II, 1023
 Mă scol năuc. Eu sunt cucuiul (*Mars*) – I, 1355
 Mă scufund în cultura lumii (*O baie de cultură*) – II, 1447
 Mă simt bine cu voi, (*Taina*) – I, 958
 Mă simt ca omul zăpezilor, (*Senzatie*) – I, 508
 Mă simt vinovat (*Vină*) – II, 1036
 Mă tot arunc în ape tulburi, rezezi, (*Fluviu*) – I, 1195
 Mă trec fiori prin Dumnezeu (*Când și când*) – I, 1379
 – Mă, ți-aș da eu mai mult pământ (*Stânjenul*) – II, 417
 Mă uit cum diamantul unei stele (*Lucrarea privirii*) – I, 1186
 Mă uit cum se mărește ziua, (*Mă uit cum se mărește ziua*) – I, 1067
 Mă uit în sus, (*Norii*) – I, 396
 Mă uit la ceas: oricând este o oră (*Mă uit la ceas*) – I, 1432
 Mă uit la ceasul de apoi (*Mă uit*) – I, 1351
 Mă uit la fiecare carte nouă (*O vreme*) – I, 413
 Mă uit la picioarele femeilor (*Observi*) – II, 1118
 Mă uit la toate lucrurile (*De două ori*) – I, 138
 Mă uit să văd dacă am (*Răbdare*) – I, 1466
 Mă vizitează tot mai rar (*Scribul*) – II, 1260
 Mă, zice, da' mâncai astăzi! (*Gheorghe Zăbic*) – II, 303
 Mâna devine mai țepănă (*În depărtări*) – I, 545
 Mâna înghețe-vă pe țoiuri (*Ridic pabarul*) – II, 1222
 Mânca, mă, că lumea mânca pământ mai de mult. (*Gustul casei*) – II, 204
 Măncasem șapte feluri de bucate (*Pomană*) – I, 1356
 Melcul și-a astupat bine ochii (*Melcul*) – I, 83
 Mereu cu ceva-n cap, ca un cucui: (*Si trec absent, răspund contradictoriu*) – I, 1423
 Mereu ne vom lovi de tablă, (*Tablă*) – I, 652

- Mereu se face plinul printr-o gură (*Izvor de apă aripă*) – I, 1095
 Mergeam așa, (*Simetrie*) – I, 352
 Mergeam pe cer, (*Păsările*) – II, 994
 Mergeam pe drum. Era lună, așa, toamna. (*Cercul*) – II, 633
 Mergeam cu taraful, cântând în urma carului. (*Permutarea*) – II, 875
 Mergea uitat de Dumnezeu (*Uitat*) – I, 1122
 Mergem după bete de chibrituri (*Mergem după bete de chibrituri*)
 – I, 571
 Merg înainte spre moarte, (*Drum*) – I, 542
 Merg repede, repede, (*Eu și celălalt*) – I, 1465
 Mestecenii îmi trimit răvase (*Mestecenii*) – II, 1029
 Mesterul Manole (*Sunet*) – I, 569
 Mi-ai spus să-ți aduc aminte cu florile. (*Efigia*) – I, 825
 Mi-am adus în atelier stejarul falnic (*Vânat*) – I, 152
 Mi-am amintit (* * * [*Mi-am amintit*]) – II, 1053
 Mi-am dat subconștientul la plus. (* * * [*Mi-am dat...*]) – II, 1050
 Mi-am înșeninat gândurile (*Munții*) – I, 84
 Microbii energetici îmi luau pulsul (*Microbii energetici*) – II, 1505
 Microbul refuzându-l pân' la urmă (*Ciumatul*) – I, 1284
 Mi-e frig, aruncă o pală de vânt spre mine. (*Mi-e frig*) – I, 795
 Mi-e frig în cămașa asta (*Singur*) – I, 208
 Mie mi s-a omorât timpul, (*Pricina*) – I, 339
 Mi-e sufletul asemeni unui motan blazat, (*Spleen*) – I, 31
 Mi-e sufletul atât de greu (*Pârghii*) – I, 418
 Mircea cel Bătrân îmbrăcat în zale. (*Bărbatii*) – I, 87
 Miroase-a lână, a usuc. (*Peisaj*) – I, 1525
 Mi se bate ochiul ochiului stâng, (*Ochiul ochiului*) – II, 1325
 Mi se lipesc buzele de țigară (*Înălțarea la cerere*) – I, 823
 Mitrele, de câte ori se certa cu muieroa, (*Spânzuratul*) – II, 39
 Mitroacă... ăla de s-a supărat pe umbră... (*Juratul*) – II, 533
 Mitru Ceapă și cu Tufăriș cântau din caval. (*Gheorghita lui Ceapă*)
 – II, 359
 Mitru lui Viță se-mbăta (*Pământ*) – II, 252
 Mitru Tălmăciu era de-al lui Tălmăciu. (*Mitru Tălmăciu*) – II, 867
 Mitruța avusese mulți morți (*Paza*) – II, 195

- Mitruța lui Drăgan, i-a murit bărbatul pe front (*Cântă Mitruța*)
 – II, 205
 Moașa asta tânără era nouă în comună, (*Procesul*) – II, 265
 Moara noastră din sat era renumită, (*Fusul*) – II, 42
 Moare Nicolae Banta. (*Cebăluiri*) – II, 171
 M-o fi aruncat cineva la coș, sau mi se pare. (*Stare*) – I, 681
 Morții de cancer au început să-nvie, (*Recidiviștii*) – I, 1542
 Mortilor (*Tutum*) – I, 368
 Moșu își făcuse obor la fântână și acolo stăteau vitele, (*Mânzătisuri*)
 – II, 433
 Moșul dormea puțin, aprindea lampa (*Ce e ziua*) – II, 193
 Moșul (Logofătul), ca să-l întăre pe (*La Di*) – II, 738
 Moșu Pătru a fost ultimul om călcat de urs (*Puterea*) – II, 702
 Moranul cu mustață falsă, (*Falsul motan*) – I, 442
 Multe defecte (*Zestrea genetică*) – II, 987
 Multe stafii sunt interzise (*După perdea*) – II, 1478
 Mulți m-au sfătuit (*Încercitudine*) – I, 628
 Mulți pori deschiși. Curent pe lume (*Mulți pori deschiși*) – I, 1063
 Muma lui Nae era de la Florești. (*Biografie*) – II, 256
 Muma Pădurii a tăiat pădurea, (*Poveste*) – I, 1527
 Muntele cu Mahomed în spinare (*Caut*) – I, 1305
 Muntele din față, (*Timp*) – I, 280
 Munți calcaroși și cu straturi (*Peisaj*) – II, 1343
 Munții, căptușiți cu dale, (*Munții căptușiți cu dale*) – I, 1249
 Munții la noi se văd rar. Cam o dată pe lună, (*Când se văd munții*)
 – II, 88
 Murgilă era primar în Bulzești. (*Dracul*) – II, 401
 Murise Zgarbură Dimie, logodit (*Cine joacă mireasa?*) – II, 902
 Musonii noștri sunt: căldura, frigul. (*Musonii*) – II, 1397
- N**
 Nae Noatinul mergea la oras. (*Baladă*) – II, 810
 N-ai ecou, domnule, (*Ecoul*) – II, 242
 N-ai un dezinfectant? zice umbra mea. (*Umbra*) – II, 1318
 N-am cu ce scrie epopeea (*Negru-corb*) – II, 1282

N-a prea observat (*Alfabetul*) – I, 274
 N-a purtat niciodată haina pe mâneci. (*Ionită Birete*) – II, 597
 N-are cum exista timpul, (*Alte dimensiuni*) – I, 423
 N-a scăpat de râie neam, (*Schimbarăa numelui*) – II, 890
 N-aș fi fericită să pot trăi așa, (*Denivelări*) – I, 772
 Natura scrie cam încurcat, (*Încurcat*) – I, 411
 Nea Banta trecea cu garnița cu apă. (*În capul trebii*) – II, 183
 Ne-am bătut în poze și-n reclame. (*Pluta*) – I, 833
 Nea Miai – hârtii n-avea în casă, (*Biblioteca*) – II, 489
 Nea Miai îi spunea mamei, înainte de a muri: (*Jenea*) – II, 196
 Nea Păun, cum a murit? (*Boroaga*) – II, 575
 Nea Trică, e cam de vârsta mamei. (*A bea gaz*) – II, 551
 Nebănuite forțe-n mine (*Nebănuite forțe*) – I, 1537
 Ne cunoaștem, (*Ne cunoaștem*) – I, 484
 Ne dau prin gând, ca stelele în lac (*În gând*) – I, 642
 Nedumeriri pentru herbar (*Nedumeriri...*) – I, 1123
 Negăsindu-se, deocamdată, languste (*Piscina cu languste*) – I, 592
 – Neică, mi-au tăiat buzunarul (*Negustoria*) – II, 822
 Neică, Neică, Neică, (*Neică, Neică*) – II, 223
 Neisprăviților, (*Captatio benevolentiae*) – II, 1302
 Ne întorcem la perechea ideală, (*Perechea*) – I, 827
 Ne mai inspirăm și din natură (*Din natură*) – I, 901
 Nenorocitul de mine (*Înțeleptul*) – II, 1037
 Ne prisosesc idei și fapte, (*Romantică*) – I, 942
 Neputând dormi (* * * [*Neputând dormi*]) – II, 1015
 Ne scapă mereu câte ceva în viață, (*Iar*) – I, 216
 Ne spălăm cu clăbucul tău, soare, (*Matinală*) – I, 80
 Ne trezim cu deșteptătorul. (*Cu deșteptătorul*) – I, 441
 Ne uităm la nori (*Reminiscente*) – I, 119
 Nevoia asta de copilarie! (*Spiritul ludic*) – II, 1469
 Ne zvărcolim în plus și nu e bine. (*Rău la ficat*) – I, 1360
 Nicăieri nu mănânci o varză cu carne (*La Liliaci*) – II, 128
 Nici muște nu mai dau în lapte, (*Nici muște*) – II, 1531
 Nici n-a apus bine soarele (*Balans*) – I, 925
 Nici n-ajunsese bine vaca în pășune, (*Tăurașul*) – I, 36

Nici nu știa, proasta, c-a rămas grea (*Floarea Floarei*) – II, 917
 Nici nu știu ce să fac (*Nici nu știu*) – II, 1012
 Niciodată n-am putut noi (*Niciodată*) – II, 1485
 Nici un calendar nu-i exact (*Calendar*) – II, 1110
 Nici un semn bun. Și de trei ori mai mare (*Peisaj*) – I, 1435
 Nicolae era la Cernele (*Ulmul*) – II, 558
 Nicolae făcea clăiele de fân (*Bine rău*) – II, 819
 Nicolae trecuse nitam-nisam la adventiști (*Schisma*) – II, 224
 Nicu lu' Rinu pusese deoparte o (*Chiftea*) – II, 936
 Nilul curge gros, cu ape puține... între valuri (*Nilul spune*) – II, 1375
 Nimeni nu poate să-și dea seama (*Bobârnacul*) – I, 992
 Nimic mai optimist (*Jertfă*) – I, 327
 Nimic mai simplu decât o spirală. (*Brațul spiralei*) – II, 1120
 Nimic nu mă deprimă mai mult (*Și atunci eu?*) – I, 1253
 Ninge pe un scaun de Brâncuși (*Alb de Tg. Jiu*) – II, 1223
 Ni se anunță vulcanul, (*Popocatepetl, pe dreapta*) – I, 1342
 Nistor era un om mic și amarât, (*Nistor al bătrân*) – II, 569
 Noaptea cineva-mi pune pe ușă (*Indigo*) – I, 378
 Noaptea cineva umblă cu hainele mele (*Dedublare*) – I, 479
 Noaptea sfintii prin o consistență supranaturală (*Minune*) – II, 1096
 Noaptea uit de mine, cum se-n tâmplă, (*Luare-aminte*) – I, 612
 Noapte de noapte, inima-n fugă, (*Carusel*) – I, 1323
 Noi care suntem îngrozitori de mari, (*Jucării*) – I, 233
 Noi, ce să facem? Trecem puntea. (*Ce mai facem?*) – I, 1430
 Noi dăm cu „Huoi!”, voi dați cu flit (*Perpetuum mobile*) – I, 1505
 Noi din Homer cu toți ne tragem, (*Atavisme*) – I, 417
 Noi, făcătorii din mână, (* * * [*Noi, făcătorii din mână*]) – I, 463
 Noi rămănem tineri și fierbinți, (*Cântec despre noi*) – II, 1197
 Noi, siamezii cu un singur creier, (*Noi siamezii...*) – II, 1395
 Noi suntem niște sfinți cumsecade (*Blazare*) – I, 237
 Nordicii, (* * * [*Nordicii*]) – II, 1515
 Nouăzeci și nouă de elemente, (*Alchimie*) – I, 380
 Nu am bătut oameni, (*Tribunatul lui Osiris*) – II, 1387
 Nu dormeam. Mă lăsam dus (*Stare*) – I, 1039
 Nu e benzina. (Ultima minune). (*Criza*) – II, 1426

- Nu e foarte greu, întocmai, (*Cărămiză*) – I, 1300
 Nu era nici unul vinovat, (*Execuția de agrement*) – I, 1496
 Nu-i sportiv, Doamne (* * * [*Nu-i sportiv...*]) – II, 1040
 Nu mai am gingie pentru nici un dinte, (*Sarpele*) – I, 514
 Nu mai are pentru ce (*Miez*) – I, 456
 „Nu mai căutați ogodu omului! (*Geam afumat*) – II, 307
 Numai câinii știu, de frig, (*Iarnă grea*) – II, 1458
 Nu mai e apă de mult, (*Mască părăsită*) – II, 1462
 Nu mai există copii noi, (*Viziune*) – I, 148
 Nu mai făceam minuni sistematic, (*Minune-i și moartea*) – I, 1068
 Nu mai finisez nimicul (*Nimicul*) – I, 1041
 Numai în baie (*Ou*) – I, 273
 Numai lăcustele (*Numai lăcustele...*) – I, 169
 Numai mașini (*Pieton*) – I, 323
 Nu mai prind păsări vii (*Vânătoare cu bumerang II*) – II, 1367
 Numai somnul ne sleiește. (*Desfacerea*) – I, 1290
 Nu mai suntem nici unul Ulise, (*Caravana*) – I, 505
 Nu mai vreau să fiu nada florilor (*Galaxie*) – I, 575
 Numărând o turmă, (*Numărat, nenumărat*) – II, 1479
 Număr la casă. Locuiești în număr (*Număr la casă*) – II, 1407
 Nu mă știe, nici pădurea, (*Rătăcire*) – II, 1170
 Nu... (*mâncați*) prăjit (*Secretul nemuririi trupului*) – II, 1328
 Numele orașului a fost scris pe piatră (*Budua*) – II, 1233
 Numele tău intră-n sonete, (*Sonetul IX*) – I, 756
 Nu mi-e rău ca să-mi fie bine, (*Durere pură*) – II, 969
 Nu-mi mai aduc aminte (*Lapsus*) – I, 473
 Nu ne mirăm de nimic, niciodată, (*Nu ne mirăm*) – I, 309
 Nu, nu facem anatomie. Și înțepători, săni acrișori, (*Gladiole*) – I, 857
 Nu, nu plâng, mi-a răspuns (*Doină*) – I, 930
 Nu pot să dorm, (*Pașii*) – I, 97
 Nu pot să fac decât gesturi, (*Such a tuch*) – I, 657
 Nu pot să scriu decât despre tine, (*Scrisori din camera de alături*)
 – I, 1223
 Nu pot să trec nimănui (*Nu pot să trec nimănui*) – I, 296
 Nu scormoniți degeaba muntele, (*Mutații*) – I, 239

- Nu se mai gălesc comori. (*Comoara*) – II, 1218
 Nu se va pierde niciodată (*Pe sticlă*) – I, 555
 Nu simți și tu, iubita mea, (*Vremea*) – II, 1199
 Nu suntem singuri pe lume, (*Nu suntem singuri*) – I, 886
 Nu știam că în cădere (*Prima căzătură*) – II, 1002
 Nu știu ce am, (*Ceva ca rugăciunea*) – I, 1316
 Nu știu dacă e un titlu prea potrivit (*Crusta*) – I, 679
 Nu știu dacă mă golesc (*Clepsidra*) – I, 559
 Nu vorbesc limba voastră, o, lucruri, (*De rebusi*) – I, 320
 Nu vreau să intru în piramidă, zice. (*Efectul de piramidă*) – II, 1143
 Nu vreau să mai întâmpin nimic, (*Eu, neabătutul*) – I, 1359
 Nu zicea și el dracu sau naiba, (*Torica*) – II, 932
 Nu zicea: *biet de el* sau *bietul cutare*, (*Biet de lui*) – II, 753

O

- O adiere de-o secundă (*Cioburi de amforă*) – I, 932
 Oamenii – duminici ale timpului. (*Maximum de durată*) – I, 415
 Oamenii, foale superbe, (*Frescă*) – I, 303
 Oamenii n-au trecut încă (*Străinul*) – I, 351
 Oamenii se leagă de câte un lemn, (*Necazul*) – II, 97
 Oasele lor, (*Oasele*) – I, 1522
 Obosești repede, uiți ușor, (*Bătrâni la umbră*) – I, 975
 Observ cu interes (*Spectator*) – II, 967
 O carte mică, (*Povară*) – I, 535
 O carte odată scrisă, (*Bolnav de carte*) – I, 1583
 O cămașă albă așezată hoț în mijlocul naturii (*Joc de garderobă*)
 – I, 866
 O cârpă de cânepă era inmuiată în ceară topită. (*Mitru Ceapă*)
 – II, 281
 Oceanele se mută-n bălți, (*Oceanele se mută-n bălți*) – I, 1535
 O, ce grea (* * * [*O, ce grea...*]) – II, 1035
 Ochii mi s-au dus (*Căderea în sine*) – II, 986
 Ochii mi se măresc tot mai mult, (*Ochii*) – I, 134
 O corabie ducea lemne (* * * [*O corabie...*]) – II, 1390
 O, dacă vrei să-i faci o mare bucurie (*Prometeu*) – II, 970

- O dată am văzut-o pe Copăceanca, ruda noastră de la Boghea
– (*Copăceanca*) – II, 45
- O dărdoră a morții ne-a cuprins, (*Dărdora*) – I, 1558
- O decapitare în piața publică, (*Plastic*) – I, 960
- Odihnă activă, radioactivă, pe muzică (*Nunai*) – I, 669
- O, Doamne, (* * * (*O, Doamne!*)) – II, 1536
- O, Doamne, sunt bolnav de bănuială. (*Efecte secundare*) – I, 1388
- O durere care mi se învâрте așa în cap... (*De, fă, Anică*) – II, 801
- Oedip insultă oracolul, (*Comentariu*) – II, 1471
- O familie de gușteri (*Gusterii de la Însirata*) – I, 1294
- O fântână adâncă, răcoroasă, (*Spic*) – I, 1018
- O femeie (* * * [*O femeie!*]) – I, 416
- O femeie a murit tânără (*Îngăduială*) – II, 553
- O-ho! Uite-o pe Lelița Floarea! (*Lelița*) – II, 61
- O iau pe lume înapoi, (*Întoarcerea pe jos*) – I, 539
- Oile coborând la iernat (*La iernatec*) – II, 400
- Oile cu capu-n clăi (*Pastel*) – I, 1170
- O întrebare pe care și-o tot puneau (*O întrebare*) – II, 1112
- O, între stele e atâta timp (*Între stele*) – I, 204
- O licărire de interes pentru ce e în jur (*O licărire*) – II, 1027
- O liniște care seamănă cu somnul, (*Contra clepsidrei*) – I, 700
- O liniște solemnă și activă. (*Pădurea*) – I, 1570
- O lumânare făcută colac. (*Statul*) – II, 565
- O lumină (*Drum dulce*) – I, 1021
- O lună galbenă de groază, (*O lună...*) – II, 1305
- O lungă pregătire pentru moarte (*Noi cute*) – I, 1052
- O mare plină de pahare proaspăt spălate (*Întoarcerea pe jos*) – I, 476
- O mare predispusă pentru plâns (*Valea aceea...*) – II, 1511
- O mic de ani încă nu-i momentul (*Stati blând*) – II, 1236
- Omizi, voi ultimi luciferi, (*Nu ne temem*) – I, 15
- Omul? Iut stropit cu sânge, (*Orhii mei*) – II, 1188
- Omul, specie perfidă, (*Ecologică*) – I, 1487
- Oprească trenurile-n gări, (*Ciorchine*) – I, 1094
- Oprește! (*Oprește*) – II, 959
- Ora (*Ora*) – I, 298

- Oraș fără ruine, oraș fără biserici, (*Târg și arătură*) – II, 1263
- Orașul cucerit din nou se lasă (*Marea sărbătoare*) – I, 1484
- Orbul trenului, la clasa-nțai (*Orbul trenului*) – I, 1313
- Ordinea de zi este despre vânt. (*Icar*) – I, 876
- Orfan de răsărit, înfiat de apus (*Înfiat*) – II, 1525
- Oricâtă apă, tot nu-i de-ajuns. (*Fântâni în mare*) – I, 1020
- Oriunde mă duc (*Teama*) – I, 147
- Orizontul (*Scara*) – I, 969
- Or să fie cu ochii pe tine, (*Rochia de lână*) – I, 689
- O să plouă (*O să plouă*) – I, 550
- O, senzuri multiple mă fură, (*Rătăcesc pe străzi*) – I, 43
- O stea m-a călăuzit la acești săni, (*Muşuroaie*) – I, 788
- O streăşină a curs tot anul, (*O streăşină*) – I, 1318
- O, suflere, bun la toate! (*Suflere, bun la toate*) – I, 457
- O, suflere, ruşine nu ți-i (*Madrigal*) – I, 23
- O talangă de la oi (*Baladă*) – I, 1098
- O țară atât de mică! (*Concentrare*) – I, 531
- O țară ce-i mereu la ea acasă (*Acasă*) – II, 1443
- O vâslă pe mare (*Ticul vâslei*) – II, 1277

P

- Pachetul de țigări gol (*Aceeași nostalgie*) – I, 606
- Paralizase, biata de ea, (*Mâna*) – II, 743
- Parcă-ar aștepta dintr-o clipă-ntr-alta (*Parcă*) – I, 1271
- Parcă-i vâd – ursul și ursarul (*Ei, a trecut*) – II, 714
- Parcă mă simt vinovat de ceva (*Vină*) – II, 1026
- Parcă te-ar atinge un păianjen (*M-am simțit privit*) – II, 1266
- Patul s-a răsucit pe cele patru călcăie, (*Viziune*) – I, 445
- Păianjenul a ajuns cu covorul (*Păianjenul a ajuns*) – I, 250
- Păianjenul nevoie-având de-un unghi, (*Păianjenul nevoie-având de-un unghi...*) – I, 1091
- Păianjenul țesea pentru mine ca o Penelopă (*Ca o Penelopă*) – I, 1065
- Păi, Ilie Chelcea, 86 de ani. (*Oameni bătrâni*) – II, 221
- Pălăria mea a ajuns în casă, (*Pălărie*) – II, 38
- Pământul meu amenajat (*Stare maximă*) – I, 478

...Pământul se încinsese ca o arie (*Marele cântec despre mine*) – I, 59
 Pământul strămt (*Febra*) – I, 629
 Pământul șade în sufler, ca-n placentă (*Despovărare*) – II, 1528
 Păsările care iau avionul (*Nostalgie*) – I, 552
 Păstrează-te îmi zic, păstrează-te, (*Tresăriri*) – I, 902
 Păun s-a dus în America, până-n primul război. (*Păun umblatul*)
 – II, 298
 Până la un punct (*Până la un punct...*) – I, 1231
 Până să vezi ce îți face bine (*Cunoaștere*) – II, 1513
 Pânza freatică, vastă, cu mare pompă (*Fostește sate*) – II, 1398
 Pârât de ploii, mă sapă șoareci, (*Dusul*) – I, 1061
 Pări de pângari, scăpări de furi (*Pări de pângari*) – II, 1428
 Pe-ăștia-i știu eu din 1916, din Moldova. (*Marin al lui Pătru*)
 – II, 658
 Pe balcon printre sticle goale! (*Mesaj*) – I, 427
 Pe brânci lucrează, de la șase (*Pe brânci*) – I, 1559
 Pe cine căutați, sub biata-mi piele? (*Pe cine căutați?*) – I, 1393
 Pe fiecare ne doare, ca să fim sinceri, (*Au! Au!*) – I, 1070
 Pe fundul mării mergeam cu trenul (*Călătorie*) – I, 1037
 Pe inelul zării-aș vrea un meșter (*Tinerete*) – II, 1063
 Pe la amiaz au venit niște nori negri (*Vijelia*) – II, 892
 Pe lac (*Natație*) – I, 431
 Pe la fântâna lu Popoveanu au fost niște călugări, (*Pe la fântâna lui Popoveanu*) – II, 855
 Pe lângă tren covor de maci (*Covor de maci – ispita*) – II, 1446
 Pe lista morții-n ordine inversă: (*Perioada de înjumătățire*) – II, 1226
 Pe lume sunt atâtea đungi, (*Cântec*) – II, 1409
 Pe marginea drumului, (*Noi jertfe*) – I, 1585
 Pe marginea drumului, (*Poveste*) – I, 1599
 Pe masă, o sticlă de apă minerală, (*Ocupație*) – II, 1272
 „Pe mine nu m-a mai băntuit nimic, (*De băntuială*) – I, 911
 Pe Naniescu îl dăduse taică-su la școală. (*Școala lui Naniescu*) – II, 571
 Pe Nea Măia, spre bătrânețe, mai dăduse o belea. (*Blânda*) – II, 312
 Penelopa (*Vraja mării*) – II, 1243
 Penelopa țese acum (*Penelopa*) – I, 1128

Pe nimeni nu vei putea lua în coarne, (*De partea taurului*) – I, 1508
 Peninsula (*Baja California*) – I, 1260
 Pentru că pe aici nu cresc dafini (*Dafin*) – I, 228
 Pentru experiențe avansate (***) [*Pentru experiențe avansate*]
 – I, 1533
 Pentru noul sezon de vară (*Noul orar al soarelui*) – I, 1009
 Pentru tine, (*Dedicație*) – I, 1315
 Pe-o colină-naltă (*Sonetul XXXI*) – I, 37
 Pe o pernă de traverse (*Melopee*) – I, 1073
 Pe osie, pe osie, mereu, (*Pe osie*) – I, 1285
 Pe-o vastă inspirație fac pluta (*Îngânare*) – I, 1097
 Pe perete (*Circuit*) – I, 1027
 Pe pernă capu-mi pun ca pe butuc (*Trup și sufler*) – I, 1043
 Pe piața Tebei (*Pe piața Tebei*) – II, 1162
 Pe pieptul unui vechi mormânt, (*Plopuț*) – II, 1180
 Pe planeta Marte (*Recapitulare*) – I, 526
 Perceptor de afirmații, (*Criză mondială*) – II, 1412
 Perdelele proaspăt spălate... (*Conci*) – I, 601
 Pereții casei îmi sunt plini (*Rame*) – I, 99
 Pericolul orgelor (am mai văzut și noi orgi) (*Pericolul orgelor*) – I, 346
 Pervazul cu nimicuri (*Pervazul cu nimicuri*) – I, 587
 Pescarul s-a scurs pe (*Pândă*) – I, 982
 Pe soba de teracotă două căprioare (*Salt*) – I, 651
 Pe spatele aripei este notat (*Mai mulți ca perfectul*) – I, 310
 Pe spițele carului e foarte frumos să mergi, (*Pe spițe*) – II, 59
 Peste nouă țări și mări, (*Perla*) – II, 1185
 Peste pietre ca o ciută (*Pastel*) – II, 1166
 Peste tot e băgată o femeie (*Peste tot*) – II, 1423
 Peste tot pe unde am călătorit (*Nu da*) – II, 1007
 Peste valuri fermecate, (*Turnu' lui Sever*) – II, 1190
 Peștele care mănâncă peștii (*Vânătoare*) – I, 536
 Peștele pe care l-a prins Santiago (*Printr-un ochi de sticlă*) – I, 131
 Pe tălpi tot smeul are plumb (*Tot smeul*) – I, 1157
 Pe toți ne are scriși pe-o listă (*Moartea*) – II, 1217
 – Petre, zice Dumnezeu, (*Expansiunea universului*) – I, 1500

Pe tărnuțul mărilor, (***) [*Pe tărnuțul mărilor*] – II, 1278
 Pe tărnuțul unui pește uriaș (*Studiu*) – I, 981
 Pe umede crengi păsărețul (*Anotimp amănat*) – I, 1053
 Pe un ciot uscat (*Pueblo*) – I, 1328
 Pe unde curgea lapte și miere (*Lapte și miere*) – II, 1506
 Pe un fir de iarbă blând (*Pe un fir...*) – II, 1186
 Pe un fost fund de mare (***) [*Pe un fost fund de mare*] – I, 548
 Pe un pisc sus, ca un brad (*Castelul Bran*) – II, 1499
 Pe un zid uriaș de celule (*Ne gravăm chipul*) – I, 241
 Pe vale au pus grâu. De la biserică asta, (*Culegătorii de spice*) – II, 731
 Pe vremea-aceea se găsea susan, (*Sonet arhaic (I)*) – I, 1361
 Pieptenul meu, legat cu sfoară de calorifer, (*Samson*) – I, 863
 Pierdut în iarbă, (*Cântec de licurici*) – II, 1207
 Pierdut la marginea lumii grecești, (*Kavafis*) – I, 1555
 Pietroaiele ca oile (*Spre Rucăr*) – II, 1475
 Pipăind drumul cu vârful parului, (*Ion și ai lui*) – I, 9
 Pisica mea se spală (*Superstție*) – I, 175
 Pisicile au mirosul atât de fin, (*Ipoteticile stele*) – I, 462
 Pitia șade-n antichitate (*Pitia*) – I, 466
 Plăcerea mea e să-mi bat (*De-a fâchirul*) – I, 1338
 Plânge în mine o nelucrare a ta, (*Clorofila*) – I, 1310
 Plecat peste viața mea, (***) [*Plecat peste viața mea*] – I, 560
 Plecând mereu, (*Călătorie*) – II, 1291
 Ploaia pătrunde prin haine, ploaia te udă (*Ploaia*) – I, 40
 Plouă exact la rădăcină, (*Mișcare*) – I, 1362
 Plouă în cutia poștală (*Scrisoare*) – II, 1476
 Plouă și țin în brațe marea, (*Plouă și țin în brațe marea*) – I, 999
 Pluteam pe-un râu, parcă legat de mâini, (*Somn*) – I, 1055
 Poartă cămașă cusută frumos cu râuri de arnici albastru, (*Leșinul*)
 – II, 169
 Poate că există o civilizație dincolo (*Via*) – I, 711
 Poate că stelele (*Fuga*) – I, 421
 Podul simte de la mare distanță (*Pedeapsa*) – I, 333
 Poezia, odată adusă pe lume (*Mereu*) – II, 1494
 Poeziile din vis (*Poeziile din vis*) – I, 1504

Poiana uscată, brăzdată de adânci crăpături (*Lingura*) – II, 608
 Polifem, tu ai un ochi în frunte, (*Taias cu Polifem*) – I, 1595
 Potaie tristă-ți vei găsi hoherul (*Tui și odobași*) – II, 1434
 Povestea cu-nvieră chiar Cezarul (*III Un paznic*) – I, 1439
 Prăpastia are buze, se zice, (*Joc*) – II, 1504
 Prășiți pe grinduri, câini dezmosteniți, (*Câini...*) – I, 1264
 Prea cinstite oi albe, (*Prea cinstite oi albe, cuvioase oi negre*) – I, 617
 Precum presimt copacii c-or să-i taie (*Precum*) – I, 1266
 Precum prigoră răbdând de sete, (*Veteranul*) – I, 1152
 Predați lumii (*Maximum de durată*) – I, 503
 Presimt că o să am o zi cam proastă. (*Presimt...*) – I, 1390
 Prezența lui e ca absența. (*Existențial intermitent*) – I, 1188
 Prietene, mi-ai dat telefon (***) [*Prietene...*] – II, 1527
 Primele cuvinte s-au coclit (***) [*Primele cuvinte s-au coclit*] – I, 988
 Primele semne de toamnă (*Iolă*) – I, 763
 Prin ceara vieții mele în sus arzătoare (*Prin ceara...*) – I, 870
 Principiu-amarului, principiul fierii, (*Principiul fierii*) – I, 1489
 Principiul cauză-efect (*Numai morală*) – II, 1416
 Prin indigo, trăiri din altă lume (*Prin indigo*) – I, 1365
 Prin Roșiori, gândind la vede, (*Și Gangele*) – I, 1162
 Prinsesem ultimul avion – mai aveau un loc în picioare (*Sau cam așa ceva*) – I, 1459
 Printre filozofi (*Viu cu adevărat*) – I, 528
 Prin vremi de chin, prin vremi năuce, (*Imm*) – I, 1530
 Priveam cum cade picătura, (*Picătura*) – I, 1047
 Privirea-i rătăcită rătăcea (*Rătăcitul*) – I, 1117
 Prizonierii păcii, vai, buștenii, (*Pădurea Română*) – II, 1123
 Profetii mincinoși îmi plac, (*Profetii mincinoși*) – I, 1352
 Profitând că vulturul (*Prometeu bolnav*) – II, 988
 Profund cerebrală e ceata (*Profund cerebrală*) – I, 814
 Programul acesta tu mi-l faci, (*Cât ține clipa*) – I, 784
 Prost(ș)ile altora (m)au ucis (*Pe un sarcofag*) – II, 1360
 Prunii nostri din Răculețu nu rodeau, (*Amenințarea prunilor*) – II, 365
 Pui ambacu pe niște mâini și picioare, (*Ambacu*) – II, 362
 Puiul de rămă (*Puiul De rămă*) – I, 1443

- Pun garduri norilor (*Egoism*) – I, 1549
 Punând cartofi în Peștera Muierii, (*Punând cartofi...*) – I, 1381
 Punea cenușă în pod să nu plouă. (*Cenușă*) – II, 22
 Punea mama apă în oala de turtă (*Lelița*) – II, 698
 Pune sânul tău drept pe foaia de hârtie (*Cercuri, spirale*) – I, 670
 Puritatea mea te-a distrus. (*Puritatea*) – I, 695
 Pustia-n jur mai face riduri (*Mulay Ismail*) – I, 1250
 Pușlamalele jucau țintar, (*Maratonist*) – II, 1275
 Puteai, ca în povești, să mă încerci, (*Segment*) – I, 284
 „Puteam să nu te întâlnesc tocmai în toamna asta.” (*Vedenii cu draci*)
 – I, 880
 Puțin îmi pasă mie (*Jurnal intim*) – I, 1605

R

- Racheta mea cosmică a fost prima (*Mai departe*) – I, 868
 Radu Țiganu vine de la deal, beat. (*Duduianu*) – II, 290
 Rază blondă, spic de holdă, (*Floare-n glastră*) – II, 1212
 Rădăcinile subțiri de păiugă, (*Păiugă*) – II, 607
 Rămâi sculptată în aer, (*Despre mâini*) – I, 1132
 Rămâne drumul înapoi, (*Rămâne drumul înapoi*) – I, 1051
 Rănitul s-ar fi rătăcit (*Săgeata*) – I, 1467
 Răsucindu-mă în somn, (*Somn*) – II, 1310
 Răul azvârlea în mine cu cotituri (*Eu și fluviul*) – I, 1072
 Răul conservă. Înglodați în rele (*Răul conservă*) – I, 1568
 Răul de zgomote! (*Zgomote*) – I, 293
 Răzoare-n plase, prînse-n cui – (*Babilon*) – II, 1521
 Râpă cu oi și cal pe mal (*Peisaj*) – II, 1254
 „Râsul Boghii, floarea Bulzeștilor! (*Cine-a fost Ciula?*) – II, 177
 Râzând, nici un copil nu intră-n lume, (*Pasărea*) – I, 1268
 Rechinii și serpii de mare (*Sepia*) – I, 118
 Regretele le faci pachet, (*P.S.*) – I, 1101
 Repar (*Repar...*) – I, 1118
 Revăd Iași după o zi și jumătate (*Revăd Iași*) – I, 44
 Ribla era mai mare decât Zarbă, (*Zarbă și Ribla*) – II, 95
 Ricuța lui Pătru vorbea singură. Asta era damblaua ei, (*Avocatul*)
 – II, 443

- Ridic acest fir al apei, (*Toast*) – I, 1238
 Rob figurilor de stil, (*Ce dreg...*) – I, 1197
 Români (*Dor*) – I, 1507
 Rondelul meu e vârf de ac (*Rondelul vârfului de ac*) – II, 1183
 Rondelul mi-e mai la-ndemână (*Rondel*) – II, 1175
 Rugina umbla din casă în casă (*Roboții*) – I, 166

S

- S-a anunțat, cred, la apocalips, (*Hârtie*) – I, 122
 S-a dus și-a luat lampa (*I, umânarea*) – II, 491
 S-a dus și Leancă, l-au găsit mort. (*Leancă luat din căluș*) – II, 458
 – S-a găsit cutia neagră. (*Cutia neagră*) – I, 1606
 S-a înălțat o stea cu coadă (*Parfum de amfore*) – I, 579
 S-a întors cu fața la răsărit și și-a făcut rugăciunea: (*Cer încercat*)
 – II, 609
 Salcâmului (*Gest*) – I, 337
 S-a luat după carele cu uium ale morarului. (*Se desprimăvărează*)
 – II, 434
 S-a luminat cerul ca ziua, (*Lumina*) – I, 430
 S-alunecăm pe spații lucii, (*Fior*) – I, 1092
 S-a născut dintr-un hohot de răs. (*Boala răsului*) – I, 405
 Sandu Sfoiaș s-a însurat cu Gligorina. (*În casa muierii*) – II, 270
 S-a pomenit Ioana lui Prăzaru cu ea, noaptea (*Buruieni de nebulie*)
 – II, 507
 Sar obloanele de pe pupile (*Sar obloanele*) – I, 996
 S-ar putea ca și femeile astea (*Pasul*) – II, 1327
 Satul are cel mai mare ecou în noaptea de lăsatul postului, (*La strigat*)
 – II, 65
 Satul e închis ca o cetate, (*A trimis vorba*) – II, 327
 S-au copt castanele (*Alunecarea de castane*) – I, 732
 S-au dat atâtea starturi greșite, (*Start*) – I, 324
 S-a umplut casa de fum (*Blestemul doi*) – I, 730
 Sava se varsă destul de bine (*Luare-aminte*) – I, 1339
 Să ajungem din urmă liliecii, (*Numai noaptea*) – I, 991
 Să cari o barcă pe un nor, (*Iar tu...*) – I, 1601

- Să cercetăm bine (*Cine*) – I, 252
 Să ceri un chibrit unui câine, (*Să ceri*) – I, 1182
 Să cumpăr oi, să vând măsline (*Delir la umbră*) – I, 1254
 Să deschizi o paranteză (*Paranteză*) – II, 1267
 – Să duci ofrandă lui Apollo (*Să duci ofrandă...*) – II, 1132
 Să fie zăduf și să ceri și de pomana... (*Canicula cu nilog*) – I, 1151
 Să iubești a doua oară aceeași femeie, (* * * [*Să iubești...*]) – II, 1285
 Să le mulțumim (*Mulțumire*) – I, 1556
 Să mai zici că nu e o mistică la mijloc. (*Sonete amestecate*) – I, 661
 Să mă opresc din scris am vrut, la trei. (*Nisipul*) – I, 1598
 Să mergi cu grijă prin Grecia, (*Sfaturi*) – I, 1292
 Să-mi descrii acum cele 13 100 (*Faraonul Snefru*) – II, 1383
 Să-mi torni în somn cucută și s-o beau (*Și visul meu...*) – I, 1265
 Să ne bătăm în gânduri interzise. (*Duelul*) – I, 1407
 Să nu mă-ntrebi ce zi e astăzi, (*Să nu mă-ntrebi ce zi e astăzi*)
 – II, 1013
 Săptămâna trecută, (*La Trocul lui Memphis*) – II, 1378
 Săraca! Era gravidă (*Gravida*) – I, 1056
 Săraca-mi piele parc-aș fi pus-o în bețe (*Săraca-mi piele*) – II, 1021
 – Săriti că-l omoară pe Radu Fierarul (*Un demn...*) – II, 887
 Să spuneti... (prin viu grai) celor (*Să spuneți*) – II, 1331
 Să strângi, mumă, să strângi, (*Ioana lui Trașcă*) – II, 504
 Să te fixezi c-un spic, pe unde treci, (*Să te fixezi...*) – I, 1245
 Să te-ncerc în dinți – zaraf (*Descântec*) – I, 1158
 Să te plimbi, indiferent trecător, (*Să te plimbi...*) – II, 1350
 Să treacă peste granița (*Pasaportul*) – I, 107
 Să treci peste mare un ou, (*Să treci peste mare un ou*) – II, 1274
 Să vină, cine mai e de venit. (*Să vină*) – I, 1469
 Să vină Pythia la mine (*Să vină*) – II, 1439
 Să visăm o faleză comună, (*Să visăm*) – I, 751
 Schimbările acestea repetate (*Animal ciudat*) – I, 240
 Schimb mituri noi, (*Schimb*) – II, 1244
 Scoicile intrate-n nisip, (*Depuneri aluvionare*) – I, 1103
 Scrie-mi măcar titluri (*Măcar titluri*) – I, 583
 Scrisul ca o formă de viață, (*De ales*) – II, 1265

- Scriu pe cutremure, (*Creatie*) – I, 111
 Seara e un cuvânt convențional, (*Măusea*) – I, 736
 Seara, la ora 9 fix, (*Ritm*) – I, 1329
 Seara mă așez în fața viselor mele (*În fața viselor*) – I, 392
 Se aude un clește pe peretele vecinului, (*Un clește*) – I, 286
 Se aude un zgomot clipocind, (*Margine de gând*) – I, 232
 Secetă pe la noi. (*Seceta*) – II, 879
 Se citește Cioran în tren, pe toate liniile (*Profet în țara lui*) – II, 1283
 Secretăm sucuri gastrice (*Craii de cârți*) – I, 317
 Seder tăia târșuri cu cuțitul la vatră. El toată (*Escadronul*) – II, 445
 Se ducea și toca lemne desculță (*Vremea ca omul*) – II, 209
 Se duceau să reguleze prin curte, (*A regula prin curte*) – II, 934
 Se făcea că trăgeam de sfori, (*Dirijabilul de mine*) – I, 1066
 Se făceau economii mari, în continuare. (*Austeritate*) – II, 1440
 Se ia măsură de destin (*Măsura*) – I, 1368
 Se îmbolnăvea câte un copil. (*Metoda ceanului*) – II, 922
 Se înalță oboseala din mine (*Prizonierul din cafea*) – I, 1207
 Se întâmplă ceva în adânc, (*Îndepărtarea malurilor*) – I, 799
 Se lăsa pus în mormânt cu grijă (*Coșciug fricos*) – II, 979
 Se lipește ca o caracatiță (*Ca o caracatiță*) – I, 1044
 Se luminează de ziuă, desigur, (*Studiu*) – I, 388
 Semnalizând cu pestii din ochi, (*Punct*) – I, 437
 Semnează distrat (*Cartea morții*) – II, 985
 Semne proaste în cetate: (*În cetate*) – I, 1444
 Simt aripile vulturei (*Ficat locuit*) – II, 961
 Simt cum atârna greu (*Stare*) – II, 1490
 Se-ntâmplă eclipse peste eclipse, (*Înflorire de maree*) – I, 816
 Se numesc crocodili de varză (*Purici și crocodili de varză*) – I, 529
 Se pare că drumul (*În drum spre astru*) – II, 1344
 Se pregătește-o lacrimă-n fântâni (*Se pregătește-o lacrimă-n fântâni...*)
 – I, 1370
 Se ridică gunoiul, (*Ferigă*) – I, 899
 Se sculau cu noaptea în cap, (*Carne*) – II, 1414
 Se sprijină de sate arătura, (*Iradiat de alb*) – I, 1189
 Se sudează mâna pe mână (*Se sudează mâna...*) – II, 1402

- Se târâie furios prin fân, (*Rondelul viperei*) – II, 1173
 Se teme să respire din plin („*Par délicatesse*”) – II, 1281
 Se ține după mine-un câine (*Mereu același*) – I, 1534
 Se usucă rufe undeva, (*Rufe*) – I, 451
 Se zbate arinul cu aripi de flutură (*Arinul*) – I, 1126
 Se zdruncină-n adâncu-mi temelii, (*Cutremur artificial*) – I, 1385
 Sfântă, o prea sfântă penitență! (*Penitență*) – I, 1405
 Sfinților, (*Rugăciune*) – I, 157
 Shakespeare a creat lumea în șapte zile. (*Shakespeare*) – I, 135
 Sigur c-o să pocnească șampania, (*Miez de vârtje*) – I, 882
 Silabisind mărunț Sahara, (*Silabisind*) – I, 1256
 Simt că mă urăște cineva, (*Moarte vagă*) – I, 1014
 Simt soarele căzând (*Șapte dungi*) – I, 469
 Simt un tril interior (*Tratat despre tril*) – I, 743
 Simțea că sufletul îmi e luat la vale (*Căuș*) – I, 758
 Slăbește moartea sau îngrășă? (*Se-nțreabă...*) – II, 1280
 Slăvite-ale naturii forțe, (*Folosul*) – I, 1474
 Smalț de floarea-soarelui pe smalț de Tismana (*Smalț de Tismana*)
 – II, 1491
 Societatea vrea martiri. N-am chef, (*I Cel din dreapta*) – I, 1437
 Somn mineral... (*În ritmul mineralelor din mine*) – II, 1470
 Spăla clanța ușii după fiecare musafir, (*Baba*) – II, 35
 Spănu seceera și lega la grâu. (*Secerele de os*) – II, 369
 Sperând întruna, vezi să nu disperi, (*Dacă la noaptea...*) – II, 1413
 Spre a-și menține condiția fizică, (*Gioconda*) – II, 1487
 Spre gol alpin își duc domol (*Cumintenia muntelui*) – I, 1258
 Spre viitor cu pneuri desumflate, (*Lar din lentile și recipiente*) – I, 1394
 Spunea Constantin Duță de muiera lui, Mărina, (*Sovonul*) – II, 233
 Spuneai că s-a petrecut o transformare cu tine, (*Transformarea*)
 – I, 808
 Stam într-un picior în fața ta. (*Tășnet*) – I, 41
 Sta norul jos să îl atingi cu mâna. (*Stampă fulgerată*) – I, 1283
 Staruile suferă de sete, (*Arheologie*) – I, 1142
 Stau cu coatele pe mare (***) [*Stau cu coatele pe mare*] – I, 593
 Stau în atenția luminii (***) [*Stau în atenția luminii*] – I, 504

- Stau la fereastră (*Tresar ori tremur?*) – I, 562
 Stau lângă un copac, rezemat chiar de el... (*La răscruce de idei*)
 – II, 1082
 Stau pe bancă în parc – singur, nota bene – și încerc (*Lingouri de
 plopi*) – I, 844
 Stau scoicite smălțuite (*De drag*) – I, 580
 Stă cu tâlpile goale (*Femeie privind marea*) – II, 1495
 Stă închis în sinea lui etanș (*Chei pentru rotund*) – I, 1291
 Stă în fața peșterii (*Omul cavernelor*) – II, 1287
 Stă întunericul în ochi (*Orbul*) – II, 1459
 Stăm în ninsoare, ca sub faruri (*Stăm în ninsoare...*) – II, 1248
 Stă pe gânduri Buda, (*Statuie*) – I, 1172
 Stări înviate cu apă, (*Învieri*) – I, 1341
 Stăteam pe balcon și vorbeam cu plopii (*Forte în plus*) – I, 864
 Stătute atât de mult (*Cel care*) – II, 1004
 Stă țepăn (*Pustricul*) – I, 1173
 Stărnita de un vânt de vară (*Iubirea*) – II, 1168
 Stelele (*Mereu*) – I, 1178
 Straniu peisaj: sonde în vii – (*Sonde în vie*) – II, 1255
 Străzile erau întesate de haine (*Viziune*) – I, 170
 Strânge hârtii (*Vântul*) – I, 490
 Strâng și eu bani – au, am strâns 1200 de lei! (*Ca oamenii*) – II, 655
 Strop alb de pulbere, (*Cântec*) – II, 1191
 Sufletul meu a pozat pentru sfiox (*Egiptul*) – II, 1319
 Sufletul meu nici n-are pod (*Pod peste suflet*) – I, 525
 Sufletul tău funcționează cu lemne, (*Poveste*) – I, 173
 Sunând din talazuri pe piatră (***) [*Sunând din talazuri...*]
 – II, 1213
 Sunt aici și nu sunt nicăieri, (*Aici*) – I, 1382
 Sunt ca o piatră (*Sunt ca o piatră*) – I, 627
 Sunt corabie (*Sunt corabie*) – I, 591
 Sunt de o lipsă de vicii ce nu s-a pomenit. (*Cosașii*) – I, 707
 Suntem de mult pe rol de mamuți, (***) [*Suntem de mult...*]
 – II, 1522
 Sunt goluri (*În alb*) – II, 1493

Sunt mai concentrat pe partea dreaptă, (*Febră*) – I, 1366
 Sunt mediteranean (*Eu, mediteraneanul*) – I, 1575
 Sunt numai operații reușite (*Sunt numai operații reușite*) – I, 1573
 Sunt o cerată aproape măreată, (*Fortăreață*) – I, 420
 – „Sunt pentru viață!“ (* * * [*Sunt pentru viață!*]*) – II, 968
 Sunt uimit și decepționat de noua descoperire, (*Columb*) – I, 1333
 Sunt un milion de magneți (*Comutator de raze de lună*) – I, 1217
 Sunt vinovat de acest cer (*Iertare*) – I, 1054
 – Surioară dragă, am... (*Greierile și furnica*) – I, 29
 Susceptibil de visare, (*Durată*) – I, 1321
 Susțineam examenul (*Retroversiune*) – I, 113

Ș

Șarpele casei (*Șarpele casei*) – I, 270
 Șarpele curelar (*Balaurul*) – II, 1033
 Șarpele vede un fluier (*Șarpele vede un fluier*) – I, 255
 Și aerul din apă (*Și aerul*) – I, 643
 Și-a luat muiere din alt sat, (*Lada de zestre*) – II, 160
 Și-a pus în gând (*Mecanică simplă*) – I, 202
 Și aș dori să te păstrez (*Pictura cu crin*) – I, 1226
 Și căutând în vremi trecute tâlcuri, (*Și căutând în vremi trecute
 tâcul...*) – I, 1406
 Și când s-a măritat lelița, (*Nunta bunicii*) – II, 849
 Și chiar spitalu-i ghetărie, (*Marea întrebare*) – I, 1475
 Și cum stai tu cu fața în pernă (*Ardem etape*) – I, 806
 Și deodată am început să-i cunosc pe toți, (*Iluminare zadarnică*)
 – I, 1457
 Și din mustață făcând coade, (*Pustnic*) – II, 1472
 Și dintr-o dată (*Ascită*) – II, 966
 Și, dintr-o dată, aerul, care este (*Imn aerului*) – II, 1377
 Și Doamne, mi-a căzut la loterie (*Năpasta*) – I, 1400
 Și iată-mă și țintă mișcătoare, (*Tintă mișcătoare*) – I, 1383
 Și la cap de drum pui punct (*Și la cap de drum*) – I, 1046
 Și nici prea clar nu-mi sunt de-o vreme, (*Și nici prea clar*) – I, 1155
 Și nimeni nu va mai ști despre tine (*Vag*) – I, 549

Și nu răsare grăul pus de probă (*Sfântul Andrei, cap de iarnă*)
 – II, 1394
 Și Oltul știe câte ape (*Și Oltul...*) – I, 1582
 Și respirația are valoarea ei, (*Valoarea respirației*) – I, 685
 Și Rha... (maiata), (*Cel care...*) – II, 1341
 Și să cântăm. Ca sabia arcusul (*Adaos la delir*) – I, 1421
 ...Și scorbura părea un fund de mare... („*Oamenii Măriei-Sale*“)
 – II, 1072
 Și sub biserici este loc arabil (*Și sub...*) – II, 1399
 Și sub un pretext oarecare (*Și sub un pretext*) – I, 1415
 Și vântul a tăcut pe vale, (*Bunicul*) – II, 1181
 Știința se transformă-n neputință (*Evoluție*) – I, 1490
 Știu doar îndemnuri la revoltă, (*Satan pătitul*) – I, 1481
 Și veștile proaste abundă. (*Însemnare*) – I, 1426

T

Tare e frumos (*În mare*) – I, 933
 Tata îi zicea babii: (*Vremuri*) – II, 463
 Tata îi zicea lincăi „gagă“ (*Verii lincăi*) – II, 259
 Tăceți deavu din gură, bă, tacă-vă fleanca! (*Ultimul concert*) – II, 562
 Tăiam buricul unui nou-născut (*Vis*) – I, 1550
 Tăind o felie din electricitatea ce-o porți, (*Apariție bruscă*) – I, 1165
 Tălpile mele-ntr-adevăr (*Despre tălpi*) – I, 577
 Tălpile-mi sunt burete de piatră. (*Spongios*) – I, 1104
 Tâmpitul ăsta de vizir... (indescifrabil) (* * * [*Tâmpitul ăsta de
 vizir...*]*) – II, 1368
 Te-ai născut acuma-n februarie. (*Pânză*) – II, 324
 Te bate vântul, gândul te abate, (*Zile otrăvite*) – I, 1371
 Te întorci seara acasă puțințel uzat, (*A fost o zi*) – I, 487
 Templul lui Apollon, (*O instalație cu Pythii*) – II, 1140
 Te pierd, te pierd pe veci comoară, (*Tinerete*) – II, 1201
 Te pierzi de tine și îți faci cu mâna. (*Punct explodut*) – I, 1270
 Filina a născut un copil. (*Creștinul lui Dumnezeu*) – II, 391
 Titică se uită la mâini și zice: (*Om dichiu*) – II, 487
 Toată lumea ți-a dedicat (* * * [*Toată lumea ți-a dedicat*]*) – I, 608

- Toată viața am suferit de Reisesfieber. (*Reisesfieber*) – II, 963
 Toate hârțiile mele (*Solemn*) – I, 213
 Toate lucrurile din casa mea (*Concentrare*) – I, 390
 Toate muzeele se tem de mine, (*Tablouri*) – I, 108
 Tocmai (*Minune*) – I, 1547
 Tot așteptăm pe linii moarte (*Tot așteptăm...*) – I, 1414
 Tot ca înainte (*Mai bine*) – II, 1364
 Tot ce-mi dă pipăitul (*Simțuri*) – I, 1017
 Tot felul de răceli s-au pus după aia pe oameni. (*În căutare de geamăn*)
 – II, 719
 Tot păgâni am rămas! (*Jertfă*) – II, 1295
 Tot plâng o lacrimă (*Lacrima*) – I, 966
 Totul e perfect (*Sincronizare*) – I, 948
 Totul e zidire (*Ritm*) – II, 1482
 Totul face foarte rău! (*Nici nu face...*) – I, 1183
 Totul s-a făcut numai în beneficiul nostru. (*Sublinierea noastră*)
 – II, 1111
 Totul s-a petrecut la repezeală: (*Totul*) – I, 376
 Totul s-a spus, (*Orice gând*) – II, 1509
 Totul trebuie măsurat riguros, (*Echilibru*) – I, 295
 Toți au furat ce au crezut (*Teba*) – II, 1247
 Toți dușmanii personali i-au murit de moarte bună, (*Nero*) – II, 1404
 Tramvaiul trece prin fața spitalului, (*Macazul*) – II, 1052
 Trancă a fost omorât de Simion, (*Mourtea lui Trancă*) – II, 542
 Trașcă făcuse pușcărie mult, da scăpase. (*Cum a scăpat trască*) – II, 878
 „Trăiască șeful!” Asta-mi este cheia (*Unui slugarnic*) – II, 1216
 Trăiau de mult timp împreună (*Grup*) – I, 305
 Trăim ca-n rai: în pielea goală, (*Trăim*) – I, 1528
 Trăim din amintiri, hibernăm în vizuina (*Hibernăm*) – I, 1216
 Trebuiau doborâți chiaburii. (*Sedînța*) – II, 724
 Trebuie să beau apă după fiecare cuvânt (***) [*Trebuie să beau apă...*]
 – II, 1022
 Trebuie să existe și omul-mai, (*Prin pământ ca prin apă*) – I, 828
 Trebuie să fim mereu împreună (*Discul aruncătorului de discuri*)
 – I, 740

- Trebuie să nu tipe nimic (*Pentru semnele din aer*) – I, 854
 Trebuie să pictez (*Subiectivism*) – I, 184
 Treci dealul Bulzeștilor, cobori în Balota (*Dealul Muierii*) – II, 187
 Trec pe cer, în formă fixă, (*Unghi*) – I, 950
 Trec romantic prin lume, (*Tranzarea unui cui*) – I, 1584
 Trecutul fotografiază prezentul. (*Dictare*) – I, 475
 Trei imnuri (*ode, priceasne*) am închinat azi Nilului, (*Pe pereiele de rezervă*) – II, 1321
 Trenul străbate Bărăganul ca o aiurare în febră, (*Amiază*) – I, 1116
 Trenurile care se suspendă (*Orar*) – I, 1494
 Trifoiul acesta ud, cu patru foi, (*Trifoi*) – II, 1488
 Tuciul babei, ros de salamastră... (*Cai de mare, verzi*) – I, 27
 Tu îmi storci vîlga (*Mania persecuției*) – I, 350
 Turnul începe din centrul pământului. (*Turn în jos*) – I, 554
 Tu să dormi (***) [*Tu să dormi*] – I, 611
 Tu, suspectat, pe toți îi suspectezi, (*Sorocul*) – II, 1406

T

- Țața Anica îl luase la prăsit, într-o zi. (*Iuși lumînări*) – II, 733
 Țața Anica lui Marin era fata lui Ilie Țuruc, (*Securea*) – II, 746
 Țața Manda nu radea, nu glumea. Mereu îngrijorată și prăpăstioasă.
 (*Dezmoștenii*) – II, 49
 Țața Maria îi zicea țăței Manda „vere”, (*Vere*) – II, 793
 Țața Maria se ducea și ea câteodată la tămâiat. (*Dezinfectând valeda*)
 – II, 852
 Țăranii-acas' mănâncă boabe fierte (*Țăranii*) – I, 1350
 Ți-afunzi în noapte spaima și-o îneci (*Mântuire*) – I, 1193
 Ți-am rămas dator o stare de spirit (*În acest spațiu înfiniit*) – I, 647
 Ți-am spus (*Vorbire*) – I, 485
 Ți-ar fi plăcut, mamă, să vezi (*Elegie II*) – II, 1102
 Ții sărbătorile, păzești și postul, (*Se-nchearbă luna*) – I, 1296
 Ține-mi sufletul aproape, (*Păzea*) – II, 1415
 Țin locul unei pietre din pavaj, (*Muntele*) – I, 177
 Țineți cu amândouă mâinile (*Cu o singură viață*) – I, 1011
 Țipa, țipa ca din gură de șarpe, (*Ca oamenii*) – II, 174
 Țipătul de lehză al cocorilor! (*Bărăgan*) – I, 614

- U
 Uhu, (*De vântoasă*) – I, 51
 Uitatul pe fereastră a devenit un tic, (*Atavism*) – I, 171
 Uitați-vă la houl ăsta. (*Haiducul*) – II, 776
 – Uite-așa, a avut zile. (*Grănicerul*) – II, 296
 – Uite, că nu-mi lătră câtelul ăsta neam! (*Datu-n jujeu*) – II, 646
 Uite că plec (*Uite că plec*) – I, 578
 Uliului îi plăceau numai ouale tari (*Problema ouălor moi*) – I, 1148
 – Uliu, nășicule, (*Trenul*) – II, 757
 Ultimele elegii au fost îngănate în bărbi de getii cci inspirați (*Unde zeu e Zamolxe*) – I, 532
 Umbla o învățătoare, Petria, și cu moașa asta a tânără, (*Plebiscitul*) – II, 885
 Umblă niste zvonuri (*Pestera*) – I, 360
 Umblî pe la babe după sentimente *fin de siècle*, (*Moina*) – I, 1218
 Umblu cu-un ciob în mână, (*Egoism*) – II, 1092
 Umblu cu vasul scump prin oraș (*Vasul*) – I, 786
 Una a făcut un copil mort și s-a dus și s-a spovedit (*Un cot de pământ*) – II, 202
 Una, a lui Didu, râdea de Roncioaica. (*Păpușa de trente*) – II, 677
 Una i se plângea Maritei de la moară: (*Păstrarea*) – II, 210
 Una Mitra lui Tudoran era cam șopâneată, (*Sopâneata*) – II, 405
 Un an de molii și de dolii (*Un an*) – I, 1156
 Un bărbat ca la treizeci de roluri. (*Pantomimă*) – I, 468
 Un brad, un fag, (*Drum forestier*) – I, 1110
 Un cal care căra ciment, (*Un cal*) – II, 1119
 Un câmp pustiu, (*Alergătorul*) – I, 355
 Un ciripit mic umflă perdelele (*Sfântă oboșală*) – I, 699
 Un cucurigu întrerupt de tren (*Natură moartă*) – I, 1190
 Unde mai poți bea o braga? (*Braga*) – I, 1376
 Unde mai pui (*Cimitir*) – II, 1532
 Unde mai pui că n-ai ce pune (*O lume*) – I, 1354
 Unde rămăsesem? Ia glezne fragile. (*Glezne fragile*) – I, 1228
 Undeva la capătul unui drum, (*Cântec pentru automobilul meu, dispărut în beznă*) – I, 73

- Un drum sub tălpi (*Și totul îmi alunecă ușor...*) – I, 124
 Un Dumnezeu, de felu-i neatent, (*Întreg*) – I, 1574
 Uneori îmi simt lipsa. (*Lipsă*) – I, 940
 Uneori noaptea – (*Orbul*) – I, 1028
 Uneori – rar – (*Cele patru aripi fixe*) – II, 1362
 Uneori stii de gătuirea (*Gătuirea fluviului vital*) – II, 1252
 Un fir de păianjen (*Scară la cer*) – II, 965
 Un fluier țipă deodată (*Fluierul*) – I, 115
 Un geam în fața noastră, (*Un geam în fața noastră*) – I, 194
 Universul era gata: (*Facere*) – I, 537
 Un măslin și un zeu (*Vântul sărar*) – II, 1137
 Un mânăz cu copita de plută, (*Mânăz prin Dobrogea*) – II, 1100
 Un mic război local se desfășoară. (*Război local*) – I, 1434
 Un nebun mergea din sat în sat (*Plenara din 3-5 martie*) – II, 788
 Un om căzând într-o frunză (*Un om căzând într-o frunză*) – I, 1506
 Un om, numit Isus, din Nazaret, 33, (*Știre*) – II, 1484
 Un om scund și vânjos, cu capul mare, (*Măciuchita*) – II, 404
 Un orator care nu-și muscă limba, (*Un orator...*) – I, 1416
 Un orb vedea în viitor (*Proorociri*) – I, 1359
 Un pai și-a petrecut toată tineretea (*Un pai*) – I, 321
 Un saltimbanc la munte (*Ginnast căzând*) – I, 1566
 Un sfinx mai mic (*Un sfinx...*) – II, 1142
 Unu, doi, trei... (*Concurs...*) – I, 986
 Unul, două... (*Ferestre la cub*) – I, 38
 Unul o întâlnește pe Marița de la moară (*Marița de la moară*) – II, 730
 Unul, Trică, dormea. (*Schița*) – II, 637
 Un zvon mai circula, foarte vaș și șters, (*Act de prezentă*) – II, 149
 Urcă pe Nil o corabie cu simboluri. (*Corabia*) – II, 1317
 Uriașule, (*Cântec din solz de pește*) – I, 1239
 Urmează ploile de primăvară (*Urmează*) – II, 1403

V

- Vadra trebuie să stea neclintită în capul (*Luna în vadra*) – II, 152
 Vai, am pierdut războiul (*Vai*) – I, 1613
 Vai, n-am greșit adresa? Ei, asta ar fi bună! (*Contribuție la valorificarea lunii*) – II, 1059

- Vajnica mezzosoprană astrală, (*Linoleum și dragoste*) – I, 49
 Vase comunicante de pământ (*Vase comunicante*) – I, 1108
 Vaza surâdea cu șapte garoafe (*Vaza surâdea*) – I, 599
 Văd așa: trei bețișoare... deasupra lor, o pată ocră, (*Amnezie*)
 – II, 1155
 Vântul a bătură dinspre lună (*Vântul a bătură dinspre lună...*) – II, 1062
 Vecinul meu din dreapta le-a scris pe toate, (*Supraveghetorii*)
 – II, 1323
 Vedea cu o lampă așezată pe pervazul casei pustii, (*Iscălitura*) – I, 1030
 Venea câte-un avion, o „Știucă”. (*Ingerul*) – II, 665
 Venea cu țuca și-i da mamei. (*Moanță*) – II, 745
 Venea din curte și intra într-o gaură (*Sarpele casei*) – II, 660
 Venea la școală de dimineață (*Dascălul*) – II, 333
 Veneau comisii de la raion, (*Oamenii de la raion*) – II, 759
 Venind, ideea s-o și prinzi – (*Artă poetică*) – II, 1454
 Verdeata care schimbă sângele. (*Vânt*) – I, 543
 Verificați-vă poziția în care dormiți, (*Precauție*) – I, 214
 Versul meu modest (*Primul afluente*) – I, 1234
 Veverițele (*Sus*) – I, 180
 Vezi că prin hârtie eu înțeleg pânză. (*Greul pământului*) – I, 667
 Viața a evoluat (* * * [*Viața a evoluat*]) – II, 1300
 Viața începe cu târâtoarele – (*Compunere*) – I, 248
 Viața își iese din ea, (*Evaporare*) – I, 1016
 Viața vă face rău? Acesta-i leacul: (*Viața ne face rău*) – I, 1353
 Vin cu coșoare de tăiat papirusul, (*Secretul*) – II, 1335
 Vine din urmă (*Vine din urmă*) – I, 1246
 Viné o vreme (*Contabilitate*) – I, 200
 Vine steaua să-ți ridice, (*Vine*) – I, 319
 Vine un copil și-ți spune: (*Luptătorul pe două fronturi*) – I, 1450
 Vin manuscrisele-mi să le ridice, (*Casă sub observație*) – I, 1391
 Vino la căpătâiul bolnavului, soare, (*Cineva*) – II, 955
 Vino, nsetați de curgerea eternă, (*Zidirea în dragoste*) – I, 998
 Vino și tu lângă mine, (*Texte de muzică ușoară*) – I, 67
 Vin reumatismele cu-al lor plural (*Plecarea în oglindă*) – I, 1192

- Visul cu botniță de lup (*S-anin de gând*) – I, 1077
 Vitele nu știu să se joace de-a-n bou, (*De-a-n bou*) – II, 19
 Viteza se fugărește pe sine, (*Calul alb fără splină*) – I, 1141
 Viței nu sunt pentru-noonite piei – (*Palimpseste*) – II, 1432
 Voiam să plec în Marte, călare pe un nor. (*De vorbă cu posteritatea*)
 – II, 1068
 Voi fi ca o sampanie în somnul tău, (*Luna*) – I, 718
 Voi fi ca o sampanie turnată nervos, (*Albicioasa*) – I, 722
 Voi privi la iarbă (*Perseverare*) – I, 183
 Vom fi, într-adevăr, părelnici, (*Gând pentru grec*) – II, 1032
 Vorbeam într-o scoică (*Scoică*) – II, 1391
 Vorbe, chipul meu de-acum (*Hai la vorbe*) – I, 527
 Vorbim numai în clipocit de apă (*Vorbim*) – II, 1124
 Vorbind în somn, cică vorbesc prea tare (... *Ergo sum*) – I, 1404
 Vreau să-mi fac o casă (*Casa*) – I, 206
 Vreau să te țin numai pentru marea. (*Scoici presate*) – I, 871
 Vreo câteva furnici (*Furnici*) – I, 432
 Vulcanul știus tot mai respiră bule, (*Balta dracului*) – I, 1079

W

- Wilhelm Tell (*Înveninată*) – I, 257

Z

- Zarbă și cu Ribla s-au luat la ceartă. (*Rostul*) – II, 176
 Zarea, bolta, florile (*Pastel citadin*) – II, 1198
 Zdranc ! Zdranc ! Zdranc ! (*Noe*) – I, 989
 Zeu al... (...) (*Sunt copleșit de semne*) – II, 1330
 Zeul cu mască de câine, de la marginea desertului – (* * * [*Zeul cu mască...*]) – II, 1376
 Ziarele informează cititorii (*Vești*) – II, 1051
 Ziarul de astăzi (*Istorie*) – II, 1483
 Zice că l-ar fi văzut unul (*Perrecerea*) – II, 72
 Ziua de azi (*Pe sub ușă*) – I, 246
 Ziua-mi intră în orbite (*Descântec de fie ce-o fi*) – I, 1160
 Ziua șiroid de vise (*Ziua șiroid de raze*) – I, 515

CUPRINSUL

LA IJIECI

(I-VI)

CARTEA ÎNTÂI

(1973)

Nea Florea	9
Lupta cu gărgăunii	12
Momăile	14
Bâr, bâr!	17
De-a-n boul	19
Buduroi	21
Cenușă	22
Minunea	23
Piscul cu Bojii	27
Lumea albă	30
Casa Leliței	32
Tata	33
Baba	35
Pălărie	38
Spânzuratul	39
Fusul	42
Copăceanca	45
Dezmoștenit	49
Duminica oamenii n-au porecle	53
A bătut clopotul	56
Pe spițe	59
Lelița	61
La strigat	65

Prânzul	69
Petrecerea	72
Ciudin	74
Nebunul	77
Ciobanul care și-a pierdut oile	80
Craiova văzută din car	83
Când se văd munții	88
Fanfara	90
Rânduieii	92
Zarbă și Ribla	95
Necazul	97
La govie	99
În căutarea junghiului	100
Frățila	102
Pricopseala	104
Hau – Hau!	106
Micul lord	109
Dumneata	111
De la vale la deal	114
Corlata	117
La Cornul Caprii	119
Șuba	121
Masa	123
Oameni la plug	125
La Lilieci	128

CARTEA A DOUA

(1977)

Blestemele Bălii	135
Cine mai trece pe drum	139
Ce năplai	141
Jaf în ciuperci	143
Pâinea suna ca toaca	145
Act de prezență	149

Căinele	151
Luna în vadră	152
La dółina lui Prázaru	154
Chirip-chirip	157
Lada de zestre	160
Grija	162
Să nu piardă ziua	164
Prin odăi	166
Leșinul	169
Cebăluiri	171
Ca oamenii	174
Rostul	176
Cine-a fost Ciula?	177
Nea Florea ia lecții de arat	179
Pripeală	181
În capul trebii	183
Dealul Muierii	187
Soare sec	189
Cucul	191
Ce e ziua	193
Paza	195
Lenea	196
Ioncica și Sfântul Gheorghe	197
Măsurarea capului	199
Un cot de pământ	202
Gustul casei	204
Cântă Mitruța	205
Soroacele	207
Vremea ca omul	209
Păstrarea	210
Amòi	211
Dimineța	212
Moșia	214
În car	216

Ghită Zamfir	217
Treanța	218
Oamenii bătrâni	221
Neică, Neică	223
Schisma	224
S-a-nchis pământul	230
43	232
Sovonul	233
Cei unsprezece stânjeni	235
După spată, drum lung	238
Ecoul	242
La tulburat	243
Fărșeala	249
Trenul	250
Pământ	252
Purcea	253
Biografii	256
Verii Ilincăi	258
Ignatul	259
Lăutul	262
Procesul	265
Ruda	267
În casa muerii	270
Fântâna	271
Duelul	273
Între vecine	275
Rugatul ploii	276
Mitru Ceapă	278
Mai bine	282
Ilince	283
Somnul pe loitră	285
Cununia	287
Mireasa bătrână	289
Duduianu	290

Pomelnic	293
Grănicerul	296
Paun umblatul	298
Tare ca fierul	301
Casa	302
Gheorghe Zăbic	303
Sfaturi de dimineață	305
Cadânuț	306
Geam afumat	307
Lunatecii	310
Blânda	312
La biba	314
Cămașa fericitului din Gura Racului	316
Se-ntorc de la deal	318
Vremea lui Ion Toțu	322
Pânza	324
A trimis vorbă	327

CARTEA A TREIA

(1980)

Dascălul	333
Ioana, muma	336
Rădăcina grăului	338
Mama	340
Ciocea	342
Ioana lui Mărăcine	344
Roncioaica	348
De vivor	350
Uitarea	352
Budică	356
Gheorghita lui Ceapă	359
Ambacu	362
Mătăuzul	364
Amenințarea prunilor	365

Gânjul	367
Secerele de os	369
Cârsteiul	372
Vâlnicul de lână	375
Bizadeaua	378
Orbirea	379
Scara vieții	383
Foaia de zestre	386
Creștinul lui Dumnezeu	391
Instructia	393
Șopâneata	395
Sfaturi	397
Mută!	399
La iernatec	400
Dracul	401
Măciuchita	404
Bătrânii	410
După untul pământului	412
Stânjenul	417
Nuntă la Picioroga	420
Mărturisirea	422
Oameni cu arțag	425
Moare străbunica	427
Femei fierbând coji	429
Mânzățișuri	433
Se desprimăvărează	434
Gogonel și pipota	439
Pe gard	441
Avocatul	443
Escadronul	445
Oameni pasnici	447
Coborâș	450
Capul și oblamnicul	452
Împalișatul	456

Leancă luat din căluz	458
Rița	462
Vremuri	463
De lapte	464
Șonea Bădoiu	469
Femeia de peste deal	472
Mânia	475
Piatra căturie	479
Visele mamei	481
Grapa	484
Om dichiu	487
Biblioteca	489
Lumânarea	491
Din cinci două	492
Ioanița Simion	494
Ioana lui Trașcă	498
Chișu și holera	499

CARTEA A PATRA

(1988)

Buruieni de nebunie	507
Proba fumului	513
Joita lui Târdel	516
Dura și Boldescu	519
Bota	523
Fănăchioaia	526
Porecla	527
Hai la moară	530
Juratul	533
Boii de altădat	535
Tifla-i, neică!	540
Moartea lui Trancă	542
La argea	546
Porcarii	549

A bea gaz	551
Îngăduiala	553
Ața de iță	555
Ulmul	558
Coaja de ulm strecurată	560
Ultimul concert	562
Statul	565
De vânzare	566
Marti, după Paști	567
Nistor al bătrân	569
Scoala lui Naniescu	571
Bunătate	573
Boroaga	575
Jelitul	577
Varvaliu	579
Crila de oameni	581
Lampa	583
Călătoria	586
La curățat de cărămidă	589
Lia	592
Actul	593
Ionița Birete	597
Iămurirea	599
Spargeri	600
Caută bine!	604
Păiugă	607
Lingura	608
Cer încergat	609
Lapsus	614
Daraua	615
Nu se loveau	617
Hai acasă	619
Luminile	620
Vedenie	626

CARTEA A CINCEA
(1995)

Cercul	633
Schița	637
Pe cobiliță	641
Gâsca bătrână, cu pană de găină	643
Datu-n jujeu	646
Marchiza	650
La-ncărcat de măracini	653
Ca oamenii	655
Marin al lui Pătru	658
Șarpele casei	660
Ăla	661
Îngerul	665
800 de pruni înfloriți	667
Amprentă de nas	672
Păpușa de trențe	677
Enigma	679
Moartea Bălii	682
Bureți	684
Descântec de legat săpunul	686
Târg la Balcești	688
Ceancă	691
Nu te-ncurca!	693
Limba prinsă	696
Lelița	698
Rău de fomei	699
Puterea	702
Mișina	710
Ei, a trecut	714
Scutit de import	716
În căutare de geamăn	719
Începură	721
Chirru	722
Ședința	724

Comisia	727
Marța de la moară	730
Culegătorii de spice	731
Luai lumânări	733
Ocherele	735
Ia Di	738
Mâna	743
Moanța	745
Securca	746
Biet de lui	751
Joimari	753
Câinele	756
Trenul	757
Oameni de la raion	759
Darul lui Trancă	763
Casa	767
Binete	771
Nu știam că moartea e femeie	772
Haita	774
Haiducul	776

CARTEA A ȘASEA

(1998)

Veni bietul câine, vine și bietul tata	781
Linște	784
Biciușca fără întrebuintare	786
Plenara din 3-5 martie	788
Ia nuntă	790
Vere	793
Ale ieșirii sufletului. Sărindarul tărâni	795
De, fa, Anică	801
Alarma, regimente!	804
Negustor cu cobilița	807
Balada	810
Pufoaicele albastre	812

Aldămașul	814
Bine rău	819
Negustoria	822
Eclipsa de soare	824
Muieri în alb	828
Când era Dumnezeu mai jos	830
De inimă rea	831
Fetele de azi	833
Maria și Marin	834
30 de colaci	836
Rivalul	837
Un urât	839
Topografia	842
Baba Nițu	844
Porcul	846
Nunta bunicii	849
Dezinfectând valea	852
Gheorghe Dolan	853
Pe la fântâna lui Popoveanu	855
Un bălbăis	856
De-ai lui Nastase sin Petru	857
Leacul	859
Vacăriciul	861
Siliște	865
Mitru Tâlmăciu	867
Primiți Călușul?	869
Permutarea	875
Cum a scăpat Trască	878
Seceta	879
<i>Manu propria</i>	881
Plebiscitul	885
Un demn... ..	887
Schimbarea numelui	890
Vijelia	892
Vânători	896

La nașul Corniță	898
Blestem de mumă	899
Cine joacă mireasa?	902
Noutăți	905
O decorație – două sute de nasturi	908
Alimerele	911
De năluca	913
Părpor	914
Școala	915
Floarea Floarei	917
Tundrarul	920
Meroda ceaunului	922
Etanș	923
Veteranul	925
Burticioaica	926
Vânătoarea	929
Torica	932
A regula prin curte	934
Chifteaua	936
Cutremur	937
Lădița cu cuie	938
Na, oaie!	941
Nevasta	943
Cuțitul	944
Șoarecii de sticlă	946
Ghiare de vultur	948
Vitelul	949

PUNTEA

(Ultimele)

(1977)

Cineva	955
Singurătate	956
Puntea	957
Oprește!	959

Doamne!	960
Ficat locuit	961
Măștile	962
Reisefieber	963
Dusul	964
Scară la cer	965
Ascită	966
Spectator	967
*** [„Sunt pentru viață!”]	968
Durere pură	969
Prometeu	970
*** [De ce eu...]	971
Înaintașii	972
Stringere vocală	973
*** [Ce mă doare...]	974
Solul mării albastre	975
*** [Arăt atât de îngrozitor]	976
Priveghi	978
Coșciug fricos	979
Bilanț	982
Autorul	983
Cartea morții	985
Căderea în sine	986
Zestrea genetică	987
Prometeu bolnav	988
Rugăciune	989
Aproape pantomimă	990
În legătură cu aura	992
Păsările	994
Pe front	996
Moși strămoși	998
Regnuri	1000
Prima căzătură	1002
Cel care	1004

Mă strecor prin mulțime	1006
Nu da	1007
Iov	1009
*** [M-am obișnuit...]	1011
Nici nu știu	1012
Să nu mă-ntrebi ce zi e astăzi	1013
*** [Neputând dormi]	1015
*** [Cine mă va vedea...]	1016
Gazdă de iad	1018
Săraca-mi piele	1021
*** [Trebuie să beau apă...]	1022
*** [Mă scol din pat...]	1023
Elegie	1024
Atunci	1025
Vină	1026
O licărire	1027
Mestecenii	1029
Ochelarii	1030
Gând pentru un grec	1032
Balaurul	1033
*** [O, ce grea...]	1035
Vină	1036
Înțeleptul	1037
*** [Acesta e deci]	1038
Spirit	1039
*** [Nu-i sportiv...]	1040
Berbecul cu coarnele întoarse	1041
Plecare	1043
Despărțirea de mine	1044
Experiență	1045
Mergând spre bine	1046
O rugăciune a inimii	1048
*** [Am ajuns...]	1049
*** [Mi-am dat...]	1050

Vesti	1051
Macazul	1052
*** [Mi-am amintit]	1053
Addenda	1054

DIN PERIODICE

Contribuție la valorificarea lunii	1059
Vântul a bătuț dinspre lună... ..	1062
Tinerețe	1063
Contribuție la descoperirea viitorului	1064
De vorbă cu posteritatea	1068
Putna, 500 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei a lui Ștefan cel Mare	1071
„Oamenii Măriei-Sale“	1072
Contribuție la valorificarea mării	1077
La răscruce de idei de Victor Felea	1082
Taur în genunchi de Ilie Constantin	1084
Nichita Stănescu. Albastru viril	1085
Imn	1087
Într-un suflet	1088
Lapsus	1089
Un lucru	1090
Egoism	1092
Orientare	1094
Ultima șansă	1095
Mînune	1096
Încordare	1097
Eveniment	1098
Cimitir	1099
Mânz prin Dobrogea	1100
Elegie II	1102
Calinescu sau averea de verb	1104

Copacul care strigă	1106
Doar o literă	1107
Oaza	1108
Începe	1109
Calendar	1110
Sublinierea noastră	1111
O întrebare	1112
Pământul	1113
Icar	1115
Ostatec	1116
Oedip și oracolul	1117
Observ	1118
Un cal	1119
Brațul spiralei	1120
Grabă	1121
Deocamdată	1122
Padurea Română	1123
Vorbim	1124
Inocență	1125
Rovine	1126
Pornirea caravelor	1127
Metron ariston	1128
Huța-huța	1130
La Delfi	1131
Să duci ofrandă... ..	1132
Victorie	1133
Agamemnon își pune masca	1134
Poseidon pierzând tridentul	1135
Intrarea în port	1136
Vântul sărat	1137
Această geometrie... ..	1138
Pe promontoriu	1139
O instalație cu Pythii	1140

Aducătorul de ofrande	1141
Un sfinx... ..	1142
Efectul de piramidă	1143
Vânătoare cu bumerang	1153
Șase găște	1154
Amnezie	1155
Defunctul în mai multe exemplare	1157
Cunoscuta durere a unghiei care crește în carne	1159
Despre bărbați	1161
Pe piața Tebei	1162

DIN MANUSCRISE

Dorul	1165
Pastel	1166
[Iubesc singurătatea]	1167
Iubirea	1168
[Iubirea mea]	1169
Rătăcire	1170
Rondelul cucului	1171
Rondelul talângii	1172
Rondelul viperei	1173
Rondelul melcului	1174
Rondel	1175
Doină	1176
È timpul broaștelor	1177
Nu-mă-uita... ..	1178
[Iubirea sfântă]	1179
Plopul	1180
Bunicul	1181
Rondelul vârfului de ac	1183
Floarea iubirii	1184
Perla	1185
Pe un fir... ..	1186

Lină, palidă lumină... (<i>Rondel</i>)	1187
Ochii mei	1188
Octombrie	1189
Turmu' lui Sever	1190
Cântec (<i>Ada-Kaleh</i>)	1191
Capodoperele [așa se nasc...]	1192
Panta Rhei	1194
Ursitoarele	1195
Cântec despre noi	1197
Pastel citadin	1198
Vremea	1199
Sensul	1200
Tinerete	1201
Primăvara, dragoste...	1202
Cântec de licurici	1207
Încoronare	1208
Sonet sonetului	1209
Evul Mediu	1210
Vacanță	1211
Floare-n gâstră	1212
*** [Sunând din talazuri...]	1213
*** [Creionul meu...]	1214
Unui slugarnic (<i>Rondel</i>)	1216
Moartea (<i>Rondel</i>)	1217
Comoara	1218
*** [Dificultăți...]	1220
*** [Difuzoare...]	1221
Ridic paharul	1222
Alb de Tg. Jiu	1223
Scrinteala vremii	1224
Perioada de înjumătățire	1226
La cherem	1228
Mămăstirea Goriac	1229
Acum, acum	1230

Constanta D.S.	1231
Budva	1232
Vine	1233
Și de atunci, pe garduri	1234
Prag	1235
Stați blând	1236
Flux și reflux	1237
Ochii și ținerea de minte	1238
Afacere, cu nisip	1239
Această stare	1240
Cu ochii pe ceas...	1241
Cei sortiți	1242
Vraja mării	1243
Schimb	1244
Grecia	1245
Delfi	1246
Teba	1247
Stăm în ninsoare...	1248
Nevestica	1249
*** [Când ascult muzica rock]	1251
Gătuirea fluviului vital	1252
Stâna Stanii	1253
Peisaj	1254
Sonde în vie	1255
Biografie	1257
Scribul	1260
Biblioteca	1262
Târg și arătură	1263
De ales	1265
M-am simțit privit	1266
Paranteza	1267
Făptașul	1269
Cunoaștere prin confuzie și comunicare prin delir	1270
Ce magnet...	1271

Ocupație	1272
Să treci peste mare un ou	1274
Maratonist	1275
Ticul vâslei	1277
* * * [Pe țărmul mărilor]	1278
Mesaje	1279
Se-ntreabă... ..	1280
„Par délicatesses“	1281
Negru-corb	1282
Profer în țara lui	1283
* * * [Să iubești...]	1285
Eugen Ionescu l-a luat pe „Nu“ în brațe	1286
Omul cavernelor	1287
Obicei	1289
Loc pentru poezie	1290
Calătorie	1291
Vârste	1292
Aeroport	1293
De ce?	1294
Jertfă	1295
Urmărește acest om!	1297
Le ceri lemn mult... ..	1299
* * * [Viața a evoluat]	1300
Captatio benevolentiae	1302
Pliniu cel Bătrân, contemplând erupția Vezuviului	1304
O lună... ..	1305
Punctul	1307
După un număr... ..	1309
Somn	1310
Ca la o vânătoare de lei... ..	1311
Cheia	1313
Încă	1314
Cine poartă Nilul pe umeri?	1315
Corabia	1317

Umbra	1318
Egiptul	1319
Pe peretele de rezervă	1321
Supraveghetorii	1323
Mumie astenică	1324
Ochiul ochiului	1325
Alt registru	1326
Pasul	1327
Secretul nemuririi trupului	1328
Sunt coplesit de semne	1330
Să spuneiți	1331
Teacul	1332
Adjuvantul	1334
Secretul	1335
Cel care... ..	1341
* * * [Încerc...]	1342
Peisaj	1343
În drum spre astru	1344
Să te plimbi... ..	1350
Lista lui Manethon	1351
Ia Saggara	1352
Înălțarea	1355
Am răcit azi-moarte	1356
Ce ai slăbit așa?	1357
Dacă eziți	1359
Pe un sarcofag	1360
Despre <i>Ka</i> și <i>ba</i>	1361
Cele patru aripi fixe	1362
De-a prinderea sufletului	1363
Mai bine	1364
Texte de piramidă	1365
Vânătoare cu bumerang II	1367
* * * [Tâmpitul ăsta de vizir...]	1368
Ucidere rituală	1370

Să zici:	1373
Bucuria... (cretină)	1374
Nilul spune	1375
* * * [Zeul cu mască...]	1376
Imn aerului	1377
La Trocul lui Memfis	1378
A mânca un ardei gras	1380
Faraonul Snefru	1383
Judecata mortului	1386
Tribunalul lui Osiris	1387
Vină	1388
Iar la spovedanie	1389
* * * [O corabie...]	1390
Scoica	1391
M-am culcat	1392
Elegie	1393
Sfântul Andrei, cap de iarnă	1394
Noi siamezii...	1395
Ce ne rămâne?	1396
Musonii	1397
Fostele sate	1398
Și sub...	1399
Îngheată...	1400
E flacăra...	1401
Se sudează mâna...	1402
Urmează	1403
Nero	1404
Ei	1405
Sorocul	1406
Număr la casă	1407
* * * [Cuvântul sat...]	1408
Cântec	1409
Încăpățănare	1410
Gorgan cu sticle	1411

Criză mondială	1412
Dacă la noapte...	1413
Carne	1414
Păzea	1415
Numai morala	1416
La rând	1417
Hagi Tudose	1418
Cuvintele	1419
* * * [Duceți-mă la mănăstire]	1420
Ca dichis...	1422
Peste tot	1423
Așa tihnit	1424
Criză	1426
Sonet tomnatic	1427
Pări de pârgari	1428
Iarna	1429
Pastel	1430
Rețetă	1431
Palimseste	1432
Un ghem de molii	1433
Tui și odobași	1434
Peștera urșilor	1435
Declarație	1437
La ora șapte	1438
Să vină	1439
Austeritate	1440
În barbă...	1441
* * * [Dumnezeu]	1442
Acasă	1443
* * * [Înspăimântat...]	1444
Bun canal	1445
Covor de maci – ispita	1446
O baie de cultură	1447
Alerg	1448

Rugăciune (1)	1449
Rugăciune (2)	1450
Dilemă	1451
Doare	1452
Spirit înaripat	1453
Artă poetică	1454
Principiul jignit	1455
Depersonalizare (<i>Starea a doua</i>)	1456
Rățiunea impură.....	1457
Iarnă grea	1458
Orbul	1459
Prânz cu vrăbiile	1460
Verificarea inspirației	1461
Matcă părăsită	1462
Trafic	1463
Grijă	1464
Icoană	1466
Viziune industrială	1467
Ca prin ceață	1468
Spiritul ludic	1469
În ritmul mineralelor din mine	1470
Comentariu	1471
Pustnic	1472
Rondul de zi	1473
Ca o inimă	1474
Spre Rucăr	1475
Scrisoare	1476
Orient	1477
După perdea	1478
Numărat, nenumărat	1479
Cunoaștere întârziată	1480
Ritm	1482
Istorie	1483
Știre	1484

Niciodată	1485
Gioconda	1487
Trifoi	1488
Din balamale	1489
Stare	1490
Smaț de Tismana	1491
Simpatie	1492
În alb	1493
Mereu	1494
Femeie privind marea	1495
Statura	1496
Nările zimbrului	1497
Dracula stă în cutia neagră	1498
Castelul Bran	1499
Vulturul moare ca un vultur	1500
Provizoriu	1502
Salcâmi	1503
Joc	1504
Microbii energetici	1505
Lapte și miere	1506
Compuși descompuși	1507
Al tău.....	1508
Orice gând	1509
Flecăreală în rai	1510
Valea aceea.....	1511
Consultații	1512
Cunoaștere	1513
Prometeu	1514
*** [Nordicii]	1515
Grup	1516
Balans	1517
Trezire	1519
Împachetări	1520
Babilon	1521

*** [Suntem de mult...]	1522
Busola	1523
Când	1524
Înfiat	1525
Intră-n mine somnul...	1526
*** [Prietene...]	1527
Despovărare	1528
*** [Cum bătrânețea...]	1529
Pradă	1530
Nici muște	1531
Cimitic	1532
Gardul viu	1533
*** [Din tragedii grece]	1534
Implacabilul	1535
*** [O, Doamne]	1536
Note. Comentarii. Variante	1537
Referințe critice	1621
Indice alfabetic al poeziilor	
- după titlu	1705
- după primul vers	1741